

VALTIOVARAINMINISTERIÖ

RAHOITUSVÄLINEIDEN MARKKINOISTA ANNETUN DIREKTIIVIN (MiFID) TÄYTÄNTÖÖNPANO SUOMESSA

12/2006

TYÖRYHMÄ-
MUISTIOITA

RAHOITUSVÄLINEIDEN MARKKINOISTA
ANNETUN DIREKTIIVIN (MiFID)
TÄYTÄNTÖÖNPANO SUOMESSA

Rahoitusvälineiden markkinat -työryhmän
muistio

12/2006

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
RAHOITUSMARKKINAOSASTO

TYÖRYHMÄ-
MUISTIOITA

VALTIOVARAINMINISTERIÖ

Snellmaninkatu 1 A

PL 28

00023 VALTIONEUVOSTO

Puhelin

(09) 160 01

Telefaksi

(09) 160 33123

Internet

www.vm.fi

Julkaisun tilaukset

Puh. (09) 160 33066

Taitto

MacSet Oy

ISBN 951-804-644-1 (PDF)

ISSN 0788-6322

HELSINKI 2006

KUVAILULEHTI

Julkaisija ja julkaisu-aika	Valtiovarainministeriö, toukokuu 2006		
Tekijät	Pekka Laajanen, puheenjohtaja Tarja Kotkavuo, sihteeri Jyrki Manninen, sihteeri		
Julkaisun nimi	Rahoitusvälineiden markkinoista annetun direktiivin (MiFID) täytäntöönpano Suomessa		
Julkaisun osat	Julkaisu on saatavissa internetistä osoitteesta www.vm.fi/julkaisut		
Asiasanat	sijoituspalvelu, rahoitusväline, arvopaperikauppa, julkinen kaupankäynti, monenkeskinen kaupankäynti, arvopaperipörssi, arvopaperinvälittäjä.		
Julkaisusarjan nimi ja numero	TYÖRYHMÄMUISTIOITA, 12 /2006		
Julkaisun tunnistetiedot	ISSN 0788-6322	ISBN 951-804-644-1	
	Sivuja 276	Kieli Suomi	Hinta
Julkaisun jakaja	Valtiovarainministeriö, rahoitusmarkkinaosasto, puh. (09) 160 33066		
Tiivistelmä	<p>Työryhmän tehtävänä oli valmistella ehdotus rahoitusvälineiden markkinoista annetun direktiivin (2004/39/EY) täytäntöön panemiseksi tarvittavasta lainsäädännöstä.</p> <p>Direktiivi saatetaan Suomessa voimaan muuttamalla arvopaperimarkkinalainsäädäntöä ja eräitä muita lakeja sekä merkittävältä osalta myös Rahoitustarkastuksen määräyksiin. Työryhmän muistioon sisältyy ehdotus tarvittaviksi keskeisiksi lakiin otettaviksi säännöksiksi ja niiden yksityiskohtaisiksi perusteluiksi. Työryhmä on laatinut lisäksi hallituksen esityksen yleisperustelujen vaatimuksia pitkälti noudattavan perustelumustion, jossa käsitellään asiaa koskevaa voimassa olevaa sääntelyä, direktiivin sisältöä ja siitä johtuvia lainsäädännön muutostarpeita sekä esitetään keskeiset perustelut tarvittaville muutoksille.</p> <p>Keskeisimmät lainsäädäntöön tehtävät muutokset liittyvät markkinapaikkojen ja sijoituspalvelutoiminnan sääntelyyn. Pörssissä käytävän julkisen kaupankäynnin lisäksi arvopaperimarkkinalaissa säädettäisiin direktiivin mukaisesta monenkeskisestä kaupankäynnistä. Työryhmä ehdottaa, että lakiin otettaisiin uusi 3 a luku, jossa olisi säännökset monenkeskisen kaupankäynnin järjestämisestä, kaupankäyntiosapuoleksi ottamisesta, arvopaperin ottamisesta kaupankäynnin kohteeksi, arvopaperin liikkeeseenlaskijan tiedonantovelvollisuudesta ja kaupankäynnissä noudatettavasta menettelystä. Direktiivin säännökset säännelystä markkinasta, kauppohen sisäisestä toteuttamisesta, kaupankäynnin läpinäkyvyydestä, sijoituspalvelujen tarjoamisesta noudatettavista menettelytavoista ja kauppohen selvittämistä edellyttävät lukuisia muutoksia myös muihin lain säännöksiin.</p> <p>Työryhmä ehdottaa, että voimassa oleva laki sijoituspalveluyrityksistä uudistetaan kokonaan. Uudella lailla muutettaisiin sijoituspalveluyrityksiä ja niiden toimintaa koskevat säännökset vastaamaan direktiivin vaatimuksia. Merkittävimmät muutokset koskevat toimiluvanvaraisten sijoituspalvelujen piiriin täydentämistä kattamaan myös sijoitusneuvonnan ja monenkeskisen kaupankäynnin järjestämisen, sijoituspalveluyrityksen toiminnan järjestämistä koskevia vaatimuksia, kuten eturistiriitojen käsittelyä ja toiminnan ulkoistamisen edellytyksiä sekä sijoituspalveluasiamiesten käyttöä. Direktiivin mukaisesti sijoituspalvelun kohteita, rahoitusvälineitä olisivat myös hyödykejohtannaiset. Lisäksi sijoituspalveluyritysten pääomavaatimukseen tehtäisiin direktiivin vaatimia täsmennyksiä.</p>		

PRESENTATIONSBLAD

Utgivare och datum	Finansministeriet, maj 2006		
Författare	Pekka Laajanen, ordförande Tarja Kotkavuo, sekreterare Jyrki Manninen, sekreterare		
Publikationens titel	Genomförande av direktivet om marknader för finansiella instrument i Finland (MiFiD)		
Publikationens andra versioner	Publikationen är tillgänglig på Internet-adress www.vm.fi/julkaisut		
Nyckelord	investeringstjänst, finansieringsinstrument, värdepappershandel, offentlig handel, multilateral handel, värdepappersbörs, värdepappersförmedlare		
Publikationsserie och nummer	ARBETSGRUPPSPROMEMORIOR, 12 /2006		
Publikationens kännetecken	ISSN 0788-6322	ISBN 951-804-644-1	
	Sidor 276	Språk Finska	Pris
Beställningar/distribution	Finansministeriet, finansmarknadsavdelning, tel. (09) 160 33066		
Sammandrag	<p>Arbetsgruppens uppgift var att bereda ett förslag till lagar för att i nationell lagstiftning införliva direktivet om marknader för finansiella instrument (2004/39/EG).</p> <p>Direktivet försätts i kraft i Finland genom att ändra värdepapperslagstiftningen och diverse andra lagar, samt i stor utsträckning genom bestämmelser som utfärdas av Finansinspektionen. Arbetsgruppens rapport innehåller förslag till de centrala bestämmelser som bör fogas till gällande lagar samt till detaljerad motivering av dessa bestämmelser. Dessutom har arbetsgruppen utarbetat en bakgrundspromemoria som i stor utsträckning uppfyller de krav som gäller för den allmänna motiveringen av regeringspropositioner. Denna promemoria innehåller en framställning av gällande bestämmelser om detta ämne, av direktivets innehåll och de behov av lagstiftningsreformer som direktivet förutsätter. Dessutom presenterar arbetsgruppen de centrala motiven för de nödvändiga ändringarna.</p> <p>De viktigaste lagändringarna gäller regleringen av marknadsplatser och investeringstjänster. Utom bestämmelser om både offentlig handel på värdepappersbörsen skall värdepappersmarknadslagen innehålla bestämmelser om multilateral handel enligt direktivet. Arbetsgruppen föreslår att man till lagen fogar ett nytt 3 a kapitel som skall innehålla bestämmelser om hur multilateral handel skall ordnas, acceptans av handelspartner, antagande av värdepapper som föremål för handel, informationsplikt för emittenter av värdepapper och om det förfarande som skall tillämpas i handeln. Direktivets bestämmelser om reglerade marknader, internt genomförande av handelstransaktioner, handelns transparens, om det förfarande som skall iaktas då man erbjuder investeringstjänster samt om clearing förutsätter ett flertal ändringar också av andra bestämmelser i lag.</p> <p>Arbetsgruppen föreslår att lagen om värdepappersföretag reformeras i sin helhet. I den nya lagen skall bestämmelserna om värdepappersföretag och deras verksamhet regleras på ett sådant sätt att de motsvarar direktivet. De viktigaste ändringarna gäller kompletteringen av de investeringstjänster som förutsätter verksamhetstillstånd så att tillståndskravet också gäller investeringsrådgivning och organisation av multilateral handel, organisationen av värdepappersföretagens verksamhet. Övriga ändringar gäller t.ex. hantering av intressekonflikter, förutsättningar för utlokalisering av verksamheten samt användningen av ombud vid investeringstjänster. Enligt direktivet skall också råvaruderivat utgöra föremål för investeringstjänster samt finansieringsinstrument. Dessutom skall kraven på värdepappersföretags kapital specificeras enligt direktivets föreskrifter.</p>		

FACT SHEET

Publisher and date	Ministry of Finance, May 2006		
Author (s)	Pekka Laajanen, chairman Tarja Kotkavuo, secretary Jyrki Manninen, secretary		
Title of publication	Implementation of the Directive on Markets in Financial Instruments in Finland (MiFid)		
Parts of publication/other versions released	The publication is available on the Internet at the web-site www.vm.fi/julkaisut		
Keywords	investment services, financial instruments, securities trading, public trading, multilateral trading, stock exchange, securities broker		
Publications series and number	WORKING PAPERS, 12 /2006		
Identifications	ISSN 0788-6322	ISBN 951-804-644-1	
	No. of pages 276	Language Finnish	Price
Sales distribution	Ministry of Finance, Financial Markets Department, tel. (+358-9) 160 33066		
Abstract	<p>The task of the working group was to prepare a proposal for legislation necessary for the implementation of the Directive on Markets in Financial Instruments (2004/39/EC).</p> <p>The Directive will be implemented in Finland by amending securities legislation and a few other statutes. To a large extent the Directive will also be implemented by means of regulations issued by the Finnish Financial Supervision Authority. The working group report contains proposals concerning the essential provisions to be included in current legislation, as well as detailed reasons to be included in a Government legislative bill. Furthermore, the working group has drawn up a background memo that to a large extent fulfils the requirements concerning what explanations and reasons shall be given in a Government legislative bill. That memo deals with current legislation in force, with the content of the Directive, with the needs for amended legislation because of that Directive and the essential arguments why Finnish legislation will have to be amended.</p> <p>The most important modifications of legislation concern the regulation of market places and investment services. In addition to provisions on public trading, the Securities Market Act shall be amended to contain provisions on multilateral trading, as provided for in the Directive. The working group proposes that a new chapter 3 shall be added to the Securities Market Act. The new chapter shall contain provisions concerning the organization of multilateral trading, acceptance of trading partners, acceptance of securities as objects of trading, the obligations concerning information to be provided by issuers of securities, as well as concerning the procedures to be applied in trading. The provisions of the Directive concerning regulated markets, internal execution of transactions, transparency of trading, procedures to be applied when supplying investment services and concerning clearing of transactions require several modifications also of other legislation.</p> <p>The working group proposes that the Act on Investment Service Companies shall be completely reformed. The new act will modify the provisions concerning investment service companies and their business so as to be compatible with the provisions of the Directive. The most important modifications concern an extension of the scope of investment services that are subject to authorization so as to include investment counselling and the organization of multilateral trading. Further modifications cover the provisions on the organization of investment service companies' business, e.g. dispute settlement, the prerequisites for outsourcing, and provisions on the use of investment service agents. As provided for in the Directive, also commodity derivatives will be objects of investment services. Furthermore, the provisions concerning investment service companies' capital will be specified so as to comply with the Directive.</p>		

Valtiovarainministeriölle

Valtiovarainministeriö asetti 29 päivänä lokakuuta 2004 työryhmän, jonka tehtävänä oli valmistella ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2004/39/EY rahoitusvälineiden markkinoista sekä neuvoston direktiivien 85/611/EY ja 93/6/EY ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2000/12/EY muuttamisesta ja neuvoston direktiivin 93/22/EY kumoamisesta sekä kyseisen direktiivin perusteella komission antamien säännösten täytäntöön panemiseksi tarvittavasta lainsäädännöstä. Tehtävänsä mukaan työryhmä voi direktiivistä johtuvien sijoituspalvelutoimintaa ja arvopaperikauppaa koskevien lainsäädännön muutostarpeiden ohella esittää myös näkökohtia kansallisen kehityksen aiheuttamasta lainsäädännön muutostarpeesta. Työryhmän tuli laatia ehdotuksensa hallituksen esityksen muotoon.

Työryhmän puheenjohtajaksi nimettiin hallitusneuvos, lainsäädäntöjohtaja Pekka Laajanen valtiovarainministeriöstä sekä jäseniksi finanssisihteeri Perttu Tuomi valtiovarainministeriöstä, neuvonantaja Marianne Palva Suomen Pankista, lakimies Olli Laurila Rahoitustarkastuksesta, toimitusjohtaja Markku Savikko Arvopaperivälittäjien yhdistys ry:stä, lakimies Susanna Tolppanen OMX Exchangesista ja varatuomari Sonja Lohse Nordea Pankki Suomi Oyj:stä, edustaen Suomen Pankkiyhdistys ry:tä.

Työryhmän sihteeriksi nimettiin erityisasiantuntija Tarja Kotkavuo valtiovarainministeriöstä ja lakimies Jyrki Manninen Rahoitustarkastuksesta.

Työryhmän pysyviksi asiantuntijoiksi nimettiin oikeusministeriöstä lainsäädäntöneuvos Marjo Lahelma, erityisasiantuntija Marietta Keravuori ja erityisasiantuntija Leena Vettenranta.

Työryhmällä oli oikeus asettaa alatyöryhmiä, joissa työryhmän jäsenten lisäksi voi olla ulkopuolisia asiantuntijoita. Työryhmä asetti kolme tällaista alatyöryhmää. Alatyöryhmien tehtäväalueet rajattiin siten, että ensimmäinen valmisteli säännöksiä markkinoiden sääntelystä ja markkinapaikoista, toinen sijoituspalvelujen tarjoamisesta ja sijoituspalveluyritysten toiminnasta sekä kolmas sijoituspalveluyritysten toimilupaedellytyksistä ja valvontakysymyksistä. Työryhmätyön loppuvaiheessa toinen ja kolmas alatyöryhmä yhdistettiin. Alatyöryhmät muodostuivat päätyöryhmän jäsenistä ja päätyöryhmässä edustet-

tuina olevien tahojen muista edustajista. Alatyöryhmien puheenjohtajina toimivat niiden työn loppuvaiheessa ylitarkastaja Tuomas Majuri (alatyöryhmä 1), vanhempi hallitussihtööri Irmeli Vuori (alatyöryhmä 2) ja lainsäädäntöneuvos Seppo Tanninen (alatyöryhmä 3), kaikki valtiovarainministeriöstä. Mainitun yhdistetyn alatyöryhmän puheenjohtajana toimi Vuori.

Työryhmän jäseneksi nimetty Perttu Tuomi on työryhmän työn aikana siirtynyt valtiovarainministeriöstä toisen työnantajan palvelukseen eikä tästä syystä ole osallistunut työn loppuvaiheeseen. Työryhmän työn loppuvaiheessa on Suomen Pankkiyhdistystä edustanut päätyöryhmässä johtaja Erkki Kontkanen jäsen Lohsen osallistuessa alatyöryhmätyöskentelyyn.

Työryhmä otti nimekseen Rahoitusvälineiden markkinat –työryhmä.

Direktiivi tuli alkuperäisen voimaanoaika-aulunsa mukaan panna jäsenvaltioissa kansallisesti täytäntöön viimeistään 30 päivänä huhtikuuta 2006. Sitten tarkistettuna aikataulun mukaan direktiivi on saatettava voimaan viimeistään 31 päivänä tammi-kuuta 2007 ja uusia säännöksiä sovellettava viimeistään 1 päivästä marraskuuta 2007. Tästä syystä ja direktiivin täytäntöönpanoon oleellisesti liittyvän komission täytäntöönpanosääntelyn samalla viivästyessä ministeriö jatkoi työryhmän työlle asettamaansa määraaikaa 31 päivään toukokuuta 2006.

Merkittävän osan direktiivin täytäntöönpanon sääntelystä antaa komissio Euroopan arvopaperimarkkinakomiteaa kuultuaan. Kaikkiaan 17:ään direktiivin artiklaan sisältyy valtuus komission tarkentavaan täytäntöönpanosääntelyyn. Tämä sääntely on tarkoitus toteuttaa osin suoraan sovellettavan komission asetuksen, osin jäsenvaltioissa implementointia vaativan komission direktiivin muodossa. Komission ehdotukset täytäntöönpanosääntelyksi annettiin 6 päivänä helmikuuta 2006. Ehdotuksissa on kuitenkin vielä eräitä avoimia kysymyksiä, joihin on saatava vastaukset ennen kuin lopulliset täytäntöönpanoratkaisut jäsenvaltioissa voidaan tehdä. Euroopan arvopaperikomitea ja Euroopan parlamentti käsittelevät ehdotukset omalta osaltaan alkavassa kesäkuussa ja lopullinen hyväksyminen tapahtuu syyskuussa. Myös Euroopan parlamentin käsittelyyn liittyy eräitä epävarmuuksia ja on mahdollista, että komission ehdotuksiin tulee tästäkin syystä vielä muutoksia.

Direktiivi ja komission täytäntöönpanodirektiivi saatetaan Suomessa voimaan muuttamalla arvopaperimarkkinalainsäädäntöä ja eräitä muita lakeja sekä merkittävältä osalta myös Rahoitustarkastuksen määräyksin. Työryhmän muistioon sisältyy ehdotus tarvittaviksi keskeisiksi lakiin otettaviksi säännöksiksi ja niiden yksityiskohtaisiksi perusteluiksi. Työryhmä on laatinut lisäksi hallituksen esityksen yleisperusteluja koskevia vaatimuksia pitkälti noudattavan perustelumuistion, jossa on käsitelty asiaa koskevaa voimassa olevaa sääntelyä, direktiivin sisältöä ja siitä johtuvia lainsäädännön muutostarpeita sekä esitetty keskeiset perustelut tarvittaville muutoksille.

Työryhmän mielestä direktiivin täytäntöönpanon tulisi perustua yhteen hallituksen esitykseen, jossa olisi otettu huomioon myös Suomessa lainsäädäntöä edellyttävä komission täytäntöönpanosääntely. Tämän vuoksi mietinnön saattaminen lopulliseen hallituksen esityksen muotoon ei ole ollut kaikilta osin mahdollista työryhmälle asetetussa määräajassa ja työryhmän ehdotuksia joudutaan asian jatkovalmistelussa täydentämään. Työryhmä ei kuitenkaan pidä tarkoituksenmukaisena määräaikansa jatkamista tällä perusteella. Direktiivin täytäntöönpanolle asetettu kireä aikataulu huomioon ottaen olisikin perustellumpaa, että työryhmän varsin pitkälle hallituksen esityksen muotoa vastaavista ehdotuksista pyydettäisiin tässä vaiheessa lausunnot tahoilta, joihin ehdotukset vaikuttavat, ja ehdotukset tämän jälkeen ja komission lopullisten täytäntöönpanosäännösten sisällön varmistuttua täydennettäisiin valtiovarainministeriössä vastaamaan kaikilta osin hallituksen esitykseltä edellytettäviä vaatimuksia.

Direktiivin täytäntöönpano edellyttää työryhmän ehdottamien lainsäädännön muutosten lisäksi merkitykseltään vähäisempiä muutoksia lukuisiin eri lakeihin. Muutokset ovat suurelta osin luonteeltaan teknisiä ja voidaan sellaisina tarkoituksenmukaisimmin tehdä ministeriössä tapahtuvan hallituksen esityksen jatkovalmistelun yhteydessä.

Työryhmä pitää tärkeänä, että lainsäädännön jatkovalmistelussa sijoituspalveluyritysten, luottolaitosten ja rahastoyhtiöiden toiminnan järjestämistä ja ulkoistamista sekä asiamiehen käyttämistä koskevat säännökset pyritään laatimaan mahdollisimman yhdenmukaisiksi riippumatta siitä, mitä palveluja kyseinen yhteisö kulloinkin tarjoaa.

Direktiivin kansalliseen täytäntöönpanoon liittyy keskeisesti kysymys varainsiirtoverolain 15 §:n soveltamisalasta. Pykälän mukaan veroa ei ole suoritettava myytäessä tai vaihdettaessa pörssi-arvopapereita tai markkina-arvopapereita arvopaperipörssissä arvopaperimarkkinalain 1 luvun 3 §:ssä tarkoitettussa julkisessa kaupassa. Työryhmä ehdottaa muistiossaan julkisen kaupankäynnin käsitteen määrittelemistä siten, että se käsittäisi vain säännellyn markkinan eli Suomessa Helsingin Pörssin järjestämän julkisen kaupankäynnin. Jos verokohtelua koskevia säännöksiä ei muuteta, direktiivin täytäntöönpanossa keskeistä monenkeskistä kaupankäyntiä tulisi siten koskemaan 1,6 %:n varainsiirtovero.

Direktiivin mukaisten monenkeskisten kaupankäyntijärjestelmien perustamiseen liittyy myös kotimaisia yritys- ja rahoitusmarkkinapoliittisia tavoitteita. Luomalla toimintaedellytykset pörssille vaihtoehtoisille markkinapaikoille voitaisiin mahdollistaa markkinapaikkojen välisen kilpailun syntyminen Suomeen. Toisaalta pörssin julkista kaupankäyntiä joustavampien listautumisedellytysten ja listayhtiöille asetettavien kevennettyjen velvoitteiden myötä madallettaisiin pk-yritysten oman pääoman ehtoisen rahoituksen hankkimisen edistämiseksi niiden listautumiskynnystä. On selvää, että nämä tavoitteet eivät toteudu, jos monenkeskisessä kaupankäynnissä vaihdannan kohteena olevien arvopaperien verokohtelu poikkeaa olennaisesti säännellyllä markkinalla sovellettavasta. Työryhmä katsookin, että pörssikauppaa nyt koskeva varainsiirtoverovapaus olisi ulotettava koske-

maan monenkeskisiin kaupankäyntijärjestelmiin nimenomaisesti haettujen yhtiöiden arvopapereita. Samalla tulisi luopua vaatimuksesta arvopaperin luovutuksen tapahtumisesta nimenomaisella markkinapaikalla. Varainsiirtoverovapaus tulisi näin koskemaan kaupankäyntiä sekä säännellyllä markkinalla että monenkeskisessä kaupankäyntijärjestelmässä listattujen yhtiöiden arvopapereilla riippumatta siitä, missä kauppa toteutetaan. Varainsiirtoverolakiin tarvittavat muutokset olisi valmisteltava siten, että ne voisivat tulla voimaan samanaikaisesti monenkeskisten kaupankäyntipaikkojen perustamisen mahdollistavien arvopaperimarkkinalain muutosten kanssa.

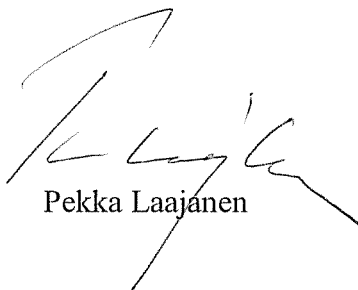
Työryhmän muistion mukaan arvopaperimarkkinalakiin tulisi sisältymään monenkeskisten kaupankäyntijärjestelmien osalta eräitä direktiiviä pidemmälle meneviä velvoitteita, kuten säännökset markkinoiden väärinkäytöstä, osakkaiden liputusvelvollisuudesta ja kaupankäynnin kohteena olevien yhtiöiden jatkuvasta tiedonantovelvollisuudesta. Näiden säännösten yhtenä tarkoituksena on luoda puitteet luotettaville markkinapaikoille.

Työryhmän muistiossa on esimerkiksi jatkuvaa tiedonantovelvollisuutta koskevat vaatimukset monenkeskisessä kaupankäyntijärjestelmässä kirjoitettu yhdenmukaisiksi julkisessa kaupankäynnissä sovellettavien vastaavien vaatimusten kanssa. Tämä on perusteltua monenkeskisen kaupankäyntijärjestelmän luotettavuuden näkökulmasta, mutta voi toisaalta, olemalla lisärasitus järjestelmässä listausta hakeville yhtiöille, merkitä osaltaan estettä tällaisten kaupankäyntijärjestelmien syntymiselle ja tehokkaalle toiminnalle. Työryhmän mielestä kysymyksen ratkaiseminen edellyttääkin vielä jatkovalmistelussa monipuolista harkintaa, johon on paremmat mahdollisuudet sen jälkeen, kun eri markkinaosapuolet ovat antaneet ministeriölle asiasta perustellut lausuntonsa. Työryhmä ehdottaakin, että valtiovarainministeriö nimenomaisesti pyytäisi lausunnonantajien lausuvan käsityksensä direktiivin vähimmäissääntelyn ylittävän sääntelyn eduista ja mahdollisista esteistä uusien markkinapaikkojen syntymiselle.

Toimeksiantonsa mukaan työryhmän oli työnsä aikana kuultava niitä sijoittajansuojasta vastaavia ja muita viranomaisia sekä rahoitusmarkkinoilla toimivia osapuolia, joiden toimintaan työryhmän ehdotukset erityisesti vaikuttavat. Keskeiset tahot, joihin uusi lainsäädäntö tulee vaikuttamaan, ovat olleet työryhmässä edustettuina ja tarvittava kuuleminen on voinut toteutua pääosin jo tätä kautta. Tämän vuoksi ja huomioon ottaen edellä mainitun komission täytäntöönpanosääntelyn viivästymisen työryhmä ei ole pitänyt toimeksiannossa tarkoitettu erillistä kuulemistä tässä vaiheessa tarpeellisena. Kuuleminen on toteutettavissa tarkoituksenmukaisemmin työryhmän muistiosta pyydettyillä lausunnoilla, joissa voidaan esittää tarvittavat kannanotot myös komission täytäntöönpanosääntelyn vaikutuksista kotimaiseen lainsäädäntöön.

Saatuaan ehdotuksensa valmiiksi työryhmä kunnioittavasti luovuttaa muistionsa valtiovarainministeriölle.

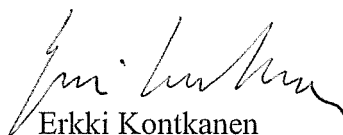
Helsingissä 31 päivänä toukokuuta 2006

Pekka Laajanen

Olli Laurila

Erkki Kontkanen

Marianne Palva

Markku Savikko

Susanna Tolppanen

Tarja Kotkavuo

Jyrki Manninen

Sisällys

1. Johdanto	13
2. Voimassa oleva lainsäädäntö	16
2.1. Laki sijoituspalveluyrityksistä.....	16
2.2. Arvopaperimarkkinalaki.....	18
2.4. Valvonta.....	24
3. Direktiivi rahoitusvälineiden markkinoista	25
3.1. Direktiivin tavoitteet	25
3.2. Direktiivin keskeinen sisältö	25
3.3. Sijoituspalvelujen sääntely	27
3.4. Markkinapaikkojen sääntely	29
3.5. Osakekaupankäynnin läpinäkyvyys	32
3.6. Kaupparaportointi.....	33
3.7. Muut direktiivimääräykset	33
4. Keskeiset muutokset Suomen lainsäädäntöön.....	35
4.1. Muutettavat säännökset	35
4.2. Sijoituspalvelut.....	35
4.3. Markkinapaikkojen sääntely	41
4.4. Kaupparaportointi.....	45
5. Muita esitykseen vaikuttavia seikkoja	46
5.1. Verotus.....	46
6. Lakiehdotusten yksityiskohtaiset perustelut.....	47
6.1. Laki sijoituspalveluyrityksistä.....	47
6.2. Laki arvopaperimarkkinalain muuttamisesta	77
7. Lakiehdotukset	122
7.1. Laki sijoituspalveluyrityksistä.....	122
7.2. Laki arvopaperimarkkinalain muuttamisesta	157
7. Lagförslag.....	200
7.1. Lag om värdepappersföretag	200
7.2. Lag om ändring av värdepappersmarknadslagen	235

1. Johdanto

Rahoitusvälineiden markkinoiden sääntelyn harmonisointi on osa Euroopan unionin Rahoituspalveluiden toimintasuunnitelmassa (Financial Services Action Plan, FSAP) määritellyä tavoitetta kehittää rahoituspalveluiden sisämarkkinoita. Yksi keskeinen sääntelytoimenpide tavoitteen saavuttamiseksi on 21.4.2004 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2004/39/EY rahoitusvälineiden markkinoista sekä neuvoston direktiivien 85/611/ETY ja 93/6/ETY ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2000/12/EY muuttamisesta ja neuvoston direktiivin 93/22/ETY kumoamisesta (jäljempänä rahoitusvälineiden markkinat –direktiivi tai direktiivi). Direktiivin voimaantulosta johtuvat lainsäädännön muutokset on hyväksyttävä jäsenvaltioissa viimeistään 31.1.2007 ja ne on saatettava voimaan 1.11.2007.

Direktiivissä pyritään luomaan pitkälle harmonisoidut yhteisötason sääntelypuitteet sijoituspalveluyrityksille, sijoituspalveluja tarjoaville luottolaitoksille ja rahastoyhtiöille sekä rahoitusvälineiden markkinapaikoille. Direktiivi korvaa sijoituspalveluista arvopaperimarkkinoilla 10.5.1993 annetun neuvoston direktiivin 93/22/ETY (jäljempänä sijoituspalveludirektiivi). Sääntelyn harmonisoinnilla pyritään rajat ylittävän sijoituspalveluiden tarjoamisen ja kaupankäynnin esteiden purkamiseen ja eurooppalaisten arvopaperimarkkinoiden yhtenäistämiseen. Samalla pyritään suojaamaan sijoittajien luottamusta markkinoihin säätämällä yksityiskohtaisesti sijoituspalvelun tarjoajien menettelytapavaroitteista suhteissa niiden asiakkaisiin.

Direktiivi on niin sanotun Lamfalussy-lainsäädäntöprosessin mukainen direktiivi. Tämä EU:n rahoitusmarkkinoiden sääntelyssä viime vuosina käyttöön otettu nelitasoinen lähestymistapa perustuu Eurooppa-neuvoston maaliskuussa 2001 tekemään päätökseen, jossa hyväksyttiin paroni Lamfalussy:n johtaman asiantuntijakomitean raportti Euroopan arvopaperimarkkinoiden sääntelystä. Uuden lähestymistavan mukaan tasolla 1 säännellään yleisperiaatteista puitedirektiivein tai -asetuksin. Tasolla 2 komissio antaa teknisiä täytäntöönpanosäädöksiä käyttäen apunaan Euroopan arvopaperikomiteaa (ESC) ja kansallisista valvontaviranomaisista koostuvaa arvopaperimarkkinavalvojien komiteaa (CESR). Seuraava taso 3 perustuu kansallisten valvontaviranomaisten yhteistyöhön ja

mahdollisiin CESR:n ohjeisiin, suosituksiin ja standardeihin. Tasolla 4 komissio valvoo annettujen yhteisön säännösten noudattamista jäsenvaltioissa.

Merkittävä osa direktiivin täytäntöönpanosäädöksistä annetaan Lamfalussy-prosesin mukaisessa komitologiamenettelyssä. Kaikkiaan 17:ssä direktiivin artiklassa on valtuus tarkentavaan komission täytäntöönpanosäätelyyn. Tämä sääntely on tarkoitus toteuttaa osin jäsenvaltioissa suoraan sovellettavan komission asetuksen, osin jäsenmaissa implementointia vaativan komission direktiivin muodossa. Komission ehdotukset täytäntöönpanosäätelyksi annettiin 6.2.2006. Ehdotuksissa on kuitenkin vielä eräitä avoimia kysymyksiä, joihin on saatava vastaukset ennen kuin lopulliset implementointiratkaisut jäsenvaltioissa voidaan tehdä. ESC ja Euroopan parlamentti käsittelevät ehdotukset täytäntöönpanosäädöksiksi omalta osaltaan todennäköisesti kesäkuussa ja komission lopullinen hyväksyminen tapahtunee syyskuussa.

Direktiivi ja komission täytäntöönpanodirektiivi implementoidaan Suomessa muuttamalla arvopaperimarkkinalainsäädäntöä. Sijoituspalveluyritysten toimintaan keskeisesti vaikuttaviin säännöksiin on tehtävä niin runsaasti muutoksia, että voimassa oleva sijoituspalveluyrityksistä annettu laki (579/1996) olisi korvattava kokonaan uudella samannimisellä lailla. Arvopaperimarkkinalakiin (495/1989) on tehtävä myös laajoja tarkistuksia. Tässä muistiossa käsitellään lähinnä näitä lakimuutoksia. Direktiivin täytäntöönpano edellyttää lisäksi teknisluontoisempia muutoksia ainakin seuraaviin lakeihin:

- Laki kaupankäynnistä vakioituilla optioilla ja termiineillä (772/1988)
- Sijoitusrahastolaki (48/1999),
- Laki ulkomaisen sijoituspalveluyrityksen oikeudesta tarjota sijoituspalvelua Suomessa (580/1996),
- Laki ulkomaisen luotto- ja rahoituslaitoksen toiminnasta Suomessa (1608/1993)
- Laki ulkomaisen rahastoyhtiön toiminnasta Suomessa (225/2004)
- Laki arvo-osuusjärjestelmästä (826/1991)
- Laki Rahoitustarkastuksesta (583/2003),
- Laki Rahoitustarkastuksen valvontamaksusta (1294/2004)
- Laki luottolaitostoiminnasta (eduskunnassa käsiteltävänä)
- Rikoslaki (51 luku arvopaperimarkkinarikoksista)

Lisäksi joudutaan direktiivin täytäntöön panemiseksi muuttamaan ainakin seuraavia valtiovarainministeriön päätöksiä ja asetuksia:

- Valtiovarainministeriön asetus luottolaitoksen toimilupahakemukseen liitettävistä selvityksistä
- Valtiovarainministeriön asetus sijoituspalveluyrityksen toimilupahakemukseen liitettävistä selvityksistä
- Valtiovarainministeriön asetus rahastoyhtiön ja säilytisyhteisön toimilupahakemukseen liitettävistä selvityksistä
- Valtiovarainministeriön päätös arvopaperin ottamista pörssilistalle koskevista vaatimuksista

Osin direktiivi pannaan täytäntöön myös Rahoitustarkastuksen määräyksillä, jotka valmistellaan Rahoitustarkastuksessa erikseen.

Direktiivin kansalliseen täytäntöönpanoon liittyy keskeisesti kysymys varainsiirtoverolain 15 §:n soveltamisalasta. Pykälän mukaan veroa ei ole suoritettava myytessä tai vaihdettaessa pörssi-arvopapereita tai markkina-arvopapereita arvopaperipörssissä arvopaperimarkkinalain 1 luvun 3 §:ssä tarkoitetussa julkisessa kaupassa. Työryhmä ehdottaa julkisen kaupankäynnin käsitteen määrittelemistä siten, että se käsittäisi vain säännellyn markkinan eli Suomessa Helsingin Pörssin. Jos verokohtelua koskevia säännöksiä ei muuteta, direktiivin täytäntöönpanossa keskeistä monenkeskistä kaupankäyntiä tulisi siten koskemaan 1,6 prosentin varainsiirtovero.

Varainsiirtoverolakia olisi muutettava siten, että pörssiakauppaa nyt koskeva varainsiirtoverovapaus ulotettaisiin koskemaan monenkeskisiin kaupankäyntijärjestelmiin nimenomaisesti haettujen yhtiöiden arvopapereita. Samalla tulisi luopua vaatimuksesta arvopaperin luovutuksen tapahtumisesta nimenomaisella markkinapaikalla. Varainsiirtoverovapaus tulisi näin koskemaan kaupankäyntiä sekä säännellyllä markkinalla että monenkeskisessä kaupankäyntijärjestelmässä listattujen yhtiöiden arvopapereilla markkinapaikasta riippumatta. Varainsiirtoverolakiin tarvittavat muutokset olisi valmisteltava siten, että ne voisivat tulla voimaan samanaikaisesti monenkeskisten kaupankäyntijärjestelmien perustamisen mahdollistavien arvopaperimarkkinalain muutosten kanssa.

2. Voimassa oleva lainsäädäntö

2.1. Laki sijoituspalveluyrityksistä

Perussäännökset sijoituspalvelujen tarjoamisesta ja sijoituspalveluyrityksistä sisältyvät 26 päivänä heinäkuuta 1996 annettuun lakiin sijoituspalveluyrityksistä. Lailla pantiin täytäntöön sijoituspalveludirektiivi. Laki koskee sijoituspalvelun ammattimaista tarjoamista varsinaisena elinkeinona ja siinä säädetään toimiluvanvaraisten sijoituspalvelujen lisäksi muun muassa sijoituspalveluyrityksen perustamisesta ja omistamisesta, sijoituspalveluyrityksille sallitusta muusta liiketoiminnasta, tilinpäätöksestä ja tilintarkastuksesta, vaka-
varaisuudesta ja riskien hallinnasta sekä sijoittajien korvausrahastosta.

2.1.1. Sijoituskohteet

Sijoituspalvelun kohteena voivat lain 2 §:n mukaan olla arvopaperimarkkina-
laisissa tar-
koitetut arvopaperit sekä kaupankäynnistä vakioituilla optioilla ja termiineillä annetussa laissa tarkoitettujen vakioitujen johdannaissopimusten ohella niihin rinnastettavat johdannaissopimukset sekä muutkin johdannaissopimukset (OTC -johdannaiset) kohde-etuudesta riippumatta.

Sijoituskohteen määritelmä sijoituspalveluyrityksistä annetussa laissa on sijoituspalveludirektiivissä edellytettyä vähimmäissääntelyä laajempi. Esimerkiksi hyödykejohdannaissopimukset eivät kuuluneet sijoituspalveludirektiivin mukaisiin sijoituskohteisiin. Suomessa sijoituskohteen määritelmä kattaa kaikenlaiset johdannaissopimukset, joiden kohde-etuutena voi olla muun muassa hyödykkeitä.

Sijoituskohteelta ei edellytetä, että se on julkisen kaupankäynnin kohteena. Muun sijoituskohteen kuin arvopaperin ei tarvitse olla luovutuskelpoinen.

2.1.2. Sijoituspalvelut

Sijoituspalveluyrityksistä annetun lain 3 §:ssä on luettelo toimiluvanvaraisista sijoituspalveluista. Sijoituspalveluja ovat arvopaperinvälitys, markkinatakaus, arvopaperikaupinta, emission-
takaaminen, omaisuudenhoito ja emissionjärjestäminen.

Arvopaperinvälityksellä tarkoitetaan omissa nimissä toisen lukuun harjoitettavaa sijoituskohteiden ostoa, myyntiä, vaihtoa ja merkintää sekä sijoituskohteita koskevien toimeksiantojen välittämistä tai toteuttamista. Siten myös sijoituskohteiden niin sanottu alivälitys kuuluu laissa säädetyn arvopaperinvälityksen piiriin silloin kun alivälittäjä toimii omissa nimissään.

Markkinatakauksella tarkoitetaan sijoituspalvelua, jossa palvelun tarjoaja sitoutuu tekemänsä sopimuksen perusteella antamaan ja julkistamaan jatkuvasti tai pyydettyä si-

toivia osto- ja myyntitarjouksia arvopaperipörssissä tai muussa julkisessa kaupankäynnissä sekä tällaisiin tarjouksiin perustuvaa kaupankäyntiä omaan lukuun.

Arvopaperikaupinnassa tarjoudutaan sekä myymään että ostamaan sijoituskohteita omaan lukuun sekä antamaan ja julkistamaan niille sitovia osto- ja myyntitarjouksia. Arvopaperikaupintaa voidaan harjoittaa myös julkisen kaupankäynnin ulkopuolella.

Emissiontakaamisella tarkoitetaan merkintäsitoumuksella arvopaperin liikkeeseenlaskun yhteydessä annettua merkintätakuuta, jossa sitoudutaan vastaamaan siitä, että kaikki liikkeeseen laskettavat arvopaperit tulevat merkityiksi tai että niistä merkitään ainakin määrätty osa.

OmaisuuDENHOIDOLLA tarkoitetaan ammattimaista toimeksiantoon perustuvaa sijoituskohteiden hoitamista siten, että omaisuudenhoitaja käy kauppaa tai muuten suorittaa tällaista omaisuutta koskevia toimeksiantoja asiakkaan valtuuttamana tämän lukuun. Omaisuudenhoito edellyttää aina asiakkaan ja omaisuudenhoitajan välistä toimeksiantosopimusta, jossa määritellään, mitä omaisuudenhoitaja voi tehdä päämiehensä lukuun.

Emissionjärjestämisellä tarkoitetaan asiakassuhteen luomista rahoituksen tarvitsijan ja sijoittajan välillä huolehtimalla sijoituskohteen liikkeeseenlaskusta, välittämällä merkintäsitoumuksia sekä välittämällä liikkeeseen laskettuja sijoituskohteita edelleen.

Toimiluvanvaraisena sijoituspalvelun tarjoamisena ei pidetä esimerkiksi yksinomaan hyödykkeisiin perustuvien johdannaissopimusten tarjoamista sellaisten yhteisöjen toimesta, jotka harjoittavat tällaisilla johdannaissopimuksilla kauppaa omaan lukuunsa optioyhteisössä tai toisten samanlaisten yhteisöjen kanssa taikka näiden hyödykkeiden tuottajien tai ammattimaisten käyttäjien kanssa, eikä hyödykkeisiin perustuvien johdannaissopimusten tarjoamista yksinomaan muussa kuin sijoitustarkoituksessa. Luvanvaraista sijoituspalvelua ei myöskään ole hyödykejohdannaissopimusten tarjoaminen muille kuin edellä mainituille hyödykejohdannaiskaupankäynnin aktiivisille osapuolille silloin, kun hyödykejohdannaissopimuksia tarjotaan tällaisille muille tahoille muussa kuin sijoitustarkoituksessa.

2.1.3. Toimilupa

Sijoituspalvelua saa tarjota vain lain tarkoittama toimiluvan saanut sijoituspalveluyritys sekä luottolaitos. Lisäksi rahastoyhtiö, joka on saanut toimiluvan omaisuudenhoidon harjoittamiseen, saa tarjota kyseistä sijoituspalvelua. Ulkomaisten vastaavien yhteisöjen oikeudesta tarjota sijoituspalvelua Suomessa säädetään niitä koskevissa asianomaisissa laeissa.

Sijoituspalveluyrityksen toimilupa voidaan myöntää vain suomalaiselle osakeyhtiölle. Toimiluvan myöntämisen edellytyksistä, johon kuuluvat luotettava hallinto ja riittävät taloudelliset toimintaedellytykset, säädetään lain 10 §:ssä. Yhtiön osakkeenomistajien ja hallintoa hoitavien henkilöiden luotettavuudesta, hyvämaineisuudesta, kokemuksesta ja muusta sopivuudesta saadun selvityksen perusteella ja hakijan liiketoiminnan aiottu laajuus huomioon ottaen on voitava varmistua siitä, että yritystä tullaan johtamaan ammat-

titaitoisesti sekä terveiden ja varovaisten liikeperiaatteiden mukaisesti. Yhtiöllä tulee olla pääkonttori Suomessa ja sen tulee täyttää muut sijoituspalveluyrityksistä annetussa laissa asetetut vaatimukset kuten vakavaraisuutta ja riskien hallintaa koskevat vaatimukset. Rahoitustarkastus voi peruuttaa sijoituspalveluyrityksen toimiluvan silloin, kun luvan myöntämiselle säädettyjä edellytyksiä ei enää ole olemassa. Yrityksen tulee siten jatkuvasti täyttää toimiluvan myöntämiselle asetetut vaatimukset.

Sijoituspalveluyrityksistä annetun lain 9 §:n mukaan sijoituspalveluyrityksen toimilupahakemukseen liitettävistä selvityksistä säädetään valtiovarainministeriön asetuksella. Sijoituspalveluyrityksen on toimilupaa hakiessaan esitettävä selvitys toiminnalle asetettujen vaatimusten täyttämisestä. Ministeriö on antanut asetuksen sijoituspalveluyrityksen toimilupahakemukseen liitettävistä selvityksistä (658/2003).

Sijoituspalveluyrityksen toimiluvassa on mainittava, mitä sijoituspalveluja yritys saa tarjota. Toimiluvassa on mainittava myös ne laissa tarkoitettut oheispalvelut, joita sijoituspalveluyritys saa tarjota sijoituspalvelujen lisäksi.

Kotivaltiossaan toimiluvan saanut sijoituspalveluyritys voi harjoittaa toimintaansa perustamalla tytäryrityksiä tai sivuliikkeitä toisessa Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa. Se voi myös tarjota palveluja rajan yli toisessa Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa. Kotivaltion viranomaisten tehtävänä on huolehtia sijoituspalveluyrityksen valvonnasta.

2.2. Arvopaperimarkkinalaki

Arvopaperimarkkinalaki sisältää säännökset arvopapereiden markkinoinnista, liikkeenlaskusta ja tiedonantovelvollisuudesta, julkisesta kaupankäynnistä arvopapereilla ja selvitystoiminnasta. Laissa säädetään lisäksi muun muassa sijoituspalvelun tarjoajien menettelytapavelvollisuuksista sekä markkinoiden väärinkäytöstä, kuten sisäpiirintiedon väärinkäytöstä. Arvopapereiden ohella lakia sovelletaan monelta osin myös johdannais-sopimuksiin.

2.2.1. Julkinen kaupankäynti arvopapereilla

Arvopaperimarkkinalain keskeinen käsite on 1 luvun 3 §:ssä määritelty julkinen kaupankäynti. Julkista kaupankäyntiä on kaupankäynti arvopaperipörssin pörssilistalla (julkinen kaupankäynti) tai muu ostajien ja myyjien yhteen saattamiseksi ammattimaisesti järjestetty kaupankäynti, jolle on lain mukaan vahvistettu säännöt (muu julkinen kaupankäynti). Pörssilistalle otettua arvopaperia kutsutaan määritelmässä pörssiarvopaperiksi ja muun julkisen kaupankäynnin kohteena olevaa arvopaperia markkina-arvopaperiksi.

Lain 3 luvun 1 §:n mukaan ainoastaan arvopaperipörssi saa järjestää julkista kaupankäyntiä pörssilistalla. Arvopaperimarkkinalain 3 luvun 10 §:n mukaisella valtiovarainministeriön päätöksellä on annettu tarkempia määräyksiä pörssilistalla kaupankäynnin koh-

teeksi otettaville arvopapereille ja niiden liikkeeseenlaskijoille (valtiovarainministeriön päätös arvopaperin ottamista pörssilistalle koskevista vaatimuksista, 906/1994).

Muuta julkista kaupankäyntiä saavat järjestää arvopaperipörssien ohella myös arvopaperinvälittäjät, eli sijoituspalveluyritykset ja luottolaitokset. Tämän kaupankäyntimenettelyn kohteeksi voidaan lain 3 luvun 12 §:n mukaan ottaa arvopaperi, johon todennäköisesti kohdistuu riittävästi kysyntää ja tarjontaa ja jonka hinnanmuodostuksen voidaan arvioida olevan siten luotettavaa. Muun julkisen kaupankäynnin kohteeksi otettavia arvopapereita ja liikkeeseenlaskijoita koskevat vaatimukset ovat muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta samat kuin pörssilistalla.

Suomessa arvopaperimarkkinain mukainen julkinen kaupankäynti on kokonaisuudessaan keskittynyt Helsingin Pörssiin. Pörssin päälistalla käytävä kaupankäynti on kaupankäyntiä pörssilistalla. Pörssin I-, NM- ja Pre-listoilla sekä ML-markkinalla käytävä kauppaa on puolestaan muuta julkista kaupankäyntiä.

2.2.2. *Muu ammattimainen kaupankäynti arvopapereilla*

Julkisesta kaupankäynnistä eroava kaupankäynnin muoto on arvopaperimarkkinain 3 luvun 16 §:n mukainen ammattimaisesti järjestetty kaupankäynti, jota saavat järjestää arvopaperipörssi ja arvopaperinvälittäjät. Tämä kaupankäynnin muoto on säännelty julkisista kaupankäyntiä kevyemmin. Säännöksen tavoitteena on ollut mahdollistaa niin sanottujen vaihtoehtoisten kaupankäyntijärjestelmien (englanniksi Alternative Trading System, ATS) perustaminen Suomeen.

Toisin kuin julkisessa kaupankäynnissä, muun ammattimaisen kaupankäyntimenettelyn kohteeksi voidaan ottaa myös yksityisten osakeyhtiöiden liikkeeseen laskemia arvopapereita. Yrityksen liikkeeseen laskemien arvopapereiden liittäminen arvo-osuusjärjestelmään ei myöskään ole välttämätöntä. Kaupankäynnistä ei myöskään aiheudu liikkeeseenlaskijayrityksille veloitteita. Liikkeeseenlaskijalle ei aseteta lain 2 luvun mukaista säännöllistä eikä jatkuvaa tiedonantovelvollisuutta, eikä yrityksen myöskään tarvitse ylläpitää lain 5 luvun mukaista sisäpiirirekisteriä. Myöskään julkisia ostotarjouksia koskeva lain 6 luvun sääntely ei koske tätä kaupankäyntimenettelyä.

Kevyemmällä sääntelyllä on pyritty parantamaan pienten ja keskisuurten yritysten rahoitusmahdollisuuksia. Sijoittajansuojan toteutuminen on järjestetty julkisesta kaupankäynnistä huomattavasti poikkeavalla tavalla. Sijoittajansuojan kannalta keskeinen merkitys on kaupankäynnin järjestäjän itsesääntelyyn perustuvilla säännöillä. Toisaalta silloin, kun kaupankäyntiä järjestää arvopaperinvälittäjä, tähän kaupankäyntimenettelyyn sovelletaan soveltuvin osin arvopaperimarkkinain 4 luvussa arvopaperinvälittäjälle asetettuja menettelytapasääntöjä. Niiden mukaisesti kaupankäynnin järjestäjän on muun muassa annettava arvopaperista ja sijoituspalvelusta ne tiedot, joilla saattaa olla olennaista vaikutusta asiakkaan päätöksentekoon. Käytännössä tämä edellyttäisi ainakin sitä, että kaupankäynnin järjestäjä ilmoittaa, että arvopaperit eivät ole julkisen kaupankäynnin kohteeksi otettavia.

na, niiden liikkeeseenlaskijoita koskevat vaatimukset ovat listayhtiöitä vähäisemmät ja että niihin sisältyy julkisen kaupankäynnin kohteena olevia arvopapereita suurempi riski. Lain 4 luvun säännöksiä ei kuitenkaan sovelleta silloin, kun kaupankäyntiä järjestää arvopaperipörssi.

Ammattimaisesti järjestetyn kaupankäynnin kohteeksi voidaan ottaa myös ulkomaisen liikkeeseenlaskijoiden arvopapereita. Toisin kuin kotimaisten arvopapereiden osalta, kaupankäynnin kohteeksi voidaan ottaa myös sellaisia arvopapereita, jotka on ulkomailta otettu kaupankäynnin kohteeksi sijoituspalveludirektiivin tarkoittamalla säännellyllä markkinalla.

Tällä hetkellä ainoastaan Helsingin Pörssi järjestää 3 luvun 16 §:n mukaista ammattimaisesti järjestettyä kaupankäyntiä Ruotsalaiset osakkeet -listalla, jolla käydään kauppaa Tukholman pörssiin listatuilla osakkeilla.

2.2.3. Kaupankäynnin läpinäkyvyys

Kaupankäynnin läpinäkyvyydellä tarkoitetaan tässä sitä, miten, milloin ja missä laajuudessa sijoittajat ja muut markkinaosapuolet voivat saada tietoa osto- ja myyntitarjouksista ja toteutuneista kaupoista. Läpinäkyvyys voidaan jakaa kauppvoja edeltävään läpinäkyvyyteen ja kauppvojen jälkeiseen läpinäkyvyyteen.

Arvopaperimarkkinalain voimassa olevat säännökset kaupankäynnin läpinäkyvyydestä ovat yleisluontoisia. Lain 3 luvun 4 §:n mukaan arvopaperipörssin säännöissä on oltava määräykset muun muassa siitä, miten, milloin ja missä laajuudessa tarjouksia tai tarjoukkehutuksia ja kauppvoja koskevat tiedot saatetaan sijoittajien ja kaupankäyntiin osallistuvien arvopaperinvälittäjien ja muiden arvopaperipörssissä toimivien tietoon. Samansisältöistä läpinäkyvyysääntelyä sovelletaan myös muuhun julkiseen kaupankäyntiin ja ammattimaisesti järjestettyyn kaupankäyntiin.

2.2.4. Menettelytavat

Arvopaperimarkkinalain 4 luvun säännökset määrittävät ne velvollisuudet ja menettelytavat, joita kaikkien Suomessa sijoituspalvelua tarjoavien yritysten on asiakassuhteissaan noudatettava. Säännökset koskevat sijoituspalvelun tarjoamista silloin, kun sijoituspalvelun kohteena on arvopaperi tai johdannaissopimus. Lain 10 luvussa säädetään 4 luvun säännösten soveltamisesta vakioituun optioon ja termiiniin, niihin rinnastettavaan johdannaissopimukseen ja myös sellaiseen johdannaissopimukseen, joka ei ole kaupankäynnin tai selvityksen kohteena optioyhteisössä tai muulla säännellyllä ja viranomaisen valvonnassa olevalla markkinalla.

Arvopaperien kaupassa ja sijoituspalvelun tarjoamisessa ei saa käyttää hyvän tavan vastaista menettelyä (1 §). Velvollisuus koskee kaikkia arvopaperikaupan osapuolia eli ostajaa, myyjää ja välittäjää sekä myös muuta sijoituspalvelua kuin arvopaperinvälitystä

sijoituspalveluna tarjoavaa arvopaperinvälittäjää. Arvopaperinvälittäjän on tehtävä sijoituspalvelun tarjoamista koskeva sopimus kirjallisesti, jos sen asiakas on muu kuin ammattimainen sijoittaja (2 §:n 1 momentti). Säännös ei tarkoita, että kaikki arvopaperinvälittäjän ja sen asiakkaan tahdonilmaisut tulisi dokumentoida kirjallisesti. Lakia koskevan hallituksen esityksen (HE 56/1998) perustelujen mukaan säännös sallii toimeksiantosuhtetta koskevan kirjallisen puitesopimuksen, jossa määritellään sopimussuhteen pääasiallinen sisältö. Asiakas voi tämän jälkeen antaa yksittäiset toimeksiantonsa sovitulla tavalla, kuten puhelimitse tai tietoliikenneyhteyden välityksellä. Markkinatakausta tarjoavan arvopaperinvälittäjän osalta säännös tarkoittaa, että arvopaperinvälittäjän on tehtävä sopimus markkinatakaajana toimimisesta esimerkiksi arvopaperipörssin kanssa kirjallisesti.

Sijoituspalvelun tarjoamista koskevassa sopimuksessa ei saa käyttää hyvän tavan vastaista tai asiakkaan kannalta sopimatonta ehtoa (2 §:n 2 momentti). Säännöksessä todetaan myös, että jos arvopaperinvälittäjä ilmoittaa pitävänsä asiakasta ammattimaisena sijoittajana tai asiakas itse ilmoittaa olevansa ammattimainen sijoittaja arvopaperinvälittäjän on ilmoitettava asiakkaalle, mikä vaikutus ilmoituksella on asiakkaan asemaan.

Arvopaperinvälittäjän on pyydettävä asiakkaalta riittävät tiedot tämän taloudellisesta asemasta, sijoituskokemuksesta ja sijoituspalvelua koskevista tavoitteista silloin, kun se tarjoaa sijoituspalveluna omaisuudenhoitoa. Sama koskee arvopaperinvälitystä tai emissionjärjestämistä tarjoavaa arvopaperinvälittäjää, jos asiakas pyytää ennen toimeksiannon antamista sijoitusneuvontaa arvopaperien hankinnassa tai luovutuksessa (3 a §). Velvoite on olemassa, jollei se asiakkaan sijoituskokemuksen tai muutoin olosuhteisiin nähden ole ilmeisen tarpeetonta.

Säännökset arvopaperinvälittäjän velvollisuuksista koskevat soveltuvin osin myös meklaria ja välittäjän palveluksessa olevaa henkilöä, jonka tehtävänä on julkisen kaupan käynnin kohteena olevia arvopapereita koskevien toimeksiantojen käsittely tai näitä arvopapereita koskeva sijoitustutkimus (9 §).

Arvopaperinvälittäjän on hoidettava toimeksiannot huolellisesti asiakkaan eduksi ilman aiheutonta viivytystä. Arvopaperinvälittäjän on annettava asiakkaalle sijoituspalvelusta ja sen kohteena olevista arvopapereista ne tiedot, joilla saattaa olla olennaista vaikutusta asiakkaan päätöksentekoon (4 §:n 1 ja 2 momentti).

Arvopaperinvälittäjän on pyrittävä välttämään eturistiriitatilanteita ja niiden syntyessä kohdeltava asiakasta hyvän tavan mukaisesti. Arvopaperinvälittäjän on kohdeltava asiakkaitaan tasapuolisesti. Arvopaperinvälittäjä ei saa antaa toisen asiakkaan, arvopaperin liikkeeseenlaskijan tai oma etunsa vaikuttaa asiakkaalle antamaansa ohjeeseen tai neuvon taikka toimeksiannon suorittamistapaan (4 §:n 3 momentti).

Arvopaperinvälittäjän on hoidettava samaa arvopaperia koskevat myynti- ja ostotoimeksiannot niiden saapumisjärjestyksessä, mikäli se on mahdollista ottaen huomioon toimeksiannossa tarkoitettu arvopaperimäärä, asiakkaan määräämät hintarajat tai muut toimeksiannon ehdot (4 §:n 5 momentti).

Rahoitustarkastus on antanut tarkempia ohjeita arvopaperinvälittäjille niistä menettelytavoista, joita sijoituspalvelua tarjottaessa on noudatettava. Rahoitustarkastuksen ohje sijoituspalvelun tarjoamisessa noudatettavista menettelytavoista (201.7) sisältää muun muassa toimeksiantojen dokumentointia koskevat ohjeet. Rahoitustarkastus on antanut tarkempia ohjeita myös menettelyistä eturistiriitatilanteiden välttämiseksi.

Arvopaperimarkkinalain 4 luvun 5 a §:ssä säädetään myös asiakasvarojen säilytyksestä, käsittelystä ja selvityksestä sekä lainaussopimusten ja takaisinostosopimusten tekemisestä. Asiakkaalle kuuluvien arvopaperien omistusoikeuden suojaaminen sisältyy toiminnan vakautta koskeviin vaatimuksiin. Pykälän mukaan asiakkaan varat ja omaisuus on pidettävä kirjanpidossa erillään sijoituspalveluyrityksen omista varoista ja omaisuudesta ja säilytettävä luotettavalla tavalla. Rahoitustarkastus on myös antanut määräyksiä asiakasvarojen käsittelystä.

2.2.5. *Kaupparaportointi*

Arvopaperimarkkinalain 4 luvun 7 §:ssä säädetään sijoituspalveludirektiiviä noudatellen arvopaperinvälittäjän velvollisuudessa ilmoittaa tekemistään kaupoista arvopapereilla, jotka ovat kaupankäynnin kohteena sijoituspalveludirektiivin mukaisilla säännellyillä markkinoilla. Lain 10 luvun 1 ja 1 a §:ssä viittauksilla säädetään velvollisuudesta ilmoittaa myös kaupoista sellaisilla johdannaissopimuksilla, jotka ovat kaupankäynnin kohteena säännellyillä markkinoilla. Tarkemmin tästä niin sanotusta kaupparaportointivelvollisuudessa säädetään Rahoitustarkastuksen määräyksillä.

Rahoitustarkastuksen voimassa olevien määräysten mukaan kaupat suomalaisilla oman pääoman ehtoisilla arvopapereilla ja johdannaisilla on raportoitava sille pörssille, jossa niillä käydään kauppaa. Kauppoja ei kuitenkaan tarvitse raportoida lainkaan, jos tiedot kaupoista saadaan suoraan esimerkiksi pörssin kaupankäyntijärjestelmästä. Käytännössä pörssin ulkopuolisten osakekauppojen raportointi Helsingin Pörssille on ollut vähäistä, koska varainsiirtoveron vuoksi kaupat tehdään pörssikauppoina. Kaupat vieraan pääoman ehtoisilla arvopapereilla, esimerkiksi joukkovelkakirjalainoilla, pitää Rahoitustarkastuksen määräyksen mukaan raportoida puolestaan Suomen Arvopaperikeskukselle. Kauppoja muilla kuin suomalaisilla arvopapereilla ei ole erityisesti raportoitu, vaan arvopaperinvälittäjä on velvollinen pitämään tiedot Rahoitustarkastuksen saatavilla.

Kaupparaportoinnilla on ollut varsin vähän valvonnallista merkitystä Rahoitustarkastukselle. Rahoitustarkastuksen markkinavalvonnassa keskitytään osakekaupan valvontaan Suomessa ja sen valvonnan kannalta tarpeelliset tiedot suomalaisten sijoittajien kaupoista on saatu kattavammin ja tehokkaammin suoraan Arvopaperikeskuksen keskitetystä arvo-osuusjärjestelmästä.

2.2.6. Sisäpiirirekisterit

Arvopaperimarkkinalain 5 lukuun sisältyvät markkinoiden väärinkäyttöä koskevat säännökset. Arvopaperimarkkinalain 5 luvun 3 §:n mukaan julkisen kaupankäynnin kohteena olevien osakkeiden ja osakkeeseen oikeuttavien arvopapereiden omistus on julkista muun muassa jos niiden omistaja on arvopaperikeskuksen, arvopaperipörssin tai arvopaperivälittäjän hallituksen tai hallintoneuvoston jäsen tai varajäsen, toimitusjohtaja tai toimitusjohtajan varamies taikka tilintarkastaja tai tilintarkastusyhteisön toimihenkilö, jolla on päävastuu yhtiön tilintarkastuksesta. Omistus on myös julkista, jos arvopaperin omistaja on meklari tai arvopaperivälittäjän palveluksessa oleva henkilö, jonka tehtävänä on edellä mainittuja arvopapereita koskeva sijoitustutkimus, tai muu toimihenkilö, joka asemansa tai tehtäviensä johdosta saa säännöllisesti haltuunsa edellä mainittuja arvopapereita koskevaa sisäpiiritietoa. Omistus on myös julkista, jos arvopaperikeskuksen, arvopaperipörssin tai muuta julkista kaupankäyntiä edellä mainituilla arvopapereilla järjestävän arvopaperinvälittäjän muu toimihenkilö, joka asemansa tai tehtäviensä johdosta saa säännöllisesti haltuunsa tällaisia arvopapereita koskevaa sisäpiiritietoa.

Arvopaperimarkkinalain 5 luvun 3 §:n 3 momentin 1 kohdassa säädetään ilmoitusvelvollisen lähipiiristä. Lähipiiriin kuuluvat ilmoitusvelvollisen puoliso, vajaavaltainen, jonka edunvalvoja ilmoitusvelvollinen on, sekä ilmoitusvelvollisen sellaiset perheenjäsenet, jotka ovat asuneet samassa taloudessa ilmoitusvelvollisen kanssa vähintään vuoden. Lähipiiriin kuuluvien henkilöiden 3 momentissa mainittujen arvopapereiden omistus on julkista. Momentin 2 kohdassa säädetään niin sanotuista määräysvalta-yhteisöistä, joissa ilmoitusvelvollisella tai hänen lähipiiriin kuuluvalla henkilöillä on määräysvalta. Määräysvalta-yhteisöjen 3 momentissa mainittujen arvopapereiden omistus on julkista.

Lain 5 luvun 5 §:ssä säädetään arvopaperikeskuksen, arvopaperipörssin ja arvopaperivälittäjän luottamus- ja toimihenkilöiden ilmoitusvelvollisuudesta. Tällaisen yhtiön luottamus- ja toimihenkilön on ilmoitettava tehtävään tullessaan neljäntoista päivän kuluessa yhtiölle puolisonsa, vajaavaltainen, jonka edunvalvoja hän on, sekä muu vähintään vuoden samassa taloudessa asunut perheenjäsen sekä määräysvalta-yhteisö sekä seitsemän päivän kuluessa tiedoissa tapahtuneet muutokset. Ilmoitukseen on liitettävä tiedot edellä mainittujen tahojen omistuksesta sekä vaikutusvalta-yhteisöistä.

Lain 5 luvun 7 §:ssä säädetään sisäpiirin omistusta koskevasta julkisesta rekisteristä (sisäpiirirekisteri). Ilmoitusten vastaanottajien on pidettävä rekisteriä, josta ilmenevät kunkin ilmoitusvelvollisen ilmoittamat tiedot.

2.3. Laki kaupankäynnistä vakioiduilla optioilla ja termiineillä

Laki kaupankäynnistä vakioiduilla optioilla ja termiineillä (optiokauppalaki) sisältää säännöksiä pörssikaupankäynnin järjestämisestä johdannaissopimuksilla Suomessa. Lisäksi laissa säädetään johdannaiskaupan selvityksestä.

Optiokauppalalla ei ole tällä hetkellä käytännön merkitystä, koska Suomessa ei harjoiteta enää laissa säädettyä toimintaa. Vakioiduilla johdannaissopimuksilla, joiden kohde-etuutena on suomalainen osake, käydään kauppaa lähinnä Tukholman Pörssissä ja saksalaisessa johdannaisspörssissä, EUREX:ssa.

2.4. Valvonta

Laissa rahoitustarkastuksesta (587/2003) on yleiset säännökset Rahoitustarkastuksen valvontatoiminnasta ja toimivallasta. Rahoitustarkastuksen tehtävänä on valvoa rahoitusmarkkinoilla toimivien toimintaa ja ohjata niitä noudattamaan toiminnassaan hyviä menettelytapoja sekä edistää tietämystä rahoitusmarkkinoista.

Rahoitustarkastus myöntää toimilupia, vahvistaa sääntöjä ja päättää toimilupien peruuttamisesta. Arvopaperipörssin ja optioyhteisön toimiluvan myöntää ja säännöt vahvistaa kuitenkin valtiovarainministeriö. Rahoitustarkastus valvoo, että rahoitusmarkkinoita koskevia säännöksiä ja määräyksiä sekä valvottavien sääntöjä ja toimilupien ehtoja noudatetaan. Rahoitustarkastus valvoo myös rahoitusvälineiden liikkeeseenlaskua ja kaupankäyntiä sekä selvitys- ja säilytystoimintaa koskien säännösten ja määräysten noudattamista. Rahoitustarkastus antaa määräyksiä, seuraa ja arvioi valvottavien taloudellista asemaa, johtamis-, valvonta- ja riskienhallintajärjestelmiä, toimintaedellytyksiä sekä toimintaympäristön muutoksia. Rahoitustarkastus edistää hyvien menettelytapojen noudattamista ja rahoitusmarkkinoiden tietoaineiston saatavuutta ja osallistuu viranomaisten kotimaiseen ja kansainväliseen yhteistyöhön.

Rahoitustarkastus voi määrätä hallinnollisia sanktioita, kuten rikemaksun, julkisen huomautuksen ja julkisen varoituksen. Markkinaoikeus voi Rahoitustarkastuksen esityksestä määrätä seuraamusmaksun.

3. Direktiivi rahoitusvälineiden markkinoista

3.1. Direktiivin tavoitteet

Rahoitusvälineiden markkinat -direktiivin tavoitteena on Euroopan rahoitusmarkkinoiden yhdentäminen poistamalla sijoituspalvelun tarjoamisen esteitä ja yhdenmukaistamalla markkinapaikkasääntelyä. Direktiivi muuttaa merkittävästi rahoitusvälineiden markkinapaikkojen sääntelyä ja pyrkii edistämään niiden välistä kilpailua. Tavoitteena on sääntelyjärjestelmä, joka mahdollistaa kauppohen toteuttamisen arvopaperi- ja johdannaispörssien ohella myös muilla markkinapaikoilla ja kokonaan markkinapaikkojen ulkopuolella, esimerkiksi arvopaperinvälittäjien hoitamana kauppohen sisäisenä toteutuksena. Uuden sääntelyn tavoitteena on kilpailun lisäämisen ohella varmistaa markkinoiden luotettava ja tehokas toiminta sekä vahvistaa sijoittajien suojaa uudessa sääntely-ympäristössä.

Direktiivi tehostaa rajat ylittävien sijoituspalvelujen tarjontaa. Tavoitteena on edistää sijoituspalvelujen tarjoamista kaikkialla Euroopan talousalueella kotivaltiossa myönnetyin toimiluvan nojalla. Pitkälle harmonisoidulla asiakassuhteen menettelytapojen sääntelyllä pyritään siihen, että sijoituspalveluyritykset voivat tarjota palveluita samanlaisin ehdoin koko yhteisön alueella ilman jäsenvaltiokohtaisia eroavuuksia. Sääntelyllä pyritään myös lisäämään sijoittajien luottamusta rajat ylittävään toimintaan. Direktiivillä laajennetaan myös sekä sijoituspalvelujen että rahoitusvälineiden luetteloa vastaamaan markkinoiden kehitystä.

3.2. Direktiivin keskeinen sisältö

Direktiiviä sovelletaan sijoituspalveluyrityksiin sekä säänneltyihin markkinoihin. Direktiiviä sovelletaan myös sellaisiin luottolaitoksiin ja rahastoyhtiöihin, jotka tarjoavat sijoituspalveluita.¹ Direktiivin soveltamisala on siten pääpiirteissään sama kuin sitä edeltäneen sijoituspalveludirektiivin, mutta sääntely sisältää uusia periaatteita ja sen kohteena on uusia rahoitusvälineitä ja palveluja. Lisäksi sääntely on huomattavasti sijoituspalveludirektiiviä yksityiskohtaisempaa.

Arvopaperi- ja johdannaispörssien ja niissä käytävän kaupan sääntely muuttuu uuden direktiivin myötä merkittävästi. Jäsenvaltiot eivät enää saa soveltaa niin sanottua pörssipakkoa eli vaatia arvopaperikauppoja toteutettavaksi pörssissä, vaan sijoituspalveluyrityksille luodaan mahdollisuudet kilpailuun antamalla niille mahdollisuus toteuttaa kauppoja pörssien ulkopuolella esimerkiksi vaihtoehtoisissa kaupankäyntijärjestelmissä tai sisäisenä toteutuksena. Toisin kuin sijoituspalveludirektiivissä, direktiivin sääntely koskee arvopapereiden ja arvopaperijohdannaisten lisäksi muun muassa hyödykejohdannaissia.

¹ Jäljempänä tässä muistiossa käytetään selvyuden vuoksi pääasiassa termiä sijoituspalveluyritys, joka kattaa soveltuvin osin myös sijoituspalvelua tarjoavan luottolaitoksen ja rahastoyhtiön.

Direktiivissä säädetään uudesta sijoituspalvelusta, monenkeskisen kaupankäyntijärjestelmän ylläpitämisestä (MTF, englanniksi Multilateral Trading Facility). Direktiivin myötä sijoituspalveluyritykset ja säännellyt markkinat voivat perustaa uusia monenkeskisiä kaupankäyntijärjestelmiä. Direktiivissä säädetään varsin joustavista perusteista, joilla rahoitusväline voidaan ottaa kaupankäynnin kohteeksi. Kauppaa voidaan käydä esimerkiksi pörssissä tai muulla säännellyllä markkinalla jo listatulla rahoitusvälineellä, mutta kaupankäynnin kohteeksi voidaan ottaa myös listaamattomien yritysten liikkeeseen laskemia arvopapereita. Kauppaa voidaan myös käydä erilaisilla johdannaissopimuksilla.

Direktiivissä säädetään myös erikseen sellaisesta kauppohen sisäisestä toteuttamisesta, jossa sijoituspalveluyritys järjestelmällisesti pyrkii toteuttamaan kauppohen säänneltyjen markkinoiden tai monenkeskisten kaupankäyntijärjestelmien ulkopuolella asettumalla itse kaupan vastapuoleksi.

Direktiivissä otetaan huomioon kaupankäynnin mahdollinen hajaantuminen useisiin eri markkina- ja toteutuspaikkoihin. Likviditeetin hajaantumisesta kaupankäynnille johtuvien haittojen välttämiseksi ja tasapuolisten kilpailuolosuhteiden luomiseksi direktiivissä asetetaan säännellyille markkinoille, monenkeskisille kaupankäyntijärjestelmille ja kauppohen sisäisille toteuttajille osakekaupankäynnin avoimuutta ja kauppatietojen julkistamista koskevat velvoitteet.

Direktiivillä luodaan myös kattava kaupparaportointijärjestelmä, jolla pyritään mahdollistamaan kaupankäynnin tehokas valvonta koko yhteisön alueella. Direktiivissä säädetään kaupparaportointia koskevista yleisperiaatteista ja tarkempia määräyksiä asiasta annetaan komission täytäntöönpanosäännöksin.

Direktiivin sääntely ei koske kauppohen jälkeistä selvitystä harjoittavia selvitysyhteisöjä, mutta jäsenvaltioille asetetaan velvollisuus varmistaa, että toisista jäsenvaltioista tulevat sijoituspalveluja tarjoavat yritykset pääsevät kansallisiin selvitysjärjestelmiin yhtäläisin ehdoin. Lisäksi monenkeskisille kaupankäyntijärjestelmille ja säännellyille markkinoille on annettava mahdollisuus valita selvitysyhteisö tai keskusvastapuoli, jossa kaupat selvitetään sekä sijoituspalveluyrityksille yhteisö, jossa kaupat toteutetaan.

Sijoituspalveluyritysten sääntely direktiivissä perustuu yhden toimiluvan periaatteen. Kuten sijoituspalveludirektiivissä, yhdessä jäsenvaltiossa toimiluvan saanut sijoituspalveluyritys saa oikeuden tarjota sijoituspalveluita koko yhteisön alueella. Direktiivi laajentaa luvanvaraisten sijoituspalveluiden luetteloa. Sijoituspalveludirektiiviin verrattuna uusia sijoituspalvelun muotoja ovat sijoitusneuvonta ja monenkeskisen kaupankäyntijärjestelmän ylläpito.

Aikaisempaan sääntelyyn verrattuna sijoituspalveluyritysten sääntely on yksityiskohdaisempaa. Direktiivillä ja sen nojalla annettavilla komission täytäntöönpanosäännöksillä yhdenmukaistetaan sijoituspalveluyritysten menettelytapavelvoitteet asiakassuhteissa, kuten tiedonantovelvollisuus ja velvollisuus toteuttaa toimeksiannot asiakkaan kannalta edullisimmalla tavalla. Menettelytapasääntöjen soveltaminen riippuu siitä, onko sijoittaja vähittäissijoittaja (ei-ammattimainen sijoittaja), ammattimainen sijoittaja vai hyväksyttävä vastapuoli.

Sijoituspalveluyritysten toimiluvan osalta säädetään toimilupavaatimuksista, pääoma-vaatimuksista ja toiminnan järjestämisestä mukaan lukien ulkoistamisjärjestelyt, toimiluvan laajuudesta sekä sen myöntämisestä ja peruuttamisesta. Lisäksi säädetään muun muassa tosiasiallisesta liikkeenjohdosta, määräosuuden omistavista osakkeenomistajista ja eturistiriitojen välttämisestä. Direktiivissä säädetään myös niin kutsuttujen sidonnaisasiamiesten käyttöä koskevista periaatteista. Näiden käytön salliminen riippuu kuitenkin jäsenvaltion harkinnasta.

Direktiivi sisältää säännökset toimivaltaisten viranomaisten nimeämisestä ja viranomaisten välisestä yhteistyöstä. Tämä mahdollistaa rajat ylittävän valvontayhteistyön. Yhdentyneiden markkinoiden toiminta edellyttää viranomaisilta entistä tiiviimpää yhteistyötä ja tietojen vaihtoa.

3.3. Sijoituspalvelujen sääntely

Direktiivissä säänneltyjä uusia sijoituspalveluja ovat sijoitusneuvonta ja monenkeskisen kaupankäynnin järjestäminen.

3.3.1. *Sijoitusneuvonta*

Sijoitusneuvonta määritellään direktiivissä ja sitä täydentävässä täytäntöönpanodirektiivissä tarkennetaan määritelmää. Sijoitusneuvonnalla tarkoitetaan joko asiakkaan pyynnöstä tai sijoituspalveluyrityksen aloitteesta tapahtuvaa suosituksen antamista asiakkaalle yhdestä tai useammasta rahoitusvälineeseen liittyvästä liiketoimesta. Sijoitusneuvontaa, kuten muitakin sijoituspalveluja, voi tarjota vain toimiluvan saanut sijoituspalveluyritys. Sijoitusneuvonnan sääntelyssä on erityisesti otettu huomioon tilanteet, joissa sijoituspalvelua tarjotaan muille kuin ammattimaisille sijoittajille. Direktiivin tavoitteena on erityisesti parantaa sijoittajansuojaa.

3.3.2. *Monenkeskisen kaupankäynnin järjestäminen*

Monenkeskisen kaupankäynnin järjestäminen on sijoituspalvelu, jota koskevien direktiivin säännösten tavoitteena on mahdollistaa säännellyille markkinoille, lähinnä arvopaperipörssille vaihtoehtoisten, kevyemmin säänneltyjen markkinapaikkojen syntyminen ja kehittyminen. Monenkeskistä kaupankäyntijärjestelmää voi ylläpitää sijoituspalveluyrityksen lisäksi arvopaperipörssi. Uusien markkinapaikkojen yhtenä tarkoituksena on tarjota esimerkiksi pienten ja keskisuurten yritysten liikkeeseen laskemille arvopapereille kaupankäyntipaikka, joka antaa näille yrityksille laajemmat mahdollisuudet pääoman hankintaan ja sen myötä toiminnan kehittämiseen ja kasvuun.

3.3.3. *Hyödykejohdannais sopimukset*

Rahoitusvälineen käsite direktiivissä kattaa myös hyödykejohdannaiset. Tämä merkitsee sijoituspalvelujen sääntelyn ulottamista osin uusille toiminta-alueille. Direktiivin myötä hyödykejohdannaisilla tapahtuvaa sijoituspalvelujen tarjoamista tulisivat koskemaan vastaavat yhteisötason säännökset kuin muita rahoitusvälineitä. Toisaalta direktiiviin sisältyy useita poikkeuksia, joiden seurauksena vain osa niistä yhteisöistä, jotka tarjoavat sijoituspalvelua hyödykejohdannaisilla, tarvitsee sijoituspalvelu yrityksen toimiluvan.

3.3.4. *Menettelytapoja sekä toiminnan järjestämistä koskeva sääntely*

Direktiivin säännökset sijoituspalvelu yritysten toiminnan järjestämisestä ja asiakkaansuojaa koskevista vaatimuksista ovat huomattavasti nykyistä seikkaperäisemmät. Muun muassa sijoituspalvelu yrityksen tiedonanto- ja selonotto velvollisuutta sekä toimeksiantojen toteuttamistapaa säännellään huomattavasti nykyistä yksityiskohtaisemmin.

Sijoituspalvelu yritysten on direktiivin mukaan järjestettävä toimintansa luotettavalla tavalla. Direktiivissä säännellään muun muassa yrityksen sisäisen organisaation järjestämistä, kuten riskienhallintaa, sisäistä valvontaa, sisäistä tarkastusta ja säännösten noudattamisen varmistamista (compliance). Yrityksen on myös säilytettävä kaikki toimintaansa ja palveluihinsa liittyvät tiedot. Sijoituspalvelu yrityksen perustajilta ja omistajilta edellytetään luotettavuutta ja sopivuutta, ammattitaitoa sekä kokemusta sijoituspalvelumarkkinoista. Erityistä huomiota on direktiivissä kiinnitetty myös eturistiriitojen hallintaan liittyviin toimintatapoihin.

Direktiivin menettelytapa- ja toiminnan organisointia koskeva sääntely on siinä mielessä maksimisääntelyä, että direktiivin täytäntöönpanodirektiivissä asetetaan verrattain tiukat edellytykset säättää kansallisesti pidemmälle menevistä velvoitteista ja vaatimuksista. Jäsenvaltion on myös erikseen perusteltava ne komissiolle.

Lisäksi direktiivissä täsmennetään miltä osin sijoituspalveluita tarjoaviin sivuliikkeisiin sovelletaan isäntävaltion menettelytapasäännöksiä. Kansallisia lisävaatimuksia ei kuitenkaan koskaan voida soveltaa sivuliikkeisiin.

3.3.5. *Sijoituspalveluasiamies*

Sijoituspalvelu yritykset voivat toimia myös asiamiesten kautta. Direktiivissä on säädetty erityisistä sidonnaisasiamiehistä, jotka toimivat sijoituspalvelu yrityksen vastuulla ja sijoituspalvelu yrityksen lukuun. Sidonnaisasiamies voi direktiivin mukaisia sijoituspalveluja tarjotessaan tai välittäessään toimia vain yhden sijoituspalvelu yrityksen lukuun ja tämän sijoituspalvelu yrityksen toimiluvan puitteissa. Muiden palvelujen, kuten vakuutuspalvelujen tarjoamista ja välittämistä ei ole direktiivissä rajoitettu. Sidonnaisasiamies voisi siten

toimia myös esimerkiksi vakuutusyhtiön asiamiehenä tai vakuutusmeklarina. Sijoituspalveluyritys vastaa sidonnaisasiamiestensä toiminnasta. Sijoituspalveluyrityksen on varmistettava, että asiamiehellä on tähän toimintaan riittävä ammattitaito ja kokemus, ja että asiamies noudattaa kaikkia sijoituspalvelujen tarjoamiseen liittyviä menettelytapasäännöksiä. Sijoituspalveluyritykset pitävät julkista listaa asiamiehistään. Sijoituspalveluasiamiehen on aina kerrottava asiakkaalle, minkä sijoituspalveluyrityksen lukuun asiamies toimii.

3.3.6. *Ulkoistaminen*

Sijoituspalveluyrityksen toimintojen ulkoistaminen on direktiivin mukaan mahdollista, ja tähän liittyen direktiiviin sisältyy yksityiskohtaisia säännöksiä ulkoistamisesta ja sen edellytyksistä. Ulkoistamisella tarkoitetaan sellaista toimintaan liittyvää järjestelyä, jossa muu palvelun tarjoaja tuottaa sijoituspalveluyritykselle toiminnon tai palvelun, jonka sijoituspalveluyritys muuten itse tuottaisi. Sijoituspalveluyritys voi ulkoistaa myös itse sijoituspalvelun ja siihen liittyvän toiminnan. Sijoituspalveluyrityksen on aina varmistettava, että ulkoistettua toimintaa hoitavalla on siihen mahdollisesti tarvittava toimilupa. Sijoituspalveluyritys vastaa ulkoistetusta toiminnasta kuitenkin aina kolmansille osapuolille. Ulkoistaminen ei saa haitata sijoituspalveluyrityksen sisäistä valvontaa, riskien hallintaa tai liiketoiminnan taikka muun merkittävän toiminnon hoitamista. Sijoituspalveluyrityksen on varmistettava, että valvontaviranomaiset saavat kaikki tarvittavat tiedot myös ulkoistetusta toiminnasta. Sijoituspalveluyrityksen on valvottava ulkoistetun tehtävän hoitamista ja tarvittaessa kyettävä irtisanomaan ulkoistamista koskeva sopimus siten, että siitä ei aiheudu haittaa sijoituspalveluyritykselle eikä sen asiakkaille.

3.4. Markkinapaikkojen sääntely

3.4.1. *Markkinoiden ylläpitäjät ja säännellyt markkinat*

Samalla tavalla kuin sijoituspalveludirektiivissä rahoitusvälineiden markkinat -direktiivin keskeinen käsite on säännellyn markkinan käsite. Käsite on keskeinen erityisesti siksi, että useiden muiden yhteisötason säädösten soveltaminen rahoitusvälineeseen, sen liikkeeseenlaskijoihin ja muihin tahoihin riippuu siitä, onko rahoitusväline kaupankäynnin kohteena säännellyllä markkinalla. Näitä säädöksiä ovat muun muassa markkinoiden väärinkäyttödirektiivi, esitedirektiivi, avoimuusdirektiivi ja julkisia ostotarjouksia koskeva direktiivi. Myös kansainvälisten IFRS -tilinpäätösstandardien soveltaminen on pakollista säännellyllä markkinalla kaupankäynnin kohteena oleville arvopaperien liikkeeseenlaskijoille.

Sijoituspalveludirektiivin mukaan jäsenvaltioiden viranomaiset voivat harkita, mitkä vaihdantajärjestelmät ne ilmoittavat komission ylläpitämälle säänneltyjen markkinoiden listalle. Uusien kilpailevien markkinapaikkojen perustaminen on siten riippunut viime kädessä jäsenvaltioiden viranomaisten hyväksymisestä. Voimassa olevan yhteisötason sääntelyn mukaan jäsenvaltiot voivat myös vaatia rahoitusvälineiden kauppojen keskittämistä tiettyyn pörssiin, jolloin kilpailu on käytännössä ollut mahdotonta.

Rahoitusvälineiden markkinat -direktiivin mukaan jäsenvaltiot eivät voi enää vaatia rahoitusvälineiden vaihdannan keskittämistä yhteen kansalliseen pörssiin ja siten säännellä markkinapaikkojen lukumäärää, vaan niiden on myönnettävä toimilupa kaikille vaihdantajärjestelmille, jotka noudattavat direktiivissä asetettuja vaatimuksia.

Sääntelyn vapauttamisen vastapainona voidaan pitää sitä, että kansallisesta sääntelystä johtuvia eroja vähennetään. Direktiivillä lähennetään jäsenvaltioiden säänneltyjen markkinoiden, kuten arvopaperi- ja johdannaispörsien toimilupasääntelyä, joskin sääntely perustuu monelta osin minimiharmonisointiin. Direktiivissä säädetään muun muassa säänneltyjen markkinoiden toimiluvasta, sovellettavasta lainsäädännöstä, johtohenkilöistä ja merkittävää valtaa käyttävistä henkilöistä, toiminnan luotettavasta järjestämisestä, valvonnasta, rahoitusvälineen ottamisesta kaupankäynnin kohteeksi, rahoitusvälineen poistamisesta markkinoilta, sijoituspalveluyritysten ja muiden kaupankäyntiosapuolten pääsystä säännellyille markkinoille sekä osakekaupankäynnin läpinäkyvyydestä.

Direktiivin lähtökohtiin kuuluu myös se, että säännelty markkina itse päättää, mitä rahoitusvälineitä otetaan kaupankäynnin kohteeksi. Eräitä tarkempia säännöksiä kaupankäynnin kohteeksi ottamisesta annetaan komission 2 tason täytäntöönpanoasetuksessa. Uuden sääntelyn myötä kaupankäynnin kohteeksi ottaminen ei voi perustua esimerkiksi viranomaisen harkintaan tai muun vastaavan kansallisesti säännellyn elimen päätökseen.

3.4.2. *Monenkeskinen kaupankäyntijärjestelmä*

Direktiivissä säädetään uudesta sijoituspalvelusta, monenkeskisen kaupankäyntijärjestelmän ylläpidosta. Monenkeskisten kaupankäyntijärjestelmien sääntelyllä luodaan yhteisötason sääntelyjärjestelmä erityisesti sijoituspalveluyritysten ylläpitämille, säänneltyjen markkinoiden kanssa kilpaileville kaupankäyntijärjestelmille. Näiden vaihtoehtoisten kaupankäyntijärjestelmien sääntely yhteisön oikeudessa on ollut epäselvää, ja direktiivillä pyritään siihen, että ne edustavat samanlaista järjestäytyneen kaupankäynnin muotoa kuin säännellyt markkinat.

Monenkeskistä kaupankäyntijärjestelmää koskeva sääntely on direktiivissä monelta osin puitesääntelyä. Kaupankäyntimenettelyn määritelmä on laadittu samanlaiseksi säännellyn markkinan kanssa. Keskeinen velvoite on laatia kaupankäynnille julkiset säännöt, joiden mukaan kaupankäynti voidaan järjestää luotettavalla tavalla. Direktiivin mukaan kaupankäyntimenettelylle on luotava avoimet ja ehdottomat säännöt ja menettelyt puolueetonta ja asianmukaista kaupankäyntiä varten sekä sijoittajansuojaa vahvistavat objektiiviset perusteet toimeksiantojen tehokasta toteuttamista varten.

Kaupankäynnin järjestäjän on varmistettava sijoittajien tiedonsaanti kaupankäynnin kohteena olevista rahoitusvälineistä. Säännöissä on myös määrättävä, kuinka kaupankäyntiosapuoleksi pääsee. Kaupankäyntiosapuolia koskevat säännökset ovat samat kuin säännelyjen markkinoiden osalta. Direktiivissä asetetaan myös kaupankäynnin järjestäjälle velvollisuus valvoa kaupankäyntiä ja estää markkinoiden väärinkäyttöä.

Toisin kuin säännelyjen markkinoiden osalta, monenkeskisiin kaupankäyntijärjestelmiin otettaville rahoitusvälineille ei ole asetettu laadullisia vähimmäisvaatimuksia. Kaupankäynnin kohteeksi ottaminen riippuu ainoastaan kaupankäynnin järjestäjän harkinnasta. Kaupankäynnin kohteeksi voidaan ottaa esimerkiksi säännellyillä markkinoilla jo kaupankäynnin kohteena olevia rahoitusvälineitä ja myös listaamattomien yritysten liikkeeseen laskemia arvopapereita. Jos arvopaperi on jo kaupankäynnin kohteena säännellyllä markkinalla, ei liikkeeseenlaskijalle voida asettaa monenkeskisessä kaupankäyntijärjestelmässä uusia velvoitteita, ellei liikkeeseenlaskija niihin itse sitoudu. Toisaalta on huomattava, ettei liikkeeseenlaskija voi myöskään estää kaupankäyntiä säännellyn markkinan ulkopuolella monenkeskisessä kaupankäyntijärjestelmässä.

Direktiivissä säädetään myös kaupankäynnin läpinäkyvyydestä eli transparensista silloin, kun monenkeskisessä kaupankäyntijärjestelmässä käydään kauppaa sellaisilla osakkeilla, jotka ovat kaupankäynnin kohteena säännellyillä markkinoilla. Lisäksi direktiivissä on eräitä säännöksiä kauppojen selvityksestä.

Kun monenkeskistä kaupankäyntijärjestelmää ylläpitää sijoituspalveluyritys, soveltuvat direktiivin sijoituspalveluiden tarjoamista koskevat säännökset myös tähän sijoituspalveluun. Siten esimerkiksi kaupankäynnin järjestäjä saa yhden toimiluvan perusteella tarjota palvelua koko yhteisön alueella.

Sääntelyn erityispiirteisiin kuuluu, että myös säännellyt markkinat ja sellaisten markkinoiden ylläpitäjät voivat ylläpitää monenkeskistä kaupankäyntijärjestelmää edellyttäen, että ne noudattavat soveltuvin osin sijoituspalveluyrityksiä koskevia direktiivin velvoitteita. Siten esimerkiksi arvopaperipörssit voivat direktiivin mukaisesti ottaa kaupankäynnin kohteeksi toisella säännellyllä markkinalla olevia arvopapereita tai järjestää kaupankäyntiä listaamattomilla arvopapereilla.

3.4.3. *Kauppojen sisäiset toteuttajat*

Kauppojen sisäisellä toteuttamisella direktiivissä tarkoitetaan sitä, että sijoituspalveluyritys toteuttaa arvopaperikaupan markkinapaikan ulkopuolella käymällä kauppaa omaan lukuun asettumalla itse ostajan ja myyjän vastapuoleksi. Joissakin maissa sijoituspalveluyritykset pyrkivät kanavoimaan mahdollisimman suuren osan osto- ja myyntitarjouksista tehtäväksi omassa kaupankäyntijärjestelmässään säännellyn markkinan ulkopuolella. Tällaista kauppojen sisäistä toteuttamista on kutsuttu myös bilateraaliseksi kaupankäyntijärjestelmäksi.

Direktiivissä ja komission täytäntöönpanoasetuksessa säädetään edellytyksistä, joiden mukaan sijoituspalveluyritystä voidaan pitää kauppohen sisäisenä toteuttajana (systematic internaliser). Direktiivissä edellytetään ensinnäkin, että sijoituspalveluyritys toteuttaa omaan lukuunsa kauppohen järjestelmällisesti ja suunnitelmallisesti säänneltyjen markkinoiden ja monenkeskisten kaupankäyntijärjestelmien ulkopuolella. Tunnuksmerkki saattaa täytyä esimerkiksi silloin, jos sijoituspalveluyritys perustaa erillisen tietoteknisen järjestelmän, joka järjestelmällisesti kanavoi tarjouksia sen omaan järjestelmään. Toiseksi edellytetään, että kauppohen tehdään komission direktiivin täytäntöönpanosääntelyssä tarkemmin määritellyillä likvideillä osakkeilla. Kolmas edellytys on, etteivät kaupat ole tavanomaista markkinakokoa suurempia.

Edellä mainittujen edellytysten täytyessä sijoituspalveluyrityksille tulee velvollisuus julkistaa sitovat hintatarjoukset jatkuvasti tavanomaisena kaupankäyntiaikana siten, että ne ovat markkinaosapuolten saatavilla helposti ja kohtuullisin kustannuksin. On kuitenkin huomattava, että kauppohen sisäisen toteuttajan velvollisuudet koskevat kuitenkin vain osakkeita ja vain jos niillä on niin sanotusti likvidit markkinat. Lisäksi sisäinen toteuttaja ei ole velvollinen noudattamaan säännöksiä, jos liiketoimia tehdään tiettyä tavanomaista markkinakokoa suuremmilla määrillä. Esimerkiksi Suomessa käytännössä harvat osakkeet ovat direktiivin tarkoittamia likvidejä osakkeita. Sellaisten osakkeiden osalta, joilla ei ole likvidejä markkinoita, kauppohen sisäisten toteuttajien on ainoastaan pyynnöstä ilmoitettava hintatarjoukset asiakkailleen.

3.5. Osakekaupankäynnin läpinäkyvyys

Rahoitusvälineiden markkinat -direktiivillä ja komission antamalla täytäntöönpanoasetuksella luodaan läpinäkyvyysääntely sellaisille osakkeille, jotka on otettu kaupankäynnin kohteeksi säänneltyillä markkinoilla. Direktiivin tavoitteena on sijoittajien tiedonsaanti tarjouksista ja toteutuneista kaupoista, jotka tapahtuvat säänneltyillä markkinoilla, monenkeskisissä kaupankäyntijärjestelmissä, kauppohen sisäisten toteuttajien järjestelmissä tai näiden järjestelmien ulkopuolella niin sanottuina 'over the counter' -kauppohen.

Kattava läpinäkyvyysääntely johtuu siitä, että direktiivin myötä luovutaan keskittämisperiaatteesta ja sallitaan kilpailu kauppohen toteuttamisessa eri markkinapaikkojen ja arvopaperinvälittäjien välillä. Uudessa toimintaympäristössä kaupankäynti saattaa hajautua eri kaupankäyntijärjestelmiin. Direktiivin läpinäkyvyysääntelyllä pyritään vähentämään hajautumisesta aiheutuvia haittoja markkinoiden likviditeetille ja luomaan edellytykset toistensa kanssa kilpaileville markkinoille, joiden hintainformaatiota sijoittajat ja arvopaperinvälittäjät pystyvät vertaamaan.

Direktiivin pääsääntönä on, että tarjouksia sekä toteutuneita kauppohen koskevat hinnat, määrät ja ajankohdat annetaan markkinoiden saataville mahdollisimman reaaliaikaisesti ja kohtuullisin kustannuksin. Direktiivissä mahdollistetaan poikkeaminen julkistamisesta ja julkistamisen viivästyttäminen tiettyjen kauppatyyppien ja kokojen osalta.

Kauppoja edeltävän läpinäkyvyyden osalta jäsenvaltioiden viranomaiset voivat vapauttaa markkinapaikkojen ylläpitäjät velvollisuudesta julkistaa tiedot markkinamallin, toimeksiannon tyyppin tai suuruuden perusteella. Sääntelyn taustalla on se, että erilaiset markkinamallit edellyttävät luonteensa vuoksi erityyppistä julkisuutta. Esimerkiksi niin sanottu 'order driven' -markkina on lähtökohtaisesti avoimempi kuin niin sanottu 'quote-driven' -markkina.

Lisäksi vapautus voidaan antaa erityisesti suurien kauppaerien osalta. Tämän osalta direktiivissä on jouduttu tasapainottamaan sääntelyä läpinäkyvyyden ja likviditeetin luomisen välillä. Erityisesti suurissa kaupoissa sijoituspalveluyritysten halu käydä kauppaa omalla riskillään voi vähentyä liian läpinäkyvyyden vuoksi, jota muut markkinaosapuolet voisivat käyttää hyväksi.

Samat periaatteet pätevät lähtökohtaisesti markkinapaikkojen ylläpitäjien sijoituspalveluyritysten veloitteeseen julkistaa kauppojen jälkeiset tiedot. Toteutuneista kaupoista on julkistettava hinnat, määrät ja ajankohdat. Toimivaltaiset viranomaiset voivat antaa luvan viivästettyyn julkistamiseen erityisesti tavanomaista suurempien kauppojen osalta.

Direktiivin sääntely koskee ainoastaan osakkeita, jotka on otettu kaupankäynnin kohteeksi säännellyillä markkinoilla. Jäsenvaltiot voivat kuitenkin soveltaa avoimuusvaatimuksia myös muihin rahoitusvälineisiin kuin osakkeisiin.

3.6. Kaupparaportointi

Direktiivin 25 artiklassa ja komission täytäntöönpanoasetuksessa säädetään huomattavasti sijoituspalveludirektiiviä yksityiskohtaisemmin sijoituspalveluyritysten kaupparaportointivelvollisuudesta. Lisäksi niissä on kokonaan uusia yksityiskohtaisia säännöksiä toimivaltaisten viranomaisten velvollisuudesta toimittaa toisilleen säännöllisesti kaupparaportointitietoja. Koska pyrkimyksenä on ollut maksimiharmonisointi, komission asetus jättää erittäin vähän kansallista harkintavaltaa sääntelyn sisällön suhteen. Eräiden kaupparaportoinnin sisältöpoikkeusten ohella direktiivi sallii jäsenvaltioiden kuitenkin ulottaa kaupparaportointivelvollisuuden myös muihin kuin säännellyillä markkinoilla kaupankäynnin kohteena oleviin rahoitusvälineisiin.

3.7. Muut direktiivimääräykset

Luottolaitosten liiketoiminnan aloittamisesta ja harjoittamisesta annetun direktiivin 2000/12/EY mukaisesti toimiluvan saaneet luottolaitokset eivät tarvitse toista, rahoitusvälineiden markkinoista annetun direktiivin mukaista toimilupaa tarjotakseen sijoituspalveluja. Direktiivin 68 artiklassa säädetään direktiivin 2000/12/EY muuttamisesta.

Direktiivin 67 artiklassa säädetään direktiivin 93/6/ETY muuttamisesta sijoituspalveluyritysten pääomavaatimusten osalta. Siinä eräät sijoituspalveluyritykset on vapautettu tietyistä omien varojen riittävydestä direktiivissä 93/6/ETY asetetuista veloitteista.

Näiltä sijoituspalveluyrityksiltä vaadittaisiin joko tietyn suuruista vähimmäispääomaa tai vastuuvakuutusta taikka näiden yhdistelmää ottaen huomioon vakuutusdustuksesta annetun direktiivin 2002/92/EY määräykset.

Direktiivin artiklan 25 mukaisesti jäsenvaltioiden olisi huolehdittava siitä, että viranomaisen pystyy valvomaan sijoituspalveluyritysten toimintaa varmistaakseen, että ne toimivat rehellisesti, tasapuolisesti ja ammattimaisesti sekä tavalla, joka edistää markkinoiden eheyttä, rajoittamatta sisäpiirikaupoista ja markkinoiden manipuloinnista (markkinoiden väärinkäyttö) annetun direktiivin 2003/6/EY säännösten täytäntöönpanoon liittyvien vastuiden kohdentamista. Direktiivin 36 artiklan mukaan säännellyn markkinan järjestelmiä käyttäen harjoitettuun liiketoimintaan sovelletaan säännellyn markkinan kotijäsenvaltion julkisoikeudellisia säännöksiä, rajoittamatta direktiivin 2003/6/EY asiaa koskevien säännösten soveltamista.

Asiakkaan lukuun toteutettavien liiketoimien osalta olisi säilytettävä yksityiskohtaiset tiedot asiakkaan henkilöllisyydestä ja tiedot, jotka vaaditaan rahoitusjärjestelmän rahanpesutarkoituksiin käyttämisen estämisestä annetun direktiivin 91/308/ETY nojalla. Tietojenvaihdosta kolmansien maitten kanssa säädetään direktiivin 63 artiklassa, jonka mukaan jäsenvaltiot voivat siirtää henkilötietoja kolmanteen maahan yksilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä ja näiden tietojen liikkuvuudesta annetun direktiivin 95/46/EY mukaisesti.

Direktiivin 55 artiklassa säädetään suhteista tilintarkastajiin, lakisääteisten tilintarkastusten suorittamisesta vastuussa olevien henkilöiden hyväksymisestä annetun direktiivin 84/253/ETY mukaisesti.

4. Keskeiset muutokset Suomen lainsäädäntöön

4.1. Muutettavat säännökset

Direktiivin implementoimiseksi on tarpeen uudistaa voimassa oleva laki sijoituspalveluyrityksistä kokonaan ja tehdä laajoja muutoksia arvopaperimarkkinalakiin. Lisäksi on muutettava useita muita lakeja kuten lakia kaupankäynnistä vakioiduilla optioilla ja termiineillä, sijoitusrahastolakia, lakia Rahoitustarkastuksesta sekä eduskunnassa vielä käsiteltävänä olevaa uutta lakia luottolaitostoinnista.

Keskeisimmät lainsäädäntöön tehtävät muutokset liittyvät markkinapaikkojen ja sijoituspalvelutoiminnan sääntelyyn. Pörssissä käytävän julkisen kaupankäynnin lisäksi arvopaperimarkkinalaissa olisi säädettävä direktiivin mukaisesta monenkeskisestä kaupankäynnistä. Monenkeskisen kaupankäynnin mahdollistamiseksi Suomessa lakiin olisi otettava uusi 3 a luku, jossa olisi säännökset monenkeskisen kaupankäynnin järjestämisestä, kaupankäyntiosapuoleksi ottamisesta, arvopaperin ottamisesta kaupankäynnin kohteeksi, arvopaperin liikkeeseenlaskijan tiedonantovelvollisuudesta ja kaupankäynnissä noudatettavasta menettelystä. Direktiivin säännökset säännelystä markkinasta, kauppohen sisäisestä toteuttamisesta, kaupankäynnin läpinäkyvyydestä, sijoituspalvelujen tarjoamisessa noudatettavista menettelytavoista ja kauppohen selvittämisestä edellyttävät lukuisia muutoksia myös lain muihin säännöksiin.

Uudella sijoituspalveluyrityksistä annettavalla lailla tarkistettaisiin sijoituspalveluyrityksiä ja niiden toimintaa koskevia säännöksiä vastaamaan direktiivin vaatimuksia. Merkittävimmät muutokset voimassa olevaan sääntelyyn koskevat laissa tarkoitettujen toimiluvanvaraisten sijoituspalvelujen piirin täydentämistä kattamaan myös sijoitusneuvonnan ja monenkeskisen kaupankäynnin järjestämisen, sijoituspalveluyritysten toiminnan järjestämistä koskevia vaatimuksia, kuten eturistiriitojen käsittelyä ja toiminnan ulkoistamisen edellytyksiä sekä sijoituspalveluasiamiesten käyttöä. Lisäksi sijoituspalveluyritysten pääomavaatimuksiin on tehtävä direktiivin vaatimia täsmennyksiä.

4.2. Sijoituspalvelut

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki sijoituspalveluyrityksistä. Laki korvaisi saman nimisen voimassa olevan lain. Rahoitusvälineiden markkinoista annetun direktiivin säännökset edellyttävät siinä määrin laajoja ja lukuisia muutoksia sijoituspalveluyrityksiä koskevaan sääntelyyn, että implementoinnin toteuttaminen nykyiseen lakiin tehtävillä muutoksilla ei ole lainsäädännön selkeystavoitteen kannalta perusteltua. Vaikka lukuisia voimassa olevia säännöksiä ei tarvitse tässä yhteydessä muuttaa asiasisällöltään, niihin kohdistuu kuitenkin merkittävää teknisluonteista muutostarvetta muun muassa säännöksiin sisältyvien lakiviittausten tarkistustarpeiden vuoksi.

Ehdotuksen mukaan lain soveltamisalaa täsmennettäisiin vastaamaan direktiiviä. Merkittävimmät muutokset verrattuna voimassa olevaan lakiin liittyvät uusiin sijoituspalveluihin ja rahoitusvälineen käsitteeseen. Uusina sijoituspalveluina tulisivat sääntelyn piiriin sijoitusneuvonta ja monenkeskisen kaupankäynnin järjestäminen. Rahoitusvälineen käsite saatettaisiin vastaamaan direktiiviä. Direktiivin mukaisesti rahoitusvälineitä olisivat myös johdannaispimukset, joiden kohde-etuutena on hyödyke.

Lakiehdotukseen sisältyy voimassa olevaan lakiin nähden uutta sääntelyä myös sijoituspalveluyrityksen toiminnan järjestämisestä kuten toiminnan ulkoistamisesta, sijoituspalveluasiamiehestä, sijoituspalveluyrityksessä vaikuttavassa asemassa olevien henkilökohtaisista liiketoimista sekä liiketoimista ja palveluista.

4.2.1. Lain soveltamisala

Ehdotettua lakia sijoituspalveluyrityksistä sovellettaisiin sijoituspalvelun tarjoamiseen liiketoimintana. Sijoituspalveluyritys on direktiivin 4 artiklan mukaan oikeushenkilö, jonka tavanomaisena ammatti- tai liiketoimintana on sijoituspalvelun (*investment service*) ammattimainen tarjoaminen kolmansille osapuolille tai sijoitustoiminnan (*investment activity*) ammattimainen harjoittaminen. Laissa käsite sijoituspalvelu kattaisi myös direktiivissä tarkoitettua sijoitustoiminnan harjoittamista. Ehdotus vastaisi voimassa olevan lakia, jonka mukaan laki koskee sijoituspalvelun ammattimaista tarjoamista varsinaisena elinkeinotoimintana.

Lain soveltamisalan poikkeukset saatettaisiin vastaamaan direktiivin 2 artiklan poikkeuksia. Muun muassa omaan lukuun tapahtuvaa kaupankäyntiä sekä hyödyke- ja hyödykejohdannaismarkkinoilla toimivia yhteisöjä koskevat poikkeukset vastaisivat siten direktiiviä. Lakiin ei sisältyisi sijoitusneuvontaa ja toimeksiantojen välittämistä koskevaa direktiivin 3 artiklan mukaista valinnaista poikkeusta.

4.2.2. Sijoitusneuvonta

Sijoitusneuvonnan harjoittaminen ei edellytä Suomessa toimilupaa eikä toimintaa ole muutenkaan säännelty. Lakiehdotuksen mukaan sijoitusneuvonta olisi sijoituspalvelu, jota voisi tarjota vain siihen toimiluvan saanut sijoituspalveluyritys. Kaikilta sijoituspalveluyrityksiltä edellytettäisiin laissa osakeyhtiömuotoa ja tästä syystä luonnollinen henkilö ei voisi toimia sijoitusneuvonajana laissa tarkoitettulla tavalla. Luonnollinen henkilö voisi kuitenkin toimia sijoituspalveluyrityksen asiamiehenä sijoituspalveluyrityksen lukuun ja vastuulla ja siinä ominaisuudessa antaa sijoituspalveluihin liittyvää neuvontaa.

Sijoitusneuvonnan tarjoamiselta edellytettäisiin menettelytapasäännösten noudattamista niin kuin muultakin sijoituspalvelujen tarjoamiselta. Koska sijoitusneuvontaa tarjottaisiin sijoituspalveluna myös muille kuin ammattimaisille sijoittajille, toiminnassa korostuu vaatimus riittävän sijoittajansuojan toteutumisesta. Ehdotuksen mukaan sijoit-

tusneuvojan olisi selvitettävä etukäteen asiakkaan sijoituskokemus, sijoitustavoitteet ja eräät muut seikat, jotta asiakkaalle voidaan antaa nimenomaan asianomaiselle asiakkaalle sopiva neuvo.

Sijoitusneuvonta määriteltäisiin yksilöllisen suosituksen antamiseksi asiakkaalle yksittäistä rahoitusvälinettä koskevaksi liiketoimeksi. Yleinen neuvo tai yleisölle suunnattu sijoitussuositus ei olisi sijoitusneuvontaa. Jos sijoitusneuvontaa annetaan muun laissa säännellyn toiminnan yhteydessä, kyseessä ei olisi laissa tarkoitettu sijoitusneuvonta. Sitä esimerkiksi asianajotoimistot ja tilintarkastustoimistot voisivat edelleen antaa sijoitusneuvontaa varsinaisen toimintansa ohessa.

4.2.3. *Monenkeskisen kaupankäynnin järjestäminen*

Monenkeskisen kaupankäynnin järjestäminen olisi sijoituspalveluyrityksen, arvopaperipörssin tai optioyhteisön ylläpitämä sijoituspalvelu, josta säädettäisiin tarkemmin arvopaperimarkkinalaissa. Monenkeskisessä kaupankäyntijärjestelmässä voitaisiin käydä kauppaa arvopapereiden lisäksi myös johdannaissopimuksilla. Monenkeskisen kaupankäyntijärjestelmän ylläpito edellyttäisi toimilupaa ja toiminta tulisi Rahoitustarkastuksen valvonnan piiriin.

4.2.4. *Kaupankäynti omaan lukuun*

Edellisten lisäksi lakiin otettaisiin uutena sijoituspalveluna direktiivin I liitteen A osan luettelon 3 kohdan mukaisesti kaupankäynti omaan lukuun. Se sisältyi myös sijoituspalveludirektiiviin, mutta kansallisesti sijoituspalveludirektiivi oli pantu täytäntöön määrittelemällä luvanvaraiseksi vain markkinatakaus ja arvopaperikaupinta. Kaupankäynti omaan lukuun olisi ymmärrettävä huomattavasti laajemmin kuin markkinatakausta ja arvopaperikaupinta siinä mielessä, että sillä tarkoitettaisiin kaikkea sellaista omaan lukuun tapahtuvaa kaupankäyntiä, jossa sijoituspalveluyritys ostaa tai myy rahoitusvälineitä omaan lukuun, lukuun ottamatta pelkkää sijoituspalveluyrityksen omien varojen passiivista sijoittamista. Sijoituspalveluyritys, joka käy kauppaa omaan lukuun, tarvitsee siihen erikseen toimiluvan ja sen perustamis pääomavaatimus on 730 000 euroa.

Omaan lukuun kaupankäynnin määrittelystä luvanvaraiseksi sijoituspalveluksi ei kuitenkaan ehdotukseen mukaan seuraisi, että esimerkiksi pelkät niin sanotut sijoitusyhtiöt tulisivat sääntelyn piiriin. Lakiin otettaisiin direktiivin 4 artiklan 1 kohdan 6 alakohdan mukainen soveltamisalapoikkeus, jonka mukaan lakia sovelletaan pelkästään omaan lukuun kauppaa käyvään yritykseen vain, jos yritys harjoittaa voimassa olevassa laissa luvanvaraiseksi määritellyn markkinatakauksen tai arvopaperikaupinnan tapaista toimintaa. Näin ollen muutos vaikuttaisi käytännössä vain sijoituspalveluyrityksiin, jotka tarjoavat myös muita luvanvaraisia sijoituspalveluja.

4.2.5. *Hyödykekaupankäynti oheispalveluna*

Sijoituspalveludirektiivistä poiketen rahoitusvälineiden markkinat -direktiivin I liitteen B osan 7 kohdassa yhden toimiluvan piiriin oheispalveluna tulee myös palveluiden tarjoaminen ja toiminta sellaisten johdannaisten kohde-etuuksilla, jotka eivät ole rahoitusvälineitä, jos palveluiden tarjoaminen tai toiminta liittyy sijoituspalveluiden tai muiden oheispalveluiden tarjoamiseen. Tämän mukaisesti sijoituspalveluyrityksille sallitaksi oheispalveluksi kansalliseen lakiin otettaisiin palveluiden tarjonta sellaisilla johdannaissopimusten kohde-etuuksilla, jotka eivät ole rahoitusvälineitä silloin, kun se liittyy johdannaissopimuksilla harjoitettavaan toimintaan. Tällä tavoin selkeytettäisiin voimassa olevan lain tulokannanvaraista tilannetta, saako sijoituspalveluyritys esimerkiksi käydä omaan lukuunsa kauppaa hyödykkeillä.

4.2.6. *Rahoitusväline*

Rahoitusvälineellä tarkoitettaisiin laissa arvopaperimarkkina- ja arvopaperilain tarkoittamaa arvopaperia ja erilaisia johdannaissopimuksia. Johdannaissopimusten kohde-etuutena voisi olla arvopaperi, toinen johdannaissopimus, rahoitusmarkkinoihin liittyvä indeksi tai muu tunnusluku taikka hyödyke. Myös luottoriskin siirtoon tarkoitettu johdannaissopimus, hinnanerosopimus tai muu johdannaissopimus, joka liittyy omaisuuteen, oikeuksiin, velvollisuuksiin, indekseihin tai muihin tunnuslukuihin, olisi rahoitusväline. Euroopan yhteisöjen komission asetuksessa säädetään tarkemmin rahoitusvälineiden olennaisista piirteistä.

Direktiivin mukaisesti sijoituspalvelun kohteita, rahoitusvälineitä olisivat myös hyödykejohdannaissopimukset.

4.2.7. *Sijoituspalveluyrityksen toiminnan järjestäminen*

Lakiin sijoituspalveluyrityksistä otettaisiin direktiivin edellyttämät säännökset sijoituspalveluyrityksen toiminnan järjestämisestä. Lakiehdotuksen mukaan sijoituspalveluyrityksen ja muun henkilön välillä oleva merkittävä sidonnaisuus ei saisi estää sijoituspalveluyrityksen tehokasta valvontaa. Merkittävällä sidonnaisuudella tarkoitettaisiin samaa kuin luottolaitostoiminnassa annetussa laissa.

Sijoituspalveluyritys voisi ulkoistaa sijoituspalvelun tai muun toiminnan kannalta merkittävän toiminnon. Ulkoistaminen ei saisi haitata sijoituspalveluyrityksen riskien hallintaa, sisäistä valvontaa tai sijoituspalveluyrityksen liiketoiminnan taikka muun toiminnan kannalta merkittävän toiminnan hoitamista. Laissa säädettäisiin ulkoistamisen edellytyksistä. Ulkoistamisessa olisi toimittava huolellisesti ja varmistuttava, että palvelun tarjoajalla on tarvittava toimilupa silloin, kun ulkoistaminen koskee toimiluvanvaraista toimintaa. Ulkoistamisen edellytyksenä olisi, että sijoituspalveluyrityksellä säilyy riittävä valvonnan

ja riskien hallinnan turvaava tietojensaantioikeus ulkoistettua toimintaa hoitavalta yrityksestä ja että nämä tiedot voidaan luovuttaa Rahoitustarkastukselle.

Sijoituspalveluyritys voisi tarjota palvelujaan myös erityisten sijoituspalveluasiamiesten välityksellä paitsi Suomessa, myös toisissa jäsenvaltioissa. Sijoituspalveluasiamies voisi toimia vain yhden sijoituspalveluyrityksen lukuun ja sen vastuulla. Lakiehdotuksen mukaan sijoituspalveluasiamies voisi vastaanottaa ja välittää asiakkaiden ohjeita ja toimeksiantoja, välittää asiakkaille rahoitusvälineitä, antaa sijoituspalveluja tai rahoitusvälineitä koskevaa neuvontaa ja markkinoida sijoitus- ja oheispalveluja. Sijoituspalveluyrityksen olisi pidettävä julkista luetteloa asiamiehistään ja vastattava asiamiestensä toiminnasta. Sijoituspalveluyrityksen olisi käytettävissä olevin keinoin varmistettava, että asiamies on ammattitaitoinen ja hyvämaineinen ja noudattaa sijoituspalvelun tarjoamisessa edellytetyjä menettelytapoja.

Lakiin ehdotetaan otettavaksi yleissäännös toiminnan järjestämisestä. Sen mukaan sijoituspalveluyrityksen olisi järjestettävä toimintansa sen liiketoiminnan laatu ja laajuus huomioon ottaen luotettavalla tavalla. Erityisesti olisi varmistettava muun muassa sijoituspalveluyrityksen toimintaan liittyvien riskien hallinta, luotettava sisäinen valvonta, eturistiriitatilanteiden havaitseminen ja käsitteleminen sekä toiminnan jatkuvuus.

Sijoituspalveluyrityksellä tulisi olla vaikuttavassa asemassa olevien henkilöiden henkilökohtaisia liiketoimia koskevat sisäiset ohjeet. Henkilökohtaisella liiketoimella tarkoitettaisiin sijoituspalveluyrityksessä vaikuttavassa asemassa olevan henkilön tai lähipiirin kaupankäyntiä rahoitusvälineellä. Vaikuttavassa asemassa olevalla henkilöllä tarkoitettaisiin sijoituspalveluyrityksen hallituksen jäsentä, toimitusjohtajaa ja muuta ylimpään johtoon kuuluvaa henkilöä, sekä muuta sellaista yrityksen valvonnassa olevaa henkilöä, joka osallistuu sijoituspalvelun tarjoamiseen. Myös sijoituspalveluasiamies tai henkilö, jolle on ulkoistettu sijoituspalveluyrityksen toimintaa, voisi olla tässä tarkoitettu vaikuttavassa asemassa oleva henkilö. Sijoituspalveluyrityksen olisi valvottava, että yrityksessä vaikuttavassa asemassa olevat henkilöt noudattavat sisäisiä ohjeita henkilökohtaisista liiketoimista.

Samassa yhteydessä ehdotetaan tarkistettavaksi sisäpiirirekisterejä koskevia säännöksiä. Samalla, kun henkilökohtaisia liiketoimia koskevista sisäisistä ohjeista itsesääntelyn sijaan säädetään laissa, sisäisten ohjeiden henkilöpiiriä laajennetaan. Yhteisöainsäädäntö ei edellytä arvopaperikeskuksen, arvopaperipörssin ja arvopaperinvälittäjän vaikuttavassa asemassa olevien henkilöiden henkilökohtaisten liiketoimien julkistamista, vaan tältä osin ilmoitusvelvollisuus perustuu kansalliseen tarkoitusemukaisuusharkintaan. Arvopaperikeskuksen, arvopaperipörssin ja arvopaperinvälittäjän vaikuttavassa asemassa olevien henkilöiden sisäpiirisäännöksiä ehdotetaan tarkistettavaksi lähemmäksi Eurooppalaista käytäntöä rajoittamalla arvopaperikeskuksen, arvopaperipörssin ja arvopaperinvälittäjän palveluksessa olevien henkilöiden lähipiiriin kuuluvan ilmoitusvelvollisuutta.

Sijoituspalveluyrityksen olisi säilytettävä tiedot asiakkaiden toimeksiannoista, rahoitusvälineitä koskevista liiketoimista ja muista asiakkaalle tarjoamistaan palveluista vähin-

tään viiden vuoden ajan. Asiakkaiden toimeksiantoja koskevat puhelut olisi tallennettava ja tallenteet säilytettävä vuoden ajan.

4.2.8. *Menettelytavat asiakassuhteissa*

Sijoituspalvelujen tarjoamisessa noudatettavista menettelytavoista ehdotetaan säädettäväksi arvopaperimarkkina- ja ammattimaisesta asiakkaasta ja hyväksyttävästä vastapuolesta ehdotetaan otettavaksi lakiin direktiivin mukaiset määritelmät. Direktiivin mukaisesti lakiin ehdotetaan otettavaksi myös säännös, jonka mukaan arvopaperinvälittäjän on ilmoitettava asiakkaalle tämän luokittelemisesta hyväksyttäväksi vastapuoleksi, ammattimaiseksi tai ei-ammattimaiseksi asiakkaaksi. Sijoituspalveluyrityksen olisi selvitettävä luokittamisen vaikutus asiakkaan asemaan. Lakiin ehdotetaan myös säännöstä, joka mahdollistaisi asiakkaan luokittelun muuttamisen tämän pyynnöstä.

Lakiin ehdotetaan nykyistä tarkempia säännöksiä sijoituspalvelun tarjoamisessa noudatettavista menettelytavoista. Esimerkiksi tietojen pyytämisestä asiakkaasta säädettäisiin direktiivin mukaisesti nykyistä tarkemmin. Muun muassa sijoitusneuvontaa tai omaisuudenhoitoa tarjoavan olisi ennen sijoituspalvelun tarjoamista hankittava riittävät tiedot asiakkaan taloudellisesta asemasta, sijoituskokemuksesta, sijoitustuntemuksesta ja sijoituspalvelua koskevista tavoitteista, jotta palvelun tarjoaja voi suositella asiakkaalle sopivia rahoitusvälineitä tai palveluja.

Arvopaperinvälittäjän tiedonantovelvollisuutta ehdotetaan tarkennettavaksi direktiivin mukaisesti. Asiakkaalle olisi ilmoitettava rahoitusvälineisiin liittyvistä riskeistä, kuluista ja palkkioista. Lakiin ehdotetaan otettavaksi myös erityinen säännös arvopaperinvälittäjän raportointivelvollisuudesta asiakkaille.

Toimeksiantojen huolellisesta toteuttamisesta ehdotetaan säädettäväksi direktiivin mukaisesti. Asiakkaan toimeksianto olisi hoidettava siten, että saavutetaan asiakkaalle paras mahdollinen tulos.

4.2.9. *Pääomavaatimukset*

Lakiin sijoituspalveluyrityksistä otettaisiin säännökset sijoituspalveluyritykseltä vaadittavasta vähimmäispääomasta. Pääomavaatimus riippuisi sijoituspalveluyrityksen harjoittamasta toiminnasta. Pääomavaatimus olisi 730 000 euroa, jollei laissa toisin säädettäisi.

Sellaisella sijoituspalveluyrityksellä, joka tarjoaisi sijoituspalveluna ainoastaan sijoitusneuvontaa tai toimeksiantojen välittämistä ja jolla ei olisi hallussaan asiakasvaroja, olisi direktiivin mukaisesti oltava vähintään 50 000 euron suuruinen osakepääoma tai vastuuvakuutus, jonka määrän olisi oltava vähintään 1 000 000 euroa vahinkoa kohti ja yhteensä 1 500 000 euroa, taikka näiden yhdistelmä siten, että se kattaisi edellytetyn vastuun. Jos tällainen sijoituspalveluyritys toimisi myös vakuutusmeklarina, sillä olisi kuitenkin oltava vakuutusedustuslaissa säädetyn lisäksi vähintään 25 000 euron osakepääoma tai vas-

tuuvakuutus 500 000 euroa vahinkoa kohti ja yhteensä 750 000 euroa, taikka näiden yhdistelmä edellä edellytetyn mukaisesti.

Sellaisella sijoituspalveluyrityksellä, joka tarjoaa sijoituspalveluna toimeksiantojen toteuttamista, omaisuudenhoitoa tai liikkeeseenlaskun järjestämistä sekä sellaisella sijoituspalveluyrityksellä, joka tarjoaa sijoituspalveluna sijoitusneuvontaa tai toimeksiantojen välittämistä ja jolla on asiakasvaroja hallussaan, osakepääoman olisi oltava vähintään 125 000 euroa.

Sellaisen sijoituspalveluyrityksen, joka tarjoaa sijoituspalvelua yksinomaan hyödykemarkkinoihin liittyvillä johdannaisopimuksilla, osakepääoman olisi oltava vähintään 125 000 euroa. Säännös perustuisi kansalliseen harkintaan.

4.3. Markkinapaikkojen sääntely

4.3.1. *Julkinen kaupankäynti arvopapereilla*

Rakenteellisesti merkittävin muutos olisi, että julkisen kaupankäynnin jaosta kaupankäyntiin pörssilistalla ja muuhun julkiseen kaupankäyntiin luovuttaisiin. Ehdotuksen mukaan käsite julkinen kaupankäynti vastaisi direktiivin tarkoittamaa säänneltyä markkinaa, sillä osin kuin kauppaa käydään arvopapereilla ja sitä ylläpitää arvopaperipörssitoimintaan toimiluvan saanut suomalainen osakeyhtiö.

Lain tarkoittama kaupankäynti pörssilistalla ehdotetaan korvattavaksi kaupankäynnillä niin sanotulla virallisella listalla. Virallinen lista olisi lista sellaisista julkisen kaupankäynnin kohteena olevista arvopapereista, joihin sovelletaan arvopapereiden ottamisesta viralliselle pörssilistalle sekä siihen liittyvästä tiedonantovelvollisuudesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (2001/34/EY, listalleottodirektiivi) mukaisia listalleottovaatimuksia. Lisäksi viralliselle listalle ottamiseen ja poistamaan sovellettaisiin samoja listalleottodirektiivin edellyttämiä säännöksiä kuin voimassa olevassa sääntelyssä sovelletaan kaupankäyntiin pörssilistalla. Käytännössä merkittävin muutos voimassa olevaan sääntelyyn olisi, että toisin kuin pörssilistan kohdalla, arvopaperipörssi voisi päättää säännöissään, pitääkö se virallista listaa julkisen kaupankäynnin kohteena olevista arvopapereista.

Direktiivin täytäntöön panemiseksi arvopaperimarkkinalain 3 lukuun ehdotetaan otettavaksi voimassa olevaa arvopaperimarkkinalakia täsmällisempiä vaatimuksia arvopaperipörssin toiminnalle. Uusi sääntely koskisi arvopaperipörssin taloudellisia toimintaedellytyksiä, johtamista, sidonnaisuuksia, riskienhallintaa ja sisäistä valvontaa, markkinavalvontaa, eturistiriitoja ja arvopaperipörssitoiminnan ulkoistamista. Lisäksi ulotettaisiin eräät arvopaperipörssin toiminnalliset vaatimukset kansallisesti koskemaan myös yhteisöä, jolla on määräysvalta arvopaperipörssissä. Lisäksi arvopaperimarkkina-

lakiin otettaisiin direktiivin edellyttämät säännökset julkisessa kaupankäynnissä tehtyjen arvopaperikauppojen selvityksestä.

Direktiivin ja sen suoraan sovellettavan täytäntöönpanoasetuksen kautta voimaan tulevat ilman kansallisia lainsäädäntömuutoksia yksityiskohtaiset säännökset arvopaperipörssein velvollisuudesta julkistaa tietoja julkisessa kaupankäynnissä tehdyistä osakekaupoista. Lisäksi arvopaperimarkkinalain 3 lukuun ehdotetaan yleissäännöstä muiden arvopapereiden julkisen kaupankäynnin julkisuudesta.

Arvopaperimarkkinalain 3 luvun säännöksiin pörssivälittäjistä ja muista julkisen kaupankäynnin osapuolista tehtäisiin direktiivin edellyttämiä täsmennyksiä. Ne koskisivat lähinnä edellytyksistä, joilla muu kuin arvopaperinvälittäjä voidaan ottaa julkisen kaupankäynnin osapuoleksi.

Arvopaperimarkkinalain 3 luvun säännökset julkisen kaupankäynnin kohteeksi ottamisesta tarkistettaisiin direktiivin ja sen täytäntöönpanoasetuksen mukaisiksi. Lisäksi säännöksiä arvopaperin julkisen kaupankäynnin lopettamisesta ehdotetaan lievennettäväksi kansallisten tavoitteiden mukaisesti.

Keskeinen muutos nykyiseen kaupankäynnin sääntelyyn olisi, että myös julkisen kaupankäynnin tai sitä Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa vastaavan kaupankäynnin kohteeksi otettu arvopaperi voitaisiin ottaa julkisen kaupankäynnin kohteeksi ilman arvopaperin liikkeeseenlaskijan hyväksyntää. Liikkeeseenlaskijalla ei olisi oikeutta kieltää kaupankäyntiä. Toisaalta tällaiselle yritykselle ei myöskään johtuisi uusia tiedonanto- tai muita velvoitteita kaupankäynnin järjestäjää taikka muuta tahoja kohtaan.

Direktiivin edellyttämällä tavalla arvopaperimarkkinalain 3 lukuun otettaisiin myös säännökset niin sanotusta notifikaatiomenettelystä silloin, kun arvopaperipörssi tarjoaa mahdollisuutta osallistua julkiseen kaupankäyntiin rajan yli toiseen Euroopan talousalueeseen kuuluvaan valtioon. Samalla ehdotetaan säädettäväksi luvanvaraiseksi Euroopan talousalueen ulkopuolisille pörseille oikeus tarjota suomalaisille arvopaperinvälittäjille ja muille henkilöille suoraa mahdollisuutta osallistua kaupankäyntiin. Tällä tavalla puutteellinen nykyinen sääntely saatettaisiin vastaamaan Euroopan talousalueen ulkopuolelta tulevien sijoituspalvelun tarjoajien sääntelyä.

4.3.2. *Monenkeskinen kaupankäynti arvopapereilla*

Arvopaperimarkkinalakiin ehdotetaan otettavaksi uusi 3 a luku, joka koskisi uutta järjestäytyneen arvopaperikaupankäynnin muotoa, monenkeskistä kaupankäyntiä. Uudessa luvussa saatettaisiin voimaan direktiivin monenkeskisiä kaupankäyntijärjestelmiä koskeva sääntely. Samalla lakiin sisältyvät kaupankäynnin ammattimaista järjestämistä koskevat säännökset kumottaisiin.

Oikeus monenkeskisen kaupankäynnin järjestämiseen olisi arvopaperinvälittäjillä, arvopaperipörsseillä ja optioyhteisöillä. Arvopaperinvälittäjän järjestäessä kaupankäyntiä toiminta määriteltäisiin sijoituspalvelun tarjoamiseksi laissa sijoituspalveluyrityksistä ja

kaupankäynnin järjestämiseen olisi haettava toimilupa Rahoitustarkastukselta. Muiden sijoituspalveluiden tarjoamisesta monenkeskisen kaupankäynnin järjestäminen poikkeaisi kuitenkin siinä suhteessa, ettei kaupankäynnin järjestäjän ja kaupankäyntiosapuolten välisissä oikeussuhteissa sovellettaisi arvopaperimarkkinalain 4 luvun menettelytapasäännöksiä. Ehdotuksen mukaan arvopaperipörssit ja optioyhteisöt eivät tarvitse erillistä toimilupaa monenkeskisen kaupankäynnin järjestämiseen.

Lakiin otettavaksi ehdotettu sääntely vastaisi käytännössä rahoitusvälineiden markkinat -direktiivin mukaista vähimmäissääntelyä. Kaupankäynnin järjestäjän olisi laadittava kaupankäyntimenettelyä koskevat julkiset säännöt ja järjestettävä kaupankäyntimenettelyn valvonta luotettavalla tavalla.

Monenkeskisen kaupankäynnin kohteeksi voitaisiin ottaa hyvin erityyppisiä arvopapereita. Lisäksi lain 10 luvun viittaussäännöksen mukaisesti monenkeskistä kaupankäyntiä voidaan järjestää myös johdannaissopimuksilla. Kaupankäynnin kohteeksi ottamista koskevat vaatimukset olisivat direktiivin mukaisella tavalla yksinkertaistetut ja kaupankäynnin aloittaminen riippuisi ensisijaisesti kaupankäynnin järjestäjän harkinnasta. Vähimmäisvaatimukset olisivat julkista kaupankäyntiä vähäisemmät.

Kaupankäynnin kohteeksi voitaisiin myös ottaa niin sanottujen listaamattomien liikkeeseenlaskijoiden arvopapereita, joita voisivat olla esimerkiksi yksityisten osakeyhtiöiden liikkeeseen laskemat arvopaperit.

4.3.3. *Kaupankäyntilista*

Direktiivin vähimmäissääntelyn lisäksi arvopaperimarkkinalain 3 a lukuun ehdotetaan otettavaksi säännökset erillisestä kaupankäyntilistasta, jota monenkeskisen kaupankäynnin järjestäjä voisi pitää tietyistä arvopapereista. Tälle listalle voitaisiin ottaa arvopapereita, joiden liikkeeseenlaskijat nimenomaisesti hakevat arvopaperinsa kaupankäynnin kohteeksi ja sitoutuvat noudattamaan kaupankäynnin järjestäjän laatimia sääntöjä. Myös kaupankäyntilistalle otetuilla arvopapereilla käytävä kauppa olisi monenkeskistä kaupankäyntiä ja siten myös kaupankäyntiä direktiivin tarkoittamassa monenkeskisessä kaupankäyntijärjestelmässä.

Kaupankäyntilistalla voitaisiin käydä kauppaa erityisesti pienten ja keskisuurten yritysten liikkeeseen laskemilla arvopapereilla. Listalle voitaisiin ottaa myös yksityisten osakeyhtiöiden arvopapereita. Viime vuosina useat eurooppalaiset pörssit ovat perustaneet tällaisia julkista kaupankäyntiä kevyemmin säänneltyjä markkinapaikkoja. Näitä markkinapaikkoja ovat esimerkiksi Lontoon pörssin Alternative Investment Market (AIM), Euronextin Alternext -markkina ja Deutsche Börsen ylläpitämä Entry Standard. Pohjoismaissa Kööpenhaminan ja Tukholman pörssiin on myös perustettu uusi First North -markkina. Tällaisia markkinapaikkoja koskeville sääntelypuitteille on olemassa tarve myös Suomessa.

Kansainvälisesti on yleistä, että tällaisilla markkinapaikoilla toimii usein markkina- paikan nimeämiä sijoituspalveluyrityksiä ja luottolaitoksia niin kutsuttuina kaupankäynti- avustajina (nominated advisor tai sponsor), jotka avustavat liikkeeseenlaskijaa sekä listau- tumisen yhteydessä että myöhemmin kun kaupankäynti arvopaperilla on aloitettu. Niiden tehtävänä on muun muassa avustaa liikkeeseenlaskijaa täyttämään laista ja markkinapai- kan säännöistä johtuvia velvoitteita.

Kaupankäyntilistan sääntely eroaisi julkisesta kaupankäynnistä erityisesti siinä suh- teessa, että kaupankäynti perustuisi monilta osin kaupankäynnin järjestäjän laatimiin sääntöihin, ja lainsäädännön tasolla säädettäisiin ainoastaan markkinoiden luotettavaa toi- mintaa ja sijoittajan suojaa koskevista ydinperiaatteista.

Ehdotuksen mukaan arvopaperi voitaisiin ottaa kaupankäyntilistalle, jos liikkeeseen- laskija tekee kirjallisen sopimuksen kaupankäynnin kohteeksi ottamisesta. Nimenomaista sopimusta edellytettäisiin, koska kaupankäyntilistalle otetun arvopaperin liikkeeseenlas- kija velvoittautuisi tällä noudattamaan kaupankäynnin järjestäjän laatimia sääntöjä. Arvo- paperia ei voitaisi ottaa kaupankäyntilistalle ilman liikkeeseenlaskijan suostumusta.

Arvopaperi voitaisiin ottaa kaupankäyntilistalle, jos arvopaperista olisi julkisesti saa- tavilla tietoa, jonka perusteella kaupankäynti voitaisiin järjestää luotettavasti. Ennen kau- pankäynnin kohteeksi ottamista arvopaperin liikkeeseenlaskija olisi velvollinen julkista- maan arvopaperia koskevan yhtiöesitteen. Velvollisuutta yhtiöesitteen julkistamiseen ei kuitenkaan olisi, jos arvopaperista julkistetaan arvopaperimarkkinalain 2 luvun mukai- nen esite ennen kaupankäynnin kohteeksi ottamista, mikä voi tulla kyseeseen esimerkik- si tilanteessa, jossa arvopapereita samanaikaisesti tarjotaan yleisölle.

Kaupankäynti olisi julkista kaupankäyntiä kevyemmin säänneltyä. Lain tasolla säädet- täisiin liikkeeseenlaskijan jatkuvasta tiedonantovelvollisuudesta, jonka mukaan liikke- seenlaskijan olisi julkistettava sellaiset arvopaperia ja liikkeeseenlaskijaa koskevat tiedot, jotka ovat omiaan olennaisesti vaikuttamaan arvopaperin arvoon. Sen sijaan säännöllisestä tiedonantovelvollisuudesta voitaisiin määrätä kaupankäynnin järjestäjän säännöissä. Liik- keeseenlaskijan ei tarvitsisi myöskään noudattaa kansainvälisiä IFRS -tilinpäätösstandar- deja ja siten tilinpäätös voitaisiin laatia kansallisten säännösten mukaisesti, jollei kaupan- käynnin säännöissä toisin määrättäisi.

Kaupankäyntilistalla kaupankäynnin kohteena olevien yhtiöiden osakkeenomistajilla olisi arvopaperimarkkinalain mukainen liputusvelvollisuus, mutta liputusrajat olisivat kui- tenkin julkista kaupankäyntiä harvemmat. Markkinoiden väärinkäyttö olisi julkisen kau- pankäynnin tapaan kielletty, mutta velvoitetta sisäpiirirekisterien ylläpitoon ei asetettaisi. Myös lain julkisia ostotarjouksia koskevaa sääntelyä noudatettaisiin tällä markkinalla kuitenkin niin, että pakollista lunastustarjousta koskeva raja olisi 50 %.

4.3.4. *Kauppojen sisäinen toteuttaminen*

Kauppojen sisäisestä toteuttamisesta ehdotetaan otettavaksi kansalliseen lainsäädäntöön vain määritelmä arvopaperimarkkinalain 1 lukuun ja lisäksi lain 4 lukuun otettaisiin sään-

nökset, joissa viitataan komission täytäntöönpanoasetukseen ja valtuutetaan Rahoitustarkastus antamaan määräyksellä muut direktiivin täytäntöön panemiseksi tarvittavat kansalliset säännökset.

4.4. Kaupparaportointi

Direktiivin 25 artiklan täytäntöönpanon kannalta tarpeelliset kansalliset säännökset ehdotetaan otettavaksi arvopaperimarkkinalain 4 luvun 21 §:ään. Käytännön soveltamisen kannalta tarpeelliset tarkemmat säännökset kaupparaportoinnista sisältyvät kuitenkin komission täytäntöönpanoasetukseen.

Arvopaperimarkkinalain 4 luvun 21 §:ssä delegoitaisiin Rahoitustarkastukselle myös määräyksenantovaltaa kaupparaportoinnin tietosisällön kansallisten optioiden osalta. Lisäksi siinä delegoitaisiin Rahoitustarkastukselle määräyksenantovalta ulottaa samanlainen kaupparaportointivelvollisuus muihin rahoitusvälineisiin kuin säännellyillä markkinoilla kaupankäynnin kohteeksi otettuihin rahoitusvälineisiin. On vaikea ennakoida, missä laajuudessa muilla kuin julkisen kaupankäynnin kohteeksi otetuilla arvopapereilla tullaan käymään kauppaa esimerkiksi monenkeskisissä kaupankäyntijärjestelmissä. Lisäksi on mahdollista, että kaupparaportointia tarvitaan, kun pyritään valvomaan markkinoiden väärinkäyttöä sellaisilla markkinoiden väärinkäyttödirektiivissä tarkoitetuilla rahoitusvälineillä, esimerkiksi arvopapereilla, joiden arvo riippuu julkisen kaupankäynnin kohteena olevista arvopapereista, vaikka arvopaperi itse ei olisi julkisen kaupankäynnin kohteena.

Rahoitustarkastuksen velvollisuuksista suhteessa muihin valvontaviranomaisiin säädetään suoraan komission täytäntöönpanoasetuksessa. Tämän vuoksi niitä ei käsitellä tarkemmin kansallisessa sääntelyssä.

4.5. Kauppojen selvitys ja oikeus valita selvitysjärjestelmä

Lain selvitystoimintaa koskevia säännöksiä ehdotetaan muutettavaksi siten, että myös sellaisille Euroopan talousalueelta tuleville arvopaperinvälittäjille, joilla ei ole kiinteää toimipaikkaa Suomessa, asetetaan samat oikeudet päästä selvitysosapuoliksi selvitysyhteisöihin kuin suomalaisille arvopaperinvälittäjille. Saadakseen selvitysosapuolen oikeudet arvopaperinvälittäjän olisi täytettävä laissa ja selvitysyhteisön säännöistä asetetut vaatimukset.

Lakiin ehdotetaan myös otettavaksi säännökset arvopaperipörssin ja monenkeskisen kaupankäynnin järjestävän oikeudesta valita selvitysyhteisö tai käyttää vastaavaa ulkoista selvitys- tai keskusvastapuolijärjestelmää.

5. Muita esitykseen vaikuttavia seikkoja

5.1. Verotus

Direktiivin implementoinnin ja monenkeskisiä kaupankäyntijärjestelmiä koskevien ehdotusten johdosta tarpeellisista verolakien muutoksista on tarkoitus antaa eri esitys.

Varainsiirtoverotuksen osalta tavoitteena on, että monenkeskisessä kaupankäyntijärjestelmässä kaupankäyntilistalla olevien osakkeiden vaihdannan verokohtelu olisi sama kuin arvopaperipörssin järjestämässä julkisessa kaupankäynnissä. Voimassa olevan varainsiirtoverolain 15 §:n mukaan veroa ei ole suoritettava myytäessä tai vaihdettaessa pörssi-arvopapereita tai markkina-arvopapereita arvopaperipörssissä arvopaperimarkkinain 1 luvun 3 §:ssä tarkoitetussa julkisessa kaupassa.

Samalla luovuttaisiin vaatimuksesta arvopaperin luovutuksen tapahtumisesta nimenomaisella markkinapaikalla. Varainsiirtoverovapaus tulisi näin koskemaan kaupankäyntiä sekä säännellyllä markkinalla että monenkeskisessä kaupankäyntijärjestelmässä listattujen yhtiöiden arvopapereilla markkinapaikasta riippumatta.

6. Lakiehdotusten yksityiskohtaiset perustelut

6.1. Laki sijoituspalveluyrityksistä

1 luku

Yleiset säännökset

Luvun säännökset rajaavat lain soveltamisalan. Lukuun on soveltamisalaa koskevien säännösten lisäksi otettu valvontaa koskeva yleissäännös ja lain soveltamiseen liittyvät määritelmät.

1 §. Soveltamisala. Pykälän 1 momentin mukaan lakia sovellettaisiin sijoituspalvelun tarjoamiseen liiketoimintana. Liiketoiminnalta edellytettäisiin muun muassa suunnitelmallisuutta, säännöllisyyttä ja jatkuvuutta. Säännös ei asiallisesti poikkeaisi voimassa olevan lain 1 §:n säännöksestä, jonka mukaan laki koskee sijoituspalvelun ammattimaisista tarjoamista varsinaisena elinkeinotoimintana.

Säännös vastaa direktiivin 4 artiklan 1 kohdan 1 alakohtaa, jonka mukaan sijoituspalveluyrityksellä tarkoitetaan oikeushenkilöä, jonka tavanomaisena ammatti- tai liiketoimintana on sijoituspalvelun (*investment service*) ammattimainen tarjoaminen kolmansille osapuolille tai sijoitustoiminnan (*investment activity*) ammattimainen harjoittaminen. Laissa käsite sijoituspalvelu kattaisi myös direktiivissä tarkoitettun sijoitustoiminnan harjoittamisen.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin lain soveltamisalaa koskevista rajoituksista. Direktiivissä sijoituspalveluna säännelty kaupankäynti omaan lukuun kattaa huomattavasti laajemman toiminnan kuin voimassa olevan sijoituspalveluyrityksistä annetun lain tarkoittama markkinatakaus ja arvopaperikaupinta. Tarkoituksena on saattaa sääntelyn ja toimiluvan piiriin kaikki sellainen omaan lukuun tapahtuva kaupankäynti, jolla voi olla

merkitystä paitsi markkinoiden vakauden, myös sijoittajien suojan kannalta. Toisaalta ei ole perusteltua edellyttää toimilupaa sellaisilta toimijoilta, jotka harjoittavat ainoastaan tavanomaista oman arvopaperisalkun hoitamista, vaikka ne käyvätkin kauppaa omaan lukuunsa.

Momentin 1 kohdan mukaan sellaiset liiketoiminnan harjoittajat, jotka eivät samalla tarjoa muita sijoituspalveluja, tarvitsisivat toimiluvan omaan lukuun tapahtuvaan kaupankäyntiin, jos ne aktiivisesti tarjoutuvat itse asettamiensa hintojen pohjalta käymään kauppaa muiden tahojen kanssa. Luvanvaraista toimintaa olisi esimerkiksi arvopaperimarkkinalaisissa tarkoitettussa julkisessa kaupankäynnissä tai monenkeskisessä kaupankäynnissä tai vastaavilla ulkomaisilla markkinapaikoilla tapahtuva markkinatakaus. Toiminta voisi kuitenkin tapahtua myös markkinapaikkojen ulkopuolella, eli niin sanotulla OTC-markkinalla. Säännös vastaa direktiivin 2 artiklan 1 kohdan d alakohtaa sekä 4 artiklan 1 kohdan 8 alakohtaa.

Momentin 2 kohdan mukaan soveltamisalarajoituksen ulkopuolelle jäisi myös edellä todettujen järjestäytyneiden, laissa säänneltyjen markkinapaikkojen ulkopuolella suunnitelmallisesti, toistuvasti ja järjestelmällisesti omaan lukuun tapahtuva kaupankäynti, jossa käytetään erityistä järjestelmää tai muuta menettelyä, jonka tarkoituksena on saada muut markkinaosapuolet käymään kauppaa liiketoiminnan harjoittajan kanssa. Järjestäytyneillä, laissa säännellyillä markkinapaikoilla tarkoitetaan arvopaperimarkkinalaisissa (495/1989) tarkoitettua julkista kaupankäyntiä ja monenkeskistä kaupankäyntiä, kaupankäynnistä vakioituilla optioilla ja termiineillä annetussa laissa (772/1988, jäljempänä optiokauppalaki) tarkoitettua optioyhteisöä sekä niitä muussa Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa vastaavaa kaupankäyntiä. Järjestelmälle tai muulle menettelylle ei olisi asetettu teknisiä tai muita vastaavia vaatimuksia, vaan kohdassa tarkoitettu kaupankäynti voisi tapahtua esimerkiksi puhelimen välityksellä. Kohdassa tarkoitettua omaan lukuun tapahtuvaa kaupankäyntiä olisi muun muassa arvopaperimarkkinain 1 luvun 4 §:ssä tarkoitettu kauppajien sisäinen toteuttaminen, jossa olisi kuitenkin samalla kyse myös 5 §:n 2 kohdan 2 kohdassa tarkoitettua toimeksiantojen toteuttamisesta. Kauppajien sisäistä toteuttamista säänneltäisiin direktiivin mukaisesti arvopaperimarkkinain 4 luvun 12 §:ssä. Säännös vastaa direktiivin 2 artiklan 1 kohdan d alakohtaa.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin eräistä muista direktiiviin perustuvista poikkeuksista lain soveltamisalaan. Voimassa olevassa laissa soveltamisalaa koskevista poikkeuksista säädetään 1 §:ssä ja 3 §:n 3 momentissa. Lain soveltamisalaan eivät kuuluisi seuraavat palvelut:

Lakia ei sovellettaisi palvelun tarjoamiseen yksinomaan samaan konserniin kuuluvalle kirjanpitovelvolliselle momentin 1 kohdan mukaan. Tämä vastaa voimassa olevan lain 1 §:n 2 momentin säännöstä. Laki ei siten koskisi yritystä, joka tarjoaa sijoituspalvelua ainoastaan tytäryritykselleen, emoyritykselleen tai muille sen kanssa samaan konserniin kuuluville yrityksille. Säännös vastaa direktiivin 2 artiklan 1 kohdan b alakohtaa.

Momentin 2 kohdan mukaan lakia ei myöskään sovellettaisi toimintaan, jota harjoite-

taan satunnaisesti muun liike- tai ammattitoiminnan ohessa noudattaen pääasiallista toimintaa koskevaa lainsäädäntöä tai muita säännöksiä. Säännös vastaa voimassa olevan lain 3 §:n 3 momenttia. Tällaista toimintaa voivat harjoittaa esimerkiksi asianajotoimistot ja tilintarkastusyhteisöt. Säännös vastaa direktiivin 2 artiklan 1 kohdan c alakohtaa.

Lain soveltamisalan ulkopuolelle jäisi momentin 3 kohdan mukaan toiminta, jota harjoitetaan liike- tai ammattitoimintana yksinomaan arvopaperimarkkinalain 1 luvun 2 §:n 2 momentissa tarkoitetuilla arvopapereilla, kuten asunto-osakeyhtiöiden ja kiinteistöyhtiöiden osakkeilla. Säännös vastaa voimassa olevan lain 3 §:n 3 momenttia.

Momentin 4 kohta sisältäisi kaksi poikkeusta. Ensinnäkin lakia ei sovellettaisi pääasiallisen liiketoiminnan oheistoimintana tapahtuvaan kaupankäyntiin omaan lukuun rahoitusvälineillä. Asiaa arvioitaisiin konsernitasolla. Poikkeus ei kuitenkaan tulisi sovellettavaksi, jos yrityksen tai sen konsernin pääasiallinen liiketoimintana olisi sijoituspalvelujen tarjoaminen tai luottolaitostoiminta.

Toiseksi lain soveltamisalan ulkopuolelle jäisi hyödykejohdannaissopimukseen tai 4 §:n 8 kohdassa tarkoitettuihin rahoitusvälineisiin liittyvä sijoituspalvelun tarjoaminen yrityksen pääasiallisen liiketoiminnan asiakkaille, jos kyse on yrityksen pääasiallisen liiketoiminnan oheistoiminnasta. Tätäkin asiaa arvioitaisiin konsernitasolla. Poikkeus ei tulisi sovellettavaksi, jos yrityksen tai sen konsernin pääasiallinen liiketoimintana olisi sijoituspalvelujen tarjoaminen tai luottolaitostoiminta. Säännöksessä asiakkuudella tarkoitettaisiin pääasialliseen liiketoimintaan liittyvää aktiivista ja tosiasiallista asiakassuhdetta. Säännös vastaa direktiivin 2 artiklan 1 kohdan i alakohtaa.

Lain soveltamisalan ulkopuolelle jäisi 5 kohdan mukaan myös pääasiallisena liiketoimintana harjoitettu kaupankäynti omaan lukuun hyödykkeillä tai hyödykejohdannaissopimuksilla. Poikkeusta ei kuitenkaan sovellettaisi, jos yritys kuuluu konserniin, jonka pääasiallisena liiketoimintana on sijoituspalvelujen tarjoaminen tai luottolaitostoiminta. Ehdotettu säännös vastaa direktiivin 2 artiklan 1 kohdan k alakohtaa.

Momentin 6 kohdan mukaan lain soveltamisen ulkopuolelle jäisi omaan lukuun lain 4 §:n 2 kohdassa tarkoitetuilla johdannaissopimuksilla sekä niiden kohde-etuuksilla tapahtuva kaupankäynti yksinomaan johdannaismarkkinoilla tehtyjen sijoitusten suojaamiseksi. Lisäksi edellytettäisiin, että kaupankäynnillä on markkinoiden selvitysosapuolten takaus siitä, että nämä vastaavat tehtyjen sopimusten selvittämisestä.

Lain soveltamisalan ulkopuolelle jäisi momentin 7 kohdan mukaan myös edellä kohdassa 6 tarkoitettujen toimeksiantojen toteuttaminen siinä tarkoitettujen markkinoiden muiden markkinaosapuolten lukuun tai rahoitusvälineitä koskevien tarjousten tai tarjousohjeiden antamiseen kyseisillä markkinoilla. Lisäksi edellytettäisiin, että toiminnalla on markkinoiden selvitysosapuolten takaus siitä, että nämä vastaavat tehtyjen sopimusten selvittämisestä. Momentin 6 ja 7 kohdalla tarkoitetaan eräiden muiden jäsenvaltioiden markkinapaikoilla toimivia erikoistuneita kaupankäynnin osapuolia. Momentin 6 ja 7 kohdan poikkeukset vastaavat direktiivin 2 artiklan 1 kohdan 1 alakohtaa.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin poikkeuksista, jotka vastaavat eräitä voimassa

olevan lain 1 §:n 3 momentissa säädettyjä poikkeuksia. Sijoituspalvelun tarjoamisesta ainoastaan työntekijöiden osallistumisjärjestelmien hallinnoimiseksi säädetään henkilöstörahastolaissa (814/1989). Direktiivissä vastaava säännös on 2 artiklan 1 kohdan e ja f alakohdassa. Poikkeus ei kuitenkaan koskisi muita kuin henkilöstörahastolain mukaisia osallistumisjärjestelmiä ja olisi sen vuoksi soveltamisalaltaan direktiiviä rajatumpi vastaten kuitenkin nykyistä lakia. Momentin mukaan lakia ei myöskään sovelleta sijoitusrahastotoimintaan, jota säännellään sijoitusrahastolaissa (48/1999). Säännös vastaa direktiivin 2 artiklan 1 kohdan h alakohtaa.

Pykälän 5 momentin mukaan laki ei koskisi valtiokonttoria, Euroopan keskuspankkia, Suomen Pankkia eikä muita kansallisia keskuspankkeja. Voimassa olevan lain 1 §:n 4 momentissa säädetään vastaavasta valtiokonttoria ja Suomen Pankkia koskevasta poikkeuksesta. Ehdotettu säännös vastaa direktiivin 2 artiklan 1 kohdan g alakohtaa.

Pykälän 7 momentin mukaan laki ei koskisi vakuutusyhtiöitä, joista säädetään vakuutusyhtiölaissa (1062/1979), työeläkevakuutusyhtiöistä annetussa laissa (354/1997) tarkoitettuja työeläkevakuutusyhtiöitä, eläkesäätiölaissa (1774/1995) tarkoitettuja eläkesäätiöitä eikä vakuutuskassalaissa (1164/1992) tarkoitettuja eläkekassoja. Lain ulkopuolelle jäisivät eläkerahastot ja eläkerahastojen perustamat yhdistykset, joiden ainoana tarkoituksena on hoitaa jäseninään olevien eläkerahastojen varoja. Säännös vastaa direktiivin 2 artiklan 1 kohdan a, h ja m alakohtaa.

2 §. Valvonta. Pykälä vastaa voimassa olevan lain 8 §:ää. Rahoitustarkastus valvoisi sijoituspalvelu yrityksistä annetun lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamista. Jatkovaa valvontaa koskevasta yleisestä velvollisuudesta säädetään direktiivin 17 artiklassa.

Määritelmät

3 §. Sijoituspalveluyritys. Pykälässä määriteltäisiin sijoituspalveluyritys. Voimassa olevan lain 4 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaan sijoituspalvelua saa tarjota sijoittajien korvausrahastoon kuuluva sijoituspalvelun tarjoamista varten toimiluvan saanut suomalainen osakeyhtiö. Pykälän mukaan sijoituspalveluyrityksellä tarkoitettaisiin suomalaista osakeyhtiötä ja eurooppayhtiölaissa (742/2004) tarkoitettua eurooppayhtiötä, jolla on tässä laissa tarkoitettu sijoituspalveluyrityksen toimilupa. Sijoituspalveluyrityksen toimiluvan saaminen edellyttää kuulumista korvausrahastoon.

Direktiivi edellyttää, että sijoituspalveluyrityksen toiminnasta, hallinnosta ja sijoituspalvelujen tarjoamisesta noudatettavista menettelytavoista säädetään Suomessa huomattavasti nykyistä seikkaperäisemmin. Tämän vuoksi on perusteltua, että toimintaa harjoitetaan sellaisessa yhteisömuodossa, joka mahdollisimman hyvin turvaa toiminnan luotettavuuden ja sen valvonnan edellytykset. Toimiluvanvaraista sijoituspalvelutoimintaa tulisivatkin olla mahdollista harjoittaa vain osakeyhtiömuodossa. Vastaava edellytys sisältyy myös voimassa olevaan lakiin. Sijoituspalveluyrityksen osakeyhtiömuotoa koskeva

vaatimus vahvistaa osaltaan sijoittajien suojaa, toiminnan vakautta ja jatkuvuutta.

Direktiivissä sijoituspalveluyrityksen määritelmä on 4 artiklan 1 kohdan 1 alakohdassa. Osakeyhtiömuotoa koskevalla edellytyksellä on otettu huomioon myös mainitun 1 alakohdan toisen kappaleen a alakohdan vaatimus, jonka mukaan sijoituspalveluyrityksen oikeudellisen aseman on oltava sellainen, että varmistetaan kolmansien osapuolten eduille oikeushenkilön tarjoamaa suojaa vastaava suoja.

4 §. Rahoitusväline. Pykälässä ehdotetaan määriteltäväksi rahoitusvälineen käsite vastaavalla tavalla kuin se on määritelty direktiivin 4 artiklan 1 kohdan 17 alakohdassa viitatussa direktiivin liitteessä I olevassa C osan luettelossa. Rahoitusvälineen käsitteellä korvattaisiin nykyisen lain 2 §:ssä oleva sijoituskohteen määritelmä. Rahoitusvälineitä olisivat arvopaperimarkkina- ja arvopaperit, optiokauppalaain 1 luvun 2 §:ssä tarkoitetut johdannaisopimukset, direktiivissä mainitut muut johdannaisopimukset sekä eräät muut sopimukset.

Rahoitusvälineellä tarkoitettaisiin 1 kohdan mukaan arvopaperimarkkina- ja arvopaperit, kuten osakkeita ja joukkovelkakirjoja. Säännös kattaa myös muun muassa erilaiset rahamarkkinainstrumentit, kuten valtion velkasitoumukset, kuntatodistukset, sijoitustodistukset ja yritystodistukset, joilla käydään kauppaa rahamarkkinoilla sekä sijoitusrahastojen rahasto-osuudet. Kohdan tarkoittamia rahoitusvälineitä olisivat myös ulkomaisten yhteisöjen liikkeeseen laskemat vastaavankaltaiset arvopaperit. Ehdotettu säännös vastaa direktiivin I liitteen C osan 1-3 kohtaa.

Pykälän 2 kohdassa tarkoitettu rahoitusväline olisi johdannaisopimus, jonka kohde-etuutena on arvopaperi, valuutta, korko, tuotto, toinen johdannaisopimus, rahoitusmarkkinoihin liittyvä indeksi tai muu tunnusluku, ja joka voidaan toteuttaa kohde-etuus luovuttaen tai nettoarvon tilityksellä. Tässä kohdassa tarkoitettuja johdannaisopimuksia olisivat muun muassa erilaiset optiot, termiinit ja muut futuurit sekä koron-, valuutan- ja osakkeenvaihtosopimukset, eli niin kutsutut swap-sopimukset. Ehdotettu säännös vastaa direktiivin I liitteen C osan 4 kohtaa.

Pykälän 3 kohdan mukainen rahoitusväline olisi sellainen optio, termiini tai muu johdannaisopimus, kuten swap-sopimus, jonka kohde-etuutena on hyödyke ja joka on toteutettava nettoarvon tilityksellä tai joka voidaan toteuttaa nettoarvon tilityksellä jonkun osapuolen niin halutessa. Ehdotettu säännös vastaa direktiivin I liitteen C osan 5 kohtaa. Euroopan yhteisöjen komission täytäntöönpanoasetuksen 2 artiklan 1 kohdassa määritellään, mitä direktiivissä tarkoitetaan hyödykkeellä.

Pykälän 4 kohdan mukainen rahoitusväline olisi sellainen optio, termiini tai muu johdannaisopimus, kuten swap-sopimus, jonka kohde-etuutena on hyödyke ja joka voidaan toteuttaa kohde-etuus luovuttaen, kun sillä käydään kauppaa optiokauppalaissa tarkoitettussa optioyhteisössä tai arvopaperimarkkina- ja arvopaperitarkoitettussa monenkeskisessä kaupankäynnissä tai niitä muussa Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa vastaavalla säänneltyllä tai monenkeskisellä markkinalla. Ehdotettu säännös vastaa direktiivin I liitteen C osan 6 kohtaa.

Pykälän 5 kohdan mukainen rahoitusväline olisi muu kuin 4 kohdassa tarkoitettu johdannaisopimus, jonka kohde-etuutena on hyödyke ja joka voidaan toteuttaa kohde-etuus luovuttaen. Kohdassa tarkoitettaisiin johdannaisopimuksia, joita käytetään sijoitus- tai suojaustarkoituksessa, mutta ei direktiivin tarkoittamalla tavalla nk. kaupallisiin tarkoituksiin. Lisäksi edellytettäisiin, että tällainen johdannaisopimus olisi muiden johdannaisopimusten kaltainen. Arvioinnissa otettaisiin huomioon muun muassa se, selvitetäänkö johdannaisopimus tunnustettujen selvityslaitosten kautta ja se, ovatko ne säännöllisen vakuuslaskennan kohteina. Johdannaisopimuksilla tarkoitettaisiin esimerkiksi erilaisia optioita, termiinejä ja muita johdannaisopimuksia, kuten swap-sopimuksia. Ehdotettu säännös vastaa direktiivin I liitteen C osan 7 kohta. Direktiivin kohtaan täydennetään komission täytäntöönpanoasetuksen 38 artiklassa, jossa täsmennetään sitä, milloin johdannaisopimusta voidaan pitää kohdassa tarkoitettuna rahoitusvälineenä.

Luottoriskin siirtoon tarkoitettujen johdannaisopimukset olisivat pykälän 6 kohdassa määriteltyjä rahoitusvälineitä. Säännös vastaa direktiivin I liitteen C osan 8 kohta.

Hinnanerosopimukset (*contract for difference*) olisivat myös pykälässä tarkoitettuja rahoitusvälineitä, mikä todettaisiin 7 kohdassa. Säännös vastaa direktiivin I liitteen C osan 9 kohta.

Pykälän 8 kohdan mukainen rahoitusväline olisi johdannaisopimus, joka liittyy ilmastovaihteluihin, kuljetusmaksuihin, päästökiintiöihin tai inflaatioasteisiin tai muihin virallisiin taloustilastoihin ja joka on toteutettava nettoarvon tilityksellä tai joka voidaan toteuttaa nettoarvon tilityksellä jonkun osapuolen niin halutessa. Pykälän 8 kohdan tarkoittama rahoitusväline olisi myös muu johdannaisopimus, joka liittyy omaisuuteen, oikeuksiin, velvollisuuksiin, indekseihin ja muihin kuin edellä mainittuihin tunnuslukuihin. Lisäksi edellytettäisiin, että 8 kohdassa tarkoitettu johdannaisopimus olisi muiden johdannaisopimusten kaltainen. Arvioinnissa otettaisiin huomioon muun muassa se, käydäänkö johdannaisopimuksella kauppaa säännellyllä markkinalla vai monenkeskisessä kaupankäyntijärjestelmässä sekä se, selvitetäänkö johdannaisopimus tunnustettujen selvityslaitosten kautta tai onko se säännöllisen vakuuslaskennan kohteena. Johdannaisopimuksilla tarkoitettaisiin esimerkiksi erilaisia optioita, termiinejä ja muita johdannaisopimuksia, kuten swap-sopimuksia. Säännös vastaa direktiivin I liitteen C osan 10 kohta. Säännöstä täydentävät komission täytäntöönpanoasetuksen 38 ja 39 artikla.

5 §. Sijoituspalvelut. Pykälään ehdotetaan otettavaksi luettelo laissa tarkoitetuista sijoituspalveluista. Luettelo olisi tyhjentävä. Siinä mainittaisiin kahdeksan eri sijoituspalvelua, joista voimassa olevaan lakiin nähden uusina sijoituspalveluina sääntelyn piiriin tulisivat direktiivin 4 artiklan 1 kohdan 4 ja 15 alakohdan mukaisesti sijoitusneuvonta ja monenkeskisen kaupankäynnin järjestäminen. Pykälän luettelo vastaa direktiivin I liitteen A osan luetteloa.

Säännöksen 1 kohdan mukaisesti rahoitusvälineitä koskevien toimeksiantojen vastaanottaminen ja välittäminen olisi sijoituspalvelua. Voimassa olevassa laissa oleva arvopaperinvälityksen määritelmä ehdotetaan jaettavaksi kahteen osaan - toimeksiantojen vastaan-

ottamiseen ja välittäminen sekä niiden toteuttamiseen – noudattaen direktiivin jaottelua. Kohdassa 1 tarkoitettua luvanvaraista palvelua olisi toiminta, jossa sijoituspalveluyritys ottaa asiakkailtaan vastaan yhtä tai useampaa rahoitusvälinettä koskevia osto-, myynti- tai merkintätoimeksiantoja ja välittää ne eteenpäin jollekin toiselle taholle, kuten pörssivälittäjälle, toteuttamista tai edelleen välittämistä varten. Perinteisesti sijoituspalveluyritykset ovat toimineet usein sekä toimeksiantojen vastaanottajina ja välittäjinä että toimeksiantojen toteuttajina. Markkinoiden kehittymisen ja kansainvälistymisen myötä on kuitenkin yleistynyt menettely, jossa toimeksiannon toteuttamiseen voi liittyä useamman toimijan muodostamia ketju toimeksiannon vastaanottajasta kaupan lopulliseen toteuttajaan. Niin kutsuttu emissionmyynti, jossa sijoituspalveluyritys ottaa esimerkiksi osakeannin yhteydessä vastaan merkintöjä asiakkailtaan tai yleisöltä ja välittää ne eteenpäin osakeannin järjestävälle sijoituspalveluyritykselle tai luottolaitokselle, olisi tässä kohdassa tarkoitettua toimeksiantojen välittämistä. Direktiivin johdanto-osan 20 perustelukappaleessa todetaan myös, että toimeksiantojen vastaanottamista ja välittämistä olisi myös kahden tai useamman sijoittajan saattaminen yhteen niin, että näiden välillä on mahdollista toteuttaa liiketoimi. Tällöin voi lisäksi olla kyse myös pykälän 2 kohdassa tarkoitettua toimeksiantojen toteuttamisesta asiakkaan lukuun, mikä riippuu kuitenkin sijoituspalveluyrityksen toimenpiteistä liiketoimen toteuttamisessa. Ehdotus vastaa direktiivin I liitteen A osan luettelon 1 kohtaa.

Pykälän 2 kohdan mukaan sijoituspalvelua olisi toimeksiantojen toteuttaminen asiakkaan lukuun eli yhden tai useamman rahoitusvälineen osto, myynti taikka muu hankinta tai luovutus asiakkaan lukuun. Tämä kohta sisältäisi aiemman arvopaperinvälityksen määritelmän toisen osan, toimeksiantojen toteuttamisen. Luvanvaraista toimintaa olisi siten eri muodoissa tapahtuva rahoitusvälineitä koskevien asiakkaan toimeksiantojen toteuttaminen riippumatta siitä, miten toteuttaminen käytännössä tapahtuisi. Olennaista toteuttamisessa on, että siinä syntyy rahoitusvälinettä koskeva oikeustoimi, kuten kauppa tai vaihto. Siten esimerkiksi toimeksiantojen toteuttaminen asiakkaiden lukuun arvopaperipörssin julkisessa tarjouskirjassa tapahtuvassa kaupankäynnissä siten, että sijoituspalveluyritys tulee itse velvoitetuksi syntyneen kaupan osapuolena komissiokaupan periaatteiden mukaisesti, olisi tässä kohdassa tarkoitettua toimeksiantojen toteuttamista. Kohdan soveltamisessa ei olisi kuitenkaan merkitystä sillä, onko kyse komissiokaupasta vai ei. Toimeksianto voidaan myös toteuttaa esimerkiksi siten, että sijoituspalveluyritys tulee itse asiakkaan kaupan vastapuoleksi, jolloin sijoituspalveluyritys tarvitsee lisäksi toimiluvan pykälän 3 kohdassa tarkoitettuun omaan lukuun tapahtuvaan kaupankäyntiin. Myös sijoituspalveluyrityksen asiakkaan lukuun harjoittamassa arvopaperien lainaustoiminnassa olisi yleensä kyse kohdassa tarkoitettua toimeksiantojen toteuttamisesta. Jos sijoituspalveluyritys olisi itse lainaussopimusten vastapuolena, kyse voisi lisäksi olla pykälän 3 kohdassa tarkoitettua kaupankäynnistä omaan lukuun. Ehdotus vastaa direktiivin 4 artiklan 1 kohdan 5 alakohtaa ja direktiivin I liitteen A osan luettelon 2 kohtaa.

Kaupankäynti omaan lukuun olisi säännöksen 3 kohdan mukaan sijoituspalvelua. Tä-

mä sijoituspalvelun muoto sisältäisi voimassa olevan lain 3 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetun markkinatakauksen ja momentin 3 kohdassa tarkoitetun arvopaperikaupinnan. Ehdotettu palvelu olisi kuitenkin huomattavasti nykyistä laajempi, koska sillä tarkoitettaisiin kaikkea sellaista omaan lukuun tapahtuvaa kaupankäyntiä, jossa sijoituspalveluyritys ostaa tai myy rahoitusvälineitä omaan sijoitussalkkuunsa. Se kattaisi myös esimerkiksi tilanteen, jossa sijoituspalveluyritys ostaa rahoitusvälineitä omaan salkkuunsa väliaikaisesti käyttääkseen niitä myöhemmin asiakkaiden toimeksiantojen toteuttamisessa. Säännös ei kuitenkaan koskisi esimerkiksi tilannetta, jossa rahoitusvälineitä, kuten rahasto-osuuksia, hankitaan vain pitkäaikaisiksi sijoituksiksi ja jossa kaupankäynti on siten hyvin passiivista. Säännös koskisi vain lain tarkoittaman sijoituspalveluyrityksen toimintaa. Ehdotetun 1 §:n 2 momentin perusteella yritykset, jotka tarjoamatta muita sijoituspalveluja harjoittavat omaan lukuunsa kaupankäyntiä rahoitusvälineillä, tarvitsisivat sijoituspalveluyrityksen toimiluvan vain kyseisessä momentissa erikseen mainituissa, rajatuissa tapauksissa. Ehdotus vastaa direktiivin 4 artiklan 1 kohdan 6 alakohtaa ja direktiivin I liitteen A osan luettelon 3 kohtaa.

OmaisuuDENHOITO olisi pykälän 4 kohdan mukaan sijoituspalvelu. OmaisuuDENHOIDOLLA tarkoitettaisiin rahoitusvälineiden hoitamista asiakkaan kanssa tehdyn sopimuksen nojalla siten, että sijoituksia koskeva päätösvalta joko kokonaan tai osittain olisi annettu toimeksiannon saajalle, omaisuuDENHOITAJALLE. Säännös vastaisi keskeisiltä osin voimassa olevan lain 3 §:n 1 momentin 5 kohtaa. OmaisuuDENHOITO edellyttäisi aina asiakkaan ja omaisuuDENHOITAJAN välistä omaisuuDENHOITOSOPIMUSTA. OmaisuuDENHOIDON kohteena olevista sijoituksista vähintään yhden pitää direktiivin mukaan olla rahoitusväline. Tämä tarkoittaa, että omaisuuDENHOIDON kohteena olevien sijoitusten joukossa voi olla myös muuta omaisuutta kuin rahoitusvälineitä, kuten kiinteistöjä sekä arvometalleja ja muita hyödykkeitä. Ehdotus vastaa direktiivin 4 artiklan 1 kohdan 9 alakohtaa ja direktiivin I liitteen A osan luettelon 4 kohtaa.

Pykälän kohtaan 5 otettaisiin uutena sijoituspalvelun muotona sijoitusneuvonta. Sijoitusneuvonnalla tarkoitettaisiin asiakkaan pyynnöstä tai sijoituspalveluyrityksen aloitteesta tapahtuvaa yksilöllisen suosituksen antamista asiakkaalle yksittäistä, yhtä tai useampaa rahoitusvälinettä koskevaksi liiketoimeksi. Yksilöllisellä suosituksella tarkoitettaisiin suositusta, joka on osoitettu henkilölle sijoittajana tai mahdollisena sijoittajana tai tällaisen sijoittajan asiamiehelle. Sijoitusneuvonnasta olisi kyse, jos annetaan suositus, jonka esitetään olevan sopiva kyseiselle henkilölle, tai jos suositus perustuu kyseisen henkilön olosuhteiden arviointiin. Lisäksi suosituksen olisi kohdistuttava joko tietyn rahoitusvälineen ostamiseen, myymiseen, merkintään, vaihtamiseen, lunastamiseen tai pitämiseen taikka sellaisen rahoitusvälineeseen perustuvan oikeuden toteuttamiseen tai toteuttamatta jättämiseen, joka oikeuttaa rahoitusvälineen ostamiseen, myymiseen, merkintään, vaihtamiseen tai lunastamiseen. Suosituksen olisi siten oltava tietylle henkilölle kohdistettu ja sisältää suositus tiettyä, yhtä tai useampaa, rahoitusvälinettä koskevaksi liiketoimeksi, mikä tarkentaisi rajaa yleisluonteisen ja kohdassa tarkoitetun yksilöllisen suosituksen

välillä. Esimerkiksi suositus hankkia tiettyä rahoitusvälinetyyppiä, kuten osakkeita tai joukkovelkakirjoja, ei olisi kohdassa tarkoitettua sijoitusneuvontaa, jos samalla ei suositeltaisi esimerkiksi tietyn liikkeeseenlaskijan osakkeen hankkimista. Kyse ei olisi kohdassa tarkoitettua yksilöllisestä suosituksesta myöskään silloin, jos suositus julkaistaan ainoastaan jakelukanavien kautta tai yleisölle. Tällä tarkoitetaan esimerkiksi sanomalehdissä, aikakauslehdissä tai muissa julkaisuissa esitettyjä sijoitussuosituksia. Myöskään internetin, television tai radion välityksellä julkistettavat suositukset eivät olisi tässä tarkoitettua sijoitusneuvontaa.

Muun kuin tässä laissa tarkoitettun liiketoiminnan ohessa tarjottu sijoitusneuvonta, josta ei peritä erillistä maksua, ei olisi tässä laissa tarkoitettua sijoitusneuvontaa. Direktiivin 2 artiklan 1 kohdan j alakohdan mukaan tällainen toiminta ei kuulu direktiivin soveltamisalaan edellyttäen, että neuvonnasta ei peritä erillistä maksua. Poikkeuksen soveltamisen edellytyksenä olisi kuitenkin käytännössä, että sijoitusneuvonnan antaminen on selvästi varsinaisen liiketoiminnan, kuten veroneuvonnan, oheistoimintaa.

Ehdotus vastaa direktiivin 4 artiklan 1 kohdan 4 alakohtaa ja direktiivin I liitteen A osan luettelon 5 kohtaa sekä komission täytäntöönpanodirektiivin 52 artiklaa, jossa tarkennetaan sijoitusneuvonnan määritelmää.

Säännöksen 6 kohdan mukaan liikkeeseenlaskun takaaminen olisi sijoituspalvelu. Tällä tarkoitettaisiin merkintä- tai ostopäätöksen antamista rahoitusvälineen liikkeeseen laskemisen tai myynnin yhteydessä. Säännös vastaa voimassa olevan lain 3 §:n 1 momentin 4 kohtaa. Merkintäsitoumuksista on kyse esimerkiksi silloin, kun arvopaperien liikkeeseen laskun yhteydessä sijoituspalveluyritys antaa liikkeeseenlaskijalle sitoumuksen siitä, että kaikki liikkeeseen laskettavat arvopaperit tulevat merkityiksi. Tämä voi tapahtua joko niin, että sijoituspalveluyritys merkitsee liikkeeseen laskettavat arvopaperit itse ja sen jälkeen myy niitä eteenpäin sijoittajille, tai niin, että sijoituspalveluyritys merkitsee arvopaperit vasta sen jälkeen, jos sijoittajat eivät ole merkinneet koko liikkeeseenlaskua. Ostopäätöksen antamisessa on kyse arvopaperin myyjälle annettavasta sitoumuksista ostaa myynnin kohteena olevat arvopaperit. Ehdotus vastaa direktiivin I liitteen A osan luettelon 6 kohtaa.

Pykälän 7 kohdan mukaan sijoituspalvelua olisi liikkeeseenlaskun järjestäminen eli rahoitusvälineen liikkeeseen laskemisen tai myynnin järjestäminen ilman merkintä- tai ostopäätöstä. Säännös vastaa voimassa olevan lain 3 §:n 1 momentin 6 kohtaa kuitenkin niin, että niin kutsuttu emissionmyynti olisi jatkossa pykälän 1 kohdassa tarkoitettua toimeksiantojen välittämistä. Liikkeeseenlaskun järjestämisessä on kyse arvopaperin liikkeeseenlaskijalle tai arvopaperien myyjälle tarjottavasta palvelusta, kuten 6 kohdassa tarkoitettua liikkeeseenlaskun takaamisessakin. Erona olisi kuitenkin, että liikkeeseenlaskun järjestämisessä sijoituspalveluyritys ei antaisi liikkeeseenlaskijalle tai arvopaperien myyjälle 6 kohdassa tarkoitettua sitoumusta. Ehdotus vastaa direktiivin I liitteen A osan luettelon 7 kohtaa.

Pykälän 8 kohdan mukaan sijoituspalvelua olisi monenkeskisen kaupankäynnin järjestäminen. Monenkeskisen kaupankäynnin järjestäminen on direktiivin I liitteen A osan 8 kohdan mukaan sijoituspalvelu. Monenkeskisen kaupankäyntijärjestelmän määritelmä sisältyy direktiivin 4 artiklan 1 kohdan 15 alakohtaan. Monenkeskisellä kaupankäyntijärjestelmällä tarkoitetaan sijoituspalveluyrityksen tai markkinoiden ylläpitäjän, Suomessa arvopaperipörssin tai optioyhteisön, ylläpitämää monenkeskistä järjestelmää, joka kyseisessä järjestelmässä ja ehdottomien sääntöjen mukaan saatetaan yhteen rahoitusvälineitä koskevat kolmansien osapuolten osto- ja myynti-intressit siten, että tuloksena on sitova rahoitusvälineitä koskeva kauppa. Ehdotetun 14 §:n mukaan arvopaperipörssi ja optioyhteisö voivat järjestää monenkeskistä kaupankäyntiä ilman sijoituspalveluyrityksen toimilupaa.

Monenkeskisen kaupankäynnin määritelmä on tässä lakiesityksessä ehdotettu otettavaksi arvopaperimarkkinalain 1 luvun 3 a §:ään ja itse kaupankäyntiä koskevat säännökset samaan lakiin sen uudeksi 3 a luvuksi. Lain 10 luvun viittaussäännöksen nojalla säännöksiä sovelletaan lisäksi soveltuvin osin monenkeskisen kaupankäynnin järjestämiseen johdannaissopimuksilla.

6 §. Luottolaitos. Ehdotettu luottolaitosta koskeva määritelmä vastaa voimassa olevan lain 5 §:n 1 momentin säännöstä. Luottolaitoksella tarkoitettaisiin luottolaitostoiminnasta annetun lain 8 §:n mukaista talletuspankkia ja luottoyhteisöä. Maksuliikeyhteisö ei olisi laissa tarkoitettu luottolaitos. Talletuspankki on määritelty luottolaitostoiminnasta annetun lain 9 §:ssä ja luottoyhteisö sen 11 §:ssä.

7 §. Rahoituslaitos. Säännökseen otettu rahoituslaitoksen määritelmä vastaa voimassa olevan lain 5 §:n 2 momenttia. Rahoituslaitos on määritelty luottolaitostoiminnasta annetun lain 13 §:ssä.

8 §. Konserni, emoyritys ja tytäryritys. Säännöksen mukaan konsernilla, emoyrityksellä ja tytäryrityksellä tarkoitetaan kirjanpitolaissa (1336/1997) tarkoitettua konsernia, emoyritystä ja tytäryritystä. Vastaava määritelmä on voimassa olevan lain 5 §:n 4 momentissa. Sitä ehdotetaan täydennettäväksi siten, että konserneja, emoyrityksiä ja tytäryrityksiä olisivat myös niihin rinnastettavat ulkomaiset konsernit, emoyritykset ja tytäryritykset.

9 §. Palveluyritys. Ehdotettu säännös vastaa voimassa olevan lain 5 §:n 5 momenttia. Säännöksen mukaan palveluyrityksellä tarkoitetaan yritystä, joka pääasiallisena toimintanaan tuottaa sijoituspalveluyritykselle kiinteistöihin tai tietojenkäsittelyyn liittyviä tai muita vastaavia sijoituspalveluyrityksen toimintaan liittyviä palveluja.

10 §. Omistusyhteisö. Säännöksen 1 momentti vastaa voimassa olevan lain 5 §:n 3 momenttia, jonka mukaan omistusyhteisöllä tarkoitetaan rahoituslaitosta, jonka tytäryritykset ovat pääasiassa sijoituspalveluyrityksiä tai muita rahoituslaitoksia, ja jonka tytäryrityksistä ainakin yksi on sijoituspalveluyritys.

Pykälän 2 momentti vastaa voimassa olevan lain 5 §:n 6 momenttia. Vastaava säännös omistusyhteisöstä on luottolaitostoiminnasta annetun lain 15 §:ssä.

11 §. Konsolidointiryhmä. Pykälä vastaa voimassa olevan lain 6 §:ää. Vastaava säännös on luottolaitostoiminnasta annetun lain 16 §:ssä.

12 §. Ulkoistaminen. Pykälässä määriteltäisiin ulkoistaminen. Ulkoistamisella tarkoitettaisiin sijoituspalveluyrityksen toimintaan liittyvää järjestelyä, jonka mukaan joku muu palvelun tarjoaja tuottaa sijoituspalveluyritykselle toiminnon tai palvelun, jonka sijoituspalveluyritys muuten itse tuottaisi.

Voimassa olevaan lakiin ei sisälly määritelmää ulkoistamisesta. Lain 16 b §:ssä säädetään sijoituspalveluyrityksen mahdollisuudesta harjoittaa liiketoimintaa asiamiehen välityksellä ja 29 §:n 2 momentissa mahdollisuudesta siirtää riskienhallintaan ja muuhun sisäiseen valvontaan liittyvä tehtävä sellaisen yrityksen hoidettavaksi, joka ei kuulu sijoituspalveluyrityksen kanssa samaan konsolidointiryhmään tai osuuspankeista ja muista osuuskuntamuotoisista luottolaitoksista annetussa laissa tarkoitettuun yhteenliittymään. Lain esitöiden (HE 33/2002 vp) mukaan käsitteellä asiamiehen käyttö viitataan ulkoistamiseen, jossa sijoituspalveluyrityksen liiketoimintaan kuuluvien sopimusten tekeminen on annettu toisen yrityksen hoidettavaksi. Käsitteellä muu ulkoistaminen viitataan sellaisten toimintojen ulkoistamiseen, jolla sijoituspalveluyritys ainoastaan ostaa toiselta yritykseltä tarvitsemiaan palvelujen tuotantoon tai yrityksen hallintoon liittyviä palveluja.

Määritelmässä ei mainittaisi ulkoistamisen tapaa. Se kattaisi asiallisesti voimassa olevan lain mahdollistamat ulkoistamisen tavat kuitenkin niin, että 32 §:ssä säädettäisiin erikseen direktiivin mukaisesti sijoituspalveluasiamiehen käyttämisestä liiketoiminnan hoitamisessa. Direktiivin 13 artiklan 5 kohdassa säädetään tärkeiden operatiivisten toimintojen antamisesta kolmannen osapuolen suoritettavaksi ja sen toteuttamisesta. Ehdotus vastaa myös komission täytäntöönpanodirektiivin 2 artiklan 5 kohdan määritelmää ulkoistamisesta. Täytäntöönpanodirektiivin ulkoistamista koskeva sääntely koskee tärkeiden operatiivisten toimintojen ulkoistamisen lisäksi myös sijoituspalvelujen ulkoistamista.

Ulkoistamisesta ei olisi kysymys tilanteessa, jossa sijoituspalveluyritys ei voisi itse tuottaa palvelua asiakkaalle. Esimerkiksi tilanteessa, jossa sijoituspalveluyrityksen asiakas hankkii ulkomaisia rahoitusvälineitä, on sijoituspalveluyrityksen käytännössä käytettävä ulkomaista palvelun tarjoajaa rahoitusvälineiden säilyttämisessä. Tällöin kyse ei olisi tässä pykälässä tarkoitetusta ulkoistamisesta.

2 luku

Oikeus tarjota sijoituspalvelua

13 §. *Sijoituspalvelun tarjoamisen luvanvaraisuus.* Ehdotettu säännös vastaisi voimassa olevan lain 4 §:n 1 momentin 1 kohdan ja 9 §:n 1 momentin säännöksiä. Sijoituspalveluyritys määriteltäisiin 4 §:ssä ja tässä lainkohdassa todettaisiin vaatimus toimiluvasta. Toimilupa edellyttää kuulumista sijoittajien korvausrahoastoon. Säännös vastaa direktiivin 5 artiklan 1 kohdan säännöstä.

14 §. *Poikkeukset sijoituspalvelun tarjoamisen luvanvaraisuudesta.* Pykälässä säädettäisiin poikkeuksista sijoituspalvelujen tarjoamisessa muuten edellytetystä toimiluvasta. Pykälän 1 momentin 1 kohdan mukaan suomalainen luottolaitos saisi tarjota sijoituspalvelua ilman erillistä toimilupaa luottolaitostoiminnasta annetun lain mukaisesti. Kohdassa 2 säädettäisiin toisena poikkeuksena, että suomalainen rahastoyhtiö voisi tarjota sijoituspalveluja, jos se on saanut sijoitusrahastolain 5 §:n 2 momentissa tarkoitetun toimiluvan. Ehdotetut säännökset vastaavat voimassa olevan lain 4 §:n 1 momentin 2 ja 3 kohtaa.

Pykälän 2 momentissa ehdotetaan säädettäväksi direktiivin 5 artiklan 2 kohdan mukaisesta poikkeuksesta, jonka mukaan säännellyn markkinan ylläpitäjä saa järjestää monikeskistä kaupankäyntiä ilman sijoituspalveluyrityksen toimilupaa. Kansallisen sääntelyrakenteen vuoksi momentissa viitattaisiin nimenomaisesti arvopaperipörssiin ja optioyhteisöön.

Pykälän 3 momentti vastaa voimassa olevan lain 4 §:n 2 momenttia, joka koskee ulkomaisen sijoituspalveluyrityksen, ulkomaisen luottolaitoksen ja rahoituslaitoksen sekä ulkomaisen rahastoyhtiön oikeutta tarjota sijoituspalveluja Suomessa sitä koskevan lain-säädännön mukaisesti.

15 §. *Oheispalvelut.* Pykälään ehdotetaan otettavaksi säännös oheispalveluista, joita sijoituspalveluyritys saisi toimilupansa mukaisesti tarjota tarjoamiensa sijoituspalvelujen lisäksi. Pykälä vastaa eräin muutoksin voimassa olevan lain 16 §:ää. Direktiivissä näistä palveluista on määritelmä 4 artiklan 1 kohdan 3 alakohdassa, jossa viitataan direktiivin I liitteen B osaan oheispalvelut. Oheispalvelut jaoteltaisiin pykälän 1 momentin 1-7 kohdissa direktiivin mukaisesti seitsemään palveluun, minkä lisäksi momentin 8 kohta johdattaisi kansallisista tarpeista.

Momentin 1 kohdan mukaan oheispalvelua voisi olla rahoitusvälineiden säilyttäminen ja hoito asiakkaiden lukuun, mukaan lukien säilytyspalvelut ja muut asiaan liittyvät palvelut, kuten kassanhallinta ja vakuushallinta. Ehdotettu säännös vastaa voimassa olevan lain 16 §:n 1 momentin 5 kohtaa.

Momentin 2 kohdan mukaan sijoituspalveluyritys voisi oheispalveluna myöntää asiakkaille sijoituspalveluun liittyviä luottoja ja muuta rahoitusta. Luoton tai muun rahoituksen

myöntäminen voi olla tarpeellista ja perusteltua esimerkiksi sijoituspalveluyrityksen välittämien tai toteuttamien rahoitusvälineillä tapahtuvien liiketoimien rahoittamiseksi. Ehdotettu säännös vastaa voimassa olevan lain 16 §:n 1 momentin 1 kohtaa.

Kolmantena oheispalveluna tulisi momentin 3 kohdan mukaan kysymykseen yrityksille annettava neuvonta pääomarakenteesta, toimintastrategiasta sekä muista näihin liittyvistä kysymyksistä sekä yritysten sulautumista ja yritysostoja koskeva neuvonta ja niitä koskevat palvelut. Tällaista toimintaa olisi muun muassa sijoituspalveluyritysten tarjoamat erilaiset 'corporate finance' -palvelut. Säännös vastaa voimassa olevan lain 16 §:n 1 momentin 2 kohtaa.

Momentin 4 kohdassa säädettäisiin sijoituspalvelujen tarjoamiseen liittyvästä valuuttapalvelusta. Ehdotettu säännös vastaa voimassa olevan lain 16 §:n 1 momentin 6 kohtaa.

Momentin 5 kohdassa olisi säännös yleisten suositusten antamisesta oheispalveluna. Palvelulla tarkoitettaisiin rahoitusvälineillä käytävään kauppaan liittyviä yleisiä suosituksia, kuten niin kutsuttuja sijoitustutkimuksia sekä rahoitusanalyyssejä. Voimassa olevan sijoituspalveluyrityksistä annetun lain 16 §:n 1 momentin 4 kohdan mukaan sijoituspalveluyritys saa tarjota oheispalveluna sijoituskohteita koskevaa sijoitus- ja rahoitusneuvontaa. Ehdotettu säännös poikkeaisi siten voimassa olevasta säännöksestä niin, että siinä tarkoitettu oheispalvelu rajoittuisi rahoitusvälineillä käytävään kauppaan liittyvien yleisten suositusten antamiseen. Yksilöllisen suosituksen antaminen asiakkaalle rahoitusvälineitä koskevaksi liiketoimeksi olisi kuitenkin lain 5 §:n 5 kohdan nojalla varsinainen sijoituspalvelu.

Rahoitusvälineiden liikkeeseenlaskun takaamiseen tai järjestämiseen liittyvät palvelut olisivat momentin 6 kohdan mukaan oheispalveluja. Vastaava säännös on voimassa olevan lain 16 §:n 1 momentin 3 kohdassa.

Momentin 7 kohdan mukaan oheispalvelua olisi 5 §:ssä tarkoitettuja sijoituspalveluja ja momentissa tarkoitettuja oheispalveluja vastaavien palvelujen tarjoaminen sellaisilla johdannaissopimusten kohde-etuuksilla, jotka eivät olisi rahoitusvälineitä, kuten hyödykkeillä. Oheispalvelun pitäisi kuitenkin liittyä johdannaissopimuksilla harjoitettavaan sijoituspalvelujen tai oheispalvelujen tarjoamiseen. Oheispalvelun pitäisi liittyä direktiivin I liitteen C osan 5 - 7 ja 10 kohdassa lueteltujen johdannaissopimusten kohde-etuuksiin. Kohdassa 5 – 7 tarkoitettuja johdannaissopimuksia olisivat lain 4 §:n 3-5 kohdassa mainitut optiot, termiinit ja muut johdannaissopimukset, joiden kohde-etuus on hyödyke. Kohdassa 10 tarkoitettut johdannaissopimukset määritellään 4 §:n 8 kohdassa.

Momentin 8 kohdan mukaan oheispalveluna voitaisiin pitää myös muuta momentissa tarkoitettuun toimintaan verrattavaa ja siihen läheisesti liittyvää toimintaa. Säännös vastaa voimassa olevan lain 16 §:n 2 momentin 7 kohtaa.

Sijoituspalveluyrityksellä tulisi olla mahdollisuus tarjota myös muita sijoituskohteita kuin rahoitusvälineitä koskevia palveluja silloin, kun tällaisen palvelun tarjoaminen liittyy sijoituspalveluyrityksen toimiluvanvaraiseen toimintaan. Pykälän 2 momentissa ehdotetaan säädettäväksi, että sijoituspalveluyritys voisi tarjota myös muuta sijoituskohdet-

ta kuin rahoitusvälinettä koskevaa palvelua, jos se on mahdollista sen toimiluvan mukaan. Asiakkaan sijoitussalkussa voi olla myös olla esimerkiksi sijoitussidonnaisia vakuutuksia tai kiinteistöjä osana sijoituspalveluyrityksen hoidossa olevaa varallisuutta.

Pykälän 3 momentti olisi luonteeltaan informatiivinen. Voimassa olevassa laissa vastaava säännös on 16 §:n 2 momentissa. Lainkohdasta ilmeni sijoituspalveluyritykselle sallittu, mutta muussa lainsäädännössä säädelty toiminta. Sijoituspalveluyritys voi toimia tilinhoitajayhteisönä tai tilinhoitajayhteisön asiamiehenä arvo-osuusjärjestelmästä annetun lain (826/1991) mukaan. Arvopaperimarkkina- ja säädetään sijoituspalveluyrityksen oikeudesta toimia selvitysosapuolena ja sijoitusrahastolaissa oikeudesta hoitaa säilytysyhteisön tehtäviä.

16 §. Toiminimi. Pykälään ehdotetaan voimassa olevan lain 7 §:ää vastaavaa säännöstä muutettuna siten, että säännöksessä mainittu arvopaperinvälittäjän nimitys korvattaisiin nimityksellä pankkiiriliike. Tarkoituksena olisi varmistaa, että sijoitusneuvonnan sääntelyn myötä ei käytettäisi harhaanjohtavasti nimitystä pankkiiriliike siten, että se viittaisi sijoituspalveluyrityksen toimintaan. Säännös vastaa luottolaitostoiminnasta annetun lain 21 §:n säännöstä.

3 luku

Toimiluvan myöntäminen ja peruuttaminen

17 §. Toimilupahakemus. Säännöksen 1 momentin mukaan Rahoitustarkastus myöntäisi hakemuksesta toimiluvan sijoituspalvelun tarjoamiseen. Hakemukseen liitettävistä selvityksistä säädettäisiin valtiovarainministeriön asetuksella. Pykälän 2 momentin mukaan Rahoitustarkastuksen olisi pyydettävä hakemuksesta lausunto korvausrahastolta ennen asian ratkaisemista. Ehdotetut säännökset vastaavat voimassa olevan lain 9 §:ää ja 10 §:n 4 momenttia.

Pykälän 3 momentti, jossa säädettäisiin lausuntomenettelystä myönnettäessä toimilupa muun muassa toisessa Euroopan talousalueen valtiossa toimiluvan sijoituspalveluyrityksen tai luottolaitoksen tytäryritykselle, vastaa voimassa olevan lain 10 §:n 5 momentin säännöstä.

18 §. Toimilupapäätös. Pykälässä säädettäisiin voimassa olevan lain 10 §:n 3 momenttia ja 11 §:ää vastaavalla tavalla toimilupahakemuksen käsittelystä ja toimiluvan ehdoista.

Pykälän 1 momentin mukaan toimilupahakemus olisi ratkaistava kuuden kuukauden kuluessa hakemuksen vastaanottamisesta. Toimilupaa koskeva päätös olisi tehtävä 12 kuukauden kuluessa hakemuksen vastaanottamisesta. Hakemuksen käsittelyä koskeva säännös on direktiivin 7 artiklan 3 kohdassa.

Pykälän 2 momentin mukaan toimiluvassa olisi mainittava ne sijoituspalvelut, joita sijoituspalveluyrityksellä on oikeus tarjota sekä lisäksi ne lain 15 §:ssä tarkoitetut oheispalvelut, joita sijoituspalveluyrityksellä on oikeus tarjota sijoituspalvelun lisäksi. Vastava säännös on direktiivin 6 artiklan 1 kohdassa, jonka mukaan toimilupaa ei saa myöntää ainoastaan oheispalvelujen tarjoamista varten. Mikäli sijoituspalveluyritys tarjoaa satunnaisesti sijoitus- tai oheispalvelua, joka ei sisälly sen toimilupaun, se ei direktiivin 19 perustelukappaleen mukaan lähtökohtaisesti edellytä sijoituspalveluyrityksen toimiluvan täydentämistä.

Pykälän 3 momentti, jonka mukaan Rahoitustarkastuksella olisi oikeus toimiluvan hakijaa kuultuaan asettaa toimilupaun sijoituspalveluyrityksen liiketoimintaa koskevia, valvonnan kannalta välttämättömiä rajoituksia ja ehtoja, vastaa voimassa olevan lain 11 §:n 2 momenttia.

19 §. Toimiluvan edellytykset. Toimilupa olisi myönnettävä, jos saadun selvityksen perusteella voidaan varmistua siitä, että hakija täyttää toimiluvan myöntämiseksi säädetty edellytykset. Vastava säännös on voimassa olevan lain 10 §:n 1 momentissa. Hakijan olisi täytettävä 2 momentissa ja lain 4 ja 5 luvussa sijoituspalvelun tarjoamiselle asetetut yleiset ja taloudelliset edellytykset. Säännös vastaa direktiivin 7 artiklan 1 ja 2 kohtaa. Direktiivin 16 artiklassa edellytetään viranomaisen valvovan, että sijoituspalveluyritys täyttää jatkuvasti toimiluvan myöntämistä koskevat edellytykset.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin sijoituspalveluyrityksen perustajien ja omistajien luotettavuutta ja sopivuutta koskevista vaatimuksista. Vaatimukset ulotettaisiin voimassa olevasta laista poiketen koskemaan myös sijoituspalveluyrityksen perustajia. Tarkoituksena olisi varmistua siitä, että saadun selvityksen perusteella tai muutoin voitaisiin pitää todennäköisenä, että omistus ei vaarantaisi sijoituspalveluyrityksen varovaisten ja terveiden liikeperiaatteiden mukaista toimintaa. Vastava säännös on direktiivin 10 artiklan 1 kohdassa. Luotettavuudesta todettaisiin lisäksi 43 §:n 2 momentin mukaisesti, että henkilöä ei pidettäisi luotettavana, jos hänet on lainvoiman saaneella tuomiolla viiden viimeisen vuoden aikana tuomittu vankeusrangaistukseen tai kolmen viimeisen vuoden aikana sakkorangaistukseen rikoksesta, jonka voidaan katsoa osoittavan hänen olevan ilmeisen sopimaton perustamaan tai omistamaan sijoituspalveluyritystä. Sopivuutta koskevalla edellytyksellä haluttaisiin varmistaa, että myös sellaisen henkilön, jota vasta epäillään tai syytetään rikoksesta, sopivuutta sijoituspalveluyrityksen perustajaksi tai omistajaksi voitaisiin arvioida, vaikka häntä olisikin säännöksen mukaan pidettävä luotettavana siihen saakka kun mahdollinen tuomio on lainvoimainen. Käytännössä voi kulua useita vuosia, ennen kuin epäilty tai syytetty henkilö tuomitaan lainvoimaisella tuomiolla esimerkiksi talousrikoksesta, joka voi olla esteenä toimiluvan myöntämiseksi.

Pykälän 3 momentti vastaa voimassa olevan lain 10 §:n 1 momenttia, jonka mukaan toimilupa voitaisiin myöntää myös perustettavalle sijoituspalveluyritykselle ennen sen rekisteröimistä.

20 §. Toimilupa eurooppayhtiölle. Ehdotettu säännös vastaa voimassa olevan lain 10 §:n 7 momenttia.

21 §. Toimiluvan rekisteröinti. Ehdotettu säännös vastaa voimassa olevan lain 10 a §:ää.

22 §. Sijoituspalvelurekisteri. Pykälän mukaan Rahoitustarkastuksen olisi pidettävä sijoituspalveluyrityksistä rekisteriä, joka sisältää tiedot niistä palveluista, joiden tarjoamiseen sijoituspalveluyrityksellä on toimilupa. Rekisteri olisi yleisön saatavilla. Säännös vastaa direktiivin 5 artiklan 3 kohtaa.

23 §. Toiminnan aloittaminen. Ehdotettu säännös vastaa voimassa olevan lain 10 §:n 6 momenttia ja direktiivin 5 artiklan 1 kohtaa. Säännöksen mukaan sijoituspalveluyritys voisi aloittaa toimintansa, kun toimilupa on myönnetty. Jos toimilupa olisi myönnetty perustettavalle yritykselle, se voisi aloittaa toimintansa, kun yritys on rekisteröity.

24 §. Toimiluvan peruuttaminen. Pykälän 1 momentin 1 - 4 kohta vastaa voimassa olevan lain 12 §:n 1 momentin 1 - 4 kohtaa. Voimassa olevan 12 §:n 1 momentin 5 kohdan mukaan toimilupa voidaan myös peruuttaa, jos toimilupaa haettaessa on annettu harhaanjohtavia tietoja. Ehdotetun momentin 5 kohdan mukaan toimilupa voitaisiin peruuttaa, jos toimilupaa haettaessa on annettu olennaisesti harhaanjohtavia tietoja sääntelyn ja valvonnan kannalta merkityksellisistä asioista. Säännös vastaa direktiivin 8 artiklaa.

Pykälän 2 momentin mukaan Rahoitustarkastus voisi sijoituspalveluyrityksen hakemuksesta peruuttaa sijoituspalveluyrityksen toimiluvan, jos sijoituspalveluyritys on itse päättänyt lopettaa luvanvaraisen toiminnan harjoittamisen. Toimiluvan peruuttaminen voisi kohdistua sijoituspalveluyrityksen toimintaan kokonaisuudessaan tai johonkin taikka joihinkin toimiluvassa mainittuihin sijoituspalveluihin, joiden tarjoamisesta yritys haluaa luopua.

Rahoitustarkastus voisi 3 momentin mukaan antaa toiminnan lopettamisen yhteydessä hakijalle tarkempia määräyksiä siitä, miten toiminnan lopettamisen tulee tapahtua. Rahoitustarkastuksen määräykset voisivat koskea esimerkiksi sijoituspalveluyrityksen hallussa olevien asiakasvarojen käsittelyä tai muita seikkoja, joilla on vaikutusta asiakkaiden asemaan.

Pykälän 4 ja 5 momentin säännökset vastaavat voimassa olevan lain 12 §:n 5 ja 6 momenttia.

25 §. Toiminnan rajoittaminen. Pykälässä säädettäisiin Rahoitustarkastuksen oikeudesta rajoittaa sijoituspalveluyrityksen toimiluvan ehtojen mukaista toimintaa. Säännös vastaa voimassa olevan lain 12 §:n 2 ja 7 momenttia.

4 luku

Sijoituspalveluyrityksen toiminta

26 §. Omien osakkeiden, osuuksien, pääomalainojen ja debentuurien hankintaa koskevat rajoitukset. Ehdotettu säännös vastaa voimassa olevan lain 16 a §:ää.

27 §. Sijoituspalveluyrityksen sidonnaisuus. Pykälän 1 momentin mukaan sijoituspalveluyrityksen ja muun henkilön välillä oleva merkittävä sidonnaisuus ei saisi estää sijoituspalveluyrityksen valvontaa. Ehdotettu säännös vastaa voimassa olevan lain 6 a §:ää ja osin 10 §:n 1 momenttia. Direktiivissä vastaava säännös on 10 artiklan 1 ja 2 kohdassa.

Merkittävällä sidonnaisuudella tarkoitettaisiin 2 momentin mukaan samaa kuin luotolaitostoiminnasta annetun lain 37 §:n 2 – 4 momentissa on säädetty.

Pykälän 3 momentin mukaan ilmoitetuissa sidonnaisuutta koskevissa tiedoissa tapahtuneista muutoksista olisi ilmoitettava välittömästi Rahoitustarkastukselle. Säännös vastaa direktiivin 10 artiklan 5 kohtaa.

28 §. Toimipaikka ja pääkonttori. Pykälän 1 momentin mukaan sijoituspalveluyrityksellä olisi oltava kiinteä toimipaikka. Sijoituspalveluyritys voisi harjoittaa toimintaansa lisäksi muissa toimipaikoissa. Vastaava säännös on voimassa olevan lain 16 b §:ssä.

Pykälän 2 momentin mukaan sijoituspalveluyrityksen pääkonttorin olisi oltava Suomessa. Vastaava säännös voimassa olevan lain 10 §:n 1 momentissa. Direktiivissä 5 artiklan 4 kohdassa edellytetään, että sijoituspalveluyrityksen päätoimipaikan on oltava samassa jäsenvaltiossa kuin sen sääntömääräinen kotipaikka.

29 §. Toiminnan ulkoistaminen. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin toiminnasta, jonka sijoituspalveluyritys voisi ulkoistaa 12 §:ssä säädettyllä tavalla. Sijoituspalveluyritys voisi ulkoistaa liiketoiminnan eli sijoituspalvelun tarjoamisen sekä muun toiminnan kannalta merkittävän toiminnon, jos se ei haittaa yrityksen riskien hallintaa, sisäistä valvontaa tai sijoituspalveluyrityksen liiketoiminnan taikka muun toiminnan kannalta merkittävän toiminnon muuta hoitamista. Direktiivissä on vastaava säännös 13 artiklan 5 kohdassa.

Pykälän 2 momentissa määriteltäisiin, mitä toiminnan kannalta merkittävällä toiminnolla tarkoitetaan. Toiminto olisi merkittävää, jos sen virheellisyys tai puuttuminen voisi vaarantaa sijoituspalveluyrityksen toimintaa koskevien säännösten tai määräysten taikka toimiluvan ehtojen noudattamisen, sijoituspalveluyrityksen taloudellisen aseman tai sijoituspalvelun tarjoamisen jatkuvuuden. Oleellista on, että sijoituspalveluyritys täyttämällä jatkuvasti toimilupansa mukaiset edellytykset ja velvoitteet ja muutoinkin noudattamalla sijoituspalveluyritystä koskevia säännöksiä ja määräyksiä pyrkii varmistamaan toimintansa jatkuvuuden ja vakauden.

Voimassa olevan lain mukaan sijoituspalveluyritys voi ulkoistaa liiketoimintaan, palvelujen tarjontaan sekä riskienhallintaan ja sisäiseen valvontaan liittyvän tehtävän. Voimassa olevan lain mukaan ulkoistamisen soveltamisalaan eivät kuulu muut hallinnolliset tehtävät, kuten henkilöstö- ja materiaalihallinto, käyttöomaisuuden ylläpitoon ja

markkinointiin liittyvien palvelujen hankkiminen ulkopuolisilta yrityksiltä eikä yrityksen asiakkailleen edelleen välittämien palvelujen hankinta muilta yrityksiltä, esimerkiksi asiakkaiden omaisuudenhoidossa tarvittavien palvelujen ostaminen muilta yrityksiltä. Riskienhallintaan ja sisäiseen valvontaan liittyvää tehtävää voidaan pitää merkittävänä ja ratkaisevan tärkeänä toimintana. Ehdotus ulkoistamisen alaksi vastaisi pääosiltaan voimassa olevaa lakia, mutta kattaisi sijoituspalveluyrityksen toiminnan kannalta merkittävät toiminnot voimassa olevaa lakia laajemmin. Komission täytäntöönpanodirektiivin 13 artiklassa on tarkennettu merkittävän toiminnan määritelmää. Ratkaisevan tärkeinä tai tärkeinä toimintoina ei pidetä neuvontapalvelujen ja muiden sellaisten palvelujen, jotka eivät ole osa sijoituspalveluyrityksen sijoitustoimintaa, tarjoamista sijoituspalveluyritykselle. Myös oikeudellisten neuvojen tarjoaminen sijoituspalveluyritykselle, sen henkilöstön kouluttaminen, laskutuspalvelut ja henkilöstön tai toimitilojen turvallisuuspalvelut ovat toimintaa, jota ei pidetä tässä lainkohdassa tarkoitettulla tavalla merkittävänä. Standardoituja palveluja, kuten markkinatietopalveluja ja hintatietopalveluja, pidetään myös tässä yhteydessä vähemmän tärkeinä. Käytännössä kysymys siitä, milloin kyseessä on toiminnan kannalta merkittävä toiminto, olisi arvioitava 2 momentissa mainittujen edellytysten perusteella.

Jos sijoituspalveluyritys ulkoistaa huomattavan osan liiketoiminnastaan tai operatiivisesti merkittävästä toiminnastaan, voi se johtaa yrityksen toimilupaedellytysten uudelleenarviointiin.

Pykälän 3 momentin mukaan ulkoistamisesta olisi sovittava kirjallisesti. Sopimukseen olisi selkeästi kirjattava osapuolten oikeudet ja velvollisuudet. Komission täytäntöönpanodirektiivin 14 artiklan 2 kohdassa on vastaava määräys.

30 §. *Ulkoistamisen edellytykset.* Pykälän 1 momentissa säädettäisiin sijoituspalveluyrityksen velvollisuudesta toimia huolellisesti ulkoistaessaan toimintaansa. Direktiivin 13 artiklan 5 kohdan säännöstä, joka vastaa ehdotettua pykälää, tarkennetaan komission antaman direktiivin 14 artiklassa. Sijoituspalveluyrityksen olisi noudatettava asianmukaista huolellisuutta ja varovaisuutta kaikissa ulkoistamisen vaiheissa, jo alkaen siitä, kun sijoituspalveluyrityksessä tehdään päätös ryhtymisestä ulkoistamisjärjestelyihin. Jos ulkoistaminen koskisi toimiluvanvaraista toimintaa, ulkoistettua toimintaa hoitavalla tulisi olla tähän tarvittava toimilupa.

Sijoituspalveluyrityksen olisi erityisesti varmistettava, että ulkoistettua toimintaa hoitavalla on tarvittava osaaminen, resurssit ja lain edellyttämät luvat harjoittaa ulkoistettua toimintaa luotettavasti ja ammattitaitoisesti. Sijoituspalveluyrityksen olisi pystyttävä arvioimaan palveluntarjoajan suoritusasoja. Olisi varmistuttava myös siitä, että palveluntarjoaja valvoo toimintojen suorittamista asianmukaisesti ja hallitsee ulkoistamiseen liittyviä riskejä. Sijoituspalveluyrityksen olisi tarvittaessa voitava lopettaa ulkoistamisjärjestely siten, että siitä ei aiheutuisi haittaa asiakkaille tarjottavien palvelujen jatkuvuudelle ja laadulle.

Pykälän 2 momentin mukaan sijoituspalveluyrityksen olisi varmistauduttava siitä, et-

tä palveluntarjoaja toimii yhteistyössä valvovien viranomaisten kanssa. Sijoituspalveluyrityksellä, sen tilintarkastajilla ja viranomaisilla olisi oltava oikeus käyttää ulkoistettuihin toimintoihin liittyviä tietoja. Sijoituspalveluyrityksen on varmistuttava myös siitä, että palveluntarjoaja käsittelee luottamuksellisia tietoja asianmukaisesti. Sijoituspalveluyritykselle säädetään vastaava velvollisuus voimassa olevan lain 16 b §:n 2 momentissa silloin, kun sijoituspalveluyritys on antanut liiketoimintaansa asiamiehen hoidettavaksi.

Lakiin ei ehdoteta otettavaksi nimenomaista säännöstä sijoituspalveluyrityksen vastuusta mahdollisesta ulkoistamisesta aiheutuvasta vahingosta, joten sijoituspalveluyrityksen vastuu määräytyisi yleisten siviilioikeudellisten periaatteiden mukaan.

Pykälän 3 momentin mukaan Rahoitustarkastus antaisi komission antaman täytäntöönpanodirektiivin xx 14 artiklan edellyttämät tarkemmat määräykset ehdoista, jotka toiminnan tai palvelun ulkoistavan sijoituspalveluyrityksen ja ulkoistettua toimintaa hoitavan tulee täyttää.

31 §. *Omaisuuksien ulkoistaminen Euroopan talousalueen ulkopuolelle.* Pykälän 1 momentissa säädettäisiin muulle kuin ammattimaiselle asiakkaalle tarjotun omaisuudenhoitopalvelun ulkoistamisesta kolmansissa maissa sijaitseville palveluntarjoajille. Sijoituspalveluyrityksen olisi varmistettava, että kyseisellä palvelun tarjoajalla on kotivaltiossaan toiminnan edellyttämä toimilupa tai että se on rekisteröity kotimaassaan kyseisen palvelun tarjoajaksi ja että se on kotivaltionsa valvonnan alainen. Lisäksi sijoituspalveluyrityksen olisi varmistettava, että Rahoitustarkastuksella on kyseisen valtion viranomaisen kanssa valvontayhteistyötä koskeva sopimus.

Sijoituspalveluyrityksen olisi kuitenkin mahdollista 2 momentin mukaisesti ulkoistaa sijoituspalvelu 1 momentissa säädettäväksi ehdotetuista vaatimuksista huolimatta, mikäli sijoituspalveluyritys ilmoittaa ulkoistamisesta etukäteen Rahoitustarkastukselle eikä Rahoitustarkastus vastusta järjestelyä kohtuullisen ajan kuluessa ilmoituksen saatuaan.

Pykälän 3 momentin mukaan Rahoitustarkastus pitäisi luetteloia sellaisista Euroopan talousalueen ulkopuolisten maiden valvontaviranomaisista, joiden kanssa sillä on tässä tarkoitettu yhteistyösopimus.

Ehdotus vastaa rahoitusvälineiden markkinoista annetun direktiivin 13 artiklan 2 kohdan ja 5 kohdan ensimmäisen alakohdan täytäntöönpanosta annetun komission direktiivin 15 artiklaa.

32 §. *Sijoituspalveluasiamies.* Pykälän 1 momentissa säädettäisiin sijoituspalveluyrityksen mahdollisuudesta harjoittaa toimintaa erityisen sijoituspalveluasiamiehen välityksellä. Sijoituspalveluasiamies voisi toimia vain yhden sijoituspalveluyrityksen lukuun, sen vastuulla ja toimiluvan puitteissa, eikä silloin tarvitsisi omaa toimilupaa. Sijoituspalveluasiamies on määritelty direktiivin 4 artiklan 1 kohdan 25 alakohdassa, jossa todetaan, että sidonnaisasiamiehellä tarkoitetaan luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka toimii vain yhden ainoan sijoituspalveluyrityksen lukuun ja sen täydellä ja ehdottomalla vastuulla. Sijoituspalveluyrityksen vastuusta asiamiehensä toiminnasta säädetään direktiivin 23 artiklan 2 kohdassa, jossa edellytetään sijoituspalveluyritysten valvovan asiamiesten-

sä toimintaa varmistuakseen siitä, että asiamiehet toimivat säännösten mukaisesti. Koska asiamies toimisi sijoituspalveluyrityksen lukuun ja vastuulla, on sijoituspalveluyrityksen oman edun mukaista valvoa asiamiehensä toimintaa. Sijoituspalveluyritys vastaisi asiamiehen toimista ja laiminlyönneistä tämän toimiessa sijoituspalveluyrityksen lukuun.

Sijoituspalveluasiamiehen toiminnasta ehdotetaan säänneltäväksi 2 momentissa. Sen mukaan asiamies voisi vastaanottaa ja välittää sijoitus- ja oheispalveluihin tai rahoitusvälineisiin liittyviä asiakkaiden ohjeita ja toimeksiantoja. Asiamies voisi välittää myös rahoitusvälineitä asiakkaille ja antaa sijoituspalveluyrityksen tarjoamia sijoitus- ja oheispalveluja tai rahoitusvälineitä koskevaa neuvontaa asiakkaille. Asiamiehen tehtäviin voisi kuulua myös sijoituspalveluyrityksen tarjoamien sijoitus- ja oheispalvelujen markkinointi. Ehdotettu säännös vastaa direktiivin 4 artiklassa kuvattua sidonnaisasiamiehen toimintaa. Sidonnaisasiamiehelle sallitusta toiminnasta säädetään myös direktiivin 23 artiklan 1 kohdassa. Direktiivin johdanto-osan 37 kohdassa todetaan, että direktiivi ei saisi vaikuttaa sidonnaisasiamiesten oikeuteen harjoittaa muiden direktiivien piiriin kuuluvaa toimintaa tai siihen liittyvää toimintaa, joka koskee rahoituspalveluja tai -tuotteita, jotka eivät kuulu direktiivin soveltamisalaan. Lisäksi todetaan, että tämä koskee myös toimintaa saman finanssiryhmän lukuun. Vaikka sijoituspalveluasiamies voikin toimia ainoastaan yhden sijoituspalveluyrityksen lukuun, se ei siten estä häntä toimimasta sen ohella esimerkiksi vakuutusmeklarina tai -asiamiehenä.

Direktiivin 23 artiklan 2 ja 3 kohdan mukaisesti ehdotetaan 3 momentissa säädettäväksi sijoituspalveluyrityksen velvollisuuksista nimetessään asiamiehiä. Sijoituspalveluyrityksen olisi käytettävissä olevin keinoin varmistettava, että asiamies on hyvämaineinen ja että tällä on toiminnan laatuun ja laajuuteen nähden riittävä ammattitaito sijoituspalveluasiamiehenä toimimiseen. Sijoituspalveluyrityksen olisi varmistettava, ettei asiamiestä ole määrätty liiketoimintakieltoon ja, jos kyseessä on luonnollinen henkilö, että tämä hallitsee itseään ja omaisuuttaan. Sijoituspalveluasiamiehellä pitäisi olla ammatillisten taitojen lisäksi myös riittävät yleiset ja taloudelliset tiedot pystyäkseen antamaan kaikki ehdotettua palvelua koskevat tarkat tiedot asiakkaalle. Koska asiamies toimii sijoituspalveluyrityksen lukuun ja vastuulla, sijoituspalveluyrityksen olisi huolehdittava siitä, että sijoituspalveluasiamies ilmoittaa jo ottaessaan yhteyttä asiakkaaseen toimivansa asiamiehenä edustamansa sijoituspalveluyrityksen lukuun. Asiamiehen olisi tässä yhteydessä ilmoitettava myös edustamansa sijoituspalveluyrityksen nimi.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin sijoituspalveluasiamiehen oikeudesta käsitellä ja pitää hallussaan asiakkaan rahavaroja tai rahoitusvälineitä sijoituspalveluyrityksen lukuun ja vastuulla. Vastaava säännös on direktiivin 23 artiklan 2 kohdassa. Asiamiehellä olisi tämä oikeus myös muussa Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa, jos kyseinen valtio sallii tässä pykälässä tarkoitettua asiamiestä vastaavan asiamiehen käsitellä tai pitää hallussaan asiakkaan rahavaroja tai rahoitusvälineitä.

Sijoituspalveluyrityksen olisi pidettävä julkista rekisteriä sijoituspalveluasiamiehistään pykälän 5 momentin mukaan. Jokaisella olisi oikeus saada tieto sijoituspalveluyrityk-

sen asiamiehestä. Rekisteriin merkittäisiin luonnollisen henkilön henkilötunnus ja yhteystiedot ja muusta kuin luonnollisesta henkilöstä yritys- tai yhteisötunnus ja yhteystiedot. Luonnollisen henkilön henkilötunnus ei olisi julkinen. Sijoituspalveluyrityksen olisi säännöllisesti päivitettävä rekisterinsä. Sijoituspalveluyritykset kuuluvat Rahoitustarkastuksen valvottaviin, joten rekisterinpito olisi Rahoitustarkastuksen valvonnan alaista. Rekisteriä koskeva säännös on direktiivin 23 artiklan 3 kohdassa.

33 §. Toiminnan järjestäminen. Voimassa olevan lain mukaan sijoituspalveluyrityksen toimiluvan yhtenä edellytyksenä on luotettava hallinto. Pykälässä säädettäisiin sijoituspalveluyrityksen velvollisuudesta järjestää toimintansa luotettavalla tavalla ottaen huomioon sen liiketoiminnan laatu ja laajuus. Sijoituspalveluyrityksen olisi erityisesti varmistettava sen toimintaan liittyvien riskien hallinta, sisäinen valvonta, mahdollisten eturistiriitatilanteiden käsitteleminen, toiminnan jatkuvuus ja säännönmukaisuus kaikissa tilanteissa. Direktiivissä vastaava säännös on 13 artiklassa. Sijoituspalveluyrityksen olisi järjestettävä myös sen toimintaa koskevien asiakasvalitusten asianmukainen käsittely. Tällä tarkoitetaan komission täytäntöönpanodirektiivin 10 artiklan mukaan sitä, että muiden kuin ammattimaisten sijoittajien valitukset olisi käsiteltävä asianmukaisesti ja mahdollisimman nopeasti. Lisäksi olisi säilytettävä tiedot kaikista asiakasvalituksista ja niiden ratkaisemiseksi toteutetuista toimenpiteistä.

Sijoituspalveluyritystä koskevat osakeyhtiölain säännökset toiminnan järjestämisestä, muun muassa yhtiön johtoa ja sen toimivaltuuksia ja yhtiön päätöksentekoa koskevat säännökset. Osakeyhtiölaki edellyttää muun muassa, että osakeyhtiön kirjanpito ja varainhoidon valvonta on asianmukaisesti järjestetty. Yhtiön toimitusjohtajan on huolehdittava siitä, että yhtiön kirjanpito on lain mukainen ja varainhoito on luotettavalla tavalla järjestetty. Ehdotetulla säännöksellä täydennettäisiin sijoituspalvelun tarjoamista harjoittavan osakeyhtiön toiminnan järjestämistä koskevia vaatimuksia.

Sijoituspalveluyrityksen voimavarojen, järjestelmien ja menettelyjen tulisi olla oikeassa suhteessa yrityksen toiminnan luonteeseen, laajuuteen ja vaativuuteen. Sijoituspalveluyrityksen johto vastaa, että sen järjestelmät, menettelyt ja toimintaohjeet ovat jatkuvasti riittävät ja asianmukaiset suhteessa harjoitettuun toimintaan.

Sijoituspalveluyrityksellä tulisi olla riittävä riskienhallintajärjestelmä ja menetelmät yrityksen toimintaan, menetelmiin ja järjestelmiin liittyvien riskien tunnistamiseksi ja hallitsemiseksi. Järjestelmän avulla on valvottava riskienhallintamenetelmien riittävyttä ja tehokkuutta, toimenpiteitä niissä ilmenevien mahdollisten puutteiden korjaamiseksi sekä lakien, säännösten ja määräysten noudattamista. Ehdotus vastaa komission täytäntöönpanodirektiivin 7 artiklan 1 kohtaa.

Sijoituspalveluyrityksellä tulisi olla riittävä itsenäinen sisäisen tarkastuksen toiminto, joka on riippumaton sijoituspalveluyrityksen liiketoiminnasta ja muista toiminnoista. Ehdotus vastaa komission täytäntöönpanodirektiivin 8 artiklaa.

Sijoituspalveluyrityksellä tulisi olla riittävät sisäiset toimintaohjeet eturistiriitatilanteiden tunnistamisesta ja välttämisestä. Ohjeista tulisi ilmetä menettelytavat ja toimenpiteet,

joita noudatetaan mahdollisten eturistiriitatilanteiden käsittelemisessä ja joilla varmistetaan yrityksessä vaikuttavassa asemassa olevien henkilöiden puolueeton toiminta eturistiriitatilanteissa. Ohjeiden tulee kattaa myös mahdolliset sijoitustutkimukseen liittyvät eturistiriitatilanteet. Ehdotus vastaa komission täytäntöönpanodirektiivin 22 artiklan 1 ja 2 kohtaa ja 25 artiklan 1 kohtaa.

34 §. Henkilökohtaiset liiketoimet. Pykälän 1 momentin mukaan sijoituspalveluyrityksellä tulisi olla vaikuttavassa asemassa olevien henkilöiden henkilökohtaisia liiketoimia koskevat sisäiset ohjeet. Sijoituspalveluyritys velvoitettaisiin myös valvomaan näiden ohjeiden noudattamista. Tarkoituksena olisi varmistaa sijoituspalveluyrityksessä vaikuttavassa asemassa olevien henkilöiden puolueeton toiminta mahdollisissa eturistiriitatilanteissa. Sijoituspalveluyrityksen, joka laatii sijoitustutkimuksia tai järjestää omaan lukuun sijoitustutkimusta ja jakaa kyseistä tutkimustietoa asiakkailleen tai yleisölle, olisi varmistettava sijoitustutkimuksen osallistuvien tutkijoiden puolueeton toiminta mahdollisissa sijoitustutkimukseen liittyvissä eturistiriitatilanteissa. Sijoituspalveluyrityksen olisi luotava sellaiset menettelyt ja toimintatavat, joilla varmistetaan edellä mainittujen henkilöiden puolueeton toiminta mahdollisissa eturistiriitatilanteissa.

Pykälän 2 momentissa määriteltäisiin henkilökohtaisen liiketoimen käsite. Henkilökohtaisella liiketoimella tarkoitettaisiin komission direktiivin 11 artiklan mukaisesti vaikuttavassa asemassa olevan henkilön toteuttamaa tai tämän lukuun toteutettua kauppaa rahoitusvälineellä, jos henkilö toimii asemansa tai tehtävänsä ulkopuolella, tai kauppa toteutetaan vaikuttavassa asemassa olevan henkilön lukuun, tai sellaisen henkilön lukuun, johon tällä on perhesuhde tai muu läheinen sidos, tai muun henkilön lukuun, jonka suhde vaikuttavassa asemassa olevaan henkilöön on sellainen, että tällä on muuta merkittävää etua kaupan toteuttamisesta kuin siitä perittävä maksu tai palkkio.

Pykälän 3 momentissa määriteltäisiin sijoituspalveluyrityksessä vaikuttavassa asemassa oleva henkilö. Sijoituspalveluyrityksen hallituksen jäsen, toimitusjohtaja tai muu sijoituspalveluyrityksen ylimpään johtoon kuuluva henkilö voi asemansa perusteella saada sisäpiiritietoja tai muita luottamuksellisia tietoja, jotka saattavat johtaa eturistiriitatilanteeseen. Myös yrityksen palveluksessa oleva työntekijä tai muu yrityksen valvonnassa oleva henkilö voi sijoituspalveluyrityksen lukuun suorittamiensa tehtävien yhteydessä saada tietoja, jotka voivat johtaa eturistiriitatilanteen syntymiseen. Sama koskee sijoituspalveluyrityksen asiamiestä ja tämän lähipiiriä. Sijoituspalveluyrityksen toimintojen ja tehtävien ulkoistamisen yhteydessä saattaa ulkoistettavaa toimintaa hoitava henkilö saada sisäpiiritietoja tai muita luottamuksellisia tietoja, joiden käyttäminen saattaa johtaa eturistiriitatilanteeseen.

Ehdotus vastaa direktiivin 13 artiklan 10 kohdan ja 18 artiklan 3 kohdan nojalla annetun komission täytäntöönpanodirektiivin 22 artiklan 3 kohtaa ja 25 artiklan 1 kohtaa.

35 §. Tarkemmat määräykset toiminnan järjestämisestä. Pykälän mukaan Rahoitustarkastus antaisi komission täytäntöönpanodirektiivin 5 artiklan edellyttämät tarkemmat määräykset toiminnan yleisestä järjestämisestä. Säännösten noudattamisen varmis-

tamiseksi annettaisiin tarkempia määräyksiä täytäntöönpanodirektiivin 6 artiklan nojalla. Riskienhallinnan järjestämiseen liittyvä ohjeistus perustuisi täytäntöönpanodirektiivin 7 artiklaan. Sisäistä tarkastusta koskevat määräykset perustuisivat tämän direktiivin 8 artiklaan. Täytäntöönpanodirektiivin 22 artiklaan perustuen Rahoitustarkastus antaisi määräyksiä eturistiriitapolitiikasta ja menettelyistä eturistiriitatilanteiden käsittelemiseksi. Sijoitustutkimukseen liittyvät määräykset perustuisivat täytäntöönpanodirektiivin 25 artiklaan.

36 §. Liiketoimista ja palveluista säilytettävät tiedot. Pykälän 1 momentin mukaan sijoituspalveluyrityksen olisi säilytettävä tiedot asiakkaan toimeksiannoista, omaan tai asiakkaan lukuun suorittamistaan rahoitusvälineisiin liittyvistä liiketoimista ja muista asiakkaalle tarjoamista sijoituspalveluista. Säännöksessä tarkoitettaisiin tietoja, joiden avulla sijoituspalveluyritys voisi osoittaa, että se on täyttänyt toimeksiantoon liittyvät velvollisuutensa suhteessa asiakkaaseen. Tietojen säilytysaika olisi viisi vuotta.

Pykälän 2 momentissa viitattaisiin Euroopan komission antamaan asetukseen, jossa säädetään liiketoimia koskevista tiedoista, jotka sijoituspalveluyrityksen on säilytettävä.

Pykälän 3 momentin mukaan Rahoitustarkastus antaisi tarkemmat määräykset 1 momentissa tarkoitetuista tiedoista ja niiden säilyttämisestä.

Ehdotus vastaa direktiivin 13 artiklan 6 kohtaa ja 25 artiklan 2 kohtaa ja komission täytäntöönpanodirektiivin 51 artiklan 1-3 kohtaa.

37 §. Toimeksiantopuhelun tallentaminen. Pykälän 1 momentin mukaan sijoituspalveluyrityksen olisi tallennettava puhelu, jossa asiakas antaa rahoitusvälinettä koskevan toimeksiannon. Puhelujen tallentaminen on tärkeää sekä sijoituspalveluyritykselle että asiakkaalle, jotta tarvittaessa voidaan jälkikäteen todentaa toimeksiannon sisältö. Puhelujen tallentaminen olisi tärkeää myös arvopaperimarkkinalain 4 luvun menettelytapoja koskevien ja 5 luvun markkinoiden väärinkäyttöä koskevien säännösten viranomaisvalvonnan kannalta.

Asiakkaalle olisi 2 momentin mukaan ilmoitettava puhelujen tallentamisesta. Lisäksi edellytettäisiin, että asiakkaalle ilmoitetaan myös puhelun tallentamisen tarkoitus. Ilmoitusvaatimus täyttyy myös siten, että puhelujen tallentamisesta mainitaan sopimusehdoissa. Näitä puhelutallenteita ei saisi käyttää muuhun kuin ilmoitettuun tarkoitukseen. Ehdotettu säännös parantaisi asiakkaan mahdollisuuksia selvittää puhelimitse tapahtunutta toimeksiantoa, josta muutoin olisi vaikea saada todisteita, joita esimerkiksi reklamaatio-tilanteessa tarvittaisiin.

Pykälän 3 momenttiin ehdotetaan otettavaksi vaatimus tallenteiden säilyttämisestä vähintään yhden vuoden ajan. Tallenteiden hävittämisestä olisi voimassa mitä henkilötietolaissa säädetään. Ehdotettu säännös perustuu täytäntöönpanodirektiivin 51 artiklan 4 kohtaan.

38 §. Asiakasvarojen säilyttäminen. Pykälä vastaa voimassa olevan lain 52 §:n 1 momenttia siten, että siinä mainittujen asiakkaan varojen sijasta pykälässä säädettäisiin asiakkaan rahavarojen ja muun omaisuuden säilyttämisestä. Asiakkaan rahavarojen ja

muun omaisuuden säilyttämisestä olisi voimassa, mitä arvopaperimarkkinalain 4 luvun 16 §:ssä säädetään. Voimassa olevan lain 52 §:n 2 momentissa säädetty vaatimus varojen erillään pitämisestä sisältyisi edellä mainittuun arvopaperimarkkinalain säännökseen. Ehdotus ei merkitsisi asiallista muutosta sijoituspalveluyrityksen velvollisuuteen asiakasvarojen erillään pitämisestä.

39 §. Määräysvallan hankkiminen Euroopan talousalueen ulkopuolisessa yrityksessä. Pykälä vastaa voimassa olevan lain 15 b §:ää. Vastaava säännös on direktiivin 10 artiklan 2 kohdassa.

40 §. Ulkomaisen konsolidointiryhmän valvonta. Pykälä vastaa voimassa olevan lain 10 §:n 2 momenttia.

Omistajien ja johdon luotettavuus

41 §. Osakkeiden ja osuuksien hankinnasta ilmoittaminen. Pykälässä säädettäisiin voimassa olevan lain 14 §:ää vastaavasti sijoituspalveluyrityksen ja omistusyhteisön omistuksen ilmoitusvelvollisuudesta. Pykälän 1 momentin mukaan Rahoitustarkastukselle olisi tehtävä ilmoitus omistusosuuden hankinnasta, jos hankittava osuus olisi nykyisen viiden prosentin sijasta vähintään 10 prosenttia yrityksen tai yhteisön osake- tai osuuspääomasta tai jos se tuottaisi vähintään 10 prosenttia sen osakkeiden tai osuuksien äänivallasta. Direktiivin vastaava määräys on 10 artiklassa.

Jos osuutta lisättäisiin siten että se kasvaisi vähintään 20, 33 tai 50 prosenttiin osake- tai osuuspääomasta tai tuottaisi vähintään samansuuruisen äänioikeuden tai että sijoituspalveluyrityksestä tai omistusyhteisöstä tulisi tytäryritys, hankinnasta olisi 2 momentin mukaan niin ikään ilmoitettava Rahoitustarkastukselle.

42 §. Hankinnan vastustaminen. Pykälässä säädettäisiin Rahoitustarkastuksen oikeudesta vastustaa osuuden hankintaa. Rahoitustarkastus voisi vastustaa hankintaa silloin, kun 19 §:ssä säädetty toimiluvan edellytykset eivät täyty. Säännös vastaa voimassa olevan lain 15 §:ää. Vastaava säännös on direktiivin 10 artiklan 3 kohdan toisessa kappaleessa

43 §. Sijoituspalveluyrityksen ja omistusyhteisön johtaminen. Pykälä vastaa pääosin voimassa olevan lain 12 b §:ää. Säännöksessä ehdotetaan luotettavuutta ja sopivuutta koskevien vaatimusten ulottamista hallituksen ja toimitusjohtajan ohella myös muuhun ylimpään johtoon. Ehdotus vastaa rahoitusvälineiden markkinoista annetun direktiivin 9 artiklan 1 kohtaa, jonka mukaan sijoituspalveluyrityksen liiketoimintaa tosiasiallisesti johtavien henkilöiden on oltava riittävän hyvämaineisia ja riittävän kokeneita, jotta voidaan varmistaa, että sijoituspalveluyritystä johdetaan terveiden ja järkevien liikkeenjohdon periaatteiden mukaisesti.

Pykälän 1 momentin mukaan yrityksen johdon tulisi johtaa sijoituspalveluyritystä ammattitaitoisesti sekä terveiden ja varovaisten liikeperiaatteiden mukaisesti. Johtamiseen sisältyisi velvollisuus varmistua siitä, että toiminnassa noudatetaan sitä koskevia lakeja, säännöksiä ja määräyksiä, toimiluvan ehtoja ja yrityksen sisäisiä ohjeita ja toimintatapoja.

Säännös täyttää jo nykyisellään komission täytäntöönpanodirektiivin 9 artiklan säännöstä ylimmästä johdosta ja sen velvollisuuksista. Direktiivin mukaan ylimmällä johdolla tarkoitetaan henkilöitä, jotka tosiasiallisesti johtavat sijoituspalveluyrityksen liiketoimintaa.

44 §. Sijoituspalveluyrityksen ja vakuutusyhtiön johdon erillisyyt. Pykälä vastaa voimassa olevan lain 12 a §:ää.

5 luku

Sijoituspalvelun tarjoamisen taloudelliset edellytykset

45 §. Vähimmäispääoma. Pykälässä säädettäisiin perustettavan sijoituspalveluyrityksen vähimmäispääomasta pääosin voimassa olevan lain 13 §:ää vastaavasti. Perustamispääomaa koskevat vaatimukset perustuvat Euroopan parlamentin ja neuvoston sijoituspalveluyritysten ja luottolaitosten omien varojen riittävydestä antaman direktiivin 2006/xx/EY vaatimuksiin.

Pykälän 1 momentin yleissäännöksen mukaan sijoituspalveluyrityksen osakepääoman olisi oltava vähintään 730 000 euroa.

Säännöksen 2 momentin mukaan sellaisen sijoituspalveluyrityksen, joka tarjoaa vain toimeksiantojen välittämistä tai toteuttamista, omaisuudenhoitoa, sijoitusneuvontaa tai liikkeeseenlaskun järjestämistä ja pitää hallussaan asiakasvaroja, osakepääoman olisi oltava vähintään 125 000 euroa. Jos tällaista toimintaa harjoittava sijoituspalveluyritys lisäksi hoitaa myös säilytysyhteisön tehtäviä tai toimii tilinhoitajayhteisön asiamiehenä, osakepääoman olisi kuitenkin oltava vähintään 730 000 euroa.

Pykälän 3 momentin mukaan sijoituspalveluyrityksen, joka saa tarjota sijoituspalvelua yksinomaan hyödykemarkkinoihin liittyvillä johdannaissopimuksilla, osakepääoman olisi oltava, toimeksiantojen välittämistä ja toteuttamista harjoittavia sijoituspalveluyrityksiä koskevaa pääomavaatimusta vastaavasti, vähintään 125 000 euroa. Säännös perustuisi kansalliseen harkintaan.

Jos sijoituspalveluyritys toimii tilinhoitajayhteisönä tai selvitysosapuolena, sen osakepääoman olisi pykälän 4 momentin mukaan oltava vähintään 5 miljoonaa euroa.

Pykälän 5 momentissa säädettäisiin sijoituspalveluyrityksen, joka tarjoaa ainoastaan sijoitusneuvontaa tai toimeksiantojen välittämistä ja jolla ei ole hallussaan asiakasvaroja, perustamispääomaa koskevasta vaatimuksesta. Tällaisella sijoituspalveluyritykseltä tulisi olla toiminnan aloittamishetkellä vähintään 50 000 euron osakepääoma tai koko Euroopan talousalueella voimassa oleva vastuuvakuutus niiden vahinkojen korvaamiseksi, joista sijoituspalveluyritys olisi tämän lain mukaan vastuussa. Vakuutuksen määrän olisi oltava vähintään 1 000 000 euroa vahinkoa kohti ja yhteensä 1 500 000 euroa kaikkien vahinkojen osalta vuotta kohti. Vaihtoehtoisesti sijoituspalveluyrityksellä voisi olla osakepää-

oman ja vastuuvakuutuksen yhdistelmä siten, että osakepääoma ja vakuutus yhdessä katkaisivat edellä edellytetyn vastuun.

Pykälän 6 momentissa säädettäisiin sellaisen sijoituspalveluyrityksen vähimmäispääomavaatimuksesta, joka on vakuutuseduksesta annetun lain (570/2005) mukaan rekisteröitynyt vakuutusmeklari.

Pykälän 7 momentti vastaa voimassa olevan lain 13 §:n 4 momenttia.

46 §. Taloudellisen aseman valvonta. Pykälän 1 momentin mukaan sijoituspalveluyrityksiin sovellettaisiin luottolaitostoiminnasta annetun lain säännöksiä, lukuun ottamatta siinä mainittuja poikkeuksia. Säännös vastaa voimassa olevan lain 31 §:ää.

Pykälän 2 momentin mukaan 1 momentin säännöksiä ei sovellettaisi 45 §:n 5 ja 6 kohdissa tarkoitettuun sijoituspalveluyritykseen.

Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa toimiluvan saaneen luottolaitoksen sijoituspalveluyrityksenä toimivaa tytäryhtiö ehdotetaan 3 momentissa jätettäväksi luottolaitostoiminnasta annetun lain 72 §:n säännöksen soveltamisen ulkopuolelle.

6 luku

Sijoittajien korvausrahasto

47 §. Korvausrahaston jäsenyys. Pykälä vastaa pääosin voimassa olevan lain 32 §:ää. Vastaava säännös on direktiivin 11 artiklassa. Pykälän 1 momentissa tarkoitettujen korvausrahastoturvan kohteita olisivat kuitenkin voimassa olevassa säännöksessä mainittujen käteisvarojen ja sijoituskohteiden sijasta rahavarat ja rahoitusvälineet. Muutos johtuu direktiivissä käytetystä terminologiasta. Rahavaroilla tarkoitettaisiin asiakasvaroja, joita ei ole sijoitettu rahoitusvälineisiin.

48 §. Korvausrahaston säännöt. Pykälä vastaa voimassa olevan lain 35 §:ää.

49 §. Korvausrahaston hallinto. Pykälä vastaa voimassa olevan lain 34 §:ää.

50 §. Korvausrahaston kannatusmaksu. Pykälä vastaa voimassa olevan lain 36 §:ää.

51 §. Ulkomaisen sijoituspalveluyrityksen ja rahastoyhtiön sivuliikkeen sekä ulkomaisen luottolaitoksen sivukonttorin kannatusmaksu. Pykälä vastaa voimassa olevan lain 37 §:ää.

52 §. Suojan piiriin kuuluva sijoittaja. Pykälä vastaa pääosin voimassa olevan lain 38 §:ää. Pykälän 1 momentin mukaan suojan piiriin kuuluvalla sijoittajalla tarkoitettaisiin kuitenkin enää sijoittajaa, jolle on tarjottu sijoituspalvelua tai 15 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettua säilytys- tai hoitopalvelua. Voimassa olevan lain mukaan suojan piiriin kuuluu myös sijoittaja, jolta sijoituspalveluyritys on vastaanottanut sijoituspalvelun yhteydessä tilille takaisinmaksettavia varoja. Koska sijoituspalveluyritys ei ehdotettu 15 §:n säännös huomioon ottaen enää saisi vastaanottaa tällaisia asiakasvaroja tallettamatta nii-

tä luottolaitokseen, olisi suojan piiriin kuuluvan sijoittajan määrittelyä vastaavasti tarkistettava.

53 §. Korvausrahaston maksuvelvollisuuden alkaminen. Pykälä vastaa vähäisin muutoksin voimassa olevan lain 39 §:ää. Säännökseen ehdotetaan tehtäväksi lain 52 §:ään ehdotetun muutoksen edellyttämä tarkistus.

54 §. Korvattavat saamiset. Pykälä vastaa pääosin voimassa olevan lain 40 §:ää. Koska sijoituspalveluyrityksen vastuulla ja lukuun toimiva sijoituspalveluasiamies saisi pitää hallussaan ja hallinnoida asiakasvaroja ehdotetaan pykälän 1 ja 4 momenttia muutettavaksi siten, että momentteihin lisättäisiin maininta sijoituspalveluasiamiehestä.

55 §. Korvauksen maksaminen muusta rahastosta. Pykälä vastaa voimassa olevan lain 33 §:ää.

56 §. Sijoittajien saamisten maksaminen. Pykälä vastaa vähäisin muutoksin voimassa olevan lain 42 §:ää. Pykälän 1 momenttiin ei kuitenkaan sisältyisi voimassa olevan 1 momentin nimenomaista säännöstä sijoituspalveluyritysten yhteisvastuusta. Korvausrahaston maksuvelvollisuuden toteutumien kannalta oleellinen on momenttiin otettu voimassa olevaa 42 §:ää vastaava säännös, jonka mukaan korvausrahasto voi ottaa toimintaansa varten luottoa, jos korvausrahaston varat eivät riitä sijoittajien saamisten maksamiseen. Luotto maksetaan takaisin korvausrahastoon kuuluvilta sijoituspalveluyrityksiltä kerättävin korotetuvin kannatusmaksuin.

57 §. Korvausrahaston takautumisoikeus. Pykälä vastaa voimassa olevan lain 41 §:ää.

58 §. Maksuvelvollisuuden alkamisesta ilmoittaminen. Pykälä vastaa voimassa olevan lain 43 §:ää.

59 §. Sijoituspalveluyrityksen tiedottamisvelvollisuus. Pykälä vastaa voimassa olevan lain 46 §:n 2 – 4 momenttia.

60 §. Korvausrahaston jäsenten yhteisvastuu. Pykälä vastaa voimassa olevan lain 42 §:n 1 momentin ensimmäistä virkettä.

61 §. Korvausrahaston pääoma. Pykälä vastaa voimassa olevan lain 44 §:n 1 momenttia.

62 §. Korvausrahaston varojen sijoittaminen ja maksuvalmius. Pykälä vastaa voimassa olevan lain 44 §:n 2 – 4 momenttia.

63 §. Toimiluvan peruuttaminen ja sijoittajien saamiset. Pykälä vastaa voimassa olevan lain 12 §:n 4 momenttia.

64 §. Korvausrahastosta erottaminen. Pykälä vastaa voimassa olevan lain 45 §:ää.

65 §. Valitusoikeus. Pykälä vastaa voimassa olevan lain 47 §:ää.

66 §. Markkinointirajoitus. Pykälä vastaa voimassa olevan lain 46 §:n 1 momenttia.

7 luku

Salassapito ja asiakkaan tunnistaminen

67 §. Salassapitovelvollisuus. Pykälä vastaa voimassa olevan lain 48 §:n 1 ja 6 momenttia.

68 §. Salassa pidettävien tietojen luovuttaminen. Pykälässä säädettäisiin salassa pidettävistä tiedoista ja niiden luovuttamisesta. Pykälä vastaa voimassa olevan lain 48 §:n 2 – 4 ja 7 momenttia.

69 §. Asiakkaan tunnistaminen. Pykälä vastaa voimassa olevan lain 49 §:ää.

8 luku

Tilinpäätös ja tilintarkastus

70 §. Tilinpäätös, toimintakertomus ja osavuosikatsaus. Pykälän mukaan sijoituspalveluyrityksen tilinpäätökseen, toimintakertomukseen, osavuosikatsaukseen ja vuosikatsaukseen sovellettaisiin luottolaitostoiminnasta annetun lain 146 – 157 §:n säännöksiä. Voimassa olevan lain 21 §:ssä on ehdotettua säännöstä pääosin vastaava säännös.

71 §. Tilintarkastus sekä erityinen tarkastus ja tarkastaja. Vastaava säännös on voimassa olevan lain 26 §:ssä, jota ehdotetaan lakiviittausten osalta muutettavaksi vastaamaan luottolaitostoiminnasta annetun lain 158 – 160 §:n säännöksiä.

Pykälän 2 momentissa ehdotetaan säädettäväksi lausunnosta, jonka tilintarkastajan tulisi antaa asiakasvarojen säilyttämiselle laissa säädettyjen edellytysten täyttymisestä. Lausunto pitäisi toimittaa Rahoitustarkastukselle tiedoksi. Komission täytäntöönpanodirektiivin 20 artiklassa on tästä säännös, jossa viitataan direktiivin 13 artiklan 7 ja 8 kohtaan ja direktiivin asiakasvarojen säilyttämistä koskevaan 3 jaksoon.

9 luku

Sivuliikkeen perustaminen ja palvelun tarjoaminen ulkomaille

72 §. Sivuliikkeen perustaminen ja palvelun tarjoaminen ulkomaille. Pykälä vastaa voimassa olevan lain 17 §:ää. Direktiivissä vastaavat säännökset ovat 31 artiklassa, jossa säädetään sijoituspalvelujen tarjoamisen ja sijoitustoiminnan harjoittamisen vapaudesta, ja 32 artiklassa, jossa on säännökset sivuliikkeen perustamisesta.

Direktiivin 32 artiklan 2 kohdan mukaan sijoituspalveluasiamies rinnastetaan sivuliikeseen, jos sijoituspalveluyritys käyttää muuhun jäsenvaltioon kuin sen kotijäsenvaltioon sijoittautunutta sijoituspalveluasiamiestä. Tällöin sijoituspalveluasiamieheen sovelletaan sivuliikkeitä koskevia säännöksiä. Tästä ehdotetaan säädettäväksi 1 momentissa.

73 §. Sivuliikkeen perustaminen valtioon, joka ei kuulu Euroopan talousalueeseen. Pykälä vastaa voimassa olevan lain 18 §:ää.

74 §. Sivuliikkeen asiakkaiden saamisten turvaaminen. Pykälä vastaa voimassa olevan lain 19 a §:ää. Vastaava säännös on direktiivin 32 artiklan 4 kohdassa.

75 §. Sivuliikkeen lakkauttaminen. Pykälä vastaa voimassa olevan lain 19 §:ää.

76 §. Palveluiden tarjoaminen ulkomaille. Pykälä vastaa voimassa olevan lain 20 §:ää kuitenkin niin, että pykälän 3 momentissa tarkoitettu niin kutsuttu notifiikaatiomenettely rajataan koskemaan direktiivin 31 artiklan mukaisesti vain direktiivin mukaisia sijoitus- ja oheispalveluja.

77 §. Kotipaikan siirto Euroopan talousalueeseen kuuluvaan toiseen valtioon. Pykälä vastaa pääosin voimassa olevan lain 20 a §:ää.

78 §. Osallistuminen ulkomaisen eurooppayhtiön sulautumiseen. Pykälä vastaa pääosin voimassa olevan lain 20 b §:ää.

79 §. Korvausrahastaselvitys. Pykälä vastaa pääosin voimassa olevan lain 20 c §:ää.

10 luku

Vahingonkorvaus- ja rangaistussäännökset

80 §. Vahingonkorvausvelvollisuus. Pykälä vastaa voimassa olevan lain 51 §:ää.

81 §. Sijoituspalvelurikos. Pykälä vastaa voimassa olevan lain 53 §:ää. Toiminimeä koskevaan pykälään ehdotetun muutoksen mukaisesti ehdotetaan arvopaperinvälittäjän nimityksen tilalle nimitystä pankkiiriliike.

82 §. Sijoituspalvelurikkomus. Pykälä vastaa voimassa olevan lain 54 §:ää.

83 §. Salassapitovelvollisuuden rikkominen. Pykälä vastaa voimassa olevan lain 55 §:ää.

84 §. Sijoituspalveluyrityksen omien osakkeiden hankinnan rahoittamista koskevien säännösten rikkominen. Pykälä vastaa voimassa olevan lain 56 b §:ää.

85 §. Sijoituspalveluyrityksen osakkeiden tai osuuksien hankintaa koskevien säännösten rikkominen. Pykälä vastaa voimassa olevan lain 56 c §:ää.

86 §. Sijoituspalveluyrityksen kirjanpitorikkomus. Pykälä vastaa voimassa olevan lain 56 a §:ää.

11 luku

Voimaantulo ja siirtymäsäännökset

87 §. Voimaantulo. Pykälän 1 momentin mukaan laki ehdotetaan saatettavaksi voimaan 1 päivästä kuuta 2007 lukien. Lailla kumottaisiin nykyinen sijoituspalveluyrityksistä annettu laki siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen.

Pykälän 2 ja 3 momentissa säädettäisiin sijoituspalveluyrityksistä annetun lain muuttamisesta annetun lain (xx/2006) voimaantulosäännösten soveltamisesta tässä laissa tarkoitettuihin sijoituspalveluyrityksiin.

Pykälän 4 momentin mukaan ennen lain voimaantuloa voitaisiin ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin. Lain voimaantullessa ratkaisematta olevan hakemuksen käsittelyyn sovellettaisiin tätä lakia.

88 §. Sijoituspalveluyrityksen toimilupa. Pykälässä säädettäisiin toimilupaa koskevista siirtymäsäännöksistä. Pykälän 1 momentissa ehdotetaan säädettäväksi toimiluvan vahvistamisesta sijoituspalveluyritykselle, jolla on voimassa olevan lain tarkoittama toimilupa.

Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan siirtymäsäännöstä sellaisen henkilön osalta, joka harjoittaa toimintaa, jota ehdotetaan luvanvaraiseksi sijoituspalveluksi tässä laissa.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin tämän lain voimaan tullessa ratkaisematta olevien hakemusten käsittelystä.

89 §. Asiakastilit. Pykälässä säädettäisiin asiakasvarojen vastaanottamisen lopettamisesta ja varojen palauttamisesta. Sijoituspalveluyritys ei enää saisi ottaa vastaan asiakkaalta takaisinmaksettavia varoja, koska tätä koskevaa säännöstä ei ehdoteta sijoituspalveluyritykselle sallituksi oheispalveluksi. Ehdotettu muutos perustuu komission antaman täytäntöönpanodirektiivin säännöksiin asiakasvarojen säilyttämisestä ja tallettamisesta.

90 §. Sijoituspalveluyrityksen vähimmäispääoma. Pykälässä säädettäisiin sijoituspalveluyritysten vähimmäispääomaa koskevista siirtymäsäännöksistä.

91 §. Sijoittajien korvausrahaston säännöt. Pykälässä säädettäisiin menettelystä, jolla korvausrahaston säännöt saatettaisiin vastaamaan ehdotettua lakia.

6.2. Laki arvopaperimarkkinalain muuttamisesta

1 luku. Yleisiä säännöksiä

Soveltamisala

1 §. Pykälän 1 momentin sanamuotoa ehdotetaan muutettavaksi niin, että säännös kattaa myös monenkeskisen kaupankäynnin järjestämisen.

Määritelmät

3 §. Säännöksessä ehdotetaan muutettavaksi julkisen kaupankäynnin määritelmää. Muutoksella saatettaisiin voimaan rahoitusvälineiden markkinat -direktiivin 4 artiklan 1 kohdan 14 alakohdan mukainen säännellyn markkinan käsite.

Voimassa oleva määritelmä on perustunut jakoon kaupankäyntiin pörssilistalla ja muuhun julkiseen kaupankäyntiin. Esityksen mukaan markkinapaikkasääntelyn rakenne muutettaisiin rahoitusvälineiden markkinat -direktiivin systematiikan mukaiseksi, jossa markkinapaikkasääntely jakautuu kahdentyyppisiin markkinoihin, säänneltyihin markkinoihin ja monenkeskisiin kaupankäyntijärjestelmiin. Direktiivin säänneltyjä markkinoita koskeva sääntely kohdistuu ensisijaisesti eurooppalaisiin arvopaperi- ja johdannaispörsseihin ja muihin niihin verrattaviin markkinapaikkoihin.

Säännellyn markkinan käsite on Euroopan yhteisön sääntelyssä keskeinen. Monien muiden uusien Rahoituspalveluiden toimintasuunnitelman (FSAP) mukaisten rahoitusmarkkinadirektiivien, kuten Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2003/6/EY sisäpiirikaupoista ja markkinoiden manipuloinnista (markkinoiden väärinkäyttö), direktiivin 2003/71/EY arvopapereiden yleisölle tarjoamisen tai kaupankäynnin kohteeksi ottamisen yhteydessä julkistettavasta esitteestä ja direktiivin 2001/34/EY muuttamisesta, direktiivin 2004/25/EY julkisista ostotarjouksista, direktiivin 2004/109/EY säännellyillä markkinoilla kaupankäynnin kohteeksi otettavien arvopapereiden liikkeeselaskijoita koskeviin tietoihin liittyvien avoimuusvaatimusten yhdenmukaistamisesta ja direktiivin 2001/34/EY muuttamisesta, soveltaminen riippuu merkittävästi siitä, onko rahoitusväline otettu kaupankäynnin kohteeksi säännellyllä markkinalla. Lisäksi yhteisön IFRS-sääntelyä (englanniksi International Financial Reporting Standards) sovellettaessa on merkitystä sillä, onko yhtiön arvopapereita kaupankäynnin kohteena säännellyillä markkinoilla.

Ehdotuksen mukaan julkisen kaupankäynnin määritelmä ei enää olisi kiinteästi sidoksissa viralliseen pörssilistaan, jota koskeva yhteisötason sääntely on peräisin vuodelta 1979 ja on valtaosin korvattu Rahoituspalveluiden toimintasuunnitelman mukaisilla direk-

tiivellä. Lisäksi pörssilistaa koskevat säännökset määrittävät eräät listaustehtävät viranomaistoiminnaksi ja niiden taustalla on oletus arvopaperipörssistä kansallisena suljettuna ja voittoa tavoittelemattomana jäsenten omistamana yhteisönä. Tällainen sääntelymalli soveltuu varsin huonosti nykyiseen eurooppalaiseen markkinapaikkarakenteeseen, jossa pörssit ja muut vastaavat kaupankäyntijärjestelmät ovat yksityisessä omistuksessa olevia osakeyhtiömuotoisia ja voittoa tavoittelevia sekä monesti itsekin listautuneita toimijoita.

Direktiivin johdanto-osan 6 kohdassa esitetyn mukaisesti kaupankäynnin järjestämisen tapa on jätetty joustavaksi ja riippumattomaksi valitusta kaupankäyntijärjestelmän toimintaa koskevasta tekniikasta. Julkisen kaupankäynnin järjestäjän ei tarvitse ylläpitää teknistä järjestelmää osto- ja myynti-intressien yhteen saattamiseksi. Kaupankäynti voi olla täysin sähköistä tai sitä voidaan myös järjestää arvopaperinvälittäjien fyysistä läsnäoloa vaativalla markkinapaikalla. Keskeistä on, että julkiselle kaupankäynnille on laadittu säännöt, joissa määrätään muun muassa jäsenyyteen, rahoitusvälineiden kaupankäynnin kohteeksi ottamiseen, kaupankäyntiin ja raportointiin liittyvistä oikeuksista ja velvoitteista.

Säännöksessä sanamuoto ”useat ostajat ja myyjät” ilmaisee direktiivin tavoitteen, jonka mukaan kaupankäynnin järjestäjä on varsinaisista kaupan osapuolista erillinen toimija. Säänneltynä markkinana tai monenkeskisenä kaupankäyntijärjestelmänä ei direktiivin mukaan pidetä sellaista kaupankäyntiä, jossa kaupankäynnin järjestäjä tai joku muu taho tulee jokaiseen kauppaan vastapuoleksi. Sen sijaan kaupankäynnin järjestäjä voi toimia riskittömänä keskusvastapuolena kaupan selvityksessä. Mitään vähimmäismäärää ostajia ja myyjiä määritelmä ei kuitenkaan edellytä.

Osto- ja myyntitarjouksilla tarkoitetaan säännöksessä tavanomaiseen tapaan sitovia tarjouksia. Tarjouskehotuksilla tarkoitetaan direktiivin mukaisesti kaikkia muita sitomatomia tahdonilmaisuja, jolloin määritelmä sisältää myös kaupankäyntimenettelyt, joissa tahdonilmaisun antajalta edellytetään erikseen vielä esimerkiksi tahdonilmaisun perusteella vastapuolen tekemän tarjouksen hyväksymistä. Edellytyksenä kuitenkin on, että kaupankäyntimenettelyssä ostajat ja myyjät saatetaan yhteen niin, että tuloksena on sitova kauppa kaupankäynnin sääntöjen mukaisesti. Sellaiset järjestelyt, joissa vain julkaisetaan tarjouksia tai tarjouskehotuksia ja joissa ostaja ja myyjä sopivat sitovasta kaupasta menettelyssä, joita julkaisumenettelyn säännöt eivät kata, ei täytä määritelmää. Tällä on tarkoitus erottaa määritelmän mukaiset kaupankäyntimuodot passiivisista ilmoitustauluista ja muista pelkistä tarjousten ilmoitusjärjestelyistä. Samasta syystä määritelmän ulkopuolelle jäävät myös niin sanotut pelkät tarjousten välitysjärjestelmät (englanniksi order routing).

On huomattava, että määritelmä ei edellytä julkiselta kaupankäynniltä itsenäistä hinnanmuodostusta vaan myös sellainen kaupankäyntimenettely, jossa kaupat toteutetaan esimerkiksi muulla markkinapaikalla toteutuneilla hinnoilla, täyttää määritelmän. Julkisen kaupankäynnin avoimuudesta säädetään erikseen. Määritelmän mukaista kaupankäyntiä ei tarvitse järjestää jatkuvana kaupankäyntinä vaan menettely, jossa esimerkiksi kerran päivässä järjestetään huutokauppa täyttää määritelmän.

Tarkoituksena on, että kaikkien hyväksytyjen osapuolien pitää voida osallistua kaupankäyntiin. Tällä tavoin suljetaan määritelmän ulkopuolelle pelkästään kauppohenkilöstön vahvistamisjärjestelmät (confirmation systems), joissa vain oikeudellisesti vahvistetaan kauppa, jonka ehdot on käytännössä sovittu kaupankäynnin sääntöjen ulkopuolella esimerkiksi puhelimitse.

3 a §. Säännös olisi uusi ja sisältäisi monenkeskisen kaupankäynnin määritelmän. Pykälän 1 momentilla saatettaisiin voimaan rahoitusvälineiden markkinat -direktiivin 4 artiklan 1 kohdan 15 alakohdan monenkeskisen kaupankäyntijärjestelmän määritelmä arvopapereiden osalta. Monenkeskisen kaupankäynti olisi julkisesta kaupankäynnistä eroava arvopapereiden kaupankäynnin muoto. Toisin kuin julkista kaupankäyntiä, monenkeskistä kaupankäyntiä saisivat arvopaperipörssin lisäksi järjestää arvopaperinvälittäjät.

Mitä edellä 3 §:n perusteluissa on sanottu julkisen kaupankäynnin teknisestä järjestämisestä, koskisi myös monenkeskistä kaupankäyntiä. Direktiivissä säännellyn markkinan ja monenkeskisen kaupankäynnin määritelmät on laadittu pitkälti yhdenmukaisiksi. Tosin monenkeskisen kaupankäynnin määritelmässä ei edellytetä toiminnan säännöllisyyttä.

Monenkeskistä kaupankäyntiä koskeva sääntely merkitsee muutosta arvopaperimarkkinan markkinapaikkasääntelyyn. Muutoksen myötä julkiselle kaupankäynnille voisi paremmin edellytyksin syntyä vaihtoehtoisia kaupankäynnin muotoja, kun arvopaperinvälittäjät voivat perustaa kilpailevia markkinapaikkoja. Myös arvopaperipörssit voivat nykyistä joustavammin ottaa kaupankäynnin kohteeksi uusia arvopapereita.

Kaupankäynnin kohteeksi voitaisiin ottaa hyvin erityyppisiä arvopapereita. Monenkeskisessä kaupankäynnissä voitaisiin käydä kauppaa esimerkiksi sellaisilla arvopapereilla, jotka ovat kaupankäynnin kohteena julkisessa kaupankäynnissä tai muulla direktiivin tarkoittamalla säännellyllä markkinalla. Arvopaperi voitaisiin ottaa kaupankäynnin kohteeksi myös ilman liikkeeseenlaskijan hyväksyntää, mutta tällöin kaupankäynnin järjestäjä ei saisi asettaa liikkeeseenlaskijalle veloitteita monenkeskisen kaupankäynnin järjestäjää kohtaan. Kauppaa voitaisiin käydä myös sellaisten liikkeeseenlaskijoiden arvopapereilla, jotka eivät aikaisemmin ole olleet järjestäytyneen kaupankäynnin kohteena. Tällaisia liikkeeseenlaskijoita voisivat olla esimerkiksi pienet ja keskisuuret yksityiset osakeyhtiöt.

4 §. Pykälän 1 momentin 1 kohtaan sisältyvä arvopaperipörssin määritelmä muutettaisiin vastaamaan luvun 3 §:n uutta julkisen kaupankäynnin määritelmää.

Momentin 2 kohdassa olevasta pörssiyhtiön määritelmästä luovuttaisiin tarpeettomana ja siksi voimassa olevan lain 3 kohdan sijoituspalvelun määritelmä siirtyisi momentin 2 kohdaksi.

Momentin 3 kohtaan otettaisiin oheispalveluiden määritelmällinen viittaus sijoituspalvelu yrityksistä annetun lain 15 §:ään.

Momentin 4 kohdassa olevaa arvopaperinvälittäjän määritelmää supistettaisiin sillä tavoin, ettei se enää kattaisi pelkästään rajan yli, ilman sivuliikettä tai -konttoria Suomeen tarjoavia sijoituspalvelun tarjoajia. Arvopaperinvälittäjää käytetään kuitenkin edel-

leen laissa teknisenä terminä niin, että se kattaa myös sellaiset sijoituspalvelun tarjoajat, jotka eivät tarjoa lainkaan välityspalvelua arvopapereilla, esimerkiksi pelkät omaisuuden hoitajat.

Momentin 5 kohtaan sisältyvä pörssivälittäjän määritelmä muutettaisiin vastaamaan luvun 3 §:n uutta julkisen kaupankäynnin määritelmää.

Momentin 6 kohdassa oleva meklarin määritelmä säilyisi ennallaan.

Momentin 7 kohtaan sisältyvästä pörssimeklarin määritelmästä luovuttaisiin tarpeettomana ja sen sijaan kohdassa määriteltäisiin kaupankäyntilistä monenkeskisen kaupankäynnin järjestäjän kaupankäynnin kohteena olevista arvopapereista pitämäksi erityiseksi listaksi. Määritelmä on tärkeä sen vuoksi, että eräitä arvopaperimarkkinallain ja muiden lakien säännöksiä sovelletaan vain sellaisiin monenkeskisen kaupankäynnin kohteena oleviin arvopapereihin, jotka on listattu kaupankäyntilistalle.

Pykälän 3 momenttiin ehdotetaan otettavaksi kauppohen sisäisen toteuttajan määritelmä. Määritelmää vastaisi direktiivin 4 artiklan 1 kohdan 7 kohdan kauppohen sisäisen toteuttajan määritelmä. Lisäksi määritelmässä viitattaisiin komission asetukseen, jossa säädetään tarkemmin perusteista, joilla arvopaperinvälittäjän toimintaa pidetään määritelmän mukaisesti suunnitelmallisena, toistuvana ja järjestelmällisenä.

Pykälän 4 momentissa oleva ammattimaisen sijoittajan määritelmä muutettaisiin vastaamaan rahoitusvälineiden markkinoista annetussa direktiivissä olevaa ammattimaisen asiakkaan määritelmää.

Momentin 1-5 kohdassa tarkoitetut yhteisöt olisivat suoraan lain nojalla ammattimaisia asiakkaita. Momentin 1 kohdan a - g alakohdassa sekä 3 ja 4 kohdassa tarkoitetut yhteisöt vastaavat pääosin voimassa olevan lain 1 luvun 4 §:n 4 momentin 1-6 kohdassa tarkoitettuja yhteisöjä.

Momentin 1 kohdan h alakohdan mukaan ammattimaisia asiakkaita olisivat ehdotetun sijoituspalveluyrityksistä annetun lain 1 §:n 3 momentin 6 ja 7 kohdassa tarkoitetut yhteisöt, i alakohdan mukaan yritykset, jotka omaan lukuunsa ostavat ja myyvät yksinomaan hyödykkeitä ja johdannaisopimuksia, joiden kohde-etuus on hyödyke, ja j alakohdan mukaan muut yhteisösijoittajat.

Momentin 1 kohdan g alakohdan mukaan eläkesäätiölaissa (1774/1995) tarkoitetut eläkesäätiöt ja vakuutuskassalaissa (1164/1992) tarkoitetut eläkekassat olisivat suoraan lain nojalla ammattimaisia asiakkaita. Eläkesäätiölaissa tarkoitetut eläkesäätiöt ja vakuutuskassalaissa tarkoitetut eläkekassat ovat voineet saada voimassa olevan 4 §:n 4 momentin 8 ja 9 kohdan nojalla ammattimaisen sijoittajan aseman. Eläkekassojen ja -säätiöiden on katsottu muodostavan kooltaan ja arvopaperimarkkinoiden tuntemukseltaan varsin heterogeenisen ryhmän, minkä vuoksi niitä ei ole pidetty ammattimaisina sijoittajina suoraan lain nojalla. Lakiin perustuvan toiminnan ja niiden sijoitustoiminnan huomioon ottaen ne ovat kuitenkin rinnastettavissa työeläkevakuutusyhtiöihin.

Momentin 2 kohdan mukaan siinä mainitut kokovaatimukset täyttävät suuret yritykset olisivat suoraan lain nojalla ammattimaisia asiakkaita. Momentin 3 kohdan mukaan myös

suomalainen kunta ja kuntayhtymä olisivat suoraan lain nojalla ammattimaisia asiakkaita.

Momentin 6 kohdan nojalla arvopaperinvälittäjä voisi kohdella muuta kuin 1-5 kohdassa tarkoitettua asiakasta tämän pyynnöstä ammattimaisena asiakkaana edellyttäen, että jäljempänä mainitut perusteet täyttyvät ja noudatetaan 4 a §:n 3 momentissa säädettyä menettelyä. Pynnön johdosta arvopaperinvälittäjän olisi riittävän laajasti arvioitava asiakkaan asiantuntemusta, kokemusta ja tietämystä suunniteltujen liiketoimien tai palvelujen osalta. Arvioinnissa vähintään kahden seuraavista kolmesta edellytyksestä tulee täytyä. Edellytyksenä olisi, että asiakas on toteuttanut huomattavan suuria liiketoimia kyseisillä markkinoilla keskimäärin kymmenen kertaa neljännesvuodessa viimeksi kuluneen neljän vuosineljänneksen aikana, asiakkaan sijoitussalkun arvo on yli 500 000 euroa tai asiakas työskentelee tai on työskennellyt rahoituslalla ammattimaisesti vähintään vuoden tehtävässä, joka edellyttää tietämystä suunnitelluista liiketoimista ja palveluista. Jos arvopaperinvälittäjä arvioinnin perusteella voi katsoa, että asiakkaalla on valmiudet tehdä itsenäisesti sijoituspäätöksiä ja tämä ymmärtää niihin liittyvät riskit, se voi kohdella asiakasta ammattimaisena asiakkaana.

Pykälän 5 momenttiin ehdotetaan otettavaksi hyväksyttävän vastapuolen määritelmä. Jäljempänä ehdotetaan, että arvopaperinvälittäjä, joka vastaanottaa ja välittää tai toteuttaa asiakkaan toimeksiantoja tai käy kauppaa omaan lukuun, voisi tehdä liiketoimia hyväksyttävän vastapuolen kanssa siten, ettei liiketoimeen sovelleta 4 luvun 1, 2 ja 4 - 7 §:n säännöksiä. Hyväksyttäviä vastapuolia olisivat lain nojalla pykälän 4 momentin 1, 3 ja 4 kohdassa tarkoitettut ammattimaiset asiakkaat ja ehdotetun sijoituspalveluyrityksistä annetun lain 1 §:n 3 momentin 5 - 7 kohdassa tarkoitettut yritykset. Hyväksyttävänä vastapuolena pidettäisiin myös momentin 2 kohdassa tarkoitettua yritystä, joka on antanut suostumuksensa siihen, että sitä kohdellaan hyväksyttävänä vastapuolena ja momentin 6 kohdan nojalla ammattimaisena asiakkaana kohdeltavaa yritystä, joka on pyytänyt, että sitä kohdellaan hyväksyttävänä vastapuolena.

Ehdotus vastaa direktiivin 24 artiklan 2 ja 3 kohtaa ja direktiivin täytäntöönpanosta annetun komission direktiivin 50 artiklaa.

Sijoittajan asemasta sopiminen ja sitä koskeva menettely

4 a §. Pykälän 1 momentin mukaan arvopaperinvälittäjä voisi kohdella 4 §:n 4 momentin 1-5 kohdan nojalla ammattimaisena pidettävää asiakasta tämän pyynnöstä ei-ammattimaisena asiakkaana. Asiakkaan vastuulla on pyytää ei-ammattimaisen asiakkaan kohtelua, jos asianomainen asiakas katsoo, ettei sillä ole riittävää kokemusta ja tietämystä arvioida tai hallita palveluun tai liiketoimeen liittyviä riskejä. Asiakkaan kohtelusta ei-ammattimaisena asiakkaana on sovittava kirjallisesti. Sopimuksesta on käytävä ilmi, sovelletaanko sitä yhteen tai useampaan palveluun tai liiketoimeen taikka yhteen tai useaan erityyppiseen arvopaperiin tai liiketoimeen.

Pykälän 2 momentin mukaan arvopaperinvälittäjän olisi ilmoitettava 1 luvun 4 §:n 4 momentin 2 kohdassa tarkoitetulle yritykselle ennen palvelun tarjoamista, että sitä kohdellaan saatavilla olevien tietojen perusteella ammattimaisena asiakkaana, jos tämän kanssa ei toisin sovita. Asiakkaalle olisi myös ilmoitettava, että se voi pyytää tällaista sopimusta varmistaakseen kattavamman sijoittajansuojan.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin menettelystä tilanteessa, jossa ei-ammattimainen asiakas haluaa itseään kohdeltavan 4 §:n 4 momentin 6 kohdassa tarkoitettuna ammattimaisena asiakkaana joko yleisesti tai tietyn sijoituspalvelun tai liiketoimen tai liiketoimi- tai arvopaperityypin osalta. Asiakkaan olisi kirjallisesti pyydyttävä arvopaperinvälittäjältä ammattimaisen asiakkaan kohtelua. Ennen kuin arvopaperinvälittäjä voi hyväksyä pyynnön, sen on varmistauduttava siitä, että asiakas täyttää 4 §:n 4 momentin 6 kohdassa asetetut vaatimukset. Arvopaperinvälittäjän on ilmoitettava asiakkaalle, ettei tämä ammattimaisena asiakkaana kuulu 4 luvussa tarkoitettujen menettelytapasäännösten suojan ja sijoituspalveluyrityksistä annetussa laissa tarkoitetun sijoittajien korvausrahasuojan piiriin. Asiakkaan olisi puolestaan ilmoitettava arvopaperinvälittäjälle, että tämä on tietoinen menettelytapasäännösten suojan ja korvausrahasuojan menettämisestä. Ilmoitukset on tehtävä kirjallisesti.

Asiakkaalla, joka on pyytänyt itseään kohdeltavan ammattimaisena asiakkaana, olisi oikeus peruuttaa pyyntönsä. Peruuttamisessa tulisi noudattaa soveltuvin osin vastaavaa menettelyä kuin menettelystä ammattimaisen sijoittajan aseman saamiseksi säädetään.

Kokeneita sijoittajia koskeva rekisteri

4 b §. Pykälä vastaa voimassa olevan lain 1 luvun 4 a §:ää

2 luku. Arvopaperien markkinointi liikkeeseenlasku ja tiedonantovelvollisuus

2 §. Pykälän soveltamisalaa ehdotetaan laajennettavaksi koskemaan myös sellaiset tilanteet, joissa arvopaperi haetaan kaupankäynnin kohteeksi monenkeskisen kaupankäynnin kaupankäyntilistalle. Myös tällaisissa tilanteissa liikkeeseenlaskijan tai sen, joka toimeksiannon nojalla hakee arvopaperin kaupankäynnin kohteeksi, olisi pidettävä yleisön saatavilla tasapuolisesti riittävät tiedot arvopaperin arvoon olennaisesti vaikuttavista seikoista.

7 §. Pykälää ehdotetaan muutettavaksi siten, että myös sellaisen arvopaperin liikkeeseenlaskijan, jonka arvopaperi on otettu kaupankäynnin kohteeksi monenkeskisen kaupankäynnin kaupankäyntilistalle, olisi pykälän tarkoittama jatkuva tiedonantovelvollisuus.

9 §. Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 2 momentti, jossa säädettäisiin osakkeenomistajan liputusvelvollisuudesta silloin, kun osake on otettu kaupankäynnin kohteeksi

monenkeskisen kaupankäynnin kaupankäyntilistalle. Liputusrajat olisivat kuitenkin julkista kaupankäyntiä harvemmat.

3 luku. Julkinen kaupankäynti

1 §. Pykälässä säädettäisiin arvopaperipörssi-toiminnan luvanvaraisuudesta. Säännös vastaisi voimassa olevaa 3 luvun 1 §:ää. Arvopaperipörssi-toiminnan toimiluvanvaraisuus perustuu rahoitusvälineiden markkinat -direktiivin 36 artiklaan, jonka 1 kohdan ensimmäisen alakohdan mukaan jäsenvaltioiden on myönnettävä säännellyn markkinan toimilupa vain niille järjestelmille, jotka noudattavat direktiivin säännöksiä.

2 §. Pykälässä säädettäisiin arvopaperipörssin toiminimestä ja se vastaisi voimassa olevaa 3 luvun 2 a §:ää.

3 §. Pykälässä säädettäisiin arvopaperipörssin toimiluvan myöntämisestä. Pykälän 1 momentti vastaisi voimassa olevaa 3 luvun 1 a §:ää. Säännökset toimilupahakemuksen sisällöstä annettaisiin kuitenkin valtiovarainministeriön asetuksella vastaavalla tavalla kuin esimerkiksi luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten kohdalla. Pykälällä ja sen nojalla annettavalla asetuksella pannaan samalla täytäntöön rahoitusvälineiden markkinat -direktiivin 36 artiklan 1 kohdan neljäs alakohta.

Pykälä 2 momentti korvaisi voimassa olevassa 3 luvun 2 §:n ensimmäisessä virkkeessä säädetyt arvopaperipörssin yleiset toimilupaedellytykset. Säännöksessä ei lueltaisi tyhjentävästi kaikkia toimilupaan ja arvopaperipörssin sääntöihin liittyviä vaatimuksia, vaan niistä säädettäisiin tarkemmin muualla lain 3 luvussa. Pykälällä saatettaisiin voimaan direktiivin 36 artiklan 1 kohdan toinen alakohta.

Pykälän 3 ja 4 momentti vastaisivat voimassa olevan 3 luvun 2 §:n 2 ja 3 momenttia.

Pykälän 5 momentin mukaan valtiovarainministeriöllä olisi valtuudet asettaa toimilupaan arvopaperipörssin liiketoimintaa koskevia, valvonnan kannalta välttämättömiä rajoituksia ja ehtoja. Ministeriöllä on vastaava valtuus myös voimassa olevan arvopaperimarkkinalain 3 luvun 2 §:n 1 momentin mukaan, mutta siinä ministeriön päätösvaltaa ei ole rajoitettu vain valvonnan kannalta välttämättömiin rajoituksiin ja ehtoihin.

Pykälän 6 momentissa säädettäisiin ajankohdasta, jona arvopaperipörssi voi aloittaa toimintansa. Momentilla muutettaisiin toimilupasääntely tältä osin vastaamaan luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten sääntelyä.

4 §. Pykälä vastaisi voimassa olevan 3 luvun 2 §:n 4 momenttia.

5 §. Pykälän säännös olisi uusi, ja sillä yhdenmukaistettaisiin säännökset toimilupien rekisteröinnistä kaupparekisteriin arvopaperipörssin kohdalla. Ehdotus perustuu kaupparekisterilain 18 b §:n säännökseen (1511/2001).

6 §. Säännös vastaisi voimassa olevan 3 luvun 2 d §:ää. Pykälän 1 momentissa säädetty ilmoitusvelvollisuuden alaraja muutettaisiin kuitenkin yhdenmukaiseksi luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten sääntelyn kanssa nostamalla se yhteen kymmenesosaan yhdestä kahdeskymmenesosasta. Pykälällä saatettaisiin voimaan rahoitusvälineiden markkinat

-direktiivin 38 artiklan 2 kohdan säännökset niin sanotusta omistajakontrollista niin, että sääntely on yhdenmukainen sen kanssa, mitä direktiivin 10 artiklan mukaisesti säädetään sijoituspalveluyrityksistä annetun lain 41 §:ssä.

7 §. Pykälä vastaisi voimassa olevaa arvopaperimarkkinalain 3 luvun 2 e §:ää. Pykälällä saatettaisiin voimaan samalla direktiivin 38 artiklan 1 ja 3 kohdat kuitenkin niin, että sääntely on yhdenmukaista sen kanssa, mitä sijoituspalveluyrityksistä direktiivin 10 artiklan mukaisesti säädetään sijoituspalveluyrityksistä annetun lain 42 §:ssä.

8 §. Pykälällä yhdenmukaistettaisiin arvopaperipörssin merkittäviä sidonnaisuuksia koskeva sääntely muiden rahoitusmarkkinoilla toimiluvanvaraista toimintaa harjoittavien yritysten kanssa. Voimassa olevassa laissa ei ole lainkaan merkittäviä sidonnaisuuksia koskevia säännöksiä.

9 §. Pykälä vastaisi voimassa olevaa 3 luvun 7 §:ää.

10 §. Pykälä vastaisi voimassa olevaa 3 luvun 7 a §:ää.

11 §. Pykälän 1 ja 2 momentti vastaisivat, 1 momentin 5 kohtaan tehtyä tarkennusta lukuun ottamatta, voimassa olevaa 3 luvun 2 c §:ää. Pykälällä pantaisiin täytäntöön direktiivin 36 artiklan 5 kohta. Pykälän 2 momentilla pannaan täytäntöön 36 artiklan 5 kohdan a alakohta kokonaisuudessaan.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin valtiovarainministeriön oikeudesta antaa määräyksiä siitä, miten toiminnan lopettamisen tulisi tapahtua. Pykälän 4 momentin mukaan valtiovarainministeriön olisi ilmoitettava toimiluvan peruuttamisesta rekisteriviranomaiselle.

12 §. Pykälä vastaisi voimassa olevaa 3 luvun 5 §:ää. Säännöksen sanamuotoon on kuitenkin tehty teknisiä korjauksia. Pykälässä säädettäisiin arvopaperipörssin koko toiminnan keskeyttämisestä. Rahoitustarkastuksen valtuuksista määrätä kaupankäynnin keskeyttämisestä yksittäisellä arvopaperilla säädettäisiin jäljempänä 7 luvun 1 a §:ssä.

13 §. Pykälä vastaisi voimassa olevaa 3 luvun 3 §:ää. Pykälän 1 momenttiin on kuitenkin tehty kaupankäyntimuotojen uudistamisesta johtuva tekninen muutos. Lisäksi siihen on lisätty lievennys, jonka mukaan arvopaperipörssi voisi harjoittaa momentissa tarkoitettuihin kaupankäynnin muotoihin ja palveluihin läheisesti liittyvää toimintaa.

14 §. Pykälässä säädettäisiin arvopaperipörssin säännöistä. Pykälässä lähtökohtana olisi voimassa oleva 3 luvun 4 §, mutta säännöstä muutettaisiin vastaamaan luvun uutta rakennetta ja rahoitusvälineiden markkinat -direktiiviä.

Pykälän 1 momentti sisältäisi säännökset arvopaperipörssin viranomaisvahvisteisten sääntöjen vähimmäissisällöstä. Pykälällä pantaisiin täytäntöön direktiivin 39 artiklan 1 kohdan d alakohta. Valtiovarainministeriön vahvistamissa säännöissä voisi kuitenkin olla muitakin määräyksiä, jotka eivät välittömästi liity julkiseen kaupankäyntiin.

Momentin 1 kohdan mukaan säännöissä olisi oltava tarkemmat määräykset siitä, miten julkinen kaupankäynti arvopaperipörssissä tapahtuu. Kysymys on esimerkiksi sellaisista kaupankäyntimenettelyä koskevista perusratkaisuista, kuten käydäänkö markkinapaikalla kauppaa sitovilla tarjouksilla vai tarjouskehotuksilla ja käydäänkö kauppaa jatkuvasti vai

määräajoin järjestettävissä huutokaupoissa. Kohta edellyttäisi sääntöihin kirjattavaksi vain kaupankäynnin pääpiirteet. Yksityiskohtaisemmat määräykset kaupankäynnistä pörssi voi antaa alemmanasteisissa säännöissä ja ohjeissa, mutta ne eivät voisi olla ristiriidassa pykälässä tarkoitettujen sääntöjen kanssa. Säännös vastaisi voimassa olevaa 3 luvun 4 §:n 1 momentin 2 kohtaa. Voimassa olevassa laissa edellytetty sääntöihin otettava maininta siitä, milloin kaupankäynti tapahtuu, on kuitenkin poistettu liian yksityiskohtaisena.

Momentin 2 kohdan mukaan säännöissä olisi oltava määräykset sitä, miten ja millä perusteilla arvopaperi otetaan julkisen kaupankäynnin kohteeksi. Tällä saatettaisiin voimaan direktiivin 40 artiklan 1 kohdan ensimmäinen alakohta. Säännös vastaisi voimassa olevaa 3 luvun 4 §:n 1 momentin 1 kohtaa, mutta lisäksi säännöissä olisi oltava tarkemmat määräykset siitä, miten ja millä perusteilla kaupankäynti arvopaperilla voidaan keskeyttää tai lopettaa.

Momentin 3 kohta vastaisi voimassa olevaa 3 luvun 4 §:n 1 momentin 5 kohtaa, kuitenkin niin, että se koskisi vain arvopaperien liikkeeseenlaskijoita.

Momentin 4 kohdan mukaan säännöissä olisi oltava määräykset siitä, miten ja millä perusteilla pörssivälittäjän ja muun arvopaperipörssissä toimivan oikeudet myönnetään ja peruutetaan. Kohdalla saatettaisiin voimaan direktiivin 42 artiklan 1 kohta.

Momentin 5 kohta vastaisi voimassa olevaa 3 luvun 4 §:n 1 momentin 5 kohtaa, kuitenkin niin, että se koskisi vain pörssivälittäjiä ja muita arvopaperipörssissä toimivia. Lisäksi sillä saatettaisiin voimaan direktiivin 42 artiklan 2 kohta.

Momentin 6 kohta vastaisi voimassa olevaa 3 luvun 4 §:n 1 momentin 6 kohtaa.

Momentin 7 kohdassa säädettäisiin arvopaperipörssin velvollisuudesta ottaa sääntöihin määräyksiä sellaisista kurinpitoseuraamuksista, joita voitaisiin määrätä sääntöjen rikkomisesta. Säännös korvaisi voimassa olevan 3 luvun 4 §:n 1 momentin 7 kohdan, jonka mukaan sääntöihin on otettava määräykset siitä, miten arvopaperipörssille lain mukaan kuuluvien valvontatehtävät toteutetaan. Ei ole tarkoituksenmukaista, että sääntöihin otettaisiin määräyksiä pelkästään pörssiä itseään koskevista valvontatehtävistä. Arvopaperipörssin valvontatehtävästä säädettäisiin erikseen luvun 22 §:ssä.

Pykälän 2 momentin mukaan arvopaperipörssin säännöt vahvistaisi, voimassa olevaa lakia vastaavasti, valtiovarainministeriö. Säännöt olisi vahvistettava, jos ne ovat arvopaperimarkkinalain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten mukaiset ja jos saadun selvityksen perusteella voidaan pitää todennäköisenä, että ne turvaavat luotettavan ja tasapuolisen julkisen kaupankäynnin. Vahvistamispäätös ei siten perustuisi tarkoituksenmukaisuusharkintaan, vaan olisi sidottua oikeusharkintaa. Muuten sääntely vastaisi voimassa olevaa 3 luvun 4 §:n 2 momenttia.

Pykälän 3 momentin säännökset hakemuksen käsittelystä vastaisivat voimassa olevia 3 luvun 4 §:n 2 momenttiin asiasta otettuja säännöksiä.

Pykälän 4 momentin säännös vastaisi voimassa olevan 3 luvun 4 §:n 3 momentin säännöstä. Säännös valtiovarainministeriön toimivallasta puuttua jälkeensä sääntöjen sisältöön on kuitenkin tarkistettu vastaamaan pykälän 2 momentin sanamuotoa.

15 §. Pykälän 1 momentti vastaisi sitä, mitä voimassa olevassa 3 luvun 2 §:n 1 momentissa säädetään arvopaperipörssiltä vaadittavista riittävästä taloudellisista toiminta-edellytyksistä. Momentilla saatettaisiin voimaan rahoitusvälineiden markkinat -direktiivin 39 artiklan f alakohta.

Pykälän 2 momenttiin otettaisiin uusi säännös arvopaperipörssin osakepääomalta edellytettävästä 730 000 euron vähimmäismäärästä. Määrä on direktiivin 5 artiklan 2 kohdan edellyttämällä tavalla yhdenmukainen sen kanssa, mitä ehdotetaan monenkeskistä kaupankäyntiä järjestävän sijoituspalveluyrityksen vähimmäisosakepääomaksi.

16 §. Pykälässä säädettäisiin arvopaperipörssin johtamisesta. Säännöksiä yhdenmuikaistettaisiin sen kanssa, mitä säädetään sijoituspalveluyritysten ja luottolaitosten johtamisesta. Pykälän 1—4 momentilla pantaisiin täytäntöön direktiivin 37 artikla.

Pykälän 5 momentin mukaan säännöksiä sovellettaisiin myös sellaiseen yhteisöön, jonka määräysvallassa arvopaperipörssi on. Sääntely on tarpeen arvopaperipörssitoiminnan luotettavuuden varmistamiseksi, koska tällainen yhteisö voi tosiasiallisesti ohjata arvopaperipörssin toimintaa.

17 §. Pykälässä säädettäisiin arvopaperipörssin toiminnan luotettavasta järjestämisestä samaan tapaan kuin sijoituspalveluyrityksistä annetun lain 33 §:ssä ja 35 §:ssä säädetään sijoituspalveluyrityksen toiminnan järjestämisestä. Arvopaperipörssiltä ei kuitenkaan edellytettäisi asiakasvalitusten käsittelyn varmistamista samalla tavalla kuin sijoituspalveluyrityksiltä, koska arvopaperipörssillä ei ole asiakkaita samassa merkityksessä. Pykälällä saatettaisiin voimaan rahoitusvälineiden markkinat -direktiivin 39 artiklan a, b ja c alakohdat.

Lisäksi Rahoitustarkastus oikeutettaisiin antamaan tarkempia määräyksiä 1 momentissa tarkoitettua arvopaperipörssin toiminnan luotettavasta järjestämisestä. Määräyksenantovaltuutta ei voitaisi lainsäädäntöteknisesti kytkeä suoraan direktiivin täytäntöönpanodirektiiviin samalla tavalla kuin sijoituspalveluyritysten kohdalla, mutta käytännössä kysymys on samantyyppisestä teknisestä ja vähämerkityksellisestä sääntelystä. Lisäksi direktiivin 5 artiklan 2 kohdan mukaisesti arvopaperipörssin, joka järjestää monenkeskistä kaupankäyntiä, on täytettävä direktiivin 13 artiklan nojalla sijoituspalveluyrityksille asetetut vaatimukset.

18 §. Pykälässä arvopaperipörssille säädettäisiin samanlainen velvollisuus laatia sisäiset ohjeet arvopaperipörssissä vaikuttavassa asemassa oleville henkilöille henkilökohtaista kaupankäyntiä varten kuin sijoituspalveluyrityksistä annetun lain 34 §:ssä säädetään.

19 §. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin arvopaperipörssin velvollisuudesta toimittaa Rahoitustarkastukselle jäljennöksiä tilinpäätösasiakirjoista, tilintarkastuskertomuksista ja arvopaperipörssin yhtiökokousten pöytäkirjoista. Velvollisuudesta toimittaa asiakirjoja valvontaviranomaiselle on perustuslakivaliokunnan mukaan säädettävä eduskuntalaintasoisella säännöksellä (PeVL 67/2002 vp). Tarkemmat määräykset jäljennösten toimittamisesta Rahoitustarkastus voisi antaa Rahoitustarkastuksen annetun lain 15 §:n 2 momentin nojalla.

20 §. Pykälässä säädettäisiin julkisen kaupankäynnin julkisuudesta. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin yleisesti arvopaperipörssin velvollisuudesta julkistaa tietoja tarjouksista tai tarjouskehotuksista ja kaupoista asianomaisessa arvopaperipörssissä julkisen kaupankäynnin kohteena olevilla arvopapereilla. Säännös korvaisi arvopaperipörssin voimassa olevan 3 luvun 4 §:n 1 momentin 3 kohdan mukaisen velvollisuuden ottaa viranomaisvahvisteisiin sääntöihin määräyksiä kaupankäynnin julkisuudesta. Tietojen julkistamisvelvollisuus koskisi vain tarjouksia tai tarjouskehotuksia, jonka pörssivälittäjä tai muu arvopaperipörssissä toimiva on tehnyt asianomaisen pörssin julkisen kaupankäynnin piirissä. Samalla tavalla velvollisuus julkistaa tietoja kaupoista koskisi vain asianomaisen arvopaperipörssin julkisessa kaupankäynnissä toteutuneita kauppvoja.

Pykälä 2 momentti sisältää sääntelyn selvyuden vuoksi viittauksen komission täytäntönpäätöksiin, jossa säädetään tarkemmin arvopaperipörssin velvollisuudesta julkistaa yleisölle tietoja julkisesta kaupankäynnistä. Komission asetus koskee kuitenkin vain 1 luvun 2 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettuja osakkeita tai niihin kohdistuvia talletustodistuksia. Asetus sisältää säännöksiä siitä, mitä tietoja ja miten arvopaperipörssin on yleisölle julkistettava ja millaisia poikkeuksia näistä velvollisuuksista on tai voidaan myöntää. Suoraan sovellettava komission asetus sisältää kaikki direktiivin 44 ja 45 artiklan täytäntöön panemiseksi tarvittavat säännökset ja siksi pelkkä viittaus asetukseen on riittävä.

21 §. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin direktiivin 39 artiklan e alakohdan mukaisesti yleisesti arvopaperipörssin velvollisuudesta järjestää julkisessa kaupankäynnissä tehtyjen kauppajen selvitys. Järjestelyillä tarkoitetaan tässä esimerkiksi tietoteknisiä ja muita järjestelyjä, joilla direktiivin tarkoittamalla tavalla varmistetaan, että julkisessa kaupankäynnissä syntyneet velvoitteet oikea-aikaisesti määritetään ja toteutetaan. Arvopaperipörssillä voi olla tässä tarkoitettuja järjestelyjä useiden selvitysyhteisöjen tai selvitys- ja talletuslaitosten kanssa.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin edellytyksistä, joiden mukaisesti arvopaperipörssi voisi arvopaperikaupoista johtuvien velvoitteiden määrittämiseksi ja toteuttamiseksi käyttää myös muuta Euroopan talousalueella sijaitsevaa selvitys- tai talletuslaitosta. Lainkohdasta johtuisi, että arvopaperipörssi voisi selvittää kaikki kaupat tai osan niistä muussa kuin arvopaperimarkkinalain tarkoittamassa selvitysyhteisössä tai käyttää muuta yhteisöä kuin arvo-osuusjärjestelmästä annetussa laissa tarkoitettua arvopaperikeskusta. Nykyisin Suomessa toimii ainoastaan yksi selvitysyhteisö, Suomen Arvopaperikeskus Oy, joten arvopaperipörssin valintamahdollisuudet kohdistuvat käytännössä vastaavatyypisiin ulkomaisiin yhteisöihin. Muun kuin arvopaperimarkkinalaissa tarkoitetun selvitysyhteisön käyttämisen edellytyksenä olisi, että arvopaperipörssin ja selvitys- ja talletuslaitosten välillä on sellaiset yhteistoimintajärjestelyt, kuten tehokkaat ja luotettavat tietoliikenneyhteydet, joiden käyttö ei vaaranna julkisen kaupankäynnin luotettavuutta.

Ehdotettu säännös perustuu rahoitusvälineiden markkinat -direktiivin 46 artiklan 1 kohtaan, jonka mukaan jäsenvaltio ei saa kieltää säänneltyä markkinää käyttämästä myös muuta kuin kotimaista selvitysyhteisöä, keskusvastapuolta tai selvitysjärjestelmää.

Kolmannessa momentissa säädettäisiin arvopaperipörssin velvollisuudesta ilmoittaa Rahoitustarkastukselle ja Suomen Pankille muutoksista 1 momentissa tarkoitetuissa järjestelyissä. Ilmoitus on tarpeen 4 momentissa säädetyn kieltovaltuuden takia.

Pykälän 4 momentissa säädetään direktiivin 46 artiklan 2 kohdan ensimmäisen alakohdan mukaisesti, että Rahoitustarkastus voi kieltää järjestelyt ulkomaisen selvitysyhteisön kanssa vain, jos se todennäköisesti vaarantaa julkisen kaupankäynnin luotettavuuden.

22 §. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin voimassa olevaa 3 luvun 6 §:n 1 kohtaa vastaavalla tavalla arvopaperipörssin arvopaperipörssitoimintaan kuuluvasta valvontatehtävistä. Viittaus arvopaperimarkkinalain ja sen nojalla annettujen sääntöjen ja määräysten sekä arvopaperipörssin sääntöjen noudattamisen valvontaan viittaisi varsinaisen markkinavalvonnan lisäksi kaupankäynnin kohteeksi otettavia arvopapereita ja niiden liikkeeseenlaskijoiden kelpoisuutta koskevaan valvontaan sekä liikkeeseenlaskijoiden tiedonantovelvollisuuden valvontaan ensi- ja jälkimarkkinoilla.

Pykälän 1 momentilla saatettaisiin voimaan rahoitusvälineiden markkinat -direktiivin 43 artiklan 1 kohdan säännökset varsinaisen kaupankäynnin valvonnasta. Lisäksi saatettaisiin voimaan 40 artiklan 4 kohdan säännökset kaupankäynnin kohteeksi ottamisesta säännellylle markkinalle ja direktiivin 40 artiklan 3 kohdan ensimmäisen alakohdan mukaiset säännökset liikkeeseenlaskijoiden tiedonantovelvollisuuden valvonnasta.

Pykälän 2 momentti vastaisi voimassa olevan 3 luvun 6 §:n 3 kohtaa. Säännös perustuu direktiivin 43 artiklan 2 kohtaan. Artiklan edellyttämä pörssin velvollisuus avustaa väärinkäytösten tutkinnassa toteutuisi sitä kautta, että Rahoitustarkastuksella on oikeus saada arvopaperipörssiltä esimerkiksi kaikki markkinavalvonnan kannalta tarpeelliset tiedot.

23 §. Pykälässä säädettäisiin arvopaperipörssin velvollisuudesta keskeyttää kaupankäynti arvopaperilla. Kysymys olisi poikkeuksellisesta, esimerkiksi kaupankäynnin lopettamista edeltävästä, pidempiaikaisesta keskeyttämisestä, minkä vuoksi säännöksestä on poistettu voimassa olevan 3 luvun 6 §:n 5 kohdan ”muun arvopaperin hinnanmuodostukseen vaikuttavan seikan vuoksi”. Lyhytaikaisista kaupankäyntitauoista ei säädettäisi lain tasolla, vaan niistä voitaisiin määrätä arvopaperipörssin säännöissä. Pykälän 1 momentti vastaisi muuten asiallisesti voimassa olevan 3 luvun 6 §:n 5 kohtaa.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin arvopaperipörssin velvollisuuksista julkistaa keskeyttämispäätös ja ilmoittaa siitä Rahoitustarkastukselle. Säännöksillä pantaisiin täytäntöön kaupankäynnin keskeyttämisen osalta direktiivin 41 artiklan 1 kohdan toinen alakohta.

Lainsäädännön selkeyden vuoksi pykälän 3 momentissa viitattaisiin lain 7 luvun säännöksiin Rahoitustarkastuksen oikeudesta keskeyttää arvopaperin julkinen kaupankäynti.

24 §. Pykälässä säädettäisiin arvopaperipörssitoiminnan ulkoistamisesta. Sääntely olisi samansisältöinen kuin sijoituspalveluyrityksistä annetun lain 29–30 §:ssä säädetään toiminnan ulkoistamisesta ja sen edellytyksistä.

25 §. Pykälä vastaa pitkälti voimassa olevan 3 luvun 6 a §:ää. Pykälässä on vain perussäännökset oikeudesta osallistua julkiseen kaupankäyntiin. Tarkemmin edellytyksistä päättää arvopaperipörssi. Määräykset edellytyksistä on sisällytettävä pörssin viranomaisvahvisteisiin sääntöihin.

Pykälän 1 momentin sanamuotoa muutettaisiin teknisesti, koska sen pitää kattaa laissa tarkoitettujen arvopaperinvälittäjien ohella myös sellaiset Euroopan talousalueella toimiluvan saaneet arvopaperinvälittäjät, joilla ei ole sivuliikettä Suomessa. Säännös on direktiivin 33 artiklan 1 kohdan b alakohdan mukaisesti muutettu pörssiä velvoittavaksi.

Pykälän 2 momentissa säädetään Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa kotipaikan omaavan muun henkilön kuin arvopaperinvälittäjän mahdollisuudesta osallistua julkiseen kaupankäyntiin. Sanamuodon mukaisesti arvopaperipörssi voi kuitenkin säännöksään määrätä, ottaako se muita kuin arvopaperinvälittäjiä jäseniksi. Toisin kuin voimassa olevassa laissa, muu arvopaperipörssissä toimiva voisi olla myös luonnollinen henkilö. Lisäksi momentissa säädetään tarkemmin, millä edellytyksillä muille henkilöille kuin arvopaperinvälittäjille voidaan myöntää muun arvopaperipörssissä toimivan oikeudet. Ehdotus vastaa direktiivin 42 artiklan 3 kohtaa.

Pykälän 3 momentti sisältää voimassa olevan 3 luvun 6 a §:n 2 momenttia vastaavan säännöksen Euroopan talousalueen ulkopuolisesta valtiosta tulevista arvopaperinvälittäjistä. Momentti kattaa myös sellaiset arvopaperinvälittäjät, joilla ei ole sivuliikettä Suomessa. Lisäksi siihen sisällytettäisiin myös sellaiset muut henkilöt kuin arvopaperinvälittäjät, jos henkilöllä ei ole kotipaikkaa Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa.

Pykälän 4 momentti vastaa voimassa olevan 3 luvun 6 a §:n 3 momenttia.

Pykälän 5 momentti vastaa voimassa olevan 3 luvun 6 §:n 1 momentin 4 kohtaa siltä osin kuin kysymys on pörssivälittäjän ja muun arvopaperipörssissä toimivan oikeuksien myöntämisestä ja peruuttamisesta. Ilmoitusvelvollisuuden vuoksi ei ole tarpeellista säätää erikseen direktiivin 42 artiklan 7 kohdan edellyttämää säännöllistä luetteloa pörssivälittäjistä ja muiden osapuolista.

26 §. Pykälässä säädettäisiin pörssivälittäjän ja muuan arvopaperipörssissä toimivan oikeudesta käyttää kauppojen toteutusvaiheessa myös muuta selvitysyhteisöä kuin arvopaperipörssin valitsemaa yhteisöä. Lainkohdasta johtuisi, että pörssivälittäjän tai muun arvopaperipörssissä toimivan ei tarvitsisi olla selvitysosapuolena siinä selvitysyhteisössä, jonka kanssa arvopaperipörssillä on rahoitusvälineiden markkinat -direktiivin tarkoitamat järjestelyt. Edellytyksenä oikeuden käyttämiselle olisi, että valittujen järjestelmien välillä olisi sellaiset yhteistoimintajärjestelyt, jotka eivät todennäköisesti vaaranna julkisen kaupankäynnin luotettavuutta. Lainkohdassa esitetty valintaoikeus perustuu rahoitusvälineiden markkinat -direktiivin 34 artiklan 2 kohtaan.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin pörssivälittäjien ja muiden arvopaperipörssissä toimivien velvollisuudesta ilmoittaa etukäteen, jos he käyttävät kauppojen toteutukseen muuta kuin tämän pykälän 1 momentin mukaisia järjestelyjä. Ilmoitusvelvollisuus perustuu 3 momentissa ehdotettuun Rahoitustarkastuksen kiello-oikeuteen.

Pykälän 3 momentin mukaan Rahoitustarkastus voisi kieltää muun kuin 1 momentin mukaisten järjestelyjen käytön vain, jos se todennäköisesti vaarantaa julkisen kaupankäynnin luotettavuuden. Kieltovaltuus perustuu direktiivin 34 artiklan 2 kohtaan.

Rahoitusvälineiden markkinat -direktiivin 34 artiklan 3 kohdan mukaan sijoituspal-

veluyrityksille myönnetty valinta-oikeus ei rajoita keskusvastapuolijärjestelmien tai arvopaperikaupan selvitysjärjestelmien ylläpitäjien oikeutta kieltäytyä kaupallisten syiden vuoksi antamasta pyydettyjä palveluita käyttöön. Direktiivin soveltamisala ei koske selvitysyhteisöjä, joten tätä direktiivin kohtaa ei ole tarpeen erikseen kirjoittaa lakiin.

27 §. Pykälässä säädettäisiin vähimmäisvaatimuksista, joilla arvopaperi voidaan ottaa julkisen kaupankäynnin kohteeksi. Lisäksi jos arvopaperipörssi järjestää arvopapereiden julkista kaupankäyntiä virallisella listalla, säädetään kaupankäynnin kohteeksi ottamisesta erikseen tämän luvun 31 §:ssä ja niitä säännöksiä sovelletaan ensisijaisesti. Käytännössä pörssin on kuitenkin määrättävä omissa säännöissään niistä vaatimuksista, joilla arvopaperi otetaan julkisen kaupankäynnin kohteeksi.

Pykälän 1 momentti vastaa voimassa olevan 3 luvun 10 §:n 1 momenttia. Samalla sillä pannaan täytäntöön direktiivin 40 artiklan 1 kohdan toinen alakohta. Lisäksi momentissa selvytyden vuoksi viitataan komission asetukseen, jossa säädetään tarkemmin edellytyksistä, joilla arvopaperi voidaan ottaa kaupankäynnin kohteeksi säännellyllä markkinalla. Komission asetuksen edellytykset ovat suoraan sovellettavaa oikeutta, ja pörssin säännöt eivät saa olla niiden kanssa ristiriidassa.

Pykälän 2 momentissa säädetään arvopaperipörssin oikeudesta ottaa julkisen kaupankäynnin kohteeksi arvopaperi myös ilman liikkeeseenlaskijan suostumusta. Sääntely perustuu direktiivin 40 artiklan 5 kohtaan muuten paitsi, että soveltamisala on siinä mielessä laajempi, että se koskee muitakin kuin Euroopan talousalueella julkista kaupankäyntiä vastaavan kaupankäynnin kohteeksi otettuja arvopapereita.

Pykälän 3 momentissa säädetään arvopaperipörssin velvollisuudesta ilmoittaa arvopaperin liikkeeseenlaskijalle kaupankäynnin aloittamisesta, jos arvopaperi otetaan kaupankäynnin kohteeksi ilman liikkeeseenlaskijan suostumusta. Sääntely vastaa sitä, mitä aikaisemmin säädettiin muusta julkisesta kaupankäynnistä 3 luvun 12 §:n 2 momentissa paitsi, ettei säännös sisällä 30 päivän minimiaikaa. Samalla sillä pannaan täytäntöön direktiivin 40 artiklan 5 kohdan vaatimus.

Pykälän 4 momentti vastaa voimassa olevan 3 luvun 6 §:n 1 momentin 4 kohtaa siltä osin kuin kysymys on arvopaperin ottamisesta julkisen kaupankäynnin kohteeksi. Säännös on tarpeellinen myös esimerkiksi sen vuoksi, että Rahoitustarkastus voi pitää yllä kaupparaportointia varten tarvittavia tietoja.

28 §. Pykälässä säädettäisiin julkisen kaupankäynnin lopettamisesta. Säännös vastaisi osin voimassa olevan 3 luvun 11 §:n 3 momentissa säädettyjä vaatimuksia. Merkittävin muutosehdotus säännöksessä on se, että säännöksestä poistettaisiin vaatimus, ettei ”tavanomainen ja säännöllinen kaupankäynti arvopaperilla” ole enää mahdollista. Lisäksi säännöksen sanamuodon ”olennainen” korvattaisiin lievemällä ilmaisulla ”merkittävä”.

Muutoksen taustalla on se, että oikeuskäytännössä viralliselta pörssilistalta poistamisen vaatimuksia on sovellettu erittäin tiukasti. Tämän vuoksi kaupankäynnin kohteena on ollut eräiden liikkeeseenlaskijoiden arvopapereita, joiden arvopaperit eivät esimerkiksi liikkeeseenlaskijan pysyvästi heikosta taloudellisesta tilasta johtuen ole pitkään aikaan

täyttäneet julkisen kaupankäynnin vaatimuksia. Muutoksella pyritään siihen, että kaupankäynnin lopettaminen olisi tosiasiallisesti mahdollista tällaisissa tilanteissa.

Julkisen kaupankäynnin lopettaminen olisi myös jatkossa poikkeuksellinen toimenpide, sillä se useissa tapauksissa heikentää sijoittajan suojaa jälkimarkkinoiden puuttuessa. Siten sen arvioinnissa, aiheutuuko kaupankäynnin lopettamisesta merkittävästi haittaa sijoittajille, voitaisiin ottaa huomioon muun muassa se, otetaanko arvopaperi kaupankäynnin kohteeksi esimerkiksi monenkeskisen kaupankäynnin kaupankäyntilistalle. Osana kokonaisarviota voitaisiin ottaa huomioon esimerkiksi se, onko yhtiökokous tehnyt asiassa päätöksen.

Pykälän 1 momentti perustuisi rahoitusvälineiden markkinat -direktiivin 41 artiklan 1 kohtaan, jossa säädetään kaupankäynnin lopettamisesta.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin voimassa olevasta laista poiketen erikseen mahdollisuudesta lopettaa julkinen kaupankäynti myös liikkeeseenlaskijan hakemuksesta. Tällöin ei edellytetä, että arvopaperi tai sen liikkeeseenlaskija ei enää täyttäisi arvopaperipörssin sääntöjen vaatimuksia. Edellytyksenä myös tällöin on, ettei julkisen kaupankäynnin lopettamisesta aiheudu voimassa olevan lain mukaisesti merkittävää haittaa sijoittajille tai niin kuin direktiivi edellyttää arvopaperimarkkinoiden asianmukaiselle toiminnalle.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin arvopaperipörssin velvollisuudesta julkaista päätös kaupankäynnin lopettamisesta ja ilmoittaa siitä Rahoitustarkastukselle, jolla olisi velvollisuus ilmoittaa lopettamisesta Euroopan talousalueeseen kuuluvien valtioiden Rahoitustarkastusta vastaaville toimivaltaisille viranomaisille. Lainkohta perustuisi direktiivin 41 artiklan 1 kohdan toisen alakohtaan.

Lisäksi pykälän 4 momentissa viitataan siihen, että 7 luvun 2 §:n 1 momentin nojalla markkinaoikeudella on myös oikeus kieltää julkinen kaupankäynti yksittäisellä arvopaperilla.

29 §. Pykälässä säädettäisiin arvopaperipörssin mahdollisuudesta pitää Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2001/34/EY arvopaperien ottamisesta viralliselle pörssilistalle sekä siihen liittyvästä tiedonantovelvollisuudesta mukaista virallista listaa. Direktiivi ei edellytä arvopaperipörssiä pitämään virallista listaa. Arvopaperipörssin, joka pitää virallista listaa, olisi otettava määräyksiä siitä arvopaperipörssin sääntöihin.

Virallinen lista ei olisi julkisesta kaupankäynnistä erillinen kaupankäynnin muoto, vaan ainoastaan lista sellaisista julkisen kaupankäynnin kohteeksi otettavista ja olevista arvopapereista, joihin sovelletaan direktiivin 2001/34/EY mukaisia erityisiä listalleotto- ja listaltapoistamisvaatimuksia. Arvopaperipörssin sääntöjen olisi tältä osin täytettävä direktiivin vaatimukset.

30 §. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin viralliselle listalle ottamisen vähimmäisvaatimuksista viittaamalla ensinnäkin julkisen kaupankäynnin kohteeksi ottamisen edellytyksiin tämän luvun 27 §:n 1 momentissa. Lisäksi voimassa olevan lain mukaisesti säädettäisiin, että kaupankäyntiin virallisella listalla noudatettaisiin direktiivin 2001/34/EY täytäntöön panemiseksi annettua valtiovarainministeriön asetusta. Vaatimukset olisivat

tiukemmat kuin komission täytäntöönpanoasetuksessa säädetään säännellyille markkinoille kaupankäynnin kohteeksi ottamisesta. Keskeinen ero olisi myös se, että viralliselle listalle arvopaperi voidaan ottaa vain liikkeeseenlaskijan hakemuksesta.

Pykälän 2-4 momentissa säädettäisiin voimassa olevan 3 luvun 10 §:n 3-5 momenttia vastaavasti eräistä erityisistä vaatimuksista, jotka soveltuisivat vain viralliselle listalle ottamiseen.

Lisäksi julkisesta kaupankäynnistä muuten poiketen säädettäisiin pykälän 5-7 momentissa listalleottohakemuksen hylkäämisestä, hakemuksen käsittelyajasta ja liikkeeseenlaskijan valitusoikeudesta. Sääntely vastaisi asiallisesti voimassa olevan 3 luvun 11 §:n 1-2 ja 4 momenttia.

31 §. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin, että tämän luvun 28 §:n säännökset julkisen kaupankäynnin lopettamisesta soveltuisivat myös arvopaperin poistamiseen viralliselta listalta. Samanlainen sääntely on tarpeellinen sen vuoksi, että arvopaperipörssi saattaa järjestää julkista kaupankäyntiä vain viralliselle listalle otetuilla arvopapereilla. Toisaalta jos arvopaperipörssi järjestää julkista kaupankäyntiä myös muilla arvopapereilla ja viralliselta listalta poistettava arvopaperi säilyy siksi julkisen kaupankäynnin kohteena, voidaan tämä seikka ottaa huomioon arvioitaessa, onko käsillä listalta poistamisen estäviä seikkoja.

Julkisesta kaupankäynnistä poiketen pykälän 2 momentissa säädettäisiin liikkeeseenlaskijan oikeudesta valittaa arvopaperipörssin päätöksestä poistaa arvopaperi listalta Rahoitustarkastukselle. Lisäksi valitusoikeus olisi sijoittajien etujen valvomiseksi toimivalla rekisteröidyllä yhdistyksellä ja sijoittajalla, joka omistaa kyseisiä arvopapereita tai niihin oikeuttavia arvopapereita. Asiallisesti säännös vastaisi voimassa olevan 3 luvun 11 §:n 4 momentin säännöstä.

32 §. Pykälä vastaisi voimassa olevan arvopaperimarkkinalain 3 luvun 15 §:ää. Siitä ehdotetaan kuitenkin poistettavaksi vaatimus siitä, että ilmoittamista luetteloon pyydetäisiin valtiovarainministeriöltä erikseen sääntöjen vahvistamista koskevassa hakemuksessa. Tämä vaatimus ei ole rahoitusvälineiden markkinat -direktiivin mukainen. Lisäksi sanamuotoa on muutettu vastaamaan paremmin direktiivin vaatimuksia. Pykälällä saatettaisiin voimaan direktiivin 47 artikla.

33 §. Pykälässä säädettäisiin arvopaperipörssin toiminnasta toisessa Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa. Suoran kaupankäyntimahdollisuuden tarjoamisella tarkoitettaisiin sellaisia teknisiä kaupankäyntijärjestelyjä (englanniksi trading screens), jotka mahdollistavat suoran etäjäsenyyden arvopaperipörssissä. Arvopaperipörssin olisi tehtävä tästä hyvissä ajoin ilmoitus Rahoitustarkastukselle. Ilmoitusvelvollisuus sisältäisi velvollisuuden ilmoittaa valtio, jossa mahdollisuutta tarjotaan, sekä kuvaus teknisistä ynnä muista järjestelyistä.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin Rahoitustarkastuksen velvollisuudesta ilmoittaa saamansa tieto sen Euroopan talousalueeseen kuuluvan valtion Rahoitustarkastusta vastaavalle toimivaltaiselle viranomaiselle, johon sijoittautuneille arvopaperinvälittäjille tai muille henkilöille arvopaperipörssi aikoo tarjota kaupankäyntimahdollisuutta. Pykälän 1

ja 2 momentilla pannaan täytäntöön direktiivin 42 artiklan 6 kohdan toinen alakohta.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin Rahoitustarkastuksen velvollisuudesta ilmoittaa toisesta Euroopan talousalueeseen kuuluvasta valtiosta olevan Rahoitustarkastusta vastaavan toimivaltaisen viranomaisen pyynnöstä, mille arvopaperinvälittäjälle tai muulle henkilölle arvopaperipörssi on myöntänyt pörssivälittäjän tai muun arvopaperipörssissä toimivan oikeudet. Pykälän 3 momentilla saatettaisiin voimaan direktiivin 42 artiklan 6 kohdan kolmas alakohta.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin vielä, että 1-3 momentin säännöksiä noudatettaisiin myös arvopaperipörssin järjestämään monenkeskiseen kaupankäyntiin. Euroopan talousalueen osalta säännös perustuu direktiivin 31 artiklan 6 kohtaan.

34 §. Pykälässä säädettäisiin ulkomaisen arvopaperipörssin toiminnasta Suomessa. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin rahoitusvälineiden markkinat -direktiivin 42 artiklan 6 kohdan toisen alakohdan mukaisesti Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa toimiluvan saaneen säännellyn markkinan oikeudesta tarjota suora mahdollisuus osallistua kaupankäyntiin Suomessa sijaitseville arvopaperinvälittäjille ja muille yhteisöille.

Pykälän 2 momentin säännös ei perustuisi suoranaisesti direktiiviin, mutta samalla on johdonmukaista säätää myös Euroopan talousalueen ulkopuolisista valtioista tulevien arvopaperipörssien oikeudesta tarjota suoraa mahdollisuutta osallistua kaupankäyntiin Suomesta käsin. Toiminta säädetään luvanvaraiseksi samalla tavalla kuin sijoituspalveluiden tarjoaminen on toimiluvanvaraista rajan yli Suomeen Euroopan talousalueen ulkopuolisesta valtiosta.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin vielä, että 1-2 momentin säännöksiä noudatettaisiin myös ulkomaisen arvopaperipörssin järjestämään monenkeskiseen kaupankäyntiin. Euroopan talousalueen osalta säännös perustuu direktiivin 31 artiklan 6 kohtaan.

35 §. Pykälässä kiellettäisiin julkisen kaupankäynnin markkinointi antamalla totuudenvastaisia tai harhaanjohtavia tietoja taikka käyttämällä hyvän tavan vastaista tai muuten sopimatonta menettelyä. Pykälä vastaisi nykyisen lain 3 luvun 17 §:ää.

3 a luku. Monenkeskinen kaupankäynti

1 §. Pykälässä säädettäisiin, että vain arvopaperipörssi, optiokauppalaissa tarkoitettu optioyhteisö ja arvopaperinvälittäjä saa järjestää monenkeskistä kaupankäyntiä.

Rahoitusvälineiden markkinat -direktiivin mukaan sijoituspalveluyritykset ja markkinoiden ylläpitäjät saavat ylläpitää monenkeskistä kaupankäyntijärjestelmää. Sijoituspalveluyritysten ylläpitäessä kaupankäyntijärjestelmää kyseessä on sijoituspalveludirektiivin liitteen I A osa 8 kohdan mukainen toiminta, jonka tarjoaminen edellyttää 5 artiklan 1 kohdan mukaan lupaa toimivaltaiselta viranomaiselta. Ehdotetussa uudessa sijoituspalveluyrityksistä annettavassa laissa säädettäisiin siitä, että monenkeskisen kaupankäynnin järjestäminen olisi toimilupaa edellyttävä sijoituspalvelu.

Lainkohdalla saatettaisiin voimaan direktiivin 5 artiklan 2 kohta, jonka mukaan markkinoiden ylläpitäjät voivat myös ylläpitää monenkeskistä kaupankäyntijärjestelmää edellyttäen, että ne noudattavat direktiivin II osaston 1 luvun säännöksiä sijoituspalveluyrityksen toimiluvan myöntämisedellytyksistä ja -menettelystä, lukuun ottamatta 11 artiklan säännöksiä jäsenyydestä sijoittajien korvausrahostossa ja 15 artiklan säännöksiä suhteista kolmansiin maihin.

Direktiivin 5 artiklan 2 kohta ehdotetaan saatettavaksi voimaan siten, että arvopaperipörssin ja optioyhteisön toimilupavaatimukset yhdenmukaistetaan direktiivin edellyttämiltä osin sijoituspalveluyritysten kanssa edellä 3 luvun perusteluissa kuvatulla tavalla. Esityksen tavoitteena on mahdollistaa se, että arvopaperipörssi voisi toimiluvullaan järjestää myös monenkeskistä kaupankäyntiä. Samalla on pyritty siihen, että lainsäädäntö ei tarpeettomasti nosta arvopaperipörssin tai optioyhteisön kynnystä perustaa vaihtoehtoisia markkinapaikkoja julkisen kaupankäynnin rinnalle.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin erillisestä kaupankäyntilistasta, jota monenkeskisen kaupankäynnin järjestäjä voisi pitää tietyistä arvopapereista. Kaupankäyntilistaa koskeva sääntely ei perustuisi rahoitusvälineiden markkinat -direktiiviin, vaan kaupankäyntilistalle asetetut lisävaatimukset perustuvat kansalliseen harkintaan. Kaupankäyntilistalla tapahtuva kaupankäynti olisi kuitenkin kaupankäyntiä direktiivin tarkoittamassa monenkeskisessä kaupankäyntijärjestelmässä.

Tällaiselle kaupankäyntilistalle voitaisiin ottaa arvopaperi ainoastaan liikkeeseenlaskijan omasta hakemuksesta. Arvopaperin ottamisesta kaupankäyntilistalle johtuisi liikkeeseenlaskijalle muun muassa velvollisuus laatia esite, julkistaa markkinapaikalla tietoja, jotka ovat omiaan vaikuttamaan arvopaperin arvoon tai hintaan ja noudattamaan muutoinkin markkinapaikan säännöissä asetettuja velvoitteita.

Lainkohdan tavoitteena on erityisesti mahdollistaa rahoituksen hankkimista pääomamarkkinoilta sellaisille pienille ja keskisuurille yrityksille, joille listautuminen julkiseen kaupankäyntiin ja siitä johtuvat velvoitteet ovat liian raskaita täytettäväksi. Viime vuosina useilla keskeisillä arvopaperimarkkinoilla on perustettu vastaavia kansallisesti säänneltyjä markkinoita, joilla kynnys listautumiseen on julkista kaupankäyntiä alhaisempi. Tällaisen markkinapaikan sääntelylle on myös Suomessa selvä tarve, sillä kynnys julkiseen kaupankäyntiin listautumiselle on noussut viime vuosina johtuen muun muassa kattavasta Euroopan unionin tason sääntelystä.

2 §. Pykälän 1 momentin mukaan kaupankäynnin järjestäjän olisi laadittava ja pidettävä yleisön saatavilla säännöt. Lain tasolla säädettäisiin rahoitusvälineiden markkinat -direktiivin 14 artiklan mukaisesti ainoastaan sääntöjen sisällön vähimmäisvaatimuksista. Kaupankäynnin järjestäjä voisi asettaa säännöissään lakia tiukempia velvoitteita.

Pykälän 1 momentin 1 kohdan mukaan säännöissä olisi oltava määräykset siitä, miten ja millä perusteilla arvopaperi otetaan kaupankäynnin kohteeksi. Lainkohta perustuu direktiivin 14 artiklan 2 kohtaan, jonka mukaan kaupankäynnin järjestäjän on luotava avoimet säännöt perusteista, joiden mukaan järjestelmässä kaupankäynnin kohteena olevat rahoitusvälineet määritellään.

Kohdan 2 mukaan kaupankäynnin järjestäjän olisi säännöissään mainittava, miten kaupankäynti tapahtuu. Kohta perustuu direktiivin 14 artiklan 1 kohtaan, jossa edellytetään, että säännöissä on vahvistettava objektiiviset perusteet toimeksiantojen tehokasta toteutusta varten.

Kohdan 3 mukaan säännöissä olisi määrättävä, miten ja millä perusteilla kaupankäyntiosapuolen oikeudet myönnetään ja peruutetaan. Lainkohta perustuu direktiivin 14 artiklan 4 kohtaan, jonka mukaan kaupankäyntijärjestelmän ylläpitäjien on laadittava objektiivisiin perusteisiin perustuvat avoimet säännöt, jotka koskevat pääsyä niiden järjestelmiin. Sääntöjen olisi täytettävä 42 artiklan 3 kohdan vaatimukset. Näistä vaatimuksista säädettäisiin erikseen tämän luvun 4 §:ssä.

Kohdan 4 mukaan olisi mainittava, mitä oikeuksia ja velvoitteita kaupankäyntiosapuolille asetetaan. Erityisesti velvoitteiden osalta on asianmukaista antaa määräyksiä mahdollisten kaupankäyntiin liittyvien sopimusrikkomusten seuraamuksista ja esimerkiksi kurinpitomaksuista, jotka voivat olla tarpeen kaupankäynnin luotettavan valvonnan järjestämiseksi.

Viimeisen kohdan 5 mukaan säännöissä olisi määrättävä, miten kaupoista syntyneet maksu- ja toimitusvelvoitteet selvitetään ja toteutetaan. Lainkohta perustuu direktiivin 15 artiklan 5 kohdan ensimmäiseen virkkeeseen, jossa edellytetään kaupankäyntijärjestelmän ylläpitäjän tiedottavan järjestelmän käyttäjille selvitystä koskevista velvollisuuksista.

Pykälän 2 momentin mukaan kaupankäynnin järjestäjän on toimitettava kaupankäynnin säännöt ja niiden muutokset Rahoitustarkastukselle ennen niiden voimaantuloa. Toisin kuin julkisen kaupankäynnin osalta, kaupankäynnin järjestäjän ei tarvitsisi vahvistuttaa sääntöjään valtiovarainministeriössä, mutta velvollisuus toimittaa säännöt ja niiden muutokset toimintaa valvovalle viranomaiselle vahvistaisi osaltaan kaupankäynnin luotettavuutta ja mahdollistaisi kaupankäynnin sääntöjen valvonnan. Lisäksi on huomattava, että sijoituspalveluyrityksen järjestäessä kaupankäyntiä toiminta on sijoituspalvelun tarjoamista, jolloin toimilupaa myöntävä viranomainen tarkistaa sääntöjen sisällön ennen toimiluvan myöntämistä.

3 §. Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi kaupankäynnin järjestäjän tiedonantovelvollisuudesta kaupankäyntiosapuolille. Koska monenkeskisessä kaupankäynnissä voidaan käydä kauppaa hyvin erityyppisillä arvopapereilla, olisi kaupankäynnin järjestäjän annettava kaupankäyntiosapuolille tietoa, minkälaisesta arvopaperityypistä on kysymys, tai muutoin varmistuttava tietojen saannista. Säännöksen tavoitteena on, että kaupankäyntiosapuolet voivat muodostaa perustellun arvion arvopaperista. Järjestäjän tiedonantovelvollisuuden tason arvioinnissa olisi otettava huomioon kaupankäyntiosapuolten ammattitaito ja kaupankäynnin kohteena olevat arvopaperit. Silloin kun kaupankäyntiosapuolet ovat ammattimaisia toimijoita, voidaan arvioida tiedonantovelvollisuuden käytännössä olevan varsin yleisluontoinen. Jos arvopaperi on kaupankäynnin kohteena säännellyllä markkinalla, voi olla riittävää viitata esimerkiksi siihen, missä arvopaperia koskevat tiedot ovat julkisesti saatavilla.

Ehdotettu lainkohta perustuu direktiivin 14 artiklan 2 kohdan toiseen alakohtaan, jonka mukaan on edellytettävä, että kaupankäynnin järjestäjä tarjoavat riittävästi julkisesti saatavaa tietoa tai ovat muuten vakuuttuneita tiedonsaatavuudesta rahoitusvälineestä. Järjestelmän käyttäjien on pystyttävä muodostamaan arvio sijoituksesta ottaen huomioon sekä käyttäjien että kaupankäynnin kohteena olevien rahoitusvälineiden luonne.

4 §. Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi monenkeskisen kaupankäynnin kaupankäyntiosapuoleksi ottamisesta. Pykälän 1 momentin mukaan kaupankäynnin järjestäjän olisi myönnettävä kaupankäyntiosapuolen oikeudet kaikille sellaisille suomalaisille arvopaperinvälittäjille tai vastaavan toimiluvan Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa saaneille arvopaperinvälittäjille, jotka täyttävät laissa ja kaupankäynnin järjestäjän säännöissä asetetut vaatimukset. Kaupankäynnin järjestäjä voisi asettaa säännöissään oikeuksien myöntämiseksi vähimmäisvaatimuksia, mutta lainkohdan kannalta keskeistä olisi, että näitä vaatimuksia sovelletaan tasapuolisesti ja syrjimättömästi kaikkiin Euroopan talousalueelta tuleviin arvopaperinvälittäjiin. Momentti kattaa myös sellaiset arvopaperinvälittäjät, joilla ei ole sivuliikettä Suomessa.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin edellytyksistä, joiden mukaan myös muulle kaupankäyntiin soveltuvalle henkilölle, jolla on kotipaikka Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa, voitaisiin myöntää kaupankäyntioikeudet lainkohdassa määritellyin edellytyksin. Tällaisia muita henkilöitä voisivat olla esimerkiksi niin sanotut institutionaaliset sijoittajat, kuten vakuutusyhtiöt sekä sijoitus- ja eläkerahastot. Jotkin vaihtoehtoiset kaupankäyntijärjestelmät ovat tarjonneet myös yksityishenkilöille suoraa kaupankäyntimahdollisuutta. Lain tasolla tätä mahdollisuutta ei rajoitettaisi. Kaupankäynnin järjestäjän olisi kuitenkin tässä tapauksessa huolehdittava riittävästä sijoittajansuojasta tiedottomalla kaupankäyntimenettelyn erityispiirteistä ja siihen liittyvistä riskeistä, jotka voivat poiketa julkisesta kaupankäynnistä. Toisin kuin 1 momentin osalta, kaupankäynnin järjestäjä voisi harkita, hyväksyykö se tällaisia toimijoita kaupankäyntiosapuoliksi. Pykälä 1 ja 2 momentti perustuvat rahoitusvälineiden markkinat -direktiivin 15 artiklan 4 kohtaan, jossa viitataan 42 artiklan 3 kohdassa määriteltyihin, säänneltyjen markkinoiden kaupankäyntiosapuolia koskeviin vaatimuksiin.

Sellaisten ulkomaisten arvopaperinvälittäjien ja muiden henkilöiden, joiden kotipaikka on Euroopan talousalueen ulkopuolella, oikeudesta päästä kaupankäyntiosapuoleksi säädettäisiin pykälän 3 ja 4 momentissa. Pykälän 3 momentissa säädettäisiin, että sellaiselle Euroopan talousalueen ulkopuolelta tulevalle arvopaperinvälittäjälle, jolle on jo myönnetty pörssivälittäjän oikeudet 3 luvun 25 §:n 3 momentin mukaisesti, voitaisiin myöntää ilman erillistä ehtojen vahvistusta oikeus toimia myös monenkeskisessä kaupankäynnissä kaupankäyntiosapuolena. Tällöin samoja valtiovaraministeriön määrittämiä ehtoja sovellettaisiin myös kyseisen arvopaperinvälittäjän toimiessa monenkeskisessä kaupankäynnissä kaupankäyntiosapuolena.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin sellaisista tilanteista, joissa Euroopan talousalueen ulkopuolelta tuleva arvopaperinvälittäjä tai muu henkilö, kuten institutionaalinen sijoitta-

ja, hakisi kaupankäyntiosapuolen oikeuksia monenkeskiseen kaupankäyntiin. Tällaiselle toimijalle voitaisiin myöntää kaupankäyntiosapuolen oikeudet valtiovarainministeriön määräämin ehdoin. Momentti kattaa myös sellaiset arvopaperinvälittäjät, joilla ei ole sivuliikettä Suomessa.

Momentissa tarkoitetut valtiovarainministeriön määräämät ehdot liittyvät yksittäistapaukselliseen harkintaan. Ehdolla tarkoitetaan mahdollisuutta asettaa yksittäistapauksessa monenkeskisen kaupankäynnin osapuoleksi hyväksymiselle ehtoja, jotka ovat välttämättömiä toiminnan luotettavuuden, valvonnan ja sijoittajan suojan kannalta. Valtiovarainministeriö määräisi ehdot monenkeskisen kaupankäynnin järjestäjän hakemuksesta.

Kaupankäyntiosapuolen oikeuksien peruuttamisesta säädettäisiin pykälän 5 momentissa. Lainkohta olisi samansisältöinen kuin julkisen kaupankäynnin osalta.

5 §. Pykälässä säädettäisiin edellytyksistä arvopaperin ottamiseksi kaupankäynnin kohteeksi. Arvopaperi voitaisiin ottaa kaupankäynnin kohteeksi, jos tietojen saatavuus voidaan turvata 3 §:ssä säädetyllä tavalla. Rahoitusvälineiden markkinat -direktiivissä asetetut vaatimukset kaupankäynnin kohteeksi ottamiselle ovat käytännössä vähäiset ja yleisten edellytysten täytyessä kaupankäynnin järjestäjä itse päättää, millä arvopapereilla kauppaa järjestetään. Kaupankäynnin kohteeksi voitaisiin esimerkiksi ottaa julkisen kaupankäynnin kohteena tai muulla säännellyllä markkinalla kaupankäynnin kohteena olevia arvopapereita. Kauppaa voitaisiin käydä myös niin sanotuilla listaamattomilla arvopapereilla, joita voisivat olla myös yksityisten osakeyhtiöiden liikkeeseen laskemat arvopaperit.

Arvopaperi voitaisiin ottaa kaupankäynnin kohteeksi myös ilman sen liikkeeseenlaskijan suostumusta tai jopa tämän nimenomaisen tahdon vastaisesti. Tällaisessa tapauksessa laista ei kuitenkaan johtuisi liikkeeseenlaskijalle tiedonanto- tai muita velvoitteita monenkeskisen kaupankäynnin järjestäjää eikä muutakaan tahoja kohtaan. Pykälän 2 momentissa säädettäisiin lisäksi, ettei liikkeeseenlaskijalle tällaisessa tapauksessa saa asettaa tiedonantovelvollisuuksia myöskään monenkeskisen kaupankäynnin säännöissä.

6 §. Pykälässä säädettäisiin kaupankäyntiä koskevien tietojen julkistamisesta. Rahoitusvälineiden markkinat -direktiivin 29 artiklassa säädetään monenkeskisten kaupankäyntijärjestelmien kauppaa edeltävistä ja 30 artiklassa kaupan jälkeisistä avoimuusvaatimuksista sellaisten osakkeiden osalta, jotka on otettu kaupankäynnin kohteeksi säännellyllä markkinalla. Molemmissa artikloissa on säännös, jonka mukaan komissio voi toteuttaa tarkempia täytäntöönpanotoimenpiteitä avoimuussäätelyn tarkemmaksi järjestämiseksi. Lainkohta olisi samansisältöinen kuin 3 luvun 20 §.

7 §. Pykälässä säädettäisiin kauppohen selvityksestä ja monenkeskisen kaupankäynnin järjestäjän oikeudesta valita selvitysyhteisö. Lainkohta olisi samansisältöinen kuin vastaava julkista kaupankäyntiä koskeva säännös 3 luvun 21 §:ssä.

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin velvoitteesta ottaa käyttöön asianmukaiset järjestelyt kaupoista johtuvien velvoitteiden määrittämiseksi ja toteuttamiseksi. Monenkeski-

sessä kaupankäynnissä voidaan käydä kauppaa hyvin erityyppisillä arvopapereilla, joten järjestelyiden asiamukaisuuden harkinta on tapauskohtaista. Laista ei johtuisi velvoitetta liittää kaupankäynnin kohteeksi otettavia arvopapereita arvo-osuusjärjestelmään ja kauppojen selvitys voitaisiin toteuttaa muualla kuin selvitysyhteisössä. Kaupankäynnin järjestäjä voisi myös itse järjestää selvityksen.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin edellytyksistä, joiden mukaisesti monenkeskisen kaupankäynnin järjestäjä voisi arvopaperikaupoista johtuvien velvoitteiden määrittämiseksi ja toteuttamiseksi käyttää muuta kuin arvopaperimarkkina-alueella tarkoitettua Euroopan talousalueella sijaitsevaa selvitys- tai talletuslaitosta. Lainkohdasta johtuisi, että monenkeskisen kaupankäynnin järjestäjä voisi selvittää kaikki kaupat tai osan niistä muualla kuin Suomessa. Samoin kuin julkisen kaupankäynnin osalta, muun selvitys- ja talletuslaitoksen käyttämisen edellytyksenä olisi, että kaupankäynnin järjestäjän ja selvitys- ja talletuslaitosten välillä on sellaiset yhteistoimintajärjestelyt, kuten tehokkaat ja luotettavat tietoliikenneyhteydet, joiden käyttö ei vaaranna monenkeskisen kaupankäynnin luotettavuutta.

Ehdotettu säännös perustuu rahoitusvälineiden markkinat -direktiivin 35 artiklan 1 kohtaan, jonka mukaan jäsenvaltio ei saa kieltää monenkeskistä kaupankäyntijärjestelmää käyttämästä myös muuta kuin kotimaista selvitysyhteisöä, keskusvastapuolta tai selvitysjärjestelmää.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin monenkeskisen kaupankäynnin järjestäjän velvollisuudesta ilmoittaa Rahoitustarkastukselle ja Suomen Pankille muutoksista 1 momentissa tarkoitetuissa järjestelyissä. Ilmoitus on tarpeen 4 momenttiin sisältyvän Rahoitustarkastuksen kieltövaltuuden takia.

Pykälän 4 momentissa säädetään direktiivin 35 artiklan 2 kohdan ensimmäisen alakohdan mukaisesti, että Rahoitustarkastus voi kieltää järjestelyt ulkomaisen selvitysyhteisön kanssa vain, jos se todennäköisesti vaarantaa monenkeskisen kaupankäynnin luotettavuuden.

8 §. Pykälässä säädettäisiin kaupankäynnin järjestäjän valvontatehtävistä rahoitusvälineiden markkinat -direktiivin 26 artiklan mukaisesti. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin veloitteesta huolehtia kaupankäyntimenettelyn markkinavalvonnasta ja hyvän arvopaperimarkkinatavan noudattamisesta.

Pykälän 2 momentin mukaan kaupankäynnin järjestäjällä olisi velvollisuus ilmoittaa Rahoitustarkastukselle, jos sääntöjä rikotaan merkittävästi tai kaupankäyntiin liittyy poikkeavia piirteitä, joihin voi liittyä markkinoiden väärinkäyttöä, kuten kurssin vääristämistä tai sisäpiirintiedon hyväksikäyttöä. Sääntöjen rikkomisen osalta ilmoitusvelvollisuus ei koskisi sellaisia vähämerkityksellisiä sääntörikkomuksia, jotka oikaistaan välittömästi ja asiointila muutoinkin korjaantuu kaupankäynnin järjestäjän harjoittaman tavanomaisen markkinavalvonnan keinoin.

9 §. Pykälässä säädettäisiin kaupankäynnin järjestäjän velvollisuudesta keskeyttää tai lopettaa kaupankäynti. Lainkohta perustuisi rahoitusvälineiden markkinat -direktiivin 14 artiklan 7 kohtaan.

Pykälän 1 momentin mukaan kaupankäynti olisi keskeytettävä tai lopetettava, kun se on tarpeen kaupankäynnistä annettujen säännösten tai määräysten, kaupankäynnin sääntöjen tai hyvän tavan vastaisen menettelyn vuoksi. Kaupankäynnin keskeyttäminen tulisi erottaa niin sanotuista kaupankäyntitauoista (trading halt). Tällaisista lyhytaikaisista tauoista olisi kuitenkin määrättävä kaupankäyntimenettelyn säännöissä.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin kaupankäynnin järjestäjän velvollisuudesta välittömästi julkistaa päätös kaupankäynnin keskeyttämisestä tai lopettamisesta ja tästä olisi ilmoitettava Rahoitustarkastukselle. Tieto keskeyttämisestä tai lopettamisesta voitaisiin julkistaa esimerkiksi julkaisemalla tieto kaupankäynnin järjestäjän kaupankäyntijärjestelmässä, sähköisen tietoverkon kotisivulla tai lehdistötiedotteella. Pykälän 3 momentissa viitattaisiin ehdotetun 7 luvun 1 a §:n mukaiseen Rahoitustarkastukselle annettavaan oikeuteen määrätä kaupankäynnin keskeyttämisestä ja luvun 2 §:n mukaiseen markkinaoikeuden valtuuteen määrätä kaupankäynnin lopettamisesta.

10 §. Pykälässä säädettäisiin kaupankäyntimenettelyn markkinoinnista. Kaupankäyntiä ei saisi markkinoida antamalla totuudenvastaisia tai muuten harhaanjohtavia tietoja eikä markkinoinnissa saisi myöskään käyttää hyvän tavan vastaista tai muutoin sopimatonta menettelyä. Kaupankäyntimenettelyä markkinoitaessa oli tehtävä erityisesti selväksi, ettei kysymyksessä ole julkinen kaupankäynti. Varsinkin silloin, kun kaupankäyntimenettelyyn otetaan kaupankäynnin kohteeksi niin sanottuja listaamattomia arvopapereita, olisi korostettava, etteivät nämä arvopaperit välttämättä täytä samoja vaatimuksia kuin julkisen kaupankäynnin kohteeksi otetut arvopaperit.

11 §. Pykälässä säädettäisiin kaupankäyntilistan säännöistä. Kaupankäynnin järjestäjä voisi ylläpitää erillistä kaupankäyntilistaa tietyistä arvopapereista, joiden liikkeeseenlaskijat itse ovat sitoutuneet noudattamaan tälle listalle pääsyyn ja siellä oloon liittyviä velvoitteita. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin lisävaatimuksista, jotka kaupankäynnin järjestäjän olisi otettava sääntöihin.

Momentin 1 kohdan mukaisesti säännöissä olisi erityisesti määrättävä, millaisia vaatimuksia, oikeuksia ja velvollisuuksia arvopapereiden liikkeeseenlaskijoille ja niiden hallinnolle arvopaperimarkkinalakiin ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamiseksi tai sääntöihin perustuvien velvoitteiden noudattamiseksi muutoin asetetaan. Tältä osin kaupankäynnin järjestäjän olisi määriteltävä säännöissään tietyt laatuvaatimukset, jotka kaupankäynnin kohteeksi otettavien arvopapereiden ja niiden liikkeeseenlaskijoiden olisi vähintään täytettävä.

Momentin 2 kohdan mukaan säännöissä olisi määrättävä, miten ja missä menettelyssä arvopapereita koskevat tiedot julkistetaan. Kaupankäyntilistan osalta lähtökohtana olisi, että lain tasolla säädettäisiin ainoastaan yleisestä velvollisuudesta jatkuvaan tiedonantoon. Sitä vastoin säännöllinen tiedonantovelvollisuus, kuten osavuosikatsausten laatiminen ja muun vastaavan tiedottamisen tarkempi sääntely jäisi määrättäväksi kaupankäynnin järjestäjän säännöissä. Kaupankäynnin järjestäjä voisi myös esimerkiksi säännöissään määrätä, että tietyiltä osin liikkeeseenlaskijoiden tiedottamiseen sovellettaisiin 2 luvun sään-

nöksiä säännöllisestä tiedonantovelvollisuudesta. Tällaisessa tapauksessa kysymys olisi kuitenkin sopimusoikeudellisesta järjestelystä, eikä säännöllisen tiedonantovelvollisuuden rikkomisesta tässä tapauksessa johtuisi esimerkiksi rikosoikeudellista vastuuta. Kaupankäynnin järjestäjän asiana olisi säännöissään määrätä kurinpitomaksuista tai vastavista sopimuksen rikkomisen seuraamuksista.

Momentin 3 kohdan mukaan säännöissä olisi määrättävä, mitä seuraamuksia kaupankäyntilistan sääntöjen rikkomuksesta voi liikkeeseenlaskijoille ja kaupankäyntiosapuolille seurata.

12 §. Pykälässä säädettäisiin arvopaperin ottamisesta kaupankäyntilistalle. Pykälän 1 momentin mukaan arvopaperi voitaisiin ottaa kaupankäynnin kohteeksi ainoastaan liikkeeseenlaskijan nimenomaisesta hakemuksesta. Kaupankäynnin kohteeksi ottaminen edellyttäisi, että arvopaperista ja sen liikkeeseenlaskijasta on saatavissa riittävästi tietoa, jonka perusteella kaupankäynti voidaan järjestää luotettavasti.

Tähän kaupankäyntimenettelyyn ottamisen vaatimukset olisivat julkista kaupankäyntiä kevyemmät. Kaupankäynnin kohteeksi voitaisiin ottaa myös yksityisten osakeyhtiöiden arvopapereita eikä arvopapereita tarvitsisi liittää arvo-osuusjärjestelmään. Laista ja kaupankäyntimenettelyn säännöistä kuitenkin johtuisi, että arvopaperin liikkeeseenlaskijalla olisi markkinapaikkaa ja sijoittajia kohtaan tiedonantovelvollisuus, jonka mukaan markkinoille on tuotettava jatkuvasti sellaiset liikkeeseenlaskijaa tai sen arvopaperia koskevat tiedot, jotka ovat omiaan olennaisesti vaikuttamaan arvopaperin arvoon taikka hintaan. Ainoastaan sellaisten yritysten, jotka pystyvät nämä tiedot luotettavasti toimittamaan kaupankäynnin järjestäjälle, arvopaperi voitaisiin ottaa kaupankäynnin kohteeksi. Ennen arvopaperin ottamista kaupankäynnin kohteeksi kaupankäynnin järjestäjän olisi varmistuttava, että esimerkiksi yrityksen talousseuranta- ja raportointijärjestelmät ovat luotettavat, jotta arvopaperin arvoon taikka hintaan vaikuttava tieto voitaisiin saattaa luotettavasti markkinapaikan ja sitä kautta sijoittajien tietoon.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin liikkeeseenlaskijan velvollisuudesta tehdä kirjallinen sopimus kaupankäynnin kohteeksi ottamisesta kaupankäynnin järjestäjän kanssa. Sopimuksessa olisi sitouduttava noudattamaan kaupankäyntimenettelyn sääntöjä.

13 §. Pykälässä säädettäisiin velvoitteesta laatia yhtiöesite sellaisissa tilanteissa, joissa ei ole velvoitetta laatia lain 2 luvun mukaista esitettä. On mahdollista, että haettaessa arvopapereita monenkeskisen kaupankäynnin kohteeksi, arvopaperin liikkeeseenlaskija samalla järjestää esimerkiksi osakeannin tai -myynnin ja siten tarjoaa arvopapereita lain 2 luvun tarkoittamalla tavalla yleisölle.

Tämän lainkohdan säännökset tulisivat siten sovellettaviksi lähinnä sellaisissa tilanteissa, joissa liikkeeseenlaskija ainoastaan hakee arvopapereita kaupankäynnin kohteeksi, muttei järjestä osakeantia tai -myyntiä. Säännös on tarpeen siksi, että kaupankäyntimenettelyssä myöhemmin jälkimarkkinoilla toimivat sijoittajat pystyisivät muodostamaan perustellun arvion arvopaperista ja sen liikkeeseenlaskijasta sijoituspäätöksensä tueksi.

Lainkohdan mukaan esite olisi laadittava ennen kaupankäynnin kohteeksi ottamista ja pidettävä se yleisön saatavilla.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin eräitä julkisyhteisöjä koskevasta poikkeuksesta laatia yhtiöesite silloin, kun kaupankäynnin kohteeksi otetaan muita kuin oman pääoman ehtoisia arvopapereita. Säännös on vastaava kuin julkisen kaupankäynnin osalta.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin, ettei liikkeeseenlaskijalla ole velvoitetta julkistaa yhtiöesitettä, jos arvopapereista julkistetaan lain 2 luvun mukainen esite.

Lainkohdan 4 momentin mukaan liikkeeseenlaskijan ohella esitteen laatimisesta ja julkistamisesta vastaisi myös se, joka toimeksiannon perusteella huolehtii kaupankäynnin kohteeksi hakemisesta. Tällainen toimija voisi olla esimerkiksi liikkeeseenlaskijaa avustava investointipankki tai sijoituspalveluyritys. Se voisi myös olla esimerkiksi arvopaperinvälittäjä, joka on tehnyt markkinapaikan kanssa sopimuksen toimimisesta kaupankäyntiavustajana.

14 §. Lainkohdassa säädettäisiin yhtiöesitteestä annettavista tiedoista. Lainkohdan sisältö on soveltuvin osin sama, mitä 2 luvun 3 a §:n 1 momentissa säädetään esitteen laatimisesta. Tavoitteena on, että sijoittajat pystyvät tekemään perustellun arvion liikkeeseenlaskijasta ja arvopaperista silloin, kun arvopaperilla käydään kauppaa jälkimarkkinoilla. Jälkimarkkinoilla esitteestä saadut tiedot antavat sijoittajille tiedon perustason, jota täydennetään liikkeeseenlaskijalle asetettavalla jatkuvalla tiedonantovelvollisuudella.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin veloitteesta korjata esitteessä oleva virhe tai puute ennen arvopaperin ottamista muun ammattimaisen kaupankäynnin kohteeksi. Lainkohdalla olisi soveltuvin osin samansisältöinen kuin 2 luvun 3 b §:n 1 momentti.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin kaupankäynnin järjestäjän veloitteesta määrätä esitteen tarkemmasta sisällöstä. Otettaessa arvopaperi ainoastaan kaupankäynnin kohteeksi ilman tarjoamista yleisölle ei ole sijoittajansuojan kannalta perusteltua edellyttää määrämuotoista esitettä. Kaupankäynnin järjestäjän esitteelle asettamien vaatimusten riittävyyden arvioinnissa olisi ratkaisevaa, pystyvätkö sijoittajat muodostamaan esitteen avulla perustellun arvion liikkeeseenlaskijasta ja sen arvopaperista. Kaupankäynnin järjestäjä voisi myös halutessaan käyttää esimerkiksi 2 luvun ja sen nojalla annettujen säännösten sisältämiä sääntöjä esitteen muodosta ja sisällöstä oman itsesääntelynsä pohjana. Esitteen tietojen riittävyyttä arvioitaisiin kuitenkin ainoastaan 1 momentissa määriteltujen yleisten kriteerien perusteella.

4 luku. Arvopaperikauppa ja sijoituspalvelun tarjoaminen

Lukuun ehdotetaan sisällytettäväksi rahoitusvälineiden markkinoista annetun direktiivin voimaansaattamisesta aiheutuvat eturistiriitoja ja sijoittajansuojan varmistamista koskevat säännökset. Selkeyden vuoksi luku ehdotetaan muutettavaksi kokonaan.

Hyvä tapa arvopaperikaupassa ja sijoituspalvelun tarjoamisessa

1 §. Direktiivin mukaan jäsenvaltioiden on edellytettävä, että sijoituspalveluyritys toimii rehellisesti, tasapuolisesti, ammattimaisesti ja asiakkaidensa etujen mukaisesti tarjotessaan näille sijoituspalvelua tai tarvittaessa oheispalvelua ja noudattaa erityisesti artiklan 2-8 kohdassa määritettyjä periaatteita (19 artikla 1 kohta). Kaiken tiedon, mainonta mukaan lukien, jonka sijoituspalveluyritys osoittaa asiakkaalle, on oltava asiallista, selkeää eikä se saa olla harhaanjohtavaa. Mainonnan on oltava tunnistettavissa mainonnaksi (19 artikla 2 kohta).

Voimassa olevan 4 luvun 1 §:ssä säädetään, ettei arvopaperien kaupassa ja sijoituspalvelun tarjoamisessa saa käyttää hyvän tavan vastaista menettelyä. Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan vastaavaa säännöstä täydennettynä siten, ettei myöskään oheispalvelun tarjoamisessa saa käyttää hyvän tavan vastaista menettelyä. Velvollisuus noudattaa hyvää tapaa koskisi siis edelleen kaikkia arvopaperikaupan osapuolia, kuten arvopaperinvälittäjää ja sen asiakkaita sekä julkisen ostotarjouksen tekijää. Sijoitus- ja oheispalvelujen tarjoamisen kohdalla vaatimus hyvän tavan noudattamisesta sisältäisi vaatimuksen siitä, että palvelun tarjoamisessa on toimittava rehellisesti, tasapuolisesti, ammattimaisesti ja asiakkaan etujen mukaisesti. Hyvään tapaan kuuluu asianmukaisen tiedon antaminen asiakkaalle ajoissa siten, että tällä on riittävästi aikaa tiedon lukemiseen ja ymmärtämiseen ennen sijoituspäätöksen tekemistä. Momentissa säädettäisiin siitä, että myös muuten sopimattoman menettelyn käyttö olisi kiellettyä. Pykälän 2 momentissa kiellettäisiin totuudenvastaisen tai harhaanjohtavan tiedon antaminen sijoitus- ja oheispalvelun markkinoinnissa. Vaatimukset olisivat yhdenmukaiset 2 luvun 1 §:ssä säädettyjen vaatimusten kanssa, jotka koskevat arvopaperien markkinoinnissa noudatettavaa menettelyä. Kyseiseen pykälään on sisällytetty sopimattomuuskriteeri, jotta eri lakien, kuten kuluttajansuojalaki ja laki sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa, vaatimukset hyvän tavan vastaiselle menettelylle pysyisivät oikeuskäytännössä yhtenäisinä (HE 157/1988 vp, LaVL 2/1988vp, PaVM n:o 1/1989 vp).

Pykälän 2 momentissa säädettävä markkinoinnin harhaanjohtavuuskielto edellyttää, että asiakkaille sijoitus- ja oheispalvelusta annettavat tiedot ovat asiallisia ja selkeitä. Markkinoinnista olisi myös käytävä ilmi sen kaupallinen tarkoitus. Vastaavat vaatimukset sisältyvät myös voimassa olevaan kuluttajansuojalakiin ja lakiin sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa.

Säännöksellä pyrittäisiin varmistamaan, että arvopaperinvälittäjän markkinointiaineiston vastaanottaja voi tarvittaessa selvittää, minkä yrityksen markkinointiaineistosta on kyse. Arvopaperinvälittäjän virallisen toiminimen ilmeneminen ilmoituksista ja mainoksista ei olisi aina välttämätöntä, vaan joissain tapauksissa arvopaperinvälittäjän tunnistamiseksi olisi riittävää, että asiakas saa tietoonsa konsernin, johon palvelun tarjoaja kuuluu. Tarkoituksena olisi, että arvopaperinvälittäjän yksilöintivelvollisuus riippuisi siitä, minkälaisesta markkinointiaineistosta olisi kyse. Esimerkiksi palveluita kuvaavassa seikka-peräisessä esitteessä pitäisi mainita elinkeinonharjoittajan virallinen nimi, kun taas mieli-

kuvamainonnan kaltaisessa lehti-ilmoituksessa riittävää olisi niin sanotun brandi -nimen ilmoittaminen.

Pykälän 3 momentin mukaan Rahoitustarkastus antaisi direktiivin täytäntöön panemiseksi tarvittavat tarkemmat määräykset palvelun tarjoamisessa ja markkinoinnissa noudatettavasta menettelystä.

Pykälä vastaa direktiivin 19 artiklan 1 ja 2 kohtaa ja direktiivin täytäntöönpanosta annetun komission direktiivin 26 ja 27 artiklaa.

Sopimus sijoituspalvelusta

2 §. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin voimassa olevan 4 luvun 2 §:ää vastaavasti sijoituspalvelun tarjoamista koskevan sopimuksen tekemisestä kirjallisesti siten, että siitä käyvät ilmi osapuolten oikeudet ja velvollisuudet ja muut palvelun tarjoamiseen liittyvät sopimuksen ehdot. Sopimuksen ehdot voisivat sisältyä sopimukseen liitettäviin vakioehtoihin.

Sopimuksen muotovaatimukseen sovelletaan lakia tietoyhteiskunnan palvelujen tarjoamisesta (458/2002). Tämän lain 12 §:n mukaan silloin, kun sopimus on lain mukaan tehtävä kirjallisesti, vaatimuksen täyttää myös sellainen sähköinen sopimus, jonka sisältöä ei voida yksipuolisesti muuttaa ja joka säilyy osapuolten saatavilla. Sopimuksen allekirjoittamiseen sovelletaan, mitä sähköisistä allekirjoituksista erikseen säädetään. Informatiivisuuden vuoksi pykälässä olisi viittaus edellä mainittuun lainkohtaan.

Momentin mukaan vaatimus kirjallisen sopimuksen tekemisestä ei kuitenkaan koskisi arvopaperinvälittäjää, joka tarjoaa sijoituspalveluna ainoastaan sijoitusneuvontaa tai joka tarjoaa sijoituspalvelua ammattimaiselle asiakkaalle.

Pykälän 2 momentissa kiellettäisiin hyvän tavan vastaisen tai asiakkaan kannalta kohuttoman ehdon käyttäminen sopimuksessa. Vastaava säännös sisältyy voimassa olevaan 4 luvun 2 §:n 2 momenttiin.

Pykälä vastaa direktiivin 19 artiklan 1 ja 7 kohtaa ja direktiivin täytäntöönpanosta annetun komission direktiivin 39A artiklaa.

Asiakkaan luokittelu

3 §. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin arvopaperinvälittäjän velvollisuudesta luokitella asiakkaansa ammattimaiseksi tai ei-ammattimaiseksi asiakkaaksi tai hyväksyttäväksi vastapuoleksi. Tämä on tarpeen sijoittajansuojaa turvaavien menettelytapasäännösten ja sijoittajan korvausrahastosuojan kohdentamiseksi oikeaan sijoittajaryhmään kuuluvalle asiakkaalle.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin arvopaperinvälittäjän velvollisuudesta ilmoittaa pysyvällä tavalla asiakkaalle, että tällä on oikeus pyytää asiakasluokittelun muuttamista. Arvopaperinvälittäjän olisi lisäksi selvitettävä asiakkaalle, mikä vaikutus luokittelun muuttamisella on asiakkaan asemaan. Myös selvitys olisi annettava asiakkaalle pysyvällä tavalla. Momentin mukaan tieto olisi tällöin annettava asiakkaalle henkilökohtaisesti siten, että asiakas voi tallentaa ja toisintaa sen muuttumattomana tai siten, että tieto on saatavissa arvopaperinvälittäjän sivuilla sähköisessä tietoverkossa.

Ehdotus vastaa direktiivin täytäntöönpanosta annetun komission direktiivin 28 artiklaa.

Asiakasta koskevat tiedot

4 §. Pykälän 1 momentti koskisi tietojen hankkimista asiakkaalta silloin, kun arvopaperinvälittäjä tarjoaa asiakkaalle sijoitusneuvontaa tai omaisuudenhoitoa. Arvopaperinvälittäjän olisi ennen palvelun tarjoamista hankittava asiakkaalta tiedot tämän taloudellisesta asemasta, asianomaista sijoituspalvelua tai arvopaperia koskevasta sijoituskokemuksesta ja -tietämyksestä sekä sijoituspalvelua koskevista tavoitteista. Tietojen hankkiminen on tarpeen, jotta arvopaperinvälittäjä voisi arvioida sijoituspalvelun tai arvopaperin sopivuutta asiakkaalle. Säännös vastaa pääosiltaan voimassa olevan lain 4 luvun 3 a §:ää, joka koskee tietojen hankkimista asiakkaalta muun muassa silloin, kun arvopaperinvälittäjä tarjoaa omaisuudenhoitoa.

Pykälän 2 momentti koskisi tietoja, jotka arvopaperinvälittäjän on pyydettävä asiakkaalta silloin, kun se tarjoaa asiakkaalle muuta kuin 1 momentissa tarkoitettua sijoituspalvelua. Välittäjän on pyydettävä ennen palvelun tarjoamista asiakkaalta tiedot tämän asianomaista arvopaperia tai sijoituspalvelua koskevasta sijoituskokemuksesta ja -tietämyksestä voidakseen arvioida, soveltuuko suunniteltu sijoituspalvelu tai arvopaperi asiakkaalle. Jos arvopaperinvälittäjä saamansa tiedon perusteella katsoo, ettei arvopaperi tai sijoituspalvelu sovellu asiakkaalle, sen on ilmoitettava tästä asiakkaalle. Ilmoitus voidaan tehdä vakiomuotoisena.

Jos asiakas kieltäytyy antamasta 2 momentissa tarkoitettuja tietoja tai ei anna riittäviä tietoja kokemuksestaan tai tietämyksestään, arvopaperinvälittäjän on annettava asiakkaalle ilmoitus siitä, ettei se tässä tapauksessa voi arvioida suunnitellun arvopaperin tai palvelun soveltuvuutta asiakkaalle. Tämä ilmoitus voidaan tehdä vakiomuotoisena.

Arvopaperinvälittäjällä on oikeus luottaa asiakkaan antamiin tietoihin paitsi, jos välittäjä tietää tai sen pitäisi tietää, että asiakkaan antamat tiedot ovat vanhentuneita tai virheellisiä.

Pykälän 3 momentin mukaan 2 momentissa säädettyä menettelyä tietojen hankkimisesta ja soveltuvuuden määrittämisestä ei tarvitse noudattaa, jos on kysymys asiakkaan aloitteesta tarjottavasta palvelusta, joka koostuu pelkästään asiakkaan toimeksiantojen toteuttamisesta tai toimeksiantojen vastaanottamisesta ja välittämisestä ja edellyttäen, että

palvelut liittyvät yksinkertaisiin arvopapereihin. Tällaisia ovat momentin 1 kohdan mukaan julkisen kaupankäynnin tai monenkeskisen kaupankäynnin kohteena tai niitä muussa valtiossa vastaavan kaupankäynnin kohteena olevat osakkeet, 2 kohdan mukaan rahamarkkinavälineet, 3 kohdan mukaan joukkovelkakirjat ja muut vastaavat velkainstrumentit, joihin ei sisälly johdannaissopimuksen ominaisuutta, 4 kohdan mukaan sijoitusrahastolaisissa (48/1999) tarkoitettut sijoitusrahasto-osuudet ja 5 kohdan mukaan muut yksinkertaiset arvopaperit. Edellytyksenä on lisäksi, että arvopaperinvälittäjä on ilmoittanut asiakkaalle, ettei se palvelua tarjotessaan ole velvollinen arvioimaan tarjotun palvelun tai arvopaperin soveltuvuutta asiakkaalle. Tämä ilmoitus voidaan antaa asiakkaalle vakiomuotoisena.

Momentin 5 kohdassa tarkoitettuja muita yksinkertaisia arvopapereita ovat direktiivin täytäntöönpanosta annetun komission direktiivin 39 artiklassa säädetyt edellytykset täyttävät arvopaperit. Artiklan mukaan arvopaperi katsotaan yksinkertaiseksi, jos se täyttää seuraavat edellytykset:

a) se ei kuulu direktiivin 2004/39/EY 4 artiklan 1 kohdan 18 alakohdan c alakohdan tai liitteessä I olevan C osan 4-10 kohdan soveltamisalaan;

b) tarjolla on runsaasti tilaisuuksia sen luovuttamiseen, lunastamiseen tai muunlaiseen rahaksi muuttamiseen hintoihin, jotka ovat julkisesti markkinatoimijoiden saatavilla ja jotka ovat joko markkinahintoja tai liikkeeseenlaskijasta riippumattomien arvonmääritysjärjestelmien saataville asettamia tai vahvistamia hintoja;

c) siihen ei liity minkäänlaista asiakkaalle aiheutuvaa tosiasiallista tai ehdollista maksuvelvoitetta, joka ylittäisi rahoitusvälineen hankintakustannukset;

d) sen ominaispiirteistä on julkisesti saatavilla kattavaa tietoa, ja kyseiset tiedot ovat todennäköisesti helposti ymmärrettävissä niin, että keskimääräinen yksityisasiakas voi tehdä perustellun päätöksen siitä, toteuttaako hän kyseiseen rahoitusvälineeseen liittyvän liiketoimen.

Euroopan talousalueen ulkopuolisessa valtiossa tapahtuvaa kaupankäyntiä pidetään julkista kaupankäyntiä tai monenkeskistä kaupankäyntiä vastaavana, jos se täyttää direktiivin III osaston säänneltyjä markkinoita koskevat vaatimukset ja tässä laissa säädetyt vaatimukset.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin ammattimaista asiakasta koskevasta poikkeuksesta. Arvopaperinvälittäjän ei tarvitsisi selvittää 1 ja 2 momentin mukaisesti asiakkaan sijoituskokemusta ja -tietämystä sellaisista arvopapereista, liiketoimista ja sijoituspalveluista, joiden osalta asiakas on luokiteltu ammattimaiseksi asiakkaaksi. Arvopaperinvälittäjä voi olettaa, että kyseisellä asiakkaalla on tarpeellinen kokemus ja tietämys liiketoimeen tai sijoituspalveluun liittyvien riskien ymmärtämiseksi.

Pykälän 5 momentin mukaan Rahoitustarkastus antaisi direktiivin nojalla komission antaman direktiivin xx täytäntöön panemiseksi tarvittavat tarkemmat määräykset tietojen pyytämisestä asiakkaalta. Momenttiin sisältyisi viittaus direktiivin täytäntöönpanosta annetun komission direktiivin 39 artiklaan, jossa määritellään muu yksinkertainen arvopaperi.

Ehdotus vastaa direktiivin 19 artiklan 4-6 kohtaa ja direktiivin täytäntöönpanosta annetun komission direktiivin 36 - 39 artiklaa.

Arvopaperinvälittäjän tiedonantovelvollisuus

5 §. Direktiivin mukaan asiakkaille on toimitettava ymmärrettävässä muodossa asianmukaista tietoa sijoituspalveluyrityksestä ja sen tarjoamista palveluista, rahoitusvälineistä ja ehdotetuista sijoitusstrategioista, toimeksiantojen toteuttamispaikoista sekä kuluista ja liittännäisistä veloituksista, jotta asiakkaat voivat kohtuullisesti ymmärtää tarjottavan sijoituspalvelun ja tietyn arvopaperityypin ominaispiirteet ja siihen sisältyvät riskit voidakseen tehdä perusteltuja sijoituspäätöksiä (19 artikla 3 kohta). Asiakkaan on saatava sijoituspalveluyritykseltä riittävät selvitykset tämän asiakkailleen tarjoamasta palvelusta (19 artikla 8 kohta).

Pykälässä säädettäisiin arvopaperinvälittäjän tiedonantovelvollisuudesta asiakkaalle ennen sijoituspalvelua koskevan sopimuksen tekemistä tai sijoituspalvelun antamista sekä annettua palvelua koskevasta tiedonantovelvollisuudesta asiakkaalle.

Pykälän 1 momentin mukaan arvopaperinvälittäjän olisi annettava asiakkaalle hyvissä ajoin ennen sijoituspalvelua tai oheispalvelua koskevan sopimuksen tekemistä tiedoksi sopimuksen ehdot ja riittävät ja olennaiset tiedot arvopaperinvälittäjästä ja sijoituspalvelusta.

Tiedot olisi annettava asiakkaalle hyvissä ajoin, jotta asiakas voi kohtuullisesti ymmärtää tarjottavan sijoituspalvelun ja tietyn rahoitusvälinetyypin ominaispiirteet ja siihen liittyvät riskit voidakseen tehdä perustellun sijoituspäätöksen.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin tiedoista, jotka asiakkaalle on toimitettava hyvissä ajoin ennen sijoituspalvelun tai oheispalvelun antamista. Asiakkaalle olisi annettava tiedot arvopaperinvälittäjästä ja sen tarjoamista palveluista, palvelun kohteena olevista arvopapereista ja niihin liittyvistä riskeistä, sijoitusstrategioista, jos niitä on ehdotettu ja niiden riskeistä, toimeksiantojen toteuttamispaikoista, asiakasvarojen säilyttämisestä ja sijoituspalveluun liittyvistä kuluista ja palkkioista.

Pykälän 3 momentin mukaan arvopaperinvälittäjän ei tarvitsisi noudattaa pykälän 1 ja 2 momentissa säädettyjä velvoitteita tarjotessaan palvelua ammattimaiselle asiakkaalle. Momentissa säädettäisiin kuitenkin niistä tiedoista, jotka arvopaperinvälittäjän olisi annettava myös ammattimaiselle asiakkaalle ennen sijoituspalvelun antamista. Tälle olisi annettava tiedot asiakkaan rahavarojen tai muun omaisuuden säilyttämisestä tileillä, joihin sovelletaan Euroopan talousalueen ulkopuolisen valtion lainsäädäntöä. Lisäksi tälle asiakkaalle olisi annettava tiedot arvopaperinvälittäjän tai muun säilyttäjän asiakkaan rahavaroihin tai muuhun omaisuuteen kohdistuvien vakuus- ja panttioikeuksien olemassaolosta tai niiden mahdollisuudesta, vakuus- ja panttioikeuksia koskevista ehdoista sekä asiakkaan rahavaroihin ja muuhun omaisuuteen kohdistuvista kuittausoikeuksista.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin velvollisuudesta antaa pykälässä tarkoitetut tiedot asiakkaalle pysyvällä tavalla. Tällä tarkoitetaan tietojen antamista asiakkaalle henkilökohtaisesti siten, että asiakas voi tallentaa ja toisintaa tiedot muuttumattomina tai siten, että tieto on saatavissa yrityksen sivuilla sähköisessä tietoverkossa.

Pykälän 5 momentti koskisi tietojen antamista asiakkaalle silloin, kun sijoituspalvelua tai oheispalvelua koskeva sopimus tehdään asiakkaan pyynnöstä etäviestintä käyttäen. Etäviestimellä tarkoitetaan kuluttajansuojalain 6 a luvun 4 §:ssä määriteltyä etäviestintää. Jos 1 momentissa tarkoitettuja tietoja ei voitaisi antaa pysyvällä tavalla ennen sopimuksen tekemistä, momentissa edellytetyt tiedot olisi annettava pysyvällä tavalla viipymättä sopimuksen tekemisen jälkeen. Jos 2 momentissa tarkoitettuja tietoja ei voitaisi antaa ennen palvelun antamista, momentissa edellytetyt tiedot olisi annettava pysyvällä tavalla viipymättä sen jälkeen, kun palvelun antaminen on aloitettu.

Pykälän 6 momentissa säädettäisiin arvopaperinvälittäjän velvollisuudesta antaa asiakkaalle riittävät tiedot tälle annetusta palvelusta, kuten tiedot asiakkaan lukuun toteutetuista liiketoimista sekä arvopaperinvälittäjän hallussa olevista asiakkaan rahavaroista ja muusta omaisuudesta. Asiakkaalle tulisi antaa tiedot asiakkaan lukuun suoritettujen liiketoimien ja palvelujen kustannuksista.

Pykälän 7 momentin mukaan Rahoitustarkastus antaisi direktiivin nojalla komission antaman direktiivin xx täytäntöön panemiseksi tarvittavat tarkemmat määräykset asiakkaille annettavista tiedoista.

Ehdotus vastaa direktiivin 19 artiklan 3 ja 8 kohtaa ja direktiivin täytäntöönpanosta annetun komission direktiivin 29 - 34 ja 40 - 43 artiklaa.

Toimeksiannon huolellinen toteuttaminen

6 §. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin arvopaperinvälittäjän velvollisuudesta toteuttaa asiakkaan toimeksianto huolellisesti siten, että saavutetaan asiakkaalle paras mahdollinen tulos ottaen huomioon toimeksiannon toteuttamisen kannalta olennaiset seikat. Näitä ovat sijoituskohteen hinta, toimeksiannon kustannukset, toimeksiannon suuruus ja luonne, toimeksiannon toteuttamisen nopeus ja selvityksen todennäköisyys ja muut toimeksiannon toteuttamisen kannalta olennaiset seikat. Arvopaperinvälittäjän on kuitenkin noudatettava asiakkaan antamia ohjeita, jos asiakas on antanut erityisiä ohjeita toimeksiannon toteuttamisesta.

Pykälää sovellettaisiin arvopaperinvälittäjään, joka tarjoaa sijoituspalveluna toimeksiantojen toteuttamista. Toimeksiannon toteuttamisena pidettäisiin komission täytäntöönpanodirektiivin mukaisesti myös omaan lukuun tapahtuvaa kaupankäyntiä asiakkaan kanssa. Pykälää ei sovellettaisi arvopaperinvälittäjään, jonka tarjoama palvelu koostuu asiakkaan toimeksiantojen välittämisestä toiselle arvopaperinvälittäjälle tai joka tarjoaa omaisuudenhoitoa siten, että se on ulkoistanut toimeksiantojen toteuttamisen muun arvopaperinvälit-

täjän hoidettavaksi. Tällaisen arvopaperinvälittäjän on kuitenkin toimittava asiakkaan etujen mukaisesti 4 luvun 1 §:ssä säädetyllä tavalla.

Pykälän 2 momentti sisältäisi arvopaperinvälittäjälle vaatimuksen laatia ja ylläpitää ohjeet menettelytavoista, joita se noudattaa toimeksiantojen toteuttamisessa. Toimeksiantojen toteuttamista koskevat ohjeet on annettava asiakkaalle tiedoksi ja saataville ennen sijoituspalvelusta tarjoamista asiakkaalle. Asiakkaalle on annettava etukäteen tilaisuus hyväksyä toimeksiantonsa hoitamisessa noudatettava menettelytapa. Silloin, kun asiakas on saanut ohjeet tiedoksi ja ne ovat olleet saatavilla ennen sijoituspalvelun tarjoamista, asiakkaan voidaan katsoa hyväksyneen toimeksiannon hoitamista koskevan menettelytavan.

Ohjeiden tulee sisältää kunkin eri arvopaperin osalta tiedot niistä kaupankäyntipaikoista, joissa arvopaperinvälittäjä toteuttaa toimeksiantoja sekä ne kaupankäyntipaikat, joissa arvopaperinvälittäjän on mahdollista saavuttaa asiakkaiden toimeksiantojen toteuttamisen kannalta jatkuvasti paras mahdollinen tulos sekä kaupankäyntipaikan valintaan vaikuttaneet tekijät

Vaatus toimeksiantoja koskevista ohjeista sisältää veloitteen arvioida säännöllisesti ohjeisiin sisältyviä toimeksiantojen toteuttamispaikkoja ja sitä, voidaanko niillä saavuttaa asiakkaan kannalta paras mahdollinen tulos.

Arvopaperinvälittäjän on annettava myös toimeksiantoja koskevien ohjeiden olennaiset muutokset tiedoksi asiakkaalle.

Pykälän 3 momentin mukaan arvopaperinvälittäjän olisi pyydettävä asiakkaalta nimenomainen suostumus ennen kuin se toteuttaa asiakkaan toimeksiannon julkisen kaupankäynnin tai monenkeskisen kaupankäynnin ulkopuolella. Arvopaperinvälittäjä voi hankkia asiakkaan suostumuksen joko yleisenä suostumuksena tai kutakin liiketointa varten erikseen.

Asiakkaalla on oikeus pyynnöstä saada arvopaperinvälittäjältä tiedot siitä, että välittäjä on toteuttanut asiakkaan toimeksiannon toimeksiantoja koskevien ohjeiden mukaisesti.

Pykälän 4 momentin mukaan Rahoitustarkastus antaisi direktiivin nojalla komission antaman direktiivin xx täytäntöön panemiseksi tarvittavat tarkemmat määräykset toimeksiannon toteuttamisesta.

Ehdotus vastaa direktiivin 19 artiklan 1 kohtaa ja 21 artiklaa ja direktiivin täytäntöönpanosta annetun komission direktiivin 44 - 46 artiklaa.

Toimeksiantojen käsittely

7 §. Pykälän 1 momentin mukaan arvopaperinvälittäjän, joka tarjoaa sijoituspalveluna toimeksiantojen toteuttamista, olisi hoidettava asiakkaiden toimeksiannot ilman aiheutonta viivytystä. Vastaava säännös sisältyy voimassa olevaan 4 luvun 4 §:n 1 momenttiin.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin arvopaperinvälittäjän velvollisuudesta toteuttaa toimeksiannot saapumisjärjestyksessä, jos se on mahdollista ottaen huomioon toimeksi-

annon koon, asiakkaan määräämät hintarajat tai muut toimeksiannon ehdot. Arvopaperinvälittäjän olisi kuitenkin noudatettava asiakkaan ohjetta, jos asiakas haluaa toimeksiannon toteuttamista tietyinä ajankohtana.

Pykälän 3 momentin mukaan Rahoitustarkastus antaisi direktiivin nojalla komission antaman direktiivin xx täytäntöön panemiseksi tarvittavat tarkemmat määräykset toimeksiantojen käsittelystä.

Ehdotus vastaa rahoitusvälineiden markkinoista annetun direktiivin 22 artiklan 1 kohta ja komission direktiivin 47 - 49 artiklaa.

Asiakkaan toimeksiannon saaminen toiselta arvopaperinvälittäjältä

8 §. Pykälässä säädettäisiin toimeksiannon välittämisestä toiselle arvopaperinvälittäjältä. Arvopaperinvälittäjä, joka välittää toimeksiannon sen vastaanottavalle arvopaperinvälittäjälle, vastaa hankkimistaan 4 luvun 4 §:ssä tarkoitetuista asiakasta koskevista tiedoista ja asiakkaalle antamistaan suosituksista.

Toimeksiannon vastaanottava arvopaperinvälittäjä voi toimia toimeksiannon välittäneeltä arvopaperinvälittäjältä saamiensa asiakasta koskevien tietojen sekä tämän asiakkaalle antamien palvelua tai liiketointa koskevien suositusten mukaan. Vastaanottavalla arvopaperinvälittäjällä ei olisi selonottovelvollisuutta asiakasta koskevien tietojen osalta. Se vastaisi muutoin lainmukaisesta toimeksiannon toteuttamisesta.

Ehdotus vastaa rahoitusvälineiden markkinoista annetun direktiivin 20 artiklaa.

Toimeksiannon julkistamisvelvollisuus

9 §. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin arvopaperinvälittäjän velvollisuudesta julkistaa asiakkaan arvopaperinvälittäjälle antama toimeksianto ostaa tai myydä julkisen kaupankäynnin tai sitä muussa Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa vastaavan kaupankäynnin kohteena muussa valtiossa olevia osakkeita tai niihin kohdistuvia talletustodistuksia tietty määrä määrättyyn rajahintaan tai sitä parempaan hintaan. Arvopaperinvälittäjän olisi julkistettava osaketta tai niihin kohdistuvaa talletustodistusta koskeva toimeksianto, jos sitä markkinaolosuhteiden vuoksi asiakkaan etu huomioon ottaen ei välittömästi toteuteta eikä asiakas ole antanut nimenomaisia tästä poikkeavia ohjeita. Arvopaperinvälittäjän olisi julkistettava toimeksianto tavalla, joka on helposti muiden markkinaosapuolten saatavilla.

Ehdotetun 2 momentin mukaan arvopaperinvälittäjä täyttäisi julkistamisvelvollisuutensa toimittamalla toimeksiannon julkisen kaupankäynnin, monenkeskisen kaupankäynnin tai niitä muussa valtiossa vastaavan kaupankäynnin järjestäjälle.

Pykälässä tarkoitettua asiakkaan toimeksiannon julkistamisesta säädetään tarkemmin

direktiivin täytäntöönpanosta annetussa komission asetuksessa. Asetuksen 30 artiklan mukaan arvopaperinvälittäjän katsotaan julkistaneen toimeksiannon jos se välittää toimeksiannon säännellylle markkinalle tai monenkeskiseen kaupankäyntijärjestelmään, joka ylläpitää toimeksiantoluetteloiden huutokauppaan perustuvaa järjestelmää, tai varmistaa, että toimeksianto julkistetaan tai se voidaan helposti toteuttaa heti markkinaolosuhteiden salliessa.

Pykälän 3 momentin mukaan arvopaperinvälittäjällä ei olisi 1 momentissa säädettyä julkistamisvelvollisuutta, jos toimeksianto koskisi tavanomaiseen kaupankäyntiin verrattuna suurta määrää osakkeita. Momentissa olisi viittaus direktiivin täytäntöönpanosta annettuun komission asetukseen xx, jossa määritellään suuri toimeksianto.

Ehdotus vastaa rahoitusvälineiden markkinoista annetun direktiivin 4 artiklan 1 kohdan 16 alakohtaa ja 22 artiklan 2 kohtaa.

Liiketoimet hyväksyttävien vastapuolten kanssa

10 §. Pykälässä säädettäisiin arvopaperinvälittäjän liiketoimista 1 luvun 4 §:n 5 momentissa tarkoitetun hyväksyttävän vastapuolen kanssa. Pykälän 1 momentin mukaan arvopaperinvälittäjä, joka vastaanottaa ja välittää tai toteuttaa asiakkaan toimeksiantoja tai käy kauppaa omaan lukuun, voi toteuttaa liiketoimia kyseisten vastapuolten kanssa siten, että liiketoimiin ei sovelleta 4 luvun 1, 2 ja 4-7 §:n menettelytapoja koskevia säännöksiä

Pykälän 2 momentin mukaan asiakkaalla, joka on 1 luvun 4 §:n 5 momentin 1 tai 2 kohdan nojalla hyväksyttävä vastapuoli, olisi kuitenkin oikeus pyytää, että 1 momentissa mainittuja säännöksiä sovelletaan sen kanssa tehtäviin liiketoimiin joko yleisesti tai tietyn liiketoimen osalta. Kyseisiä asiakkaita ovat 1 luvun 4 §:n 4 momentin 1, 3 ja 4 kohdassa tarkoitetut ammattimaiset asiakkaat sekä sijoituspalveluyrityksistä annetun lain 1 §:n 3 momentin 5-7 kohdassa tarkoitetut lain soveltamisalaan kuulumattomat yritykset. Jos asiakas suostuu asiakkaan pyyntöön, sen on luokiteltava asiakas ammattimaiseksi asiakkaaksi. Jos tällainen asiakas lisäksi pyytää, että sitä kohdellaan ei-ammattimaisena asiakkaana, sovelletaan pyynnön käsittelyyn 1 luvun 4 a §:n 1 ja 2 momentin säännöksiä.

Ehdotus vastaa direktiivin 24 artiklaa.

Liiketoimet julkisessa kaupankäynnissä ja monenkeskisessä kaupankäynnissä

11 §. Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi sääntelyn selkeyden vuoksi, ettei julkisen kaupankäynnin tai monenkeskisen kaupankäynnin piirissä tapahtuvaan arvopaperikauppaan sovelletaisi tämän lain 1, 2 ja 4-7 §:n menettelytapasäännöksiä. Julkisen kaupankäynnin osalta säännös perustuisi direktiivin 42 artiklan 4 kohtaan ja monenkeskisen kaupankäynnin osalta 14 artiklan 3 kohtaan.

Kauppojen sisäisen toteuttajan velvollisuudet

12 §. Pykälässä säädettäisiin kauppojen sisäisten toteuttajien velvollisuuksista. Pykälä perustuisi rahoitusvälineiden markkinat -direktiivin 27 artiklan velvoitteisiin julkistaa tarjouksia ja käydä kauppaa. Direktiivin 27 artikla on valmisteluun liittyneiden kompromissiratkaisujen vuoksi osin hyvin yksityiskohtainen ja osin vaikeaselkoinen. Lisäksi komissio on antanut artiklan nojalla suoraan sovellettavan täytäntöönpanoasetuksen, jossa on yksityiskohtaisia säännöksiä eräistä artiklan kohdista. Komission asetus ei kuitenkaan sisällä kaikkia artiklan täytäntöönpanon kannalta tarpeellisia säännöksiä ja siksi yhteisön lain-säädäntö muodostuu tältä osin yksityiskohtaiseksi mutta vaikeasti hahmotettavaksi kokonaisuudeksi.

Pykälässä ehdotetaan Rahoitustarkastukselle osoitettavaksi määräyksenantovaltuus siltä osin kuin komission suoraan sovellettava asetus ei sisällä direktiivin 27 artiklan kansallisen täytäntöönpanon kannalta tarpeellisia säännöksiä. Direktiivin 27 artiklan ja täytäntöönpanoasetuksen yksityiskohtaiset säännökset rajoittavat kansallisen harkintavallan sääntelyssä teknisiin yksityiskohtiin. Lisäksi käytännössä kysymys on myös direktiivitekstin uudelleen kirjoittamisesta, koska direktiivin suomenkielinen käännös on niin vaikeaselkoinen, ettei sitä voida suoraan inkorporoida. Rahoitustarkastuksen harkintavalta jäisi käytännössä vähäiseksi. Lisäksi määräyksenantovaltuutuksella voitaisiin välttää se, että myös kansallinen sääntely hajautuisi useisiin eri säädöstasoihin. Rahoitustarkastuksella on esimerkiksi mahdollisuus sisällyttää komission täytäntöönpanoasetus määräyksen liitteeksi, jolloin sääntelystä voisi tulla yksi järkevä kokonaisuus.

Arvopaperinvälittäjän velvollisuus julkaista tietoja osakekaupoista

13 §. Pykälään ehdotetaan otettavaksi selvyuden vuoksi direktiivin 28 artiklan mukainen säännös kaikkien arvopaperinvälittäjien velvollisuudesta julkistaa tietoja toteuttamistaan osakekaupoista. Tarkemmin julkistamisvelvollisuudesta ja poikkeuksista siihen säädetään komission asetuksessa.

Eturistiriidat

14 §. Direktiivin mukaan sijoituspalveluyrityksellä tulee olla sellaiset toiminta- ja hallintajärjestelyt, joiden avulla se voi ryhtyä kaikkiin kohtuullisiin toimenpiteisiin, jotta direktiivin 18 artiklassa määritellyt eturistiriidat eivät vaikuttaisi haitallisesti sijoituspalveluyrityksen asiakkaiden etuihin (13 artikla 3 kohta). Jäsenvaltioiden on edellytettävä, että sijoituspalveluyritykset toteuttavat kaikki kohtuulliset toimenpiteet havaitakseen sijoituspalveluyrityksen, mukaan luettuna sen johto, työntekijät ja sidonnaisasiamiehet tai muut heihin suoraan tai epäsuorasti yhteydessä olevat henkilöt, ja sen asiakkaiden väliset etu-

ristiriidat tai asiakkaiden väliset eturistiriidat, joita syntyy sijoitus- tai oheispalvelujen tai niiden yhdistelmien tarjoamisen yhteydessä (18 artikla 1 kohta).

Pykälä koskisi arvopaperinvälittäjän toimintaa mahdollisissa eturistiriitatilanteissa. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin voimassa olevan 4 luvun 4 §:n 3 momenttia vastaavasti arvopaperinvälittäjän velvollisuudesta välttää eturistiriitatilanteita ja velvollisuudesta kohdella asiakkaitaan tasapuolisesti. Arvopaperinvälittäjä ei saisi antaa toisen asiakkaan edun tai oman etunsa vaikuttaa asiakkaalle annettavaan ohjeeseen tai neuvoon taikka toimeksiannon suorittamistapaan.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin arvopaperinvälittäjän velvollisuudesta ilmoittaa asiakkaalle eturistiriidasta silloin, kun sen syntymistä ei voida välttää. Jos eturistiriitatilanteiden ehkäisemiseksi sovellettavat toimintajärjestelyt eivät riitä varmistamaan asiakkaan etuihin kohdistuvien riskien välttämistä, arvopaperinvälittäjä ei voi suorittaa liiketoimia asiakkaan lukuun ennen kuin asiakkaalle on ilmoitettu selvästi mahdolliset eturistiriitatilanteet tai niiden syntymisperuste.

Ilmoitus asiakkaalle on tehtävä ennen liiketoimen suorittamista asiakkaan lukuun. Asiakkaalle on annettava riittävän yksityiskohtaiset tiedot siitä, millaisesta eturistiriitatilanteesta on kysymys tai tiedot sen syntyperästä siten, että asiakas voi tietojen perusteella tehdä päätöksensä sijoitus- tai oheispalvelusta, johon eturistiriitatilanne liittyy. Tiedot eturistiriidasta on annettava asiakkaalle pysyvällä tavalla.

Pykälän 3 momentin mukaan arvopaperinvälittäjällä tulisi olla ohjeet eturistiriitojen välttämässä noudatettavista menettelytavoista. Ohjeiden on oltava kirjalliset.

Pykälän 4 momentin mukaan Rahoitustarkastus antaisi direktiivin nojalla komission antaman direktiivin xx täytäntöön panemiseksi tarvittavat tarkemmat määräykset eturistiriitojen välttämässä noudatettavista menettelytavoista.

Ehdotus vastaa direktiivin 13 artiklan 3 kohtaa ja 18 artiklaa ja direktiivin täytäntöönpanosta annetun komission direktiivin 21 ja 22 artiklaa.

Arvopapereita koskevien tutkimustietojen ja sijoitussuosittelusten esittäminen

15 §. Pykälän 1 momentti vastaa voimassa olevan 4 luvun 4 §:n 4 momenttia ja pykälän 2 ja 3 momentti voimassa olevan 4 luvun 10 §:ää

Asiakasvarojen säilyttäminen

16 §. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin asiakkaan rahavarojen ja muun omaisuuden säilyttämisestä. Asiakkaan rahavarojen ja muun omaisuuden (*asiakasvarat*) säilytys, käsittely ja selvitys on järjestettävä niin, ettei ole vaaraa niiden sekoittumisesta arvopaperinvälittäjän omiin tai välittäjän toisen asiakkaan rahavaroihin tai muuhun omaisuuteen.

Säännöstä sovelletaan kaikkeen arvopaperinvälittäjän harjoittamaan toimintaan. Ehdotus vastaa voimassa olevaa 4 luvun 5 a §:n 1 momenttia lisättynä muutoksella, jonka mukaan asiakasvarojen säilytys, käsittely ja selvitys on järjestettävä erillään myös arvopaperinvälittäjän toisen asiakkaan rahavaroista ja muusta omaisuudesta.

Ehdotuksella ei ole tarkoitus estää asiakasvaratilin pitämistä. Asiakasvaratilin pitäminen on järjestettävä siten, ettei ole vaaraa arvopaperinvälittäjän asiakkaiden rahavarojen sekoittumisesta ja että asiakkaan rahavarat pystytään viipymättä erottamaan toisen asiakkaan rahavaroista.

Pykälän 2 momentti koskisi arvopaperinvälittäjän velvollisuutta säilyttää asiakasvarat luotettavalla tavalla. Asiakkaan rahavarat olisi sijoitettava tilille keskuspankkiin, talletuspankkiin tai ulkomaisen luottolaitoksen sivukonttoriin, jollei muusta sijoittamisesta ole sovittu. Vastaava säännös sisältyy voimassa olevaan 4 luvun 5 a §:n 1 momenttiin. Direktiivin täytäntöönpanosta annetun komission direktiivin 18 artiklan mukaan jäsenvaltion on sallittava asiakkaan rahavarojen sijoittaminen edellä mainittujen lisäksi hyväksytyyn rahamarkkinarahastoon. Komission direktiivin mukaan asiakkaalle on varattava mahdollisuus vastustaa rahavarojen sijoittamista hyväksytyyn rahamarkkinarahastoon (18 artiklan 3 kohdan kolmas alakohta). Ehdotetun 2 momentin mukaan asiakkaan kanssa voitaisiin sopia muusta rahavarojen sijoittamisesta. Säännöksen nojalla rahavarat voitaisiin sijoittaa sijoitusrahastolaissa tarkoitettuun sijoitusrahastoon, joka täyttää komission direktiivin 18 artiklassa säädetyt erityiset vaatimukset.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin myös asiakkaan muun omaisuuden säilyttämistä. Muulla omaisuudella tarkoitetaan asiakkaan arvopapereita. Momentin mukaan arvopaperinvälittäjä voisi säilyttää asiakkaan muuta omaisuutta muun säilyttäjän hallussa, jos ulkopuolisesta säilyttämisestä on sovittu asiakkaan kanssa. Sopimus asiasta on tehtävä ei-ammattimaisen asiakkaan kanssa kirjallisesti. Asiakas ei voisi antaa suostumustaan vakioehtona esimerkiksi muussa asiakassopimuksessa. Silloin, kun asiakkaan rahavarat sijoitetaan tilille muualle kuin keskuspankkiin tai asiakkaan muuta omaisuutta säilytetään muun säilyttäjän hallussa, arvopaperinvälittäjän on noudatettava riittävää huolellisuutta säilyttäjän valitsemisessa. Arvopaperinvälittäjän on säännöllisesti myös seurattava säilyttäjän toimintaa varojen säilyttäjänä.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin muun arvopaperinvälittäjän kuin talletuspankin velvollisuudesta pitää asiakkaan rahavarat erillään arvopaperinvälittäjän omista ja sen toisen asiakkaan rahavaroista ja muusta omaisuudesta. Vastaava velvoite koskee muuta arvopaperinvälittäjää kuin talletuspankkia myös voimassa olevan lain mukaan. Ehdotetun momentin mukaan arvopaperinvälittäjän olisi varmistettava, että asiakkaan muu omaisuus, jota säilytetään ulkopuolisen säilyttäjän hallussa, voidaan erottaa arvopaperinvälittäjän ja säilyttäjän omaisuudesta. Asiakkaan muuta omaisuutta voitaisiin säilyttää vain Rahoitustarkastuksen tai sitä vastaavan viranomaisen valvottavana olevan yhteisön hallussa, jos se on mahdollista.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin 3 momentin säännöstä koskevasta poikkeuksesta.

Momentin mukaan arvopaperinvälittäjä voisi säilyttää asiakkaan muuta omaisuutta Euroopan talousalueen ulkopuolisessa valtiossa, jossa muun omaisuuden säilytystoiminta ei ole säänneltyä toimintaa, jos säilytettävän omaisuuden luonne edellyttää sen säilyttämistä kyseisessä valtiossa. Arvopaperinvälittäjä voisi säilyttää tällaisessa valtiossa ammattimaisen asiakkaan muuta omaisuutta myös silloin, kun asiakas sitä kirjallisesti pyytää.

Pykälän 5 momentin mukaan Rahoitustarkastus antaisi direktiivin nojalla komission antaman direktiivin xx täytäntöön panemiseksi tarvittavat tarkemmat määräykset asiakasvarojen säilyttämisestä.

Ehdotus vastaa direktiivin 13 artiklan 7 ja 8 kohtaa ja direktiivin täytäntöönpanosta annetun komission direktiivin 16 - 18 artiklaa.

Asiakkaan suostumus arvopaperin panttaamiseen tai luovuttamiseen arvopaperinvälittäjän tai toisen asiakkaan lukuun

17 §. Voimassa olevan 4 luvun 5 §:n 1 momentin mukaan arvopaperinvälittäjä ei saa pantata tai omaan lukuunsa luovuttaa asiakkaalle kuuluvaa arvopaperia ilman asiakkaan antamaa erillistä kirjallista suostumusta. Pykälän 1 momenttiin sisällytettäisiin vastaava säännös täydennettynä siten, ettei arvopaperinvälittäjä saa myöskään toisen asiakkaan lukuun pantata tai luovuttaa asiakkaalle kuuluvaa arvopaperia ilman tämän erillistä kirjallista suostumusta. Momentin mukaan asiakkaan suostumuksen olisi sisällettävä ehdot, joilla arvopaperinvälittäjä voi pantata tai omaan tai toisen asiakkaan lukuun luovuttaa asiakkaalle kuuluvia arvopapereita. Arvopaperien panttaaminen tai luovuttaminen olisi sallittua vain näiden ehtojen määräämissä rajoissa.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin, ettei arvopaperinvälittäjä saa pantata eikä omaan tai toisen asiakkaan lukuun luovuttaa asiakkaalle kuuluvia ulkopuolisen säilyttäjän pitämällä yhteistilillä säilytettäviä arvopapereita. Tämä olisi kuitenkin mahdollista, jos asiakas, jonka arvopapereita panttaus tai luovuttaminen koskee, ja kukin asiakas, jonka arvopapereita säilytetään yhteistilillä, on antanut tähän suostumuksensa siten kuin 1 momentissa säädetään. Suostumukseen tulee sisältyä arvopaperien panttaamista tai luovuttamista koskevat ehdot. Momentin mukaan arvopaperinvälittäjä saisi edellä sanotun estämättä luovuttaa ja pantata yhteistilillä olevia arvopapereita, jos sen käytössä olevien järjestelmien avulla voidaan varmistaa, että vain 1 momentin mukaan etukäteen suostumuksensa antaneiden asiakkaiden arvopapereita käytetään panttaamiseen tai muuhun luovuttamiseen.

Pykälän 3 momentin mukaan arvopaperinvälittäjä saisi tehdä asiakkaan lukuun asiakkaan arvopapereita koskevan lainaussopimuksen tai takaisinostosopimuksen tai muun vastaavankaltaisen sopimuksen, jos tästä on arvopaperinvälittäjän ja asiakkaan välillä etukäteen sovittu 1 ja 2 momentissa säädetyllä tavalla. Säännös vastaa lainaussopimuksen ja takaisinostosopimuksen osalta voimassa olevaa 4 luvun 5 a §:n 3 momenttia. Vastaavan-

kaltaisella sopimuksella tarkoitetaan muita sopimuksia, jotka sisältyvät direktiivin nojalla annetun komission asetuksen 2 artiklan 10 kohdassa olevaan määritelmään arvopapereilla toteutettavasta rahoitustoimesta.

Pykälän 4 momentin mukaan arvopaperinvälittäjä saisi kuitenkin sen estämättä, mitä pykälän 1 ja 2 momentissa säädetään, pantata tai luovuttaa sellaisen asiakkaalta pantiksi saamansa arvopaperin, josta pantinsaaja saa määrätä rahoitusvakuuslain mukaan. Säännös vastaa voimassa olevaan 4 luvun 5 §:n 1 momenttiin sisältyvää säännöstä ja ulotettaisiin koskemaan myös 2 momentissa tarkoitettuja tilanteita. Momentin mukaan arvopaperinvälittäjä saisi lisäksi pykälän 1 ja 2 momentin estämättä luovuttaa asiakkaalleen kuuluvan arvopaperin pantiksi selvitysyhteisölle tai selvitysosapuolelle arvopaperia koskevasta kaupasta johtuvan asiakkaan velvoitteen täyttämisen vakuudeksi. Säännös vastaa voimassa olevan 4 luvun 5 a §:n 2 momenttia.

Pykälän 5 momentin mukaan Rahoitustarkastus antaisi direktiivin nojalla komission antaman direktiivin xx täytäntöön panemiseksi tarvittavat tarkemmat määräykset pykälän soveltamisesta. Pykälässä viitattaisiin direktiivin nojalla annettuun komission asetukseen, jossa säädetään 3 momentissa tarkoitetuista sopimuksista.

Ehdotus vastaa direktiivin 13 artiklan 7 kohtaa ja direktiivin täytäntöönpanosta annetun komission direktiivin 2 artiklan 8 kohtaa ja 19 artiklaa.

Asiakkaan arvopaperin luovuttaminen vakuudeksi ja lainaus- ja takaisinostosopimukset

18 §. Pykälän 1-3 momentti vastaa voimassa olevan 4 luvun 5 a §:n 2-4 momenttia. Pykälän 4 momenttia vastaava säännös sisältyy voimassa olevan 4 luvun 5 a §:n 5 momenttiin.

Markkinoiden väärinkäyttöön liittyvä ilmoitusvelvollisuus

19 §. Pykälä vastaa voimassa olevan 4 luvun 5 b §:ää.

Vahingonkorvausvelvollisuus

20 §. Pykälä vastaa voimassa olevaa 4 luvun 5 c §:ää.

Kaupparaportointi

21 §. Pykälässä säädetään arvopaperinvälittäjien kaupparaportointivelvollisuudesta. Säännöksillä pannaan täytäntöön direktiivin 25 artiklan säännökset arvopaperinvälittäjien velvollisuudesta raportoida toimivaltaiselle viranomaiselle toteuttamistaan arvopaperikaupoista. Direktiivin 25 artiklan täytäntöön panemiseksi tarpeelliset säännökset arvopaperinvälittäjien velvollisuudesta raportoida johdannaiskauppoja sisällytetään viittauksina lain 10 lukuun.

Pykälän 1 momentin mukaan arvopaperinvälittäjä on velvollinen raportoimaan kaikki julkisen kaupankäynnin kohteena olevilla arvopapereilla toteuttamansa kaupat Rahoitustarkastukselle viipymättä ja viimeistään seuraavana arkipäivänä. Sama velvollisuus koskee momentin toisen virkkeen mukaan kauppoja arvopapereilla, jotka ovat julkista kaupankäyntiä vastaavan kaupankäyntimenettelyn kohteena toisessa Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa.

Pykälän 2 momentissa selvennetään, ettei pykälän 1 momentin mukainen raportointivelvollisuus koske 1 momentissa tarkoitettua arvopaperinvälittäjän sellaisia kauppoja, jotka se toteuttaa muualla kuin Suomessa sijaitseva kiinteän toimipaikan kautta. Direktiivin 32 artiklan 7 kohdan mukaan sivuliikkeeseen sovelletaan isäntävaltion kaupparaportointisäännöksiä.

Pykälän 3 momentissa säädetään poikkeuksesta siihen, että 1 momentin mukaan arvopaperinvälittäjä on velvollinen raportoimaan kaupat suoraan Rahoitustarkastukselle. Direktiivin 25 artiklan 5 kohdan mukaan kaupat voi toimivaltaiselle viranomaiselle raportoida arvopaperinvälittäjä itse tai esimerkiksi markkinapaikka. Lisäksi direktiivin mukaan kaupat voi arvopaperinvälittäjän puolesta raportoida muu toimivaltaisen viranomaisen erikseen hyväksymä taho esimerkiksi suoraan tällaisen tahon ylläpitämistä kauppojen täsmäytys- tai ilmoitusjärjestelmästä.

Pykälän 4 momentissa informatiivisuuden vuoksi todetaan, että kaupparaportointisäännösten käytännön soveltamisen kannalta tarpeelliset säännökset sisältyvät jäsenvaltioissa suoraan sovellettavaan komission täytäntöönpanoasetukseen. Komission asetuksessa määritellään ensinnäkin tarkemmin ne kaupat, joita kaupparaportointi velvollisuus koskee. Se sisältää myös yksityiskohtaisia säännöksiä siitä, mitä tietoja kaupparaportin pitää sisältää ja kuinka ne pitää raportissa esittää. Lisäksi asetuksessa säädetään teknisiä vaatimuksia raportointijärjestelmille ja siitä, millä edellytyksillä toimivaltaisen viranomaisen on hyväksyttävä 4 momentissa tarkoitettua muun tahon täsmäytys- tai ilmoitusjärjestelmät.

Pykälän 5 momentti sisältää määräyksenantovaltuuksia Rahoitustarkastukselle. Ensinnäkin Rahoitustarkastus voi sen nojalla antaa tarkempia määräyksiä kaupparaportin sisällystään. Komission täytäntöönpanoasetuksen 12 artiklan 3 ja 4 kohtaa sallii eräitä rajoitettuja kansallisia laajennuksia kaupparaportoinnin sisältöön. Artiklan 3 kohdan mukaan jäsenvaltio voi edellyttää raporttiin valvonnan kannalta tarpeellisia lisäkenttiä, jos ne johduttavat rahoitusvälineen tai kaupankäynnin sellaisista erityisominaisuuksista, joita komission asetuksen tietokentät eivät kata. Artiklan 4 kohdan mukaan jäsenvaltio voi lisäksi

edellyttää kaupparaporttiin myös kentän, joka identifioi asiakkaan, jonka puolesta arvopaperinvälittäjä on toteuttanut toimeksiannon. Lisäksi Rahoitustarkastus voi antaa puhtaasti teknisiä määräyksiä kaupparaportointitietojen esitystavasta ja raporttien toimitustavasta.

Pykälän 6 momentin nojalla Rahoitustarkastus voi määräyksellä ulottaa raportointivelvollisuuden koskemaan myös muita kuin pykälän 1 momentissa tarkoitettuja arvopapereita. Direktiivin johdannon 45 perustelukappaleen mukaan jäsenvaltioille on nimenomaan sallittua ulottaa raportointivelvollisuus myös muihin kuin säännellyillä markkinoilla kaupankäynnin kohteena oleviin rahoitusvälineisiin. Koska on vaikea ennakoida, millä muilla arvopapereilla kuin julkisen kaupankäynnin kohteena olevilla arvopapereilla aletaan suomalaisilla markkinoilla käydä kauppaa esimerkiksi monenkeskisessä kaupankäynnissä ja missä laajuudessa, ei voida eduskuntalain tasolla suoraan säätää kaupparaportointivelvollisuuden soveltamisalasta tyhjentävästi. Lisäksi esimerkiksi sisäpiirintiedon käytön valvomiseksi markkinoiden väärinkäyttö -direktiivin mukaisesti kaupparaportointi voi olla tarpeellista ulottaa sellaisiin arvopapereihin ja johdannaissopimuksiin, jotka eivät itse ole julkisen kaupankäynnin kohteena, mutta joiden arvo riippuu julkisen kaupankäynnin kohteena olevan arvopaperin arvosta. Tämän vuoksi kaupparaportoinnin soveltamisalan yksityiskohtien päättäminen jätetään arvopaperimarkkinoiden valvonnasta vastaavalle asiantuntijaviranomaiselle. Määräyksenantovallan käytössä Rahoitustarkastuksen on kiinnitettävä huomiota siihen, mikä on kaupankäynnin laajuus huomioon ottaen tehokas tapa valvoa kaupankäyntiä.

Pykälän 7 momentissa viitataan informatiivisuuden vuoksi vielä komission täytäntöönpanoasetukseen. Momentissa on kysymys viranomaisten välisistä velvoitteista, joista säädetään jäsenvaltiossa suoraan sovellettavassa komission asetuksessa. Näin ollen ei ole tarpeellista käsitellä sääntelyä tämän yksityiskohtaisemmin kansallisessa lainsäädännössä.

Säännösten soveltaminen sivuliikkeisiin ja -konttoreihin

22 §. Pykälässä säädettäisiin miltä osin luvun säännökset eivät sovellu ulkomaisten arvopaperinvälittäjien sivuliikkeisiin ja -konttoreihin Suomessa. Säännöksellä pannaan täytäntöön direktiivin 32 artiklan 7 kohta, jossa säädetään, että sivuliikkeen ja -konttorin isäntävaltion vastuulla on varmistaa vain, että sivuliikkeen tarjoamat palvelut ovat direktiivin 19, 21, 22, 25, 27 ja 28 artiklan velvollisuuksien mukaiset. Muiden direktiivissä asetettujen vaatimusten, joista säädetään luvun 10, 14 ja 16-18 §:ssä, osalta sivuliikkeet ja -konttorit ovat velvollisia noudattamaan niiden kotivaltion vastaavia säännöksiä.

4 a luku. Selvitystoiminta

8 §. Pykälän 2 momenttia muutettaisiin niin, että selvitysyhteisö on velvollinen myöntämään selvitysosapuolen oikeuden samalla tavalla Euroopan talousalueelta tulevalle arvopaperinvälittäjälle kuin suomalaiselle arvopaperinvälittäjälle riippumatta siitä, onko välittäjällä kiinteää toimipaikkaa Suomessa. Säännöksellä pantaisiin täytäntöön direktiivin 34 artiklan 1 kohta.

5 luku. Markkinoiden väärinkäyttöä koskevat säännökset

1 §. Pykälää ehdotetaan muutettavaksi siten, että sisäpiirintiedon määritelmä laajennettaisiin kattamaan monenkeskisen kaupankäynnin kohteena olevaan arvopaperiin liittyvä tieto. Muutos ei perustuisi rahoitusvälineiden markkinat -direktiiviin eikä muutenkaan EY-sääntelyyn, mutta markkinoiden luotettavan toiminnan kannalta sisäpiirisääntely on perusteltua ulottaa myös monenkeskiseen kaupankäyntiin.

2 §. Pykälään lisättäisiin monenkeskisen kaupankäynnin kohteena olevaan arvopaperiin liittyvä sisäpiirintiedon käytön kieltö.

Pykälän 4 momenttia muutettaisiin siten, että käytäessä kauppaa monenkeskisessä kaupankäynnissä sellaisilla arvopapereilla, jotka eivät ole kaupankäynnin kohteena julkisessa kaupankäynnissä tai millään muullakaan rahoitusvälineiden markkinat -direktiivin tarkoittamalla säännellyllä markkinalla eikä monenkeskisen kaupankäynnin kaupankäyntilistalla, sisäpiirintiedon käytön nimenomainen kieltö rajoittuisi itse kaupankäyntimenettelyn piirissä tehtyihin hankintoihin tai luovutuksiin.

Säännös olisi sisällöltään samanlainen kuin voimassa olevan 3 luvun 16 §:n mukaisen kaupankäyntimenettelyn osalta. Momentissa tarkoitettuja tilanteita olisivat esimerkiksi sellaiset, jossa niin sanottu listaamaton arvopaperi on otettu kaupankäyntimenettelyn kohteeksi ilman liikkeeseenlaskijan hakemusta tai hyväksyntää. Tällaisilla liikkeeseenlaskijoilla ei olisi tiedonantovelvollisuutta kaupankäynnin järjestäjää kohtaan. Jos julkistamattoman tiedon käyttö olisi kokonaisuudessaan kiellettyä, yrityksen johto ja muu lähipiiri ei voisi käytännössä lainkaan käydä arvopaperilla kauppaa ilman laajamittaista tietojen julkistamista. Tällainen tilanne aiheuttaisi käytännössä useita epäselvyyksiä esimerkiksi pienten ja keskisuurten listaamattomien yritysten yritysjärjestelytilanteissa.

Omistuksen julkisuus

3 §. Voimassa oleva säännös ehdotetaan jaettavaksi kahteen pykälään. Ehdotetussa 3 §:ssä säädettäisiin vain arvopaperin liikkeeseen laskeneen suomalaisen yhtiön ilmoitusvelvollisuudesta. Ehdotetussa 5 §:ssä säädettäisiin arvopaperikeskuksen, arvopaperipörssin ja ar-

vopaperinvälittäjän ilmoitusvelvollisuudesta. Ehdotetun 3 §:n sisältö vastaisi arvopaperin liikkeeseen laskeneen yhtiön osalta voimassa olevaa 3 §:ää.

4 §. Voimassa olevaan pykälään ehdotetaan tehtäväksi 3 §:ssä ehdotetuista muutoksista aiheutuvat viittaustekniset muutokset.

5 §. Pykälässä säädettäisiin arvopaperikeskuksen, arvopaperipörssin ja arvopaperinvälittäjän luottamus- ja toimihenkilöiden ilmoitusvelvollisuudesta. Säännöksen sisältö vastaisi arvopaperikeskuksen, arvopaperipörssin ja arvopaperinvälittäjän luottamus- ja toimihenkilöiden ilmoitusvelvollisuuden osalta pääasiassa voimassa olevaa 3 §:ää. Kuitenkin ehdotetun lain sijoituspalveluyrityksistä 34 §:ssä ehdotetaan säädettäväksi, että sijoituspalveluyrityksellä tulisi olla vaikuttavassa asemassa olevien henkilöiden henkilökohtaisia liiketoimia koskevat sisäiset ohjeet. Sisäiset ohjeet koskevat vaikuttavassa asemassa olevan henkilön tai hänen kanssa perhe- tai muussa läheisessä suhteessa olevan henkilön lukuun tapahtuva liiketoimia. Ehdotetussa 5 §:ssä ilmoitusvelvollisten joukkoa ehdotetaan supistettavaksi.

Pykälän 1 momentti vastaa arvopaperikeskuksen, arvopaperipörssin ja arvopaperinvälittäjän luottamus- ja toimihenkilöiden ilmoitusvelvollisten osalta voimassa olevaa 3 §:ää.

Pykälän 2 momentissa voimassa olevaa 3 §:n 2 momenttia ehdotetaan täsmennettäväksi siten, että luottolaitoksen hallintoneuvoston jäsen ja varajäsen, hallituksen varajäsen sekä tilintarkastaja, varatilintarkastaja ja sellaisen tilintarkastusyhteisön toimihenkilö, joka on päävastuussa luottolaitoksen tilintarkastuksesta, on ilmoitusvelvollinen vain, jos hän saa säännöllisesti haltuunsa tällaisia arvopapereita koskevaa sisäpiirintietoa.

Pykälän 3 momentissa voimassa olevaa sääntelyä ehdotetaan muutettavaksi siten, että ilmoitusvelvollisuus ei koskisi puolisoa, vähintään yhden vuoden samassa taloudessa asunutta perheenjäsentä eikä näiden määräysvaltayhteisöjä. Ei myöskään ole perusteltua, että ilmoitusvelvollisen tulisi ilmoittaa määräysvaltayhteisöt, jotka hänellä on yhdessä perheenjäsenen tai toisen kyseessä olevan pykälässä tarkoitetun henkilön tai tämän perheenjäsenen kanssa. Omistuksen julkisuus rajoitettaisiin koskemaan vain yhteisöjä ja säätiöitä, jossa ilmoitusvelvollisella on suoraan tai välillisesti määräysvalta.

Pykälän 4 momentti vastaa voimassa olevan 3 §:n 4 momenttia.

5 a §. Pykälä olisi uusi. Pykälässä säädettäisiin tiedoista, jotka arvopaperikeskuksen, arvopaperipörssin ja arvopaperinvälittäjän palveluksessa olevan ilmoitusvelvollisen on ilmoitettava. Pykälä vastaa sisällöltään pääasiassa voimassa olevaa 5 §:ää. Voimassa olevaa lakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että ilmoitusvelvollisen vaikutusvaltayhteisöjen ilmoitusvelvollisuus poistettaisiin. Vaikutusvaltayhteisöjen ilmoittamien palvelee ensisijaisesti valvonnallisia tarpeita. Ilmoitusvelvollisille vaikutusvaltayhteisöjen ilmoittaminen on hallinnollisesti raskas menettely. Valvonnan toteuttamiseksi tieto voidaan saada muista rekistereistä. Pykälään ehdotetaan myös tehtäväksi 5 §:ssä ehdotetuista muutoksista aiheutuvat viittaustekniset muutokset.

Pykälän 1 momentissa ehdotetaan säädettäväksi tiedoista, jotka ilmoitusvelvollisen on ilmoitettava tehtävään tulleessaan ja ehdotetun pykälän 2 momentissa ehdotetaan säädettäväksi tiedoista, jotka ilmoitusvelvollisen on ilmoitettava tehtävässä ollessaan.

Pykälän 3 momentissa voimassa olevaa lakia ehdotetaan täsmennettäväksi siten, että ilmoitusvelvollisuus ei koske yhteisöjä, jotka ovat liikkeeseenlaskijan tytäryrityksiä. Ilmoitusvelvollisuus ei myöskään koske asunto-osakeyhtiöitä, kiinteistöosakeyhtiöitä, aatteellisia yhdistyksiä tai taloudellisia yhdistyksiä, mikäli nämä yhteisöt eivät käy säännöllisesti kauppaa arvopapereilla.

Ehdotetun pykälän 4 momentissa voimassa olevaa lakia ehdotetaan täsmennettäväksi siten, että ilmoitusvelvollisen on sisällytettävä ilmoitukseen asianomaisen henkilön tai yhteisön taikka säätiön yksilöimiseksi tarvittavat tiedot sekä arvopapereita koskevat tiedot.

Sisäpiirin omistusta koskeva julkinen rekisteri

7 §. Pykälässä säädettäisiin sisäpiirin omistusta koskevasta julkisesta rekisteristä. Voimassa olevaan pykälään ehdotetaan tehtäväksi 5 §:ssä ehdotetuista muutoksista aiheutuvat viittaustekniset muutokset. Voimassa olevan pykälän 1 momentin jaettaisiin kahdeksi erilliseksi momentiksi. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin julkisen kaupankäynnin kohteena olevan osakkeen liikkeeseen laskeneen yhtiön sisäpiirin omistusta koskevasta julkisesta rekisteristä. Säännös vastaa julkisen kaupankäynnin kohteena olevan osakkeen liikkeeseen laskeneen yhtiön osalta voimassa olevaa 7 §:ää. Pykälän 2 momentissa säädettäisiin arvopaperikeskuksen, arvopaperipörssin ja arvopaperinvälittäjän sisäpiirin omistusta koskevasta julkisesta rekisteristä.

12 §. Pykälässä ulotettaisiin kurssin vääristämisen kielto myös monenkeskiseen kaupankäyntiin.

7 luku

1 §. Pykälän 1 momentin säännöstä ehdotetaan muutettavaksi niin, ettei Rahoitustarkastuksen valvontatehtävä ulottuisi julkisen kaupankäynnin ja monenkeskisen kaupankäynnin sopimusehtojen noudattamisen valvontaan. Ei voida pitää asianmukaisena, että viranomainen valvoisi puhtaasti kaupallisten sopimusten noudattamista. Tämän jälkeen Rahoitustarkastuksen valvontavelvollisuus käsittäisi arvopaperimarkkinalain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten sekä mainitun lain nojalla vahvistettujen sääntöjen noudattamisen valvonnan.

1 a §. Pykälän 2 momentin säännöksiä ehdotetaan muutettavaksi sillä tavoin, että Rahoitustarkastus voi määrätä kaupankäynnin keskeytettäväksi julkisen kaupankäynnin ohella myös monenkeskisessä kaupankäynnissä. Muutoksilla pantaisiin täytäntöön direktiivin 14 artiklan 7 kohta ja 50 artiklan 2 kohdan j alakohta.

2 §. Pykälän 1 momentin säännöksiä muutettaisiin sillä tavoin, että säännöksen mukainen valtuus kieltää kaupankäynnin järjestäminen yksittäisellä arvopaperilla koskee myös monenkeskistä kaupankäyntiä. Kielloista päättäisi markkinaoikeus niin kuin voimassa olevassa laissa. Direktiivin 50 artiklan 2 kohdan k alakohta edellyttää tämän laajennuksen kieltovaltuuteen.

Pykälän 2 momentin viittaukseen tehtäisiin 3 luvun muutoksen edellyttämä korjaus.

2 a §. Uudella säännöksellä pannaan täytäntöön direktiivin 41 artiklan 2 kohdan ensimmäinen virke.

8 luku

2 §. Pykälässä kiellettäisiin luvattoman kaupankäyntimenettelyn järjestäminen. Julkisen kaupankäynnin osalta säännös vastaisi voimassaolevaa sääntelyä. Lisäksi pykälässä kiellettäisiin luvattoman monenkeskisen kaupankäynnin järjestäminen.

3 §. Pykälässä kriminalisoitaisiin julkisen tai monenkeskisen kaupankäynnin markkinointi, jossa annetaan totuudenvastaisia tai harhaanjohtavia tietoja tai käytetään muuten hyvän tavan vastaista tai muuten sopimatonta menettelyä. Julkisen kaupankäynnin osalta säännös vastaisi voimassa olevaa lakia.

10 luku

1 c §. Pykälässä ehdotetaan korvattavaksi säännös euron käyttöönotosta uudella 1 c §:llä, jossa säädetään monenkeskisestä kaupankäynnistä johdannaissopimuksilla. Säännökset soveltuvat vain luvun 1 b §:ssä tarkoitettuihin niin sanottuihin muihin johdannaissopimuksiin.

Lakiin ei ehdoteta otettavaksi erikseen säännöksiä monenkeskisestä kaupankäynnistä johdannaissopimuksilla, vaan pykälässä vain viitattaisiin arvopapereiden monenkeskistä kaupankäyntiä koskeviin säännöksiin lain 3 a luvussa. Ne on pyritty kirjoittamaan sellaiseen muotoon, että ne soveltuisivat myös johdannaiskaupankäyntiin. Monenkeskiseen kaupankäyntiin johdannaissopimuksilla eivät kuitenkaan sovellu luvun säännökset kaupankäyntilistasta.

7. Lakiehdotukset

7.1. Laki sijoituspalveluyrityksistä

Yleiset säännökset

1 §

Soveltamisala

Tätä lakia sovelletaan liiketoimintaan, jossa tarjotaan sijoituspalvelua.

Liiketoiminnan harjoittajaan, joka käy omaan lukuun kauppaa rahoitusvälineillä 5 §:n 3 kohdan mukaisesti ja joka ei tarjoa muuta sijoituspalvelua, tätä lakia sovelletaan vain, jos tämä

- 1) tarjoutuu käymään kauppaa jatkuvasti omaan lukuunsa ostamalla ja myymällä rahoitusvälineitä itse määrittämäänsä hintaan, tai
- 2) käy kauppaa omaan lukuunsa arvopaperimarkkinalaissa (495/1989) tarkoitetun julkisen kaupankäynnin tai monenkeskisen kaupankäynnin tai kaupankäynnistä vakioituilla optioilla ja termiineillä annetussa laissa (772/1988, jäljempänä optiokauppalaki) tarkoitetun optioyhteisön taikka niitä muussa Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa vastaavan kaupankäynnin ulkopuolella suunnitelmallisesti, usein toistuvasti ja järjestelmällisesti tarjoamalla kolmansille osapuolille avoimen järjestelmän tarkoituksenaan saada nämä mukaan kaupankäyntiin.

Tätä lakia ei sovelleta, jos:

- 1) palvelua tarjotaan yksinomaan samaan konserniin kuuluvalle kirjanpitovelvolliselle;
- 2) toimintaa harjoitetaan satunnaisesti muun erikseen laissa säännellyn liike- tai ammattitoiminnan ohessa;
- 3) toimintaa harjoitetaan liike- tai ammattitoimintana yksinomaan arvopaperimarkkinalain 1 luvun 2 §:n 2 momentissa tarkoitetuilla arvopapereilla;
- 4) liiketoiminnan harjoittaja pääasiallisen liiketoiminnan oheistoimintana käy omaan lukuunsa kauppaa rahoitusvälineillä, tai tarjoaa johdannaisopimukseen, joiden kohdeetuutena on hyödyke, tai 4 §:n 8 kohdassa tarkoitettuihin rahoitusvälineisiin liittyvää sijoituspalvelua pääasiallisen liiketoimintansa asiakkaille, eikä liiketoiminnan harjoittajan tai sen konsernin pääasiallisena liiketoimintana ole sijoituspalvelun tarjoaminen tai luottolaitostoiminta;

- 5) liiketoiminnan harjoittajan pääasiallisena liiketoimintana on kaupankäynti omaan lukuun hyödykkeillä tai johdannaissopimuksilla, joiden kohde-etuus on hyödyke, eikä liiketoiminnan harjoittaja kuulu konserniin, jonka pääasiallisena liiketoimintana on sijoituspalvelujen tarjoaminen tai luottolaitostoiminta;
- 6) kauppaa käydään ainoastaan omaan lukuun 4 §:n 2 kohdassa tarkoitetuilla rahoitusvälineillä sekä niiden kohde-etuuksilla yksinomaan johdannaismarkkinoilla tehtyjen sijoitusten suojaamiseksi, kun kaupankäynnillä on markkinoiden selvitysosapuolten takaus siitä, että nämä vastaavat tehtyjen sopimusten selvittämisestä; tai
- 7) toimeksiantoja toteutetaan 6 kohdassa tarkoitettujen markkinoiden muiden markkinaosapuolten lukuun tai rahoitusvälineitä koskevien tarjousten tai tarjouskehotusten antamiseen kyseisillä markkinoilla, kun toiminnalla on markkinoiden selvitysosapuolten takaus siitä, että nämä vastaavat tehtyjen sopimusten selvittämisestä.

Yrityksestä, joka tarjoaa sijoituspalvelua ainoastaan työntekijöiden osallistumisjärjestelmien hallinnoimiseksi, säädetään henkilöstörahastolaissa (814/1989). Toiminnasta, jolla yleisölle tarjotaan mahdollisuus osallistua yhteisiin arvopaperisijoituksiin, säädetään sijoitusrahastolaissa (48/1999).

Tämä laki ei koske valtiokonttoria, Euroopan keskuspankkia, Suomen Pankkia eikä muita kansallisia keskuspankkeja.

Tämä laki ei koske vakuutusyhtiölaissa (1062/1979) tarkoitettuja vakuutusyhtiöitä, työeläkevakuutusyhtiöistä annetussa laissa (354/1997) tarkoitettuja työeläkevakuutusyhtiöitä, eläkesäätiölaissa (1774/1995) tarkoitettuja eläkesäätiöitä eikä vakuutuskassalaissa (1164/1992) tarkoitettuja eläkekassoja.

2 §

Valvonta

Tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamista valvoo Rahoitustarkastus.

Määritelmät

3 §

Sijoituspalveluyritys

Sijoituspalveluyrityksellä tarkoitetaan suomalaista osakeyhtiötä tai eurooppayhtiölaissa (742/2004) tarkoitettua eurooppayhtiötä, jolla on tämän lain mukainen toimilupa tarjota sijoituspalvelua.

4 §

Rahoitusväline

Rahoitusvälineellä tarkoitetaan:

- 1) arvopaperimarkkinalaissa tarkoitettua arvopaperia;
- 2) optiota, termiiniä tai muuta johdannaissopimusta, jonka kohde-etuutena on arvopaperi, valuutta, korko, tuotto, toinen johdannaissopimus, rahoitusmarkkinoihin liittyvä indeksi tai muu tunnusluku ja joka voidaan toteuttaa kohde-etuus luovuttaen tai nettoarvon tilityksellä;
- 3) optiota, termiiniä tai muuta johdannaissopimusta, jonka kohde-etuutena on hyödyke ja joka on toteutettava tai voidaan toteuttaa nettoarvon tilityksellä;
- 4) optiota, termiiniä tai muuta johdannaissopimusta, jonka kohde-etuutena on hyödyke ja joka voidaan toteuttaa kohde-etuus luovuttaen, kun sillä käydään kauppaa optiokauppalaisissa tarkoitettussa optioyhteisössä tai arvopaperimarkkinalaissa tarkoitettussa monikeskisessä kaupankäynnissä taikka niitä muussa Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa vastaavalla markkinalla;
- 5) muuta kuin 4 kohdassa tarkoitettua optiota, termiiniä tai muuta johdannaissopimusta, jonka kohde-etuutena on hyödyke ja joka voidaan toteuttaa kohde-etuus luovuttaen, jos johdannaissopimus tehdään sijoitus- tai suojaustarkoituksessa ja se on muiden johdannaissopimusten kaltainen;
- 6) luottoriskin siirtoon tarkoitettua johdannaissopimusta;
- 7) hinnanerosopimusta;
- 8) optiota, termiiniä tai muuta johdannaissopimusta, joka liittyy ilmastonvaihteluihin, kuljetusmaksuihin, päästöoikeuksiin tai inflaatioasteisiin tai muihin virallisiin taloustilastoihin ja joka voidaan toteuttaa nettoarvon tilityksellä, sekä muuta johdannaissopimusta, joka liittyy omaisuuteen, oikeuksiin, velvollisuuksiin, indekseihin ja muihin kuin edellä mainittuihin tunnuslukuihin ja joka on muiden johdannaissopimusten kaltainen.

Euroopan yhteisöjen komission rahoitusvälineiden markkinoista annetun direktiivin nojalla antaman asetuksen 38 ja 39 artiklassa säädetään 1 momentin 5 ja 8 kohdassa tarkoitettujen rahoitusvälineiden ominaispiirteistä.

5 §

Sijoituspalvelut

Sijoituspalvelulla tarkoitetaan:

- 1) rahoitusvälineitä koskevien toimeksiantojen vastaanottamista ja välittämistä (*toimeksiantojen välittäminen*);
- 2) rahoitusvälineitä koskevien toimeksiantojen toteuttamista asiakkaan lukuun (*toimeksiantojen toteuttaminen*);
- 3) kaupankäyntiä rahoitusvälineillä omaan lukuun (*kaupankäynti omaan lukuun*);

- 4) rahoitusvälineiden hoitamista asiakkaan kanssa tehdyn sopimuksen nojalla siten, että päätösvalta sijoittamisesta on annettu joko kokonaan tai osittain toimeksiannon saajalle (*omaisuudenhoito*);
- 5) yksilöllisen suosituksen antamista asiakkaalle yksittäistä rahoitusvälinettä koskevaksi liiketoimeksi (*sijoitusneuvonta*);
- 6) merkintä- tai ostositoumusten antamista rahoitusvälineiden liikkeeseen laskemisen tai myynnin yhteydessä (*liikkeeseenlaskun takaaminen*);
- 7) rahoitusvälineiden liikkeeseen laskemisen tai myynnin järjestämistä ilman merkintä- tai ostositoumuksen antamista (*liikkeeseenlaskun järjestäminen*);
- 8) rahoitusvälineiden kaupankäynnin järjestämistä arvopaperimarkkina- tai muualla tarkoitettua monenkeskisessä kaupankäynnissä (*monenkeskisen kaupankäynnin järjestäminen*).

6 §

Luottolaitos

Luottolaitoksella tarkoitetaan luottolaitostoiminnasta annetun lain (xx/2006) 8 §:ssä tarkoitettua muuta yhteisöä kuin maksuliikkeyhteisöä.

7 §

Rahoituslaitos

Rahoituslaitoksella tarkoitetaan luottolaitostoiminnasta annetun lain 13 §:ssä tarkoitettua yhteisöä.

8 §

Konserni, emoyritys ja tytäryritys

Konsernilla, emoyrityksellä ja tytäryrityksellä tarkoitetaan kirjanpitolaisissa (1336/1997) tarkoitettua konsernia, emoyritystä ja tytäryritystä sekä niihin rinnastettavaa ulkomaista konsernia, emoyritystä ja tytäryritystä.

9 §

Palveluyritys

Palveluyrityksellä tarkoitetaan yritystä, joka pääasiallisena toimintanaan tuottaa palveluja yhdelle tai useammalle sijoituspalveluyritykselle omistamalla, hallitseamalla tai hoitamalla kiinteistöjä tai joka tuottaa tietojenkäsittelyyn liittyviä palveluita taikka muita vastaavia sijoituspalveluyrityksen pääasialliseen toimintaan liittyviä palveluita yhdelle tai usealle sijoituspalveluyritykselle.

10 §

Omistusyhteisö

Omistusyhteisöllä tarkoitetaan rahoituslaitosta, jonka tytäryritykset ovat pääasiassa sijoituspalveluyrityksiä tai muita rahoituslaitoksia ja jonka tytäryrityksistä ainakin yksi on sijoituspalveluyritys.

Rahoitustarkastuksen on saatuaan tiedon siitä, että muusta yrityksestä kuin luottolaitoksesta tai sijoituspalveluyrityksestä on tullut sijoituspalveluyrityksen emoyritys, tehtävä viipymättä päätös siitä, onko yritystä pidettävä 1 momentissa tarkoitettuna omistusyhteisönä.

11 §

Konsolidointiryhmä

Konsolidointiryhmällä tarkoitetaan konsernia, jonka muodostavat konsernin emoyritys, joka on suomalainen tai ulkomainen sijoituspalveluyritys tai sijoituspalveluyrityksen emoyrityksenä oleva suomalainen tai ulkomainen omistusyhteisö (*konsolidointiryhmän emoyritys*) sekä emoyrityksen suomalaiset ja ulkomaiset tytäryritykset, jotka ovat muita sijoituspalveluyrityksiä, luottolaitoksia, rahoituslaitoksia tai palveluyrityksiä (*konsolidointiryhmän tytäryritys*).

Konsolidointiryhmän emoyrityksenä olevaan sijoituspalveluyritykseen ja siihen rinnastettavaan omistusyhteisön tytäryrityksenä olevaan sijoituspalveluyritykseen sovelletavan konsolidoidun valvonnan soveltamisalasta säädetään 40 §:ssä ja luottolaitostoiminnasta annetun lain 72 §:ssä.

12 §

Ulkoistaminen

Ulkoistamisella tarkoitetaan sijoituspalveluyrityksen toimintaan liittyvää järjestelyä, jossa muu palvelun tarjoaja tuottaa sijoituspalveluyritykselle toiminnon tai palvelun, jonka sijoituspalveluyritys hoitaisi muuten itse.

2 luku

Oikeus tarjota sijoituspalvelua

13 §

Sijoituspalvelun tarjoamisen luvanvaraisuus

Sijoituspalvelua saa tarjota vain tässä laissa tarkoitettun toimiluvan saanut sijoittajien korvausrahaan kuuluva sijoituspalveluyritys.

14 §

Poikkeukset sijoituspalvelun tarjoamisen luvanvaraisuudesta

Sen estämättä, mitä 13 §:ssä säädetään, sijoituspalvelua saa tarjota:

- 1) suomalainen luottolaitos luottolaitostoiminnasta annetun lain mukaisesti;
- 2) sijoitusrahastolain 5 §:n 2 momentissa tarkoitettuun toimintaan toimiluvan saanut suomalainen rahastoyhtiö.

Sen estämättä, mitä 13 §:ssä säädetään, 5 §:n 8 kohdassa tarkoitettua monenkeskistä kaupankäyntiä saa järjestää arvopaperimarkkina- ja arvopaperipörssi ja optikauppalaissa tarkoitettu optioyhteisö.

Ulkomaisen sijoituspalveluyrityksen oikeudesta tarjota sijoituspalvelua ja sen jäsenyydestä korvausrahastossa säädetään ulkomaisen sijoituspalveluyrityksen oikeudesta tarjota sijoituspalvelua Suomessa annetussa laissa (580/1996). Ulkomaisen luottolaitoksen oikeudesta tarjota sijoituspalvelua ja sen jäsenyydestä korvausrahastossa säädetään ulkomaisen luotto- ja rahoituslaitoksen toiminnasta Suomessa annetussa laissa (1608/1993). Ulkomaisen rahastoyhtiön oikeudesta tarjota sijoituspalvelua ja sen jäsenyydestä korvausrahastossa säädetään ulkomaisen rahastoyhtiön toiminnasta Suomessa annetussa laissa (225/2004).

15 §

Oheispalvelut

Sijoituspalveluyritys saa, myönnetyn toimiluvan mukaisesti, sijoituspalvelun lisäksi:

- 1) tarjota asiakkaille rahoitusvälineiden säilytys- ja hoitopalveluja sekä tallelokeropalveluja ja niihin liittyviä palveluja;
- 2) myöntää asiakkaille sijoituspalveluun liittyviä luottoja ja muuta rahoitusta;
- 3) tarjota yrityksille pääomarakenteita, liiketoimintastrategiaa ja muita niihin liittyviä kysymyksiä koskevaa neuvontaa sekä yritysten sulautumisia, yritysostoja ja muita yritysjärjestelyjä koskevaa neuvontaa ja niitä koskevia palveluja;
- 4) tarjota sijoituspalveluun liittyvää valuuttapalvelua;
- 5) tuottaa tai levittää sijoitustutkimuksia, rahoitusanalyysijä, tai muita vastaavia rahoitusvälineillä käytävään kauppaan liittyviä yleisiä suosituksia;
- 6) tarjota rahoitusvälineiden liikkeeseenlaskun takaamiseen tai järjestämiseen liittyviä palveluja;
- 7) tarjota sijoituspalveluja ja tässä momentissa tarkoitettuja palveluja vastaavia palveluja sellaisilla johdannaissopimusten kohde-etuuksilla, jotka eivät ole rahoitusvälineitä silloin, kun toiminta liittyy johdannaissopimuksilla harjoitettavaan toimintaan;
- 8) harjoittaa muuta tässä momentissa tarkoitettuun toimintaan verrattavaa tai siihen läheisesti liittyvää toimintaa.

Jos sijoituspalveluyrityksen toimilupaan sisältyy oikeus tarjota toimeksiannon välittämistä tai toteuttamista, omaisuudenhoitoa tai sijoitusneuvontaa, se saa tarjota myös muuta sijoituskohdetta kuin rahoitusvälinettä koskevaa toimiluvan mukaista palvelua sekä tätä sijoituskohdetta koskevaa sijoitus- ja rahoitusneuvontaa.

Sijoituspalveluyrityksen oikeudesta toimia tilinhoitajayhteisönä tai tilinhoitajayhteisön asiamiehenä säädetään arvo-osuusjärjestelmästä annetussa laissa (826/1991), oikeudesta toimia selvitysosapuolena arvopaperimarkkina- ja arvopaperipörssiin liittyvissä toimissa ja oikeudesta hoitaa säilytysyhteisön tehtäviä sijoitusrahastolaissa.

16 §

Toiminimi

Vain sijoituspalveluyritys saa toiminimessään tai muuten toiminnassaan käyttää nimitystä pankkiiri tai pankkiiriliike, jollei ole ilmeistä, että nimityksen käyttäminen ei viittaa harhaanjohtavasti sijoituspalveluyrityksen toimintaan.

3 luku

Toimiluvan myöntäminen ja peruuttaminen

17 §

Toimilupahakemus

Rahoitustarkastus myöntää hakemuksesta toimiluvan sijoituspalvelun tarjoamiseen. Toimilupahakemukseen liitettävistä selvityksistä säädetään valtiovarainministeriön asetuksella.

Rahoitustarkastuksen on ennen asian ratkaisemista pyydettävä hakemuksesta lausunto sijoittajien korvausrahostolta.

Jos toimilupaa hakeva yhteisö on toisessa Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa toimiluvan saaneen sijoituspalveluyrityksen, luottolaitoksen tai vakuutusyhtiön tytäryritys tai tällaisen sijoituspalveluyrityksen, luottolaitoksen tai vakuutusyhtiön emoyrityksen tytäryritys, hakemuksesta on pyydettävä tuon valtion asianomaisen valvontaviranomaisen lausunto. Samoin menetellään, jos toimilupaa hakevan yhteisön määräämisvalta on samoilla luonnollisilla tai oikeushenkilöillä kuin tällaisessa sijoituspalveluyrityksessä, luottolaitoksessa tai vakuutusyhtiössä. Lausuntopyynnössä lausunnonantajaa on pyydettävä erityisesti arvioimaan osakkeenomistajien sopivuutta sekä saman ryhmän toisen yrityksen johtamiseen osallistuvien johtajien mainetta ja kokemusta sekä ilmoittamaan edellä mainittuja seikkoja koskevat tiedot, joilla on merkitystä toimiluvan myöntämisen tai sijoituspalveluyrityksen valvonnan kannalta.

18 §

Toimilupapäätös

Toimilupaa koskeva hakemus on ratkaistava kuuden kuukauden kuluessa hakemuksen vastaanottamisesta tai, jos hakemus on ollut puutteellinen, siitä kun hakija on antanut asian ratkaisemista varten tarvittavat asiakirjat ja selvitykset. Toimilupaa koskeva päätös on kuitenkin tehtävä 12 kuukauden kuluessa hakemuksen vastaanottamisesta. Jos päätöstä ei ole annettu säädettyssä määräajassa, hakija voi tehdä valituksen. Valituksen katsotaan tällöin kohdistuvan hakemuksen hylkävään päätökseen. Valituksen voi tehdä, kunnes päätös on annettu. Rahoitustarkastuksen on ilmoitettava päätöksen antamisesta muutoksenhakuviranomaiselle, jos päätös on annettu valituksen tekemisen jälkeen. Valituksen tekemisestä ja käsittelystä on muutoin soveltuvin osin voimassa, mitä hallintolainkäyttölaisissa (586/1996) säädetään.

Toimiluvassa on mainittava ne sijoituspalvelut, joita sijoituspalveluyrityksellä on oikeus tarjota. Toimiluvassa on mainittava myös ne 15 §:ssä tarkoitetut oheispalvelut, joita sijoituspalveluyrityksellä on oikeus tarjota sijoituspalvelun lisäksi. Rahoitustarkastus voi toimiluvan myöntämisen jälkeen sijoituspalveluyrityksen hakemuksesta muuttaa toimilupaa siinä mainittujen sijoituspalveluyritykselle sallittujen palvelujen osalta.

Rahoitustarkastuksella on oikeus toimiluvan hakijaa kuultuaan asettaa toimilupaan sijoituspalveluyrityksen liiketoimintaa koskevia, valvonnan kannalta välttämättömiä rajoituksia ja ehtoja.

19 §

Toimiluvan edellytykset

Toimilupa on myönnettävä, jos saadun selvityksen perusteella voidaan varmistua, että hakija täyttää 2 momentissa sekä sijoituspalveluyrityksen toiminnalle ja taloudelliselle asemalle 4 ja 5 luvussa säädetyt edellytykset.

Toimiluvan myöntämisen edellytyksenä on lisäksi, että saadun selvityksen perusteella sijoituspalveluyrityksen perustaja ja osakkeenomistaja, joka omistaa vähintään yhden kymmenesosan sijoituspalveluyrityksen osakkeista, on luotettava ja sopiva, tai muuten on todennäköistä, että osuuden omistus ei vaaranna sijoituspalveluyrityksen tai sen konsolidointiryhmän varovaisten ja terveiden liiketoimintaperiaatteiden mukaista liiketoimintaa. Henkilöä ei pidetä luotettavana, jos hänet on lainvoiman saaneella tuomiolla viiden viimeisen vuoden aikana tuomittu vankeusrangaistukseen tai kolmen viimeisen vuoden aikana sakkorangaistukseen rikoksesta, jonka voidaan katsoa osoittavan hänen olevan ilmeisen sopimaton perustamaan tai omistamaan sijoituspalveluyritystä.

Toimilupa voidaan myöntää myös perustettavalle sijoituspalveluyritykselle ennen sen rekisteröimistä.

20 §

Toimilupa eurooppayhtiölle

Toimilupa myönnetään myös Euroopan talousalueeseen kuuluvassa toisessa valtiossa vastaavan luvan saaneelle eurooppayhtiön (SE) säännöistä annetussa neuvoston asetuksessa (EY) N:o 2157/2001, jäljempänä eurooppayhtiöasetus, tarkoitetulle eurooppayhtiölle, joka aikoo siirtää kotipaikkansa Suomeen asetuksen 8 artiklan mukaisesti. Rahoitustarkastuksen on pyydettävä lupahakemuksesta tuon valtion arvopaperimarkkinoita valvovan Rahoitustarkastusta vastaavan viranomaisen lausunto. Sama koskee eurooppayhtiön perustamista sulautumalla siten, että vastaanottava yhtiö, jonka kotipaikka on toisessa valtiossa, rekisteröidään eurooppayhtiönä Suomessa.

21 §

Toimiluvan rekisteröinti

Rahoitustarkastuksen on ilmoitettava toimilupa rekisteröitäväksi sekä tiedoksi sijoittajien korvausrahastolle.

Perustettavalle sijoituspalveluyritykselle ja kotipaikan Suomeen siirtävälle eurooppayhtiölle myönnetty toimilupa rekisteröidään samalla, kun yritys rekisteröidään.

22 §

Sijoituspalvelurekisteri

Rahoitustarkastus pitää sijoituspalveluyrityksistä julkista rekisteriä, johon merkitään tiedot niistä palveluista, joiden tarjoamiseen sijoituspalveluyrityksellä on toimilupa.

23 §

Toiminnan aloittaminen

Sijoituspalveluyritys voi aloittaa toimintansa, jollei toimiluvan ehdoista muuta johdu, välittömästi sen jälkeen, kun toimilupa on myönnetty ja, jos toimilupa on myönnetty perustettavalle yritykselle, sijoituspalveluyritys on rekisteröity.

24 §

Toimiluvan peruuttaminen

Rahoitustarkastus voi peruuttaa sijoituspalveluyrityksen toimiluvan, jos:

- 1) sen toiminnassa on olennaisesti rikottu lakia tai sen nojalla annettuja säännöksiä tai määräyksiä, toimiluvan ehtoja tai sijoituspalveluyrityksen yhtiöjärjestystä;
- 2) se ei ole toiminut kuuteen kuukauteen;
- 3) luvan myöntämiselle säädettyjä edellytyksiä ei enää ole olemassa;
- 4) sen toimintaa tai osaa siitä ei ole aloitettu 12 kuukauden kuluessa toimiluvan myöntämisestä;
- 5) toimilupaa haettaessa on annettu olennaisesti harhaanjohtavia tietoja sääntelyn ja valvonnan kannalta merkityksellisistä seikoista.

Jos sijoituspalveluyritys on päättänyt lopettaa luvanvaraisen toimintansa, se voi hakea Rahoitustarkastukselta toimiluvan peruuttamista.

Toimiluvan peruuttamisen yhteydessä Rahoitustarkastus voi antaa määräyksiä siitä, miten toiminnan lopettamisen tulee tapahtua.

Rahoitustarkastuksen on ilmoitettava sijoituspalveluyrityksen toimiluvan peruuttaminen rekisteröitäväksi sekä tiedoksi sijoittajien korvausrahastolle.

Rahoitustarkastuksen on peruuttaessaan toimiluvan sijoituspalveluyritykseltä, joka toimii myös toisessa Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa, ilmoitettava päätöksensä asianomaisen valtion Rahoitustarkastusta vastaavalle valvontaviranomaiselle.

25 §

Toiminnan rajoittaminen

Rahoitustarkastus voi rajoittaa määräajaksi sijoituspalveluyrityksen toimiluvan mukaista toimintaa ja, jos asiaintilaa ei ole saatu korjatuksi määräajassa, määräajan päättymisen jälkeen muuttaa toimiluvan ehtoja toiminnan pysyväksi rajoittamiseksi, jos toiminnassa on todettu taitamattomuutta tai varomattomuutta ja on ilmeistä, että toiminnan jatkaminen on omiaan vakavasti vahingoittamaan arvopaperimarkkinoiden vakautta tai sijoittajien asemaa.

Rahoitustarkastuksen on rajoittaessaan toimiluvan mukaista toimintaa sijoituspalveluyritykseltä, joka toimii myös toisessa Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa, ilmoitettava päätöksestään asianomaisen valtion Rahoitustarkastusta vastaavalle valvontaviranomaiselle.

4 luku

Sijoituspalveluyrityksen toiminta

26 §

Omien osakkeiden, osuuksien, pääomalainojen ja debentuurien hankintaa koskevat rajoitukset

Sijoituspalveluyritys ja sen konsolidointiryhmään kuuluva yritys saa, jollei 2 momentista muuta johdu, osakeyhtiölain (xxx/200x) 13 luvun 10 §:n 1 momentin ja 15 luvun 1 §:n 1 momentin sekä velkakirjalain (622/1947) 34 §:n 3 momentin säännösten estämättä antaa lainaa julkisen kaupankäynnin kohteena olevien omien osakkeittensa tai emoyrityksensä osakkeiden ja osuuksien hankkimiseksi ja ottaa niitä pantiksi, jos lainan antaminen tai pantin ottaminen kuuluu sijoituspalveluyrityksen tai sen konsolidointiryhmään kuuluvan yrityksen tavanomaiseen liiketoimintaan ja laina on annettu taikka pantti otettu sijoituspalveluyrityksen toiminnassa noudatetuin tavanomaisin ehdoin. Vakuuden asettaminen sijoituspalveluyrityksen tai sen konsolidointiryhmään kuuluvan yrityksen varoista edellä tarkoitetun lainan maksamisesta rinnastetaan lainan antamiseen.

Sijoituspalveluyritys ja sen konsolidointiryhmään kuuluva yritys saa ottaa pantiksi omia ja emoyrityksen osakkeita ja osuuksia niiden merkinnän rahoittamiseksi annetun lainan vakuudeksi enintään määrän, joka vastaa nimellisarvoltaan yhtä kymmenesosaa lainan antaneen yrityksen, tai jos pantiksi on otettu lainan antaneen yrityksen emoyrityksen osakkeita tai osuuksia, emoyrityksen sidotusta pääomasta.

Mitä 1 ja 2 momentissa säädetään omista ja emoyrityksen osakkeista ja osuuksista, sovelletaan vastaavasti omiin ja emoyrityksen pääomasijoituksiin, pääomalainoihin, debentureihin ja muihin sitoumuksiin, joilla on huonompi etuoikeus kuin liikkeeseenlaskijan muilla veloilla.

27 §

Sijoituspalveluyrityksen sidonnaisuus

Sijoituspalveluyrityksen ja muun oikeushenkilön tai luonnollisen henkilön välillä oleva merkittävä sidonnaisuus ei saa estää sijoituspalveluyrityksen tehokasta valvontaa. Tehokasta valvontaa eivät myöskään saa estää tällaisessa sidonnaisuussuhteessa olevaan luonnolliseen henkilöön tai oikeushenkilöön sovellettavat Euroopan talousalueen ulkopuolisen valtion säännökset ja hallinnolliset määräykset.

Merkittävällä sidonnaisuudella tarkoitetaan tässä laissa, mitä luottolaitostoiminnasta annetun lain 37 §:n 2-4 momentissa säädetään.

Toimiluvan myöntämisen jälkeen toimilupahakemuksessa ilmoitetuissa sidonnaisuutta koskeissa tiedoissa tapahtuneet muutokset on välittömästi ilmoitettava Rahoitustarkastukselle.

28 §

Toimipaikka ja pääkonttori

Sijoituspalveluyrityksellä on oltava toimintaansa varten vähintään yksi kiinteä toimipaikka. Se voi harjoittaa toimintaansa lisäksi muissa toimipaikoissa.

Sijoituspalveluyrityksen pääkonttorin on oltava Suomessa.

29 §

Toiminnan ulkoistaminen

Sijoituspalveluyritys voi ulkoistaa liiketoimintaansa tai muun sen toiminnan kannalta merkittävän toiminnon, jos se ei haittaa sijoituspalveluyrityksen riskien hallintaa, sisäistä valvontaa tai sijoituspalveluyrityksen liiketoiminnan taikka muun toiminnan kannalta merkittävän toiminnan hoitamista.

Toiminnan kannalta merkittävä on toiminto, jonka virheellisyys tai puuttuminen voi vaarantaa sijoituspalveluyrityksen lain tai sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten taikka toimiluvan ehtojen noudattamisen, sijoituspalveluyrityksen taloudellisen aseman tai sijoituspalvelun tarjoamisen jatkuvuuden.

Ulkoistamisesta on tehtävä kirjallinen sopimus.

30 §

Ulkoistamisen edellytykset

Sijoituspalveluyrityksen on toimittava huolellisesti, kun se ulkoistaa 29 §:ssä tarkoitettua toiminnan. Jos sijoituspalveluyritys ulkoistaa toimiluvanvaraista toimintaa, ulkoistettua toimintaa hoitavalla on oltava tähän tarvittava toimilupa.

Sijoituspalveluyrityksellä on oltava oikeus saada ulkoistettua toimintaa hoitavalta jatkuvasti sijoituspalveluyrityksen viranomaisvalvonnan, riskien hallinnan ja sisäisen valvonnan edellyttämät tarpeelliset tiedot ja oikeus luovuttaa tiedot edelleen Rahoitustarkastukselle.

Rahoitustarkastus antaa rahoitusvälineiden markkinoista annetun direktiivin nojalla Euroopan yhteisöjen komission antaman direktiivin täytäntöön panemiseksi tarvittavat tarkemmat määräykset ulkoistamisessa noudatettavasta menettelystä.

31 §

OmaisuuDENHOIDON ulkoistaminen Euroopan talousalueen ulkopuolelle

Sijoituspalveluyrityksen, joka ulkoistaa arvopaperimarkkinalaissa tarkoitettulle ei-ammattimaiselle asiakkaalle tarjotun omaisuudenhoitopalvelun Euroopan talousalueen ulkopuolella olevassa valtiossa toimivalle palvelun tarjoajalle, on varmistettava, että

- 1) tällä on kotivaltiossaan tarvittava toimilupa ja että se on valvonnan alainen,
- 2) Rahoitustarkastuksella on kyseisen toimijan kotivaltion Rahoitustarkastusta vastaavan valvontaviranomaisen kanssa valvontayhteistyötä koskeva sopimus.

Jos 1 momentissa säädetty edellytykset eivät täyty, sijoituspalveluyritys voi kuitenkin ulkoistaa omaisuudenhoitopalvelun, jos se ilmoittaa Rahoitustarkastukselle etukäteen ulkoistamisesta eikä Rahoitustarkastus vastusta sitä kohtuullisessa ajassa tiedon saatuaan.

Rahoitustarkastuksen on julkistettava luettelo niistä valtioista, joiden kanssa sillä on 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettu yhteistyösopimus.

32 §

Sijoituspalveluasiamies

Sijoituspalveluyritys voi harjoittaa liiketoimintaansa sen lukuun ja vastuulla toimivan sijoituspalveluasiamiehen välityksellä. Sijoituspalveluasiamies voi toimia vain yhden sijoituspalveluyrityksen lukuun.

Sijoituspalveluasiamies voi

- 1) vastaanottaa ja välittää sijoitus- ja oheispalveluihin tai rahoitusvälineisiin liittyviä asiakkaiden ohjeita ja toimeksiantoja;
- 2) välittää rahoitusvälineitä asiakkaille;
- 3) antaa sijoituspalveluyrityksen tarjoamia sijoitus- ja oheispalveluja tai rahoitusvälineitä koskevaa neuvontaa asiakkaille;
- 4) markkinoida sijoituspalveluyrityksen tarjoamia sijoitus- ja oheispalveluja asiakkaille.

Sijoituspalveluyrityksen on käytettävissä olevin keinoin varmistettava, että sijoituspalveluasiamies on hyvämaineinen ja että tällä on riittävä ammattitaito toiminnan harjoittamiseen. Sijoituspalveluyrityksen on huolehdittava, että sijoituspalveluasiamies ilmoittaa asiakkaalle toimivansa edustamansa sijoituspalveluyrityksen lukuun sijoituspalveluasiamiehenä.

Sijoituspalveluasiamies voi käsitellä tai pitää hallussaan asiakkaan rahavaroja tai rahoitusvälineitä sijoituspalveluyrityksen lukuun ja vastuulla. Jos sijoituspalveluasiamies toimii sijoituspalveluyrityksen lukuun toisessa Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa, on edellytyksenä kuitenkin, että kyseinen valtio sallii sijoituspalveluasiamiestä vastaavan asiamiehen käsitellä tai pitää hallussaan asiakkaan rahavaroja tai rahoitusvälineitä.

Sijoituspalveluyrityksen on pidettävä julkista rekisteriä sijoituspalveluasiamiehistä.

33 §

Toiminnan järjestäminen

Sijoituspalveluyrityksen toiminta on järjestettävä sen liiketoiminnan laatu ja laajuus huomioon ottaen luotettavalla tavalla. Sijoituspalveluyrityksen on erityisesti varmistettava sen toimintaan liittyvien riskien hallinta, sisäinen valvonta, mahdollisten eturistiriittätilanteiden käsitteleminen ja toiminnan jatkuvuus kaikissa tilanteissa.

34 §

Henkilökohtaiset liiketoimet

Sijoituspalveluyrityksellä on oltava vaikuttavassa asemassa olevan henkilön henkilökohtaisia liiketoimia koskevat sisäiset ohjeet, joiden noudattamista sijoituspalveluyrityksen on valvottava.

Henkilökohtaisella liiketoimella tarkoitetaan vaikuttavassa asemassa olevan henkilön kaupankäyntiä tai tämän lukuun tapahtuvaa kaupankäyntiä rahoitusvälineellä, jos

- 1) vaikuttavassa asemassa oleva henkilö toimii asemansa, toimensa tai tehtävänsä ulkopuolella, tai
- 2) kaupankäynti tapahtuu vaikuttavassa asemassa olevan henkilön tai hänen kanssa perhe- tai muussa läheisessä yhteydessä olevan henkilön lukuun, taikka sellaisen henkilön lukuun, jonka kaupankäyntiin vaikuttavassa asemassa olevalla henkilöllä on muu erityinen etu kuin kaupan toteutuksesta saatava maksu tai palkkio.

Sijoituspalveluyrityksessä vaikuttavassa asemassa olevalla henkilöllä tarkoitetaan

- 1) sijoituspalveluyrityksen hallituksen jäsentä, toimitusjohtajaa ja muuta ylimpään johtoon kuuluvaa henkilöä, sekä työntekijää tai muuta yrityksen valvonnassa olevaa luonnollista henkilöä, joka osallistuu sijoituspalvelun tarjoamiseen;
- 2) sijoituspalveluasiamiestä, ja jos tämä on osakeyhtiö, sen hallituksen jäsentä, toimitusjohtajaa ja muuta ylimpään johtoon kuuluvaa henkilöä, sekä työntekijää tai muuta luonnollista henkilöä, joka asiamiehen valvonnassa osallistuu sijoituspalvelun tarjoamiseen;
- 3) luonnollista henkilöä, joka osallistuu sijoituspalveluyrityksen tai sijoituspalveluasiamiehen ulkoistamaan sijoituspalvelun tarjoamiseen.

35 §

Tarkemmat määräykset toiminnan järjestämisestä

Rahoitustarkastus antaa rahoitusvälineiden markkinoista annetun direktiivin nojalla Euroopan yhteisöjen komission antaman direktiivin täytäntöön panemiseksi tarvittavat tarkemmat määräykset toiminnan järjestämisestä ja henkilökohtaisista liiketoimista.

36 §

Liiketoimista ja palveluista säilytettävät tiedot

Sijoituspalveluyrityksen on säilytettävä tiedot asiakkaan antamista rahoitusvälineitä koskevista toimeksiannoista, omaan tai asiakkaan lukuun suorittamistaan rahoitusvälineitä koskevista liiketoimista sekä muista asiakkaalle tarjoamistaan palveluista vähintään viiden vuoden ajan.

Rahoitusvälineiden markkinoista annetun direktiivin nojalla Euroopan yhteisön komission antaman asetuksen 6 ja 7 artiklassa säädetään tietojen säilyttämisestä.

Rahoitustarkastus antaa rahoitusvälineiden markkinoista annetun direktiivin nojalla Euroopan yhteisöjen komission antaman direktiivin täytäntöön panemiseksi tarvittavat tarkentavat määräykset 1 momentissa tarkoitetuista tiedoista ja niiden säilyttämisestä.

37 §

Toimeksiantopuhelun tallentaminen

Sijoituspalveluyrityksen on toimeksiannon todentamiseksi tallennettava rahoitusvälineitä koskevaan toimeksiantoon liittyvät puhelut linjoilla, joita pääasiallisesti käytetään toimeksiantojen vastaanottamiseen.

Asiakkaalle on ilmoitettava puhelun tallentamisesta ja siitä, missä tarkoituksessa puhelu tallennetaan. Puhelutallenteita ei saa käyttää muuhun kuin ilmoitettuun tarkoitukseen.

Puhelutallenteet on säilytettävä vähintään yhden vuoden ajan.

38 §

Asiakasvarojen säilyttäminen

Sijoituspalveluyrityksen haltuun säilyttämistä, sijoittamista tai muuta varainhoitoa varten annettujen taikka omaisuuden myynnistä saatujen rahavarojen ja muun omaisuuden säilyttämisestä on voimassa, mitä arvopaperimarkkinalain 4 luvun 16 §:ssä säädetään.

39 §

Määräysvallan hankkiminen Euroopan talousalueen ulkopuolisessa yrityksessä

Sijoituspalveluyritys tai sen konsolidointiryhmään kuuluva yritys ei saa hankkia kirjanpitolain 1 luvun 5 §:ssä tarkoitettua määräysvaltaa sellaisessa luottolaitoksessa, sijoituspalveluyrityksessä, rahastoyhtiössä taikka vakuutusyhtiössä, jonka kotipaikka on Euroopan talousalueeseen kuulumattomassa valtiossa, jollei yritys ole ilmoittanut siitä etukäteen Rahoitustarkastukselle taikka jos Rahoitustarkastus on ilmoituksen saatuaan kieltänyt hankinnan 2 momentissa säädettyssä ajassa.

Rahoitustarkastus voi kolmen kuukauden kuluessa ilmoituksen vastaanottamisesta kieltää määräysvallan hankinnan, jos hankinnan kohteena olevaan yritykseen sovellettavat lait, asetukset tai hallinnolliset määräykset olennaisesti vaikeuttaisivat sijoituspalveluyrityksen tai sen konsolidointiryhmän tehokasta valvontaa.

Ilmoitusta ei tarvitse tehdä, jos yritys kuuluu rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta annetussa laissa tarkoitettuun ryhmittymään, ja vastaava ilmoitus on tehty Vakuutusvalvontavirastolle.

40 §

Ulkomaisen konsolidointiryhmän valvonta

Jos sijoituspalveluyritys kuuluu sellaiseen konsolidointiryhmään, johon 11 §:n nojalla ei sovelleta Suomen lakia, toimiluvan myöntäminen edellyttää lisäksi, että voidaan varmistua siitä, että ulkomaan viranomaisella on riittävä toimivalta valvoa koko konsolidointiryhmää tätä lakia vastaavalla tavalla, taikka sijoituspalveluyrityksen kuuluminen tällaiseen konsolidointiryhmään ei muuten vaaranna sijoituspalveluyrityksen toiminnan vakautta. Sijoituspalveluyrityksen kuulumisen tässä pykälässä tarkoitettuun konsolidointiryhmään katsotaan vaarantavan sijoituspalveluyrityksen toiminnan vakauden, jollei voida osoittaa, että konsolidoitu vakavaraisuus, konsolidoidut suuret asiakasriskit, konsolidointiryhmän sisäinen valvonta ja riskienhallintamenetelmät sekä omistusyhteisön omistajien ja johdon sopivuus ja luotettavuus vastaavat tämän lain mukaisia vaatimuksia. Mitä tässä pykälässä säädetään konsolidointiryhmästä, sovelletaan vastaavasti sellaiseen rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta annetussa laissa (699/2004) tarkoitettuun rahoitus- ja vakuutusryhmittymään, johon mainitun lain 6 §:n nojalla ei sovelleta Suomen lakia.

Omistajien ja johdon luotettavuus

41 §

Osakkeiden ja osuuksien hankinnasta ilmoittaminen

Jos jonkun tarkoituksena on hankkia suoraan tai välillisesti sijoituspalveluyrityksestä tai omistusyhteisöstä osuus, joka on vähintään 10 prosenttia sen osake- tai osuuspääomasta tai joka tuottaa vähintään 10 prosenttia sen osakkeiden tai osuuksien äänivallasta, hankinnasta on ilmoitettava etukäteen Rahoitustarkastukselle.

Jos osuutta lisätään siten, että se kasvaa vähintään 20, 33 tai 50 prosenttiin osake- tai osuuspääomasta tai tuottaa vähintään samansuuruisen äänioikeuden tai että sijoituspalveluyrityksestä tai omistusyhteisöstä tulee tytäryritys, hankinnasta on myös ilmoitettava Rahoitustarkastukselle.

Laskettaessa edellä tarkoitettua omistus- ja ääniosuutta sovelletaan, mitä arvopaperimarkkinalain 1 luvun 5 §:ssä sekä 2 luvun 9 §:n 1 ja 2 momentissa säädetään.

Edellä tarkoitettu ilmoitus on tehtävä myös silloin, kun osuuden omistus laskee alle tässä pykälässä säädettyjen suuruisen osuuksien.

Sijoituspalveluyrityksen ja omistusyhteisön on ilmoitettava Rahoitustarkastukselle vähintään kerran vuodessa 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen osuuksien omistajat ja omistusten suuruus sekä välittömästi ilmoitettava sen tietoon tulleet osuuksien omistuksessa tapahtuneet muutokset.

Ilmoituksissa on annettava riittävät tiedot osuuden suuruudesta ja sen omistajista sekä muut Rahoitustarkastuksen määräämät tiedot.

Tässä pykälässä tarkoitettua ilmoitusta ei tarvitse tehdä, jos omistus sijoituspalveluyrityksestä tai omistusyhteisöstä hankitaan välillisesti rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta annetussa laissa tarkoitetun ryhmittymän omistusyhteisön osakkeita hankkimalla, ja ilmoitus tällaisen omistusyhteisön hankinnasta on tehty Vakuutusvalvontavirastolle.

42 §

Hankinnan vastustaminen

Rahoitustarkastus voi kolmen kuukauden kuluessa 41 §:ssä tarkoitetun ilmoituksen vastaanottamisesta kieltää osuuden hankinnan, jos omistajien luotettavuudesta ja sopivuudesta saadun selvityksen perusteella tai muuten on todennäköistä, että osuuden omistus vaarantaisi sijoituspalveluyrityksen tai sen konsolidointiryhmän varovaisten ja terveiden liiketoimintaperiaatteiden mukaisen liiketoiminnan. Omistajien luotettavuudesta ja sopivuudesta on säädetty 19 §:ssä.

Jos osuuden hankinta jätetään ilmoittamatta tai jos osuus on hankittu Rahoitustarkastuksen kiellosta huolimatta, Rahoitustarkastus voi kieltää osakkeen- tai osuudenomistajan hankkimia osakkeita tai osuuksia koskevan saannon merkitsemisen osake- ja osakasluetteloon tai jäsenluetteloon. Jos Rahoitustarkastus osuuden hankinnan jälkeen havaitsee osuuden omistuksen vakavasti vaarantavan sijoituspalveluyrityksen tai sen konsolidointiryhmän varovaisten ja terveiden liiketoimintaperiaatteiden mukaisen toiminnan, Rahoitustarkastus voi vaatia osakkeiden tai osuuksien saantoa koskevan osake- ja osakasluetteloon tai jäsenluetteloon tehdyn merkinnän mitätöitäväksi kerrallaan enintään vuoden määräajaksi.

Jos hankinnasta seuraa, että sijoituspalveluyrityksestä tulee toisessa Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa toimiluvan saaneen luottolaitoksen, sijoituspalveluyrityksen, rahastoyhtiön tai vakuutusyhtiön tytäryritys tai tällaisen luottolaitoksen, sijoituspalveluyrityksen, rahastoyhtiön tai vakuutusyhtiön emoyrityksen tytäryritys, Rahoitustarkastuksen on pyydettävä tuon valtion vastaavan valvontaviranomaisen lausunto hankinnasta. Samoin menetellään, jos sijoituspalveluyrityksen määräämisvalta siirtyy samoilte luonnollisille tai oikeushenkilöille kuin edellä tarkoitetussa luottolaitoksessa, sijoituspalveluyrityksessä, rahastoyhtiössä tai vakuutusyhtiössä.

43 §

Sijoituspalveluyrityksen ja omistusyhteisön johtaminen

Sijoituspalveluyrityksen hallituksen, toimitusjohtajan ja muun ylimmän johdon tulee johtaa sijoituspalveluyritystä ammattitaitoisesti sekä terveiden ja varovaisten liiketoimintaperiaatteiden mukaisesti. Hallituksen jäsenten ja varajäsenten sekä toimitusjohtajan ja toimitusjohtajan sijaisen sekä muun ylimpään johtoon kuuluvan on oltava luotettavia henkilöitä, jotka eivät ole konkurssissa ja joiden toimintakelpoisuutta ei ole rajoitettu. Edellä mainitulla henkilöllä on lisäksi oltava sellainen yleinen sijoituspalvelutoiminnan tuntemus kuin sijoituspalveluyrityksen toiminnan laatuun ja laajuuteen katsoen on tarpeen.

Edellä 1 momentissa tarkoitettua henkilöä ei pidetä luotettavana, jos hänet on lainvoiman saaneella tuomiolla viiden viimeisen vuoden aikana tuomittu vankeusrangaistukseen tai kolmen viimeisen vuoden aikana sakkorangaistukseen rikoksesta, jonka voidaan katsoa osoittavan hänen olevan ilmeisen sopimaton sijoituspalveluyrityksen hallituksen jäseneksi tai varajäseneksi, toimitusjohtajaksi tai toimitusjohtajan sijaiseksi taikka muuhun ylimpään johtoon kuuluvaksi.

Rahoitustarkastus voi kieltää määrääjäksi, enintään viideksi vuodeksi, henkilöä toimimasta sijoituspalveluyrityksen hallituksen jäsenenä tai varajäsenenä, toimitusjohtajana tai toimitusjohtajan sijaisena taikka muuhun ylimpään johtoon kuuluvana, jos:

1) tämä tehtävänsä hoidossa on osoittanut ilmeistä taitamattomuutta tai varomattomuutta ja jos on ilmeistä, että se voi vakavasti vahingoittaa sijoituspalveluyrityksen vakaata toimintaa, sijoittajien asemaa tai velkojien etua; tai

2) hän ei täytä 1 momentissa säädettyjä vaatimuksia.

Sijoituspalveluyrityksen on ilmoitettava 1 momentissa tarkoitettujen hallintohenkilöidensä muutoksista viipymättä Rahoitustarkastukselle.

Mitä 1–4 momentissa säädetään, sovelletaan vastaavasti omistusyhteisöön.

44 §

Sijoituspalveluyrityksen ja vakuutusyhtiön johdon erillisuus

Sijoituspalveluyrityksen toimitusjohtaja ja tämän sijainen eivät saa olla sijoituspalveluyrityksen kanssa samaan konserniin tai rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta annetussa laissa tarkoitettuun ryhmittymään kuuluvan vakuutusyhtiön toimitusjohtajana tai tämän sijaisena.

Enemmistön sijoituspalveluyrityksen hallituksen jäsenistä ja varajäsenistä on oltava henkilöitä, jotka eivät ole 1 momentissa tarkoitettujen vakuutusyhtiön hallituksen jäsenenä tai varajäsenenä taikka toimitusjohtajana tai tämän sijaisena, jollei Rahoitustarkastus myönnä tästä poikkeusta.

5 luku

Sijoituspalvelun tarjoamisen taloudelliset edellytykset

45 §

Vähimmäispääoma

Sijoituspalveluyrityksen osakepääoman on oltava vähintään 730 000 euroa, jollei jäljempänä toisin säädetä.

Sellaisen sijoituspalveluyrityksen, joka tarjoaa sijoituspalveluna vain toimeksiantojen välittämistä, toimeksiantojen toteuttamista, omaisuudenhoitoa, sijoitusneuvontaa tai liikeeseenlaskun järjestämistä, osakepääoman on oltava vähintään 125 000 euroa. Jos tässä momentissa tarkoitettua toimintaa harjoittava sijoituspalveluyritys hoitaa myös säilytysyhteisön tehtäviä siten kuin siitä sijoitusrahastolaissa säädetään tai toimii tilinhoitajayhteisön asiamiehenä siten kuin siitä arvo-osuusjärjestelmästä annetussa laissa säädetään, on osakepääoman kuitenkin oltava vähintään 730 000 euroa.

Sellaisen sijoituspalveluyrityksen, joka tarjoaa sijoituspalvelua yksinomaan 4 §:n 3-5 ja 7-8 kohdissa tarkoitetuilla hyödykemarkkinoihin liittyvillä johdannaissopimuksilla, osakepääoman on oltava vähintään 125 000 euroa.

Sellaisen sijoituspalveluyrityksen osakepääoman, joka

- 1) toimii tilinhoitajayhteisönä siten kuin siitä arvo-osuusjärjestelmästä annetussa laissa säädetään, tai
- 2) toimii selvitysosapuolena siten kuin siitä arvopaperimarkkina-laissa säädetään, on oltava vähintään 5 miljoonaa euroa.

Sellaisella sijoituspalveluyrityksellä, joka tarjoaa sijoituspalveluna ainoastaan sijoitusneuvontaa tai toimeksiantojen välittämistä ja jolla ei ole hallussaan asiakasvaroja, on oltava

- 1) vähintään 50 000 euron osakepääoma;
- 2) koko Euroopan talousalueella voimassa oleva vastuuvakuutus niiden vahinkojen korvaamiseksi, joista sijoituspalveluyritys on tämän lain mukaan vastuussa, jolloin vakuutuksen määrän on oltava vähintään 1 000 000 euroa vahinkoa kohti ja yhteensä 1 500 000 euroa kaikkien vahinkojen osalta vuotta kohti; tai
- 3) kohdan 1 mukaisen osakepääoman ja kohdan 2 mukaisen vastuuvakuutuksen yhdistelmä siten, että se kattaa edellä edellytetyn vastuun.

Jos 5 momentissa tarkoitettua palvelua tarjoava sijoituspalveluyritys toimii vakuutus-edustuksesta annetussa laissa (570/2005) tarkoitettuna vakuutusmeklarina, yrityksellä on oltava sen lisäksi, mitä mainitussa laissa säädetään,

- 1) vähintään 25 000 euron osakepääoma,
- 2) koko Euroopan talousalueella voimassa oleva vastuuvakuutus niiden vahinkojen korvaamiseksi, joista sijoituspalveluyritys on tämän lain mukaan vastuussa, jolloin vakuutuksen määrän on oltava vähintään 500 000 euroa vahinkoa kohti ja yhteensä 750 000 euroa kaikkien vahinkojen osalta vuotta kohti, tai
- 3) kohdan 1 mukaisen osakepääoman ja kohdan 2 mukaisen vastuuvakuutuksen yhdistelmä siten, että se kattaa edellä edellytetyn vastuun.

Osakepääoman on oltava kokonaan merkitty toimilupaa myönnettäessä.

46 §

Taloudellisen aseman valvonta

Sijoituspalveluyritykseen sovelletaan luottolaitostoiminnasta annetun lain 5 ja 6 luvun säännöksiä, lukuun ottamatta mainitun lain 44, 53, 66, 71, 80 ja 81 §:ää. Sovellettaessa mainitun lain 55 §:ää, siinä mainitun 44 §:n sijasta sovelletaan tämän lain 45 §:ää.

Mitä 1 momentissa säädetään, ei sovelleta 45 §:n 5 ja 6 momentissa tarkoitettuun sijoituspalveluyritykseen.

Mitä luottolaitostoiminnasta annetun lain 72 §:ssä säädetään konsolidoidun taloudellisen aseman valvonnasta, ei sovelleta sijoituspalveluyritykseen, jonka emoyritys on Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa toimiluvan saanut luottolaitos taikka tällaisessa valtiossa oleva omistusyhteisö, joka on samalla Euroopan talousalueeseen kuuluvassa

valtiossa toimiluvan saaneen luottolaitoksen emoyritys, edellyttäen että luottolaitosta valvotaan sen konsolidoidun taloudellisen aseman perusteella.

6 luku

Sijoittajien korvausrahasto

47 §

Korvausrahaston jäsenyys

Sijoittajien rahavarojen ja rahoitusvälineiden (*saamiset*) turvaamiseksi sijoituspalveluyrityksen on kuuluttava korvausrahastoon.

Sijoituspalveluyritys tulee korvausrahaston jäseneksi sinä päivänä, jona sille myönnetään sijoituspalveluyrityksen toimilupa. Korvausrahastolla on oikeus erottaa sijoituspalveluyritys korvausrahastosta.

Mitä tässä luvussa sekä 68 §:n 3 momentissa, 73 §:ssä ja 79 §:ssä säädetään sijoituspalveluyrityksestä ja sen hallintoa hoitavista henkilöistä ja toimihenkilöistä, koskee myös 14 §:ssä tarkoitettua suomalaista luottolaitosta ja rahastoyhtiötä sekä niiden hallintoa hoitavia henkilöitä ja toimihenkilöitä.

48 §

Korvausrahaston säännöt

Korvausrahastolla on oltava säännöt, jotka turvaavat rahaston toiminnan ja sen lakisääteisten tehtävien hoitamisen. Korvausrahaston säännöt ja niiden muutokset vahvistaa valtiovarainministeriö, jonka on ennen vahvistamista pyydettävä hakemuksesta Rahoitustarkastuksen ja Suomen Pankin lausunto. Sääntöjen tulee sisältää tätä lakia sekä muualla laissa säädettyä täydentävät määräykset ainakin siitä:

- 1) millaisella menettelyllä sijoituspalveluyritys hyväksytään korvausrahaston jäseneksi sekä miten se erotetaan tai eroaa korvausrahastosta;
- 2) miten ja millä perusteilla korvausrahaston kannatusmaksu ja hallinnointikustannukset määrätään ja jaetaan korvausrahaston jäsenten kesken, miten rahaston entinen jäsen vastaa ennen jäsenyyden päättymistä syntyneen korvaustapauksen rahastolle aiheuttamista kustannuksista sekä miten korvausrahaston vähimmäispääoma kartutetaan siirtymäaikana ja syntyneen korvaustapauksen jälkeen;
- 3) milloin ja miten kannatusmaksu ja hallinnointikustannukset tulee maksaa;
- 4) milloin, millä ehdoilla ja miten korvausrahasto voi ottaa toimintaansa varten luottoa, miten kannatusmaksuja on tällaisessa tilanteessa korotettava sekä miten vastuu luoton takaisinmaksusta jaetaan korvausrahaston jäsenten kesken;
- 5) voidaanko ja miten suuri osa korvausrahaston pääomasta kattaa vakuutuksin taikka rahastoon tai rahaston jäsenen kanssa samaan konserniin tai konsolidointiryhmään kuulumattoman luottolaitoksen antamin sitovin luottolupauksin;

- 6) miten ja kuinka monta hallituksen jäsentä korvausrahastolle tulee valita, mikä on hallituksen toimikausi, päätösvaltaisuus, päätöksentekojärjestys ja tehtävät sekä miten hallitus kutsutaan koolle;
- 7) miten korvausrahaston valtuuskunta valitaan ja mikä on valtuuskunnan päätösvaltaisuus, päätöksentekojärjestys ja tehtävät sekä miten ja milloin valtuuskunta kutsutaan koolle;
- 8) voiko ja miten korvausrahaston hallitus uskoa päätösvaltaansa toiminnanjohtajalle tai asiamiehelle sekä mikä on hallituksen ja toiminnanjohtajan tai asiamiehen välinen toimivallan jako;
- 9) mikä on korvausrahaston tilikausi, milloin tilinpäätös on tehtävä sekä milloin ja miten korvausrahaston tilejä ja hallintoa on tarkastettava;
- 10) miten ja kuinka monta hyväksyttyä tilintarkastajaa tai tilintarkastusyhteisöä korvausrahastolle tulee valita ja mikä on tilintarkastajien toimikausi;
- 11) miten ja mihin korvausrahaston varoja voidaan sijoittaa; sekä
- 12) miten sääntöjä muutetaan.

Sen lisäksi, mitä 1 momentissa säädetään, säännöissä on määrättävä ulkomaisen sijoituspalveluyrityksen ja rahastoyhtiön Suomessa olevan sivuliikkeen ja ulkomaisen luottolaitoksen Suomessa olevan sivukonttorin liittymisestä korvausrahastoon, korvausrahastosta erottamisesta ja eroamisesta, korvausrahaston liittymismaksun perusteista ja korvausrahaston korvausvelvollisuuden perusteista.

49 §

Korvausrahaston hallinto

Korvausrahastoa hoitaa siihen kuuluvien sijoituspalveluyritysten valitsema valtuuskunta ja valtuuskunnan valitsema hallitus. Korvausrahaston hallituksen tehtävänä on, sen lisäksi mitä hallituksen tehtävistä muualla laissa säädetään ja muutoin määrätään:

- 1) antaa Rahoitustarkastukselle lausunto sijoituspalveluyrityksen toimilupahakemukselta;
- 2) päättää varoituksen antamisesta sijoituspalveluyritykselle ja sijoituspalveluyrityksen erottamisesta korvausrahastosta;
- 3) määrätä sijoituspalveluyritysten kannatusmaksujen suuruus ja huolehtia niiden keräämisestä;
- 4) päättää korvauksen maksamisesta sijoittajille silloin, kun sijoituspalveluyritys on todettu maksukyvyttömäksi;
- 5) hallinnoida korvausrahaston varoja ja sijoittaa niitä tässä laissa ja korvausrahaston säännöissä määrättyllä tavalla;
- 6) valvoa, että sijoituspalveluyritykset noudattavat niille korvausrahastoon kuulumisesta aiheutuvia velvollisuuksia;
- 7) erätä sijoituspalveluyrityksiltä korvausrahaston hallinnoimisesta aiheutuvat kustannukset;

- 8) huolehtia korvausrahadon tiedottamisvelvollisuudesta;
- 9) ilmoittaa Rahoitustarkastukselle kannatusmaksujen suuruuden määräämistä koskevan päätöksensä;
- 10) saattaa välittömästi Rahoitustarkastuksen tietoon menettely, joka on vastoin korvausrahadon toiminnasta annettuja säännöksiä ja määräyksiä; sekä
- 11) tehdä kaikki muut korvausrahadon hoitamiseksi tarvittavat päätökset, jollei niitä ole säädetty tai tämän lain nojalla määrätty muulla tavalla tehtäväksi.

Korvausrahadon kirjanpitoon ja tilinpäätökseen sovelletaan kirjanpitolain säännöksiä.

Sen lisäksi, mitä korvausrahadon hallinnosta tässä luvussa säädetään, korvausrahadon hallintoon sovelletaan yhdistyslakia (503/1989).

50 §

Korvausrahadon kannatusmaksu

Rahastoon vuosittain vähintään kartutettavien kannatusmaksujen yhteismäärän vahvistaa korvausrahadon esityksestä valtiovarainministeriö, jonka on ennen päätöksen tekemistä pyydettävä Rahoitustarkastuksen ja Suomen Pankin lausunto. Korvausrahadon on ilmoitettava valtiovarainministeriölle vuosittain kunkin rahaston jäsenen korvaussuojan piirissä olevien sijoittajien lukumäärä.

Sijoituspalveluyrityksen on vuosittain maksettava korvausrahadon hallituksen määräämä, sijoittajien saamisten turvaamiseksi riittävä kannatusmaksu. Kannatusmaksun tulee perustua sijoituspalveluyrityksen tarjoaman korvausrahadossuojan piiriin kuuluvan sijoituspalvelun luonteeseen, suojan piiriin kuuluvien asiakkaiden määrään sekä sijoituspalveluyrityksen konsolidoitujen omien varojen määrään. Korvausrahadon säännöissä määrättävien kannatusmaksun määräytymisperusteiden on oltava yhtäläiset samaa sijoituspalvelua tarjoaville sijoituspalveluyrityksille. Sijoituspalveluyritysten on pyynnöstä annettava korvausrahadolle kannatusmaksun määrittämiseksi tarvittavat yksilöidyt tiedot.

Osuuspankkien yhteenliittymään kuuluvia luottolaitoksia pidetään kannatusmaksua laskettaessa yhtenä luottolaitoksena. Osuuspankkien yhteenliittymän kannatusmaksun maksaa korvausrahadolle yhteenliittymän keskusyhteisö. Keskusyhteisön maksama kannatusmaksu jaetaan sen jäseninä olevien luottolaitosten kesken 2 momentin mukaisesti. Rahoitustarkastuksen luvalla kannatusmaksu voidaan jakaa myös muulla tavalla.

Edellä 2 ja 3 momentin mukaisesti määrätty kannatusmaksut on annettava tiedoksi Rahoitustarkastukselle viimeistään kuukautta ennen kuin ne on korvausrahadon sääntöjen mukaan maksettava korvausrahadolle. Rahoitustarkastus voi määrätä korvausrahadon korottamaan yksittäisen sijoituspalveluyrityksen kannatusmaksua, jos se katsoo, ettei korvausrahadon hallituksen määräämä kannatusmaksu ole riittävä turvaamaan sijoittajien saamia.

Korvausrahaston pääoman ja pääomasta rahana maksettavan osuuden erotus voidaan kattaa vakuutuksin taikka rahastoon tai rahaston jäsenen kanssa samaan konserniin tai konsolidointiryhmään kuulumattoman luottolaitoksen antamin sitovin luottolupauksin. Rahoitustarkastuksen on vuosittain tarkistettava, että korvausrahaston rahana maksettavaa pääomaa on kartutettu tasaisesti. Vakuutus tai sitova luottolupaus on otettava korvausrahaston nimiin ja siitä aiheutuvat kustannukset on korvausrahastoon kuuluvien sijoituspalveluyritysten yhteisesti katettava.

Sijoituspalveluyrityksellä ei ole oikeutta vaatia osuuttaan korvausrahastosta erotettavaksi itselleen tai luovuttaa sitä toiselle, eikä tätä osuutta saa lukea sijoituspalveluyrityksen varoiksi.

51 §

Ulkomaisen sijoituspalveluyrityksen ja rahastoyhtiön sivuliikkeen sekä ulkomaisen luottolaitoksen sivukonttorin kannatusmaksu

Korvausrahaston jäsenenä olevan ulkomaisen sijoituspalveluyrityksen ja rahastoyhtiön Suomessa olevan sivuliikkeen ja ulkomaisen luottolaitoksen Suomessa olevan sivukonttorin kannatusmaksu määräytyy soveltuvin osin 46 §:n mukaisesti.

52 §

Suojan piiriin kuuluva sijoittaja

Suojan piiriin kuuluvalla sijoittajalla tarkoitetaan sijoittajaa, jolle on tarjottu sijoituspalvelua tai 15 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettua säilytys- ja hoitopalvelua.

Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, korvausrahasto ei kuitenkaan korvaa arvopaperimarkkinain 1 luvun 4 §:n 4 momentissa tarkoitettujen ammattimaisten asiakkaiden saamia eikä sellaisen sijoittajan saamia, joka on aiheuttanut sijoituspalveluyrityksen taloudelliset vaikeudet, hyötynyt niistä tai vaikeuttanut niitä.

53 §

Korvausrahaston maksuvelvollisuuden alkaminen

Jos sijoituspalveluyritys ei ole suorittanut sijoituspalveluiden tarjoamisen tai 15 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetun säilytys- ja hoitopalvelun tarjoamisen yhteydessä sijoituspalveluyrityksen hallussa tai hallinnoitavana olevia suojan piiriin kuuluvan sijoittajan selviä ja riidattomia saamia lain tai sopimuksen mukaisesti, sijoittaja voi ilmoittaa asiasta Rahoitustarkastukselle.

Rahoitustarkastuksen on 21 päivän kuluessa 1 momentissa tarkoitetun ilmoituksen tai muutoin tiedon saatuaan päätettävä, onko korvausrahaston suoritettava sijoittajan saamiset. Suoritusvelvollisuuden määrittämisen edellytyksenä on, että 1 momentissa tarkoitetun saamisen suorittamatta jääminen on johtunut sijoituspalveluyrityksen asettamisesta konkurssiin tai yrityssaneeraukseen tai sen muusta maksukyvyttömyydestä, joka ei Rahoitustarkastuksen arvion mukaan ole tilapäistä ja josta on saatu riittävä selvitys.

Rahoitustarkastuksen on annettava tieto 2 momentissa tarkoitettusta päätöksestään korvausrahastolle ja sijoituspalveluyritykselle sekä, jos sijoituspalveluyrityksellä on muualla kuin Suomessa sivuliike, sivuliikkeen sijaintivaltion Rahoitustarkastusta vastaavalle valvontaviranomaiselle ja korvausrahastoa vastaavalle suojajärjestelmälle.

Edellä 2 momentissa tarkoitettun Rahoitustarkastuksen päätöksen toteuttamiseksi ja yksittäisiä sijoittajia koskevien korvauspäätösten tekemiseksi on sijoituspalveluyrityksen toimitettava korvausrahastolle ja Rahoitustarkastukselle tiedot kaikista sijoittajista ja heidän 1 momentissa tarkoitetuista saamisistaan.

54 §

Korvattavat saamiset

Korvausrahaston varoista suoritetaan sijoituspalveluyrityksen ja sen sijoituspalveluasiamiehen hallussa tai hallinnoitavana sijoituspalvelun tarjoamisen tai 15 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettun säilytys- ja hoitopalvelun tarjoamisen yhteydessä olevat suojan piiriin kuuluvien sijoittajien saamiset. Samalle sijoittajalle maksettavan korvauksen määrä on yhdeksän kymmenesosaa sijoittajan samalta sijoituspalveluyritykseltä olevan saamisen määrästä, kuitenkin enintään 20 000 euroa.

Sijoittajalle maksettava korvaus on laskettava sen päivän markkina-arvon mukaan, jona Rahoitustarkastus teki 49 §:n 2 momentin mukaisen päätöksen tai jona sijoituspalveluyritys asetettiin maksukyvyttömyysmenettelyyn, riippuen siitä kumpi päivä on aikaisempi. Korvaus on maksettava sijoittajalle, jolla on täysimääräinen oikeus sijoituspalveluyrityksen hallussa oleviin saamisiin. Jos maksettavalla korvauksella on useita yhteisomistajia, otetaan kullekin yhteisomistajalle kuuluva osuus huomioon laskettaessa sijoittajalle maksettavaa korvausta.

Rikoksesta peräisin olevia varoja, joihin liittyen on annettu tuomio rikoslain 32 luvun 6 § tai 7 – 10 §:n mukaisesti, ei voida maksaa korvausrahastosta.

Jos sijoituspalveluyrityksen toimilupa peruutetaan kokonaan, ovat sijoituspalveluyrityksen ja sen sijoituspalveluasiamiehen hallussa ja hallinnoitavana olevat sijoittajien saamiset korvausrahaston suojan piirissä saamisten erääntymiseen saakka. Sijoituspalveluyritys, jonka toimilupa on peruutettu, on edelleen yhteisvastuussa sen hallussa olevien sijoittajien saamisten suorittamisesta, kunnes sijoituspalveluun liittyvät saamiset ovat erääntyneet ja riidattomasti suoritettu.

Euroopan talousalueella sijaitsevan sijoituspalveluyrityksen ja rahastoyhtiön sivuliikkeen ja luottolaitoksen sivukonttorin asiakkaana olevien sijoittajien saamiset korvataan korvausrahaston varoista enintään 1 momentissa säädettyyn määrään asti.

Tätä pykälää sovellettaessa osuuspankkien yhteenliittymään kuuluvia luottolaitoksia pidetään yhtenä luottolaitoksena.

55 §

Korvauksen maksaminen muusta rahastosta

Luottolaitostoiminnasta annetun lain 105 §:ssä tarkoitetut, sijoittajan tilillä olevat tai sille vielä kirjautumattomat maksujen välityksessä olevat varat korvataan talletussuojarahastosta siten kuin luottolaitostoiminnasta annetussa laissa säädetään.

Jos tiliä voidaan luottolaitoksen tai sijoituspalveluyrityksen sijoittajan kanssa sijoituspalvelusta tekemän sopimuksen nojalla käyttää ainoastaan sijoituspalveluun tai 25 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettuun säilytys- ja hoitopalveluun, korvataan tilillä olevat tai sille vielä kirjautumattomat maksujen välityksessä olevat varat 1 momentissa säädetystä poiketen korvausrahastosta siten kuin tässä luvussa säädetään. Myös arvopaperimarkkinalaissa tarkoitetun arvopaperinvälittäjän nimissä arvopaperimarkkinalain 4 luvun 5 a §:n 1 momentissa tarkoitettulla tilillä olevat arvopaperinvälittäjän asiakkaiden varat korvataan siten kuin tässä luvussa säädetään.

Tilinhoitajayhteisön vastuusta sekä velvollisuudesta kartuttaa arvo-osuusjärjestelmästä annetun lain mukaista kirjausrahastoa on voimassa, mitä siitä säädetään erikseen. Jos korvaus voitaisiin maksaa korvausrahastosta, arvopaperimarkkinalain mukaisesta selvitysrahastosta ja kirjausrahastosta, korvaus maksetaan ensisijaisesti korvausrahastosta siten kuin tässä luvussa säädetään.

56 §

Sijoittajien saamisten maksaminen

Sijoittajien saamiset maksetaan euroissa korvausrahaston varoista. Jos korvausrahaston varat eivät riitä sijoittajien saamisten maksamiseen, korvausrahasto voi ottaa sen säännöissä määrättävällä tavalla toimintaansa varten luottoa. Luotto maksetaan takaisin korvausrahastoon kuuluvalta sijoituspalveluyrityksiltä kerättävin korotetuin kannatusmaksuin. Rahaston jäsenyyden päättymisestä huolimatta entinen jäsen on velvollinen suorittamaan kannatusmaksun ja hallinnointimaksun, jotka peritään ennen jäsenyyden päättymistä syntyneen korvaustapauksen rahastolle aiheuttamien kustannusten kattamiseksi.

Korvausrahaston on maksettava sijoittajien saamiset ilman aiheetonta viivytystä, kuitenkin viimeistään kolmen kuukauden kuluttua 49 §:n 2 momentissa tai 59 §:ssä tarkoitettusta Rahoitustarkastuksen päätöksestä. Jos sijoituspalveluyritys on ennen 49 §:n 2 momentissa tarkoitettua päätöstä asetettu selvitystilaan, yrityssaneeraukseen tai konkurssiin, lasketaan määräaika selvitystilaan, yrityssaneeraukseen tai konkurssiin asettamista koskevasta päätöksestä. Korvausvelalle on maksettava korkolain (633/1982) mukaista viivästyskorkoa siitä lähtien, kun Rahoitustarkastus teki 49 §:n 2 momentissa tai 59 §:ssä tarkoitetun päätöksen.

Rahoitustarkastus voi erityisestä syystä myöntää korvausrahastolle lisäaikaa sijoittajien saamisten maksamiseen enintään kolme kuukautta. Korvausrahaston on kuitenkin saamastaan lisäajasta huolimatta maksettava korvaus viipymättä, jos korvauksen maksamisen viivästyminen olisi korvauksen saajan kannalta kohtuutonta.

Jos korvausrahalasto ei ole korvannut sijoittajan saamista 2 ja 3 momentissa säädetys­sä ajassa, sijoittajalle on syntynyt saaminen, jota sijoittajalla on oikeus vaatia korvausra­hastolta.

Jos sijoittaja tai sen edustaja on syytteessä rikoslain 32 luvun 6 § tai 7 - 10 §:n mukai­sesta rahanpesurikoksesta, korvausrahalasto voi 2 ja 3 momentin estämättä lykätä maksu­jen suorittamista tuomioistuimen asiassa tekemään päätökseen asti.

57 §

Korvausrahalaston takautumisoikeus

Korvausrahalastolle syntyy takautumisoikeus sijoituspalveluyritystä kohtaan korvaa­mistaan 54 §:n 1 momentissa tarkoitetuista saamisista. Saamiselle maksettavasta korosta määrätään korvausrahalaston säännöissä. Korvaussumma, jonka korvausrahalasto on perinyt takautumisoikeutensa nojalla korvauksesta vastuussa olevalta sijoituspalveluyritykseltä, on liitettävä korvausrahalaston pääomaan.

58 §

Maksuvelvollisuuden alkamisesta ilmoittaminen

Korvausrahalaston on annettava kirjallisesti tieto 49 §:n 2 momentissa tarkoitettu­sta Ra­hoitustarkastuksen päätöksestä kaikille asianomaisen sijoituspalveluyrityksen asiakkail­le. Korvausrahalaston on lisäksi julkisella kuulutuksella ilmoitettava siitä, mihin toimenpi­teisiin sijoittajien on ryhdyttävä saamistensa turvaamiseksi. Kuulutus on julkaistava myös sijoituspalveluyrityksen toimialueella ilmestyvissä suurimmissa päivälehdissä toimialu­een virallisilla kielillä.

Korvausrahalasto voi asettaa vähintään kuuden kuukauden määräajan, jonka kuluessa sijoittajien on ryhdyttävä toimenpiteisiin saamistensa turvaamiseksi. Asetetun määräajan ylittämisen johdosta ei kuitenkaan voida kieltäytyä maksamasta korvausta sijoittajalle, jol­la on ollut pakottava este valvoa saamisoikeutensa toteuttamista.

59 §

Sijoituspalveluyrityksen tiedottamisvelvollisuus

Sijoituspalveluyrityksen on annettava suomeksi ja ruotsiksi kaikille sijoittajille hel­posti ja selkeästi ymmärrettävässä muodossa tiedot sijoittajien saamisten korvausrahalasto­suojasta, suojan puuttumisesta tai rajoittumisesta sekä näitä tietoja koskevista olennaisista muutoksista. Korvausrahalastoon kuuluvan luottolaitoksen on lisäksi annettava sijoittajille tieto siitä, suojaako sijoittajien varoja korvausrahalasto vai talletussuojarahasto.

Sen lisäksi, mitä 58 §:ssä säädetään korvausrahalaston tiedottamisvelvollisuudesta, si­joituspalveluyrityksen on pyydettäessä annettava sijoittajille tieto korvausedellytyksistä ja niistä toimenpiteistä, joihin sijoittajien on ryhdyttävä saamistensa turvaamiseksi.

Sijoituspalveluyrityksen, joka on perustanut sivuliikkeen toiseen Euroopan talousalu­eeseen kuuluvaan valtioon, on annettava tässä pykälässä tarkoitettut tiedot sen jäsenvalti­on virallisilla kielillä, jossa sivuliike sijaitsee.

60 §

Korvausrahadon jäsenten yhteisvastuu

Korvausrahadon jäsenet vastaavat yhdessä korvausrahadon velvollisuuksista ja sitoumuksista.

61 §

Korvausrahadon pääoma

Korvausrahadon pääoman on oltava vähintään 12 miljoonaa euroa, josta rahana maksettavan osuuden on oltava vähintään 4,2 miljoonaa euroa. Korvausrahadon rahana maksettavaa pääomaa on kartutettava tasaisesti. Jos korvausrahadon pääoma vähenee edellä mainitusta sijoittajien saamisten korvaamisen seurauksena, pääoma on katettava uudelleen edellä tässä momentissa säädetyllä tavalla korvausrahadon säännöissä määrättävissä ajassa.

62 §

Korvausrahadon varojen sijoittaminen ja maksuvalmius

Korvausrahadon varat on sijoitettava luotettavalla, tehokkaalla ja rahaston maksuvalmiuden turvaavalla tavalla sekä riskien hajauttamisen periaatetta noudattaen. Sijoituksista saatava tuotto on lisättävä korvausrahadon pääomaan.

Korvausrahadon varoja ei saa sijoittaa korvausrahadon kuuluvan sijoituspalveluyrityksen tai luottolaitoksen tai niiden kanssa samaan konsolidointiryhmään kuuluvan yhteisön taikka rahastoyhtiön osakkeisiin tai osuuksiin eikä muihin korvausrahadon kuuluvan sijoituspalveluyrityksen tai luottolaitoksen tai niiden kanssa samaan konsolidointiryhmään kuuluvan yhteisön tai luottolaitostoiminnasta annetun lain 6 luvussa tarkoitetun vakuusrahadon taikka rahastoyhtiön liikkeeseen laskemiin arvopapereihin. Mitä tässä momentissa säädetään sijoituspalveluyrityksestä, rahastoyhtiöstä tai luottolaitoksesta, koskee myös korvausrahadon jäsenenä olevaa ulkomaista sijoituspalveluyritystä tai luottolaitosta ja niiden kanssa samaan konsolidointiryhmään kuuluvaa yhteisöä taikka ulkomaista rahastoyhtiötä. Korvausrahadon varoja voidaan kuitenkin sijoittaa korvausrahadon kuuluvan rahastoyhtiön hallinnoiman sijoitusrahaston tai ulkomaisen rahastoyhtiön hallinnoiman yhteissijoitusyrityksen varoihin, jos yhteissijoitusyritystä sen kotivaltion lainsäädännön mukaan koskevat sijoitusrahastolain 25 §:n 2 momentissa säädetyt vastaavat vaatimukset yhteissijoitusyrityksen varojen pitämisestä erillään rahastoyhtiön varoista.

Korvausrahadon maksuvalmiuden on oltava korvausrahadon toimintaan nähden riittävällä tavalla turvattu.

63 §

Toimiluvan peruuttaminen ja sijoittajien saamiset

Päättyessään sijoituspalveluyrityksen toimiluvan peruuttamisesta Rahoitustarkastus voi samalla määrätä sijoittajien saamiset maksettavaksi sijoittajien korvausrahadon varoista siten kuin 6 luvussa säädetään.

64 §

Korvausrahastosta erottaminen

Jos sijoituspalveluyritys ei ole noudattanut korvausrahastoa koskevia lain säännöksiä tai tämän lain nojalla annettuja säännöksiä tai määräyksiä taikka korvausrahaston sääntöjä, korvausrahaston on ilmoitettava asiasta 49 §:n mukaisesti Rahoitustarkastukselle. Ilmoituksen saatuaan Rahoitustarkastuksen on yhdessä korvausrahaston kanssa ryhdyttävä tarpeellisiksi katsomiinsa toimenpiteisiin asian korjaamiseksi.

Jos näillä toimenpiteillä ei voida varmistaa, että sijoituspalveluyritys täyttää velvoitteen ja jos velvoitteiden noudattamatta jättäminen on pidettävä olennaisena rikkomuksena, voi korvausrahasto ilmoittaa sijoituspalveluyritykselle aikomuksestaan erottaa se korvausrahastosta. Sijoituspalveluyritys voidaan erottaa korvausrahastosta aikaisintaan kahdentoista kuukauden kuluttua siitä, kun korvausrahasto on antanut sijoituspalveluyritykselle varoituksen. Korvausrahaston on kuultava sijoituspalveluyritystä ennen varoituksen antamista ja ennen erottamispäätöstä. Korvausrahaston on saatava Rahoitustarkastuksen suostumus varoituksen antamiseen ja erottamispäätöksen tekemiseen. Korvausrahaston on julkistettava erottamispäätös 58 §:n 1 momentissa mainituin tavoin.

Korvausrahastosta erotetun sijoituspalveluyrityksen hallussa ja hallinnoitavana olevat sijoittajien saamiset ovat suojan piirissä niiden erääntymiseen saakka. Sijoituspalveluyritys, joka on erotettu korvausrahastosta, on edelleen yhteisvastuussa sen hallussa ja hallinnoitavana olevien sijoittajien saamisten suorittamisesta, kunnes sijoituspalveluun liittyvät saamiset ovat erääntyneet ja riidattomasti suoritettu.

65 §

Valitusoikeus

Sijoituspalveluyrityksellä on oikeus saattaa korvausrahaston tämän lain nojalla tekemä päätös Rahoitustarkastuksen käsiteltäväksi 30 päivän kuluessa päätöksestä.

66 §

Markkinointirajoitus

Sijoituspalveluyritys ei saa antaa markkinoinnissaan sijoittajien korvausrahastosuojaa koskevia totuudenvastaisia tai harhaanjohtavia tietoja. Sijoituspalveluyritys saa markkinoinnissaan käyttää ainoastaan omaa korvausrahastosuojaansa koskevia tietoja.

7 luku

Salassapito ja asiakkaan tunnistaminen

67 §

Salassapitovelvollisuus

Joka sijoituspalveluyrityksen tai sen kanssa samaan konsolidointiryhmään kuuluvan yrityksen, sijoituspalveluyritysten yhteenliittymän taikka sijoituspalveluyrityksen asiamiehen tai muun sijoituspalveluyrityksen lukuun toimivan yrityksen toimielimen jäsenenä

tai varajäsenenä tai niiden palveluksessa taikka niiden toimeksiannosta tehtävää suorittaessaan on saanut tietää sijoituspalveluyrityksen tai sen kanssa samaan konsolidointiryhmään tai rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta annetussa laissa tarkoitettuun ryhmittymään kuuluvan yrityksen asiakkaan tai muun sen toimintaan liittyvän henkilön taloudellista asemaa tai yksityisen henkilökohtaisia oloja koskevan seikan taikka liike- tai ammatillisuuden, on velvollinen pitämään sen salassa, jollei se, jonka hyväksi vaitiolovelvollisuus on säädetty, anna suostumustaan sen ilmaisemiseen. Salassa pidettäviä tietoja ei saa myöskään antaa sijoituspalveluyrityksen yhtiökokoukselle eikä kokoukseen osallistuvalla osakkeenomistajalle.

Mitä tässä pykälässä säädetään salassapitovelvollisuudesta, koskee myös henkilöä, joka 6 luvussa tarkoitettuja tehtäviä suorittaessaan on saanut tietää sijoituspalveluyrityksen tai sen asiakkaiden taloudellista asemaa tai yksityistä olosuhdetta koskevan julkistamattoman seikan taikka liike- tai ammatillisuuden.

68 §

Salassa pidettävien tietojen luovuttaminen

Sijoituspalveluyrityksellä, sen omistusyhteisöllä ja sijoituspalveluyrityksen konsolidointiryhmään kuuluvalla rahoituslaitoksella sekä sijoituspalveluyritysten yhteenliittymällä on velvollisuus antaa 67 §:n 1 momentissa tarkoitettuja tietoja syyttäjä- ja esitutkintaviranomaiselle rikoksen selvittämiseksi sekä muulle viranomaiselle, jolla on lain nojalla oikeus saada sellaisia tietoja.

Sijoituspalveluyrityksellä ja sijoituspalveluyrityksen konsolidointiryhmään kuuluvalla yrityksellä on oikeus antaa 67 §:n 1 momentissa tarkoitettuja tietoja samaan konserniin, konsolidointiryhmään tai rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta annetussa laissa tarkoitettuun rahoitus- ja vakuutusryhmittymään kuuluvalla yhteisölle asiakaspalvelua ja muuta asiakassuhteen hoitamista, markkinointia sekä konsernin, konsolidointiryhmän tai rahoitus- ja vakuutusryhmittymän riskienhallintaa varten, jos tietojen vastaanottajaa koskee tässä laissa säädetty tai vastaava salassapitovelvollisuus. Mitä tässä momentissa säädetään tietojen luovuttamisesta, ei koske henkilötietolain (523/1999) 11 §:ssä tarkoitettujen arkaluonteisten tietojen luovuttamista eikä sellaisia tietoja, jotka perustuvat asiakkaan ja muun kuin ryhmittymään kuuluvan yrityksen välisten maksutietojen rekisteröintiin.

Lisäksi sijoituspalveluyritys ja sijoituspalveluyrityksen konsolidointiryhmään kuuluva yritys voivat luovuttaa asiakasrekisterissään olevia markkinointia sekä asiakaspalvelua ja muuta asiakassuhteen hoitamista varten tarpeellisia tietoja sellaiselle yritykselle, joka kuuluu sijoituspalveluyrityksen kanssa samaan taloudelliseen yhteenliittymään, jos tietojen vastaanottajaa koskee tässä laissa säädetty tai sitä vastaava salassapitovelvollisuus. Mitä tässä momentissa säädetään, ei koske henkilötietolain 11 §:ssä tarkoitettujen arkaluonteisten tietojen luovuttamista.

Sijoituspalveluyrityksellä on oikeus antaa 1 momentissa tarkoitettuja tietoja arvopaperimarkkina- ja julkisen kaupankäynnin järjestäjälle ja optikauppalais-

sa tarkoitetulle optioyhteisölle, jos tiedot ovat välttämättömiä niille säädetyn valvonta-tehtävän turvaamiseksi. Sijoituspalveluyrityksellä on sama oikeus antaa tietoja Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa toimivalle julkista kaupankäyntiä vastaavaa kaupankäyntiä järjestävälle yhteisölle ja Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa sijaitsevalle optioyhteisöön rinnastettavalle yhteisölle.

69 §

Asiakkaan tunnistaminen

Sijoituspalveluyrityksen ja sen konsolidointiryhmään kuuluvan rahoituslaitoksen on todettava vakituisten asiakkaansa henkilöllisyys ja tunnettava asiakkaan liiketoiminnan laatu sekä perusteet palvelun käyttämiselle. Jos on todennäköistä, että asiakas toimii toisen lukuun, tunnistaminen on käytettävissä olevin keinoin ulotettava myös tähän henkilöön.

Asiakkaan tunnistamisesta on lisäksi voimassa, mitä rahanpesun estämisestä ja selvittämisestä annetussa laissa (68/1998) säädetään.

Rahoitustarkastus voi antaa tarkempia määräyksiä 1 momentissa tarkoitetussa asiakkaan tunnistamisessa noudatettavista menettelytavoista.

8 luku

Tilinpäätös ja tilintarkastus

70 §

Tilinpäätös, toimintakertomus ja osavuosikatsaus

Sijoituspalveluyrityksen tilinpäätökseen, toimintakertomukseen, osavuosikatsaukseen ja vuosikatsaukseen sovelletaan, mitä luottolaitostoiminnasta annetun lain 146 - 157 §:ssä säädetään.

71 §

Tilintarkastus sekä erityinen tarkastus ja tarkastaja

Sijoituspalveluyrityksen tilintarkastuksesta ja tilintarkastajista sekä erityisen tarkastuksen ja tarkastajan määräämisestä on voimassa, mitä tilintarkastuslaissa (936/1994) ja luottolaitostoiminnasta annetun lain 158 - 160 §:ssä säädetään.

Sijoituspalveluyrityksen tilintarkastajan tulee antaa ja toimittaa Rahoitustarkastukselle lausunto siitä, vastaavatko sijoituspalveluyrityksen asiakasvarojen säilyttämistä koskevat järjestelyt tässä laissa ja arvopaperimarkkinalain 4 luvun 16 ja 17 §:ssä asetettuja vaatimuksia.

9 luku

Sivuliikkeen perustaminen ja palvelun tarjoaminen ulkomaille

72 §

Sivuliikkeen perustaminen Euroopan talousalueeseen kuuluvaan valtioon

Sijoituspalveluyrityksen, joka aikoo perustaa sivuliikkeen toiseen Euroopan talous-

alueeseen kuuluvaan valtioon tai harjoittaa toimintaa toiseen Euroopan talousalueeseen sijoittautuneen sijoituspalveluasiamiehen välityksellä, on ilmoitettava siitä hyvissä ajoin etukäteen Rahoitustarkastukselle. Ilmoitukseen on liitettävä Rahoitustarkastuksen määräämät riittävät tiedot harjoitettavaksi aiotusta toiminnasta sekä sivuliikkeen hallinnosta ja johdosta.

Rahoitustarkastuksen on kolmen kuukauden kuluessa ilmoituksen vastaanottamisesta joko ilmoitettava sivuliikkeen perustamisesta asianomaisen valtion Rahoitustarkastusta vastaavalle valvontaviranomaiselle ja asianomaiselle sijoituspalveluyritykselle sekä liitettävä ilmoitukseen 1 momentissa tarkoitetut tiedot ja tiedot sivuliikkeen sijoittajien suojaksi tarkoitetusta suojajärjestelmästä tai sen puuttumisesta taikka päätettävä olla tekemättä tällaista ilmoitusta, jos se havaitsee, että sijoituspalveluyrityksen taloudellinen tilanne ja hallinto huomioon ottaen sivuliikkeen perustaminen ei ole perusteltua. Sivuliikettä ei saa perustaa, jos Rahoitustarkastus on kieltäytynyt tekemästä ilmoitusta.

Jos 1 momentissa tarkoitetut tiedot muuttuvat, sijoituspalveluyrityksen on ilmoitettava muutoksista Rahoitustarkastukselle vähintään kuukautta ennen kuin muutokset on tarkoitettu toteuttaa. Tällöin Rahoitustarkastus voi ryhtyä 3 momentissa tarkoitettuihin toimenpiteisiin.

73 §

Sivuliikkeen perustaminen valtioon, joka ei kuulu Euroopan talousalueeseen

Sijoituspalveluyrityksen, joka aikoo perustaa sivuliikkeen muuhun kuin Euroopan talousalueeseen kuuluvaan valtioon, on haettava lupa sivuliikkeen perustamiseen Rahoitustarkastukselta. Lupa on myönnettävä, jos sivuliikkeen valvonta on riittävästi järjestettävissä ja jos sivuliikkeen perustaminen ei sijoituspalveluyrityksen hallinto ja taloudellinen tila huomioon ottaen ole omiaan vaarantamaan sijoituspalveluyrityksen toimintaa. Rahoitustarkastuksella on oikeus luvan hakijaa kuultuaan asettaa lupaan sivuliikkeen toimintaa koskevia, valvonnan kannalta tarpeellisia rajoituksia ja ehtoja.

Lupahakemukseen liitettävistä selvityksistä säädetään valtiovarainministeriön asetuksella.

74 §

Sivuliikkeen asiakkaiden saamisten turvaaminen

Sijoituspalveluyrityksen on ilmoitettava Rahoitustarkastukselle, miten sen muualla kuin Suomessa olevan sivuliikkeen asiakkaana olevien sijoittajien saamiset on turvattu.

75 §

Sivuliikkeen lakkauttaminen

Jos sijoituspalveluyritys ei täytä 72 ja 73 §:ssä säädettyjä edellytyksiä, Rahoitustarkastus voi asettaa määräajan asiantilan korjaamiseksi ja, jollei vaatimusta täytetä määräajan kuluessa, soveltuvin osin noudattaa, mitä 24 ja 25 §:ssä säädetään.

76 §

Palveluiden tarjoaminen ulkomaille

Sijoituspalveluyrityksen, joka aikoo aloittaa sijoituspalvelujen ja 15 §:ssä tarkoitettujen oheispalvelujen tarjoamisen toisen valtion alueella perustamatta sivuliikettä, on ilmoitettava hyvissä ajoin etukäteen Rahoitustarkastukselle, mitä palveluja sekä missä ja miten sijoituspalveluyritys aikoo tarjota. Ilmoitus on tehtävä myös, jos nämä tiedot muuttuvat.

Jos sijoituspalveluja ja 15 §:n 1 momentin 1-7 kohdassa tarkoitettuja oheispalveluja aiotaan tarjota toisen Euroopan talousalueeseen kuuluvan valtion alueella, Rahoitustarkastuksen on kuukauden kuluessa ilmoituksen vastaanottamisesta toimitettava tieto asiasta Euroopan talousalueeseen kuuluvan valtion Rahoitustarkastusta vastaavalle valvontaviranomaiselle sekä liitettävä mukaan oma ilmoituksensa siitä, onko sijoituspalveluyrityksellä toimilupansa nojalla oikeus tarjota näitä palveluja Suomessa.

77 §

Kotipaikan siirto Euroopan talousalueeseen kuuluvaan toiseen valtioon

Jos sijoituspalveluyritys aikoo siirtää kotipaikkansa Euroopan talousalueeseen kuuluvaan toiseen valtioon siten kuin eurooppayhtiöasetuksen 8 artiklassa säädetään, sijoituspalveluyrityksen on lähetettävä Rahoitustarkastukselle jäljennös eurooppayhtiöasetuksen 8 artiklan 2 ja 3 kohdassa tarkoitettua siirtosuunnitelmasta ja selonteosta viipymättä sen jälkeen, kun sijoituspalveluyritys on ilmoittanut suunnitelman rekisteröitäväksi.

Jos sijoituspalveluyritys aikoo jatkaa sijoituspalveluiden tarjoamista Suomessa kotipaikan siirron jälkeen, siihen sovelletaan, mitä ulkomaisen sijoituspalveluyrityksen oikeudesta harjoittaa tällaista toimintaa Suomessa säädetään.

Rekisteriviranomainen ei saa antaa eurooppayhtiölain 9 §:n 5 momentissa tarkoitettua todistusta, jos Rahoitustarkastus on ilmoittanut rekisteriviranomaiselle ennen saman pykälän 2 momentissa tarkoitettua luvan myöntämistä, että sijoituspalveluyritys ei ole noudattanut kotipaikan siirtoa tai Suomessa tapahtuvan toiminnan jatkamista tai toiminnan lopettamista koskevia säännöksiä. Luvan saa antaa ennen kuin kuukausi on kulunut osakeyhtiölain 16 luvun 6 §:n 2 momentissa tarkoitettua määräpäivästä vain, jos Rahoitustarkastus on ilmoittanut, ettei se vastusta kotipaikan siirtoa.

78 §

Osallistuminen ulkomaisen eurooppayhtiön sulautumiseen

Jos sijoituspalveluyritys osallistuu eurooppayhtiöasetuksen 2 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuun sulautumiseen, rekisteriviranomainen ei saa antaa tällaista sulautumista koskevaa eurooppayhtiölain 4 §:n 3 momentissa tarkoitettua todistusta, jos Rahoitustarkastus on ilmoittanut rekisteriviranomaiselle ennen saman pykälän 2 momentissa tarkoitettua luvan myöntämistä, että sijoituspalveluyritys ei ole noudattanut sulautumista tai Suomessa tapahtuvan toiminnan jatkamista tai toiminnan lopettamista koskevia säännöksiä. Luvan saa antaa ennen kuin kuukausi on kulunut osakeyhtiölain 16 luvun 6 §:n 2 momentis-

sa tarkoitetusta määräpäivästä vain, jos Rahoitustarkastus on ilmoittanut, ettei se vastusta kotipaikan siirtoa.

Jos toiseen valtioon rekisteröitävä vastaanottava yhtiö aikoo sulautumisen jälkeen jatkaa sijoituspalvelun tarjontaa Suomessa, yhtiöön sovelletaan, mitä ulkomaisen sijoituspalveluyrityksen oikeudesta tarjota sijoituspalveluita Suomessa säädetään.

79 §

Korvausrahostoselvitys

Jos sijoituspalveluyrityksen kotipaikka siirretään toiseen valtioon tai sulautumisessa vastaanottava yhtiö rekisteröidään toiseen valtioon, sijoituspalveluyrityksen on laadittava sijoittajien korvausjärjestelmästä selvitys (*korvausrahostoselvitys*), jossa selostetaan sijoittajien korvausjärjestelmää koskevat järjestelyt ennen toimenpidettä ja toimenpiteen jälkeen sekä esitetään mahdolliset erot suojan kattavuudessa. Sijoituspalveluyrityksen on pyydettävä korvausrahostoselvityksestä Rahoitustarkastuksen lausunto. Lausuntopyyntöön on liitettävä Rahoitustarkastuksen määräämät lisäselvitykset.

Jos 48 §:ssä tarkoitetun sijoittajan suojan piiriin kuuluvat saamiset kokonaan tai osittain jäävät toimenpiteen jälkeen sijoittajien korvausjärjestelmän antaman suojan ulkopuolelle, sijoituspalveluyrityksen on ilmoitettava toimenpiteestä sijoittajalle viimeistään kolme kuukautta ennen rekisteriviranomaisen velkojille osakeyhtiölain 16 luvun 6 §:n nojalla asettamaa määräpäivää. Ilmoitukseen on liitettävä korvausrahostoselvitys ja jäljennös Rahoitustarkastuksen lausunnosta. Ilmoituksessa on mainittava 3 momentin mukaisesta sijoittajan irtisanomisoikeudesta.

Edellä 2 momentissa tarkoitetulla sijoittajalla on oikeus kolmen kuukauden kuluessa ilmoituksen vastaanottamisesta irtisanoa alkuperäisten sopimusehtojen estämättä sijoituspalveluyrityksen kanssa tekemänsä 48 §:n 1 momentissa tarkoitettua palvelua koskeva sopimus.

Sijoituspalveluyrityksen tiedonantovelvollisuudesta 1 momentissa tarkoitetun toimenpiteen yhteydessä on muutoin voimassa, mitä 55 ja 62 §:ssä säädetään.

10 luku

Vahingonkorvaus- ja rangaistussäännökset

80 §

Vahingonkorvausvelvollisuus

Joka tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten taikka korvausrahoston sääntöjen vastaisella menettelyllä aiheuttaa vahinkoa, on velvollinen korvaamaan vahingon kärsineelle aiheuttamansa vahingon.

Vahingonkorvauksen sovittelusta sekä korvausvastuun jakautumisesta kahden tai useamman korvausvelvollisen kesken on voimassa, mitä vahingonkorvauslain 2 ja 6 luvussa on säädetty.

81 §

Sijoituspalvelurikos

Joka tahallaan tai törkeästi huolimattomuudesta tarjoaa sijoituspalvelua 5, 13, 14, 23 tai 24 §:n vastaisesti tai käyttää 16 §:n vastaisesti toiminimessään tai muuten toimintaansa osoittamaan sanaa pankkiiri tai pankkiiriliike, on tuomittava, jollei teko ole vähäinen tai siitä ole muualla laissa säädetty ankarampaa rangaistusta, *sijoituspalvelurikoksesta* sakkoon tai enintään yhdeksi vuodeksi vankeuteen.

82 §

Sijoituspalvelurikkomus

Joka muuten kuin 81 §:ssä mainitulla tavalla rikkoo 5, 13, 14, 23 tai 24 §:n säännöksiä, on tuomittava, jollei teko ole vähäinen tai siitä ole muualla laissa säädetty ankarampaa rangaistusta, *sijoituspalvelurikkomuksesta* sakkoon.

83 §

Salassapitovelvollisuuden rikkominen

Rangaistus 67 §:ssä säädetyn salassapitovelvollisuuden rikkomisesta tuomitaan rikoslain 38 luvun 1 tai 2 §:n mukaan, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta.

84 §

Sijoituspalveluyrityksen omien osakkeiden hankinnan rahoittamista koskevien säännösten rikkominen

Joka tahallaan rikkoo 26 §:n säännöksiä lainan tai vakuuden antamisesta taikka omien tai emoyrityksen osakkeiden, osuuksien, pääomalainojen, debentuurien tai niihin rinnastettavien sitoumusten pantiksi ottamisesta, on tuomittava, jollei teko ole vähäinen tai siitä ole muualla laissa säädetty ankarampaa rangaistusta, *sijoituspalveluyrityksen omien osakkeiden hankinnan rahoittamista koskevien säännösten rikkomisesta* sakkoon tai vankeuteen enintään yhdeksi vuodeksi.

85 §

Sijoituspalveluyrityksen osakkeiden tai osuuksien hankintaa koskevien säännösten rikkominen

Joka hankkii osakkeita tai osuuksia tahallaan 41 §:n 1 momentissa säädetyn kiellon vastaisesti tai ilman 39 §:ssä tarkoitettua Rahoitustarkastuksen suostumusta on tuomittava, jollei teko ole vähäinen tai siitä ole muualla laissa säädetty ankarampaa rangaistusta, *sijoituspalveluyrityksen osakkeiden tai osuuksien hankintaa koskevien säännösten rikkomisesta* sakkoon.

86 §

Sijoituspalveluyrityksen kirjanpitorikkomus

Joka tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta laatii tilinpäätöksen tai konsernitilinpäätöksen vastoin 9 luvun säännöksiä taikka niiden nojalla annettua valtiovarainministeriön asetusta tai Rahoitustarkastuksen määräystä, on tuomittava, jollei teko ole rangaistava rikoslain 30 luvun 9 tai 10 §:ssä tarkoitettuna kirjanpitorikoksena tai tuottamuksellisena kirjanpitorikoksena eikä teosta ole muuallakaan laissa säädetty ankarampaa rangaistusta, *sijoituspalveluyrityksen kirjanpitorikkomuksesta* sakkoon.

11 luku

Voimaantulo ja siirtymäsäännökset

87 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan x päivänä x kuuta 2007 ja sillä kumotaan sijoituspalveluyrityksistä 26 päivänä heinäkuuta 1996 annettu laki (579/1996) siihen myöhemmin tehdyine muutoksineen.

Sijoituspalveluyrityksiin sovelletaan, mitä luottolaitostoiminnasta annetun lain 177–184 §:ssä säädetään. Sijoituspalveluyrityksiin ei sovelleta sijoituspalveluyritysten ja luottolaitosten omien varojen riittävydestä annetun neuvoston direktiivin 93/6/EY uudelleen laatimisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (/) 45a ja 45b artiklaa.

Tämän lain 46 §:ää ei ennen 1 päivänä tammikuuta 2011 sovelleta sijoituspalveluyritykseen, joka toimiluvan ehtojen nojalla saa tarjota sijoituspalvelua yksinomaan hyödykemarkkinoihin liittyvillä johdannaissopimuksilla.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin. Tämän lain voimaantullessa ratkaisematta olevan hakemuksen käsittelyyn sovelletaan tätä lakia.

88 §

Sijoituspalveluyrityksen toimilupa

Sijoituspalveluyrityksen, joka sijoituspalveluyrityksistä annetun lain mukaisesti myönnetyn toimiluvan nojalla tämän lain voimaan tullessa tarjoaa 5 §:ssä tarkoitettua sijoituspalvelua, on haettava kuuden kuukauden kuluessa lain voimaantulosta Rahoitustarkastukselta toimiluvan vahvistamista. Hakemuksessa on yksilöitävä ne 5 §:ssä tarkoitetut sijoituspalvelut ja 15 §:ssä tarkoitetut oheispalvelut, joiden tarjoamiseen toimiluvan vahvistamista haetaan. Jos toimiluvan vahvistamista on haettu sanotussa määräajassa, sijoituspalvelua saa tarjota siihen saakka kun toimiluvan vahvistamista koskeva päätös on tehty. Jos vahvistamista koskeva hakemus on puutteellinen, hakijalle voidaan antaa lisäaikaa asian ratkaisemista varten tarvittavan selvityksen esittämiseen. Toimiluvan vahvistamis-

ta koskeva päätös on kuitenkin tehtävä 12 kuukauden kuluessa toimiluvan vahvistamista koskevan hakemuksen vastaanottamisesta.

Muun henkilön kuin 1 momentissa tarkoitetun yrityksen, joka tämän lain voimaan tullessa tarjoaa 5 §:ssä tarkoitettua sijoituspalvelua, on kolmen kuukauden kuluessa lain voimaantulosta haettava toimilupaa tai kuuden kuukauden kuluessa lain voimaantulosta lopetettava tämän lain vastainen toiminta.

Rahoitustarkastus voi ottaa toimilupaa koskevan hakemuksen tämän lain mukaisesti käsiteltäväksi jo ennen lain voimaantuloa.

89 §

Asiakastilit

Sijoituspalveluyrityksen, jolla on lain voimaantullessa asiakkaalta tilille vastaanotettuja takaisinmaksettavia varoja, on lopetettava varojen vastaanottaminen ja kuuden kuukauden kuluessa lain voimaantulosta palautettava varat asiakkaalle tai sijoitettava ne asiakkaan päättämällä tavalla.

90 §

Sijoituspalveluyrityksen vähimmäispääoma

Sijoituspalveluyrityksen osakepääoman tulee täyttää 45 §:ssä säädetyt vaatimukset kuuden kuukauden kuluessa tämän lain voimaantulosta.

91 §

Sijoittajien korvausrahaston säännöt

Korvausrahaston on muutettava sääntönsä vastaamaan tätä lakia ja haettava muutettujen sääntöjen vahvistamista valtiovarainministeriöltä yhden kuukauden kuluessa tämän lain voimaantulosta. Säännöt voidaan jo ennen tämän lain voimaantuloa muuttaa ja vahvistaa tulemaan voimaan tämän lain voimaan tullessa.

7.2. Laki arvopaperimarkkinalain muuttamisesta

1 luku

Yleisiä säännöksiä

Soveltamisala

1 §

Tämä laki koskee arvopaperien saattamista yleiseen liikkeeseen, yleiseen liikkeeseen saatettujen arvopaperien vaihdantaa ja selvitystoimintaa sekä kaupankäynnin järjestämistä arvopapereilla.

Julkinen kaupankäynti

3 §

Julkisella kaupankäynnillä tarkoitetaan kaupankäyntiä arvopaperilla arvopaperipörssin ylläpitämällä säänneltyllä markkinalla, jossa tämän lain mukaan vahvistettujen sääntöjen mukaisesti saatetaan yhteen ostajien ja myyjien osto- ja myyntitarjouksia tai tarjouskehoituksia niin, että tuloksena on sitova arvopaperikauppa.

Monenkeskinen kaupankäynti

3 a §

Monenkeskisellä kaupankäynnillä tarkoitetaan muuta kuin 3 §:ssä tarkoitettua kaupankäyntiä arvopaperilla monenkeskisessä kaupankäyntijärjestelmässä, jossa kaupankäynnin järjestäjän laatimien sääntöjen mukaisesti saatetaan yhteen ostajien ja myyjien osto- ja myyntitarjouksia tai tarjouskehoituksia niin, että tuloksena on sitova arvopaperikauppa.

4 §

Tässä laissa tarkoitetaan:

- 1) *arvopaperipörssillä* julkista kaupankäyntiä (arvopaperipörssitoiminta) järjestävää yhteisöä;
- 2) *sijoituspalvelulla* sijoituspalveluyrityksistä annetun lain (xx/2007) 5 §:n mukaista arvopaperinvälittäjän tarjoamaa palvelua;
- 3) *oheispalvelulla* sijoituspalveluyrityksistä annetun lain 15 §:n mukaista arvopaperinvälittäjän tarjoamaa palvelua;
- 4) *arvopaperinvälittäjällä* sijoituspalveluyrityksistä annetun lain 3 §:ssä tarkoitettua sijoituspalveluyritystä sekä ulkomaisen sijoituspalveluyrityksen oikeudesta tarjota sijoituspalvelua Suomessa annetun lain (580/1996) 2 §:ssä tarkoitettua ulkomaisen sijoituspalveluyrityksen sivuliikettä, luottolaitostoiminnasta annetun lain (/) 8 §:ssä tarkoitettua luottolaitosta, joka yhtiöjärjestyksensä tai sääntöjensä mukaan tarjoaa sijoituspalvelua, ulkomaisen luotto- ja rahoituslaitoksen toiminnasta Suomessa annetun lain (1608/1993) 2 §:ssä tarkoitetun luottolaitoksen sivukonttoria, joka toimilupansa mukaan tarjoaa sijoituspalvelua, sekä sellaista sijoitusrahastolain 2 §:ssä tarkoitettua rahastoyhtiötä ja ulkomaisen rahastoyhtiön toiminnasta Suomessa annetun lain

- (225/2004) 2 §:ssä tarkoitettua ulkomaisen rahastoyhtiön sivuliikettä, joka toimilupansa mukaan harjoittaa sijoitusrahastolain 5 §:n 2 momentissa tarkoitettua toimintaa;
- 5) *pörssivälittäjällä* arvopaperinvälittäjää, joka on saanut oikeuden käydä kauppaa julkisessa kaupankäynnissä;
 - 6) *meklarilla* luonnollista henkilöä, joka arvopaperinvälittäjän edustajana päätehtävään tarjoaa sijoituspalvelua;
 - 7) *kaupankäyntilistalla* monenkeskisen kaupankäynnin järjestäjän kaupankäynnin kohteena olevista arvopapereista ylläpitämää erityistä kaupankäyntilistää.

Ei muutosta 2 momenttiin.

Tässä laissa tarkoitetaan:

Kauppojen sisäisellä toteuttajalla sellaista arvopaperinvälittäjää, joka Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (2004/39/EY) 4 artiklan nojalla Euroopan yhteisöjen komission antamassa asetuksessa (2006/.../EY) tarkemmin säädetyllä tavalla suunnitelmallisesti, toistuvasti ja järjestelmällisesti toteuttaa asiakkaiden toimeksiantoja julkisen kaupankäynnin ja monenkeskisen kaupankäynnin sekä niitä toisessa Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa vastaavan kaupankäynnin ulkopuolella tulemalla kaupassa itse asiakkaan vastapuoleksi.

Tässä laissa tarkoitetaan *ammattimaisella asiakkaalla*:

- 1) seuraavaa rahoitusmarkkinoilla toimiluvan nojalla toimintaa harjoittavaa tai säänneltyä yhteisöä ja siihen rinnastettavaa ulkomaista viranomaisvalvonnassa olevaa yhteisöä:
 - a) sijoituspalveluyrityksistä annetun lain 5 §:ssä tarkoitettua sijoituspalveluyritystä;
 - b) luottolaitostoiminnasta annetun lain 8 §:ssä tarkoitettua luottolaitosta;
 - c) sijoitusrahastolaissa tarkoitettua rahastoyhtiötä;
 - d) arvopaperipörssiä tai kaupankäynnistä vakioiduilla optioilla ja termiineillä annetussa laissa tarkoitettua optioyhteisöä;
 - e) selvitysyhteisöä tai arvo-osuusjärjestelmästä annetussa laissa tarkoitettua arvopaperikeskusta;
 - f) vakuutusyhtiölaissa (1062/1979) tarkoitettua vakuutusyhtiötä;
 - g) työeläkevakuutusyhtiöistä annetussa laissa (354/1997) tarkoitettua keskinäistä vakuutusyhtiötä ja vakuutusosakeyhtiötä, eläkesäätiölaissa (1774/1995) tarkoitettua eläkesäätiötä ja vakuutuskassalaissa (1164/1992) tarkoitettua eläkekassaa;
 - h) sijoituspalveluyrityksistä annetun lain 1 §:n 3 momentin 6 ja 7 kohdassa tarkoitettua yhteisöä;
 - i) hyödykkeitä ja hyödykejohdannaisia omaan lukuunsa ostavaa ja myyvää yritystä;
 - j) muuta yhteisösijoittajaa;
- 2) yritystä, joka täyttää viimeksi päättyneeltä täydeltä tilikaudelta laaditun tilinpäätöksen mukaan kaksi seuraavista kolmesta vaatimuksesta:
 - a) taseen loppusumma on 20 000 000 euroa;
 - b) liikevaihto on 40 000 000 euroa;
 - c) omat varat ovat 2 000 000 euroa;

- 3) Suomen valtiota, valtiokonttoria ja valtion liikelaitoksista annetussa laissa (1185/2002) tarkoitettua liikelaitosta, suomalaista kuntaa ja kuntayhtymää sekä niihin rinnastettavaa ulkomaista valtiota, valtionvelkaa hoitavaa elintä ja ulkomaisen valtion alueellisia hallintoyksiköitä;
- 4) Euroopan keskuspankkia, Suomen Pankkia ja siihen rinnastettavaa ulkomaista keskuspankkia sekä Kansainvälistä valuuttarahastoa, Maailmanpankkia ja niihin rinnastettavaa muuta kansainvälistä yhteisöä tai organisaatiota;
- 5) yhteisösjoihtajaa, jonka pääasiallisena toimialana on rahoitusvälineisiin sijoittaminen;
- 6) muuta asiakasta, jota arvopaperinvälittäjä voi kohdella ammattimaisena asiakkaana tämän omasta pyynnöstä edellyttäen, että noudatetaan tämän luvun 4 a §:ssä säädettyä menettelyä ja arvopaperinvälittäjä on arvioinut, että asiakkaalla on valmiudet tehdä itsenäisiä sijoituspäätöksiä ja ymmärtää niihin liittyvät riskit, ja asiakas täyttää vähintään kaksi seuraavista vaatimuksista:
 - a) asiakas on toteuttanut huomattavan suuria liiketoimia kyseisillä markkinoilla keskimäärin kymmenen kertaa neljännesvuodessa viimeksi kuluneen neljän vuosineljänneksen aikana;
 - b) asiakkaan sijoitussalkun arvo on yli 500 000 euroa;
 - c) asiakas työskentelee tai on työskennellyt rahoitusallalla ammattimaisesti vähintään vuoden tehtävässä, joka edellyttää tietämystä suunnitelluista liiketoimista ja palveluista.

Tässä laissa tarkoitetaan *hyväksyttävällä vastapuolella*:

- 1) 4 momentin 1, 3 ja 4 kohdassa tarkoitettua ammattimaista asiakasta;
- 2) sijoituspalveluyrityksistä annetun lain 1 §:n 3 momentin 5-7 kohdassa tarkoitettua yhteisöä;
- 3) 4 momentin 2 kohdassa tarkoitettua yritystä, joka on antanut nimenomaisen suostumuksensa siihen, että sitä kohdellaan hyväksyttävänä vastapuolena;
- 4) 4 momentin 6 kohdan nojalla ammattimaisena asiakkaana pidettävää yritystä, joka on pyytänyt, että sitä kohdellaan hyväksyttävänä vastapuolena.

Tässä laissa tarkoitetaan *kokeneella sijoittajalla*:

- 1) 4 momentin 1 kohdan a – g alakohdassa tarkoitettua ammattimaista asiakasta;
- 2) Suomen valtiota, suomalaista kuntaa ja kuntayhtymää sekä niihin rinnastettavaa ulkomaista valtiota ja sen alueellisia hallintoyksiköitä;
- 3) Euroopan keskuspankkia, Suomen Pankkia, Kansainvälistä valuuttarahastoa, Euroopan investointipankkia ja muita vastaavia kansainvälisiä oikeushenkilöitä;
- 4) oikeushenkilöä, joka täyttää viimeksi päättyneeltä täydeltä tilikaudelta laaditun tilinpäätöksen tai konsernitilinpäätöksen mukaan enintään yhden seuraavista vaatimuksista:
 - a) keskimäärin palveluksessa alle 250 henkilöä;
 - b) taseen loppusumma enintään 43 000 000 euroa;
 - c) liikevaihto enintään 50 000 000 euroa;

- 5) oikeushenkilöä, jonka yhtiöoikeudellinen kotipaikka on Suomessa ja joka täyttää viimeksi päättyneeltä täydeltä tilikaudelta laaditun tilinpäätöksen tai konsernitilinpäätöksen mukaan vähintään kaksi 4 kohdan vaatimuksesta ja joka on omasta pyynnöstään merkitty 4 a §:ssä tarkoitettuun rekisteriin;
- 6) luonnollista henkilöä, jonka kotipaikka on Suomessa, joka on merkitty omasta pyynnöstään 4 a §:ssä tarkoitettuun rekisteriin ja joka täyttää vähintään kaksi seuraavista vaatimuksista:
- a) hän on toteuttanut hakemusta edeltävänä neljänä vuosineljänneksenä keskimäärin vähintään kymmenen arvopaperikauppaa vuosineljänneestä kohden;
 - b) hänen lain soveltamisen piiriin kuuluvien arvopaperiomistustensa arvo on yli 500 000 euroa;
 - c) hän työskentelee tai on työskennellyt vähintään yhden vuoden ajan rahoituslalla tietämystä arvopaperisijoittamisesta vaatineissa tehtävissä;
- 7) muuta sellaista kotimaista tai ulkomaista oikeushenkilöä, joka harjoittaa vastaavaa toimintaa kuin 1–3 kohdassa mainitut sijoittajat tai jotka ovat arvopapereiden yleisölle tarjoamisen tai kaupankäynnin kohteeksi ottamisen yhteydessä julkistettavasta esitteestä ja direktiivin 2001/34/EY muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2003/71/EY (jäljempänä esitedirektiivi) 2 artiklan 1 kohdan e alakohdassa määritellyjä kokoneita sijoittajia.
- Ei muutosta 6 - 9 momenttiin, siirtyvät 7 - 10 momentiksi.

Asiakkaan asemasta sopiminen ja sitä koskeva menettely
4 a §

Arvopaperinvälittäjä voi kohdella 1 luvun 4 §:n 4 momentin 1-5 kohdassa tarkoitettua ammattimaista asiakasta tämän pyynnöstä ei-ammattimaisena asiakkaana. Asiakkaan kohtelusta ei-ammattimaisena asiakkaana on tehtävä kirjallinen sopimus, josta käy ilmi sen soveltaminen yhteen tai useampaan palveluun tai liiketoimeen taikka yhteen tai useaan erityyppiseen arvopaperiin tai liiketoimeen.

Arvopaperinvälittäjän on ilmoitettava 1 luvun 4 §:n 4 momentin 2 kohdassa tarkoitettulle asiakkaalle ennen sijoituspalvelun tarjoamista, että sitä kohdellaan saatavilla olevien tietojen perusteella ammattimaisena asiakkaana, jos asiakkaan kanssa ei toisin sovita.

Asiakkaan, joka haluaa itseään kohdeltavan 1 luvun 4 §:n 4 momentin 6 kohdassa tarkoitettuna ammattimaisena asiakkaana yleisesti taikka tietyn sijoituspalvelun tai liiketoimen tai liiketoimi- tai arvopaperityypin osalta, on pyydettävä arvopaperinvälittäjältä kirjallisesti, että häntä kohdellaan ammattimaisena asiakkaana. Arvopaperinvälittäjän on kirjallisesti ilmoitettava asiakkaalle, ettei tämä ammattimaisena asiakkaana kuulu kaikkien 4 luvussa tarkoitettujen menettelytapasäännösten suojan ja sijoituspalveluyrityksistä annetussa laissa tarkoitettujen sijoittajien korvausrahastosuojan piiriin. Asiakkaan on kirjallisesti ilmoitettava arvopaperinvälittäjälle, että tämä on tietoinen menettelytapasäännösten suojan ja korvausrahastosuojan menettämisestä.

Nykyinen 4 a § siirtyy 4 b §:ksi.

2 luku

Arvopaperien markkinointi, liikkeeseenlasku ja tiedonantovelvollisuus

Tiedonantovelvollisuus arvopaperien tarjoamisen ja kaupankäyntiin hakemisen yhteydessä

2 §

Joka tarjoaa arvopapereita, hakee arvopaperin ottamista julkisen kaupankäynnin kohteeksi tai monenkeskisen kaupankäynnin kaupankäyntilistalle tai huolehtii toimeksianton nojalla tarjouksesta taikka julkisen kaupankäynnin tai monenkeskisen kaupankäynnin kaupankäyntilistalle hakemisesta, on velvollinen pitämään sijoittajien saatavilla tasapuolisesti riittävät tiedot arvopaperin arvoon olennaisesti vaikuttavista seikoista.

7 §

Julkisen kaupankäynnin kohteena tai monenkeskisen kaupankäynnin kaupankäyntilistalla olevan arvopaperin liikkeeseenlaskijan on ilman aiheetonta viivytystä julkistettava ja toimitettava asianomaiselle julkisen kaupankäynnin tai monenkeskisen kaupankäynnin järjestäjälle tiedoksi kaikki sellaiset päätöksensä sekä liikkeeseenlaskijaa ja sen toimintaa koskevat seikat, jotka ovat omiaan olennaisesti vaikuttamaan sanotun arvopaperin arvoon. Liikkeeseenlaskijan on pidettävä julkistamansa tiedot yleisön saatavilla.

Liikkeeseenlaskija voi hyväksyttävästä syystä lykätä tiedon julkistamista ja toimittamista asianomaiselle julkisen kaupankäynnin tai monenkeskisen kaupankäynnin järjestäjälle, jos tiedon julkistamatta jättäminen ei vaaranna sijoittajien asemaa ja liikkeeseenlaskija pystyy varmistamaan tiedon säilymisen luottamuksellisena. Liikkeeseenlaskijan on viipymättä ilmoitettava Rahoitustarkastukselle ja asianomaiselle julkisen kaupankäynnin tai monenkeskisen kaupankäynnin järjestäjälle päätöksestään lykätä tiedon julkistamista ja sen syistä.

Jos liikkeeseenlaskija tai sen lukuun taikka puolesta toimiva ilmaisee toiselle julkistamattoman tiedon, joka on omiaan olennaisesti vaikuttamaan arvopaperin arvoon, tieto on välittömästi julkistettava ja toimitettava asianomaiselle julkisen kaupankäynnin tai monenkeskisen kaupankäynnin järjestäjälle. Jos tiedon ilmaiseminen tapahtuu tahattomasti, tieto on ilman aiheetonta viivytystä julkistettava ja toimitettava asianomaiselle julkisen kaupankäynnin tai monenkeskisen kaupankäynnin järjestäjälle tiedoksi. Mitä tässä momentissa säädetään, ei sovelleta, jos tiedon saanut henkilö on velvollinen pitämään sen salassa.

Mitä 1 momentissa säädetään, ei sovelleta, jos liikkeeseenlaskija on valtio, sen keskuspankki, kunta, kuntayhtymä tai Euroopan keskuspankki taikka sellainen kansainvälinen julkisyhteisö, jonka jäsenenä on vähintään kaksi Euroopan talousalueeseen kuuluvaa valtiota, paitsi, jos ne muualla Euroopan talousalueella julkistavat 1 momentissa tarkoitettua tiedon.

Asianomaisen julkisen kaupankäynnin tai monenkeskisen kaupankäynnin järjestäjän on ilman aiheetonta viivytystä julkistettava sen tietoon tulleet 1 ja 3 momentissa tarkoitettut päätökset ja seikat, joita liikkeeseenlaskija ei ole julkistanut.

Rahoitustarkastus voi antaa Euroopan yhteisöjen komission sisäpiirikaupoista ja markkinoiden manipuloinnista (markkinoiden väärinkäyttö) annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2003/6/EY (jäljempänä *markkinoiden väärinkäyttödirektiivi*) nojalla antamien säädösten täytäntöön panemiseksi tarvittavia tarkempia määräyksiä.

Liputusvelvollisuus

9 §

Osakkeenomistajan on ilmoitettava osuutensa (omistusosuuden liputusilmoitus) yhtiölle ja Rahoitustarkastukselle, kun se saavuttaa tai ylittää taikka vähenee alle kahdeskymmenesosan, kymmenesosan, kolmen kahdeskymmenesosan, viidesosan, neljäsosan, kolmen kymmenesosan, puolet tai kahden kolmasosan (raja) sellaisen suomalaisen yhtiön äänimäärästä tai osakepääomasta, jonka osake on otettu julkisen kaupankäynnin tai sitä Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa vastaavan kaupankäynnin kohteeksi.

Jos yhtiön osake on otettu monenkeskisen kaupankäynnin kohteeksi kaupankäyntitilillä ja osake ei ole julkisen kaupankäynnin tai sitä Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa vastaavan kaupankäynnin kohteena, tällaisen yhtiön osakkeenomistajalla on liputusvelvollisuus, kun osakkeenomistajan omistusosuus saavuttaa tai ylittää taikka vähenee alle kymmenesosan, kolmen kymmenesosan, puolet tai kahden kolmasosan rajan yhtiön äänimäärästä tai osakepääomasta.

Tässä pykälässä mainittuun osakkeenomistajaan rinnastetaan muu henkilö, jonka edellä mainittu ja 4 momentissa tarkoitettulla tavalla laskettu omistusosuus saavuttaa tai ylittää säädetyn rajan taikka vähenee sen alle. Liputusilmoitus on tehtävä myös, kun osakkeenomistaja tai osakkeenomistajaan rinnastettava henkilö on osapuolena sopimuksessa tai muussa järjestelyssä, joka toteutuessaan johtaa säädetyn rajan saavuttamiseen tai ylittymiseen taikka omistusosuuden vähenemiseen säädetyn rajan alle. Osakkeenomistajan ei tarvitse tehdä liputusilmoitusta, jos ilmoituksen tekee yhteisö tai säätiö, jonka määräysvallassa osakkeenomistaja on.

Laskettaessa omistusosuutta osakkeenomistajan omistusosuuteen luetaan osakkeenomistajan määräysvallassa olevan yhteisön ja säätiön omistusosuus, osakkeenomistajan ja sen määräysvallassa olevan yhteisön eläkesäätiön ja eläkekassan omistusosuus sekä muu omistusosuus, jonka käytöstä osakkeenomistaja voi yksin tai yhdessä kolmannen kanssa päättää tekemänsä sopimuksen nojalla tai muutoin.

Liputusilmoitus on tehtävä ilman aiheetonta viivytystä sen jälkeen, kun osakkeenomistaja tiesi tai hänen olisi pitänyt tietää oikeustoimesta, jonka vuoksi hänen omistusosuutensa saavuttaa tai ylittää säädetyn rajan taikka vähenee sen alle. Kun ilmoitusvelvollisuus syntyy sen vuoksi, että osakkeenomistaja on osapuolena sellaisessa sopimuksessa, joka toteutuessaan johtaa säädetyn rajan saavuttamiseen tai ylittymiseen taikka omistusosuuden vähenemiseen säädetyn rajan alle, ilmoitus on kuitenkin tehtävä viimeistään sopimuksen tekopäivänä.

Valtiovarainministeriön asetuksella säädetään tarkemmin tiedoista, jotka liputusilmoituksessa on annettava, sekä ilmoitusta tehtäessä noudatettavasta menettelystä. Asetuksella voidaan lisäksi säätää ilmoituksen sisältöä koskevista poikkeuksista sekä antaa tarkemmat säännökset ilmoitusvelvollisuuden syntymisestä ja omistusosuuden laskemisesta.

3 luku

Julkinen kaupankäynti

Arvopaperipörssitoiminnan luvanvaraisuus

1 §

Arvopaperipörssitoimintaa ei saa harjoittaa ilman toimilupaa.

Toiminimi

2 §

Muu kuin arvopaperipörssitoimintaan toimiluvan saanut yhteisö ei saa toiminimessään tai muuten toimintaansa kuvaamaan käyttää sanaa tai yhdysosaa arvopaperipörssi.

Toimiluvan myöntäminen

3 §

Valtiovarainministeriö myöntää hakemuksesta toimiluvan arvopaperipörssitoiminnan harjoittamiseen suomalaiselle osakeyhtiölle, jonka pääkonttori on Suomessa. Toimilupaa voidaan hakea myös perustettavan yhtiön lukuun. Toimilupahakemukseen liitettävistä selvityksistä säädetään valtiovarainministeriön asetuksella.

Toimilupa on myönnettävä, jos saadun selvityksen perusteella on todennäköistä, että hakija täyttää tässä laissa ja sen nojalla annetuissa säännöksissä ja määräyksissä arvopaperipörssitoiminnan harjoittamiselle säädetyt vaatimukset.

Toimilupaa koskeva hakemus on ratkaistava kuuden kuukauden kuluessa hakemuksen vastaanottamisesta tai, jos hakemus on ollut puutteellinen, siitä kun hakija on antanut asian ratkaisemista varten tarvittavat asiakirjat ja selvitykset. Toimilupaa koskeva päätös on kuitenkin aina tehtävä 12 kuukauden kuluessa hakemuksen vastaanottamisesta. Jos päätöstä ei ole annettu säädetyssä määräajassa, hakija voi tehdä valituksen. Valituksen katsotaan tällöin kohdistuvan hakemuksen hylkävään päätökseen. Tällaisen valituksen voi tehdä, kunnes päätös on annettu. Valtiovarainministeriön on ilmoitettava päätöksen antamisesta muutoksenhakuviranomaiselle, jos päätös on annettu valituksen tekemisen jälkeen. Tässä momentissa tarkoitettu valituksen tekemisestä ja käsittelystä on muutoin soveltuvien osin voimassa, mitä hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

Valtiovarainministeriön on ennen asian ratkaisemista pyydettävä hakemuksesta lausunto Rahoitustarkastukselta.

Valtiovarainministeriöllä on oikeus toimiluvan hakijaa kuultuaan asettaa toimilupaan arvopaperipörssin liiketoimintaa koskevia, valvonnan kannalta välttämättömiä rajoituksia ja ehtoja.

Arvopaperipörssi voi aloittaa toimintansa, jollei toimiluvan ehtoista muuta johdu, välittömästi sen jälkeen, kun toimilupa on myönnetty, ja jos toimilupa on myönnetty perustettavalle yritykselle, arvopaperipörssi on rekisteröity.

Toimiluvan myöntäminen eurooppayhtiölle

4 §

Lupa myönnetään myös Euroopan talousalueeseen kuuluvassa toisessa valtiossa vastaavan luvan saaneelle eurooppayhtiön (SE) säännöistä annetussa neuvoston asetuksessa (EY) N:o 2157/2001, jäljempänä eurooppayhtiöasetus, tarkoitettulle eurooppayhtiölle, joka aikoo siirtää kotipaikkansa Suomeen asetuksen 8 artiklan mukaisesti. Valtiovarainministeriön on lisäksi pyydettävä lupahakemuksesta tuon valtion arvopaperimarkkinoita valvovan viranomaisen lausunto. Kotipaikan siirtoa ei saa rekisteröidä ennen kuin toimilupa on annettu. Sama koskee eurooppayhtiön perustamista sulautumalla siten, että vastaanottava yhtiö, jonka kotipaikka on toisessa valtiossa, rekisteröidään eurooppayhtiönä Suomessa.

Toimiluvan ilmoittaminen rekisteröitäväksi

5 §

Valtiovarainministeriön on ilmoitettava toimilupa rekisteröitäväksi. Perustettavalle arvopaperipörssille ja kotipaikan Suomeen siirtävälle eurooppayhtiölle myönnetty toimilupa rekisteröidään samalla, kun yritys rekisteröidään.

Osakkeiden hankinnasta ilmoittaminen

6 §

Jos jonkun tarkoituksena on hankkia yksin tai yhdessä 2 luvun 9 §:ssä tarkoitetun osakkeenomistajan tai osakkeenomistajaan rinnastettavan henkilön kanssa arvopaperipörssistä osuus, joka olisi vähintään yksi kymmenesosa arvopaperipörssin osakepääomasta tai äänimäärästä, hankinnasta on ilmoitettava hyvissä ajoin etukäteen Rahoitustarkastukselle.

Jos 1 momentissa tarkoitettua osuutta aiotaan lisätä siten, että se saavuttaisi tai ylittäisi yhden viidesosan, yhden kolmasosan tai puolet arvopaperipörssin osakepääomasta tai äänimäärästä, myös tästä hankinnasta on etukäteen ilmoitettava Rahoitustarkastukselle. Vastaavaa ilmoitusvelvollisuutta on noudatettava silloin, kun 1 momentissa tarkoitettu osuus vähenisi alle tässä ja 1 momentissa säädettyjen rajojen.

Laskettaessa 1 ja 2 momentissa tarkoitettua omistus- ja ääniosuutta on sovellettava, mitä 1 luvun 5 §:ssä ja 2 luvun 9 §:n 1 ja 4 momentissa säädetään.

Arvopaperipörssin on ilmoitettava Rahoitustarkastukselle vähintään kerran vuodessa 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen osuuksien omistajat, osuuksien omistajiin 1 momentin mukaan rinnastettavat henkilöt sekä näiden osuus arvopaperipörssin osakepääomasta ja äänimäärästä, jos ne ovat sen tiedossa. Arvopaperipörssin on välittömästi ilmoitettava Rahoitustarkastukselle sen tietoon tulleet osuuksien omistuksessa tapahtuneet muutokset. Il-

moituksissa on annettava riittävät tiedot osuuden suuruudesta ja sen omistajista sekä muut Rahoitustarkastuksen määräämät tiedot.

Mitä tässä pykälässä säädetään arvopaperipörssistä ja siitä hankittavan osuuden ilmoittamisesta, koskee myös sellaista yhteisöä, jolla on 1 luvun 5 §:ssä tarkoitetulla tavalla määräysvalta arvopaperipörssissä.

Hankinnan vastustaminen

7 §

Rahoitustarkastus voi kolmen kuukauden kuluessa siitä päivästä, jona Rahoitustarkastus on vastaanottanut 6 §:ssä tarkoitetun ilmoituksen, vastustaa osuuden hankintaa, jos omistajien luotettavuudesta, hyvämainaisuudesta, kokemuksesta ja muusta sopivuudesta saadun selvityksen perusteella tai muutoin on todennäköistä, että osuuden omistus vaarantaisi arvopaperipörssin järkevien ja vakaiden liiketoimintaperiaatteiden mukaisista toimintaa.

Jos osuuden hankinta jätetään ilmoittamatta tai jos osuus on hankittu Rahoitustarkastuksen vastustuksesta huolimatta, Rahoitustarkastus voi kieltää osuuden omistajalta oikeuden äänivallan käyttöön arvopaperipörssissä tai yhteisössä, jolla on 1 luvun 5 §:ssä tarkoitetulla tavalla määräysvalta arvopaperipörssissä.

Arvopaperipörssin sidonnaisuus

8 §

Arvopaperipörssi ei saa olla merkittävästi sidoksissa sellaiseen luonnolliseen henkilöön tai oikeushenkilöön, johon sovellettavat Euroopan talousalueeseen kuulumattoman valtion lait, asetukset tai hallinnolliset määräykset estävät arvopaperipörssin tehokkaan valvonnan, eikä muuhunkaan tahoon, jos merkittävä sidonnaisuus on muuten omiaan estämään arvopaperipörssin tehokasta valvontaa.

Arvopaperipörssin on välittömästi ilmoitettava Rahoitustarkastukselle merkittävässä sidonnaisuuksissa tapahtuneet muutokset.

Merkittävällä sidonnaisuudella tarkoitetaan tässä pykälässä, mitä luottolaitostoiminnasta annetun lain 37 §:n 2-4 momentissa säädetään.

Kotipaikan siirto ja sulautuminen Euroopan talousalueella

9 §

Jos arvopaperipörssi aikoo siirtää kotipaikkansa Euroopan talousalueeseen kuuluvaan valtioon siten kuin eurooppayhtiöasetuksen 8 artiklassa säädetään, arvopaperipörssin on lähetettävä Rahoitustarkastukselle jäljennös eurooppayhtiöasetuksen 8 artiklan 2 ja 3 kohdassa tarkoitetusta siirtosuunnitelmasta ja selonteosta viipymättä sen jälkeen, kun arvopaperipörssi on ilmoittanut suunnitelman rekisteröitäväksi.

Rekisteriviranomainen ei saa antaa eurooppayhtiölain 9 §:n 5 momentissa tarkoitettua todistusta, jos Rahoitustarkastus on ilmoittanut rekisteriviranomaiselle ennen saman py-

kälän 2 momentissa tarkoitetun luvan myöntämistä, että arvopaperipörssi ei ole noudattanut kotipaikan siirtoa tai Suomessa tapahtuvan toiminnan lopettamista koskevia säännöksiä. Luvan saa antaa ennen kuin kuukausi on kulunut osakeyhtiölain 16 luvun 6 §:n 2 momentissa tarkoitetusta määräpäivästä vain, jos Rahoitustarkastus on ilmoittanut, ettei se vastusta kotipaikan siirtoa.

10 §

Jos arvopaperipörssi osallistuu eurooppayhtiöasetuksen 2 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuun sulautumiseen, rekisteriviranomainen ei saa antaa tällaista sulautumista koskevaa eurooppayhtiölain 4 §:n 3 momentissa tarkoitettua todistusta, jos Rahoitustarkastus on ilmoittanut rekisteriviranomaiselle ennen saman pykälän 2 momentissa tarkoitetun luvan myöntämistä, että arvopaperipörssi ei ole noudattanut sulautumista tai Suomessa tapahtuvan toiminnan lopettamista koskevia säännöksiä. Luvan saa antaa ennen kuin kuukausi on kulunut osakeyhtiölain 16 luvun 6 §:n 2 momentissa tarkoitetusta määräpäivästä vain, jos Rahoitustarkastus on ilmoittanut, ettei se vastusta kotipaikan siirtoa.

Toimiluvan peruuttaminen

11 §

Valtiovarainministeriö voi peruuttaa kokonaan tai osittain arvopaperipörssin toimiluvan, jos:

- 1) toiminnassa on olennaisesti rikottu lakia tai asetusta tai viranomaisten niiden nojalla antamia määräyksiä, toimiluvan ehtoja tai arvopaperipörssin sääntöjä;
- 2) se ei ole toiminut kuuteen kuukauteen;
- 3) toimiluvan myöntämiselle säädettyjä edellytyksiä ei enää ole olemassa;
- 4) sen toimintaa tai osaa siitä ei ole aloitettu 12 kuukauden kuluessa toimiluvan myöntämisestä; tai
- 5) toimilupaa haettaessa on annettu olennaisesti harhaanjohtavia tietoja sääntelyn tai valvonnan kannalta merkityksellisistä seikoista.

Valtiovarainministeriön on ennen 1 momentissa tarkoitetun päätöksen tekemistä kuuluttava asianomaista arvopaperipörssiä ja pyydetävä Rahoitustarkastuksen lausunto, jollei asian kiireellisyydestä muuta johdu.

Valtiovarainministeriö voi myös arvopaperipörssin hakemuksesta peruuttaa arvopaperipörssin toimiluvan, jos arvopaperipörssi on päättänyt lopettaa luvanvaraisen toiminnan harjoittamisen. Ennen päätöksen tekemistä valtiovarainministeriön on pyydetävä Rahoitustarkastuksen lausunto.

Jos valtiovarainministeriä peruuttaa 1—2 momenttien nojalla arvopaperipörssin toimiluvan, valtiovarainministeriö voi samalla antaa määräyksiä siitä, miten toiminnan lopettamisen tulee tapahtua.

Valtiovarainministeriön on ilmoitettava toimiluvan peruuttamisesta rekisteriviranomaiselle.

Arvopaperipörssin toiminnan keskeyttäminen

12 §

Valtiovarainministeriö voi määrätä arvopaperipörssin toiminnan keskeytettäväksi määräjäksi tai toistaiseksi, jos arvopaperipörssi on toiminut vastoin tätä lakia tai sen nojalla annettuja säännöksiä tai määräyksiä tai arvopaperipörssin sääntöjä taikka jos arvopaperipörssissä kaupankäynnin kohteena olevien arvopaperien vaihdanta on häiriintynyt siten, että arvopaperipörssin toiminnan jatkamisesta aiheutuu vakavaa uhkaa sijoittajille tai arvopaperimarkkinoiden toiminnalle.

Arvopaperipörssi voi erityisestä syystä keskeyttää pörssin toiminnan enintään viikon ajaksi silloin, kun toiminnan jatkaminen olisi vastoin sijoittajien etua. Keskeytyksestä ja toiminnan aloittamisesta on välittömästi ilmoitettava Rahoitustarkastukselle.

Arvopaperipörssin toiminta

13 §

Arvopaperipörssi saa julkisen kaupankäynnin lisäksi järjestää monenkeskistä kaupankäyntiä ja tarjota arvopaperien vaihdantaan ja säilytykseen liittyviä tietojenkäsittelypalveluja, arvopaperi- ja rahoitusmarkkinoiden kehittämiseen liittyviä koulutus- ja tiedotuspalveluja sekä harjoittaa muuta näihin läheisesti liittyvää toimintaa.

Arvopaperipörssi saa toimia selvitysosapuolena ja harjoittaa selvitysyhteisön toimintaa sen mukaan kuin 4 a luvussa säädetään ja toimia tilinhoitajayhteisönä tai tilinhoitajayhteisön asiamiehenä sen mukaan kuin siitä säädetään arvo-osuusjärjestelmästä annetussa laissa.

Arvopaperipörssi saa lisäksi, sen mukaan kuin siitä säädetään kaupankäynnistä vakioituilla optioilla ja termiineillä annetussa laissa, harjoittaa optioyhteisön toimintaa.

Arvopaperipörssi ei saa harjoittaa muuta kuin 1-3 momentissa mainittua toimintaa.

Arvopaperipörssin säännöt

14 §

Arvopaperipörssin on laadittava ja pidettävä yleisön saatavilla julkisen kaupankäyntiä varten säännöt, jotka sisältävät tarkemmat määräykset ainakin seuraavista asioista:

- 1) miten julkinen kaupankäynti arvopaperipörssissä tapahtuu;
- 2) miten ja millä perusteilla arvopaperi otetaan julkisen kaupankäynnin kohteeksi sekä miten ja millä perusteilla kaupankäynti arvopaperilla voidaan keskeyttää tai lopettaa;
- 3) millaisia vaatimuksia, oikeuksia ja velvollisuuksia arvopaperien liikkeeseenlaskijoille ja niiden hallinnolle tähän lakiin ja sen nojalla annettuihin säännöksiin ja määräyksiin sekä arvopaperipörssin sääntöihin perustuvien velvollisuuksien täyttämiseksi tai muutoin asetetaan;
- 4) miten ja millä perusteilla pörssivälittäjän ja muun arvopaperipörssissä toimivan oikeudet myönnetään ja peruutetaan;

- 5) millaisia vaatimuksia, oikeuksia ja velvollisuuksia pörssivälittäjille ja muille arvopaperipörssissä toimiville tähän lakiin ja sen nojalla annettuihin säännöksiin ja määräyksiin ja arvopaperipörssin sääntöihin perustuvien velvollisuuksien täyttämiseksi tai muutoin asetetaan;
- 6) miten osakkeenomistajien yhdenvertaisuus turvataan, jos osakeyhtiö saa arvopaperipörssin sääntöjen mukaan käydä arvopaperipörssissä kauppaa omilla osakkeillaan;
- 7) miten ja millaisia seuraamuksia arvopaperien liikkeeseenlaskijoille, pörssivälittäjille ja muille arvopaperipörssissä toimiville arvopaperipörssin sääntöjen rikkomisesta voidaan määrätä.

Arvopaperipörssin säännöt ja niiden muutokset vahvistaa hakemuksesta valtiovarainministeriö. Säännöt on vahvistettava, jos ne ovat tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten mukaiset ja jos saadun selvityksen perusteella voidaan pitää todennäköisenä, että ne turvaavat luotettavan ja tasapuolisen julkisen kaupankäynnin.

Hakemus on ratkaistava kolmen kuukauden kuluessa sen vastaanottamisesta tai, jos hakemus on ollut puutteellinen, siitä kun hakija on antanut asian ratkaisemista varten tarvittavat asiakirjat ja selvitykset. Päätös on kuitenkin aina tehtävä kuuden kuukauden kuluessa hakemuksen vastaanottamisesta. Valtiovarainministeriön on ennen sääntöjen vahvistamista pyydettävä Rahoitustarkastuksen lausunto.

Valtiovarainministeriö voi julkisen kaupankäynnin luotettavuuden ja tasapuolisuuden turvaamiseksi määrätä vahvistamisensa säännöissä olevien määräysten sisältöä muutettavaksi tai täydennettäväksi. Valtiovarainministeriön on ennen määräyksen antamista pyydettävä asiassa Rahoitustarkastuksen lausunto.

Taloudelliset toimintaedellytykset

15 §

Arvopaperipörssillä pitää olla arvopaperipörssitoiminnan laajuuteen ja laatuun nähden riittävät taloudelliset toimintaedellytykset.

Arvopaperipörssin osakepääoman on oltava vähintään 730 000 euroa. Osakepääoman on oltava kokonaan merkitty toimituspäivän myönnettäessä.

Arvopaperipörssin johtaminen

16 §

Arvopaperipörssin hallituksen, toimitusjohtajan ja muun ylimmän johdon tulee johtaa arvopaperipörssiä ammattitaitoisesti sekä terveiden ja varovaisten liiketoimintaperiaatteiden mukaisesti. Hallituksen jäsenten ja varajäsenten, toimitusjohtajan ja toimitusjohtajan sijaisen sekä muun ylimpään johtoon kuuluvan on oltava luotettavia henkilöitä, jotka eivät ole konkurssissa ja joiden toimintakelpoisuutta ei ole rajoitettu. Edellä mainitulla henkilöllä on lisäksi oltava sellainen yleinen arvopaperipörssitoiminnan tuntemus kuin arvopaperipörssin toiminnan laatuun ja laajuuteen katsoen on tarpeen.

Edellä 1 momentissa tarkoitettua henkilöä ei pidetä luotettavana, jos hänet on lainvoiman saaneella tuomiolla viiden viimeisen vuoden aikana tuomittu vankeusrangaistukseen tai kolmen viimeisen vuoden aikana sakkorangaistukseen rikoksesta, jonka voidaan katsoa osoittavan hänen olevan ilmeisen sopimaton arvopaperipörssin hallituksen jäseneksi tai varajäseneksi taikka toimitusjohtajaksi tai toimitusjohtajan sijaiseksi taikka muuhun ylimpään johtoon.

Rahoitustarkastus voi kieltää määrääjäksi, enintään viideksi vuodeksi, henkilöä toimimasta arvopaperipörssin hallituksen jäsenenä tai varajäsenenä taikka toimitusjohtajana tai toimitusjohtajan sijaisena taikka muuhun ylimpään johtoon kuuluvana, jos:

1) tämä tehtävänsä hoidossa on osoittanut ilmeistä taitamattomuutta tai varomattomuutta ja jos on ilmeistä, että se voi vakavasti vahingoittaa arvopaperipörssin vakaata toimintaa, sijoittajien asemaa tai velkojien etua; tai

2) hän ei täytä 1 momentissa säädettyjä vaatimuksia.

Arvopaperipörssin on ilmoitettava 1 momentissa tarkoitettujen hallintohenkilöidensä muutoksista viipymättä Rahoitustarkastukselle.

Mitä 1-4 momentissa säädetään, sovelletaan vastaavasti yhteisöön, jonka 1 luvun 5 §:ssä tarkoitettulla tavalla määräysvallassa arvopaperipörssi on.

Arvopaperipörssin toiminnan järjestäminen

17 §

Arvopaperipörssin toiminta on järjestettävä sen laatu ja laajuus huomioon ottaen luotettavalla tavalla. Erityisesti arvopaperipörssin on varmistettava sen toimintaan liittyvien riskien hallinta ja sisäinen valvonta, mahdollisten eturistiriitatilanteiden käsitteleminen sekä toiminnan jatkuvuus ja säännönmukaisuus kaikissa tilanteissa.

Mitä 1 momentissa säädetään, sovelletaan vastaavasti yhteisöön, jonka 1 luvun 5 §:ssä tarkoitettulla tavalla määräysvallassa arvopaperipörssi on.

Rahoitustarkastus voi antaa tarkempia määräyksiä toiminnan luotettavasta järjestämisestä.

Henkilökohtaiset liiketoimet

18 §

Arvopaperipörssillä on oltava vaikuttavassa asemassa olevan henkilön henkilökohtaisia liiketoimia koskevat sisäiset ohjeet, joiden noudattamista arvopaperipörssin on valvottava.

Tässä pykälässä vaikuttavassa asemassa olevan henkilön henkilökohtaiselle liiketoimella tarkoitetaan, mitä sijoituspalveluyrityksistä annetun lain 34 §:n 2 ja 3 momentissa säädetään.

Velvollisuus toimittaa jäljennöksiä eräistä asiakirjoista

19 §

Arvopaperipörssin on ilman aiheetonta viivytystä lähetettävä Rahoitustarkastukselle jäljennökset

- 1) arvopaperipörssin tilinpäätösasiakirjoista;
- 2) tilintarkastuskertomuksista;
- 3) arvopaperipörssin yhtiökokousten pöytäkirjoista.

Mitä 1 momentissa säädetään, sovelletaan vastaavasti yhteisöön, jonka 1 luvun 5 §:ssä tarkoitettulla tavalla määräysvallassa arvopaperipörssi on.

Kaupankäynnin julkisuus

20 §

Arvopaperipörssi on velvollinen julkistamaan yleisölle tietoja osto- ja myyntitarjouksista tai tarjouskehotuksista ja kaupoista arvopaperipörssin ylläpitämän julkisen kaupankäynnin kohteena olevilla arvopapereilla siinä laajuudessa kuin se arvopaperien kaupankäynnin laatuun ja laajuuteen nähden on tarpeen luotettavan ja tasapuolisen julkisen kaupankäynnin turvaamiseksi.

Arvopaperipörssin velvollisuudesta julkistaa yleisölle tietoja osto- ja myyntitarjouksista tai tarjouskehotuksista ja kaupoista, jotka koskevat julkisen kaupankäynnin kohteena olevia 1 luvun 2 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettuja osakkeita tai niihin kohdistuvia talletustodistuksia on voimassa, mitä rahoitusvälineiden markkinoista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (2004/39/EY) täytäntöönpanosta komission antamalla asetuksella (EY) N:o xxx/2006 säädetään.

Kauppojen selvitys

21 §

Arvopaperipörssillä on oltava asianmukaiset järjestelyt julkisessa kaupankäynnissä tehtyjen arvopaperikauppojen selvityksen järjestämiseksi.

Jos arvopaperipörssi käyttää arvopaperikauppojen selvityksen muuta arvopaperien selvitys- ja talletuslaitosta kuin tässä laissa tarkoitettua selvitysyhteisöä tai arvo-osuusjärjestelmästä annetussa laissa tarkoitettua arvopaperikeskusta, arvopaperipörssin, selvitysyhteisön, arvopaperikeskuksen ja selvitys- ja talletuslaitosten kesken on oltava sellaiset yhteistoimintajärjestelyt, jotka eivät vaaranna julkisen kaupankäynnin luotettavuutta.

Arvopaperipörssin on ilmoitettava muutoksista 2 momentin mukaisissa järjestelyissä etukäteen Rahoitustarkastukselle ja Suomen Pankille. Ilmoitukseen on liitettävä riittävät tiedot muutoksista sen arvioimiseksi, aiheutuuko niistä vaaraa julkisen kaupankäynnin luotettavuudelle.

Rahoitustarkastus voi kieltää arvopaperipörssiä käyttämästä muuta kuin tässä laissa tarkoitettua selvitysyhteisöä tai arvo-osuusjärjestelmästä annetussa laissa tarkoitettua arvopaperikeskusta, jos se todennäköisesti vaarantaa julkisen kaupankäynnin luotettavuuden.

Arvopaperipörssin valvontatehtävät

22 §

Arvopaperipörssin on huolehdittava riittävän ja luotettavan valvonnan järjestämistä tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten sekä arvopaperipörssin sääntöjen noudattamisen turvaamiseksi arvopaperipörssin piirissä.

Arvopaperipörssin on saatettava Rahoitustarkastuksen tietoon menettely, joka ilmeisesti on vastoin tätä lakia ja sen nojalla annettuja säännöksiä ja määräyksiä tai arvopaperipörssin sääntöjä, jollei menettelyä viipymättä oikaista tai asiointi muutoin korjaannu. Menettelystä, jossa säännöksiä, määräyksiä tai sääntöjä on rikottu olennaisesti tai toistuvasti, on kuitenkin aina ilmoitettava.

Kaupankäynnin keskeyttäminen

23 §

Arvopaperipörssin on keskeytettävä julkinen kaupankäynti arvopaperilla, kun se on tarpeen julkisesta kaupankäynnistä annettujen säännösten ja määräysten, arvopaperipörssin sääntöjen tai hyvän tavan vastaisen menettelyn vuoksi.

Arvopaperipörssin on julkistettava välittömästi päätös kaupankäynnin keskeyttämisestä arvopaperilla. Lisäksi arvopaperipörssin on ilmoitettava kaupankäynnin keskeyttämisestä Rahoitustarkastukselle, joka on velvollinen ilmoittamaan siitä edelleen Euroopan talousalueeseen kuuluvien valtioiden Rahoitustarkastusta vastaavalle toimivaltaisille viranomaisille.

Rahoitustarkastuksen oikeudesta määrätä arvopaperipörssi keskeyttämään kaupankäynti arvopaperilla säädetään 7 luvun 1 a §:n 2 momentissa.

Arvopaperipörssin toiminnan ulkoistaminen

24 §

Arvopaperipörssi voi ulkoistaa liiketoimintaansa tai muun sen toiminnan kannalta merkittävän toiminnon, jos se ei häiritse arvopaperipörssin riskien hallintaa, sisäistä valvontaa tai arvopaperipörssin liiketoiminnan taikka muun toiminnan kannalta merkittävän toiminnon hoitamista.

Toiminnan kannalta merkittävä on toiminto, jonka virheellisyys tai puuttuminen voi vaarantaa arvopaperipörssin lain tai sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten taikka toimiluvan ehtojen noudattamisen, arvopaperipörssin taloudellisen aseman tai arvopaperipörssitoiminnan jatkuvuuden.

Ulkoistamisesta on tehtävä kirjallinen sopimus.

Arvopaperipörssin on toimittava huolellisesti, kun se ulkoistaa 1 momentissa tarkoitettua toimintaa. Jos arvopaperipörssi ulkoistaa toimiluvanvaraista toimintaa, ulkoistettua toimintaa hoitavalla on oltava tähän tarvittava toimilupa.

Arvopaperipörssin on oltava oikeus saada ulkoistettua toimintaa hoitavalta jatkuvasti arvopaperipörssin viranomaisvalvonnan, riskien hallinnan ja sisäisen valvonnan edellyt-

tämät tarpeelliset tiedot ja oikeus luovuttaa tiedot edelleen Rahoitustarkastukselle.

Rahoitustarkastus voi antaa tarkempia määräyksiä arvopaperipörssin toiminnan ulkoistamisesta.

Pörssivälittäjä ja muu arvopaperipörssissä toimiva

25 §

Arvopaperipörssin on myönnettävä pörssivälittäjän oikeudet suomalaiselle arvopaperinvälittäjälle tai Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa vastaavan toimiluvan saaneelle arvopaperinvälittäjälle, joka täyttää laissa ja arvopaperipörssin säännöissä asetetut vaatimukset.

Muulle henkilölle, jolla on kotipaikka Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa, voidaan myöntää muun arvopaperipörssissä toimivan oikeudet, jos henkilö täyttää arvopaperipörssin säännöissä asetetut vaatimukset ja henkilön luotettavuudesta, hyvämaineisuudesta, kokemuksesta ja muusta sopivuudesta saadun selvityksen perusteella tai muutoin on todennäköistä, että henkilön osallistuminen julkiseen kaupankäyntiin ei vaaranna kaupankäynnin luotettavuutta. Henkilöllä on lisäksi oltava riittävät taloudelliset ja muut edellytykset toteuttaa arvopaperikaupoista johtuvat velvoitteet.

Arvopaperipörssi saa valtiovaraministeriön määräämin ehdoin myöntää myös muulle kuin 1 ja 2 momentissa tarkoitettulle ulkomaiselle arvopaperinvälittäjälle tai henkilölle, jonka kotipaikka on Euroopan talousalueen ulkopuolella, pörssivälittäjän tai muun arvopaperipörssissä toimivan oikeudet, jos hakija täyttää laissa ja julkisen kaupankäynnin säännöissä asetetut vaatimukset.

Arvopaperipörssin on peruutettava määräajaksi tai kokonaan pörssivälittäjän tai muun arvopaperipörssissä toimivan oikeudet, mikäli Rahoitustarkastus arvopaperipörssiä kuuluttuaan niin painavasta syystä vaatii. Rahoitustarkastuksen on välittömästi ilmoitettava vaatimuksestaan ja sen perusteista arvopaperipörssille sekä sille, jota vaatimus koskee.

Arvopaperipörssin on ilmoitettava Rahoitustarkastukselle pörssivälittäjän ja muun arvopaperipörssissä toimivan oikeuksien myöntämisestä ja peruuttamisesta.

Pörssivälittäjän ja muun arvopaperipörssissä toimivan oikeus valita selvitysyhteisö

26 §

Pörssivälittäjällä ja muulla arvopaperipörssissä toimivalla on oikeus käyttää myös muuta kuin arvopaperipörssin valitsemaa selvitysyhteisöä, arvopaperikeskusta tai arvopaperien selvitys- ja talletuslaitosta julkisessa kaupankäynnissä tehdyistä arvopaperikaupoista johtuvien velvoitteiden toteuttamiseksi edellyttäen, että arvopaperipörssin ja mainitun selvitysyhteisön, arvopaperikeskuksen tai arvopaperien selvitys- ja talletuslaitoksen kesken on sellaiset yhteistoimintajärjestelyt, jotka eivät todennäköisesti vaaranna julkisen kaupankäynnin luotettavuutta.

Jos pörssivälittäjä tai muu arvopaperipörssissä toimiva aikoo käyttää 1 momentin mukaista oikeutta, siitä on ilmoitettava etukäteen asianomaiselle arvopaperipörssille, Rahoitustarkastukselle ja muulle arvopaperipörssissä toimivalle.

tustarkastukselle ja Suomen Pankille. Ilmoituksessa tulee esittää selvitys yhteistoimintajärjestelyistä, joilla turvataan julkisen kaupankäynnin luotettavuus.

Rahoitustarkastus voi kieltää pörssivälittäjää tai muuta arvopaperipörssissä toimivaa käyttämästä muuta kuin arvopaperipörssin valitsemaa selvitysyhteisöä, arvopaperikeskusta tai arvopaperien selvitys- ja talletuslaitosta arvopaperikaupoista johtuvien velvoitteiden toteuttamiseksi, jos se todennäköisesti vaarantaa julkisen kaupankäynnin luotettavuuden.

Arvopaperin ottaminen julkisen kaupankäynnin kohteeksi

27 §

Arvopaperipörssi saa asianomaisen liikkeeseenlaskijan hakemuksesta ottaa julkisen kaupankäynnin kohteeksi arvopaperin, johon todennäköisesti kohdistuu riittävästi kysyntää ja tarjontaa ja jonka hinnanmuodostuksen voidaan siten arvioida olevan luotettavaa. Edellytyksistä, joilla arvopaperipörssi voi ottaa arvopaperin julkisen kaupankäynnin kohteeksi, säädetään rahoitusvälineiden markkinoista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (2004/39/EY) täytäntöönpanosta komission antamalla asetuksella (EY) N:o xxx/2006.

Arvopaperipörssi saa ottaa arvopaperin julkisen kaupankäynnin kohteeksi myös ilman liikkeeseenlaskijan suostumusta, jos sama arvopaperi on otettu kaupankäynnin kohteeksi toisen arvopaperipörssin ylläpitämässä julkisessa kaupankäynnissä tai julkista kaupankäyntiä vastaavassa kaupankäynnissä toisessa valtiossa.

Jos arvopaperi otetaan kaupankäynnin kohteeksi ilman liikkeeseenlaskijan suostumusta 2 momentin mukaisesti, arvopaperipörssin on ilmoitettava liikkeeseenlaskijalle arvopaperin ottamisesta julkisen kaupankäynnin kohteeksi ennen kaupankäynnin aloittamista.

Arvopaperipörssin on ilmoitettava Rahoitustarkastukselle arvopaperin ottamisesta julkisen kaupankäynnin kohteeksi ennen kaupankäynnin aloittamista.

Arvopaperin julkisen kaupankäynnin lopettaminen

28 §

Arvopaperipörssi voi päättää lopettaa julkisen kaupankäynnin arvopaperilla, jos arvopaperi tai sen liikkeeseenlaskija ei enää täytä arvopaperipörssin sääntöjen vaatimuksia eikä kaupankäynnin lopettaminen arvopaperilla aiheuta merkittävää haittaa sijoittajille tai arvopaperimarkkinoiden asianmukaiselle toiminnalle.

Arvopaperipörssi voi lopettaa julkisen kaupankäynnin arvopaperilla myös liikkeeseenlaskijan hakemuksesta, jos kaupankäynnin lopettamisesta ei aiheudu merkittävää haittaa sijoittajille tai arvopaperimarkkinoiden asianmukaiselle toiminnalle.

Arvopaperipörssin on julkistettava välittömästi päätös kaupankäynnin lopettamisesta arvopaperilla. Lisäksi arvopaperipörssin on ilmoitettava kaupankäynnin lopettamisesta Rahoitustarkastukselle, joka on velvollinen ilmoittamaan siitä edelleen Euroopan talousalueeseen kuuluvien valtioiden Rahoitustarkastusta vastaavalle toimivaltaisille viranomaisille.

Markkinaoikeuden oikeudesta kieltää arvopaperipörssiä järjestämästä julkista kaupankäyntiä arvopaperilla säädetään 7 luvun 2 §:n 1 momentissa.

Arvopaperipörssin virallinen lista

29 §

Arvopaperipörssi voi pitää virallista listaa julkisen kaupankäynnin kohteena olevista arvopapereista.

Arvopaperin ottaminen viralliselle listalle

30 §

Arvopaperipörssi saa asianomaisen liikkeeseenlaskijan hakemuksesta ottaa viralliselle listalle arvopaperin, joka täyttää tämän luvun 27 §:n 1 momentin vaatimukset. Lisäksi tarkemmin edellytyksistä, joilla arvopaperipörssi voi ottaa arvopaperin viralliselle listalle, ja niistä myönnettävistä poikkeuksista säädetään valtiovarainministeriön asetuksella.

Osakkeeseen osakeyhtiölain mukaan oikeuttava arvopaperi voidaan ottaa viralliselle listalle vain, jos julkisen kaupankäynnin kohteeksi on otettu tai samanaikaisesti otetaan samanlainen osake kuin se, mihin arvopaperi oikeuttaa.

Yhtiön on haettava virallisella listalla olevien osakkeiden kanssa samanlajisten osakkeiden ottamista viralliselle listalle vuoden kuluessa niiden liikkeeseenlaskusta, jollei yhtiö ole suostunut siihen, että arvopaperipörssi ottaa ne viralliselle listalle ilman eri hakemusta.

Liikkeeseenlaskijan on haettava samaan liikkeeseenlaskuun kuuluvat joukkovelkakirjat tai muut yleiseen liikkeeseen saatetut velkakirjat samanaikaisesti viralliselle listalle.

Arvopaperipörssi voi sijoittajien suojaamiseksi hylätä hakemuksen arvopaperin ottamisesta viralliselle listalle.

Arvopaperipörssin on ratkaistava hakemus arvopaperin ottamisesta viralliselle listalle kuuden kuukauden kuluessa hakemuksen vastaanottamisesta. Jos arvopaperipörssi pyytää tänä aikana hakijalta hakemuksesta lisäselvitystä, sanottu määräaika lasketaan siitä päivästä, jona arvopaperipörssi vastaanottaa lisäselvityksen. Jos arvopaperipörssi ei tee ratkaisua määräajassa, hakemus katsotaan hylätyksi.

Arvopaperin liikkeeseenlaskijalla on oikeus saattaa arvopaperipörssin 5 ja 6 momentissa tarkoitettu päätös Rahoitustarkastuksen käsiteltäväksi 30 päivän kuluessa päätöksestä tai 6 momentissa tarkoitettun määräajan päättymisestä.

Arvopaperin poistaminen viralliselta listalta

31 §

Arvopaperin poistamisesta viralliselta listalta on voimassa mitä tämän luvun 28 §:ssä säädetään arvopaperin julkisen kaupankäynnin lopettamisesta.

Arvopaperin liikkeeseenlaskijalla on oikeus saattaa arvopaperipörssin listalta poistamispäätös Rahoitustarkastuksen käsiteltäväksi 30 päivän kuluessa päätöksestä. Vastaa-

va oikeus on sijoittajien etujen valvomiseksi toimivalla rekisteröidyllä yhdistyksellä ja sijoittajalla, joka omistaa tarkoitettuja arvopapereita tai niihin oikeuttavia arvopapereita. Rahoitustarkastuksen on ilmoitettava arvopaperipörssille asian saattamisesta sen käsiteltäväksi.

Ilmoitukset muille jäsenvaltiolle ja komissiolle

32 §

Valtiovarainministeriön on ylläpidettävä rahoitusvälineiden markkinoista annetun direktiivin mukaisesti luetteloa arvopaperien julkisesta kaupankäynnistä, jolle tämän lain mukaisesti on vahvistettu säännöt. Valtiovarainministeriön on annettava tämä luettelo tiedoksi muille jäsenvaltioille ja komissiolle, jos sääntöjä vahvistettaessa on voitu varmistua siitä, että julkinen kaupankäynti täyttää ilmoituksen tekemiselle asetetut vaatimukset. Samalla tavalla on ilmoitettava luetteloon tehdyistä muutoksista.

Arvopaperipörssin toiminta toisessa Euroopan talousalueen kuuluvassa valtiossa

33 §

Arvopaperipörssin, joka aikoo tarjota toiseen Euroopan talousalueeseen kuuluvaan valtioon sijoittautuneelle arvopaperinvälittäjälle tai muulle henkilölle suoran mahdollisuuden käydä kauppaa julkisessa kaupankäynnissä, on ilmoitettava tästä hyvissä ajoin etukäteen Rahoitustarkastukselle. Ilmoituksesta on käytävä ilmi tarkemmat tiedot siitä, missä ja miten mahdollisuutta käydä kauppaa aiotaan tarjota.

Rahoitustarkastuksen on kuukauden kuluessa ilmoituksen vastaanottamisesta toimitettava saamansa tiedot sen Euroopan talousalueeseen kuuluvan valtion Rahoitustarkastusta vastaavalle toimivaltaiselle viranomaiselle, johon sijoittuneille arvopaperinvälittäjille tai muille henkilöille arvopaperipörssi aikoo tarjota mahdollisuutta käydä kauppaa.

Rahoitustarkastuksen on Euroopan talousalueeseen kuuluvan valtion Rahoitustarkastusta vastaavan toimivaltaisen viranomaisen pyynnöstä ilmoitettava viranomaiselle, kenelle siihen valtioon sijoittautuneelle arvopaperinvälittäjälle tai muulle henkilölle arvopaperipörssi on myöntänyt pörssivälittäjän tai muun arvopaperipörssissä toimivan oikeudet.

Mitä edellä 1-3 momentissa säädetään, sovelletaan myös arvopaperipörssin järjestämään monenkeskiseen kaupankäyntiin.

Ulkomaisen arvopaperipörssin toiminta Suomessa

34 §

Ennen kuin toisessa Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa toimiluvan saanut julkista kaupankäyntiä vastaavan kaupankäynnin järjestäjä voi tarjota Suomeen sijoittautuneelle arvopaperinvälittäjälle tai muulle henkilölle suoran mahdollisuuden käydä kauppaa, on sille toimiluvan myöntäneen valtion Rahoitustarkastusta vastaavan toimivaltaisen viranomaisen tehtävä tästä ilmoitus Rahoitustarkastukselle.

Muussa kuin Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa toimiluvan saanut julkista kaupankäyntiä vastaavan kaupankäynnin järjestäjä saa tarjota Suomeen sijoittautuneille arvopaperinvälittäjille ja muille henkilöille suoran mahdollisuuden osallistua kaupankäyntiin vain valtiovarainministeriön luvalla.

Mitä edellä 1 ja 2 momentissa säädetään, sovelletaan myös kaupankäynnin järjestäjän järjestämään tässä laissa tarkoitettua monenkeskistä kaupankäyntiä vastaavaan kaupankäyntiin.

Julkisen kaupankäynnin markkinointi

35 §

Arvopaperien julkista kaupankäyntiä ei saa markkinoida antamalla totuudenvastaisia tai harhaanjohtavia tietoja taikka käyttämällä hyvän tavan vastaista tai muuten sopimontonta menettelyä.

3 a luku

Monenkeskinen kaupankäynti

Kaupankäynnin järjestäjä

1 §

Vain arvopaperipörssi, optioyhteisö ja arvopaperinvälittäjä saavat järjestää monenkeskistä kaupankäyntiä.

Monenkeskisen kaupankäynnin järjestäjä voi pitää kaupankäynnin kohteena olevista arvopapereista kaupankäyntilistää.

Kaupankäynnin säännöt

2 §

Monenkeskisen kaupankäynnin järjestäjän on laadittava ja pidettävä yleisön saatavilla säännöt, jotka sisältävät määräykset ainakin seuraavista asioista:

- 1) miten ja millä perusteilla arvopaperi otetaan kaupankäynnin kohteeksi;
- 2) miten kaupankäynti tapahtuu;
- 3) miten ja millä perusteilla kaupankäyntiosapuolen oikeudet myönnetään ja peruutetaan;
- 4) mitä oikeuksia ja velvoitteita kaupankäyntiosapuolille asetetaan;
- 5) miten kaupoista syntyneet maksu- ja toimitusvelvoitteet selvitetään ja toteutetaan.

Monenkeskisen kaupankäynnin järjestäjän on toimitettava kaupankäynnin säännöt ja niiden muutokset Rahoitustarkastukselle ennen niiden voimaantuloa.

Kaupankäynnin järjestäjän tiedonantovelvollisuus

3 §

Monenkeskisen kaupankäynnin järjestäjän on annettava arvopaperista riittävästi tietoa tai muutoin varmistettava tiedon saatavuus, jotta kaupankäyntiasapuolet pystyvät tekemään perustellun arvion arvopaperista. Tietojen antamisessa on otettava huomioon kaupankäyntiasapuolten ammattitaito ja kaupankäynnin kohteena olevan arvopaperin erityispiirteet.

Kaupankäyntiasapuoleksi ottaminen

4 §

Monenkeskisen kaupankäynnin järjestäjän on myönnettävä kaupankäyntiasapuolen oikeudet suomalaiselle arvopaperinvälittäjälle tai Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa vastaavan toimiluvan saaneelle arvopaperinvälittäjälle, joka täyttää laissa ja monenkeskisen kaupankäynnin säännöissä asetetut vaatimukset.

Muulle henkilölle, jolla on kotipaikka Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa, voidaan myöntää kaupankäyntiasapuolen oikeudet, jos henkilö täyttää monenkeskisen kaupankäynnin säännöissä asetetut vaatimukset ja henkilön luotettavuudesta, hyvämaineisuudesta, kokemuksesta ja muusta sopivuudesta saadun selvityksen perusteella tai muutoin on todennäköistä, että henkilön osallistuminen monenkeskiseen kaupankäyntiin ei vaaranna kaupankäynnin luotettavuutta. Henkilöllä on lisäksi oltava riittävät taloudelliset ja muut edellytykset toteuttaa arvopaperikaupoista johtuvat velvoitteet.

Monenkeskisen kaupankäynnin järjestäjä saa myöntää kaupankäyntiasapuolen oikeudet myös muulle kuin 1 momentissa tarkoitettulle ulkomaiselle arvopaperinvälittäjälle, jolle on myönnetty pörssivälittäjän oikeudet 3 luvun 25 §:n 3 momentin mukaisesti.

Monenkeskisen kaupankäynnin järjestäjä saa valtiovarainministeriön määräämin ehdoin myöntää myös muulle kuin 1 ja 3 momentissa tarkoitettulle ulkomaiselle arvopaperinvälittäjälle tai henkilölle, jonka kotipaikka on Euroopan talousalueen ulkopuolella, kaupankäyntiasapuolen oikeudet, jos hakija täyttää laissa ja monenkeskisen kaupankäynnin säännöissä asetetut vaatimukset.

Monenkeskisen kaupankäynnin järjestäjän on peruutettava määräajaksi tai kokonaan kaupankäyntiasapuolen oikeudet, jos Rahoitustarkastus monenkeskisen kaupankäynnin järjestäjää kuultuaan sitä painavasta syystä vaatii. Rahoitustarkastuksen on välittömästi ilmoitettava vaatimuksestaan ja sen perusteista monenkeskisen kaupankäynnin järjestäjälle sekä sille, jota vaatimus koskee.

Arvopaperin ottaminen kaupankäynnin kohteeksi

5 §

Monenkeskisen kaupankäynnin kohteeksi voidaan ottaa arvopaperi, jota koskevien tietojen saatavuus voidaan turvata 3 §:ssä säädetyllä tavalla.

Jos arvopaperi on otettu monenkeskisen kaupankäynnin kohteeksi ilman arvopaperin liikkeeseenlaskijan suostumusta, ei liikkeeseenlaskijalle saa asettaa tiedonantovelvollisuutta monenkeskisen kaupankäynnin säännöissä.

Kaupankäynnin julkisuus

6 §

Monenkeskisen kaupankäynnin järjestäjä on velvollinen julkistamaan yleisölle tietoja osto- ja myyntitarjouksista tai tarjouskehotuksista ja kaupoista monenkeskisen kaupankäynnin kohteena olevilla arvopapereilla siinä laajuudessa kuin se arvopaperien kaupankäynnin laatuun ja laajuuteen nähden on tarpeen luotettavan ja tasapuolisen julkisen kaupankäynnin turvaamiseksi.

Monenkeskisen kaupankäynnin järjestäjän velvollisuudesta julkistaa yleisölle tietoja osto- ja myyntitarjouksista tai tarjouskehotuksista ja kaupoista, jotka koskevat julkisen kaupankäynnin tai sitä muussa Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa vastaavan kaupankäynnin kohteena olevia 1 luvun 2 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettuja osakkeita tai niihin kohdistuvia talletustodistuksia on voimassa, mitä rahoitusvälineiden markkinoista annetun direktiivin täytäntöönpanosta komission antamalla asetuksella (EY) N:o xxx/2006 säädetään.

Kauppojen selvitys

7 §

Monenkeskisen kaupankäynnin järjestäjällä on oltava asianmukaiset järjestelyt monenkeskisessä kaupankäynnissä tehtyjen arvopaperikauppojen selvitystoiminnan järjestämiseksi.

Jos monenkeskisen kaupankäynnin järjestäjä käyttää arvopaperikauppojen selvitystoiminnassa muuta arvopaperien selvitys- ja talletuslaitosta kuin tässä laissa tarkoitettua selvitysyhteisöä tai arvo-osuusjärjestelmästä annetussa laissa tarkoitettua arvopaperikeskusta, monenkeskisen kaupankäynnin järjestäjän, selvitysyhteisön, arvopaperikeskuksen ja selvitys- ja talletuslaitosten kesken on oltava sellaiset yhteistoimintajärjestelyt, jotka eivät vaaranna monenkeskisen kaupankäynnin luotettavuutta.

Monenkeskisen kaupankäynnin järjestäjän on ilmoitettava muutoksista 2 momentin mukaisissa järjestelyissä etukäteen Rahoitustarkastukselle ja Suomen Pankille. Ilmoitukseen on liitettävä riittävät tiedot muutoksista sen arvioimiseksi, aiheutuuko niistä vaaraa monenkeskisen kaupankäynnin luotettavuudelle.

Rahoitustarkastus voi kieltää monenkeskisen kaupankäynnin järjestäjää käyttämästä muuta kuin tässä laissa tarkoitettua selvitysyhteisöä tai arvo-osuusjärjestelmästä annetussa laissa tarkoitettua arvopaperikeskusta, jos se todennäköisesti vaarantaa monenkeskisen kaupankäynnin luotettavuuden.

Kaupankäynnin järjestäjän valvontatehtävät

8 §

Monenkeskisen kaupankäynnin järjestäjän on huolehdittava riittävän ja luotettavan valvonnan järjestämisestä tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten sekä monenkeskisen kaupankäynnin sääntöjen noudattamisen turvaamiseksi kaupankäyntimenettelyn piirissä.

Monenkeskisen kaupankäynnin järjestäjän on saatettava Rahoitustarkastuksen tietoon menettely, joka ilmeisesti on vastoin tätä lakia ja sen nojalla annettuja säännöksiä ja määräyksiä tai monenkeskisen kaupankäynnin sääntöjä, jollei menettelyä viipymättä oikaista tai asiointi muutoin korjaannu. Menettelystä, jossa säännöksiä, määräyksiä tai sääntöjä on rikottu olennaisesti tai toistuvasti, on kuitenkin aina ilmoitettava.

Kaupankäynnin keskeyttäminen ja lopettaminen

9 §

Monenkeskisen kaupankäynnin järjestäjän on keskeytettävä tai lopetettava kaupankäynti arvopaperilla, kun se on tarpeen kaupankäynnistä annettujen säännösten ja määräysten, kaupankäynnin sääntöjen tai hyvän tavan vastaisen menettelyn vuoksi.

Monenkeskisen kaupankäynnin järjestäjän on julkistettava välittömästi päätös kaupankäynnin keskeyttämisestä tai lopettamisesta arvopaperilla. Lisäksi kaupankäynnin järjestäjän on ilmoitettava kaupankäynnin keskeyttämisestä ja lopettamisesta Rahoitustarkastukselle.

Rahoitustarkastuksen oikeudesta määrätä monenkeskisen kaupankäynnin järjestäjä keskeyttämään arvopaperilla säädetään 7 luvun 1 a §:ssä. Markkinaoikeuden oikeudesta kieltää monenkeskinen kaupankäynti arvopaperilla säädetään 7 luvun 2 §:n 1 momentissa.

Kaupankäynnin markkinointi

10 §

Monenkeskistä kaupankäyntiä ei saa markkinoida antamalla totuudenvastaisia tai harhaanjohtavia tietoja taikka käyttämällä hyvän tavan vastaista tai muuten sopimatonta menettelyä.

Kaupankäyntilistan säännöt

11 §

Monenkeskisen kaupankäynnin järjestäjän, joka pitää kaupankäynnin kohteena olevista arvopapereista erillistä kaupankäyntilistää, on laadittava ja pidettävä yleisön saatavilla kaupankäyntilistää koskevat säännöt. Sen lisäksi, mitä muualla tässä luvussa säädetään, säännöistä on määrättävä:

- 1) millaisia vaatimuksia, oikeuksia ja velvollisuuksia arvopaperien liikkeeseenlaskijoille ja niiden hallinnolle tähän lakiin ja sen nojalla annettuihin säännöksiin ja määräyksiin sekä kaupankäyntimenettelyn sääntöihin perustuvien velvollisuuksien täyttämiseksi tai muutoin asetetaan;
- 2) miten ja missä menettelyssä arvopaperia koskevat tiedot julkistetaan;
- 3) miten ja millaisia seuraamuksia arvopaperien liikkeeseenlaskijoille ja kaupankäyntiosapuolille voidaan määrätä kaupankäyntilistan sääntöjen rikkomisesta.

Arvopaperin ottaminen kaupankäyntilistalle

12 §

Arvopaperi voidaan ottaa kaupankäyntilistalle arvopaperin liikkeeseenlaskijan hakemuksesta, jos arvopaperista ja sen liikkeeseenlaskijasta on saatavissa riittävästi tietoa, jonka perusteella kaupankäynti voidaan järjestää luotettavasti.

Arvopaperin liikkeeseenlaskijan on tehtävä kaupankäynnin järjestäjän kanssa kaupankäynnin kohteeksi ottamista koskeva kirjallinen sopimus, jossa se sitoutuu noudattamaan kaupankäyntilistan sääntöjä.

Velvollisuus julkistaa yhtiöesite

13 §

Arvopaperin liikkeeseenlaskija, joka hakee arvopaperin ottamista kaupankäynnin kohteeksi kaupankäyntilistalla, on velvollinen julkistamaan arvopaperia koskevan yhtiöesitteen ennen kaupankäynnin kohteeksi ottamista.

Velvollisuus julkistaa yhtiöesite ei koske tilannetta, jossa muun kuin oman pääoma-nehtoisen arvopaperin liikkeeseenlaskija on Suomen valtio, Suomen Pankki, suomalainen kunta tai kuntayhtymä taikka muu Euroopan talousalueeseen kuuluva valtio, sen keskuspankki tai sen alueellinen hallintoyksikkö tai sellainen kansainvälinen julkisyhteisö, jonka jäsenenä on vähintään yksi Euroopan talousalueeseen kuuluva valtio, tai Euroopan keskuspankki. Velvollisuus ei koske myöskään tilannetta, jossa kaupankäyntilistalle haetaan arvopapereita, joista Suomen valtio, suomalainen kunta tai kuntayhtymä taikka muu Euroopan talousalueeseen kuuluva valtio tai sen alueellinen hallintoyksikkö on antanut omavelkaisen takauksen. Liikkeeseenlaskijalla on näissäkin tilanteissa kuitenkin oikeus julkistaa yhtiöesite.

Liikkeeseenlaskijalla ei kuitenkaan ole velvollisuutta julkistaa yhtiöesitettä, jos arvopapereista julkistetaan 2 luvun mukainen esite ennen kaupankäynnin kohteeksi ottamista.

Liikkeeseenlaskijan ohella yhtiöesitteen laatimisesta ja julkistamisesta vastaa se, joka toimeksiannon nojalla huolehtii monenkeskisen kaupankäynnin kohteeksi hakemisesta.

Yhtiöesitteessä annettavat tiedot

14 §

Yhtiöesitteessä on annettava sijoittajalle riittävät tiedot perustellun arvion tekemiseksi arvopaperista ja sen liikkeeseenlaskijasta sekä mahdollisesta takaajasta. Yhtiöesitteessä on oltava olennaiset ja riittävät tiedot liikkeeseenlaskijan ja mahdollisen takaajan varoista, vastuista, taloudellisesta asemasta, tuloksesta ja tulevaisuudennäkymistä sekä arvopaperiin liittyvistä oikeuksista ja muista arvopaperin arvoon olennaisesti vaikuttavista seikoista. Tiedot on esitettävä johdonmukaisessa ja helposti ymmärrettävässä muodossa.

Yhtiöesitteessä oleva virhe tai puute, joka käy ilmi ennen arvopaperin ottamista kaupankäynnin kohteeksi kaupankäyntitilistalla ja jolla saattaa olla olennaista merkitystä sijoittajalle, on viivytyksettä saatettava yleisön tietoon julkistamalla yhtiöesitteen täydennys samalla tavalla kuin yhtiöesite.

Kaupankäynnin järjestäjän on säännöissään määrättävä yhtiöesitteen tarkemmasta sisällöstä ja sen julkistamisesta.

4 luku

Arvopaperikauppa ja sijoituspalvelun tarjoaminen*Hyvä tapa arvopaperikaupassa ja sijoituspalvelun tarjoamisessa*

1 §

Arvopaperien kaupassa sekä sijoituspalvelun ja oheispalvelun tarjoamisessa ei saa käyttää hyvän tavan vastaista tai muuten sopimatonta menettelyä.

Sijoituspalvelua ja oheispalvelua ei saa markkinoida antamalla totuudenvastaista tai harhaanjohtavaa tietoa. Markkinoinnista on käytävä ilmi sen kaupallinen tarkoitus.

Rahoitustarkastus antaa rahoitusvälineiden markkinoista annetun direktiivin nojalla Euroopan yhteisöjen komission antaman direktiivin xx täytäntöön panemiseksi tarvittavat tarkemmat määräykset sijoituspalvelun tarjoamisessa ja markkinoinnissa noudatettava menettelystä.

Sopimus sijoituspalvelusta

2 §

Sijoituspalvelun tarjoamisesta on tehtävä kirjallinen sopimus, josta ilmenevät osapuolten oikeudet ja velvollisuudet sekä muut sopimuksen ehdot. Sopimus voidaan tehdä sähköisesti siten kuin tietoyhteiskunnan palvelujen tarjoamisesta annetun lain (458/2002) 12 §:ssä säädetään. Velvollisuus kirjallisen sopimuksen tekemiseen ei koske arvopaperinvälittäjää silloin, kun se tarjoaa sijoituspalveluna yksinomaan sijoitusneuvontaa, eikä silloin kun se tarjoaa sijoituspalvelua ammattimaiselle asiakkaalle.

Sopimuksessa ei saa käyttää hyvän tavan vastaista tai asiakkaan kannalta kohtuutonta ehtoa.

Asiakkaan luokittelu

3 §

Arvopaperinvälittäjän on ilmoitettava asiakkaalle tämän luokittelusta ei-ammattimaiseksi asiakkaaksi, ammattimaiseksi asiakkaaksi tai hyväksyttäväksi vastapuoleksi.

Arvopaperinvälittäjän on ilmoitettava asiakkaalle tämän oikeudesta pyytää asiakasluokittelun muuttamista ja selvitettävä asiakkaalle, mikä vaikutus luokittelun muuttamisella on asiakkaan asemaan. Selvitys vaikutuksista on annettava pysyvällä tavalla asiakkaalle henkilökohtaisesti siten, että asiakas voi tallentaa ja toisintaa sen muuttumattomana tai siten, että tieto on saatavissa arvopaperinvälittäjän sivuilla sähköisessä tietoverkossa.

Asiakasta koskevat tiedot

4 §

Arvopaperinvälittäjän, joka tarjoaa sijoituspalveluna sijoitusneuvontaa tai omaisuudenhoitoa, on hankittava ennen sijoituspalvelun tarjoamista riittävät tiedot asiakkaan taloudellisesta asemasta, asianomaista sijoituspalvelua tai arvopaperia koskevasta sijoituskokemuksesta ja -tietämyksestä sekä sijoitustavoitteista, jotta se voi suositella asiakkaalle sopivia arvopapereita ja palvelua.

Jos arvopaperinvälittäjä tarjoaa muuta kuin 1 momentissa tarkoitettua sijoituspalvelua, arvopaperinvälittäjän on, voidakseen arvioida arvopaperin tai sijoituspalvelun soveltuvuutta asiakkaalle, ennen sijoituspalvelun tarjoamista pyydettävä asiakkaalta tiedot tämän asianomaista arvopaperia tai sijoituspalvelua koskevasta sijoituskokemuksesta ja -tietämyksestä. Arvopaperinvälittäjän, joka saamansa tiedon perusteella katsoo, ettei arvopaperi tai palvelu sovellu asiakkaalle, on ilmoitettava tästä asiakkaalle. Jos asiakas kieltäytyy antamasta pyydettyjä tietoja, arvopaperinvälittäjän on ilmoitettava, ettei se voi arvioida arvopaperin tai palvelun soveltuvuutta asiakkaalle.

Mitä 2 momentissa säädetään, ei koske asiakkaan aloitteesta tapahtuvaa toimeksiantojen toteuttamista tai niiden vastaanottamista ja välittämistä, jos palvelu liittyy

- 1) osakkeisiin, jotka ovat julkisen kaupankäynnin tai sitä vastaavan kaupankäynnin kohteena muussa valtiossa;
- 2) rahamarkkinavälineisiin;
- 3) joukkovelkakirjoihin tai muihin vastaavankaltaisiin velkainstrumentteihin, joihin ei sisälly johdannaissopimuksen ominaisuutta;
- 4) sijoitusrahasto-osuuksiin, tai
- 5) muihin yksinkertaisiin arvopapereihin;

ja asiakkaalle on ilmoitettu, ettei arvopaperinvälittäjä palvelua tarjotessaan ole velvollinen arvioimaan palvelun tai arvopaperin soveltuvuutta asiakkaalle.

Arvopaperinvälittäjän ei tarvitse selvittää 1 ja 2 momentin mukaisesti asiakkaan sijoituskokemusta ja -tietämystä sellaisista arvopapereista ja palveluista, joiden osalta asiakas on luokiteltu ammattimaiseksi asiakkaaksi.

Rahoitustarkastus antaa rahoitusvälineiden markkinoista annetun direktiivin nojalla Euroopan yhteisöjen komission antaman direktiivin xx täytäntöön panemiseksi tarvittavat tarkemmat määräykset tietojen pyytämisestä asiakkaalta. Komission direktiivin 39 artiklassa määritellään 3 momentin 5 kohdassa tarkoitettu yksinkertainen arvopaperi.

Arvopaperinvälittäjän tiedonantovelvollisuus

5 §

Arvopaperinvälittäjän on annettava asiakkaalle hyvissä ajoin ennen sijoituspalvelua tai oheispalvelua koskevan sopimuksen tekemistä sopimuksen ehdot sekä riittävät ja olennaiset tiedot arvopaperinvälittäjästä ja tarjottavasta palvelusta.

Arvopaperinvälittäjän on annettava asiakkaalle hyvissä ajoin ennen sijoituspalvelun tai oheispalvelun antamista tiedot

- 1) arvopaperinvälittäjästä ja sen tarjoamista palveluista;
- 2) palvelun kohteena olevista arvopapereista ja niihin liittyvistä riskeistä;
- 3) sijoitusstrategioista, jos niitä on ehdotettu, ja niiden riskeistä;
- 4) siitä, missä toimeksiantoja toteutetaan;
- 5) asiakasvarojen säilyttämisestä;
- 6) palveluun liittyvistä kuluista ja palkkioista.

Edellä 1 ja 2 momentissa säädetty velvollisuus ei koske arvopaperinvälittäjää silloin, kun sen asiakas on ammattimainen asiakas. Arvopaperinvälittäjän on kuitenkin annettava myös ammattimaiselle asiakkaalle ennen palvelun tarjoamista tiedot

- 1) asiakkaan rahavarojen tai muun omaisuuden säilyttämisestä tileillä, joihin sovelletaan Euroopan talousalueen ulkopuolisen valtion lainsäädäntöä;
- 2) arvopaperinvälittäjän tai muun säilyttäjän asiakkaan rahavaroihin tai muuhun omaisuuteen kohdistuvien vakuus- ja panttioikeuksien olemassaolosta tai niiden mahdollisuudesta, vakuus- ja panttioikeuksien ehdoista sekä asiakkaan rahavaroihin tai muuhun omaisuuteen kohdistuvista kuittausoikeuksista.

Tässä pykälässä tarkoitettut tiedot on annettava pysyvällä tavalla asiakkaalle henkilökohtaisesti siten, että asiakas voi tallentaa ja toisintaa ne muuttumattomina tai siten, että tieto on saatavissa arvopaperinvälittäjän sivuilla sähköisessä tietoverkossa.

Jos sijoituspalvelua tai oheispalvelua koskeva sopimus tehdään asiakkaan pyynnöstä sellaista etäviestintä käyttäen, että 1 momentissa tarkoitettuja tietoja ei voida antaa pysyvällä tavalla ennen sopimuksen tekemistä eikä 2 momentissa tarkoitettuja tietoja ennen palvelun antamista, 1 momentissa edellytetyt tiedot on annettava pysyvällä tavalla viipymättä sopimuksen tekemisen jälkeen ja 2 momentissa edellytetyt tiedot pysyvällä tavalla viipymättä sen jälkeen, kun palvelun antaminen on aloitettu.

Arvopaperinvälittäjän on annettava asiakkaalle riittävät tiedot tälle annetusta palvelusta, kuten tiedot asiakkaan lukuun toteutetuista liiketoimista sekä arvopaperinvälittäjän hallussa olevista asiakkaan rahavaroista ja muusta omaisuudesta

Rahoitustarkastus antaa rahoitusvälineiden markkinoista annetun direktiivin nojalla Euroopan yhteisöjen komission antaman direktiivin xx täytäntöön panemiseksi tarvittavat tarkemmat määräykset asiakkaille annettavista tiedoista.

Toimeksiantojen huolellinen toteuttaminen

6 §

Arvopaperinvälittäjän, joka tarjoaa sijoituspalveluna toimeksiantojen toteuttamista, on toteutettava asiakkaan toimeksianto huolellisesti siten, että saavutetaan asiakkaalle paras mahdollinen tulos ottaen huomioon toimeksiannon toteuttamisen kannalta olennaiset seikat. Jos asiakas on antanut erityisiä ohjeita toimeksiannon hoitamisesta, arvopaperinvälittäjän on noudatettava niitä.

Arvopaperinvälittäjällä on oltava ohjeet toimeksiantojen toteuttamisessa noudatettavista menettelytavoista. Ohjeet on annettava tiedoksi asiakkaalle ennen sijoituspalvelun tarjoamista. Arvopaperinvälittäjän on ilmoitettava ohjeiden olennaisista muutoksista asiakkailleen.

Jos toimeksianto voidaan toteuttaa julkisen kaupankäynnin tai monenkeskisen kaupankäynnin tai niitä muussa valtiossa vastaavan kaupankäynnin ulkopuolella, on siihen saatava asiakkaan nimenomainen suostumus.

Rahoitustarkastus antaa rahoitusvälineiden markkinoista annetun direktiivin nojalla Euroopan yhteisöjen komission antaman direktiivin xx täytäntöön panemiseksi tarvittavat tarkemmat määräykset toimeksiantojen toteuttamisessa noudatettavasta menettelystä.

Toimeksiantojen käsittely

7 §

Arvopaperinvälittäjän, joka tarjoaa sijoituspalveluna toimeksiantojen toteuttamista, on toteutettava asiakkaiden toimeksiannot ilman aiheetonta viivytystä. Arvopaperinvälittäjä ei saa antaa toisen asiakkaan edun tai oman etunsa vaikuttaa asiakkaan toimeksiannon käsittelyyn.

Arvopaperinvälittäjän on toteutettava toimeksiannot saapumisjärjestyksessä, jos se on mahdollista ottaen huomioon toimeksiannon koko, asiakkaan määräämät hintarajat tai muut toimeksiannon ehdot sekä se, miten toimeksianto on annettu.

Rahoitustarkastus antaa rahoitusvälineiden markkinoista annetun direktiivin nojalla Euroopan yhteisöjen komission antaman direktiivin xx täytäntöön panemiseksi tarvittavat tarkemmat määräykset toimeksiantojen käsittelystä.

Asiakkaan toimeksiannon saaminen toiselta arvopaperinvälittäjältä

8 §

Arvopaperinvälittäjä, joka vastaanottaa sijoituspalvelua tai oheispalvelua koskevan asiakkaan toimeksiannon toiselta arvopaperinvälittäjältä, voi toimia toiselta arvopape-

rinvälittäjältä saamiensa asiakasta koskevien tietojen ja toimeksiantoa koskevien ohjeiden mukaan.

Toimeksiannon julkistamisvelvollisuus

9 §

Jos arvopaperinvälittäjä ei voi markkinaolosuhteiden vuoksi välittömästi toteuttaa asiakkaan toimeksiantoa, joka koskee julkisen kaupankäynnin tai sitä muussa Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa vastaavan kaupankäynnin kohteena olevan osakkeen tai siihen kohdistuvan talletustodistuksen ostamista tai myymistä asiakkaan määräämään rajahintaan tai sitä parempaan hintaan, arvopaperinvälittäjän on julkistettava toimeksianto välittömästi tavalla, jolla tieto tarjouksesta on helposti muiden markkinaosapuolten saatavilla. Arvopaperinvälittäjällä ei kuitenkaan ole julkistamisvelvollisuutta, jos asiakkaan antamista ohjeista muuta johtuu.

Arvopaperinvälittäjä voi julkistaa toimeksiannon toimittamalla sen julkisen kaupankäynnin, muun ammattimaisen kaupankäynnin tai niitä muussa valtiossa vastaavan kaupankäynnin järjestäjälle.

Arvopaperinvälittäjällä ei ole toimeksiannon julkistamisvelvollisuutta, jos toimeksianto on suuri verrattuna tavanomaiseen kaupankäyntiin, niin kuin siitä rahoitusvälineiden markkinoista annetun direktiivin 22 artiklan täytäntöön panemiseksi annetussa komission asetuksessa (2006/.../EY) tarkemmin säädetään. Komission asetuksessa säädetään tarkemmin myös toimeksiannon julkistamisesta noudatettavasta menettelystä.

Liiketoimet hyväksyttävän vastapuolen kanssa

10 §

Arvopaperinvälittäjä, joka vastaanottaa ja välittää tai toteuttaa asiakkaan toimeksiantoja tai käy kauppaa omaan lukuun, voi tehdä liiketoimia hyväksyttävän vastapuolen kanssa ilman, että liiketoimeen on sovellettava tämän luvun 1, 2 ja 4-7 §:ää.

Asiakkaalla, joka on 1 luvun 4 §:n 5 momentin 1 ja 2 kohdassa tarkoitettu hyväksyttävä vastapuoli, on oikeus pyytää 1 momentissa mainittujen säännösten soveltamista sen kanssa tehtäviin liiketoimiin joko yleisesti tai yksittäisen liiketoimen osalta. Jos arvopaperinvälittäjä suostuu pyyntöön, on asiakas luokiteltava ammattimaiseksi asiakkaaksi. Jos asiakas kuitenkin pyytää, että hänet luokiteltaisiin ei-ammattimaiseksi asiakkaaksi, sovelletaan pyynnön käsittelyyn 1 luvun 4 a §:n 1 ja 2 momentin säännöksiä.

Liiketoimet julkisessa kaupankäynnissä ja monenkeskisessä kaupankäynnissä

11 §

Pörssivälittäjien ja muiden arvopaperipörssissä toimivien välisiin liiketoimiin ei sovelleta tämän luvun 1, 2 ja 4-7 §:ää silloin, kun kauppa toteutetaan julkisessa kaupankäynnissä.

Mitä 1 momentissa säädetään, sovelletaan myös monenkeskisen kaupankäynnin kaupankäyntiosapuolten välisiin sekä kaupankäynnin järjestäjän ja kaupankäyntiosapuolten välisiin liiketoimiin silloin, kun kauppa toteutetaan monenkeskisessä kaupankäynnissä.

Kauppojen sisäisen toteuttajan velvollisuudet

12 §

Arvopaperinvälittäjä, joka toimii kauppojen sisäisenä toteuttajana 1 luvun 2 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetulla osakkeella tai siihen kohdistuvalla talletustodistuksella, joka on julkisen kaupankäynnin tai sitä muussa Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa vastaavan kaupankäynnin kohteena, on velvollinen julkistamaan osakkeita ja talletustodistuksia koskevia tarjouksia ja käymään kauppaa tarjoushinnoilla niin kuin siitä rahoitusvälineiden markkinoista annetun direktiivin 27 artiklan täytäntöön panemiseksi annetussa komission asetuksessa (2006/.../EY) ja Rahoitustarkastuksen määräyksessä tarkemmin säädetään.

Arvopaperinvälittäjän velvollisuus julkaista tietoja osakekaupoista

13 §

Arvopaperinvälittäjä, joka toteuttaa asiakkaan toimeksiannon tai käy kauppaa omaan lukuunsa julkisen kaupankäynnin tai monenkeskisen kaupankäynnin tai niitä muussa Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa vastaavan kaupankäynnin ulkopuolella sellaisilla tämän lain 1 luvun 2 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetuilla osakkeilla tai niihin kohdistuvilla talletustodistuksilla, jotka ovat julkisen tai sitä muussa Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa vastaavan kaupankäynnin kohteena, on velvollinen julkistamaan tietoja toteutuneista kaupoista niin kuin siitä tarkemmin säädetään rahoitusvälineiden markkinoista annetun direktiivin 28 artiklan nojalla Euroopan yhteisöjen komission antamassa asetuksessa (2006/.../EY).

Eturistiriidat

14 §

Arvopaperinvälittäjän on pyrittävä välttämään eturistiriitatilanteita ja niiden syntyessä kohdeltava asiakasta hyvän tavan mukaisesti. Arvopaperinvälittäjän on kohdeltava asiakkaitaan tasapuolisesti. Arvopaperinvälittäjä ei saa antaa toisen asiakkaan edun tai oman etunsa vaikuttaa asiakkaalle annettavaan ohjeeseen tai neuvoon taikka toimeksiannon suorittamistapaan.

Jos eturistiriitatilannetta ei voida välttää, arvopaperinvälittäjän on annettava pysyvällä tavalla asiakkaalle riittävät tiedot eturistiriidasta ennen liiketoimen suorittamista asiakkaan lukuun.

Arvopaperinvälittäjällä on oltava ohjeet eturistiriitojen välttämiseksi noudatettavista menettelytavoista.

Rahoitustarkastus antaa rahoitusvälineiden markkinoista annetun direktiivin nojalla

Euroopan yhteisöjen komission antaman direktiivin xx täytäntöön panemiseksi tarvittavat tarkemmat määräykset eturistiriitojen välttämiseksi noudatettavista menettelytavoista.

Arvopapereita koskevien tutkimustietojen ja sijoitussuosituksen esittäminen

15 §

Arvopaperinvälittäjän, joka tuottaa tai levittää julkisen kaupankäynnin kohteena olevia arvopapereita tai niiden liikkeeseenlaskijoita koskevaa tutkimustietoa taikka tuottaa tai levittää muita sijoittajille tai yleisölle tarkoitettuja sijoitussuosituksia, on kohtuullisin keinoin pyrittävä varmistamaan, että tieto esitetään asianmukaisesti. Arvopaperinvälittäjän on ilmoitettava tiedon kohteena oleviin arvopapereihin mahdollisesti liittyvät etunsa ja eturistiriidat. Rahoitustarkastus voi antaa Euroopan yhteisöjen komission markkinoiden väärinkäyttödirektiivin nojalla antamien säädösten täytäntöön panemiseksi tarvittavia tarkempia määräyksiä.

Mitä 1 momentissa säädetään arvopaperinvälittäjän velvollisuudesta, sovelletaan myös muuhun henkilöön, joka ammatti- tai liiketoimintanaan tuottaa tai levittää 1 momentissa tarkoitettua tietoa.

Mitä 2 momentissa säädetään, ei sovelleta sananvapauden käyttämisestä joukkoviestinnässä annetussa laissa (460/2003) tarkoitettuun yleisön saataville toimitetun viestin laatijaan, jos laatija on sitoutunut noudattamaan julkaisu- ja ohjelmatoiminnassa viestejä laativia henkilöitä ammatillisesti edustavan järjestön ammattikuntaa varten taikka julkaisijan tai ohjelmatoiminnan harjoittajan laatimia sääntöjä, jotka vaikutuksiltaan vastaavat markkinoiden väärinkäyttödirektiivin sekä sen nojalla Euroopan yhteisöjen komission antamien säännösten vaikutuksia.

Asiakasvarojen säilyttäminen

16 §

Arvopaperinvälittäjän on järjestettävä sen haltuun luovutettujen asiakkaan rahavarojen ja muun omaisuuden (*asiakasvarat*) säilytys, käsittely ja selvitys niin, ettei ole vaaraa niiden sekoittumisesta välittäjän omiin tai välittäjän toisen asiakkaan rahavaroihin ja muuhun omaisuuteen.

Asiakasvarat on säilytettävä luotettavalla tavalla. Asiakkaan rahavarat on sijoitettava tilille keskuspankkiin, talletuspankkiin tai ulkomaisen luottolaitoksen sivukonttoriin, jollei muusta sijoittamisesta ole sovittu. Asiakkaan muu omaisuus voidaan säilyttää ulkopuolisen säilyttäjän hallussa, jos tästä on asiakkaan kanssa sovittu. Sopimus on tehtävä ei-ammattimaisen asiakkaan kanssa kirjallisesti. Jos asiakkaan rahavarat sijoitetaan tilille muualle kuin keskuspankkiin tai jos muu omaisuus säilytetään ulkopuolisen säilyttäjän hallussa, arvopaperinvälittäjän on noudatettava riittävää huolellisuutta varojen säilyttäjän valitsemisessa.

Muun arvopaperinvälittäjän kuin talletuspankin on pidettävä asiakkaan rahavarat erillään arvopaperinvälittäjän omista ja sen toisen asiakkaan varoista ja omaisuudesta. Ar-

vopaperinvälittäjän on varmistettava, että ulkopuolisen säilyttäjän hallussa säilytetty asiakkaan muu omaisuus voidaan erottaa arvopaperinvälittäjän ja säilyttäjän omaisuudesta. Asiakkaan muu omaisuus on säilytettävä Rahoitustarkastuksen tai sitä muussa valtiossa vastaavan toimivaltaisen viranomaisen valvottavana olevan yhteisön hallussa, jos se on mahdollista.

Arvopaperinvälittäjä voi säilyttää asiakkaan muuta omaisuutta ulkopuolisen säilyttäjän hallussa Euroopan talousalueen ulkopuolisessa valtiossa, joka ei sääntele muun omaisuuden säilytystoimintaa, jos omaisuuden tai sijoituspalvelun luonne sitä edellyttää tai jos ammattimainen asiakas sitä kirjallisesti pyytää.

Rahoitustarkastus antaa rahoitusvälineiden markkinoista annetun direktiivin nojalla Euroopan yhteisöjen komission antaman direktiivin xx täytäntöön panemiseksi tarvittavat tarkemmat määräykset asiakasvarojen säilyttämisestä.

Asiakkaan suostumus arvopaperin panttaamiseen tai luovuttamiseen

17 §

Arvopaperinvälittäjä ei saa pantata eikä omaan tai toisen asiakkaan lukuun luovuttaa asiakkaalle kuuluvaa arvopaperia ilman asiakkaan etukäteen antamaa erillistä kirjallista suostumusta. Suostumuksen tulee sisältää arvopaperien panttaamista tai muuta luovuttamista koskevat ehdot.

Arvopaperinvälittäjä ei saa pantata eikä omaan tai toisen asiakkaan lukuun luovuttaa asiakkaalle kuuluvaa ulkopuolisen säilyttäjän pitämällä yhteistilillä säilytettävää arvopaperia, jollei kukin asiakas, jonka arvopapereita säilytetään yhteistilillä, ole antanut siihen suostumustaan siten kuin 1 momentissa säädetään. Arvopaperinvälittäjä saa kuitenkin luovuttaa tai pantata yhteistilillä olevan arvopaperin, jos sen käytössä olevien järjestelmien avulla voidaan varmistaa, että vain 1 momentin mukaan etukäteen suostumuksensa antaneiden asiakkaiden arvopapereita käytetään panttaamiseen tai muuhun luovuttamiseen.

Mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, koskee myös arvopapereita koskevien lainaussopimusten ja takaisinostosopimusten sekä muiden vastaavankaltaisten sopimusten tekemistä asiakkaan lukuun.

Arvopaperinvälittäjä saa kuitenkin 1 ja 2 momentin estämättä pantata tai luovuttaa sellaisen asiakkaalta pantiksi saamansa arvopaperin, josta pantinsaaja saa määrätä rahoitusvakuuslain (11/2004) mukaan. Arvopaperinvälittäjä saa myös 1 ja 2 momentin estämättä luovuttaa asiakkaalleen kuuluvan arvopaperin pantiksi selvitysyhteisölle tai selvitysosapuolelle arvopaperia koskevasta kaupasta johtuvan asiakkaan velvoitteen täyttämisen vakuudeksi.

Rahoitustarkastus antaa rahoitusvälineiden markkinoista annetun direktiivin nojalla Euroopan yhteisöjen komission antaman direktiivin xx täytäntöön panemiseksi tarvittavat tarkemmat määräykset pykälän soveltamisesta. Rahoitusvälineiden markkinoista annetun direktiivin nojalla annetussa komission asetuksessa (2006/.../EY) säädetään, mitä sopimuksia pidetään 3 momentissa tarkoitettuina sopimuksina.

*Asiakkaan arvopaperin luovuttaminen vakuudeksi ja
lainaus- ja takaisinostosopimukset*

18 §

[Jatkovalmistelun aikana arvioidaan muutostarve 18 §:n 2-4 momenttiin]

[Arvopaperinvälittäjä saa tehdä asiakkaan lukuun sopimuksen asiakkaan arvopapereiden velaksiannosta (lainaussopimus) ja arvopapereiden luovutuksesta takaisinostoehdoin (takaisinostosopimus), jos välittäjän ja asiakkaan välillä on etukäteen tehty kirjallinen toimeksiantosopimus asiakkaan arvopapereiden käyttämisestä lainaus- tai takaisinostosopimuksissa. Jollei asiakkaan kanssa toisin ole sovittu, voidaan asiakkaan lukuun tehdä vain sellainen lainaus- tai takaisinostosopimus, jonka ehdot Rahoitustarkastus on hyväksynyt ja jonka selvitys toteutetaan 4 a luvun mukaisesti selvitysyhteisössä tai kaupankäynnistä vakioiduilla optioilla ja termiineillä annetussa laissa tarkoitettussa optioyhteisössä.

Rahoitustarkastus hyväksyy elinkeinotulon verottamisesta annetun lain 6 §:ssä tarkoitettujen arvopapereiden takaisinostosopimuksen ja lainaussopimuksen ehdot. Hyväksyntää voi hakea Rahoitustarkastuksesta annetussa laissa tarkoitettu valvottava ja arvopaperinvälittäjien yhteisö. Erillistä hyväksyntää ei kuitenkaan ole haettava, jos takaisinostosopimuksen tai lainaussopimuksen ehdot on vahvistettu 3 luvun 4 §:n mukaisesti osana arvopaperipörssin sääntöjä tai kaupankäynnistä vakioiduilla optioilla ja termiineillä annetun lain 3 luvun 1 §:n 2 momentin mukaisesti osana optioyhteisön sääntöjä.

Rahoitustarkastus voi antaa tarkemmat määräykset tässä pykälässä tarkoitetuista välittäjän velvollisuuksista, jotka liittyvät asiakkaan aseman turvaamiseen selvitystoiminnassa.]

Markkinoiden väärinkäyttöön liittyvä ilmoitusvelvollisuus

19 §

Jos arvopaperinvälittäjällä on syytä epäillä, että liiketoimeen saattaa liittyä 5 luvun tai rikoslain 51 luvun vastaista sisäpiirintiedon käyttöä tai arvopaperin kurssin vääristämistä, sen on viipymättä ilmoitettava asiasta Rahoitustarkastukselle.

Ilmoituksen tekoa ei saa paljastaa sille, johon epäily kohdistuu, eikä muulle henkilölle.

Ilmoituksen on sisällettävä ainakin tiedot ilmoituksen tekijästä, epäilyttävästä liiketoimesta ja siihen liittyvistä henkilöistä sekä ilmoituksen tekijällä olevat tiedot, joilla saattaa olla merkitystä epäilyn selvittämiseksi.

Rahoitustarkastus voi antaa tarkempia määräyksiä ilmoituksen sisällöstä ja tekotavasta.

Vahingonkorvausvelvollisuus

20 §

Arvopaperinvälittäjä on velvollinen korvaamaan taloudellisen vahingon, joka asiakkaalle on aiheutunut epäilyttävästä liiketoimesta ilmoittamisesta vain, jos arvopaperinvälittäjä ei ole noudattanut sellaista huolellisuutta, jota siltä olosuhteet huomioon ottaen voidaan kohtuudella vaatia.

Arvopaperinvälittäjän korvausvelvollisuudesta on muutoin voimassa, mitä vahingonkorvauslaissa (412/1974) säädetään.

Kaupparaportointi

21 §

Arvopaperinvälittäjän on raportoitava Rahoitustarkastukselle kaikki julkisen kaupankäynnin kohteena olevilla arvopapereilla toteuttamansa kaupat viipymättä ja viimeistään seuraavana arkipäivänä. Samalla tavalla arvopaperinvälittäjän on raportoitava kaupat sel-laisilla arvopapereilla, jotka ovat julkista kaupankäyntiä vastaavan kaupankäynnin kohteena Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa.

Mitä 1 momentissa säädetään, ei koske sellaisia kauppvoja, jotka arvopaperinvälittäjä toteuttaa muualla kuin Suomessa sijaitsevan kiinteän toimipaikan kautta.

Kaupat voi arvopaperinvälittäjän puolesta raportoida Rahoitustarkastukselle arvopaperipörssi, laissa kaupankäynnistä vakioiduilla optiolla ja termiineillä tarkoitettu optioyhteisö, monenkeskisen kaupankäynnin järjestäjä tai niitä muussa Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa vastaavan kaupankäynnin järjestäjä taikka muu Rahoitustarkastuksen erikseen hyväksymä taho.

Komission rahoitusvälineiden markkinoista annetun direktiivin täytäntöönpanosta komission antamalla asetuksella (EY) N:o xxx/2006 säädetään tarkemmin raportoitavista kaupoista, kaupparaportin tietosisällöstä ja raportointijärjestelmille asetettavista vaatimuksista sekä edellytyksistä, joilla Rahoitustarkastuksen on hyväksyttävä 3 momentissa tarkoitettu muu taho.

Rahoitustarkastus voi antaa 4 momentissa tarkoitettua komission asetuksen sallimissa rajoissa määräyksiä kaupparaportin tietosisällöstä. Lisäksi Rahoitustarkastus voi antaa tarkempia teknisiä määräyksiä kaupparaportin esitysmuodosta ja toimitustavasta.

Rahoitustarkastus voi määrätä, että tässä pykälässä tarkoitettua arvopaperinvälittäjän velvollisuutta raportoida kaupoista sovelletaan myös muihin kuin 1 momentissa tarkoitettuihin arvopapereihin, mikäli se on arvopaperimarkkinoiden tehokkaan valvonnan vuoksi tarpeellista.

Rahoitustarkastuksen velvollisuudesta toimittaa kaupparaportointitietoja edelleen toisten Euroopan talousalueeseen kuuluvien jäsenvaltion toimivaltaisille viranomaisille on voimassa, mitä siitä säädetään komission rahoitusvälineiden markkinoista annetun direktiivin täytäntöön panemiseksi antamassa asetuksessa (EY) N:o xxx/2006.

Säännösten soveltaminen sivuliikkeisiin ja -konttoreihin

22 §

Tämän luvun 10, 14 ja 16 -18 §:ää ei sovelleta ulkomaisen sijoituspalveluyrityksen oikeudesta tarjota sijoituspalvelua Suomessa annetun lain 2 §:ssä tarkoitettuun ulkomaisen sijoituspalveluyrityksen sivuliikkeeseen, ulkomaisen luottolaitoksen toiminnasta Suomessa annetun lain 2 §:ssä tarkoitettuun luotto- ja rahoituslaitoksen sivukonttoriin sekä

ulkomaisen rahastoyhtiön toiminnasta Suomessa annetun lain 2 §:ssä tarkoitettua ulkomaisen rahastoyhtiön sivuliikkeeseen.

4 a luku

Selvitystoiminta

8 § 2 momentti

Selvitysyhteisön on lisäksi myönnettävä selvitysosapuolen oikeudet arvopaperinvälittäjältä Suomessa edellytettyä toimilupaa vastaavan toimiluvan viranomaiselta Euroopan talousalueelta saaneelle ulkomaiselle arvopaperinvälittäjälle, jolla ei ole kiinteää toimipaikkaa Suomessa ja joka täyttää 1 momentin 2-5 kohdassa asetetut vaatimukset. Valtiovarainministeriön määräämin ehdoin voidaan myös muulle 1 momentin 2–5 kohdan ja riittävät vakavaraisuutta sekä riskien hallintaa koskevat edellytykset täyttävälle suomalaiselle tai ulkomaiselle yhteisölle myöntää selvitysosapuolen oikeudet. Valtiovarainministeriön määräämien ehtojen lisäksi 5 luvun 6 ja 7 §:ää sovelletaan yhteisöön, joka ei toimi ainoastaan omaan lukuunsa. Tämän lain 5 luvun 3 ja 5 §:ää sovelletaan myös kyseiseen yhteisöön 5 luvun 3 §:n 1 momentin 1, 3 tai 4 kohdassa mainitussa suhteessa olevaan henkilöön sekä hänen kanssaan 5 luvun 3 §:n 2 momentin 2 kohdassa tarkoitettussa suhteessa olevaan yhteisöön tai säätiöön. Tämän lain 5 luvun 15 §:ää sovelletaan kyseiseen yhteisöön ja siihen edellä mainitussa suhteessa oleviin tahoihin.

5 luku

Markkinoiden väärinkäyttöä koskevat säännökset

Sisäpiirintieto

1 §

Sisäpiirintiedolla tarkoitetaan julkisen kaupankäynnin tai monenkeskisen kaupankäynnin kohteena olevaan arvopaperiin liittyvää luonteeltaan täsmällistä tietoa, jota ei ole julkistettu tai joka muuten ei ole ollut markkinoilla saatavissa ja joka on omiaan olennaisesti vaikuttamaan sanotun arvopaperin arvoon.

Mitä 1 momentissa säädetään, sovelletaan myös arvopaperiin,

- 1) joka on julkista kaupankäyntiä vastaavan kaupankäynnin kohteena toisessa Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa;
- 2) jota on haettu otettavaksi julkisen kaupankäynnin kohteeksi tai sitä vastaavan kaupankäynnin kohteeksi toisessa Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa; tai
- 3) jonka arvo määräytyy julkisen kaupankäynnin tai monenkeskisen kaupankäynnin kohteena olevan arvopaperin taikka tämän momentin 1 tai 2 kohdassa tarkoitettujen arvopaperin perusteella.

Sisäpiirintiedon käyttö

2 §

Joka julkisen kaupankäynnin tai monenkeskisen kaupankäynnin kohteena olevan arvopaperin liikkeeseenlaskijan osakkeen omistajana taikka asemansa, toimensa tai tehtävänsä nojalla on saanut sisäpiirintietoa, ei saa käyttää tietoa hankkimalla tai luovuttamalla omaan tai toisen lukuun suoraan tai välillisesti arvopaperia, jota tieto koskee, eikä neuvoa suoraan tai välillisesti toista tällaista arvopaperia koskevassa kaupassa. Mitä tässä momentissa säädetään, sovelletaan myös henkilöön, joka on saanut sisäpiirintiedon riikollisen toiminnan kautta.

Sisäpiirintietoa ei saa ilmaista toiselle, ellei se tapahdu osana tiedon ilmaisevan henkilön työn, ammatin tai tehtävien tavanomaista suorittamista.

Mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, koskee myös muuta henkilöä, joka tiesi tai hänen olisi pitänyt tietää, että hänen saamansa tieto on sisäpiirintietoa.

Mitä tässä pykälässä säädetään, ei rajoita oikeutta hankkia tai luovuttaa monenkeskisen kaupankäynnin ulkopuolella sellaista arvopaperia, jota ei ole otettu julkisen kaupankäynnin tai sitä Euroopan talousalueella vastaavan kaupankäynnin kohteeksi taikka monenkeskisen kaupankäynnin kaupankäyntilistalle.

Mitä tässä pykälässä säädetään, ei rajoita henkilön oikeutta käydä kauppaa arvopapereilla, jos arvopaperien hankinta tai luovutus perustuu sopimukseen, joka on tehty ennen kuin henkilö sai kyseistä arvopaperia koskevaa sisäpiirintietoa.

Omistuksen julkisuus

3 §

Julkisen kaupankäynnin kohteena olevien osakkeiden ja osakkeeseen oikeuttavien arvopaperien, tällaisiin arvopapereihin oikeuttavien muiden arvopaperien sekä arvopaperien, joiden arvo määräytyy edellä tarkoitettujen arvopaperien perusteella, omistus on julkista, jos arvopaperin omistaja (*ilmoitusvelvollinen*) on:

- 1) tällaisen osakkeen liikkeeseen laskeneen suomalaisen yhtiön hallituksen tai hallintoneuvoston jäsen tai varajäsen, toimitusjohtaja tai toimitusjohtajan varamies taikka tilintarkastaja, varatilintarkastaja tai tilintarkastusyhteisön toimihenkilö, jolla on päävastuu yhtiön tilintarkastuksesta;
- 2) tällaisen osakkeen liikkeeseen laskeneen suomalaisen yhtiön muu ylimpään johtoon kuuluva henkilö, joka saa säännöllisesti sisäpiirintietoa ja jolla on oikeus tehdä yhtiön tulevaa kehitystä ja liiketoiminnan järjestämistä koskevia päätöksiä.

Edellä 1 momentissa tarkoitettujen arvopaperien omistus on julkista myös, jos arvopaperin omistaja on:

- 1) ilmoitusvelvollisen puoliso, vajaavaltainen, jonka edunvalvoja ilmoitusvelvollinen on, taikka muu perheenjäsen, joka on asunut vähintään yhden vuoden samassa taloudessa ilmoitusvelvollisen kanssa;

- 2) yhteisö tai säätiö, jossa tässä pykälässä tarkoitettulla henkilöllä yksin tai yhdessä perheenjäsentensä tai toisen tässä pykälässä tarkoitettun henkilön tai tämän perheenjäsenen kanssa on suoraan tai välillisesti määräysvalta.

Ilmoitettavat tiedot

4 §

Julkisen kaupankäynnin kohteena olevan osakkeen liikkeeseen laskeneeseen yhtiön 3 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohdassa tarkoitettussa suhteessa olevan ilmoitusvelvollisen on tehtävään tullessaan neljäntoista päivän kuluessa ilmoitettava yhtiölle:

- 1) puoliso;
- 2) vajaanvaltainen, jonka edunvalvoja hän on, sekä muu vähintään yhden vuoden samassa taloudessa asunut perheenjäsen;
- 3) 3 §:n 2 momentin 2 kohdassa tarkoitettu yhteisö tai säätiö;
- 4) yhteisö tai säätiö, jossa hänellä, hänen puolisolllaan tai muulla vähintään yhden vuoden samassa taloudessa asuneella perheenjäsenellä on huomattava vaikutusvalta;
- 5) omistamansa, puolisonsa, 2 kohdassa tarkoitettun henkilön sekä 3 kohdassa tarkoitettun yhteisön tai säätiön omistamat yhtiön osakkeet ja osakkeisiin oikeuttavat arvopaperit, tällaisiin arvopapereihin oikeuttavat muut arvopaperit sekä arvopaperit, joiden arvo määräytyy edellä tarkoitettujen arvopaperien perusteella.

Edellä 1 momentissa tarkoitettun ilmoitusvelvollisen on tehtävässä ollessaan seitsemän päivän kuluessa ilmoitettava yhtiölle:

- 1) 1 momentin 5 kohdassa tarkoitetuilla arvopapereilla tehdyt hankinnat ja luovutukset, kun omistuksen muutos on vähintään 5 000 euroa; sekä
- 2) muut tässä pykälässä tarkoitetuissa tiedoissa tapahtuvat muutokset.

Jos kalenterivuoden aikana tehtyjen kauppojen ja luovutusten yhteismäärä jää alle 5 000 euron, ilmoitus on tästä huolimatta tehtävä viimeistään seuraavan kalenterivuoden tammikuun 31 päivänä.

Ilmoitusvelvollisuus ei koske yhteisöjä, jotka ovat liikkeeseenlaskijan tytäryrityksiä. Ilmoitusvelvollisuus ei myöskään koske asunto-osakeyhtiöitä, kiinteistöosakeyhtiöitä, aatteellisia yhdistyksiä tai taloudellisia yhdistyksiä. Jos toisessa virkkeessä tarkoitettu yhteisö käy säännöllisesti kauppaa arvopapereilla, myös niitä koskevat tiedot on kuitenkin ilmoitettava.

Julkisen kaupankäynnin kohteena olevan suomalaisen yhtiön tilintarkastajan, varatilintarkastajan ja tilintarkastusyhteisön toimihenkilön, jolla on päävastuu yhtiön tilintarkastuksesta, ei tarvitse ilmoittaa yhteisöjä, joissa hänen huomattava vaikutusvaltansa perustuu tilintarkastustehtävään.

Ilmoitukseen on sisällytettävä asianomaisen henkilön tai yhteisön taikka säätiön yksilöimiseksi tarvittavat tiedot sekä arvopapereita koskevat tiedot.

Henkilöllä on yhteisössä tai säätiössä huomattava vaikutusvalta, jos hän on siinä 3 §:n 1 momentin 1 tai 2 kohdassa tarkoitettussa tai siihen rinnastuvassa asemassa tai jos hän on avoimen yhtiön yhtiömies tai kommandiittiyhtiön vastuunalainen yhtiömies.

5 §

Julkisen kaupankäynnin kohteena olevien osakkeiden ja osakkeeseen oikeuttavien arvopaperien, tällaisiin arvopapereihin oikeuttavien muiden arvopaperien sekä arvopaperien, joiden arvo määräytyy edellä tarkoitettujen arvopaperien perusteella, omistus on julkista, jos arvopaperin omistaja (ilmoitusvelvollinen) on:

- 1) arvopaperikeskuksen, arvopaperipörssin tai arvopaperinvälittäjän hallituksen tai hallintoneuvoston jäsen tai varajäsen, toimitusjohtaja tai toimitusjohtajan varamies taikka tilintarkastaja, varatilintarkastaja tai tilintarkastusyhteisön toimihenkilö, jolla on päävastuu yhtiön tilintarkastuksesta;
- 2) meklari, arvopaperinvälittäjän palveluksessa oleva henkilö, jonka tehtävänä on tällaisia arvopapereita koskeva sijoitustutkimus, tai muu toimihenkilö, joka asemansa tai tehtäviensä johdosta saa säännöllisesti haltuunsa tällaisia arvopapereita koskevaa sisäpiirintietoa;
- 3) arvopaperikeskuksen tai arvopaperipörssin muu toimihenkilö, joka asemansa tai tehtäviensä johdosta saa säännöllisesti haltuunsa tällaisia arvopapereita koskevaa sisäpiirintietoa.

Luottolaitoksen hallintoneuvoston jäsen ja varajäsen, hallituksen varajäsen sekä tilintarkastaja, varatilintarkastaja ja sellaisen tilintarkastusyhteisön toimihenkilö, joka on päävastuussa luottolaitoksen tilintarkastuksesta, on ilmoitusvelvollinen vain, jos hän saa säännöllisesti haltuunsa tällaisia arvopapereita koskevaa sisäpiirintietoa.

Edellä 1 momentissa tarkoitettujen arvopaperien omistus on julkista myös, jos arvopaperin omistaja on:

- 1) vajaavaltainen, jonka edunvalvoja ilmoitusvelvollinen on;
- 2) yhteisö tai säätiö, jossa tässä pykälässä tarkoitettulla henkilöllä on suoraan tai välillisesti määräysvalta.

Rahoitustarkastuksen henkilökunnan omistamien arvopaperien omistuksen julkisuudesta säädetään Rahoitustarkastuksesta annetussa laissa (587/2003). Suomen Pankin henkilökunnan omistamien arvopaperien julkisuudesta säädetään erikseen.

5 a §

Arvopaperikeskukseen ja arvopaperipörssiin 5 §:n 1 momentin 1 tai 3 kohdassa tarkoitettussa suhteessa olevan ilmoitusvelvollisen sekä arvopaperinvälittäjän 5 §:n 1 momentin 1 tai 2 kohdassa tarkoitettussa suhteessa olevan ilmoitusvelvollisen on tehtävään tullessaan neljäntoista päivän kuluessa ilmoitettava arvopaperikeskukselle, arvopaperipörssille tai arvopaperinvälittäjälle,

- 1) vajaavaltainen, jonka edunvalvoja hän on;

- 2) 5 §:n 3 momentin 2 kohdassa tarkoitettu yhteisö tai säätiö;
- 3) omistamansa, 1 kohdassa tarkoitettujen henkilöiden sekä 2 kohdassa tarkoitettujen yhteisöiden tai säätiöiden omistamat julkisen kaupankäynnin kohteena olevat osakkeet ja osakkeisiin oikeuttavat arvopaperit, tällaisiin arvopapereihin oikeuttavat muut arvopaperit sekä arvopaperit, joiden arvo määräytyy edellä tarkoitettujen arvopaperien perusteella.

Edellä 1 momentissa tarkoitettujen ilmoitusvelvollisten on tehtävässä ollessaan seitsemän päivän kuluessa ilmoitettava yhtiölle:

- 1) 1 momentin 3 kohdassa tarkoitetuilla arvopapereilla tehdyt hankinnat ja luovutukset, kun omistuksen muutos on vähintään 5 000 euroa; sekä
- 2) muut tässä pykälässä tarkoitetuissa tiedoissa tapahtuvat muutokset.

Ilmoitusvelvollisuus ei koske yhteisöjä, jotka ovat liikkeeseenlaskijan tytäryrityksiä. Ilmoitusvelvollisuus ei myöskään koske asunto-osakeyhtiöitä, kiinteistöosakeyhtiöitä, aatteellisia yhdistyksiä tai taloudellisia yhdistyksiä. Jos toisessa virkkeessä tarkoitettu yhteisö käy säännöllisesti kauppaa arvopapereilla, myös niitä koskevat tiedot on kuitenkin ilmoitettava.

Ilmoitukseen on sisällytettävä asianomaisen henkilön tai yhteisöiden taikka säätiön yksilöimiseksi tarvittavat tiedot sekä arvopapereita koskevat tiedot.

Sisäpiirin omistusta koskeva julkinen rekisteri

7 §

Edellä 4 §:ssä tarkoitettujen ilmoitusten vastaanottajan on pidettävä rekisteriä, josta ilmenevät kunkin ilmoitusvelvollisen kohdalla hänen, hänen puolisonsa, vajaan, jonka edunvalvoja hän on, muun vakituisesti samassa taloudessa asuvan henkilön ja 3 §:n 2 momentin 2 kohdassa tarkoitettujen yhteisöiden ja säätiöiden omistamat arvopaperit sekä eriteltyinä kaupat ja muut luovutukset (*sisäpiirirekisteri*). Rekisterissä on vastaavasti oltava kunkin ilmoitusvelvollisen kohdalla tiedot 4 §:ssä tarkoitetuista henkilöistä, yhteisöistä ja säätiöistä.

Edellä 5 a §:ssä tarkoitettujen ilmoitusten vastaanottajan on pidettävä rekisteriä, josta ilmenevät kunkin ilmoitusvelvollisen kohdalla hänen, vajaan, jonka edunvalvoja hän on, ja 5 §:n 3 momentin 2 kohdassa tarkoitettujen yhteisöiden ja säätiöiden omistamat arvopaperit sekä eriteltyinä kaupat ja muut luovutukset (*sisäpiirirekisteri*). Rekisterissä on vastaavasti oltava kunkin ilmoitusvelvollisen kohdalla tiedot 5 a §:ssä tarkoitetuista henkilöistä, yhteisöistä ja säätiöistä.

Jos ilmoitukset tehdään 6 §:n mukaisesti, rekisteri voidaan tältä osin muodostaa arvosuunnitelma- ja järjestelmä- ja tiedoista.

Sisäpiirirekisterin tiedot on merkittävä siten, että niitä ei voi jälkikäteen muuttaa tai poistaa. Rekisterinpito on järjestettävä siten, että ainoastaan rekisterin pitämiseen oikeutetut voivat muuttaa tietoja. Rekisterimerkintä on tehtävä ilman aiheutonta viivästystä. Sisäpiirirekisteriin merkityt tiedot on säilytettävä vähintään viisi vuotta tiedon merkityksestä.

Jokaisella on oikeus vaivattomasti tutustua sisäpiirirekistereihin ja saada kulujen korvaamista vastaan niistä otteita ja jäljennöksiä. Luonnollisen henkilön henkilötunnus ja osoite sekä muun luonnollisen henkilön kuin ilmoitusvelvollisen nimi eivät kuitenkaan ole julkisia. Julkisen kaupankäynnin kohteena olevan osakkeen liikkeeseen laskeneen yhtiön on lisäksi pidettävä sisäpiirirekisterin sisältämät tiedot yleisön saatavilla sähköisen viestintäverkon kotisivuilla. Arvopapereiden omistuksessa tapahtuneita muutoksia koskevat tiedot on pidettävä sähköisen viestintäverkon kotisivuilla 12 kuukauden ajan muutoksesta. Tiedot on päivitettävä ilman aiheetonta viivästystä, kun ilmoitusvelvollinen ilmoittaa muutoksesta tietoihin.

Kurssin vääristäminen

12 §

Julkisen kaupankäynnin tai monenkeskisen kaupankäynnin kohteena olevan arvopaperin kurssia ei saa vääristää.

Kurssin vääristämisellä tarkoitetaan:

- 1) julkisen kaupankäynnin tai monenkeskisen kaupankäynnin kohteena olevaa arvopaperia koskevaa harhaanjohtavaa osto- ja myyntitarjousta, näennäiskauppaa ja muuta vilpillistä toimintatapaa;
- 2) liiketoimia ja muita toimia, jotka antavat väärää tai harhaanjohtavaa tietoa julkisen kaupankäynnin tai monenkeskisen kaupankäynnin kohteena olevien arvopapereiden tarjonnasta, kysynnästä tai hinnasta;
- 3) liiketoimia ja muita toimia, joilla yksi tai useampi yhteistyössä toimiva henkilö varmistaa julkisen kaupankäynnin tai monenkeskisen kaupankäynnin kohteena olevien arvopapereiden hinnan epätavalliselle tai keinotekoiselle tasolle; tai
- 4) julkisen kaupankäynnin tai monenkeskisen kaupankäynnin kohteena olevaa arvopaperia koskevan väärän tai harhaanjohtavan tiedon julkaisemisesta tai muuta levittämistä, jos tiedon julkaisija tai levittäjä tiesi tai hänen olisi pitänyt tietää tiedon olevan väärää tai harhaanjohtavaa.

Mitä 2 momentin 4 kohdassa säädetään, ei sovelleta sananvapauden käyttämisestä joukkoviestinnässä annetussa laissa tarkoitettuun yleisön saataville toimitetun viestin laatijaan, joka viestin laadinnassa on sitoutunut noudattamaan mainitussa laissa tarkoitettuun julkaisu- ja ohjelmatoiminnassa viestejä laativia henkilöitä ammatillisesti edustavan järjestön ammattikuntaa varten tai julkaisu- ja ohjelmatoiminnan harjoittajan laatimia sääntöjä, jotka vaikutuksiltaan vastaavat markkinoiden väärinkäyttödirektiivin ja sen nojalla Euroopan yhteisöjen komission antamien säännösten vaikutuksia. Mainittua kohtaa sovelletaan kuitenkin, jos viestin laatija saa itselleen erityistä etua tai hyötyä tiedon julkaisemisesta tai levittämisestä.

Edellä 2 momentin 2 ja 3 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa liiketoimi tai muu toimi ei kuitenkaan ole kurssin vääristämistä, jos liiketoimella tai toimeksiannolla on hyväksyttävä peruste ja ne täyttävät Rahoitustarkastuksen hyväksymät kyseisessä julkisessa kau-

pankkyennissä tai monenkeskisessä kaupankäynnissä noudatettavat markkinatavat.

Arvopaperinvälittäjä, joka harjoittaa sijoituspalveluna kaupankäyntiä omaan lukuun liikkeeseen laskemallaan, 1 luvun 2 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetulla arvopaperilla, saa tehdä tällaista toimintaa koskevan sopimuksen, jonka tarkoituksena on vaikuttaa arvopaperin hintatasoon.

6 luku

Julkinen ostotarjous ja lunastusvelvollisuus

Muutokset 6 lukuun valmistellaan jatkovalmistelun aikana

7 luku

Arvopaperimarkkinoiden valvonta

Valvontaviranomainen

1 §

Tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten sekä vahvistettujen sääntöjen noudattamista valvoo Rahoitustarkastus.

*Arvopaperien markkinoinnin, tarjoamisen ja julkisen kaupankäynnin
sekä sopimusehtojen sääntely*

1 a §

Rahoitustarkastus voi määrätä, että arvopaperien yleisölle tarjoamista tai julkisen kaupankäynnin kohteeksi ottamista lykätään enintään kymmenellä perättäisellä pankkipäivällä kerrallaan. Lykkäys voidaan määrätä, jos Rahoitustarkastuksella on perusteltu syy epäillä, että arvopaperin tarjoaja tai sen julkisen kaupankäynnin kohteeksi hakija taikka se, joka toimeksiannon nojalla huolehtii tarjouksesta tai julkisen kaupankäynnin kohteeksi hakemisesta, toimii 2 luvun yleisölle tarjoamista tai 3 luvun julkisen kaupankäynnin kohteeksi ottamista koskevien säännösten vastaisesti.

Rahoitustarkastus voi määrätä arvopaperipörssin tai monenkeskisen kaupankäynnin järjestäjän keskeyttämään kaupankäynnin arvopaperilla enintään 10 perättäiseksi pankkipäiväksi kerrallaan. Keskeytys voidaan määrätä, jos Rahoitustarkastuksella on perusteltu syy epäillä, että kaupankäynnissä tai arvopaperia koskevassa tiedonantovelvollisuudessa toimitaan vastoin lakia tai sen nojalla annettuja säännöksiä tai määräyksiä, taikka julkisen kaupankäynnin tai monenkeskisen kaupankäynnin sääntöjä.

2 §

Sitä, joka elinkeinotoiminnassa markkinoi tai hankkii arvopapereita, voidaan kieltää jatkamasta tai uudistamasta 2 luvun vastaista menettelyä. Arvopaperipörssiä tai monenkeskisen kaupankäynnin järjestäjää voidaan kieltää järjestämästä kaupankäyntiä sen kohteeksi otetulla tai haetulla arvopaperilla, jos kaupankäynnissä, siihen liittyvässä arvopaperin liikkeeseenlaskijan tiedonantovelvollisuudessa tai kaupankäynnin kohteeksi otta-

miseen liittyvässä tiedonantovelvollisuudessa toimitaan olennaisesti vastoin tätä lakia tai sen nojalla annettuja säännöksiä tai määräyksiä, taikka julkisen kaupankäynnin tai monenkeskisen kaupankäynnin sääntöjä. Arvopaperinvälittäjää voidaan kieltää jatkamasta 4 luvun 1 tai 2 §:n vastaisen sopimusehdon käyttämistä tai uudistamasta sellaisen taikka siihen rinnastuvan sopimusehdon käyttämistä. Kieltoa on tehostettava uhkasakolla, jollei se erityisestä syystä ole tarpeetonta.

Kiellon, jota 1 momentissa tarkoitetaan, määrää markkinaoikeus. Markkinaoikeus voi antaa kiellon myös väliaikaisena, jolloin kiello on voimassa, kunnes asia on lopullisesti ratkaistu.

Määrätessään 1 momentissa tarkoitetun kiellon markkinaoikeus voi velvoittaa 2 luvun vastaisen menettelyn oikaistavaksi, jos sitä sijoittajille aiheutuvien ilmeisten haittojen vuoksi on pidettävä tarpeellisena. Määräystä voidaan tehostaa uhkasakolla.

Mitä edellä tässä pykälässä säädetään, koskee myös sitä, joka 3 luvun 2 §:n vastaisesti käyttää rekisteröityä toiminimeä, jos sen käyttäminen olisi omiaan johtamaan yleisöä harhaan.

2 a §

Rahoitustarkastuksen on julkistettava ja toimitettava tiedoksi muille Euroopan talousalueeseen kuuluvien valtioiden Rahoitustarkastusta vastaavalle toimivaltaisille viranomaisille 1 a §:n 2 momentissa tarkoitettu kaupankäynnin keskeyttämisspätös ja 2 §:n 1 momentissa tarkoitettu markkinaoikeuden päätös kieltää kaupankäynti arvopaperilla.

8 luku

2 §

Joka tahallaan tai törkeästi huolimattomuudesta järjestää julkista kaupankäyntiä arvopapereilla vastoin 3 luvun 1 §:ää, 12 §:n 1 momenttia taikka monenkeskistä kaupankäyntiä vastoin 3 a luvun 1 §:ää on tuomittava, jollei teko ole vähäinen tai siitä muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, luvottomasta kaupankäyntimenettelyn järjestämisestä arvopapereille sakkoon tai vankeuteen enintään yhdeksi vuodeksi.

3 §

Joka tahallaan tai huolimattomuudesta rikkoo 3 luvun 35 §:n tai 3 a luvun 10 §:n säännöksiä, on tuomittava, jollei teko ole vähäinen tai siitä muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, arvopaperimarkkinarikkomuksesta sakkoon.

4 §

Rangaistus säädetyn salassapitovelvollisuuden rikkomisesta tuomitaan rikoslain 38 luvun 1 tai 2 §:n mukaan, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta.

10 luku

Erinäisiä säännöksiä*Monenkeskinen kaupankäynti johdannaissopimuksilla*

1 c §

Tämän lain 3 a luvun 1 - 9 §:ää sovelletaan soveltuvin osin monenkeskisen kaupankäynnin järjestämiseen tämän luvun 1 b §:ssä tarkoitetuilla johdannaissopimuksilla.

Muut muutokset 10 lukuun valmistellaan jatkovalmistelun aikana

7. Lagförslag

7.1. Lag om värdepappersföretag

Allmänna bestämmelser

1 §

Tillämpningsområde

Denna lag tillämpas på verksamhet som består i att tillhandahålla investeringstjänster.

På en verksamhetsidkare som för egen räkning handlar med finansiella instrument i enlighet med 5 § 3 punkten och som inte tillhandahåller andra investeringstjänster tillämpas denna lag endast om denne

- 1) erbjuder sig att på fortlöpande basis handla för egen räkning genom att köpa och sälja finansiella instrument till priser som fastställts av denne, eller
- 2) handlar för egen räkning utanför sådan offentlig eller multilateral handel som avses i värdepappersmarknadslagen (495/1989), eller utanför optionsföretag som avses i lagen om handel med standardiserade optioner och terminer (772/1988, nedan optionshandelslagen) eller utanför en motsvarande marknad i någon av Europeiska ekonomiska samarbetsområdets medlemsstater, på ett organiserat, frekvent och systematiskt sätt genom att tillhandahålla ett system som är tillgängligt för tredje part i syfte att handla med vederbörande.

Denna lag tillämpas inte om

- 1) tjänster tillhandahålls uteslutande till bokföringsskyldiga inom samma koncern,
- 2) verksamheten bedrivs tillfälligt i samband med annan affärsverksamhet eller yrkesmässig verksamhet som regleras i lag,
- 3) verksamheten bedrivs som affärsverksamhet eller yrkesmässig verksamhet enbart med värdepapper som avses i 1 kap. 2 § 2 mom. i värdepappersmarknadslagen,
- 4) verksamhetsidkaren vid sidan av sin huvudsakliga affärsverksamhet för egen räkning handlar med finansiella instrument eller tillhandahåller derivatkontrakt som avser råvaror, eller investeringstjänster i samband med finansiella instrument som avses i 4 § 8 punkten till kunderna i sin huvudsakliga verksamhet, under förutsättning att verk-

samhetsidkarens eller dennes koncerns huvudsakliga verksamhet inte består i att tillhandahålla investeringstjänster eller av kreditinstitutsverksamhet,

- 5) verksamhetsidkarens huvudsakliga affärsverksamhet består av handel för egen räkning med råvaror eller derivatkontrakt som avser råvaror och verksamhetsidkaren inte hör till en koncern vars huvudsakliga verksamhet består i att tillhandahålla investerings-tjänster eller av kreditinstitutsverksamhet,
- 6) verksamheten uteslutande består av handel för egen räkning med finansiella instrument som avses i 4 § 2 punkten samt med råvaror som dessa avser, endast i syfte att skydda positioner på derivatmarknader, då handeln garanteras av clearingmedlemmar på dessa marknader och ansvaret för verkställigheten av avtal som ingås av dessa företag bärs av clearingmedlemmarna, eller
- 7) uppdrag utförs för andra medlemmar på de marknader som avses i 6 punkten eller för att få eller begära bud på finansiella instrument på dessa marknader, då verksamheten garanteras av clearingmedlemmar på dessa marknader och ansvaret för verkställigheten av avtal som ingås av dessa företag bärs av clearingmedlemmarna.

I personalfondslagen (814/1989) föreskrivs om företag som tillhandahåller investeringstjänster som uteslutande består av förvaltning av program som syftar till delägarskap för de anställda i företaget. I lagen om placeringsfonder (48/1999) föreskrivs om verksamhet varmed allmänheten erbjuds tillfälle att delta i kollektiva investeringar.

Denna lag gäller inte statskontoret, Europeiska centralbanken, Finlands Bank eller andra nationella centralbanker.

Denna lag gäller inte försäkringsbolag som avses i lagen om försäkringsbolag (1062/1979), arbetspensionsförsäkringsbolag som avses i lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag (354/1997), pensionsstiftelser som avses i lagen om pensionsstiftelser (1774/1995) eller pensionskassor som avses i lagen om försäkringskassor (1164/1992).

2 §

Tillsyn

Finansinspektionen utövar tillsyn över att denna lag samt med stöd av den utfärdade bestämmelser och föreskrifter iakttas.

Definitioner

3 §

Värdepappersföretag

Ett värdepappersföretag är ett finländskt aktieföretag eller ett europablag som avses i lagen om europablag ((742/2004) och som har beviljats auktorisation för tillhandahållande av investeringstjänster.

4 §

Finansiella instrument

Med finansiella instrument avses

- 1) värdepapper enligt värdepappersmarknadslagen,
- 2) optioner, terminer och varje annat derivatkontrakt som avser värdepapper, valutor, räntor, avkastningar, andra derivatinstrument, finansiella index eller finansiella mått som kan avvecklas fysiskt eller kontant,
- 3) optioner, terminer och varje annat derivatkontrakt som avser råvaror och som måste eller kan avvecklas kontant,
- 4) optioner, terminer och varje annat derivatkontrakt som avser råvaror och kan avvecklas fysiskt, förutsatt att de handlas genom ett optionsföretag som avses i optionshandelslagen eller vid multilateral handel enligt värdepappersmarknadslagen eller på en motsvarande marknad i någon av Europeiska ekonomiska samarbetsområdets medlemsstater,
- 5) andra optioner, terminer och varje annat derivatkontrakt än sådana som nämns i 4 punkten och avser råvaror samt kan avvecklas fysiskt om derivatkontraktet ingås i investerings- eller skyddssyfte och är av samma typ som andra derivatkontrakt,
- 6) derivatinstrument för överföring av kreditrisk,
- 7) finansiella kontrakt avseende prisdifferenser,
- 8) optioner, terminer och varje annat derivatkontrakt som avser klimatvariationer, fraktavgifter, utsläppsrätter eller inflationstakten eller någon annan officiell ekonomisk statistik, som kan avvecklas kontant samt varje annat derivatkontrakt som avser tillgångar, rättigheter, skyldigheter, index och andra finansiella mått än de som nämns ovan och är av samma typ som andra derivatkontrakt.

I artiklarna 38 och 39 i den förordning som Europeiska gemenskapernas kommission har utfärdat med stöd av direktivet om marknader för finansiella instrument föreskrivs närmare om sådana finansiella instrument som avses i 1 mom. 5 och 8 punkten.

5 §

Investerings tjänster

Med investeringstjänster avses

- 1) mottagande och vidarebefordran av uppdrag gällande ett eller flera finansiella instrument (*förmedling av uppdrag*),
- 2) utförande av uppdrag gällande finansiella instrument för kunders räkning (*utförande av uppdrag*),
- 3) handel med finansiella instrument för egen räkning (*handel för egen räkning*),
- 4) förvaltning av finansiella instrument enligt avtal med kunder på så sätt att egendomsförvaltaren helt eller delvis har givits rätt att besluta om placering av instrumenten (*egendomsförvaltning*)

- 5) personliga rekommendationer till en kund i fråga om transaktioner som avser finansiella instrument (*investeringsrådgivning*),
- 6) tecknings- eller köpåtaganden i samband med emission och försäljning av finansiella instrument (*garantiverksamhet för finansiella instrument*)
- 7) emission eller ordnande av försäljning av finansiella instrument utan fast åtagande (*placering av finansiella instrument*),
- 8) ordnande av handel med finansiella instrument vid sådana multilateral handel som avses i värdepappersmarknadslagen (*ordnande av multilateral handel*).

6 §

Kreditinstitut

Med kreditinstitut avses andra i 8 § i kreditinstitutslagen (xx/2006) nämnda företag än betalningsförmedlingsföretag.

7 §

Finansiella institut

Med finansiella institut avses företag i enlighet med 13 § i kreditinstitutslagen.

8 §

Koncern, moderföretag och dotterföretag

Med koncern, moderföretag och dotterföretag avses koncerner, moderföretag och dotterföretag i enlighet med bokföringslagen (1336/1997) samt med dem jämförbara utländska koncerner, moderföretag och dotterföretag.

9 §

Tjänsteföretag

Med tjänsteföretag avses företag som huvudsakligen producerar tjänster för ett eller flera värdepappersföretag genom att äga, besitta eller förvalta fastigheter, eller som producerar databehandlingstjänster eller andra motsvarande tjänster som hör till värdepappersföretags huvudsakliga verksamhet för ett eller flera värdepappersföretag.

10 §

Holdingföretag

Med holdingföretag avses finansiella institut vars dotterföretag huvudsakligen är värdepappersföretag eller andra finansiella institut och av vars dotterföretag åtminstone ett är ett värdepappersföretag.

Efter att ha fått kännedom om att ett annat företag än ett kreditinstitut eller värdepappersföretag har blivit moderföretag för ett kreditinstitut skall Finansinspektionen utan dröjsmål besluta om företaget skall betraktas som ett holdingföretag enligt 1 mom.

11 §

Konsolideringsgrupp

Med konsolideringsgrupp avses en koncern som består av koncernens moderföretag, vilket är ett finländskt eller utländskt värdepappersföretag, eller av ett finländskt eller utländskt holdingföretag vilket är värdepappersföretagets moderföretag (*konsolideringsgruppens moderföretag*) samt moderföretagets finländska och utländska dotterföretag vilka är andra värdepappersföretag, kreditinstitut, finansiella institut eller tjänsteföretag (*konsolideringsgruppens dotterföretag*).

I 40 § och i 72 § i kreditinstitutslagen föreskrivs om tillämpningsområdet för grupp-baserad tillsyn över en konsolideringsgrupps moderföretag och därmed jämförbara värdepappersföretag som är dotterkreditinstitut till ett holdingföretag.

12 §

Utläggande på entreprenad

Med utläggande på entreprenad avses i samband med ett värdepappersföretags verksamhet vidtagna åtgärder som innebär att någon annan tillhandahåller värdepappersföretaget funktioner eller tjänster som värdepappersföretaget annars skulle sköta själv.

2 kap.

Rätt att tillhandahålla investeringstjänster

13 §

Auktorisationskrav

Investeringstjänster får tillhandahållas endast av värdepappersföretag som hör till ersättningsfonden för investerarskydd och har beviljats auktorisation enligt denna lag.

14 §

Undantag från auktorisationskravet

Utan hinder av 13 § får investeringstjänster tillhandahållas av

- 1) finländska kreditinstitut i enlighet med kreditinstitutslagen,
- 2) finländska fondbolag som har beviljats auktorisation för verksamhet som avses i 5 § 2 mom. i lagen om placeringsfonder.

Utan hinder av 13 § får multilateral handel enligt 5 § 8 punkten ordnas av fondbörser som avses i värdepappersmarknadslagen och av optionsföretag som avses i optionshandelslagen.

I lagen om utländska värdepappersföretags rätt att tillhandahålla investeringstjänster i Finland (580/1996) föreskrivs om utländska värdepappersföretags rätt att tillhandahålla investeringstjänster och om deras medlemskap i ersättningsfonden. I lagen om utländska kreditinstituts och finansiella instituts verksamhet i Finland (1608/1993) föreskrivs om utländska kreditinstituts och finansiella instituts rätt att tillhandahålla investeringstjänster och om deras medlemskap i ersättningsfonden. I lagen om utländska fondbolags verk-

samhet i Finland (225/2004) föreskrivs om utländska fondbolags rätt att tillhandahålla investerings tjänster och om deras medlemskap i ersättningsfonden.

15 §

Sidotjänster

Ett värdepappersföretag får i enlighet med sin auktorisation, utöver investeringstjänster

- 1) tillhandahålla förvaring och handhavande av finansiella instrument för kunders räkning, bland annat värdepappersförvaring och liknande tjänster,
- 2) ge kunder kredit och annan finansiering,
- 3) tillhandahålla företag rådgivning om kapitalstruktur, företagsstrategi och liknande frågor samt rådgivning och tjänster vid fusioner och företagsuppköp samt vid andra liknande transaktioner och tjänster,
- 4) tillhandahålla valutatjänster om dessa har samband med investeringstjänster,
- 5) producera och tillhandahålla investerings- och finansanalys samt andra former av allmänna rekommendationer rörande handel med finansiella instrument,
- 6) tillhandahålla tjänster i samband med garantigivning och arrangemang i samband med emission av finansiella instrument,
- 7) tillhandahålla investeringstjänster och tjänster motsvarande dem som avses i detta moment med derivatkontrakt som avser råvaror och inte är finansiella instrument, då verksamheten har samband med verksamhet som bedrivs med derivatkontrakt,
- 8) bedriva annan verksamhet som är jämförbar med eller har ett nära samband med verksamhet som avses i detta moment.

Om ett värdepappersföretags auktorisation ger rätt att tillhandahålla förmedling av uppdrag, egendomsförvaltning eller investeringsrådgivning får företaget enligt auktorisationen tillhandahålla tjänster också gällande andra investeringsobjekt än finansiella instrument samt investerings- och finansieringsrådgivning avseende sådana objekt.

I lagen om värdeandelssystemet (826/1991) föreskrivs om värdepappersföretags rätt att verka som kontoförande institut, i värdepappersmarknadslagen om värdepappersföretags rätt att verka som clearingmedlem och i lagen om placeringsfonder om värdepappersföretags rätt att verka som förvaringsinstitut.

16 §

Firma

Andra än värdepappersföretag får i sin firma eller annars i sin verksamhet använda benämningen bankir eller bankirfirma endast om det är uppenbart att användningen av benämningen inte på ett missvisande sätt hänvisar till ett värdepappersföretags verksamhet.

3 kap.

Beviljande och återkallande av auktorisation

17 §

Ansökan om auktorisation

Finansinspektionen kan på ansökan bevilja auktorisation för tillhandahållande av investeringstjänster. Genom förordning av finansministeriet föreskrivs om de utredningar som skall fogas till ansökan.

Finansinspektionen skall innan den avgör ärendet begära ett yttrande om ansökan av ersättningsfonden för investerarskydd.

Om det företag som ansöker om auktorisation är ett värdepappersföretag, kreditinstitut eller försäkringsbolag som auktoriserats i en annan stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet eller ett dotterföretag till ett sådant värdepappersföretag, kreditinstitut eller försäkringsbolag, skall begäran om yttrande riktas den statens behöriga tillsynsmyndighet. På samma sätt skall förfaras om samma fysiska eller juridiska personer har bestämmande inflytande såväl i det företag som söker auktorisation som i det ovan avsedda värdepappersföretaget, kreditinstitutet eller försäkringsbolaget. I begäran om yttrande skall tillsynsmyndigheten uppmanas att särskilt bedöma aktieägarnas lämplighet samt de chefers anseende och erfarenhet som deltar i ledningen för ett annat företag inom samma grupp samt att överlämna de uppgifter om ovan nämnda omständigheter som är relevanta för beviljande av auktorisationen eller för tillsynen över värdepappersföretaget.

18 §

Auktorisationsbeslut

Ansökan om auktorisation skall avgöras inom sex månader efter att den mottagits eller, om ansökan är bristfällig, efter att sökanden har lämnat in de handlingar och utredningar som behövs för att avgöra saken. Beslut om auktorisation skall dock fattas inom 12 månader efter att ansökan mottagits. Om beslut inte har meddelats inom utsatt tid får sökanden anföra besvär. Besvären anses i så fall gälla avslag på ansökan. Sådana besvär får anföras till dess att beslut har meddelats. Finansinspektionen skall underrätta besvärmyndigheten om beslutet, om detta har meddelats efter att besvär anförts. Beträffande anförande och behandling av besvär gäller i övrigt i tillämpliga delar vad som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen (586/1996).

I auktorisationen skall nämnas de investeringstjänster som värdepappersföretaget har rätt att tillhandahålla. I auktorisationen skall nämnas också de i 15 § nämnda sidotjänster som värdepappersföretaget har rätt att tillhandahålla utöver investeringstjänster. Efter att auktorisationen beviljats kan Finansinspektionen på ansökan av värdepappersföretaget ändra denna i fråga om de nämnda tjänster som värdepappersföretaget får tillhandahålla.

Finansinspektionen har rätt att efter att ha hört sökanden förena värdepappersföretagets affärsverksamhet med begränsningar och villkor som är nödvändiga för tillsynen.

19 §

Förutsättningar för auktorisation

Auktorisation skall beviljas om det med ledning av den utredning som inkommit kan säkerställas att sökanden uppfyller de förutsättningar som anges i 2 mom. samt de förutsättningar för värdepappersföretagets verksamhet och finansiella ställning som anges i 4 och 5 kap.

En förutsättning för beviljande av auktorisation är dessutom att värdepappersföretagets grundare samt aktieägare som innehar minst en tiondedel av värdepappersföretagets aktier är tillförlitliga och lämpliga eller att det annars är sannolikt att innehavet av en andel inte äventyrar värdepappersföretagets eller dess konsolideringsgrupps affärsverksamhet enligt försiktiga och sunda affärsprinciper. En person anses inte vara tillförlitlig om han eller hon under de fem senaste åren genom en dom som har vunnit laga kraft har dömts till fängelsestraff eller under de tre senaste åren till bötesstraff för ett brott som kan anses visa att han eller hon är uppenbart olämplig att grunda eller äga ett värdepappersföretag.

Auktorisation kan beviljas också ett nytt värdepappersföretag innan det registreras.

20 §

Auktorisation av europabolag

Auktorisation beviljas även för europabolag som avses i rådets förordning (EG) nr 2157/2001 om stadga för europabolag, nedan europabolagsförordningen, om bolaget har beviljats motsvarande auktorisation i någon annan stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet och har för avsikt att flytta sin hemort till Finland så som föreskrivs i artikel 8 i nämnda förordning. Finansinspektionen skall begära ett yttrande om auktorisationsansökan av den tillsynsmyndighet som övervakar värdepappersmarknaden i denna stat. Detsamma gäller när ett europabolag grundas genom fusion så att det övertagande bolaget med hemort i någon annan stat registreras som europabolag i Finland.

21 §

Registrering av auktorisation

Finansinspektionen skall göra registeranmälan om auktorisationer samt underrätta ersättningsfonden för investerarskydd.

Auktorisation som har beviljats för ett nytt värdepappersföretag och för ett europabolag som flyttar sin hemort till Finland skall registreras samtidigt som företaget.

22 §

Register över värdepappersföretag

Finansinspektionen för ett offentligt register med uppgifter om de investeringstjänster som varje värdepappersföretag enligt sin auktorisation har rätt att tillhandahålla.

23 §

Inledande av verksamhet

Ett värdepappersföretag kan, om inte annat följer av auktorisationsvillkoren, inleda sin verksamhet omedelbart efter att det auktoriserats och, om auktorisation har beviljats för ett nytt företag, efter att värdepappersföretaget har registrerats.

24 §

Återkallande av auktorisation

Finansinspektionen kan återkalla ett värdepappersföretags auktorisation om

- 1) det i värdepappersföretagets verksamhet i väsentlig mån har skett överträdelser av lag eller av föreskrifter eller bestämmelser som har utfärdats med stöd av lag eller överträdelser av auktorisationsvillkor eller värdepappersföretagets bolagsordning,
- 2) värdepappersföretaget inte har haft verksamhet på sex månader,
- 3) de villkor som ställts för auktorisationen inte längre uppfylls,
- 4) verksamheten eller en del av den inte har inletts inom 12 månader efter auktorisationen, eller om
- 5) i auktorisationsansökan lämnades med tanke på regleringen och tillsynen väsentligen vilseledande uppgifter om relevanta omständigheter

Om värdepappersföretaget har beslutat avsluta den verksamhet som auktorisationen avser det hos Finansinspektionen ansöka om återkallande av auktorisationen.

I samband med återkallandet av auktorisationen kan Finansinspektionen meddela föreskrifter om hur avslutandet av verksamheten skall ske.

Finansinspektionen skall anmäla återkallandet av auktorisationen för registrering samt till ersättningsfonden för kännedom.

Finansinspektionen skall när den återkallar auktorisationen för ett värdepappersföretag som är verksamt också i någon annan av Europeiska ekonomiska samarbetsområdets medlemsstater underrätta tillsynsmyndigheten i vederbörande stat om sitt beslut.

25 §

Begränsning av verksamheten

Finansinspektionen kan för viss tid begränsa verksamhet enligt de för värdepappersföretaget gällande auktorisationsvillkoren och, om rättelse inte har skett inom utsatt tid, efter tidsfristen ändra auktorisationsvillkoren i syfte att varaktigt begränsa verksamheten om det har konstaterats förekomma oskicklighet eller oförsiktighet i verksamheten och om det är uppenbart att fortsatt verksamhet är ägnad att allvarligt skada stabiliteten på värdepappersmarknaden eller investerarnas ställning.

Finansinspektionen skall när den återkallar auktorisationen för ett värdepappersföretag som är verksamt också i någon annan av Europeiska ekonomiska samarbetsområdets medlemsstater underrätta tillsynsmyndigheten i vederbörande stat om sitt beslut.

4 kap.

Värdepappersföretags verksamhet

26 §

*Begränsningar som gäller förvärv av egna aktier, andelar,
kapitallån och debenturer*

Om inte något annat följer av 2 mom. får ett värdepappersföretag och ett till dess konsolideringsgrupp hörande företag, utan hinder av 13 kap. 10 § 1 mom. och 15 kap. 1 § 1 mom. i aktiebolagslagen (xx/200x) samt 34 § 3 mom. i lagen om skuldebrev (622/1947), bevilja lån för förvärv av egna eller moderföretagets aktier och andelar och ta emot dem som pant, om beviljandet av lånet eller emottagandet av panten hör till värdepappersföretagets eller det till dess konsolideringsgrupp hörande företags normala verksamhet och lånet har beviljats eller panten tagits emot på sådana sedvanliga villkor som värdepappersföretaget iakttar i sin verksamhet. Att ställa säkerhet för betalning av ett lån som avses ovan av ett värdepappersföretags eller ett till dess konsolideringsgrupp hörande företags tillgångar jämföras med att bevilja lån.

Ett värdepappersföretag och ett till dess konsolideringsgrupp hörande företag får såsom pant ta emot egna och moderföretagets aktier och andelar högst till ett nominellt belopp som motsvarar en tiondedel av det långivande företags eller, ifall aktier eller andelar i det långivande företags moderföretag har tagits emot som pant, av moderföretagets bundna kapital.

Vad som i 1 och 2 mom. föreskrivs om egna och moderföretagets aktier och andelar skall på motsvarande sätt tillämpas på egna och moderföretagets kapitalbevis, kapitallån, debenturer och övriga åtaganden som är efterställda emittentens övriga skulder.

27 §

Värdepappersföretags bindningar

En betydande bindning mellan ett värdepappersföretag och en annan juridisk eller fysisk person får inte hindra en effektiv tillsyn över värdepappersföretaget. En effektiv tillsyn får inte heller hindras av sådana bestämmelser och administrativa föreskrifter som i en stat utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet skall tillämpas på en fysisk eller juridisk person som har en sådan bindning.

Med betydande bindning avses i denna lag detsamma som i 37 § 2-4 mom. i kreditinstitutslagen.

Finansinspektionen skall omedelbart underrättas om det efter auktorisationen har skett förändringar i de uppgifter om bindningar som har uppgivits i auktorisationsansökan.

28 §

Driftsställen och huvudkontor

Ett värdepappersföretag skall för sin verksamhet ha minst ett fast driftsställe. Det kan bedriva verksamhet också på andra driftsställen.

Ett värdepappersföretag skall ha sitt huvudkontor i Finland.

29 §

Utläggande av verksamhet

Ett värdepappersföretag kan lägga ut en del av sin affärsverksamhet eller någon annan för dess verksamhet betydande funktion på entreprenad, om detta inte medför olägenhet för värdepappersföretagets riskhantering, interna kontroll eller för skötseln av någon verksamhet som är viktig för värdepappersföretagets affärsverksamhet eller för någon annan verksamhet.

En funktion är viktig för verksamheten ifall den, om den är felaktig eller saknas, kan äventyra värdepappersföretagets möjligheter att följa lag, med stöd av lag utfärdade föreskrifter, bestämmelser eller auktorisationsvillkor, värdepappersföretagets finansiella ställning eller kontinuiteten i dess investeringstjänster.

Ett skriftligt avtal skall ingås om utläggande av verksamhet på entreprenad.

30 §

Förutsättningar för utläggande

Ett värdepappersföretag skall handla omsorgsfullt när det enligt 20 § lägger ut verksamhet på entreprenad. Om värdepappersföretaget lägger ut verksamhet som omfattas av dess auktorisation skall den som övertar verksamheten vara auktoriserad.

Värdepappersföretaget har rätt att av den som sköter den utlagda verksamheten förlöpande få uppgifter som behövs för myndighetstillsynen över värdepappersföretaget, för riskhanteringen och för den interna kontrollen samt rätt att vidarebefordra uppgifterna till Finansinspektionen.

Finansinspektionen utfärdar med stöd av direktivet om marknader för finansiella instrument de närmare föreskrifter om utläggande på entreprenad som behövs för genomförandet av kommissionens direktiv.

31 §

Utläggande av egendomsförvaltning utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet

Ett värdepappersföretag som lägger ut egendomsförvaltning för sådana icke-professionella kunder som avses i värdepappersmarknadslagen på entreprenad till en tjänsteleverantör utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet skall säkerställa att

- 1) tjänsteleverantören är auktoriserad i sitt hemland och står under tillsyn.
- 2) att Finansinspektionen har ett samarbetsavtal med motsvarande tillsynsmyndighet i tjänsteleverantörens hemland.

Om de villkor som anges i 1 mom. inte uppfylls får värdepappersföretaget likväl lägga ut investeringstjänster på entreprenad om företaget på förhand underrättar Finansinspektionen om utläggandet och Finansinspektionen inte inom en rimlig tid efter mottagandet av anmälan har något att invända mot avtalet.

Finansinspektionen skall offentliggöra en förteckning över de länder med vilka den har samarbetsavtal som avses i 1 mom. 2 punkten.

32 §

Investeringsombud

Ett värdepappersföretag kan bedriva affärsverksamhet genom ett investeringsombud som handlar för företagets räkning och på dess ansvar. Investeringsombudet kan handla endast för ett värdepappersföretags räkning.

Investeringsombudet kan

- 1) ta emot och förmedla kunders instruktioner och uppdrag,
- 2) förmedla finansiella instrument till kunderna,
- 3) ge kunderna råd om de investerings- och sidotjänster samt finansiella instrument som värdepappersföretaget tillhandahåller,
- 4) marknadsföra värdepappersföretagets investerings- och sidotjänster till kunderna.

Värdepappersföretaget skall med de medel som står till buds säkerställa att investeringsombudet har god vandel och den yrkesskicklighet som verksamheten kräver. Värdepappersföretaget skall se till att investeringsombudet underrättar kunderna om sin representation av värdepappersföretaget.

Investeringsombudet kan handha kunders penningmedel och finansiella instrument för värdepappersföretagets räkning och på dess ansvar. Om investeringsombudet handlar för värdepappersföretagets räkning i någon annan av Europeiska ekonomiska samarbetsrådets medlemsstater är en förutsättning emellertid att staten i fråga tillåter att ett ombud motsvarande investeringsombudet handhar kunders penningmedel och finansiella instrument.

Värdepappersföretaget skall föra ett offentligt register över sina investeringsombud.

33 §

Organisation av verksamheten

Ett värdepappersföretags verksamhet skall organiseras på ett tillförlitligt sätt med beaktande av dess art och omfattning. Värdepappersföretaget skall framförallt säkerställa den verksamhetsrelaterade riskhanteringen och interna kontrollen, hanteringen av eventuella intressekonflikter samt verksamhetens kontinuitet i alla situationer.

34 §

Privata transaktioner

Ett värdepappersföretag skall ha interna instruktioner om relevanta personers privata transaktioner och övervaka att instruktionerna följs.

Med en privat transaktion avses handel med finansiella instrument då denna utförts av en relevant person eller för en relevant persons räkning om

- 1) den relevanta personen handlar utanför ramarna för sin verksamhet i egenskap av relevant person, eller om
- 2) handeln utförs för den relevanta personens egen räkning eller för någon annan person med vilken den relevanta personen har ett släktskapsförhållande eller nära förbindelser eller för en persons räkning med vilken den relevanta personens förbindelser är av ett sådant slag att den relevanta personen har något annat särskilt intresse av handelns resultat än en avgift eller ett arvode för handelns utförande.

Med relevanta personer i ett värdepappersföretag avses

- 1) värdepappersföretagets styrelsemedlemmar, verkställande direktör och andra personer i den högsta ledningen, samt anställda och andra fysiska personer som står under företagets överinseende och deltar i tillhandahållandet av investeringstjänster,
- 2) investeringsombud och, om ombudet är ett aktiebolag, aktiebolagets styrelsemedlemmar, verkställande direktör och andra som hör till den högsta ledningen samt anställda och andra fysiska personer som under ombudets överinseende deltar i tillhandahållandet av investeringstjänster,
- 3) fysiska personer som deltar i tillhandahållandet av investeringstjänster som värdepappersföretaget eller investeringsombudet har lagt ut på entreprenad.

35 §

Närmare bestämmelser om organisationen av verksamheten

Finansinspektionen utfärdar med stöd av direktivet om marknader för finansiella instrument de närmare bestämmelser om organisation av verksamheten och privata transaktioner som behövs för genomförandet av kommissionens direktiv.

36 §

Bevarande av uppgifter om transaktioner och tjänster

Ett värdepappersföretag skall i minst fem år bevara uppgifter om kunduppdrag som avser finansiella instrument, om transaktioner som avser finansiella instrument och utförs för egen eller en kunds räkning samt om andra tjänster som företaget tillhandahåller kunder.

I artiklarna 6 och 7 i den förordning som Europeiska gemenskapernas kommission utfärdar med stöd av direktivet om marknader för finansiella instrument föreskrivs om bevarandet av uppgifterna.

Finansinspektionen utfärdar med stöd av direktivet om marknader för finansiella instrument de närmare bestämmelser om uppgifter som avses i 1 mom. och om bevarandet av dem som behövs för genomförandet av kommissionens direktiv.

37 §

Inspelning av telefonsamtal om kunduppdrag

Ett värdepappersföretag skall i dokumenteringssyfte, på linjer som huvudsakligen används för mottagande av uppdrag, spela in de telefonsamtal som förs med kunder om finansiella instrument.

Kunderna skall underrättas om att samtalen spelas in samt om syftet med dokumenteringen. Inspelningarna får inte användas för annat än uppgivet ändamål.

Inspelningarna skall bevaras i minst ett år.

38 §

Förvaring av kundmedel

I 4 kap. 16 § i värdepappersmarknadslagen föreskrivs om förvaring av penningmedel och andra tillgångar som har överlämnats till ett värdepappersföretag för förvaring, placering eller annan förvaltning eller som har influiter vid försäljning av egendom.

39 §

Förvärv av bestämmande inflytande i företag utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet

Ett värdepappersföretag eller ett företag inom dess konsolideringsgrupp får inte förvärva i 1 kap. 5 § i bokföringslagen avsett bestämmande inflytande i ett kreditinstitut, värdepappersföretag, fondbolag eller försäkringsbolag med hemort i en stat utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, om företaget inte på förhand har anmält detta till Finansinspektionen eller om Finansinspektionen efter att ha fått anmälan inom den tid som anges i 2 mom. har förbjudit förvärvet.

Finansinspektionen kan inom tre månader efter att ha mottagit en anmälan förbjuda förvärv av bestämmande inflytande, om de lagar, förordningar eller administrativa föreskrifter som gäller det företag som är föremål för förvärvet väsentligt försvårar en effektiv tillsyn över värdepappersföretaget eller dess konsolideringsgrupp.

Anmälan behöver inte göras om företaget hör till ett konglomerat enligt lagen om tillsyn över finans- och försäkringskonglomerat och motsvarande anmälan har gjorts till Försäkringsinspektionen.

40 §

Tillsyn över utländska konsolideringsgrupper

Om ett värdepappersföretag hör till en konsolideringsgrupp på vilken med stöd av 11 § finsk lag inte tillämpas är en ytterligare förutsättning för beviljande av auktorisation att det kan säkerställas att en utländsk tillsynsmyndighet har tillräcklig behörighet att övervaka hela konsolideringsgruppen på ett sätt som motsvarar denna lag eller att värdepappersföretagets tillhörighet till en sådan konsolideringsgrupp inte på något annat sätt äventyrar stabiliteten i värdepappersföretagets verksamhet. Värdepappersföretagets tillhörighet till en konsolideringsgrupp som avses i detta moment anses äventyra stabiliteten i värdepappersföretagets verksamhet, såvida det inte kan visas att den konsoliderade soliditeten, de konsoliderade stora exponeringarna, konsolideringsgruppens interna kontroll och riskhanteringsmetoder samt, i fråga om holdingföretag, ägarnas och ledningens lämplighet och tillförlitlighet motsvarar kraven enligt denna lag. Vad som i denna paragraf föreskrivs om

konsolideringsgrupper tillämpas även på finans- och försäkringskonglomerat som avses i lagen om tillsyn över finans- och försäkringskonglomerat (699/2004) och på vilka finsk lag med stöd av 6 § i den nämnda lagen inte tillämpas.

Ägarnas och ledningens tillförlitlighet

41 §

Anmälan om förvärv av aktier och andelar

Om någon har för avsikt att i ett värdepappersföretag eller holdingföretag direkt eller indirekt förvärva en andel som utgör minst 10 procent av dess aktie- eller andelskapital eller som medför minst 10 procent av röstetalet för aktierna eller andelarna, skall Finansinspektionen på förhand underrättas om förvärvet.

Om andelen ökas så att den uppgår till minst 20, 33 eller 50 procent av aktie- eller andelskapitalet eller medför åtminstone lika stor rösträtt eller så att värdepappersföretaget eller holdingföretaget blir ett dotterföretag, skall Finansinspektionen också underrättas om förvärvet.

Vid uträkningen av innehav och rösträtt som avses ovan tillämpas 1 kap. 5 § samt 2 kap. 9 § 1 och 2 mom. i värdepappersmarknadslagen.

En anmälan som avses ovan skall också göras när innehavet sjunker under de andelar som anges i denna paragraf.

Värdepappersföretaget och holdingföretaget skall minst en gång om året underrätta Finansinspektionen om de i 1 och 2 mom. avsedda andelarnas ägare och hur stort innehavet är samt omedelbart anmäla sådana förändringar i innehavet av andelar som kommit till dess kännedom.

I anmälningarna skall lämnas tillräckliga uppgifter om innehavens storlek och om ägarna samt de övriga uppgifter som Finansinspektionen föreskriver.

Anmälan enligt denna paragraf behöver inte göras om innehavet i värdepappersföretaget eller holdingföretaget förvärvas indirekt genom förvärv av aktier i ett konglomerats holdingföretag som avses i lagen om tillsyn över finans- och försäkringskonglomerat och anmälan om ett sådant förvärv har gjorts till Försäkringsinspektionen.

42 §

Finansinspektionens rätt att motsätta sig förvärv

Finansinspektionen kan inom tre månader efter att ha mottagit en underrättelse enligt 41 § förbjuda förvärvet av en andel, om det med hänsyn till erhållen utredning om ägarnas tillförlitlighet och lämplighet eller annars är sannolikt att innehavet av andelen skulle äventyra värdepappersföretagets eller dess konsolideringsgrupps sverksamhet enligt försiktiga och sunda affärsprinciper. I 19 § föreskrivs om ägarnas tillförlitlighet och lämplighet.

Om förvärv av en andel inte anmäls eller om andelen har förvärvats trots Finansinspektionens förbud, kan den förbjuda att aktie- eller andelsförvärvet införs i aktieboken och

aktieägarförteckningen eller i medlemsförteckningen. Om Finansinspektionen efter förvärvet av andelen observerar att innehavet av andelen allvarligt äventyrar värdepappersföretagets eller dess konsolideringsgrupps verksamhet enligt försiktiga och sunda affärsprinciper, kan Finansinspektionen kräva att det aktie- eller andelsförvärv som har införts i aktieboken och aktieägarförteckningen eller i medlemsförteckningen ogiltigförklaras för högst ett år i sänder.

Om ett förvärv leder till att ett värdepappersföretag blir dotterföretag till ett kreditinstitut, värdepappersföretag eller försäkringsbolag med auktorisation i någon annan av Europeiska ekonomiska samarbetsområdets medlemsstater eller dotterföretag till ett sådant kreditinstitut, värdepappersföretags, fondbolags eller försäkringsbolags moderföretag, skall Finansinspektionen begära ett yttrande om förvärvet av motsvarande tillsynsmyndighet i den staten. På samma sätt skall förfaras om bestämmanderätten i värdepappersföretaget övergår till samma fysiska eller juridiska personer som i det kreditinstitut, värdepappersföretag, fondbolag eller försäkringsbolag som avses ovan.

43 §

Värdepappersföretags och holdingföretags ledning

Ett värdepappersföretags styrelse, verkställande direktör och övriga högsta ledning skall leda värdepappersföretaget med yrkesskicklighet samt enligt sunda och försiktiga affärsprinciper. Styrelsemedlemmarna och suppleanterna, verkställande direktören och verkställande direktörens ställföreträdare samt de som hör till den övriga högsta ledningen skall vara tillförlitliga personer som inte är försatta i konkurs och vars handlingsbehörighet inte har begränsats. De skall dessutom ha sådan allmän kännedom om investeringsverksamhet som är nödvändig med beaktande av arten och omfattningen av värdepappersföretagets verksamhet.

En person som avses i 1 mom. anses inte vara tillförlitlig om han eller hon under de fem senaste åren genom en dom som har vunnit laga kraft har dömts till fängelsestraff eller under de tre senaste åren till bötesstraff för ett brott som kan anses visa att han eller hon är uppenbart olämplig som värdepappersföretagets styrelsemedlem eller suppleant, verkställande direktör, ställföreträdare för verkställande direktören eller som medlem av den övriga högsta ledningen.

Finansinspektionen kan för viss tid, högst fem år, förbjuda en person att vara ett värdepappersföretags styrelsemedlem eller suppleant, verkställande direktör, ställföreträdare för verkställande direktören eller medlem av den övriga högsta ledningen, om

- 1) denne vid skötseln av sina uppgifter har ådagalagt uppenbar oskicklighet eller oförsiktighet och om det är uppenbart att detta allvarligt kan skada stabiliteten i värdepappersföretagets verksamhet, investerarnas ställning eller borgenärernas fördel, eller om
- 2) denne inte uppfyller de krav som föreskrivs i 1 mom.

Ett värdepappersföretag skall omedelbart underrätta Finansinspektionen om utbyte av personer som avses i 1 mom.

Vad som föreskrivs i 1–4 mom. skall på motsvarande sätt tillämpas på holdingföretag.

44 §

Separat ledning för värdepappersföretag och försäkringsbolag

Verkställande direktören för ett värdepappersföretag och dennes ställföreträdare får inte vara verkställande direktör eller dennes ställföreträdare för ett försäkringsbolag som hör till samma koncern som värdepappersföretaget eller för ett försäkringsbolag som hör till samma konglomerat enligt lagen om tillsyn över finans- och försäkringskonglomerat som värdepappersföretaget.

Majoriteten av medlemmarna och suppleanterna i ett värdepappersföretags styrelse skall vara personer som inte är medlemmar eller suppleanter i ett sådant försäkringsbolags styrelse som avses i 1 mom. och inte heller verkställande direktör eller verkställande direktörens ställföreträdare för ett sådant försäkringsbolag, om inte Finansinspektionen beviljar undantag i detta avseende.

5 kap.

Finansiella förutsättningar för tillhandahållande av investeringstjänster

45 §

Minimikapital

Ett värdepappersföretag skall ha ett aktiekapital på minst 730 000 euro, om inte något annat föreskrivs nedan.

Värdepappersföretag vars investeringstjänster endast består i att förmedla och utföra uppdrag, tillhandahålla egendomsförvaltning och investeringsrådgivning eller ordna emissioner, skall ha ett aktiekapital på minst 125 000 euro. Om ett värdepappersföretag som bedriver i detta moment avsedd verksamhet också verkar som förvaringsinstitut i enlighet med lagen om placeringsfonder eller som ombud för ett kontoförande institut i enlighet med lagen om värdeandelssystemet, skall aktiekapitalet dock uppgå till minst 730 000 euro.

Ett värdepappersföretag som tillhandahåller investeringstjänster uteslutande med sådana råvarurelaterade derivatkontrakt som avses i 4 § 3-5 och 7-8 punkten skall ha ett aktiekapital på minst 125 000 euro.

Om ett värdepappersföretag verkar som

- 1) kontoförande institut i enlighet med lagen om värdeandelssystemet, eller som
- 2) clearingmedlem i enlighet mer värdepappersmarknadslagen, skall det ha ett aktiekapital på minst 5 miljoner euro.

Ett värdepappersföretag vars investeringstjänster endast består av investeringsrådgivning eller som vidarebefordrar uppdrag och inte innehar kundmedel skall ha

- 1) ett aktiekapital på minst 50 000 euro,
- 2) en ansvarsförsäkring som gäller inom hela Europeiska ekonomiska samarbetsområ-

det och ersätter skador som värdepappersföretaget ansvarar för enligt denna lag upp till 1 000 000 euro per skada och upp till sammanlagt 1 500 000 euro för alla skador per år, eller

- 3) en sådan kombination av aktiekapital enligt 1 punkten och ansvarsförsäkring enligt 2 punkten som täcker det ovan angivna ansvaret.

Om ett värdepappersföretag som tillhandahåller tjänster som avses i 5 mom. verkar som försäkringsmäklare enligt lagen om försäkringsmäklare (570/2005) skall företaget utöver vad som föreskrivs i den nämnda lagen

- 1) ha ett aktiekapital på minst 25 000 euro,
- 2) ha en ansvarsförsäkring som gäller inom hela Europeiska ekonomiska unionen och ersätter skador som värdepappersföretaget ansvarar för enligt denna lag upp till 500 000 euro per skada och upp till sammanlagt 750 000 euro för alla skador per år, eller
- 3) en sådan kombination av aktiekapital enligt 1 punkten och ansvarsförsäkring enligt 2 punkten som täcker det ovan angivna ansvaret.

Aktiekapitalet skall vara tecknat i sin helhet när auktorisationen beviljas.

46 §

Tillsyn över finansiell ställning

På ett värdepappersföretag skall tillämpas 5 och 6 kap. i kreditinstitutslagen, med undantag för 44, 53, 66, 71, 80, och 81 §. Vid tillämpning av 55 § i den nämnda lagen skall i stället för däri nämnda 44 § tillämpas denna lags 45 §.

Vad som föreskrivs i 1 mom. tillämpas inte på värdepappersföretag som avses i 45 § 5 och 6 mom.

Vad som i 72 § i kreditinstitutslagen föreskrivs om gruppbaserad tillsyn tillämpas inte på värdepappersföretag vars moderföretag är ett kreditinstitut som auktoriserats i någon av Europeiska ekonomiska samarbetsrådets medlemsstater eller på ett i en sådan stat etablerat holdingföretag som samtidigt är ett kreditinstitut som auktoriserats i någon av Europeiska ekonomiska samarbetsrådets medlemsstater, under förutsättning att kreditinstitutet är föremål för gruppbaserad tillsyn.

6 kap.

Ersättningsfonden för investerarskydd

47 §

Medlemskap i ersättningsfonden

För att skydda investerarnas likvida medel och finansiella instrument (*fordringar*) skall värdepappersföretag höra till ersättningsfonden.

Ett värdepappersföretag blir medlem i ersättningsfonden den dag då det beviljas auktorisation att verka som värdepappersföretag. Ersättningsfonden har rätt att utesluta värdepappersföretaget ur fonden.

Vad som i detta kapitel samt i 68 § 3 mom., 73 § och 79 § föreskrivs om värdepappersföretag, om dem som sköter förvaltningen samt om företagens övriga anställda gäller också sådana finländska kreditinstitut och fondbolag som avses i 14 § samt dem som sköter deras förvaltning och företagens övriga anställda.

48 §

Ersättningsfondens stadgar

Ersättningsfonden skall ha stadgar som tryggar fondens verksamhet och skötseln av dess lagstadgade uppgifter. Ersättningsfondens stadgar och ändringar i dem fastställs av finansministeriet, som före fastställelsen skall be Finansinspektionen och Finlands Bank ge ett yttrande om ansökan. Stadgarna skall innehålla föreskrifter som kompletterar denna lag och bestämmelserna i annan lagstiftning, åtminstone om

- 1) förfarandet vid antagande av ett värdepappersföretag som medlem i ersättningsfonden samt förfarandet när en medlem utesluts eller utträder ur fonden,
- 2) hur och på vilka grunder ersättningsfondens garantiavgifter och förvaltningskostnader fastställs och fördelas mellan fondmedlemmarna, hur före detta fondmedlemmar svarar för kostnader som fonden orsakats av ersättningsfall som inträffat innan medlemskapet upphörde samt hur ersättningsfondens minimikapital skall avsättas under övergångsperioden och efter inträffade ersättningsfall,
- 3) när och hur garantiavgifterna och förvaltningskostnaderna skall betalas in,
- 4) när, på vilka villkor och hur ersättningsfonden kan uppta kredit för sin verksamhet, hur garantiavgifterna i en sådan situation skall höjas samt hur ansvaret för kreditens återbetalning skall fördelas mellan ersättningsfondens medlemmar,
- 5) förutsättningarna för att eventuellt täcka en viss del av ersättningsfondens kapital genom försäkring eller bindande kreditlöfte av ett kreditinstitut som inte hör till fonden eller till samma koncern eller konsolideringsgrupp som en fondmedlem,
- 6) antalet styrelsemedlemmar och sättet för val av dessa, styrelsens mandatperiod, beslutförhet, beslutsförfarande och uppgifter samt hur styrelsen skall sammankallas,
- 7) sättet för val av ersättningsfondens delegation samt delegationens beslutförhet, beslutsförfarande och uppgifter samt hur och när delegationen skall sammankallas,
- 8) de förutsättningar under vilka ersättningsfondens styrelse kan delegera beslutanderätt till verksamhetsledaren eller ombudsmannen samt behörighetsfördelningen mellan styrelsen och verksamhetsledaren eller ombudsmannen,
- 9) ersättningsfondens räkenskapsperiod och bokslutstidpunkt samt när och hur ersättningsfondens konton och förvaltning skall undergå revision,
- 10) hur många godkända revisorer eller revisionssammanslutningar som skall väljas för ersättningsfonden och enligt vilket förfarande samt revisorerernas mandatperiod,
- 11) alternativa sätt att placera ersättningsfondens tillgångar, samt om
- 12) ändring av fondens stadgar.

Utöver vad som föreskrivs i 1 mom. skall i stadgarna anges under vilka förutsättningar utländska värdepappersföretags och fondbolags filialer i Finland kan bli medlemmar i, uteslutas eller utträda ur ersättningsfonden, samt grunderna för fondens anslutningsavgift och ersättningsskyldighet.

49 §

Ersättningsfondens förvaltning

Ersättningsfonden förvaltas av en delegation som utses av de värdepappersföretag som hör till fonden samt av en styrelse som delegationen utser. Ersättningsfondens styrelse skall, utöver vad som någon annanstans i lag föreskrivs och i övrigt bestäms om dess uppgifter

- 1) ge Finansinspektionen yttranden om värdepappersföretags ansökningar om auktorisation,
- 2) besluta om att tilldela värdepappersföretag varning och utesluta värdepappersföretag ur ersättningsfonden,
- 3) fastställa och ordna uppbörden av värdepappersföretagens garantiavgifter,
- 4) besluta om betalning av ersättning till investerare då ett värdepappersföretag konstaterats vara insolvent,
- 5) förvalta ersättningsfondens tillgångar och placera dem enligt vad som föreskrivs i denna lag och i ersättningsfondens stadgar,
- 6) övervaka att värdepappersföretagen uppfyller de skyldigheter som medlemskapet i ersättningsfonden innebär,
- 7) hos värdepappersföretagen uppbära kostnaderna för förvaltningen av ersättningsfonden,
- 8) ombesörja ersättningsfondens informationsskyldighet,
- 9) underrätta Finansinspektionen om beslut som avser garantiavgifternas storlek,
- 10) omedelbart underrätta Finansinspektionen om förfaranden som strider mot bestämmelserna och föreskrifterna om ersättningsfondens verksamhet, samt
- 11) fatta alla andra beslut om förvaltningen av ersättningsfonden, ifall det inte har bestämts eller med stöd av denna lag föreskrivits att besluten skall fattas på något annat sätt.

På ersättningsfondens bokföring och bokslut tillämpas bokföringslagen.

Utöver vad som i detta kapitel föreskrivs om ersättningsfondens förvaltning skall på denna tillämpas föreningslagen (503/1989).

50 §

Garantiavgift

Minimibeloppet av de sammanlagda garantiavgifter som årligen skall inbetalas till ersättningsfonden fastställs på fondens framställning av finansministeriet, som innan det fattar beslutet skall be Finansinspektionen och Finlands Bank om yttrande. Ersättnings-

fonden skall årligen till finansministeriet rapportera hur många av fondmedlemmarnas investeringar som omfattas av investerarskyddet.

Ett värdepappersföretag skall årligen betala en av ersättningsfondens styrelse fastställd garantiavgift som räcker för att trygga investerarnas fordringar. Garantiavgiften skall bestämmas med hänsyn till de av värdepappersföretaget tillhandahållna och av fondens investerarskydd omfattade investeringstjänsternas karaktär, antalet kunder som omfattas av investerarskyddet samt med hänsyn till värdepappersföretagets konsoliderade kapitalbas. Enligt ersättningsfondens stadgar skall garantiavgiften fastställas på enahanda grunder för värdepappersföretag som tillhandahåller samma typ av investeringstjänster. Värdepappersföretagen skall på begäran ge ersättningsfonden de detaljerade uppgifter som fonden behöver för att fastställa garantiavgiften.

De kreditinstitut som hör till sammanslutningen av andelsbanker skall betraktas som ett enda kreditinstitut när garantiavgiften beräknas. Garantiavgiften för sammanslutningen av andelsbanker skall betalas till ersättningsfonden av sammanslutningens centralinstitut. Den av centralinstitutet inbetalda garantiavgiften fördelas mellan medlemskreditinstituten i enlighet med 2 mom. Med Finansinspektionens tillstånd kan garantiavgiften fördelas också på något annat sätt.

Finansinspektionen skall underrättas om de enligt 2 och 3 mom. fastställda garantiavgifterna senast en månad innan de enligt ersättningsfondens stadgar skall betalas till ersättningsfonden. Finansinspektionen kan ålägga ersättningsfonden att höja ett värdepappersföretags garantiavgift om Finansinspektionen anser att den av ersättningsfondens styrelse fastställda garantiavgiften inte räcker för att trygga investerarnas fordringar.

Skillnaden mellan ersättningsfondens kapital och den kapitalandel som skall betalas i pengar kan täckas genom försäkring eller bindande kreditlöfte av ett kreditinstitut som inte hör till fonden eller till samma koncern eller konsolideringsgrupp som en fondmedlem. Finansinspektionen skall varje år kontrollera att den del av ersättningsfondens kapital som skall betalas i pengar har ökat genom regelbundna inbetalningar. Försäkring skall tecknas eller bindande kreditlöfte utverkas i ersättningsfondens namn och kostnaderna för försäkringen eller kreditlöftet skall betalas av de till ersättningsfonden hörande värdepappersföretagen gemensamt.

Ett värdepappersföretag har inte rätt att kräva att dess andel i ersättningsfonden skall avskiljas för företaget eller att överlåta andelen till någon annan och andelen får inte räknas in i värdepappersföretagets tillgångar.

51 §

Garantiavgifter för utländska värdepappersföretags, fondbolags och kreditinstituts filialer

Garantiavgifterna för till ersättningsfonden hörande utländska värdepappersföretags, fondbolags och kreditinstituts filialer i Finland skall i tillämpliga delar fastställas enligt 46 §.

52 §

Investerarskyddets omfattning

Investerarskyddet omfattar investerare som har tillhandahållits investeringstjänster eller sådana förvarings- och förvaltningstjänster som avses i 15 § 1 mom. 1 punkten.

Oavsett 1 mom. ersätter ersättningsfonden emellertid inte i 1 kap. 4 § 4 mom. i värdepappersmarknadslagen angivna professionella kunders fordringar och inte heller sådana investerares fordringar som har orsakat, dragit nytta av eller förvärrat värdepappersföretagets ekonomiska svårigheter.

53 §

Ersättningsskyldighetens inträde

Om ett värdepappersföretag i samband med tillhandahållande av investeringstjänster eller sådana förvarings- och förvaltningstjänster som avses i 15 § 1 mom. 1 punkten inte enligt lag eller avtal har betalt en investerares klara och ostridiga fordringar som omfattas av skyddet och värdepappersföretaget innehar eller förvaltar, kan investeraren anmäla detta till Finansinspektionen.

Finansinspektionen skall inom 21 dagar efter en anmälan som avses i 1 mom. eller efter att på något annat sätt ha fått vetskap om saken besluta om ersättningsfonden skall betala investerarens fordringar. En förutsättning för betalningsskyldigheten är att orsaken till den uteblivna betalningen av en i 1 mom. angiven fordran är att värdepappersföretaget har försatts i konkurs, undergår företagssanering eller annars enligt Finansinspektionens bedömning inte endast tillfälligt är insolvent samt att det finns tillräcklig utredning om saken.

Finansinspektionen skall underrätta ersättningsfonden och värdepappersföretaget om sitt beslut enligt 2 mom. samt, om värdepappersföretaget har en filial utanför Finland, den tillsynsmyndighet i filialens värdland som motsvarar Finansinspektionen och det investerarskydd som motsvarar ersättningsfonden.

För att Finansinspektionens beslut enligt 2 mom. skall kunna verkställas och för att beslut om ersättningar till enskilda investerare skall kunna fattas skall värdepappersföretaget ge ersättningsfonden och Finansinspektionen upplysningar om samtliga investerare och fordringar som avses i 1 mom.

54 §

Fordringar som ersätts

Av ersättningsfondens medel betalas investerarens fordringar som innehas eller förvaltas av ett värdepappersföretag och dess investeringsombud i samband med att detta tillhandahåller investeringstjänster eller sådana förvarings- och förvaltningstjänster som avses i 15 § 1 mom. 1 punkten. Till en och samma investerare kan i ersättning betalas nio tiondelar av investerarens fordran på ett värdepappersföretag, dock högst 20 000 euro.

Den ersättning som betalas till en investerare skall räknas enligt marknadsvärdet den dag då Finansinspektionen fattade sitt beslut enligt 49 § 2 mom. eller den dag då värdepappersföretagets insolvens konstaterades, beroende på vilket datum som infaller tidigare. En förutsättning för betalning av ersättning till en investerare är att dennes rätt till de fordringar som värdepappersföretaget innehar är ostridig. Om flera har samfälld rätt till ersättningen skall varje samägares andel beaktas när investerarens ersättning räknas ut.

Tillgångar som har förvärvats genom ett brott för vilket en fällande dom har meddelats enligt 32 kap. 6 § eller 7 – 10 § i strafflagen kan inte betalas ur ersättningsfonden.

Om ett värdepappersföretags auktorisation återkallas skall investerarens fordringar som värdepappersföretaget innehar och förvaltar omfattas av investerarskyddet till dess att de förfaller till betalning. Ett värdepappersföretag vars auktorisation har återkallats är fortsättningsvis solidariskt ansvarigt för betalningen av investerarens fordringar som det innehar, till dess att de till investeringstjänsterna anslutna fordringarna har förfallit till betalning och ostridigt blivit betalda.

Investerare som är kunder hos filialer till värdepappersföretag, fondbolag och kreditinstitut inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet får ersättning för sina fordringar ur ersättningsfonden högst till det belopp som anges i 1 mom.

Vid tillämpningen av denna paragraf betraktas kreditinstitut som hör till sammanslutningen av andelsbanker som ett enda kreditinstitut.

55 §

Ersättning ur andra fonder

Sådana i 105 § i kreditinstitutslagen avsedda medel som är insatta på en investerarens konto eller som är föremål för betalningsförmedling och inte ännu har bokförts på kontot skall ersättas ur insättningsgarantifonden enligt vad som föreskrivs i kreditinstitutslagen.

Om ett konto enligt vad ett kreditinstitut eller värdepappersföretag har avtalat med en investerare kan användas endast för investeringstjänster eller för sådana förvarings- och förvaltningstjänster som avses i 25 § 1 mom. 1 punkten, skall de medel som är insatta på kontot eller som är föremål för betalningsförmedling och ännu inte har registrerats på kontot, med avvikelse från 1 mom. ersättas ur ersättningsfonden enligt vad som föreskrivs i detta kapitel. Också kundmedel som en i värdepappersmarknadslagen avsedd värdepappersförmedlare har satt in på ett i sitt namn öppnat konto som avses i 4 kap. 5 a § 1 mom. i värdepappersmarknadslagen skall ersättas enligt vad som föreskrivs i detta kapitel.

Angående kontoförande instituts ansvar samt angående skyldigheten att enligt lagen om värdeandelssystemet göra inbetalningar till registreringsfonden gäller vad som särskilt föreskrivs om saken. Om ersättning kan betalas ur ersättningsfonden, den clearingfond som avses i värdepappersmarknadslagen och ur registreringsfonden, skall ersättningen enligt detta kapitel i första hand betalas ur ersättningsfonden.

56 §

Betalning av investerares fordringar

Investerares fordringar betalas ur ersättningsfonden i euro. Om ersättningsfondens tillgångar inte räcker till betalning av fordringarna kan fonden i enlighet med sina stadgar uppta kredit för sin verksamhet. Krediten återbetalas genom att förhöjda garantiavgifter uppbärs hos de värdepappersföretag som hör till ersättningsfonden. En före detta fondmedlem är, trots att medlemskapet upphört, skyldig att betala garantiavgift och förvaltningsavgift som uppbärs för att täcka kostnader som fonden orsakats av ersättningsfall som inträffat innan medlemskapet upphörde.

Ersättningsfonden skall betala investerarnas fordringar utan obefogat dröjsmål, likväl inom tre månader efter Finansinspektionens beslut enligt 49 § 2 mom. eller 59 §. Om värdepappersföretaget före det i 49 § 2 mom. angivna beslutet träder i likvidation, undergår företagssanering eller försätts i konkurs, skall tiden räknas från likvidations-, sanerings- eller konkursbeslutet. På ersättningskulden skall betalas dröjsmålsränta enligt räntelagen (633/1982) räknat från Finansinspektionens beslut enligt 49 § 2 mom. eller 59 §.

Finansinspektionen kan av särskilda skäl med högst tre månader förlänga den tid inom vilken ersättningsfonden skall betala investerarnas fordringar. Oavsett en eventuell förlängning skall ersättningsfonden emellertid betala ersättningen utan dröjsmål i det fall att en senare betalning av ersättningen vore oskälig från ersättningstagarens synpunkt.

Om ersättningsfonden inte har ersatt en investerares fordran inom den i 2 och 3 mom. angivna tiden, har investeraren fått en indrivningsbar fordran på ersättningsfonden.

Om en investerare eller dennes företrädare är åtalad för ett häleribrott enligt 32 kap. 6 § eller 7 – 10 § i strafflagen, kan ersättningsfonden utan hinder av 2 och 3 mom. skjuta upp betalningen till dess att en domstol har avgjort ärendet.

57 §

Ersättningsfondens regressrätt

Ersättningsfonden får regressrätt mot ett värdepappersföretag för de fordringar som den har ersatt i enlighet med 54 § 1 mom. På fordringarna skall betalas ränta enligt vad som föreskrivs i ersättningsfondens stadgar. De belopp som ersättningsfonden med stöd av sin regressrätt uppbär hos värdepappersföretag skall överföras till fondens kapital.

58 §

Information om betalningsskyldigheten

Ersättningsfonden skall skriftligen informera alla kunder hos vederbörande värdepappersföretag om Finansinspektionens beslut enligt 49 § 2 mom. Dessutom skall ersättningsfonden genom en offentlig kungörelse meddela vilka åtgärder investerarna skall vidta för att trygga sina fordringar. Kungörelsen skall också publiceras i de största dagstidningarna på de officiella språken inom värdepappersföretagets verksamhetsområde.

Ersättningsfonden kan bestämma en tid på minst sex månader inom vilken investerarna skall vidta åtgärder för att trygga sina fordringar. Fonden får emellertid inte vägra betala ersättningen i det fall att investeraren av något tvingande skäl inte har kunnat bevaka sin fordringsrätt inom den utsatta tiden.

59 §

Värdepappersföretags informationsskyldighet

Ett värdepappersföretag skall på finska och svenska ge alla investerare lättfattlig och tydlig information om det investerarskydd som gäller för fordringarna och om eventuella brister eller begränsningar i skyddet samt om väsentliga förändringar i dessa uppgifter. De till ersättningsfonden hörande kreditinstituten skall dessutom upplysa investerarna om huruvida dessas tillgångar skyddas av ersättningsfonden eller av insättningsgarantifonden.

Utöver vad som i 58 § föreskrivs om ersättningsfondens informationsskyldighet skall ett värdepappersföretag på begäran upplysa investerarna om de förutsättningar under vilka ersättning betalas samt om de åtgärder som investerarna skall vidta för att trygga sina fordringar.

Ett värdepappersföretag som har etablerat en filial i någon annan av Europeiska ekonomiska samarbetsområdets medlemsstater, skall lämna de i denna paragraf angivna uppgifterna på de officiella språken i den medlemsstat där filialen finns.

60 §

Fondmedlemmarnas solidariska ansvar

Ersättningsfondens medlemmar är solidariskt ansvariga för fondens skyldigheter och åtaganden.

61 §

Ersättningsfondens kapital

Ersättningsfondens kapital skall uppgå till minst 12 miljoner euro, varav minst 4,2 miljoner euro skall vara inbetalt i pengar. Den del av ersättningsfondens kapital som är inbetald i pengar skall ökas genom regelbundna inbetalningar. Om ersättningsfondens kapital underskrider ovan nämnda belopp till följd av att fonden betalt ut ersättningar till investerare, skall kapitalet åter täckas så som föreskrivs ovan i detta moment inom den i fondens stadgar angivna tiden.

62 §

Ersättningsfondens placeringar och likviditet

Ersättningsfondens medel skall investeras på ett säkert och effektivt sätt som tryggar fondens likviditet samt med beaktande av riskspridningsprincipen. Avkastningen på investeringarna skall läggas till ersättningsfondens kapital.

Ersättningsfondens medel får inte investeras i aktier eller andelar i värdepappersföre-

tag eller kreditinstitut som hör till fonden eller i företag som hör till samma konsolideringsgrupp som dessa eller i aktier eller andelar i fondbolag och inte heller i andra värdepapper som har emitterats av värdepappersföretag eller kreditinstitut som hör till fonden eller företag som hör till samma konsolideringsgrupp som dessa eller i värdepapper som har emitterats av en sådan säkerhetsfond eller ett sådant fondbolag som avses i 6 kap. kreditinstitutslagen. Vad som i detta moment föreskrivs om värdepappersföretag, fondbolag eller kreditinstitut gäller också utländska värdepappersföretag eller kreditinstitut som är medlemmar i ersättningsfonden och företag eller utländska fondbolag som hör till samma konsolideringsgrupp som dessa. Ersättningsfondens tillgångar kan emellertid investeras i en placeringsfond som förvaltas av ett fondbolag som hör till ersättningsfonden eller i ett fondföretag som förvaltas av ett utländskt fondbolag, om för fondföretaget enligt lagstiftningen i dess hemstat gäller motsvarande krav som enligt 25 § 2 mom. i lagen om placeringsfonder om att fondföretagets tillgångar skall hållas åtskilda från fondbolagets.

Ersättningsfondens likviditet skall vara tillräckligt tryggad med hänsyn till fondens verksamhet.

63 §

Återkallande av auktorisation samt investerarnas fordringar

Samtidigt som Finansinspektionen beslutar återkalla ett värdepappersföretags auktorisation kan den bestämma att investerarnas fordringar i enlighet med 6 kap. skall betalas ur ersättningsfonden för investerarskydd.

64 §

Uteslutning ur ersättningsfonden

Om ett värdepappersföretag inte har iakttagit vad som i lag föreskrivs om ersättningsfonden eller de med stöd av denna lag utfärdade bestämmelserna och föreskrifterna eller ersättningsfondens stadgar, skall ersättningsfonden i enlighet med 49 § göra en anmälan om saken till Finansinspektionen. Efter att ha fått anmälan skall Finansinspektionen tillsammans med ersättningsfonden vidta de åtgärder som den anser vara nödvändiga för att rätta till saken.

Om det genom de åtgärder som nämns i 1 mom. inte kan säkerställas att ett värdepappersföretag uppfyller sina skyldigheter och om åsidosättandet av skyldigheterna måste anses vara en väsentlig förseelse, kan ersättningsfonden underrätta värdepappersföretaget om sin avsikt att utesluta det ur ersättningsfonden. Värdepappersföretaget kan uteslutas ur ersättningsfonden tidigast 12 månader efter att ersättningsfonden har tilldelat värdepappersföretaget en varning. Ersättningsfonden skall höra värdepappersföretaget före varningen och uteslutningsbeslutet. Ersättningsfonden skall utverka Finansinspektionens samtycke till varningen och uteslutningsbeslutet. Ersättningsfonden skall publicera uteslutningsbeslutet så som nämns i 58 § 1 mom.

De investerare tillhöriga fordringar som ett ur ersättningsfonden uteslutet värdepappersföretag innehar och förvaltar omfattas av investerarskyddet till dess att de förfaller till betalning. Ett värdepappersföretag som har uteslutits ur ersättningsfonden är fortsättningsvis solidariskt ansvarigt för betalningen av de investerarfördringar om det innehar och förvaltar, till dess att de till investeringstjänsterna anslutna fordringarna har förfallit till betalning och ostridigt blivit betalda.

65 §

Rätt att överklaga

Ett värdepappersföretag har rätt att inom 30 dagar hos Finansinspektionen överklaga beslut som ersättningsfonden har fattat med stöd av denna lag.

66 §

Marknadsföringsbegränsning

Ett värdepappersföretag får inte i sin marknadsföring använda osanna eller vilseledande uppgifter om investerarskyddet. Det får i sin marknadsföring använda endast uppgifter som gäller det egna investerarskyddet.

7 kap.

Sekretess och identifiering av kunder

67 §

Tystnadsplikt

Den som i egenskap av medlem eller suppleant i ett organ inom ett värdepappersföretag eller inom ett till samma konsolideringsgrupp som detta hörande företag, inom en sammanslutning av värdepappersföretag eller inom värdepappersföretagets ombud eller inom något annat företag som agerar för värdepappersföretagets räkning eller i egenskap av anställd hos dessa eller vid utförande av någon uppgift på uppdrag av dem har fått kännedom om den ekonomiska situationen hos någon av värdepappersföretagets kunder eller hos kunder till företag som tillhör samma konsolideringsgrupp eller samma konglomerat enligt lagen om tillsyn över finans- och försäkringskonglomerat som värdepappersföretaget eller hos någon annan person med anknytning till värdepappersföretagets verksamhet eller om någons personliga förhållanden eller om en affärs- eller yrkeshemlighet, är skyldig att hemlighålla saken, om inte den till vars förmån tystnadsplikten har bestämts ger sitt samtycke till att saken röjs. Sekretessbelagda uppgifter får inte heller lämnas till värdepappersföretagets bolagsstämma eller till aktieägare som deltar i stämman.

Vad som i denna paragraf föreskrivs om tystnadsplikt gäller också den som vid utförandet av uppgifter som avses i 6 kap. har fått veta en omständighet som inte är offentliggjord eller en affärs- eller yrkeshemlighet om ett värdepappersföretags eller dess kunders ekonomiska ställning eller enskilda förhållanden.

68 §

Utlämnande av sekretessbelagd information

Värdepappersföretag, dessas holdingföretag och finansiella institut som hör till ett värdepappersföretags konsolideringsgrupp samt sammanslutningar av värdepappersföretag är skyldiga att lämna upplysningar som avses i 67 § 1 mom. till åklagar- och förundersökningsmyndigheterna för utredning av brott samt till andra myndigheter som enligt lag har rätt att få sådana upplysningar.

Värdepappersföretag och företag som hör till ett värdepappersföretags konsolideringsgrupp har rätt att lämna upplysningar som avses i 67 § 1 mom. till företag som hör till samma koncern, samma konsolideringsgrupp eller samma i lagen om tillsyn över finans- och försäkringskonglomerat avsedda finans- och försäkringskonglomerat för kundbetjäning och annan skötsel av kundförhållanden, marknadsföring samt koncernens, konsolideringsgruppens eller finans- och försäkringskonglomeratets riskkontroll, om mottagaren omfattas av tystnadsplikten enligt denna lag eller motsvarande tystnadsplikt. Vad som ovan i detta moment föreskrivs om lämnande av uppgifter gäller inte utlämnande av känsliga uppgifter enligt 11 § i personuppgiftslagen (523/1999) och inte heller uppgifter som baserar sig på registrering av betalningsuppgifter mellan en kund och ett företag som inte hör till konglomeratet.

Därutöver får värdepappersföretag och företag som hör till ett värdepappersföretags konsolideringsgrupp lämna ut sådana uppgifter ur sitt kundregister som är nödvändiga för marknadsföring samt kundbetjäning och annan skötsel av kundförhållanden till företag som hör till samma ekonomiska sammanslutning som värdepappersföretaget, om den som tar emot uppgifterna har tystnadsplikt enligt denna lag eller motsvarande tystnadsplikt. Vad som föreskrivs i detta moment gäller inte utlämnande av känsliga uppgifter enligt 11 § i personuppgiftslagen.

Värdepappersföretag har rätt att lämna upplysningar som avses i 1 mom. till sådana arrangörer av offentlig handel som avses i värdepappersmarknadslagen och till sådana optionsföretag som avses i lagen om handel med standardiserade optioner och terminer, om upplysningarna är nödvändiga för att trygga den tillsynsuppgift som ålagts dem. Ett värdepappersföretag har samma rätt att lämna upplysningar till sådana företag med verksamhet i en stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet som ordnar handel som motsvarar offentlig handel och till sådana sammanslutningar i en stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet som motsvarar optionsföretag.

69 §

Identifiering av kunder

Värdepappersföretag samt finansiella institut som hör till ett värdepappersföretags konsolideringsgrupp skall konstatera sina regelbundna kunders identitet och känna arten av kundens affärsverksamhet samt grunderna för att denne använder institutets tjänster. Om det är sannolikt att kunden handlar för någon annans räkning, skall identifiering-

en med tillbudsstående medel utsträckas också till denne.

Om identifiering av kunder gäller dessutom vad som föreskrivs i lagen om förhindrande och utredning av penningtvätt (68/1998).

Finansinspektionen kan meddela närmare föreskrifter om de tillvägagångssätt som skall iaktas vid identifiering av kunder enligt 1 mom.

8 kap.

Bokslut och revision

70 §

Bokslut, verksamhetsberättelse och delårsrapport

På värdepappersföretags bokslut, verksamhetsberättelse, delårsrapport och årsrapport tillämpas 146 – 157 § i kreditinstitutslagen.

71 §

Revision samt särskild granskning och granskare

I fråga om värdepappersföretags revision och revisorer samt förordnande av särskild granskning och granskare gäller revisionslagen (936/1994) och 158 – 160 § i kreditinstitutslagen.

Ett värdepappersföretags revisor skall ge och till Finansinspektionen överlämna ett yttrande om huruvida värdepappersföretagets åtgärder vid förvaringen av kundmedlen uppfyller de krav som denna lag och 4 kap. 16 och 17 § i värdepappersmarknadslagen ställer.

9 kap.

Etablering av filialer och tillhandahållande av tjänster utomlands

72 §

Etablering av filialer inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet

Ett värdepappersföretag som har för avsikt att etablera en filial i någon annan av Europeiska ekonomiska samarbetsområdets medlemsstater eller att anlita ett ombud som är etablerat i någon annan stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet skall i god tid på förhand göra en anmälan till Finansinspektionen. Till anmälan skall enligt vad Finansinspektionen föreskriver fogas tillräckliga uppgifter om den tilltänkta verksamheten samt om filialens förvaltning och ledning.

Finansinspektionen skall inom tre månader efter att ha fått underrättelsen antingen vidarebefordra anmälan till den tillsynsmyndighet som i värdstaten motsvarar Finansinspektionen om etableringen samt underrätta värdepappersföretaget och till anmälan foga de upplysningar som avses i 1 mom. och upplysningar om filialens investerarskyddssystem eller ett omnämnande om att ett sådant saknas, eller besluta att inte vidarebefordra anmälan om den konstaterar att det med hänsyn till värdepappersföretagets finansiella ställning och förvaltning inte är motiverat att etablera någon filial. En filial får inte etableras om Fi-

nansinspektionen har vägrat vidarebefordra anmälan.

Om det sker förändringar i de uppgifter som avses ovan i 1 mom., skall värdepappersföretaget underrätta Finansinspektionen om dem minst en månad innan ändringarna är avsedda att genomföras. Finansinspektionen kan härvid vidta de åtgärder som avses i 3 mom.

73 §

Etablering av filialer i stater utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet

Ett värdepappersföretag som har för avsikt att etablera en filial i en stat utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet skall hos Finansinspektionen ansöka om etablerings-tillstånd för filialen. Tillstånd skall beviljas om tillräcklig tillsyn över filialen kan ordnas och om etableringen inte med hänsyn till värdepappersföretagets förvaltning och finansiella situation är ägnad att äventyra värdepappersföretagets verksamhet. Efter att ha hört sökanden kan Finansinspektionen förena tillståndet med sådana begränsningar och villkor rörande filialens verksamhet som är nödvändiga för tillsynen.

Genom förordning av finansministeriet föreskrivs om de utredningar som skall fogas till tillståndsansökan.

74 §

Tryggande av filialkunders fordringar

Ett värdepappersföretag skall uppge för Finansinspektionen hur de utanför Finland etablerade filialernas investerarskydd är ordnat.

75 §

Indragning av filialer

Om ett värdepappersföretag inte uppfyller de förutsättningar som anges i 72 och 73 § kan Finansinspektionen sätta ut en tid för korrigerande av situationen och, om kravet inte uppfylls inom den utsatta tiden, i tillämpliga delar iaktta vad som föreskrivs i 24 och 25 §.

76 §

Tillhandahållande av tjänster till utlandet

Ett värdepappersföretag som utan att etablera en filial har för avsikt att börja tillhandahålla investeringstjänster som avses i 15 § eller sidotjänster inom en annan stats territorium, skall i god tid på förhand anmäla till Finansinspektionen vilka tjänster värdepappersföretaget avser att tillhandahålla samt var och hur detta skall ske. Värdepappersföretaget skall också underrätta Finansinspektionen om förändringar i dessa uppgifter.

Om avsikten är att tillhandahålla investeringstjänster och sidotjänster som avses i 15 § 1 mom. 1 – 7 punkten i en annan stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, skall Finansinspektionen inom en månad efter att ha mottagit anmälan vidarebeford-

ra uppgifterna till den tillsynsmyndighet som motsvarar Finansinspektionen i det till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet hörande värdlandet samt bifoga sitt eget besked om huruvida värdepappersföretaget enligt sin auktorisation har rätt att tillhandahålla dessa tjänster i Finland.

77 §

Flyttning av hemorten till någon annan stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet

Om ett värdepappersföretag har för avsikt att flytta sin hemort till någon annan stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet i enlighet med artikel 8 i europabolagsförordningen skall värdepappersföretaget utan dröjsmål efter att ha anmält förslaget för registrering tillsända Finansinspektionen en kopia av det förslag om flyttning och den redogörelse som avses i artikel 8.2 och 8.3 i europabolagsförordningen.

Om värdepappersföretaget har för avsikt att efter flyttningen av hemorten fortsätta att tillhandahålla investeringstjänster i Finland, tillämpas på företaget vad som föreskrivs om utländska värdepappersföretags rätt att utöva sådan verksamhet i Finland.

Registermyndigheten får inte ge ett sådant intyg som avses i 9 § 5 mom. i lagen om europabolag, om Finansinspektionen innan ett sådant tillstånd som avses i 2 mom. i samma paragraf beviljats har meddelat registermyndigheten att värdepappersföretaget inte har iakttagit bestämmelserna om flyttning av hemort eller bestämmelserna om fortsättande av verksamheten i Finland eller avslutande av verksamheten. Tillstånd får beviljas innan en månad har förflutit från den dag som avses i 16 kap. 6 § 2 mom. i aktiebolagslagen endast om Finansinspektionen har meddelat att den inte motsätter sig en flyttning av hemorten.

78 §

Deltagande i bildandet av ett utländskt europabolag genom fusion

Om ett värdepappersföretag deltar i en fusion som avses i artikel 2.1 i europabolagsförordningen, får registermyndigheten inte för fusionen ge ett intyg som avses i 4 § 3 mom. i lagen om europabolag, om Finansinspektionen innan ett sådant tillstånd som avses i 4 § 2 mom. i nämnda lag beviljats har meddelat registermyndigheten att värdepappersföretaget inte har iakttagit bestämmelserna om fusion eller om fortsättande av verksamheten i Finland eller avslutande av verksamheten. Tillstånd får beviljas innan en månad har förflutit från den dag som avses i 16 kap. 6 § 2 mom. i aktiebolagslagen endast om Finansinspektionen har meddelat att den inte motsätter sig en flyttning av hemorten.

Om det övertagande bolaget som registreras i någon annan stat än Finland har för avsikt att efter fusionen fortsätta att tillhandahålla investeringstjänster i Finland, tillämpas på bolaget vad som föreskrivs om utländska värdepappersföretags rätt att tillhandahålla investeringstjänster i Finland.

79 §

Ersättningsfondutredning

Om ett värdepappersföretags hemort flyttas till någon annan stat eller det övertagande bolaget vid en fusion registreras i någon annan stat, skall värdepappersföretaget sammanställa en utredning över ersättningssystemet för investerare (*ersättningsfondutredning*), med en redogörelse för arrangemangen i anslutning till ersättningssystemet före respektive efter åtgärden samt för eventuella skillnader i fråga om vad skyddet täcker. Värdepappersföretaget skall be Finansinspektionen ge ett yttrande om ersättningsfondutredningen. Till begäran skall fogas de tilläggsutredningar som Finansinspektionen bestämmer.

Om fordringar som omfattas av det investerarskydd som avses i 48 § efter åtgärden helt eller delvis faller utanför det skydd som ersättningssystemet ger, skall värdepappersföretaget informera investerarna om åtgärden senast tre månader före den dag som registermyndigheten har satt ut för borgenärerna med stöd av 16 kap. 6 § i aktiebolagslagen. Till meddelandet skall fogas ersättningsfondutredningen samt en kopia av Finansinspektionens yttrande. I meddelandet skall nämnas att investeraren har uppsägningsrätt enligt vad som föreskrivs i 3 mom. i denna paragraf.

Investerare som avses i 2 mom. har rätt att inom tre månader efter mottagandet av meddelandet utan hinder av de ursprungliga avtalsvillkoren säga upp avtal som de ingått med värdepappersföretaget om tjänster som avses i 48 § 1 mom.

I fråga om värdepappersföretagets informationsskyldighet i samband med en åtgärd som avses i 1 mom. gäller i övrigt vad som föreskrivs i 55 och 62 §.

10 kap.

Skadestånds- och straffbestämmelser

80 §

Skadeståndsskyldighet

Den orsakar skada genom att bryta mot denna lag eller mot bestämmelser som har utfärdats med stöd av den eller mot ersättningsfondens stadgar är skyldig att betala ersättning till den skadelidande.

Jämkning av skadestånd samt fördelning av skadeståndsansvaret mellan två eller flera skadeståndsskyldiga skall göras enligt 2 och 6 kap. i skadeståndslagen

81 §

Värdepappersbrott

Den som uppsåtligen eller av grov vårdslöshet tillhandahåller investeringstjänster i strid med 5, 13, 14, 23 eller 24 § eller som i strid med 16 § i sin firma eller annars för att ange arten av sin verksamhet använder ordet bankir eller bankirfirma, skall för *värdepappersbrott* dömas till böter eller fängelse i högst ett år, om gärningen inte är ringa eller om strängare straff för den inte föreskrivs någon annanstans i lag.

82 §

Värdepappersförseelse

Den som på något annat sätt än vad som anges i 81 § bryter mot 13, 14, 23 eller 24 § skall för *värdepappersförseelse* dömas till böter, om gärningen inte är ringa eller om strängare straff för den inte föreskrivs någon annanstans i lag

83 §

Brott mot tystnadsplikt

Till straff för brott mot tystnadsplikt som nämns i 67 § döms enligt 38 kap. 1 eller 2 § i strafflagen, om strängare straff för gärningen inte föreskrivs någon annanstans i lag.

84 §

Brott mot bestämmelserna om finansiering av förvärv av värdepappersföretags egna aktier

Den som uppsåtligen bryter mot vad som i 26 § föreskrivs om lån och säkerheter eller om emottagande av moderföretagets aktier, andelar, kapitallån, debenturer eller därmed jämförbara finansiella instrument som pant skall, om gärningen inte är ringa eller om strängare straff för den inte föreskrivs någon annanstans i lag, för *brott mot bestämmelserna om finansiering av förvärv av värdepappersföretags egna aktier*, dömas till böter eller fängelse i högst ett år.

85 §

Brott mot bestämmelserna om förvärv av värdepappersföretags aktier eller andelar

Den som uppsåtligen i strid med förbudet i 41 § 1 mom. eller utan Finansinspektionens samtycke enligt 39 § förvärvar aktier eller andelar skall, om gärningen inte är ringa eller om strängare straff för den inte föreskrivs någon annanstans i lag, för brott mot bestämmelserna om förvärv av värdepappersföretags aktier eller andelar dömas till böter.

86 §

Värdepappersföretags bokföringsförseelse

Den som uppsåtligen eller av grov vårdslöshet upprättar bokslut eller koncernbokslut i strid med 9 kap., i strid med beslut som finansministeriet har utfärdat med stöd därav eller i strid med Finansinspektionens föreskrifter skall, om gärningen inte är straffbar som ett bokföringsbrott eller som ett bokföringsbrott av oaktsamhet enligt 30 kap. 9 eller 10 § i strafflagen och om strängare straff för gärningen inte föreskrivs någon annanstans i lag, dömas till böter för *värdepappersföretags bokföringsförseelse*.

11 kap.

Ikraftträdande och övergångsbestämmelser

87 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den x xxx 2007 och upphäver lagen av den 26 juli 1996 om värdepappersföretag (579/1996) jämte ändringar.

På värdepappersföretag tillämpas 177 – 184 § i kreditinstitutslagen. På värdepappersföretag tillämpas inte artiklarna 45 a och 45 b i Europaparlamentets och rådets direktiv / /EG om omarbetning av Europaparlamentets och rådets direktiv 93/6/EG om kapitalkrav för värdepappersföretag och kreditinstitut.

Denna lags 46 § tillämpas inte före den 1 januari 2011 på värdepappersföretag som enligt auktorisationsvillkoren får tillhandahålla investeringstjänster endast med råvarurelaterade derivatkontrakt.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft. På behandlingen av ansökningar som inte är avgjorda när denna lag träder i kraft skall denna lag tillämpas.

88 §

Värdepappersföretags auktorisation

Ett värdepappersföretag som innan denna lag träder i kraft i enlighet med lagen om värdepappersföretag har beviljats auktorisation för att tillhandahålla investeringstjänster som avses i 5 § skall inom sex månader efter att lagen trätt i kraft hos Finansinspektionen ansöka om fastställelse av auktorisationen. I ansökan skall anges de investeringstjänster enligt 5 § och de sidotjänster enligt 15 § för vilka värdepappersföretaget ansöker om fastställelse av auktorisationen. Om fastställelse av auktorisationen har sökts inom den nämnda tiden får investeringstjänster tillhandahållas till dess att beslutet om fastställelse av auktorisationen har fattats. Om ansökan om fastställelse är bristfällig kan sökanden ges ytterligare tid att lägga fram den utredning som behövs för avgörande av ärendet. Beslutet om fastställelse av auktorisationen skall emellertid fattas inom 12 månader efter mottagandet av ansökan.

Andra än företag som avses i 1 mom. och som när denna lag träder i kraft tillhandahåller investeringstjänster enligt 5 §, skall inom tre månader efter att lagen trätt i kraft ansöka om auktorisation eller inom sex månader efter att lagen trätt i kraft avsluta verksamhet som strider mot denna lag.

Finansinspektionen kan redan innan lagen trätt i kraft ta upp en ansökan om auktorisation till behandling enligt denna lag.

89 §

Kundkonton

Ett värdepappersföretag som när lagen träder i kraft har återbetalbara kundmedel som tagits emot på konton, skall sluta ta emot medel och inom sex månader efter att lagen trätt i kraft återbetala medlen till kunderna eller placera dem så som kunden bestämmer.

90 §

Värdepappersföretags minimikapital

Ett värdepappersföretags aktiekapital skall inom sex månader efter att denna lag trätt i kraft uppfylla de krav som föreskrivs i 45 §.

91 §

Ersättningsfondens stadgar

Ersättningsfonden för investerarskydd skall ändra sina stadgar i överensstämmelse med denna lag och hos finansministeriet ansöka om fastställelse av stadgarna inom en månad efter att denna lag trätt i kraft. Stadgarna kan redan innan denna lag trätt i kraft ändras och fastställas att träda i kraft samtidigt som denna lag.

7.2. Lag om ändring av värdepappersmarknadslagen

1 kap.

Allmänna stadganden

Tillämpningsområde

1 §

Denna lag gäller sättande av värdepapper i omlopp bland allmänheten, omsättning av värdepapper som har satts i omlopp och clearingverksamhet samt organisering handel med värdepapper.

Offentlig handel

3 §

Med offentlig handel avses värdepappershandel på en reglerad marknad som upprätthålls av en fondbörs och där köp- och säljanbud eller anbudsuppmaningarna sammanförs till bindande köp enligt regler som fastställts enligt denna lag.

Multilateral handel

3 a §

Med multilateral handel avses annan värdepappershandel än enligt 3 §, på en multilateral handelsplattform där köparens och säljares köp- och säljanbud eller anbudsuppmaningar sammanförs till bindande köp enligt regler som fastställts enligt denna lag.

4 §

I denna lag avses med

- 1) *fondbörs* ett företag som ordnar offentlig handel (fondbörsverksamhet),
- 2) *investerings tjänster* tjänster som enligt 5 § i lagen om värdepappersföretag (xx/2007) tillhandahålls av värdepappersförmedlare,
- 3) *sidotjänster* tjänster som enligt 15 § i lagen om värdepappersföretag tillhandahålls av värdepappersförmedlare,
- 4) *värdepappersförmedlare* sådana värdepappersföretag som avses i 3 § i lagen om värdepappersföretag (579/1996), sådana filialer till utländska värdepappersföretag som avses i 2 § i lagen om utländska värdepappersföretags rätt att tillhandahålla investeringstjänster i Finland (580/1996), sådana kreditinstitut som avses i 8 § i kreditinstitutslagen (/) och som enligt sin bolagsordning eller sina stadgar tillhandahåller investeringstjänster, sådana filialer till kredit- och finansinstitut som avses i 2 § lagen om utländska kreditinstituts och finansiella instituts verksamhet i Finland (1608/1993) och som enligt sin koncession tillhandahåller investeringstjänster samt sådana fondbolag som avses i 2 § lagen om placeringsfonder och sådana filialer till utländska fondbolag som avses i 2 § lagen om utländska fondbolags verksamhet i Finland (225/2004) och som enligt sin koncession bedriver verksamhet enligt 5 § 2 mom. i lagen om placeringsfonder,

- 5) *börsförmedlare* en värdepappersförmedlare som har fått rätt att bedriva offentlig handel,
- 6) *mäklare* en fysisk person vars huvuduppgift som representant för en värdepappersförmedlare består i att tillhandahålla investeringstjänster, samt med
- 7) *handelslista* en särskild handelslista som den som ordnar multilateral handel upprätthåller över värdepapper som är föremål för multilateral handel.

Inga ändringar i 2 mom.

I denna lag avses med

Systematisk internhandlare en värdepappersförmedlare som i enlighet med artikel 4 i Europaparlamentets och rådets direktiv (2004/39/EG) så som närmare föreskrivs i Europeiska gemenskapernas kommissions förordning (2006/.../EG) på ett organiserat, frekvent och systematiskt sätt handlar för egen räkning genom att utföra kunduppdrag utanför offentlig eller multilateral handel eller utanför motsvarande handel i någon annan av Europeiska ekonomiska samarbetsområdets medlemsstater.

I denna lag avses med *professionell kund*

- 1) följande enheter som är underkastade auktorisation och reglering för att få arbeta på de finansiella marknaderna samt med dem jämförbara enheter som står under utländsk myndighetstillsyn:
 - a) ett värdepappersföretag som avses i 5 § 1 lagen om värdepappersföretag,
 - b) ett kreditinstitut som avses i 8 § i kreditinstitutslagen,
 - c) ett fondbolag som avses i lagen om fondbolag,
 - d) en fondbörs och ett optionsföretag som avses i lagen om handel med standardiserade optioner och terminer,
 - e) en clearingorganisation och en värdepapperscentral som avses i lagen om värdeandelssystemet,
 - f) ett försäkringsbolag som avses i lagen om försäkringsbolag (1062/1979),
 - g) ett ömsesidigt försäkringsbolag och ett försäkringsaktiebolag som avses i lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag (354/1997), en pensionsstiftelse som avses i lagen om pensionsstiftelser (1774/1995) och en pensionskassa som avses i lagen om försäkringskassor (1164/1992),
 - h) ett företag som avses i 1 § 3 mom. 6 och 7 punkten i lagen om värdepappersföretag,
 - i) ett företag som för egen räkning köper och säljer råvaror och råvaruderivat,
 - j) andra institutionella placerare,
- 2) företag som enligt bokslutet för de två senast avslutade fulla räkenskapsperioderna uppfyller två av följande tre kriterier:
 - a) balansomslutning 20 000 000 euro,
 - b) omsättning 40 000 000 euro,
 - c) tillgångar 2 000 000 euro,
- 3) finska staten, statskontoret och affärsverk som avses i lagen om statliga affärsverk (1185/2002), finländska kommuner och samkommuner samt jämförbara utländska

stater, offentliga organ för skötsel av statskulden och utländska staters regionala förvaltningsenheter,

- 4) Europeiska centralbanken, Finlands Bank och med den jämförbara utländska centralbanker, Internationella valutafonden, Världsbanken samt andra med dem jämförbara internationella institutioner och organisationer.
- 5) institutionella investerare som huvudsakligen investerar i finansiella instrument,
- 6) andra kunder som en värdepappersförmedlare på kundernas egen begäran kan behandla som professionella, förutsatt att det förfarande som föreskrivs i detta kapitel 4 a § följs och värdepappersförmedlaren har gjort bedömningen att dessa kunder har beredskap att fatta självständiga investeringsbeslut och förstå vilka risker dessa innebär, samt att de uppfyller minst två av följande kriterier:
 - a) kunden har på marknaden i fråga utfört i genomsnitt minst tio transaktioner av betydande storlek per kvartal under de föregående fyra kvartalen,
 - b) värdet av kundens portfölj överstiger 500 000 euro,
 - c) kunden arbetar, eller har arbetat, minst ett år inom finanssektorn i en befattning som kräver kunskap om transaktionerna eller tjänsterna i fråga.

I denna lag avses med *godtagbar motpart*

- 1) en professionell kund som avses i 4 mom. 1, 3 och 4 punkten,
- 2) ett företag som avses i 1 § 3 mom. 5-7 punkten i lagen om värdepappersföretag,
- 3) ett företag som avses i 4 mom. 2 punkten och som uttryckligen har samtyckt till att bli behandlat som godtagbar motpart,
- 4) ett företag som enligt 4 mom. 6 punkten betraktas som professionell kund och har bett om att bli behandlat som godtagbar motpart.

I denna lag avses med *kvalificerad investerare*

- 1) en professionell kund som avses i 4 mom. 1 punkten underpunkterna a – g,
- 2) finska staten, finländska kommuner och samkommuner samt jämförbara utländska stater och deras regionala förvaltningsenheter,
- 3) Europeiska centralbanken, Finlands Bank, Internationella valutafonden, Europeiska investeringsbanken och andra motsvarande internationella juridiska personer,
- 4) juridiska personer som enligt bokslutet eller koncernbokslutet för den senast avslutande fulla räkenskapsperioden uppfyller högst ett av följande kriterier:
 - a) i medeltal färre än 250 anställda,
 - b) balansomslutning högst 43 000 000 euro,
 - c) omsättning högst 50 000 000 euro,
- 5) en juridisk person som har sin bolagsrättsliga hemort i Finland och som enligt bokslutet eller koncernbokslutet för den senast avslutade fulla räkenskapsperioden uppfyller minst två av kriterierna i 4 punkten och som på egen begäran har antecknats i det register som avses i 4 a §.
- 6) en fysisk person som har hemort i Finland och på egen begäran har antecknats i det register som avses i 4 a § samt uppfyller minst två av följande kriterier:

- a) personen har under de senaste fyra kvartalen före ansökan utfört i medeltal minst tio värdepapperstransaktioner per kvartal,
 - b) värdet av personens värdepappersinnehav som hör till lagens tillämpningsområde överstiger 500 000 euro,
 - c) personen arbetar eller har arbetat minst ett år inom finanssektorn i uppgifter som kräver kunskap om värdepappersinvesteringar,
- 7) andra än sådana inhemska eller utländska juridiska personer som bedriver verksamhet av motsvarande slag som de investerare som nämns i 1 – 3 punkten eller som är sådana kvalificerade investerare som definieras i artikel 2.1 e i Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/71/EG om de prospekt som skall offentliggöras när värdepapper erbjuds till allmänheten eller tas upp till handel och om ändring av direktiv 2001/34/EG (nedan prospektdirektivet).
- Inga ändringar i 6 – 9 mom., som blir 7 – 10 mom.

Avtal om kunders ställning samt avtalsförandet

4 a §

En värdepappersförmedlare kan på begäran av en professionell kund som avses i 1 kap. 4 § 4 mom. 1-5 punkten behandla denne som en icke-professionell kund. Ett skriftligt avtal skall ingås om behandling av en kund som en icke-professionell kund och av avtalet skall framgå om det skall tillämpas på en eller flera tjänster eller transaktioner eller på värdepapper eller transaktioner av ett eller flera slag.

Värdepappersförmedlaren skall innan en investeringstjänst tillhandahålls meddela en kund som avses i 1 kap. 4 § 4 mom. 6 punkten att denne på basis av tillgängliga uppgifter behandlas som en professionell kund, om inte något annat avtalas med kunden.

En kund som över huvud taget eller i samband med en viss investeringstjänst eller transaktion eller en viss typ av transaktioner eller värdepapper vill bli behandlad som en professionell kund enligt 1 kap. 4 § 4 mom. 6 punkten skall skriftligen be värdepappersförmedlaren att bli behandlad som en professionell kund. Värdepappersförmedlaren skall skriftligen meddela kunden att denne som professionell kund inte omfattas av det skydd som avses i procedurbestämmelserna i 4 kap. och inte heller av det investerarskydd som avses i lagen om värdepappersföretag. Kunden skall skriftligen meddela värdepappersförmedlaren att den är medveten om att det skydd som procedurbestämmelserna och ersättningsfonden ger har upphört att gälla.

Gällande 4 a § blir 4 b §.

2 kap.

Marknadsföring av värdepapper, emission och informationsskyldighet*Informationsskyldighet vid erbjudande av värdepapper och vid ansökan om upptagande av värdepapper till offentlig handel*

2 §

Den som erbjuder värdepapper, ansöker om att värdepapper skall tas upp till offentlig handel eller på en handelslista för multilateral handel eller som på uppdrag sköter erbjudandet eller ansökandet är skyldig att opartiskt tillhandahålla investerarna tillräcklig information om omständigheter som väsentligt påverkar värdepapperens värde.

7 §

Emittenter av värdepapper som är föremål för offentlig handel eller har tagits upp på en handelslista för multilateral handel skall utan obefogat dröjsmål offentliggöra och underrätta den som ordnar offentlig handel eller multilateral handel om alla sådana beslut samt omständigheter rörande emittenten och dess verksamhet, som är ägnade att väsentligt påverka värdepapperens värde. Emittenterna skall hålla den information de offentliggjort tillgänglig för allmänheten.

En emittent kan av godtagbara orsaker skjuta upp offentliggörandet av information och överlämnandet av informationen till den som ordnar offentlig eller multilateral handel, om den uteblivna informationen inte äventyrar investerarnas ställning och emittenten kan säkerställa att informationen förblir konfidentiell. Emittenten skall utan dröjsmål underrätta Finansinspektionen och den som ordnar offentlig eller multilateral handel om beslutet att uppskjuta offentliggörandet av informationen och orsakerna till detta.

Om en emittent eller någon som handlar för emittentens räkning eller på emittentens vägnar för någon annan röjer icke-offentliggjord information som är ägnad att väsentligt påverka värdepapperens värde, skall informationen omedelbart offentliggöras och överlämnas till den som ordnar offentlig eller multilateral handel. Om informationen röjs oavsiktligt, skall informationen utan obefogat dröjsmål offentliggöras och delges den som ordnar offentlig eller multilateral handel. Vad som föreskrivs i detta moment tillämpas inte om den som mottagit informationen är skyldig att hemlighålla den.

Vad som föreskrivs i 1 mom. tillämpas inte om emittenten är en stat, dess centralbank, en kommun, en samkommun eller Europeiska centralbanken eller ett internationellt offentligt organ vilket såsom medlemmar har minst två stater inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, utom i det fall dessa annorstädes inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet offentliggör information som avses i 1 mom.

Den som ordnar offentlig eller multilateral handel skall utan obefogat dröjsmål offentliggöra sådana i 1 och 3 mom. nämnda beslut och omständigheter som har kommit till dennes kännedom och som emittenten inte har offentliggjort.

Finansinspektionen kan utfärda närmare föreskrifter som behövs för att genomföra de rättsakter som Europeiska gemenskapernas kommission har utfärdat med stöd av Europa-

parlamentets och rådets direktiv 2003/6/EG om insiderhandel och otillbörlig marknads-
påverkan (marknadsmissbruk) (*direktivet om marknadsmissbruk*).

Flaggningskyldighet

9 §

En aktieägare skall underrätta bolaget och Finansinspektionen om storleken av sin andel (flaggningsanmälan om ägarandel) när denna uppnår, överskrider eller underskrider en tjugondel, en tiondedel, tre tjugondelar, en femtedel, en fjärdedel, tre tiondedelar, hälften eller två tredjedelar (gräns) av röstetalet eller aktiekapitalet i ett finländskt bolag vars aktier har upptagits till offentlig handel eller motsvarande handel i en stat som hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

Om bolagets aktier har tagits upp på en handelslista för multilateral handel och inte är föremål för offentlig handel eller motsvarande handel i en stat som hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, har bolagets aktieägare flaggningskyldighet då ägarandelen uppnår, överskrider eller underskrider en tiondedel, tre tjugondelar, hälften eller två tredjedelar av bolagets röstetal eller aktiekapital.

Med aktieägare som avses i denna paragraf jämställs också andra vars ägarandel beräknad på det sätt som nämns ovan och avses i 4 mom. uppnår, överskrider eller underskrider de angivna gränserna. Flaggningsanmälan skall göras också då en aktieägare eller en jämförbar person är part i ett avtal eller något annat arrangemang som när det förverkligas leder till att de angivna gränserna uppnås, överskrids eller underskrids. En aktieägare behöver inte göra någon flaggningsanmälan om en sådan görs av ett företag eller en stiftelse under vars bestämmande inflytande aktieägaren står.

Vid beräkningen av ägarandelen skall till aktieägarens ägarandel hänföras ägarandelen för företag och stiftelser i vilka aktieägaren har bestämmande inflytande, ägarandelen för pensionsstiftelser och pensionskassor som tillhör aktieägaren och företag i vilka denne har bestämmande inflytande samt andra ägarandelar som aktieägaren enligt avtal eller annars förfogar över ensam eller tillsammans med en tredje part.

Flaggningsanmälan skall göras utan obefogat dröjsmål efter att aktieägaren har fått eller borde ha fått kännedom om en rättshandling på grund av vilken ägarandelen uppnår, överskrider eller underskrider de angivna gränserna. Om anmälningsskyldighet uppkommer med anledning av att aktieägaren är part i ett avtal vars förverkligande leder till att de angivna gränserna uppnås, överskrids eller underskrids, skall anmälan dock göras senast samma dag som avtalet ingås.

Genom förordning av finansministeriet föreskrivs närmare om de uppgifter som skall lämnas i flaggningsanmälan samt om anmälningsförfarandet. Genom förordning kan dessutom föreskrivas om undantag i fråga om anmälan innehåll samt utfärdas närmare bestämmelser om anmälningsskyldighetens uppkomst och om hur ägarandelen skall beräknas.

3 kap.

Offentlig handel*Koncession för fondbörsverksamhet*

1 §

Fondbörsverksamhet får inte bedrivas utan koncession.

Firma

2 §

Andra företag än sådana som har fått tillstånd att bedriva fondbörsverksamhet får inte i sin firma eller annars för att beskriva sin verksamhet använda ordet eller sammansättningsleden fondbörs.

Beviljande av koncession

3 §

Finansministeriet kan på ansökan bevilja ett finländskt aktiebolag med huvudkontor i Finland koncession för fondbörsverksamhet. Koncession kan sökas också för ett nybildat bolags räkning. Genom förordning av finansministeriet föreskrivs om de utredningar som skall fogas till koncessionsansökan.

Koncession skall beviljas om det enligt vad som utretts är sannolikt att sökanden uppfyller de krav för bedrivande av fondbörsverksamhet som anges i denna lag samt i bestämmelser och föreskrifter som har utfärdats med stöd av den.

En koncessionsansökan skall avgöras inom sex månader efter att den tagits emot eller, om ansökan är bristfällig, efter att sökanden har lämnat in de handlingar och utredningar som behövs för avgörandet. Beslut om koncessionen skall dock alltid fattas inom 12 månader efter att ansökan mottagits. Om beslut inte har meddelats inom den angivna tiden kan sökanden anföra besvär. Besvären anses i så fall avse ett negativt beslut. Sådana besvär kan anföras till dess att beslut har meddelats. Finansministeriet skall underrätta besvärmyndigheten om att beslut meddelats, om detta har skett efter att besvär anförts. I fråga om anförande och behandling av besvär som avses i detta moment gäller i övrigt i tillämpliga delar vad som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen (586/1996).

Finansministeriet skall innan ärendet avgörs begära Finansinspektionens yttrande om ansökan.

Finansministeriet har efter att ha hört sökanden rätt att förena koncessionen med sådana begränsningar och villkor rörande fondbörsverksamheten som är nödvändiga för tillsynen.

Fondbörsen kan, om inte annat följer av koncessionsvillkoren, inleda sin verksamhet omedelbart efter att koncession har beviljats och, om koncession har beviljats för ett nybildat företag, efter att fondbörsen har registrerats.

Koncession för europabolag

4 §

Koncession beviljas även ett europabolag som avses i rådets förordning (EG) nr 2157/2001 om stadga för europabolag, nedan europabolagsförordningen, om bolaget har beviljats motsvarande koncession i någon annan stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet och har för avsikt att flytta sin hemort till Finland så som föreskrivs i artikel 8 i förordningen. Finansministeriet skall dessutom begära ett yttrande om koncessionsansökan av den tillsynsmyndighet som övervakar värdepappersmarknaden i denna stat. Flyttningen av hemorten får inte registreras förrän koncession har beviljats. Detsamma gäller när ett europabolag grundas genom fusion så att det övertagande bolaget som har sin hemort i någon annan stat än Finland registreras som europabolag i Finland.

Registeranmälan om koncessioner

5 §

Finansministeriet skall göra registeranmälan om en koncession. En koncession som har beviljats för en nybildad fondbörs och för ett europabolag som flyttar sin hemort till Finland skall registreras samtidigt som företaget registreras.

Meddelande om aktieförvärv

6 §

Om någon har för avsikt att ensam eller tillsammans med en aktieägare som avses i 2 kap. 9 § eller med en person som kan jämföras med en aktieägare, i en fondbörs förvärva en andel som utgör minst en tiondel av fondbörsens aktiekapital eller röstetal, skall Finansinspektionen i god tid på förhand underrättas om förvärvet.

Om avsikten är att utöka den andel som avses i 1 mom. så att den uppnår eller överskrider en femtedel, en tredjedel eller hälften av fondbörsens aktiekapital eller röstetal, skall Finansinspektionen på förhand underrättas också om detta förvärv. Motsvarande anmälningsskyldighet gäller när den andel som avses i 1 mom. underskrider de gränser som föreskrivs här och i 1 mom.

Vid beräkning av det innehav och röstetal som avses i 1 och 2 mom. tillämpas 1 kap. 5 § och 2 kap. 9 § 1 och 4 mom.

Fondbörsen skall minst en gång om året underrätta Finansinspektionen om de i 1 och 2 mom. angivna andelarnas ägare, om personer som enligt 1 mom. kan jämföras med andelsägare samt om dessas andel av fondbörsens aktiekapital och röstetal, ifall fondbörsen känner till vilka de är. Fondbörsen skall omedelbart underrätta Finansinspektionen om sådana förändringar i innehavet av andelar som har kommit till dess kännedom. I anmälningarna skall lämnas tillräckliga uppgifter om storleken av innehaven och om ägarerna samt övriga av Finansinspektionen föreskrivna uppgifter.

Det som i denna paragraf föreskrivs om fondbörs och om anmälningar om förvärv av andelar gäller också företag som har sådant bestämmande inflytande i fondbörsen som avses i 1 kap. 5 §.

Finansinspektionens rätt att motsätta sig förvärv

7 §

Finansinspektionen har inom tre månader efter att ha mottagit en anmälan enligt 6 § rätt att motsätta sig förvärvet av en andel, om det med hänsyn till erhållen utredning om ägarnas tillförlitlighet, vandel, erfarenhet och övriga lämplighet eller annars är sannolikt att innehavet av andelen skulle äventyra fondbörsens möjligheter att verka enligt förnuftiga och trygga affärsprinciper.

Om förvärv av en andel inte anmäls eller om en andel har förvärvats trots att Finansinspektionen har motsatt sig förvärvet, kan Finansinspektionen förbjuda andelsägaren att utöva sin rösträtt i fondbörsen eller i ett företag som har ett sådant bestämmande inflytande i fondbörsen som avses i 1 kap. 5 §.

Fondbörsens bindningar

8 §

En fondbörs får inte ha betydande bindningar till fysiska eller juridiska personer på vilka tillämpas sådana i en stat utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet gällande lagar, förordningar eller administrativa bestämmelser som hindrar tillsyn över fondbörsen, och inte heller till andra operatörer, om de betydande bindningarna annars är ägnade att hindra en effektiv tillsyn över fondbörsen.

Fondbörsen skall omedelbart underrätta Finansinspektionen om det skett förändringar i dess betydande bindningar.

Med betydande bindningar avses i denna paragraf detsamma som i 37 § 2 – 4 mom. i kreditinstitutslagen.

Flyttning av hemort samt fusion inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet

9 §

Om en fondbörs har för avsikt att flytta sin hemort till någon annan stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet i enlighet med artikel 8 i europabolagsförordningen, skall den till Finansinspektionen sända en kopia av det förslag om flyttning och den redogörelse som avses i artikel 8.2 och 8.3 i nämnda förordning utan dröjsmål efter att fondbörsen har anmält förslaget för registrering.

Registermyndigheten får inte ge ett intyg som avses i 9 § 5 mom. i lagen om europabolag, om Finansinspektionen innan ett tillstånd som avses i 2 mom. i samma paragraf beviljats har meddelat registermyndigheten att fondbörsen inte har iakttagit bestämmelserna om flyttning av hemort eller bestämmelserna om avslutande av verksamheten i Finland. Tillstånd får beviljas innan en månad har förflutit från den dag som avses i 16 kap. 6 § 2 mom. i aktiebolagslagen endast om Finansinspektionen har meddelat att den inte motsätter sig en flyttning av hemorten.

10 §

Om en fondbörs deltar i en fusion som avses i artikel 2.1 i europabolagsförordningen, får registermyndigheten inte för denna fusion ge ett intyg som avses i 4 § 3 mom. i lagen om europabolag, om Finansinspektionen innan ett tillstånd som avses i 4 § 2 mom. i nämnda lag beviljats har meddelat registermyndigheten att fondbörsen inte har iakttagit bestämmelserna om fusion eller om avslutande av verksamheten i Finland. Tillstånd får beviljas innan en månad har förflutit från den dag som avses i 16 kap. 6 § 2 mom. i aktiebolagslagen endast om Finansinspektionen har meddelat att den inte motsätter sig en flyttning av hemorten.

Återkallande av koncession

11 §

Finansministeriet kan helt eller delvis återkalla en fondbörs koncession, om

- 1) fondbörsen i sin verksamhet väsentligt har brutit mot lagar eller förordningar eller föreskrifter som myndigheterna har meddelat med stöd av dessa eller mot koncessionsvillkoren eller fondbörsens regler,
- 2) fondbörsen inte har haft verksamhet på sex månader,
- 3) de villkor som ställts för koncessionen inte längre föreligger,
- 4) verksamheten eller en del av den inte har inletts inom 12 månader efter att koncessionen beviljades, eller om
- 5) i koncessionsansökan har lämnats väsentligen vilseledande uppgifter om omständigheter som är relevanta för regleringen eller tillsynen.

Finansministeriet skall innan det fattar ett beslut som avses i 1 mom. höra fondbörsen och begära Finansinspektionens yttrande, om inte något annat följer av ärendets brådskande natur.

Finansministeriet kan också på ansökan av fondbörsen återkalla koncessionen om fondbörsen har beslutat upphöra med den koncessionspliktiga verksamheten. Finansministeriet skall innan det fattar beslut om saken be Finansinspektionen om ett yttrande.

Om finansministeriet med stöd av 1 – 2 mom. återkallar en fondbörs koncession, kan det samtidigt meddela föreskrifter om hur verksamheten skall avslutas.

Finansministeriet skall underrätta registermyndigheten om återkallandet av koncessionen.

Avbrytande av fondbörsens verksamhet

12 §

Finansministeriet kan förordna att verksamheten vid en fondbörs skall avbrytas för viss tid eller tills vidare, om fondbörsen har handlat i strid med lagar, förordningar, myndigheternas med stöd av dem meddelade föreskrifter eller fondbörsens regler, eller om en sådan störning har inträffat i omsättningen av de värdepapper som är föremål för handel på fondbörsen att en fortsatt verksamhet på börsen utgör ett allvarligt hot för investerarna

eller för verksamheten på värdepappersmarknaden.

Fondbörsen kan av särskilda skäl avbryta verksamheten på börsen för högst en vecka, om det vore oförenligt med investerarnas fördel att verksamheten fortsätts. Finansinspektionen skall utan dröjsmål underrättas om att verksamheten har avbrutits och om att den återupptas.

Fondbörsens verksamhet

13 §

En fondbörs får utöver offentlig handel ordna multilateral handel och tillhandahålla databehandlingstjänster i anslutning till omsättningen och förvaringen av värdepapper samt utbildnings- och informationstjänster för utveckling av värdepappers- och finansmarknaden och bedriva annan verksamhet som har nära samband med dessa.

Fondbörsen får verka som clearingmedlem och bedriva clearingorganisationsverksamhet i enlighet med 4 a kap. samt verka som kontoförande institut eller som ett kontoförande instituts underinstitut i enlighet med lagen om värdeandelssystemet.

Fondbörsen får dessutom i enlighet med lagen om handel med standardiserade optioner och terminer bedriva optionsföretagsverksamhet

Fondbörsen får inte bedriva annan än i 1 – 3 mom. nämnd verksamhet.

Fondbörsens regler

14 §

En fondbörs skall upprätta och för den offentliga handeln ge allmänheten tillgång till regler med närmare föreskrifter åtminstone om

- 1) hur den offentliga handeln på fondbörsen sker,
- 2) hur och på vilka grunder värdepapper tas upp till offentlig handel samt hur och på vilka grunder handeln med värdepapper kan avbrytas eller avslutas,
- 3) vilka krav, rättigheter och skyldigheter som enligt denna lag och med stöd av den utfärdade föreskrifter och bestämmelser samt enligt fondbörsens regler eller annars gäller värdepappersemitter och deras förvaltning,
- 4) hur och på vilka grunder rättigheter att verka som börsförmedlare eller i någon annan egenskap på fondbörsen beviljas och återkallas,
- 5) vilka krav, rättigheter och skyldigheter som enligt denna lag och med stöd av den utfärdade föreskrifter och bestämmelser samt på fondbörsens regler eller annars gäller börsförmedlare och andra börsaktörer,
- 6) hur likställdheten mellan aktieägarna tryggas, om aktiebolaget enligt börsreglerna får bedriva handel med sina egna aktier på fondbörsen,
- 7) hur och vilka påföljder för överträdelse av börsreglerna kan påföras värdepappersemitter, börsförmedlare och andra börsaktörer

Finansministeriet fastställer på ansökan fondbörsens regler och ändringar i dem. Reglerna skall fastställas om de stämmer överens med denna lag och med bestämmelser som

har utfärdats med stöd av den och om det enligt vad som utretts kan anses sannolikt att de tryggar en tillförlitlig och opartisk offentlig handel.

Ansökan skall avgöras inom tre månader efter att den mottagits eller, om den är bristfällig, efter att sökanden har lämnat in de handlingar och utredningar som behövs för avgörandet. Beslut skall emellertid alltid fattas inom sex månader från mottagandet av ansökan. Finansministeriet skall be Finansinspektionen om ett yttrande innan det fastställer reglerna.

Finansministeriet kan för att trygga den offentliga handelns tillförlitlighet och opartiskhet förordna om ändringar eller kompletteringar av de fastställda reglerna. Innan finansministeriet ger ett sådant förordnande skall det be Finansinspektionen om ett yttrande.

Finansiella verksamhetsförutsättningar

15 §

En fondbörs skall ha i förhållande till fondbörsverksamhetens omfattning och art tillräckliga finansiella verksamhetsförutsättningar.

Fondbörsen skall ha ett aktiekapital på minst 730 000 euro. När koncessionen beviljas skall hela aktiekapitalet vara tecknat.

Fondbörsens ledning

16 §

En fondbörs styrelse, verkställande direktör och övriga högsta ledning skall leda fondbörsen med yrkesskicklighet samt enligt sunda och försiktiga affärsprinciper. Styrelsemedlemmarna och suppleanterna, verkställande direktören och verkställande direktörens ställföreträdare samt de som hör till den övriga högsta ledningen skall vara tillförlitliga personer som inte är försatta i konkurs och vars handlingsbehörighet inte har begränsats. De skall dessutom ha sådan allmän kännedom om fondbörsverksamhet som är nödvändig med beaktande av arten och omfattningen av fondbörsens verksamhet.

En person som avses i 1 mom. anses inte vara tillförlitlig om han eller hon under de fem senaste åren genom en dom som vunnit laga kraft har dömts till fängelsestraff eller under de tre senaste åren till bötesstraff för ett brott som kan anses visa att han eller hon är uppenbart olämplig som fondbörsens styrelsemedlem eller suppleant, verkställande direktör, ställföreträdare för verkställande direktören eller som medlem av den övriga högsta ledningen.

Finansinspektionen kan för viss tid, högst fem år, förbjuda en person att vara en fondbörs styrelsemedlem eller suppleant, verkställande direktör, ställföreträdare för verkställande direktören eller medlem av den övriga högsta ledningen, om

- 1) personen vid skötseln av sina uppgifter har ådagalagt uppenbar oskicklighet eller oförsiktighet och om det är uppenbart att detta allvarligt kan skada stabiliteten i fondbörsens verksamhet, investerarnas ställning eller borgenärernas fördel, eller om
- 2) personen inte uppfyller de krav som föreskrivs i 1 mom.

Fondbörsen skall omedelbart underrätta Finansinspektionen om utbyte av de personer som avses i 1 mom.

Vad som föreskrivs i 1–4 mom. skall på motsvarande sätt tillämpas på företag som har ett sådant bestämmande inflytande i fondbörsen som avses i 1 kap. 5 §.

Organisering av fondbörsens verksamhet

17 §

En fondbörs verksamhet skall organiseras på ett tillförlitligt sätt med beaktande av arten och omfattningen av dess verksamhet. Fondbörsen skall framförallt säkerställa den verksamhetsrelaterade riskhanteringen och interna kontrollen, hanteringen av eventuella intressekonflikter samt verksamhetens kontinuitet i alla situationer.

Vad som föreskrivs i 1 mom. skall på motsvarande sätt tillämpas på företag som har ett sådant bestämmande inflytande i fondbörsen som avses i 1 kap. 5 §.

Finansinspektionen kan meddela närmare föreskrifter om organisering av verksamheten på ett tillförlitligt sätt.

Privata transaktioner

18 §

En fondbörs skall ha interna instruktioner om relevanta personers privata transaktioner och övervaka att instruktionerna följs.

Med relevanta personers privata transaktioner avses i denna paragraf detsamma som i 34 § 2 och 3 mom. i lagen om värdepappersföretag.

Skyldighet att sända in kopior av vissa handlingar

19 §

En fondbörs skall utan obefogat dröjsmål till Finansinspektionen sända in kopior av

- 1) sina bokslutshandlingar,
- 2) sina revisionsberättelser,
- 3) protokollen från sina bolagsstämmor.

Vad som föreskrivs i 1 mom. skall på motsvarande sätt tillämpas på företag som har ett sådant bestämmande inflytande i fondbörsen som avses i 1 kap. 5 §.

Handelns offentlighet

20 §

En fondbörs är skyldig att offentliggöra uppgifter om köp- och säljanbud eller anbuds-uppmaningar och avslut med värdepapper som är föremål för den offentliga handel som fondbörsen upprätthåller, i den omfattning som med beaktande av handelns art och volym är nödvändig för att trygga en tillförlitlig och opartisk offentlig handel.

I fråga om fondbörsens skyldighet att offentliggöra uppgifter om köp- och säljanbud eller anbudsuppmaningar och avslut gällande i 1 kap. 2 § 1 mom. 1 punkten avsedda aktier eller depåbevis som hänför sig till dem, gäller kommissionens förordning om genomförande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/39/EG om marknader för finansiella instrument (EG) nr xxx/2006.

Clearing av handeln

21 §

En fondbörs skall ha ändamålsenliga arrangemang för clearing av transaktioner som gjorts inom den offentliga handeln.

Om fondbörsen för clearingen av handeln anlitar ett annat clearing- och depositionsinstitut än en sådan clearingorganisation som avses i denna lag eller en värdepapperscentral som avses i lagen om värdeandelssystemet, skall clearingorganisationen, värdepapperscentralen samt clearing- och depositionsinstitutet ha samarbetsarrangemang som inte äventyrar den offentliga handelns tillförlitlighet.

Fondbörsen skall på förhand underrätta Finansinspektionen och Finlands Bank om förändringar i arrangemang som avses i 2 mom. Till anmälan skall fogas tillräckliga uppgifter om förändringarna för en bedömning av om de utgör en fara för den offentliga handelns tillförlitlighet.

Finansinspektionen kan förbjuda fondbörsen att anlita andra clearingorganisationer än sådana som avses i denna lag eller värdepapperscentraler som avses i lagen om värdeandelssystemet, om den offentliga handelns tillförlitlighet sannolikt skulle äventyras.

Fondbörsens tillsynsuppgifter

22 §

En fondbörs skall se till att tillräcklig och tillförlitlig tillsyn ordnas i enlighet med denna lag samt föreskrifter och bestämmelser som har utfärdats med stöd av lagen samt för att säkerställa att fondbörsens regler iakttas.

Fondbörsen skall underrätta Finansinspektionen om förfaranden som uppenbart strider mot denna lag samt mot de bestämmelser och föreskrifter som har utfärdats med stöd av lagen eller mot fondbörsens regler, om inte förfarandet omedelbart rättas till eller situationen reder upp sig på något annat sätt. Finansinspektionen skall dock alltid underrättas om förfaranden som inneburit väsentlig eller upprepade överträdelser av bestämmelserna, reglerna eller föreskrifterna.

Avbrytande av handeln

23 §

En fondbörs skall avbryta den offentliga handeln med värdepapper, om det är nödvändigt på grund av ett förfarande som strider mot bestämmelserna eller föreskrifterna om offentlig handel, mot fondbörsens regler eller mot god sed.

Fondbörsen skall omedelbart offentliggöra beslut om avbrytande av handeln med värdepapper. Dessutom skall fondbörsen underrätta Finansinspektionen om avbrytandet och denna är skyldig att underrätta de behöriga myndigheter som motsvarar Finansinspektionen i Europeiska ekonomiska samarbetsområdets medlemsstater.

I 7 kap. 1 a § 2 mom. föreskrivs om Finansinspektionens rätt att förordna att en fondbörs skall avbryta handeln.

Utläggande av fondbörsens verksamhet

24 §

En fondbörs kan lägga ut en del av sin affärsverksamhet eller någon annan för dess verksamhet betydande funktion på entreprenad, om detta inte medför olägenhet för fondbörsens riskhantering eller interna kontroll eller för skötseln av någon verksamhet som är viktig för fondbörsens affärsverksamhet eller övriga verksamhet.

En funktion är viktig för verksamheten ifall den, om den är felaktig eller saknas, kan äventyra fondbörsens möjligheter att följa lag, med stöd av lag utfärdade föreskrifter eller bestämmelser eller koncessionsvillkor, fondbörsens finansiella ställning eller fondbörsverksamhetens kontinuitet.

Ett skriftligt avtal skall ingås om utläggande av verksamhet på entreprenad.

En fondbörs skall handla med omsorg när det lägger ut verksamhet som avses i 1 mom. på entreprenad. Om fondbörsen lägger ut koncessionspliktig verksamhet skall den som övertar skötseln av verksamheten ha nödvändig koncession.

Fondbörsen skall ha rätt att av den som sköter den utlagda verksamheten fortlöpande få uppgifter som behövs för myndighetstillsynen över fondbörsen, för riskhanteringen och för den interna kontrollen samt rätt att vidarebefordra uppgifterna till Finansinspektionen.

Finansinspektionen kan utfärda närmare föreskrifter om utläggande av verksamhet på entreprenad.

Börsförmedlare och andra börsaktörer

25 §

Fondbörsen skall auktorisera en finländsk värdepappersförmedlare eller en värdepappersförmedlare som har fått motsvarande auktorisation i en stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet rättigheter att verka som börsförmedlare, om sökanden uppfyller de krav som lagen och fondbörsens regler ställer.

En annan person som har hemort i en stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet kan auktoriseras att verka i någon annan egenskap på fondbörsen om sökanden uppfyller de krav som lagen och fondbörsens regler ställer och det med hänsyn till erhållen utredning om sökandens tillförlitlighet, vandel, erfarenhet och övriga lämplighet eller annars är sannolikt att sökandens deltagande i handeln inte äventyrar handelns tillförlitlighet. Sökanden skall dessutom ha tillräckliga finansiella och övriga förutsättningar att

uppfylla de förpliktelser som härrör från värdepappershandeln.

På de villkor som finansministeriet bestämmer får fondbörsen auktorisera också andra än i 1 och 2 mom. avsedda utländska värdepappersförmedlare eller personer med hemort utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet att verka som börsförmedlare eller i någon annan egenskap på fondbörsen, om sökanden uppfyller de krav som lagen och reglerna för offentlig handel ställer.

Fondbörsen skall för viss tid eller helt återkalla rättigheter som har beviljats en börsförmedlare eller någon annan börsaktör, om Finansinspektionen av vägande skäl yrkar det efter att ha hört fondbörsen. Finansinspektionen skall omedelbart underrätta fondbörsen och vederbörande om sitt yrkande och grunderna för det.

Fondbörsen skall underrätta Finansinspektionen om beviljande och återkallande av rättigheter att verka som börsförmedlare och i någon annan egenskap på fondbörsen.

Börsförmedlares och andra börsaktörers rätt att välja clearingorganisation

26 §

Börsförmedlare och andra börsaktörer har rätt att anlita också andra än av fondbörsen valda clearingorganisationer, värdepapperscentraler eller clearing- och depositionsinstitut för avveckling av handel med värdepapper inom den offentliga handeln, förutsatt att fondbörsen med clearingorganisationen, värdepapperscentralen eller clearing- och depositionsinstitutet har samarbetsarrangemang som sannolikt inte äventyrar den offentliga handelns tillförlitlighet.

Börsförmedlare och andra börsaktörer som har för avsikt att utnyttja sin rätt enligt 1 mom. skall på förhand underrätta fondbörsen, Finansinspektionen och Finlands Bank om saken. I anmälan skall redogöras för samarbetsarrangemang som tryggar den offentliga handelns tillförlitlighet.

Finansinspektionen kan förbjuda börsförmedlare och andra börsaktörer att anlita andra än av fondbörsen valda clearingorganisationer, värdepapperscentraler eller clearing- och depositionsinstitut för avveckling av handeln, om den offentliga handelns tillförlitlighet sannolikt skulle äventyras därigenom.

Upptagande av värdepapper till offentlig handel

27 §

En fondbörs får på ansökan av emittenten ta upp värdepapper till offentlig handel om de sannolikt i tillräcklig utsträckning är föremål för efterfrågan och utbud och deras prisbildning således kan uppskattas vara tillförlitlig. I kommissionens förordning (EG) nr xxx/2006 om genomförande av Europaparlamentets och rådets direktiv om finansiella marknader (2004/39/EG) föreskrivs om förutsättningarna för att en fondbörs skall kunna ta upp värdepapper till offentlig handel.

Fondbörsen får ta upp ett värdepapper till offentlig handel också utan emittentens samtycke, om samma värdepapper har tagits upp till offentlig handel som upprätthålls av en annan fondbörs eller till motsvarande handel i en annan stat.

Om ett värdepapper tas upp till offentlig handel utan emittentens samtycke i enlighet med 2 mom., skall fondbörsen innan handeln inleds underrätta emittenten om saken.

Fondbörsen skall innan handeln inleds underrätta Finansinspektionen om att ett värdepapper har tagits upp till offentlig handel.

Avslutande av offentlig handel med värdepapper

28 §

En fondbörs kan besluta avsluta den offentliga handeln med ett värdepapper om värdepapperet eller emittenten inte längre uppfyller de krav som fondbörsens regler ställer och om avslutandet av handeln med värdepapperet inte medför betydande olägenheter för investerarna eller för värdepappersmarknadens funktion.

Fondbörsen kan avsluta den offentliga handeln med ett värdepapper också på ansökan av emittenten, om detta inte medför betydande olägenheter för investerarna eller för värdepappersmarknadens funktion.

Fondbörsen skall omedelbart offentliggöra ett beslut om avslutande av den offentliga handeln med ett värdepapper. Dessutom skall fondbörsen underrätta Finansinspektionen om avslutandet av handeln och denna är skall underrätta de behöriga myndigheter som motsvarar Finansinspektionen i Europeiska ekonomiska samarbetsområdets medlemsstater.

I 7 kap. 2 § 1 mom. föreskrivs om marknadsdomstolens rätt att förbjuda fondbörsen att ordna offentlig handel med värdepapper.

Fondbörsens officiella lista

29 §

Fondbörsen kan föra en officiell lista över värdepapper som är föremål för offentlig handel.

Upptagande av värdepapper på den officiella listan

30 §

En fondbörs får på ansökan av emittenten på den officiella listan ta upp värdepapper som uppfyller de krav som anges i detta kapitel 27 § 1 mom. Genom förordning av finansministeriet föreskrivs närmare om förutsättningarna för att fondbörsen skall kunna ta upp värdepapper på den officiella listan och om undantag i dessa avseenden.

Värdepapper som enligt aktiebolagslagen berättigar till aktier kan tas upp på den officiella listan endast om till offentlig handel har tagits eller samtidigt tas upp aktier av det slag som värdepapperen berättigar till.

Ett bolag skall ansöka om att aktier av samma slag som redan finns på den officiella listan skall tas upp på denna inom ett år efter de emitterats, om inte bolaget har samtyckt till att fondbörsen tar upp dem på den officiella listan utan särskild ansökan.

Emittenten skall ansöka om att till samma emission hörande obligationer eller andra

skuldebrev som har satts i omlopp bland allmänheten skall tas upp på den officiella listan samtidigt.

Fondbörsen kan för att skydda investerarna avslå ansökningar om upptagande av värdepapper på den officiella listan.

Fondbörsen skall avgöra en ansökan om upptagande av värdepapper på den officiella listan inom sex månader efter mottagandet av ansökan. Om fondbörsen under denna tid ber sökanden om ytterligare utredning skall tiden räknas från den dag då fondbörsen mottog utredningen. Om fondbörsen inte fattar något avgörande inom den utsatta tiden anses ansökan ha avslagits.

En värdepappersemittent har rätt att få fondbörsens beslut enligt 5 och 6 mom. upptaget till Finansinspektionens prövning inom 30 dagar från beslutet eller efter den i 6 mom. angivna tidsfristen.

Avförande av värdepapper från den officiella listan

31 §

Värdepapper kan avföras från den officiella listan enligt vad som i detta kapitel 28 § föreskrivs om avslutande av offentlig handel med värdepapper.

Värdepappersemittenten har rätt att få ett beslut om avförande av värdepapper upptaget till Finansinspektionens prövning inom 30 dagar från beslutet. Motsvarande rätt har en registrerad förening vars syfte är att bevaka investerarnas intresse samt investerare som äger värdepapper av det slag som det är fråga om eller till sådana berättigande värdepapper. Finansinspektionen skall underrätta fondbörsen om att ärendet har överförts till Finansinspektionen.

Rapporter till övriga medlemsstater och kommissionen

32 §

Finansministeriet skall i enlighet med direktivet om marknader för finansiella tjänster upprätta en förteckning över den offentliga värdepappershandel för vilken regler har fastställts enligt denna lag. Finansministeriet skall översända förteckningen till övriga medlemsstater och kommissionen för kännedom, förutsatt att det i samband med fastställelsen av reglerna har kunnat konstateras att reglerna uppfyller rapporteringskraven. På samma sätt skall ändringar i förteckningen rapporteras.

Fondbörsens verksamhet i någon annan av Europeiska ekonomiska samarbetsområdets medlemsstater

33 §

En fondbörs som har för avsikt att ge värdepappersförmedlare och andra som är etablerade i någon av Europeiska samarbetsområdets medlemsstater direkt möjlighet att delta i offentlig handel skall i god tid på förhand underrätta Finansinspektionen om saken. Av anmälan skall närmare framgå var och hur detta skall ske.

Finansinspektionen skall inom en månad efter att den mottagit anmälan underrätta den mot Finansinspektionen svarande behöriga myndigheten i den stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet där de värdepappersförmedlare eller andra personer är etablerade som fondbörsen har för avsikt att ge möjlighet att delta i handeln.

Finansinspektionen skall på begäran av den mot Finansinspektionen svarande behöriga myndigheten i en stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet meddela denna vilka där etablerade värdepappersförmedlare eller andra personer som fondbörsen har auktoriserat som börsförmedlare eller andra börsaktörer.

Vad som föreskrivs i 1 – 3 mom. skall tillämpas också på multilateral handel som ordnas av fondbörsen.

Utländska fondbörsers verksamhet i Finland

34 §

Innan en fondbörs som i någon annan av Europeiska ekonomiska samarbetsområdets medlemsstater har koncession för handel som motsvarar offentlig handel kan erbjuda en värdepappersförmedlare eller annan person som är etablerad i Finland direkt möjlighet att bedriva handel, måste den mot Finansinspektionen svarande behöriga myndigheten i den stat som beviljat koncessionen göra en anmälan om saken till Finansinspektionen.

En fondbörs som i någon annan av Europeiska ekonomiska samarbetsområdets medlemsstater har koncession för handel som motsvarar offentlig handel får endast med finansministeriets tillstånd erbjuda i Finlands etablerade värdepappersförmedlare och andra direkt möjlighet att delta i handel.

Vad som föreskrivs i 1 och 2 mom. skall tillämpas också på handel som motsvarar multilateral handel enligt denna lag.

Marknadsföring av offentlig handel

35 §

Offentlig handel med värdepapper får inte marknadsföras genom lämnande av osanna eller vilseledande uppgifter eller genom förfaranden som strider mot god sed eller anmars är otillbörliga.

3 a kap.

Multilateral handel

Rätt att ordna handel

1 §

Endast fondbörs, optionsföretag och värdepappersförmedlare får ordna multilateral handel.

Den som ordnar multilateral handel kan föra en handelslista över de värdepapper som är föremål för handel.

Regler för handeln

2 §

Den som ordnar multilateral handel skall upprätta och ge allmänheten tillgång till regler som åtminstone innehåller föreskrifter om

- 1) när och på vilka grunder värdepapper tas upp till handel,
- 2) hur handeln sker,
- 3) hur och på vilka grunder handelsparterna auktoriseras och auktorisationen återkallas,
- 4) handelsparternas rättigheter och skyldigheter,
- 5) clearingen och avvecklingen av de handelsrelaterade betalningarna och leveranserna.

Den som ordnar multilateral handel skall tillstålla Finansinspektionen handelsreglerna och ändringar i dem innan de träder i kraft.

Informationsskyldighet

3 §

Den som ordnar multilateral handel skall tillhandahålla information i tillräcklig omfattning eller på annat sett se till att det finns tillgång till information, för att handelsparterna skall kunna bilda sig en välgrundad uppfattning om värdepapperen. Informationen skall tillhandahållas med beaktande av handelsparternas yrkesskicklighet och särdragen i de värdepapper som är föremål för handel.

Auktorisation av handelsparter

4 §

Den som ordnar multilateral handel skall såsom handelspart auktorisera en finländsk värdepappersförmedlare eller en värdepappersförmedlare som fått motsvarande koncession i en stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet och som uppfyller de krav som ställs i lagen och i reglerna för den multilaterala handeln.

Andra som har hemort i en stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet kan auktoriseras som handelspart om de uppfyller de krav som reglerna för multilateral handel regler ställer och det med hänsyn till erhållen utredning om sökandens tillförlitlighet, vandel, erfarenhet och övriga lämplighet eller annars är sannolikt att sökandens deltagande i den multilaterala handeln inte äventyrar handelns tillförlitlighet. Sökanden skall dessutom ha tillräckliga finansiella och övriga förutsättningar att uppfylla handelsrelaterade förpliktelser.

Den som ordnar multilateral handel får auktorisera också andra i 1 mom. avsedda utländska värdepappersförmedlare som handelsparter om de i enlighet med 3 kap. 25 § 3 mom. har auktorisation att verka som börsförmedlare.

Den som ordnar multilateral handel får på de villkor som finansministeriet bestämmer auktorisera också andra än i 1 och 3 mom. avsedda utländska värdepappersförmedlare eller personer som har hemort utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet att verka

som handelsparter, om sökanden uppfyller de krav som lagen och reglerna för den multilaterala handeln ställer.

Den som ordnar multilateral handel skall för viss tid eller helt återkalla auktorisationen att verka som handelspart, om Finansinspektionen efter att ha hört den som ordnar den multilaterala handeln av vägande skäl kräver detta. Finansinspektionen skall omedelbart underrätta marknadsplatsoperatören samt berörda parter om sitt yrkande.

Upptagande av värdepapper till handel

5 §

Ett värdepapper kan tas upp till multilateral handel om tillgången till information om detta kan tryggas enligt vad som föreskrivs i 3 §.

Om ett värdepapper har tagits upp till multilateral handel utan emittentens samtycke får emittenten inte i reglerna för den multilaterala handeln åläggas informationskyldighet.

Handelns offentlighet

6 §

Den som ordnar multilateral handel är skyldig att offentliggöra uppgifter om köp- och säljanbud eller anbudsuppmänningar samt transaktioner med värdepapper som är föremål för multilateral handel, i den omfattning som med beaktande av handelns art och volym är nödvändig för att trygga en tillförlitlig och opartisk offentlig handel.

I fråga om den skyldighet som den som ordnar multilateral handel har när det gäller att offentliggöra uppgifter om köp- och säljanbud eller anbudsuppmänningar samt transaktioner med i 1 kap. 2 § 1 mom. 1 punkten avsedda aktier eller depåbevis som hänför sig till dem och som är föremål för offentlig handel eller motsvarande handel i en stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet gäller kommissionens förordning om genomförande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/39/EG om marknader för finansiella instrument (EG) nr xxx/2006.

Clearing av handeln

7 §

En marknadsplatsoperatör som ordnar multilateral handel skall ha ändamålsenliga arrangemang för clearing av transaktioner inom den multilaterala handeln.

Om den som ordnar multilateral handel anlitar andra clearing- och depositionsinstitut för clearing av avslut än en sådan clearingorganisation som avses i denna lag eller en värdepapperscentral som avses i lagen om värdeandelssystemet, skall den som ordnar den multilaterala handeln, clearingorganisationen, värdepapperscentralen samt clearing- och depositionsinstitutet ha samarbetsarrangemang som inte äventyrar den multilaterala handelns tillförlitlighet.

En marknadsoperatör som ordnar multilateral handel skall på förhand underrätta Finansinspektionen och Finlands Bank om förändringar i arrangemang som avses i 2 mom.

Till anmälan skall fogas tillräckliga uppgifter om förändringarna för att det skall vara möjligt att bedöma om de utgör en fara för den multilaterala handelns tillförlitlighet.

Finansinspektionen kan förbjuda den som ordnar multilateral handel att anlita andra clearingorganisationer än sådana som avses i denna lag eller värdepapperscentraler som avses i lagen om värdeandelssystemet, om den offentliga handelns tillförlitlighet sannolikt skulle äventyras därigenom.

Marknadsplatsoperatörens tillsynsuppgifter

8 §

Den som ordnar multilateral handel skall se till att tillräcklig och tillförlitlig tillsyn ordnas i enlighet med denna lag samt föreskrifter och bestämmelser som har utfärdats med stöd av lagen och för att säkerställa att reglerna för den multilateral handeln iakttas.

Den som ordnar multilateral handel skall underrätta Finansinspektionen om förfaranden som uppenbart strider mot denna lag samt mot bestämmelser och föreskrifter som har utfärdats med stöd av lagen eller mot reglerna för multilateral handel, om inte förfarandet omedelbart rättas till eller situationen reder upp sig på något annat sätt. Finansinspektionen skall dock alltid underrättas om förfaranden som inneburit väsentliga eller upprejade överträdelser av bestämmelserna, reglerna eller föreskrifterna.

Avbrytande och avslutande av handeln

9 §

Den som ordnar multilateral handel skall avbryta eller avsluta handeln med värdepapper, om det är nödvändigt på grund av förfaranden som strider mot bestämmelserna eller föreskrifterna om handeln, handelsreglerna eller god sed.

Den som ordnar multilateral handel skall omedelbart offentliggöra beslut om avbrytande eller avslutande av handeln med värdepapper. Dessutom skall marknadsplatsoperatören underrätta Finansinspektionen om avbrytandet och avslutandet.

I 7 kap. 1 a § föreskrivs om Finansinspektionens rätt att förordna att den som ordnar multilateral handel skall avbryta handeln. I 7 kap. 2 § 1 mom. föreskrivs om marknadsdomstolens rätt att förbjuda multilateral handel med värdepapper.

Marknadsföring av handel

10 §

Multilateral handel får inte marknadsföras genom lämnande av osanna eller vilseledande uppgifter eller genom förfaranden som strider mot god sed eller annars är otillbörliga.

Regler för handelslistan

11 §

En marknadsoperatör som ordnar offentlig handel och för en handelslista över värdepapper som är föremål för handel skall upprätta och ge allmänheten tillgång till reglerna för handelslistan. Utöver vad som föreskrivs i detta kapitel i övrigt skall i reglerna föreskrivas om

- 1) vilka krav, rättigheter och skyldigheter som för fullgörandet av skyldigheter som baserar sig på denna lag och med stöd av den utfärdade föreskrifter och bestämmelser samt på handelsreglerna eller annars gäller värdepappersemittenter och deras förvaltning,
- 2) förfarandet vid information om värdepapper,
- 3) hur och vilka påföljder som för överträdelse av handelsreglerna kan påföras värdepappersemittenter och handelsparter.

Upptagande av värdepapper på handelslistan

12 §

Ett värdepapper kan på ansökan av emittenten tas upp på handelslistan om det finns tillräcklig information om värdepapperet och emittenten för att handeln skall kunna ordnas på ett tillförlitligt sätt.

Värdepappersemittenten skall med marknadsplatsoperatören ingå ett skriftligt avtal om upptagandet och förbinda sig att följa reglerna för handelslistan.

Skyldighet att offentliggöra bolagsprospekt

13 §

En värdepappersemittent som ansöker om att ett värdepapper skall tas upp på handelslistan är skyldig att offentliggöra ett bolagsprospekt om värdepapperet innan värdepapperet tas upp till offentlig handel.

Skyldigheten att offentliggöra bolagsprospekt gäller inte i det fall att icke-aktierelaterade värdepapper har emitterats av finska staten, Finlands Bank, en finsk kommun eller samkommun eller av någon annan stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, dess centralbank eller regionala förvaltningsenhet eller av ett sådant internationellt offentligt samfund vilket som medlem har minst en stat som hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, eller av Europeiska centralbanken. Skyldigheten gäller inte heller i det fall att någon erbjuder eller ansöker om upptagande på handelslistan av värdepapper för vilka finska staten, en finsk kommun eller samkommun eller någon annan stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet eller dess regionala förvaltningsenhet har ställt proprieborgen. Emittenten har emellertid också i sådana situationer rätt att offentliggöra ett bolagsprospekt.

Emittenten är emellertid inte skyldig att offentliggöra ett bolagsprospekt om ett prospekt enligt 2 kap. offentliggörs för värdepapperen innan de tas upp till handel. För upp-

rättandet och offentliggörandet av bolagsprospekt svarar utöver emittenten den som enligt uppdrag ansöker om upptagande till multilateral handel.

Bolagsprospekts innehåll

14 §

I ett bolagsprospekt skall investerarna ges tillräckliga uppgifter så att de kan bilda sig en välgrundad uppfattning om värdepapperen och emittenten samt om en eventuell garant. Bolagsprospektet skall innehålla väsentliga och tillräckliga uppgifter om emittentens och en eventuell garants tillgångar och skulder, finansiella ställning, resultat och framtidsutsikter samt om de med värdepapperen förenade rättigheterna och om andra omständigheter som är av väsentlig betydelse för värdepapperens värde. Informationen skall presenteras i en sammanhängande och begriplig form.

Om ett prospekt är behäftat med fel eller brister som uppdragas innan värdepapperet tas upp på handelslistan och som kan vara av väsentlig betydelse för investerarna, skall allmänheten utan dröjsmål informeras om saken genom att en komplettering av bolagsprospektet offentliggörs på samma sätt som prospektet.

Den som ordnar handeln skall i sina regler föreskriva om bolagsprospektets närmare innehåll och om offentliggörande av prospektet.

4 kap.

Värdepappershandel och tillhandahållande av investeringstjänster

God sed vid värdepappershandel och tillhandahållande av investeringstjänster

1 §

Vid handel med värdepapper samt vid tillhandahållande av investeringstjänster och sidotjänster får inte tillämpas förfaranden som strider mot god sed eller annars är otillbörliga.

Investeringstjänster och sidotjänster får inte marknadsföras genom lämnande av osanna eller vilseledande uppgifter. Av marknadsföringen skall framgå dess kommersiella syfte.

Finansinspektionen utfärdar med stöd av direktivet om marknader för finansiella instrument de närmare bestämmelser om förfarandet vid tillhandahållande och marknadsföring av investeringstjänster som behövs för genomförandet av kommissionens direktiv.

Avtal om investeringstjänster

2 §

Ett skriftligt avtal skall upprättas om tillhandahållande av investeringstjänster, varav framgår parternas rättigheter och skyldigheter samt övriga avtalsvillkor. Skyldigheten att upprätta ett skriftligt avtal gäller emellertid inte värdepappersförmedlare vilka såsom investeringstjänster tillhandahåller endast investeringsrådgivning och inte heller värdepappersförmedlare vilka tillhandahåller professionella investerare investeringstjänster.

I avtalet får inte tas in villkor som strider mot god sed eller är oskäligen från kundens synpunkt.

Klassificering av kunder

3 §

En värdepappersförmedlare skall meddela sin kund om denne har klassificerats som icke-professionella eller professionella kunder eller som godtagbara motparter.

Värdepappersförmedlaren skall informera kunden om dennes rätt att be om ändring av kundklassificeringen samt om vilken verkan en ändring av klassificeringen har på kundens ställning. Informationen om verkningarna skall i varaktig form ges kunderna personligen så att de kan spara och återge den oförändrad eller så att den läggs ut på värdepappersförmedlarens webbsidor.

Uppgifter om kunderna

4 §

En värdepappersförmedlare som tillhandahåller investeringsrådgivning eller egendomsförvaltning såsom investeringstjänster skall före tillhandahållandet inhämta tillräckliga uppgifter om kundernas finansiella ställning, investeringserfarenhet och -kunskaper samt investeringsmålsättningar, för att kunna rekommendera för kunderna lämpliga värdepapper och tjänster.

En värdepappersförmedlare som tillhandahåller andra investeringstjänster än sådana som avses i 1 mom. skall, för att kunna bedöma värdepapperens eller investeringstjänsternas lämplighet för kunderna, före tillhandahållandet fråga kunden om dennes erfarenheter och kunskaper om värdepapperet eller investeringstjänsten i fråga. En värdepappersförmedlare som på basis av vad kunden uppgivit anser att ett värdepapper eller en tjänst inte lämpar sig för kunden skall underrätta kunden om saken. Om kunden vägrar lämna de begärda uppgifterna skall värdepappersförmedlaren meddela att den inte kan bedöma ett värdepappers eller en tjänsts lämplighet för kunden.

Vad som föreskrivs i 2 mom. gäller inte utförande av uppdrag på kundens initiativ eller mottagande eller förmedling av uppdrag, om tjänsten har samband med

- 1) aktier som i en annan stat är föremål för offentlig handel eller motsvarande handel,
- 2) finansiella instrument,
- 3) obligationer eller motsvarande skuldinstrument som inte avser derivatinstruments underliggande tillgångar,
- 4) andelar i placeringsfonder eller
- 5) andra okomplicerade finansiella instrument

och kunden har informerats om att värdepappersförmedlaren vid tillhandahållandet av tjänsten inte är skyldig att bedöma tjänstens eller värdepapperets lämplighet för kunden.

Värdepappersförmedlaren behöver inte i enlighet med 1 och 2 mom. ta reda på en kunds investeringserfarenhet och -kunskaper om sådana värdepapper och tjänster för vilka kunden har klassificerats som professionell kund.

Finansinspektionen utfärdar med stöd av direktivet om marknader för finansiella instrument de närmare bestämmelser om inhämtande av information från kunderna som behövs för genomförandet av kommissionens direktiv. I artikel 38 i Europeiska gemenskapernas kommissions direktiv definieras det i 3 mom. 5 punkten använda begreppet okomplicerat finansiellt instrument.

Värdepappersförmedlares informationsskyldighet

5 §

En värdepappersförmedlare skall i god tid innan en kund ingår avtal om investeringstjänster eller sidotjänster informera kunden om avtalsvillkoren samt ge kunden tillräcklig och relevant information om värdepappersförmedlaren och den tjänst som skall tillhandahållas.

Värdepappersförmedlaren skall i god tid innan en investeringstjänst eller en sidotjänst tillhandahålls informera kunden om

- 1) värdepappersförmedlaren och de tjänster som den tillhandahåller,
- 2) de värdepapper som tjänsterna avser samt om de risker som är förknippade med dem,
- 3) placeringsstrategier, om sådana har föreslagits, samt om de risker som är förknippade med dem,
- 4) handelsplatser,
- 5) hur kundmedlen förvaras,
- 6) de kostnader och arvoden som är förknippade med tjänsterna.

Värdepappersförmedlaren har inte de skyldigheter som anges i 1 och 2 mom. gentemot professionella kunder. Värdepappersförmedlaren skall emellertid innan den tillhandahåller en tjänst informera också professionella kunder om

- 1) förvaring av kundens pengar och andra tillgångar på konton i enlighet med lagstiftningen i stater utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet,
- 2) eventuella säkerhets- och panträtter som hänför sig till penningmedel eller andra tillgångar som tillhör värdepappersförmedlarens eller en annan förvarares kunder, om säkerhets- och panträtternas villkor samt om kvittningsrätter som har samband med kundernas penningmedel och övriga tillgångar.

Den information om verkningarna som avses i denna paragraf skall i varaktig form ges kunderna personligen så att de kan spara och återge den oförändrad eller så att informationen läggs ut på värdepappersförmedlarens webbsidor.

Om ett avtal om investeringstjänster eller sidotjänster på begäran av kunden ingås med användning av ett sådant medel för distanskommunikation att information som avses i 1 mom. inte kan ges i varaktig form innan avtalet ingås och information som avses i 2 mom.

inte kan ges innan tjänsten tillhandahålls, skall information som avses i 1 mom. ges i varaktig form omedelbart efter att avtalet ingåtts och information som avses i 2 mom. skall ges i varaktig form omedelbart efter att tjänsten börjat tillhandahållas.

Kunden måste av värdepappersförmedlaren få tillräckliga uppgifter om de tjänster som har tillhandahållits, till exempel uppgifter om transaktioner som utförts för kundens räkning samt uppgifter om kundens pengar och andra tillgångar som värdepappersförmedlaren har i sin besittning.

Finansinspektionen utfärdar med stöd av direktivet om marknader för finansiella instrument de närmare bestämmelser om information till kunderna som behövs för genomförandet av kommissionens direktiv xx.

Utförande av uppdrag

6 §

En värdepappersförmedlare vars investeringstjänster består i att utföra uppdrag skall sköta kundernas uppdrag så omsorgsfullt att det från kundens synpunkt med beaktande av rådande omständigheter bästa möjliga resultatet uppnås. Om kunden har gett uttryckliga instruktioner om hur ett uppdrag skall utföras måste värdepappersförmedlaren iaktta dem.

Värdepappersförmedlaren skall ha anvisningar om hur uppdrag utförs. Kunderna skall informeras om anvisningarna innan investeringstjänsterna tillhandahålls. Värdepappersförmedlaren skall underrätta sina kunder om väsentliga ändringar i anvisningarna.

Om ett uppdrag kan utföras utanför offentlig eller multilateral handel eller utanför motsvarande handel i någon annan stat, skall kundens uttryckliga samtycke till detta inhämtas.

Finansinspektionen utfärdar med stöd av direktivet om marknader för finansiella instrument de närmare bestämmelser om utförande av uppdrag som behövs för genomförandet av kommissionens direktiv xx.

Hantering av uppdrag

7 §

En värdepappersförmedlare vars investeringstjänster består i att utföra uppdrag skall utföra kundernas uppdrag utan obefogat dröjsmål. Värdepappersförmedlaren får inte låta en annan kunds eller sitt eget intresse inverka på utförandet av uppdrag.

Värdepappersförmedlaren skall utföra uppdragen i den ordning som de kommit in, om detta är möjligt med beaktande av uppdragens omfattning, de prisgränser som kunden bestämt eller övriga villkor samt hur uppdragen givits.

Finansinspektionen utfärdar med stöd av direktivet om marknader för finansiella instrument de närmare bestämmelser om hantering av uppdrag som behövs för genomförandet av kommissionens direktiv xx.

Kunduppdrag från en annan värdepappersförmedlare

8 §

En värdepappersförmedlare som av en annan tar emot kunduppdrag gällande investeringstjänster eller sidotjänster kan handla i enlighet med den kundinformation och de instruktioner som den fått av den andra värdepappersförmedlaren.

Skyldighet att offentliggöra uppdrag

9 §

Om en värdepappersförmedlare på grund av marknadsförhållandena inte omedelbart kan utföra ett kunduppdrag som gäller köp eller försäljning av en aktie som är föremål för offentlig handel eller motsvarande handel i någon annan av Europeiska ekonomiska samarbetsområdets medlemsstater eller av ett depåbevis som avser en sådan aktie, till ett angivet högsta eller lägsta pris eller bättre, skall värdepappersförmedlaren omedelbart offentliggöra uppdraget på ett sådant sätt att övriga marknadsparter lätt kan få kännedom om anbudet. Värdepappersförmedlaren har emellertid inte skyldighet att offentliggöra ett anbud om något annat följer av kundens instruktioner.

En värdepappersförmedlare kan offentliggöra ett uppdrag genom att överlämna det till någon som ordnar offentlig handel, annan offentlig handel eller motsvarande handel i en annan stat.

En värdepappersförmedlare är inte skyldig att offentliggöra ett uppdrag om detta är stort i förhållande till sedvanlig handel så som närmare föreskrivs i kommissionens förordning (2006/.../EG) om genomförande av artikel 22 i direktivet om marknader för finansiella instrument. I kommissionens förordning föreskrivs närmare också om förfarandet vid offentliggörande av uppdrag.

Transaktioner med en godtagbar motpart

10 §

En värdepappersförmedlare som tar emot, förmedlar och utför kunders uppdrag eller handlar för egen räkning, kan utföra transaktioner med en godtagbar motpart utan att detta kapitels 1, 2 och 4-7 § tillämpas på transaktionen.

En kund som är en sådan godtagbar motpart som avses i 1 kap. 4 § 5 mom. 1 och 2 punkten har rätt att be att de bestämmelser som nämns i 1 mom. skall tillämpas på affärs- transaktioner, antingen generellt eller i fråga om en viss transaktion. Om värdepappersförmedlaren går med på kundens begäran skall denne klassificeras som en professionell kund. Om kunden emellertid ber att bli klassificerad som en icke-professionell kund skall begäran behandlas i enlighet med 1 kap. 4 a § 1 och 2 mom.

Transaktioner vid offentlig och multilateral handel

11 §

På transaktioner mellan börsförmedlare och andra börsaktörer tillämpas inte detta kapitel 1, 2 och 4-7 § när avslut sker vid offentlig handel.

Vad som föreskrivs i 1 mom. tillämpas också på transaktioner mellan parter vid multilateral handel samt på transaktioner mellan den som ordnar handeln och handelsparterna när avslut sker vid multilateral handel.

Systematiska internhandlares skyldigheter

12 §

En värdepappersförmedlare som är systematisk internhandlare i aktier som avses i 1 kap. 2 § 1 mom. 1 punkten eller i depåbevis som avser sådana aktier och är föremål för offentlig handel eller för motsvarande handel i någon annan av Europeiska ekonomiska unionens medlemsstater, är skyldig att offentliggöra anbud på aktierna och depåbevisen och bedriva handel till anbudspriser så som närmare föreskrivs i kommissionens förordning (2006/...) om genomförande av artikel 27 i direktivet om marknader för finansiella instrument och i Finansinspektionens bestämmelser.

Värdepappersförmedlares skyldighet att offentliggöra uppgifter om aktieköp

13 §

En värdepappersförmedlare som utför kunduppdrag eller handlar för egen räkning utanför offentlig handel, multilateral handel eller motsvarande handel inom någon annan av Europeiska ekonomiska samarbetsområdets medlemsstater med sådana aktier som avses i denna lags 1 kap. 2 § 1 mom. 1 punkten eller med depåbevis som avser sådana aktier och är föremål för offentlig handel eller motsvarande handel i någon annan av Europeiska ekonomiska samarbetsområdets medlemsstater, är skyldig att offentliggöra uppgifter om avsluten så som närmare föreskrivs i kommissionens förordning (2006/.../EG) om genomförande av artikel 28 i direktivet om marknader för finansiella instrument.

Intressekonflikter

14 §

En värdepappersförmedlare skall undvika intressekonflikter och, om sådana uppkommer, bemöta sina kunder så som god sed förutsätter. Värdepappersförmedlaren skall bemöta sina kunder opartiskt. Värdepappersförmedlaren får inte låta en kunds eller sina egna intressen påverka de anvisningar eller råd som förmedlaren ger kunden eller sättet att utföra uppdrag.

Om en intressekonflikt inte kan undvikas skall värdepappersförmedlaren i varaktig form ge kunden tillräcklig information om intressekonflikten innan transaktionen utförs för kundens räkning.

Värdepappersförmedlaren skall ha anvisningar om förfaranden för undvikande av intressekonflikter.

Finansinspektionen utfärdar med stöd av direktivet om marknader för finansiella instrument de närmare bestämmelser om förfaranden för undvikande av intressekonflikter som behövs för genomförandet av kommissionens direktiv xx.

Värdepappersanalyser och investeringsrekommendationer

15 §

En värdepappersförmedlare som tar fram eller sprider analyser om värdepapper som är föremål för offentlig handel eller om deras emittenter eller som tar fram eller sprider andra investeringsrekommendationer avsedda för investerare eller allmänheten skall vidta rimliga åtgärder för att säkerställa att informationen presenteras sakligt. Värdepappersförmedlaren skall uppge vilka eventuella intressen och intressekonflikter han har beträffande de värdepapper som omfattas av informationen. Finansinspektionen kan utfärda närmare bestämmelser för genomförandet av de rättsakter som Europeiska gemenskapernas kommission utfärdat med stöd av direktivet om marknadsmissbruk.

Vad som i 1 mom. föreskrivs om värdepappersförmedlares skyldigheter tillämpas också på andra personer som professionellt eller inom sin affärsverksamhet tar fram eller sprider information som avses i 1 mom.

Vad som föreskrivs i 2 mom. tillämpas inte på en upphovsman enligt lagen om yttrandefrihet i masskommunikation (460/2003) till ett meddelande som gjorts tillgängligt för allmänheten, om upphovsmannen har utfäst sig att iaktta de regler som en organisation som i fackligt avseende företräder personer som utarbetar meddelanden i publikations- och programverksamhet har utarbetat för yrkeskåren eller som utgivaren eller den som utövar programverksamheten har utarbetat och vilka har motsvarande verkningar som direktivet om marknadsmissbruk och de bestämmelser som Europeiska gemenskapernas kommission utfärdat med stöd av direktivet.

Förvaring av kundmedel

16 §

En värdepappersförmedlare skall organisera förvaringen, hanteringen och clearingen av kunders penningmedel och andra tillgångar (*kundmedel*) som har anförtrotts förmedlaren så att det inte finns risk för att de sammanblandas med förmedlarens egna eller andra kunders penningmedel och tillgångar.

Kundmedlen skall förvaras på ett säkert sätt. De skall sättas in på konto i en centralbank, inlåningsbank eller i ett utländskt kreditinstituts filial, om det inte avtalas om annan placering. En kunds övriga tillgångar kan förvaras av en utomstående förvarare, om så avtalas med kunden. Ett sådant avtal skall ingås skriftligen med en icke-professionell kund. Om en kunds penningmedel sätts in på konto i något annat institut än en centralbank eller om kundens övriga tillgångar förvaras av en utomstående förvarare, skall värdepappersförmedlaren välja förvararen med tillräcklig omsorg.

En värdepappersförmedlare som inte är en inlåningsbank skall hålla kundmedlen åtskilda från sina egna och andra kunders penningmedel och tillgångar. Värdepappersför-

medlaren skall säkerställa att övriga kundtillgångar som förvaras av en utomstående förvarare kan hållas åtskilda från värdepappersförmedlarens och förvararens tillgångar. Övriga kundtillgångar kan om möjligt förvaras av ett företag som står under tillsyn av Finansinspektionen eller motsvarande behöriga myndighet i en annan stat.

Värdepappersförmedlaren kan förvara en kunds övriga tillgångar hos en utomstående förvarare i en sådan stat utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet där förvaringen av övriga tillgångar inte är reglerad, om tillgångarnas eller investeringstjänsternas karaktär förutsätter detta eller om en professionell kund skriftligen begär det.

Finansinspektionen utfärdar med stöd av direktivet om marknader för finansiella instrument de närmare bestämmelser om förvaring av kundmedel som behövs för genomförandet av kommissionens direktiv xx.

Kundens samtycke till pantsättning eller avyttring av värdepapper

17 §

En värdepappersförmedlare får inte pantsätta eller för egen eller en annan kunds räkning avyttra ett värdepapper som tillhör en kund, utan dennes på förhand givna uttryckliga skriftliga samtycke. Samtycket skall innehålla villkor för pantsättningen eller avyttringen.

Värdepappersförmedlaren får inte pantsätta eller för egen eller en annan kunds räkning avyttra ett värdepapper som förvaras på ett kunden tillhörigt gemensamt konto hos en utomstående förvarare, om inte varje kund vars värdepapper förvaras på det gemensamma kontot har gett sitt samtycke i enlighet med 1 mom. Värdepappersförmedlaren får likväl avyttra eller pantsätta ett värdepapper på ett gemensamt konto om det med hjälp av de system som står till dess förfogande kan säkerställas att endast värdepapper som tillhör kunder vilka i enlighet med 1 mom. på förhand har gett sitt samtycke pantsätts eller avyttras.

Vad som föreskrivs i 1 och 2 mom. gäller också låneavtal och återköpsavtal för värdepapper samt andra liknande avtal som ingås för en kunds räkning.

Värdepappersförmedlaren får emellertid utan hinder av 1 och 2 mom. pantsätta eller avyttra sådana av kunder i pant erhållna värdepapper som panthavaren får förfoga över i enlighet med lagen om finansiella säkerheter (11/2004). Värdepappersförmedlaren får också utan hinder av 1 och 2 mom. pantsätta kunder tillhöriga värdepapper hos en clearingorganisation eller en clearingmedlem som säkerhet för förpliktelser i samband med värdepappershandel.

Finansinspektionen utfärdar med stöd av direktivet om marknader för finansiella instrument de närmare bestämmelser om tillämpning av paragrafen som behövs för genomförandet av kommissionens direktiv xx. I kommissionens förordning (2006/...) om genomförande av direktivet om marknader för finansiella instrument föreskrivs vilka avtal som anses vara sådana som avses i 3 mom.

Överlåtelse av kunders värdepapper som säkerhet samt avtal om lån och återköp

18 §

[Under den fortsatta beredningen bedöms behovet att göra ändringar i 2-4 mom.]

[En värdepappersförmedlare får för en kunds räkning avtala om lån (värdepapperslån) och överföring av värdepapper i förening med återköpsvillkor (repa), om förmedlaren och kunden på förhand har ingått ett skriftligt uppdragsavtal om användning av kundens värdepapper för värdepapperslån och repor. Om något annat inte avtalas med kunden kan för dennes räkning ingås endast sådana avtal om värdepapperslån eller repor, vars villkor finansinspektionen har godkänt och vilka i enlighet med 4 a kap. överlämnas till clearing hos en clearingorganisation eller hos ett optionsföretag som avses i lagen om handel med standardiserade optioner och terminer.

Finansinspektionen godkänner villkoren för sådana avtal om återköp och utlåning av värdepapper som avses i 6 § lagen om beskattning av inkomst av näringsverksamhet. Godkännande kan sökas av ett sådant tillsynsobjekt och av en sådan sammanslutning av värdepappersförmedlare som avses i lagen om Finansinspektionen. Särskilt godkännande skall dock inte sökas om villkoren för återköpsavtalet eller avtalet om utlåning av värdepapper enligt 3 kap. 4 § har fastställts som en del av fondbörsens regler eller enligt 3 kap. 1 § 2 mom. lagen om handel med standardiserade optioner och terminer har fastställts som en del av optionsföretagets reglemente. (27.6.2003/600)

Finansinspektionen kan utfärda närmare föreskrifter om förmedlares skyldigheter när det gäller trygghet av kundernas ställning vid clearingverksamhet.]

Skyldighet att anmäla marknadsmissbruk

19 §

Om en värdepappersförmedlare har skäl att misstänka att en affärstransaktion kan vara förenad med utnyttjande av insiderinformation eller manipulation av kursen på värdepapper i strid med 5 kap. eller med 51 kap. i strafflagen, skall förmedlaren utan dröjsmål underrätta Finansinspektionen om saken.

Anmälan får inte avslöjas för den som misstanken riktas mot och inte heller för någon annan.

Anmälan skall innehålla åtminstone uppgifter om vem som gjort anmälan, om den tvivelaktiga affärstransaktionen och om de personer som har anknytning till den samt de uppgifter som anmälaren förfogar över och som kan vara av betydelse för utredandet av misstanken.

Finansinspektionen kan utfärda närmare föreskrifter om innehållet i anmälan och om anmälnings sättet.

Skadeståndsskyldighet

20 §

En värdepappersförmedlare är skyldig att ersätta ekonomisk skada som en kund har förorsakats av en anmälan om en tvivelaktig affärstransaktion endast om värdepappersförmedlaren inte har iakttagit sådan omsorg som med beaktande av omständigheterna skäligt kan krävas av denne.

Angående värdepappersförmedlares ersättningsskyldighet gäller i övrigt vad som föreskrivs i skadeståndslagen (412/1974).

Rapportering av transaktioner

21 §

En värdepappersförmedlare skall till Finansinspektionen utan dröjsmål och senast följande vardag rapportera alla transaktioner med värdepapper för är föremål för offentlig handel. På samma sätt skall värdepappersförmedlaren rapportera transaktioner med värdepapper som i någon av Europeiska ekonomiska samarbetsrådets medlemsstater är föremål för handel som motsvarar offentlig handel.

Vad som föreskrivs i 1 mom. gäller inte transaktioner som värdepappersförmedlaren avvecklar via en filial utanför Finland.

Transaktioner kan på värdepappersförmedlarens vägnar rapporteras till Finansinspektionen av en fondbörs, av ett optionsföretag som avses i lagen om handel med standardiserade optioner och terminer, av en arrangör av multilateral handel eller av en arrangör av motsvarande handel i någon annan av Europeiska ekonomiska samarbetsrådets medlemsstater eller av någon annan aktör som Finansinspektionen uttryckligen har godkänt.

I kommissionens förordning (EG) nr xxx/2006 om genomförande av direktivet om marknader för finansiella instrument föreskrivs närmare om transaktioner som skall rapporteras, om rapporternas innehåll och om de krav som ställs på rapportsystemet samt om de förutsättningar under vilka Finansinspektionen skall godkänna en sådan annan aktör som avses i 3 mom.

Finansinspektionen kan bestämma att värdepappersförmedlarens skyldighet att rapportera transaktioner enligt denna paragraf skall tillämpas också på andra värdepapper än sådana som avses i 1 mom., om detta är nödvändigt för en effektiv tillsyn över värdepappersmarknaden.

I fråga om Finansinspektionens skyldighet att vidarebefordra transaktionsrapporter till de behöriga myndigheterna i Europeiska ekonomiska samarbetsrådets övriga medlemsstater gäller vad som föreskrivs i kommissionens förordning om genomförande av direktivet om marknader för finansiella instrument (EG) nr xxx/2006.

Tillämpning av bestämmelserna på filialer

22 §

Detta kapitel 10, 14 och 16-18 § tillämpas inte på filialer till utländska värdepappersföretag som avses i lagen om utländska värdepappersföretags rätt att tillhandahålla investeringstjänster i Finland, på filialer till kredit- och finansinstitut som avses i 2 § lagen om utländska kreditinstituts och finansiella instituts verksamhet i Finland samt på filialer till utländska fondbolag som avses i 2 § lagen om utländska fondbolags verksamhet i Finland.

4 a kap.

Clearingverksamhet

8 § 2 mom.

Clearingorganisationen skall dessutom bevilja sådana utländska värdepappersförmedlare clearingmedlemskap som av en myndighet inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet har beviljats auktorisation motsvarande en i Finland beviljad koncession för värdepappersförmedlare och inte har filial i Finland samt som uppfyller de krav som 1 mom. 2–5 punkten ställer. På de villkor som finansministeriet bestämmer kan clearingmedlemskap beviljas också andra finländska och utländska företag som uppfyller villkoren i 1 mom. 2–5 punkten och har tillräckliga förutsättningar vad gäller soliditet och riskhantering. Utöver de villkor som finansministeriet bestämmer skall på en organisation som inte verkar enbart för sin egen räkning tillämpas 5 kap. 6 och 7 §. Bestämmelserna i 5 kap. 3 och 5 § tillämpas också på personer som till den ifrågavarande organisationen står i ett sådant förhållande som avses i 5 kap. 3 § 1 mom. 1, 3 eller 4 punkten samt på sammanlutningar och stiftelser som till dessa står i ett sådant förhållande som avses i 5 kap. 3 § 2 mom. 2 punkten. Bestämmelserna i 5 kap. 15 § tillämpas på den ifrågavarande organisationen samt på dem som står i ett sådant förhållande till den som nämns ovan.

5 kap.

Bestämmelser om marknadsmissbruk*Insiderinformation*

1 §

Med insiderinformation avses information av specifik natur som hänför sig till värdepapper som är föremål för offentlig eller multilateral handel och som inte har offentliggjorts eller annars varit tillgänglig på marknaden samt som är ägnad att väsentligt påverka dessa värdepappers värde.

Vad som föreskrivs i 1 mom. tillämpas också på värdepapper

- 1) som i en annan stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet är föremål för handel som motsvarar offentlig handel,
- 2) för vilka det i en annan stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet har lämnats in en ansökan om upptagande till offentlig handel eller motsvarande handel, eller

- 3) vars värde bestäms på grundval av värdepapper som är föremål för offentlig eller multilateral handel eller på grundval av värdepapper som avses i 1 eller 2 punkten i detta moment.

Utnyttjande av insiderinformation

2 §

Den som i egenskap av ägare till aktier som emitterats av en emittent av värdepapper som är föremål för offentlig eller multilateral handel eller som med stöd av sin ställning, tjänst eller uppgift har erhållit insiderinformation, får inte utnyttja informationen genom att för egen eller någon annans räkning direkt eller indirekt förvärva eller avyttra sådana värdepapper som informationen gäller, eller direkt eller indirekt råda någon i handel med sådana värdepapper. Vad som föreskrivs i detta moment gäller också den som har fått insiderinformation genom brottslig verksamhet.

Insiderinformation får inte röjas om detta inte sker i samband med att den person som röjer informationen på normalt sätt utför sitt arbete eller sina åligganden eller utövar sitt yrke.

Vad som föreskrivs i 1 och 2 mom. gäller också andra personer som visste eller borde ha vetat att information som de erhållit är insiderinformation.

Vad som föreskrivs i denna paragraf begränsar inte rätten att utanför multilateral handel förvärva eller avyttra värdepapper som inte har tagits upp till offentlig handel eller till motsvarande handel inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet eller till multilateral handel på handelslista.

Vad som föreskrivs i denna paragraf begränsar inte en persons rätt att handla med värdepapper, om förvärvet eller avyttringen av värdepapperen grundar sig på avtal som har ingåtts innan personen fick insiderinformation om värdepapperen.

Offentlighet för innehav

3 §

Innehav av aktier som är föremål för offentlig handel och av värdepapper som berättigar till sådana aktier, av andra värdepapper som berättigar till sådana värdepapper samt av värdepapper vilkas värde bestäms på grundval av ovan nämnda värdepapper är offentligt, om värdepapperets ägare (*den anmälningsskyldige*) är

- 1) medlem eller suppleant i styrelsen eller förvaltningsrådet, verkställande direktör eller dennes ställföreträdare, revisor eller revisorssuppleant för det finländska bolag som har emitterat en sådan aktie, eller en för revisionen av bolaget huvudansvarig anställd hos en revisionssammanslutning,
- 2) någon annan inom den högsta ledningen hos det finska bolag som har emitterat en sådan aktie, om personen har regelbunden tillgång till insiderinformation och rätt att fatta beslut som gäller bolagets framtida utveckling och ordnandet av affärsverksamheten,

- Innehav av aktier som avses i 1 mom. är också offentligt om värdepapperets ägare är
- 1) make eller maka till den anmälningsskyldige, en omyndig vars intressebevakare den anmälningsskyldige är, eller någon annan familjemedlem som minst ett år har bott i samma hushåll som den anmälningsskyldige,
 - 2) en sammanslutning eller stiftelse där en i denna paragraf nämnd person, ensam eller tillsammans med sina familjemedlemmar eller tillsammans med någon annan person som avses i denna paragraf eller dennes familjemedlemmar har direkt eller indirekt bestämmanderätt.

Uppgifter som skall lämnas

4 §

En anmälningsskyldig som står i ett sådant förhållande som avses i 3 § 1 mom. 1 och 2 punkten till ett bolag som har emitterat aktier som är föremål för offentlig handel skall, när han eller hon tillträder uppdraget, inom fjorton dagar underrätta bolaget om

- 1) make eller maka,
- 2) omyndig vars intressebevakare han eller hon är samt andra familjemedlemmar som minst ett år har bott i samma hushåll,
- 3) sammanslutningar och stiftelser som avses i 3 § 3 mom. 2 punkten,
- 4) sammanslutningar och stiftelser där den anmälningsskyldige, maken eller maken eller någon annan familjemedlem som minst ett år har bott i samma hushåll har ett betydande inflytande,
- 5) aktier i bolaget och värdepapper som berättigar till sådana aktier, andra värdepapper som berättigar till sådana värdepapper samt värdepapper vilkas värde bestäms på grundval av ovan nämnda värdepapper, som den anmälningsskyldige, maken eller maken, en i 2 punkten avsedd person samt en i 3 punkten avsedd sammanslutning eller stiftelse äger.

En anmälningsskyldig som avses i 1 mom. skall medan uppdraget pågår inom sju dagar underrätta bolaget om

- 1) förvärv och avyttringar av värdepapper som avses i 1 mom. 5 punkten, om förändringen i innehavet uppgår till minst 5 000 euro, samt om
- 2) andra förändringar i de uppgifter som avses i denna paragraf.

Om det totala beloppet av transaktionerna och avyttringarna under ett kalenderår inte uppgår till 5 000 euro, skall anmälan trots detta göras senast den 31 januari följande kalenderår.

Anmälningsskyldigheten gäller inte sammanslutningar som är dotterföretag till emitenten. Anmälningsskyldigheten gäller inte heller bostadsaktiebolag, fastighetsaktiebolag, ideella föreningar eller ekonomiska föreningar. Om en sammanslutning som avses i andra meningen bedriver regelbunden handel med värdepapper, skall emellertid även uppgifter om dem lämnas.

En revisor eller en revisorssuppleant i ett finländskt bolag som är föremål för offentlig handel och en för revisionen av bolaget huvudansvarig anställd hos en revisionssammanslutning behöver inte anmäla sammanslutningar där hans eller hennes betydande inflytande bygger på revisionsuppdraget.

I anmälan skall ingå de uppgifter som behövs för att specificera personen eller sammanslutningen eller stiftelsen i fråga samt uppgifter om värdepapperen.

En person har ett betydande inflytande i en sammanslutning eller stiftelse, om han eller hon där intar en sådan ställning som avses i 3 § 1 mom. 1 eller 2 punkten eller en därmed jämförbar ställning eller om han eller hon är bolagsman i ett öppet bolag eller ansvarig bolagsman i ett kommanditbolag.

5 §

Innehav av aktier som är föremål för offentlig handel och av värdepapper som berättigar till sådana aktier, av andra värdepapper som berättigar till sådana värdepapper samt av värdepapper vilkas värde bestäms på grundval av ovan nämnda värdepapper är offentligt, om värdepapperets ägare är

- 1) medlem eller suppleant i styrelsen eller förvaltningsrådet, verkställande direktör eller dennes ställföreträdare, revisor eller revisorssuppleant för det finländska bolag som har emitterat en sådan aktie, eller en för revisionen av bolaget huvudansvarig anställd hos en revisionssammanslutning,
- 2) en mäklare som är anställd hos en värdepappersförmedlare och vars uppgift att göra investeringsanalyser av sådana värdepapper, eller någon annan anställd som på grund av sin ställning eller sina åligganden har regelbunden tillgång till insiderinformation om sådana värdepapper,
- 3) någon annan som är anställd hos en värdepapperscentral eller fondbörs och som på grund av sin ställning eller sina åligganden har regelbunden tillgång till insiderinformation om sådana värdepapper.

I ett kreditinstitut är förvaltningsrådets ledamöter och suppleanter, styrelsesuppleanterna, revisorerna, revisorssuppleanterna och den för revisionen av kreditinstitutet huvudansvariga anställda hos en revisionssammanslutning anmälningsskyldiga endast i det fall att de har regelbunden tillgång till insiderinformation om sådana värdepapper.

Innehav av aktier som avses i 1 mom. är också offentligt, om värdepapperets ägare är

- 1) en omyndig vars intressebevakare den anmälningsskyldige är,
- 2) en sammanslutning eller stiftelse där en i denna paragraf nämnd person har direkt eller indirekt bestämmanderätt.

I lagen om Finansinspektionen (587/2003) föreskrivs om offentlighet för de vid Finansinspektionen anställdas aktieinnehav. Särskilda offentlighetsbestämmelser gäller de vid Finlands Bank anställdas aktieinnehav.

5 a §

En anmälningsskyldig som står i ett sådant förhållande som avses i 5 § 1 mom. 1 eller 3 punkten till en värdepapperscentral eller fondbörs samt en anmälningsskyldig som står i ett sådant förhållande till en värdepappersförmedlare som avses i 5 § 1 mom. 1 eller 2 punkten skall, när han eller hon tillträder uppdraget, inom fjorton dagar underrätta värdepapperscentralen, fondbörsen eller värdepappersförmedlaren om

- 1) en omyndig vars intressebevakare han eller hon är,
- 2) sammanslutningar och stiftelser som avses i 5 § 3 mom. 2 punkten,
- 3) aktier i bolaget och värdepapper som berättigar till sådana aktier, andra värdepapper som berättigar till sådana värdepapper samt värdepapper vilkas värde bestäms på grundval av ovan nämnda värdepapper, som den anmälningsskyldige, en i 1 punkten avsedd person samt en i 2 punkten avsedd sammanslutning eller stiftelse äger och som är föremål för offentlig handel.

En anmälningsskyldig som avses i 1 mom. skall medan uppdraget pågår inom sju dagar underrätta bolaget om

- 1) förvärv och avyttringar av värdepapper som avses i 1 mom. 3 punkten, om förändringen i innehavet uppgår till minst 5 000 euro, samt om
- 2) andra förändringar i de uppgifter som avses i denna paragraf.

Anmälningsskyldigheten gäller inte sammanslutningar som är dotterföretag till emitenten. Anmälningsskyldigheten gäller inte heller bostadsaktiebolag, fastighetsaktiebolag, ideella föreningar eller ekonomiska föreningar. Om en sammanslutning som avses i andra meningen bedriver regelbunden handel med värdepapper, skall emellertid även uppgifter om dem lämnas.

I anmälan skall ingå de uppgifter som behövs för att specificera personen, sammanslutningen eller stiftelsen i fråga samt uppgifter om värdepapperen.

Offentligt register över ägande med insynsställning

7 §

Den som tar emot sådana anmälningar som avses i 4 § skall föra ett register varav för varje anmälningsskyldig framgår dennes eget, makens eller makans, en omyndigs vars intressebevakare han eller hon är, andra stadigvarande i samma hushåll boendes och i 3 § 2 mom. 2 punkten angivna sammanslutningars och stiftelsers innehav av värdepapper samt transaktioner och andra avyttringar specificerade (*insiderregister*). På motsvarande sätt skall i registret för varje anmälningsskyldig tas in uppgifter om de personer, sammanslutningar och stiftelser som avses i 4 §.

Den som tar emot sådana anmälningar som avses i 4 § skall föra ett register varav för varje anmälningsskyldig framgår dennes eget, en omyndigs vars intressebevakare han eller hon är, och i 5 § 2 mom. 2 punkten angivna sammanslutningars och stiftelsers innehav av värdepapper samt transaktioner och andra avyttringar specificerade (*insiderregister*). På motsvarande sätt skall i registret för varje anmälningsskyldig tas in uppgifter om de personer, sammanslutningar och stiftelser som avses i 5 §.

Om anmälningarna görs enligt 6 §, kan registret till denna del sammanställas av uppgifter som fås ur värdeandelssystemet.

Uppgifterna i insiderregistret skall antecknas så att de inte i efterhand kan ändras eller utplånas. Registerföringen skall ordnas så att endast de som har rätt att föra registret kan ändra uppgifterna. Registeranteckningar skall göras utan obefogat dröjsmål. Uppgifterna i insiderregistret skall sparas minst fem år efter att de förts in i registret.

Var och en har rätt att obehindrat ta del av insiderregistren och mot kostnadsersättning få registerutdrag och kopior. Fysiska personers personbeteckning och adress samt andra fysiska personers än den anmälningsskyldigas namn är dock inte offentliga. Ett bolag som har emitterat aktier som är föremål för offentlig handel skall dessutom hålla uppgifterna i insiderregistret tillgängliga för allmänheten på en webbplats i det elektroniska informationsnätet. Uppgifter om förändringar i värdepappersinnehav skall finnas på webbplatsen i det elektroniska informationsnätet i 12 månader efter förändringen. Uppgifterna skall uppdateras utan obefogat dröjsmål när en anmälningsskyldig anmäler en förändring i uppgifterna.

Kursmanipulation

12 §

Kursen för värdepapper som är föremål för offentlig eller multilateral handel får inte manipuleras.

Med kursmanipulation avses

- 1) vilseledande köp- eller säljanbud, skenavslut och andra svikliga förfaringsätt rörande värdepapper som är föremål för offentlig eller multilateral handel,
- 2) transaktioner och andra åtgärder som ger falsk eller vilseledande information om utbud, efterfrågan eller pris på värdepapper som är föremål för offentlig eller multilateral handel,
- 3) transaktioner och andra åtgärder genom vilka en person eller flera i samarbete låser fast priset på värdepapper som är föremål för offentlig eller multilateral handel vid en onormal eller konstlad nivå, eller
- 4) offentliggörande eller annan spridning av falsk eller vilseledande information om värdepapper som är föremål för offentlig eller multilateral handel, om den som offentliggör eller sprider informationen visste eller borde ha vetat att informationen är falsk eller vilseledande.

Vad som föreskrivs i 2 mom. 4 punkten tillämpas inte på en upphovsman enligt lagen om yttrandefrihet i masskommunikation till ett meddelande som gjorts tillgängligt för allmänheten, om upphovsmannen vid utarbetandet av meddelandet har utfäst sig att iaktta de regler som av en organisation som i fackligt avseende företräder personer som utarbetar meddelanden i publikations- och programverksamhet enligt nämnda lag utarbetat för yrkeskåren eller som den som utövar publikations- och programverksamheten har utarbetat och vilkas verkningar motsvarar verkningarna av direktivet om marknadsmissbruk och de bestämmelser som Europeiska gemenskapernas kommission utfärdat med stöd av direk-

tivet. Nämda punkt tillämpas emellertid, om upphovsmannen till meddelandet själv drar särskild fördel eller nytta av att informationen offentliggörs eller sprids.

I de fall som avses i 2 mom. 2 och 3 punkten är en transaktion eller andra åtgärder ändå inte kursmanipulation, om det finns en godtagbar grund för transaktionen eller uppdraget och de motsvarar den marknadspraxis som Finansinspektionen har godkänt för den offentliga eller multilaterala handeln.

Värdepappersförmedlare som i samband med investeringstjänster handlar för egen räkning med sådana i 1 kap. 2 § 1 mom. 2 punkten angivna värdepapper som de har emitterat, får ingå avtal om denna verksamhet i syfte är att påverka värdepapperens prisnivå.

6 kap.

Offentligt köpebud och inlösningskyldighet

Ändringarna i 6 kap. behandlas under den fortsatta beredningen.

7 kap.

Tillsyn över värdepappersmarknaden

Tillsynsmyndighet

1 §

Finansinspektionen utövar tillsyn över iakttagandet av denna lag och de föreskrifter som har utfärdats med stöd av den samt de fastställda reglerna.

Reglering av marknadsföring av, erbjudande av och offentlig handel med värdepapper samt av avtalsvillkor

1 a §

Finansinspektionen kan bestämma att erbjudande av värdepapper till allmänheten eller upptagande av värdepapper till offentlig handel skjuts upp med högst tio på varandra följande bankdagar åt gången. En förutsättning för uppskov är att Finansinspektionen har grundad anledning att misstänka att den som erbjuder värdepapper eller ansöker om att värdepapper skall tas upp till offentlig handel eller den som på uppdrag sköter erbjudande eller ansökan om upptagande av värdepapper till offentlig handel, handlar i strid med vad som i 2 kap. föreskrivs om erbjudande av värdepapper till allmänheten eller i 3 kap. upptagande av värdepapper till offentlig handel.

Finansinspektionen kan bestämma att en fondbörs eller en arrangör av multilateral handel med värdepapper skall avbryta handeln för högst tio på varandra följande bankdagar åt gången. En förutsättning för ett sådant avbrott är att Finansinspektionen har grundad anledning att misstänka att lag eller med stöd av lag utfärdade bestämmelser, föreskrifter eller regler för offentlig eller multilateral handel överträds vid handeln när det gäller skyldigheten att informera om värdepapperet.

2 §

Den som i näringsverksamhet marknadsför eller förvärvar värdepapper kan förbjudas att fortsätta eller upprepa ett förfarande som strider mot 2 kap. En fondbörs eller en marknadsplatsoperatör som ordnar multilateral handel kan förbjudas att ordna handel med värdepapper som har tagits upp eller ansökts bli upptagna till handel, om vid handeln, när det gäller emittentens informationsskyldighet i samband därmed eller informationsskyldigheten i samband med upptagande till handel vidtas åtgärder som väsentligen strider mot denna lag eller mot bestämmelser eller föreskrifter som har utfärdats med stöd av den eller mot reglerna för offentlig eller multilateral handel. En värdepappersförmedlare kan förbjudas att fortsätta använda avtalsvillkor som strider mot 4 kap. 1 eller 2 § eller att på nytt använda ett sådant eller liknande avtalsvillkor. Förbudet skall förenas med vite, om detta inte av särskilda skäl är obefogat.

Förbud som avses i 1 mom. meddelas av marknadsdomstolen. Denna kan även meddela ett förbud temporärt, varvid förbudet gäller tills saken är slutligt avgjord.

Då marknadsdomstolen meddelar ett förbud som avses i 1 mom. kan den förordna att ett förfarande som strider mot 2 kap. skall rättas, om åtgärden kan anses vara nödvändig på grund av att förfarandet medför uppenbara olägenheter för investerarna. Förordnandet kan förenas med vite.

Vad som föreskrivs ovan i denna paragraf gäller också den som i strid med 3 kap. 2 § använder en registrerad firma på ett sätt som är ägnat att vilseleda allmänheten.

2 a §

Finansinspektionen skall offentliggöra och för kännedom underrätta de behöriga myndigheter som motsvarar Finansinspektionen i Europeiska ekonomiska samarbetsrådets övriga medlemsstater om ett sådant beslut att avbryta handeln som avses i 1 a § 2 mom. samt om marknadsdomstolens beslut i enlighet med 2 § 1 mom. att avbryta handeln med värdepapper.

8 kap.

2 §

Den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet ordnar offentlig handel med värdepapper i strid med 3 kap. 1 § eller 12 § 1 mom. eller multilateral handel i strid med 3 a kap. 1 § skall, om gärningen inte är ringa eller om strängare straff för den inte föreskrivs någon annanstans i lag, för *olovligt ordnande av handelsförfarande med värdepapper* dömas till böter eller fängelse i högst ett år.

3 §

Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter mot 3 kap. 35 § eller mot 3 a kap. 10 § skall, om gärningen inte är ringa eller om strängare straff för den inte föreskrivs någon annanstans i lag, för *värdepappersmarknadsförseelse* dömas till böter.

4 §

Till straff för brott mot tystnadsplikten döms enligt 38 kap. 1 eller 2 § i strafflagen, om inte strängare straff för gärningen föreskrivs någon annanstans i lag.

10 kap.

Särskilda stadganden

Multilateral handel med derivatinstrument

1 c §

Denna lags 3 a kap. 1 – 9 § skall i tillämpliga delar tillämpas då multilateral handel ordnas med derivatinstrument som avses i detta kapitel 1 b §.

Övriga ändringar i 10 kap. behandlas under den fortsatta beredningen.